AMERICAN INSTITUTE OF MUSICOLOGY
ARMEN CARAPETYAN, DIRECTOR

CORPVS SCRIPTORVM DE MVSICA

4

GUIDO OF AREZZO
MICROLOGVS

CORPVS SCRIPTORVM DE MVSICA

4

GVIDONIS ARETINI

MICROLOGVS

EDIDIT

JOS. SMITS VAN WAESBERGHE

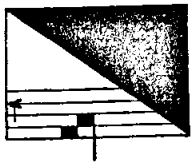

AMERICAN INSTITUTE OF MUSICOLOGY
1955

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
AUGSBURG

A85778

PREFACE

No music treatise of the Middle Ages was so many times copied as the *Micrologus* of Guido of Arezzo. Copies are extant, entire or in part, in at least 77 Mss.

A critical edition of a work of the kind must be as definite and final as possible. Hence a provisional list of Mss was published in *Musica Disciplina V* (1951) with an invitation to fellow-workers to indicate errors or Mss omitted. The response from various scholars was very gratifying.

The writer gratefully acknowledges the co-operation of Professor J. Handschin of Basle who drew his attention to the Mss Florence Ricc. 652, Pommersfelden Libr. Schönborn 2915, Paris B.N. lat. 2627 (fol. 84r). Dr. J. M. Coopersmith, Maryland, U.S.A., drew attention to the existence of Ms Phillipps 18845; this Ms is now in the „Bibliothèque Dr. Martin Bodmer", Cologny-Genève. Thanks are also due to Dr. R. Stephan and to Rev. S. J. P. van Dijk, who collated and described the respective Mss Munich Univ. Libr. 8°. 375 (= Cim. 13) and Oxford Bodl. 613; to Mr. Gilbert Reaney for the collation of the Ms Leipzig Bibl. Univ. 431 and for bringing to the editor's notice the Mss Florence B. N. Magl. XIX, 36, Durham Cathedral Ms B. II, 11 and Hunter Ms 100. Miss Graham, librarian of Durham, was kind enough to send a description of both manuscripts.

The editor expresses cordial thanks to the librarians on both sides of the Atlantic, who never failed to meet and even to anticipate his wishes. If, however, any one name should be particularly associated with this edition, it is that of Mr. Chr. Maas, assistant-lecturer in music in the University of Amsterdam, whose unstinted co-operation in the long and at times wearisome work of preparation can never be adequately appreciated.

The Editor

INTRODUCTION

I. THE MANUSCRIPTS

A Admont 494, now in the Sibley Musical Library of the Eastman School of Music, Rochester N.Y., U.S.A., Admont Abbey 12th cent.; cod. membr. in 8°, 93 fol.; in the margin are many glosses in a later hand. For the contents of this Ms see *CSM* 2, Aribo, p. I 1).

Ar Arlon, State Archives, folium membranum 30 by 20 cm; it served as a holder or wrapper for a small book of accounts; it originated at Anseremme near Dinant, was at one time among the archives of St. Hubert's abbey „Laytte 4", and from there found its way to the state archives of Arlon. The booklet bears the date „1545-1546"; the vellum wrapper dates from about 1250.
Fragmentum Micrologi Guidonis. Inc. „Item cum plus diatessaron seiungi non liceat...." (*GS* II, 22). Expl. „.... cuius summa sapientia per cuncta viget saecula. Amen" (*GS* II, 24).

Be Bern A 91. 21, 11th cent.; fragmentum codicis membr. in 8°, 6 fol., written in double columns

fol. 1r (olim fol. 21r) - 5v Inc. „tonus Item inter aliquam vocem (*GS* II, 6) .... (fol. 5v) per cuncta secula" (*GS* II, 24)

fol. 6rv „Gliscunt corda .... Quamvis omnes cantus atque modos habitet" (*GS* II, 25-29)

Bl Berlin Staatsbibl. Ms. lat. oct. 265, 12th cent.; cod. membr. in 8° (9.5 x 14 cm), 24 fol. (referred too as *Codex Rosenthal*).

fol. 1r „Autenticus protus id est auctoritas...." (etiam in Rome, Bibl. Vat. Reg. 577 fol. 70v)
„Nonannoeane, Noeagis.... Quem putamus non tam significancia esse verba quam sillabas modulationi attributas" (cf. Berno, *GS* II, 77a)
„Tonus quarumque vocum generale est nomen. Tonus est spacii

---

1) Since the Eastman School of Rochester (N.Y.) has bought the MS in question from Admont Abbey, the editor has considered replacing the symbol A by Roc or something of the kind. He has refrained from doing so for two reasons which may or may not commend themselves to the reader. First of all the preparations for the „Corpus Scriptorum de Musica" began a good many years ago and from the beginning the MS was referred to as Ms A in all the editor's notes and drafts made in the course of years, i.e. from the time when the MS was photographed on the spot and before the Eastman School had acquired the ownership. This symbol by reference and cross-reference has pervaded the whole of the editor's collection of musical material. When an historian has once adopted an abbreviation or a symbol he is virtually compelled to stand by it. In the second place, at the time it became desirable to introduce a new symbol for the MS in the *Micrologus*-edition the preparations for publication were too far advanced to allow insertion of the changes. This note supplies full information to the reader.

legitima magnitudo a sono in sonum. Armonia est diversarum vocum apta coadunatio. Simphonia est vocum disparium inter se dulcis concentus. Diaphonia vocum disiunctio sonat, quam nos organum vocamus. Cum disiuncte ab invicem voces concorditer dissonant et dissonanter concordant" (Sententiae diversorum auctorum ut auctoris Enchiriadis *GS* I, 159, 160, Guidonis Aretini in suo Micrologo sc. in initio cap. XVIII, *GS* II, 21a)

fol. 1v - 8r Tractatus de musica nondum editus. Inc. „*Commentum super tosnos* (sic). Dilectissimo coepiscopo e.a. dispensante divina gratia episcopus omnia quia (quae?) iure debenti fidelibus Xpi et servantibus eiusdemque mandata. Dedicimus a quibusdam phisicis tantummodo fore IIII^{or} tonos etiam reperimus plerosque testatos esse octo. Unde venerabilis pater supplico te quatinus edisseras quamobrem quaedam esse testatur. si IIII^{or} cur octo si vero octo cur solummodo IIII^{or}. Etenim novimus te maxime sufultum peritia huius artis aut dif(f)icile constat te dissolvere hoc. Obsecro non mireris me in qua re re hoc quam inde crevimus plurimos dubitare. Optime pater flagito tuam bonitatem ut rep(fol. 2r)pellas hanc dubietatem a meo iecore et firmiter edoceas quique idque ac fieri. Summa bonitatem .... (fol. 8r) industria edita ut probatur et incontaminatam metam continere nulliusque toni sed tamen quamquam acucius."

fol. 8r Versus Guidonis. „Musicorum et cantorum .... Hac de causa rusticorum multitudo plurima" (*GS* II, 25)

fol. 8rv Excerpta ex Micrologo Guidonis. „Quaedam quae proficere cantoribus..... quanta potui brevitate perstrinxi" (*GS* II, 3a) „In nullo enim cantu..... intendendo vel remittendo" (*GS* II, 6a) „Quod tamen qui non potest.... valentibus efferre (fol. 8v) Cupiens itaque.... varia tempora conquisivi" (*GS* II, 3a) „Diapason autem in qua diatesseron et diapente coniunguntur. Cum enim.... a D in de (sic) reliquis" (*GS* II, 6b) „Musica motus est vocum sive tonus semitonius ditonus.... et diapente" „Igitur motus est vox qui sex modis.... et thesis arsi coniungitur" (*GS* II, 17b)
Sequitur figura *GS* II, 9

fol. 9r - 22v Dialogus Oddonis. Inc. „Petistis obnixe karissimi fratres.... Qui est benedictus in secula seculorum Amen." (*GS* I, 251-264)

fol. 22v - 23v „Habet autem primus tonus differentias VIII Secundus differentias caret.... (fol. 23r) Illi denique trex (sic) toni id est secundus. quintus et sextus differentiis carent. Incipiunt toni qui honorifice emendati et patefacti sunt a domno religioso hodomne abbate .a. qui fuit peritus in arte musica. Hautenticus protus id est auctoritas prima (cf. fol. 1r huius manuscripti).... Plagis tetrardus filius IIIIti"
„Natura matre omnium moventium sistentium nil melius quam musica dinositur compositum. Caelestis dat haec species...." (etiam in Firenze, Bibl. Laur. Plut. 29. 48 fol. 56v; F_2 fol. 60r; Genève-Cologny fol. 81v; Paris Bibl. Nat. lat. 7369, fol. 74v)

fol. 23v - 24v Interpretatio nominum grecorum: „Proslambanomenos A. Interpretatur acquisitus.... Parhipateipaton id est iuxta hipatehipaton" (etiam in F_3 fol. 52r; Paris B.N. lat. 7369 fol. 67v; P_3 fol. 25v; P_4 fol. 69v)

Br1 Brussels, Royal Libr. 10159, 12th cent.; cod. membr. in 8°, 127 fol. At a later period it was the property of the Carthusian monks of Mont-Saint-André at Chercq (near Tournai), cf. fol. 127v „Liber montis Sti Andree ordinis cartuss."

fol. 1r - 62r Micrologus Guidonis. Inc. „Incipit Micrologus Guidonis id est brevis sermo in Musica"

fol. 62r - 85v Regulae rhythmicae Guidonis (sine titulo)

fol. 85v - 96r Prologus Guidonis in Antiphonarium (sine titulo) „Temporibus nostris .... ex industria componantur" (*GS* II, 34-37)

fol. 96r - 127v Epistola Guidonis Michaeli (sine titulo) „Beatissimo atque dulcissimo Fratri Michaeli Guido .... sed solus Philosophis utilis est" (*GS* II, 43-50)

Br2 Brussels, Royal Libr. 10162-10166, St. Laurence's Abbey, Liége, 15th cent.; cod. pap. in 8°, 96 fol., written in various hands. In great part a copy of Darmstadt 1988 (cf. *CS* 2 XIX) = D. For the contents of this Ms see *CSM* 2, Aribo, p. II-VI.

Br3 Brussels, Royal Libr. II 784, 13th cent.; cod. membr. in 8°, 56 fol.

fol. 1r - 20v Micrologus Guidonis. Inc. „In nomine summae et individuae trinitatis incipit micrologus id est brevis sermo Guidonis abatis in Musica. Gymnasio ...."

fol. 20v - 26v Regulae rhythmicae Guidonis. Inc. „Gliscunt corda meis ...." Post figuram *GS* II, 32 interpolatio haec: „Ita sane procuratum sit antiphonarium per apulienses cunctos et vicinos calabros. Quibus tales misit neumas per Paulum Gregorius. At nos miseri canentes frequentato tempore sacros libros meditari penitus omisimus. Quibus deus summus bonus loquitur hominibus" (fol. 25r) „Viderunt omnes fines .... iustitiam suam" (cum litt. in lineis) Pergunt Regulae rhythmicae: „Sonis est in quibuscumque ...." Expl. „.... variant loca cuius ad ipsum." (*GS* II, 25-34)

fol. 27r - 29r Praefatio Guidonis in Antiphonarium. Inc. „Temporibus nostris super omnes homines ...." (*GS* II, 34) Expl. „.... ut debent, ex industria componantur" (*GS* II, 37)

fol. 29r - 37r Epistola Guidonis Michaëli. Inc. „Beatissimo atque dulcissimo fratri Michaeli ...." Omittitur secunda alinea editionis Gerberti II, 46a. Expl. „.... tantum saepe concordiores, quantum similiores" (*GS* II, 50) Sequitur „Incipit tonarius"

fol. 37r - 42v Prologus Bernonis in Tonarium. Inc. „Prout gratia divina inspiravit ...." (*GS* II, 67). Omittitur „Et haec quidem dispositio .... intensionis et remissionis limites aperiamus" (*GS* II, 67-69), omittitur etiam quod in editione Gerberti invenitur sub numero 8 (*GS* II, 70-72). Expl. „.... melum ordiendo sonum discernamus a sono. Explicit Musica Guidonis Nomina nervorum in monochordo" Sequuntur nomina greca tonorum et cum neumis „Pater in. Gloria saeculorum Amen. Filio .... Procedens. Gloria seculorum Amen."

fol. 42v - 56v Dialogus Oddonis. Inc. „Incipiunt regulae de Musica. Petistis obnixe karissimi fratres ...." Expl. „.... qui est benedictus in secula seculorum amen" (*GS* I, 251-264)

Br4 Brussels Royal Libr. II 4141, 14th cent.; cod. membr. in 8°, 68 fol.

fol. 1r - 32v Breviarium Frutolfi, edidit C. Vivell, *Frutolfi Breviarium de musica et Tonarius.* Vienna 1919, 1-104

fol. 33r De nummis

fol. 33v - 37v Mensurae cymbalorum (cf. J. Smits van Waesberghe, *Cymbala,* p. 24, 44-46, 51 f.), octochordi, fistularum (cf. Vivell *o.c.* p. 105-109). Explicit in discriptione mensurae fistularum Wilhelmi Hirsaugensis (*GS* II, 280-282) „.... quae ab antiquis in invenienda tertia fistula secundae praeponebatur".

fol. 37v - 39r „Diametrum est quod .... revolvitur. Clima graece latine gradatio" „Amico suo T.V. haec operari .... tertiam partem quae est .1. etc." (*Breviarium Frutolfi* ed. C. Vivell, p. 109-113)

fol. 39v - 54r Micrologus Guidonis. Inc. „In nomine sanctae et individuae Trinitatis. Incipit Micrologus id est brevis sermo in musicam editus a domno Guidone peritissimo monacho"

fol. 54r - 59r Regulae rhythmicae Guidonis. Inc. „Musica Guidonis rhythmice composita incipit...." Expl. „.... loca cuius idipsum" (*GS* II, 34)

fol. 59r - 61r Praefatio Guidonis in Antiphonarium. Inc. „Temporibus nostris...." Expl. „.... ex industria componantur"

fol. 61r - 68r Epistola Guidonis Michaeli. Inc. „Epistolaris recapitatio eiusdem G. ad N. Monachum. Beatissimo...."

fol. 68rv „Secuntur versus de nominibus et diis. Clio gesta canens.... complectitur omnia phebus" (etiam in C1 fol. 121v; F1 fol. 47r; F2 fol. 60v; MC p. 68; cf. A. De La Fage, *Essais de Diphthérographie Musicale,* p. 188)

Br5 Brussels II 426 is a copy of Ms Ar, made by H. Goffinet S.J. in 1881 2).

C1 Cambridge, Trinity College 944 (R. 15. 22), Canterbury, Cathedral Priory of Christ-Church, 12th cent.; cod. membr. in 8°, 140 fol.

fol. 1 - 101v *„Boetii Severini De Musica id est harmonica institutione"* Incipit cum tabula capitulorum. Expl. „.... In non spissis vero ut in diatonicis generibus nusquam una." Sequuntur tituli capitulorum libri quinti „Quamadmodum ex aequalitate fiat inaequalitas proportionum (cap. XX) .... Diatonici aequalis ptholomei divisio." (cap. XXX)

fol. 102r - 117r Micrologus Guidonis. Inc. *„INCIPIT EPISTOLA WIDONIS AD THEODALDUM ARETINE EPISCOPUM SUPER MUSICAM SUAM.* DIVINI TIMORIS...." Expl. „.... per cuncta viget secula. Explicit micrologus .i. brevis sermo in musicam."

fol. 117r - 121v Regulae rhythmicae Guidonis. Inc. „Gliscunt corda meis hominum....". Expl. „.... Unde duo signum variant loca idipsum .s. diapason." (*GS* II, 25-34) „Clio gesta canens.... complectitur omnia phebus." (etiam in Brussels II 4141 fol. 68r; F2 fol. 60v;

2) Copies of medieval Mss made in the 18th century or later are not considered in the critical apparatus. It is only for the completeness of this conspectus of Micrologus Mss that they are mentioned here.

Florence Bibl. Naz. F III 565 fol. 97r; Monte Cassino 318 p. 68; cf. A. De La Fage, *Essais de Diphthérographie Musicale,* 288)

fol. 121v - 123r Prologus Guidonis in Antiphonarium. Inc. *„Item dicta domni guidonis.* Temporibus nostris super omnes homines ...." Expl. „.... monstratur si sicut debent ex industria componantur." (*GS* II, 34-37)

fol. 123r - 124r Epistola Guidonis ad Michaëlem. Inc. „Ad inveniendum igitur ignotum cantum ...." Expl. „.... facili tantum colloquio denudamus." (*GS* II, 44-46) Pergit epistola fol. 131v. Sequitur cum neumis quadratis: „Alme rector mores nobis .... laudes omnis creatura dicat."

fol. 124rv *„DE POSITIONE SONORUM. TONORUM et symphoniarum SECUNDUM BOETIUM.* (fol. 124v) F Proslambanomenos. id est. adquisitus. G Ypateipaton .... f Nete iperboleon. ultima excellentium."

fol. 124v - 126v Ex prologo in Antiphonarium Bernonis. Inc. „Prout divina gratia inspiraverit. aperire conemus ...." Expl. „.... melum ordiendo sonum discernamus a sono." (*GS* II, 67a-77a)

fol. 126v - 129r Mensurae fistularum. (1.) *„DE MENSURA FISTULARUM.* COGNITA omnis consonancia fistularum in organis. mensurae (ratio) ita investiganda est. Prima fistula ad arbitrium mensoris tendatur .... ad similitudinem primi." (*GS* II, 286)

(2. fol. 127r) *„ALIA MENSURA.* Inter quascumque fistulas tonus est .... Inter quascumque bisdiapason est. maior minorem habet quater totam et bis diametrum." (etiam in Clm 14965a, fol. 29r)

(3. fol. 127r) *„ITEM ALIA.* Fistulam longissimam quantae longitudinis .... ita ut secundum diapason a primo mensus est." (etiam in Oxford, St. Johns College 188, fol. 88rv; cf. *Breviarium Frutolfi* cap. XV, ed. Vivell 105)

(4. fol. 128r) *„ITEM DE EODEM.* Primam fistulam quantae magnitudinis facies. Eiusdem latitudinis .... Reliquas ipsius ordinis sic facies ut superiores gravioris ordinis fecisti" (etiam in Bern 56 fol. 2r; Milano Bibl. Ambros. M. 17 sup. fol. 32r; Oxford Bodl. Rawl. C. 270 fol. 15r; Par. B.N. lat. 10509 fol. 65v, edidit A. De La Fage, *Essais de Diphthérographie Musicale,* 74 s; cf. *GS* II, 279, 283, *Acta Musicologica* 1933, 111)

(fol. 128v) „Mensura isto modo finita. ordinandum est ita ut inter duas .... Si octava minoris parte supergreditur. tono concordant."

fol. 129r - 131r Ex Scoliis Enchiriadis excerpta. Inc. „At dabis nunc racionem quare per alias regiones .... supergreditur ad invicem resonant tonum." (*GS* I, 192b - 195b) „D. Qua racione voces consonae vel .... M. In acumine et gravitate. in elevatione ac submissione." (*GS* I, 199b)

fol. 131rv Mensurae cymbalorum. (1.) Inc. *„DE CIMBALIS* QUICUNQUE vult facere cymbala recte sonantia .... Hoc emendare procura cum cote et lima." (cf. J. Smits van Waesberghe, *Cymbala,* 24 f, 38, 54-56)

(2.) *„ITEM DEODEM* (sic). Sonitum tintinnabulorum si quis rationabiliter iuxta modum fistularum organicarum facere voluerit .... superetur quarta parte. hoc est semitonium." (etiam in Milano Ambr. M 17 sup. fol. 35v)

fol. 131v - 134v Sequentia epistolae Guidonis Michaëli. Inc. „*ITEM DICTA GWIDONIS DE MUSICA.* SICUT in omni scriptura XXIII litteras .... sed solis philosophis utilis est." (*GS* II, 46-50)

fol. 134v - 136v „Quisquis velis camenarum melodiis canere et dulcissimas fistularum pastorum componere.... cum finit cantus organum G succinat." (*CS* II, 114b - 115)
Mensurae monochordi. (1.) „Partire totum (suprascr: .a.) per medium et habebis .h. Partire per medium .a. usque ad .h. et habebis .b. ...." (Cf. J. Smits van Waesberghe, *De Guidone,* 168 s.)
Explicit cum notis dictis dasianis. (fol. 135r; etiam in Mi1 fol. 38v; Paris B.N. lat. 2627 fol. 84r; cf. Paris B.N. lat. 10509 fol. 64r; Phillipps Ms. 12145 fol. 41r)
„PRIUS dividenda est tota linea in quattuor partibus.... (fol. 135v) cuius corda vocatur ipateipaton." (*GS* I, 342) (etiam in Brussels 10078-95 fol. 45v; Mi1 fol. 37r; Oxford Bodl. Rawl. C. 270 fol. 9v; P4 fol. 96r; Roma Bibl. Vat. Pal. 1377 fol. 108r; cf. J. Smits van Waesberghe, *De Guidone,* 164)
(2.) „Studiosis et necdum in musicam provectis, haec de monocordo prometiendo regula sufficiat.... (fol. 136r) In enarmonio et per diesin et dieresin omnia complebis." (etiam in Milano Ambr. M. 17. sup. fol. 35v - 37r) (cf. J. Smits v. W., *De Guidone,* 159)
(3.) „Totam tabulam divide in IIII^{or} partes.... in tres partes et in IIIIta pone .b. semitonium in diatonico genere" (etiam in Du 2 fol. 107v; Madriti B.N. 91 (A. 101) fol. 114r; Milano Ambr. M. 17 sup. fol. 37v; Oxford Bodl. Rawl. C. 270 fol. 10v; Phillipps Ms. 12145 fol. 37r; cf. J. Smits v. W., *De Guidone,* 159)
(4. fol. 136v) „Cromaticum autem et enarmonicum sic facies. Sume medietatem spacii quod est.... quod iterum divides per in (sic) duo. in genere enarmonico." (etiam in Du1 fol. 41v; Du2 fol. 107v; Madriti B.N. 91 (A. 101) fol. 114r; Milano Ambr. M. 17 sup. fol. 38r; Paris lat. 2627 fol. 84r et lat. 10509 fol. 69r; Phillipps Ms. 12145 fol. 37r; cf. J. Smits v. W., *De Guidone,* 182)

fol. 136v - 137r „Cantus qui legitime est factus. has debet tenere mensuras.... secundum boetium septima. secundum henchiriadem VIIIva." (etiam in Milano Ambr. M. 17 sup. fol. 39r; Oxford Bodl. 613 fol. 40v; Ro2 fol. 21v)

fol. 137r - 138r „Qui monocordi regulam et tonorum diversitates quaerit.... in horum IIII^{or} aliquem revertatur." (etiam in Paris B.N. lat. 10509 fol. 66-67, partim ed. A. De La Fage *o.c.* 75 s; Milano M. 17 sup. fol. 39v)

fol. 138r „*NOMINA TONORUM.* Primus tonus dicitur dorius. Secundus ypodorius.... Octavus ypomixolidius."
„Omnis autenti quinto loco a se principia seu fines distinctionum .... Deuterus vero autenticus usque ad suppositum semitonium. et tritus deponuntur." (etiam in Ga fol. 61r; Ge fol. 73r; Leipzig Un. Libr. 1492 fol. 113r; O2 fol. 84v; Rome Bibl. Reg. 598 fol. 114r; RV fol. 83v; Wa fol. 170v)

fol. 138rv „Diapason quid est? Diapason est quaelibet vox gravis cum acuta resonans unice. Unde dicitur? Diapason dicitur de omnibus.... distinctionem partium et syllabarum disiungit." (etiam in Florence

Bibl. Naz. F. III 565 fol. 2v; Genève-Cologny fol. 73v; Leipzig Bibl. Univ. 1492 fol. 113r; Monte Cassino 318 p. 42; Oxford Ball. Coll. 173 fol. 80v; O_2 fol. 84v; Rome Bibl. Vat. Reg. 598 fol. 114; Rome Bibl. Vallic. B. 81 fol. 85r; Washington Libr. of Congress ML 171 J. 6 fol. 171r)

fol. 138v - 139r „*Nomina .v. tetracordorum.* Quinque tetracorda sunt monocordi. Hipate .i. principale .... Hyperboleon. supervadens .i. cellens." (etiam in Cambridge Trin. Coll. 1441 fol. 55r; Leyden Bibl. Publ. lat. 194 fol. 15v; O_3 fol. 80v)

„*Nomina IIII*^{or} *principalium tonorum.* Archos. Deuteros. Tritos. Tetrardos. *Nomina cordarum* .... Neteiperboleon inferior excellentium. Unusquisque sonus autenticus a suo finali usque in nonum suum ascendit. Descendit autem in sibi vicinum. et aliquando in semitonium. Plagis autem in quartum descendens. usque in quintum ascendit." (*GS* I, 116a, Hucbaldi, *De Harmonica Institutione*)

fol. 139r - 140r „*De finalibus VIIIto tonorum et descensione et ascensione* (legitur in Ms: „de ascensione et ascensione") *eorum. et inceptione.* It aiunt periti artis musice. primo sunt inventae IIII^{or} cordae. id est. D. & E.F.G. in quibus fundaverunt IIII^{or} tonos videlicet ...." Expl. „.... De IIIIto tono. quinto. sexto. nil tale invenitur."

fol. 140v Vacat

C_2 Cambridge Trinity College 1441 (O. 9. 29), 15th cent.; cod. membr. in 4°, 95 + 2 fol.

fol. a Vacat

fol. br Versus de notis musicae mensuratae cum notis musicae in quattuor lineis. Inc. „Altior et prima ...."

fol. bv Vacat

fol. 1r - 53r Tractatus de quattuor principalibus musicae (adscriptus Simon Tunstede). Incipit (sine prologo) cum capitulo primo „Quoniam circa musicam deo auxiliante conscientia ductus ...." Expl. „.... Cuius operis finis primo erat pridie nonas augusti anno domini millesimo CCCmo quinquagesimo primo." (*CS* IV, 201-298)

„*Prologus compilatoris super tractatum principalium.* Quemadmodum inter triticum et zizania quamdio herba est .... 49 capitulis comprehenditur. Singulis autem capitulis rubrice singulorum principalium." (*CS* IV, 200, 201)

„Explicit perutilis tractatus de musica qui quattuor principalia appellatur. Scriptus per manus fratris Johannis .... Sancte matris ecclesie. Anno domini millesimo CCCCmo XVImo"

fol. 53v - 54v Fol. 53v diversae figurae. Fol. 54r Inc. „*De primis figuris quadratis et 6 speciebus notarum ab eisdem compositis.* Ad habendum perfectam noticiam artis musice mensurabilis est sciendum ...." Expl. „.... Explicit tractatus fratris Roberti .... De proportionibus musice mensurabilis." (etiam in London, B.M. Landsd. 763 fol. 89r) „Nota quod nulla sillaba potest habere plures distinctiones ...." Sequuntur nomina prosodiae „Spondeus" etc. et aliquarum neumarum „Liquescens descendens" cum notis musicae.

fol. 55r „Nota quod quinque sunt tetracorda monocordi ...." (cf. Cambridge Trin. Coll. 944 fol. 138v; Leyden Bibl. Publ. lat. 194 fol. 15v; O_3 fol. 80v)

fol. 55v - 56v Nomina greca tonorum (cf. Cambridge Trin. Coll. 944 fol. 124r): „F Proslambanomenos .i. adquisita vel assumpta .G. ypateypaton .... f Neteyperboleon .i. ultima excellentium. Synemenona .i. coniunctum." „Nota quod prima species dyatessaron incipit ab h ...." „Nota et quod 8to sunt concordantie quibus .... (fol. 56r) concordantias propinquiores." „Concordantias scire volentibus in primis ...." „Sex sunt toni ex quibus omnis cantus .... (fol. 56v) Dyapason constat ex dyatessaron et dyapente." „Coma est punctum cum virgula sursum ...." Explicit cum figura trianguli intitulata „Figura. in quantitate Proportionum. discreta." (legendum: „Figura proportionum" etc.)

fol. 57r - 67r Micrologus Guidonis. Inc. „In nomine sancte et individue. trinitatis. Incipit micrologus liber id est brevis sermo editus a dompno Guydone monacho de Sancto Mauro. Gymnasio musas placuit revocare solutas .... Divini timoris tociusque .... (fol. 57v) Dum me et naturalis conditio .... (fol. 58r) Igitur qui nostram disciplinam ...." Expl. „.... per omnia viget secula. (*GS* II, 2-24) *Explicit* micrologus .i. brevis sermo in musica. editus a dompno Guidone musico peritissimo. Incipit alius tractatus eiusdem in musica metrice composita."

fol. 67v - 71v Regulae rhythmicae Guidonis. Inc. „Gliscunt corda meis ...." Expl. „.... Tertiaque facit quartam sicut monstrat pagina." (*GS* II, 25-32). Sequitur figura sicut in *GS* II, 32

fol. 72r - 73r Prologus Guidonis in Antiphonarium. Inc. „Incipit quidam brevis tractatus de musica editus a dompno Guydone monacho de Sancto Mauro. Temporibus nostris super omnes homines ...." Expl. „.... ex industria componantur. *Explicit.*" (*GS* II, 34-37)

fol. 73v - 78r Epistola Guidonis Michaëli. Inc. „Incipit alius tractatus eiusdem Guydonis monachi de Sancto Mauro musici peritissimi ad M monachum. Beatissimo atque dulcissimo fratri M.G. per anfractus ...." Expl. „.... non cantoribus sed solis philosophis utilis est. (*GS* II, 43-50) Explicit tractatus dompni Guydonis monachi ad A monachum de musica."

fol. 78r - 83v Tractatus de musica (etiam in Paris B.N. lat. 7211 fol. 115v; Rome Bibl. Vat. lat. 9496 fol. 2r, in quibus tractatus intitulatur „Liber Argumentorum") „Incipit alius tractatus eiusdem. De musica a quo inventa." Sequuntur tituli capitulorum. Inc. (fol. 78v) „Musica a quo est inventa? ...." (cf. A. De La Fage, *Essais de Diphthérographie musicale,* 185 ss.) Expl. „.... ut patet in superiori exemplo. Explicit liber Argumentorum Guydonis monachi de musica."

fol. 83v - 85r Liber specierum (etiam in cod. Paris B.N. lat. 7211 fol. 125v; Rome Bibl. Vat. lat. 9496 fol. 20r) „Incipit liber specierum eiusdem de musica. Quid est musica? Musica est species in motus vocum ...." Expl. „.... indiget et scriptor. Gloria sit domino. Amen. Explicit liber dompni Guydonis monachi de Sancto Mauro de speciebus musice." (In fine 9 ultimi versus ex Regulis Rhythmicis Guidonis, *GS* II, 33)

fol. 85v - 95r Dialogus Oddonis. Inc. „Incipit Encheridion Oddonis abbatis de musica et vocatur a quibusdam Dialogus .i. duorum sermo eo quod procedat sub forma discipuli interrogantis et magistri respondentis. Discipulus. Quid est musica? Magister. Veraciter canendi scientia ...." Expl. „.... Qui est benedictus in secula seculorum. Amen. Explicit excheridion sive dyalogus dompni Oddonis Abbatis de musica." (*GS* I, 252-264)

fol. 95v Vacat

D Darmstadt 1988, St James' Abbey Liége, c. 1100; cod. membr. in 8°, 189 fol. For the contents of this Ms see *CSM* 2, Aribo. p. IV f.

Du1 Durham Cathedral Ms Hunter 100, early 12th cent.; codex membr. im 8°, 121 fol.

fol. 1r - 8r Inventorium kalendarum nonarum et iduum cum significationibus nominum

fol. 8r Quae sit inicialis feria quolibet mense cuiuslibet anni solaris

fol. 8v Ad sciendum etatem lunae pro die cujuslibet mensis per regulares lunares et epactas

fol. 9r Ad sciendum indictiones et bisextos

fol. 9v - 10r Pro luna prima scienda cum concernentibus

fol. 10v - 13r Pro inventione festorum mobilium

fol. 13v - 14r Compotus vulgaris qui dicitur ephemerida Abdonis id est singulorum dierum supputatio vel siderum subtilis inspectio, de feria, de luna et de his que ad lunam pertinent id est epactis, mensibus, signis, terminis, annis cicli decennovenalis

fol. 14v Kalendarium viginti octo lineis in latitudine

fol. 15r - 16r Ad sciendum indictiones, epactas, bisextos, etc.

fol. 16v Menses cum signis et horis dierum. Concordantia quatuor elementorum cum aetatibus hominum et quatuor humoribus et quatuor temporibus cardinalibus

fol. 17r - 22v Tractatus Roberti de Losinga de chronologia

fol. 22v - 24v Epistola Dionisii ad Bonifacium primocerium notariorum et Bonum secundicerium de ordine paschali

fol. 24v - 27r Epistola Dionisii exigui ad Petronium episcopum de regula ordinata pro Pascâ

fol. 27v - 41r Kalendarium singulorum ciclorum decemnovenalium in magno ciclo

fol. 41v „Incipit modus monocordi secundum Guidonem. Primum a .Γ. ad d finem novem passus ...." Expl. „.... invenies .d. Reliqui vacant" (*GS* II, 5a b)

fol. 41v - 42r „Item alia genera secundum Boetium. Cromaticum autem et enarmonicum ita facies ...." Expl. „.... quod iterum divides in duo in genere enarmonico." (etiam in C1 fol. 136v; Du2 fol. 107v; Madriti B.N. 91 (A. 101) fol. 114r; Mi1 fol. 38r; P4 fol. 69r; P6 fol. 84r; Phillipps Ms. 12145 fol. 37r; cf. J. Smits van Waesberghe, *De Guidone,* 182)

fol. 42r „Item secundum Guidonem. Gamma itaque inprimis affixa ...." Expl. „.... et intellecta vix obliviscatur" (*GS* II, 4b - 5a)

fol. 42v	Vacat
fol. 43r - 59r	Incipit prephatio Helperici compotiste de arte calculatoria
fol. 59r - 60v	Incipiunt quedam excerpta de venerabilis Bede libro quem scripsit de temporibus
fol. 60v - 61v	De vertice mundi
fol. 61v - 64v	De constellationibus
fol. 65r - 68r	Sententia Abdonis de ratione spere
fol. 68rv	De ortu stellarum
fol. 68v - 69v	Epilogus quidam cuiusdam ad temporum calculum
fol. 69v - 75r	Incipiunt capitula Ysidori episcopi de astronomia
fol. 75r - 78v	De temporibus capitula (Ysidorus)
fol. 78v - 80v	De ponderibus (Ysidorus)
fol. 80v - 81r	De signis ponderum
fol. 81r	Item ratio ponderum vel mensurarum medicinalium. De mensuris liquidis et pensis
fol. 81v - 82r	Item de ponderibus
fol. 82r - 84v	Expositio herbarum per modum alphabeti
fol. 85r - 101r	Liber Ysidori episcopi de medicina
fol. 101rv	De medicaminibus herbarum Ambrosius dicit quid vel ubi proficiant
fol. 101v	Granum sinapis ad purgationem capitis
fol. 102r - 113r	De medicaminibus
fol. 113r - 115r	De virtutibus herbarum
fol. 115v - 117r	De quatuor humoribus
fol. 117r - 118v	De medicaminibus et incantamentis
fol. 119r - 120r	Figurae medicinales
fol. 120v	Index
fol. 121r	Roger Gandsar (?) his Book 1710
fol. 121v	Vacat

Du2 Durham Cathedral Ms B. II. 11, late 11th cent.; cod. membr. in 8°, 138 fol.

fol. 1r	Index
fol. 1v	Vacat
fol. 2r - 19r	Ieronimi quaestiones Hebraicae in Genesin
fol. 19r - 36r	Ieronimi liber de distantiis locorum
fol. 36r - 61r	Ieronimi interpretationes Hebraicorum nominum
fol. 61r - 71v	Liber beati Ieronimi presbiteri de quaestionibus libri regum
fol. 71v - 82r	Liber Ieronimi de Paralipomenon
fol. 82rv	De decem temptationibus (Anon.)
fol. 82v - 83r	De sex civitatibus ad quas homicida fugit (Anon.)
fol. 83r - 84v	Canticum Deborae cum expositione (Anon.)
fol. 84v - 87r	Lamentationes Ieremie (Anon.)
fol. 87r - 88r	Tractatus super edificium Prudentii
fol. 88rv	Epistola Ieronimi ad Dardanum
fol. 88v - 92r	Ieronimus ad rusticum monachum
fol. 92r - 100v	Libellus de quibusdam sententiis
fol. 100v - 101v	Glossae septimae ebdomadae
fol. 101v - 102v	Quedam ethimologie vocum aliquot Biblicarum
fol. 102v - 103r	Epistola Ieronimi ad Damasum Papam; cum rescripto Damasi
fol. 103r - 105v	Ordo episcoporum Romae excerptorum

fol. 105v	De mensuris. Mensura sphere
fol. 106r	Precationes duae metricae. Novem praefationes canonicae
fol. 106rv	De natura ignis. De quattuor generibus mortis. De Saule qui duobus annis regnasse dicitur. De metallis. De lapidibus
fol. 106v - 107r	Notae divinae legis necessariae
fol. 107rv	„Monocordum Domni Encheriadis." Inc. „Monocordum encheriadis constat . . . ." Expl. „. . . . singuli extremam suam symphoniam attingant, id est .XV. sonum." (etiam in Madriti B.N. 91 (A. 101) fol. 113v; cf. C_1 fol. 134v; Mi_1 fol. 38v; P_4 fol. 64r; P_6 fol. 84r; cf. J. Smits van Waesberghe, *De Guidone* 168 f.)
fol. 107v	Mensura Domni Boetii. Inc. „Totam tabulam divide in quattuor . . . ." Expl. „. . . . eritque semitonium in diatonico genere." (etiam in C_1 fol. 136r; Madriti Bibl. Nat. 91 (A. 101) fol. 114r; Mi_1 fol. 37v; Oxford Bodl. Rawl. C. 270 fol. 10v; Phillipps Ms 12145 fol. 37r; cf. J. Smits van Waesberghe, *De Guidone* 159)
fol. 107v - 108r	„Cromaticum et enarmonicum ita facies. Sume medietatem spacii quod est inter .p. et .o. . . . ." Expl. „. . . . quod iterum divides in duo in enarmonico genere." (etiam in C_1 fol. 136v; Du_1 fol. 41v; Madriti Bibl. Nat. 91 (A. 101) fol. 114r; Mi_1 fol. 38r; P_4 fol. 69r; P_6 fol. 84r; Phillipps Ms. 12145 fol. 37r; cf. J. Smits van Waesberghe, *De Guidone* 182)
fol. 108r	Mensura Guidonis. Inc. „Mensura Domni Guidonis. Gamma itaque inprimis affixa . . . ." Expl. „. . . . et .g. aliud et reliqua eodem modo" (*GS* II, 4b - 5a)
fol. 108v	Figura de notis musicis
fol. 109r - 137r	Epistole et opuscula Fulberti Carnotensis episcopi
fol. 137v - 138v	Vacat

E_1 Erfurt, Amplon. 93, XV c.; cod. papyr. in 8°, 84 fol. For the greater part a copy of Munich Univ. Libr. 8°, 375 (= M_9)

fol. 1r	Manus dicta Guidonica
fol. 1v - 5r	Tractatus de mutatione vocum cum tabulis
fol. 5v - 8v	Vacant
fol. 9r - 27v	Musica Johannis. Inc. „Epistola Johannis ad Fulgentium archiepiscopum de arte musica. Domino et patri suo . . . ." Expl. „. . . . Prout propositum est disseramus" (*CSM* I, 44-162)
fol. 27v - 32r	„Incipit tonarius. De primo tono. [Q]uisquis studiosus omnium cantuum tonos cupit dinoscere in hoc . . . ." Expl. „. . . . Domine ne longe. E u o u a e. E u o u a e." (etiam in M_9 p. 50; Basle F. IX. 36 fol. 65r; Karlsruhe 505 fol. 34r; Rome Bibl. Vat. Pal. 1346 fol. 7r)
fol. 32rv	De intervallis vocum. Inc. „Tonus unam habet speciem . . . ." Expl. „. . . . In quo loco. In 4ta finalium et septima acutarum" (etiam in M_9 p. 60)
fol. 33r - 35v	„Tonarius Johannis. [P]rimi igitur toni . . . ." Expl. „. . . . Simile est regnum. Finit Tonarius Johannis" (*CSM* I, 163-200)
fol. 35v - 37v	„Qui sunt vel quales . . . . Hiis discernuntur formis quecumque canitur" (cum notis musicis quadratis in lineis; etiam in M_9 p. 70-73; E_2 fol. 26v; Karlsruhe 505 fol. 43r; Rome Bibl. Vat. Pal. 1346 fol.

8r; Oxford Bodl. Lat. lit. b 7 fol. 103; Leipzig univ. libr. 79 fol. 120r - 123v)

fol. 37v - 38r „[P]rimi toni melodiam psallas in directum .... e u o u a e" (cum notis musicis quadratis in lineis; etiam in M9 p. 148; Berolin. lat. q. 106 fol. 183r; Rome Bibl. Vat. Pal. 1346 fol. 9r; Vienna Nat. Libr. 4774 (= V5) fol. 75r; Clm 14965b fol. 30r; cf. D. Mettenleiter, *Geschichte der Musik in Regensburg* p. 19)

fol. 38rv „Primus. [U]nus deus est trinitas. Gloria .... (haec et sequentia cum notis musicis) Primus Pater in filio. 2us. filius. 3us. in patre .4. spiritus .5. sanctus .6. ab utroque .7. procedens .8." „[C]ognita gradatim .... continuare assuescat" (cf. M9 p. 73 s.)

fol. 38v - 39r „[T]er terni cum quatuor sunt modi .... comprehendere noticiam. Seculorum amen" (cum notis musicis; *GS* II, 152 s.)

fol. 39r - 40r „[Q]uamvis mille modis .... pares ita querit" (cum notis musicis; etiam in M9 p. 80; Karlsruhe 505 fol. 45v - 46r; Rome Bibl. Vat. Pal. 1346 fol. 16v; Vienna 787 fol. 59v; Vienna P 4530 fol. 41r; Clm 24809 fol. 169r et in Mss cum Speculo Jacobi cf. *CS* II, 380)

fol. 40rv „[Q]ui perfecte queris scire arsim et thesim musice per quos omnis neuma .... Has ergo modorum differencias per maiores artis diligencia(s) in summa reponens memoria cum excellenti cantus gloria cito capies tocius dictamnis viam universi modulaminis" (cum notis musicis)

fol. 40v - 41r „[T]er terni tria .... sine precentore vel arsim" (cum notis musicis; *GS* II, 150)

fol. 41r - 42r „*Item de tonis.* [P]rothus finit in lycanos .... dyapente suavi constat Musica" (cum notis musicis; etiam in M9 p. 74 s.; Bamberg Lit. 160 fol. 23r; W2 fol. 129r)

fol. 42rv „[C]antilena Hermanni Contracti. E voces unisonas equat .... discernunt pretexatas" (cum notis musicis; *GS* II, 149)

fol. 42r - 43r Intervalla vocum cum notis musicis

fol. 43r Nomina neumarum (cum neumis in lineis)

fol. 43v - 45r De astronomia

fol. 45r „[S]i cantus equalis fuerit potes organum incipere a prima voce .... et sic cantui debes obviare descendendo" (etiam in M9 p. 124)

fol. 45rv „De organis. [Q]uisquis velis camenarum melodiis .... C cum c. D cum F. D cum G. D cum a. D cum d. Et sic in ordine" (etiam in M9 p. 62 s.; Ge fol. 56v; F2 fol. 60r; C1 fol. 134v; Oxford Bodl. Rawl C. 270 fol. 15v; cf. *CS* II, 114)

fol. 45v „De fistulis. [S]i fistule equalis grossitudinis .... semitonium erit" (*GS* II, 277)

fol. 45v - 46r „[O]ctavam partem diametri .... invenies superacutas" (*GS* II, 278)

fol. 46r „A labro divide instrumentum .... per 4or passus invenis g" (etiam in M9 p. 148; cf. J. Smits van Waesberghe, *De Guidone* 173 sub 42)

fol. 46r „De prima parte tres fac .... capis octo notas. Γamma 9 passus .... Et poteris totas (sic) reperire notas" (etiam M9 p. 81)

fol. 46rv „[Q]uicumque velis facere cymbala .... corrigatur lima aut lapide" (etiam in M9 p. 64; Clm. 14965b fol. 32rv; M2 fol. 26r - 27r; Br4 fol. 34r - 35r; cf. J. Smits van Waesberghe, *Cymbala* 51 s.)

fol. 46v „[S]i vis nolas facere. accipe pondus .... 3am partem et fac c"

(etiam in Mø p. 1; cf. J. Smits van Waesberghe, *Cymbala* 37 s.)

fol. 46v - 47r „Primus quartus et sextus .... alie voces sunt" (etiam in Mø p. 1; Rome Bibl. Vat. Regin. 1005 fol. 89v; Rome Bibl. Vat. Pal. 957 fol. 97 v; cf. *CS* II 497b, *CS* III, 432a, quae lectiones differunt)

fol. 47r „[A]d meciendum cromaticum genus .... incompositus exaratur" (etiam in Mø p. 1; cf. *GS* I, 347a quae lectio differt; J. Smits van Waesberghe, *De Guidone* 162 sub 12c)

fol. 47v „Hic sunt omnes voces per ♭ quadratum ...." (additur tabula; etiam in Mø p. 2)

fol. 47v *Interpretatio grecorum verborum:* „Symphonia est modullacionis .... Gymnasia est exercicio palestre (sic)" (Mø p. 81)

fol. 48r - 57v Micrologus Guidonis. Inc. „In nomine summe et individue trinitatis. Incipit micrologus. [G]ymnasio musas placuit .... qui carmina finxi. Explicit prologus. Incipiunt Capitula. [Q]uid faciat ...." Expl. „.... per cuncta viget secula. Deo gratias. Amen. Explicit liber primus."

fol. 57v - 62r Regulae rhythmicae Guidonis. Inc. „Incipit liber 2us. [G]liscunt corda meis ...." Expl. „.... variant loca cuius idipsum/primum."

fol. 62r - 64v Prologus Guidonis in Antiphonarium. Inc. „[T]emporibus nostris super omnes homines ...." Expl. „.... ex industria componantur."

fol. 64r - 69r Epistola Guidonis ad Michaelem. Inc. „[B]eatissimo atque delectissimo ...." Expl. „.... solis philosophis utilis est."

fol. 69r - 74r Dialogus Oddonis de Musica. Inc. „[Q]uid est musica? M. veraciter canendi scientia ...." Expl. „.... qui est benedictus in secula."

fol. 74r - 78r Bernonis (?) de musica. Inc. „Incipit liber Bernonis. Quid est musica? musica non est aliud quam congrua vocum modulatio ...." Expl. „.... tonorum subdamus exempla" (etiam in Mø p. 138-147)

fol. 78r „[Q]uid de singulis id est tenoribus, finalibus ...."

fol. 78v - 79r Tabulae intervallorum vocum quae cum notis musicis in lineis descripta sunt.

fol. 79v - 81v „[Q]uid teneat proprium varius solus octo modorum. Scilicet ...." Expl. „.... tot vicibus variis cantus discernitur omnis" (cum notis musicis; etiam in Clm 14965b fol. 22v; Clm 2599 fol. 95; Clm 19421 fol. 12r; Rochester N.Y. 149667 p. 178; Vienna 787 fol. 61r; Amsterdam un. libr. I.B. 50 fol. 185r; cf. D. Mettenleiter *o.c.* 17; C. Vivell, *Breviarium Frutolfi* 75; J. Wolf, *Musikalische Schrifttafeln* 28)

fol. 81v - 82r „[P]erpendas eciam cum vitat .... fit ditonus associata" (cum notis musicis; etiam in Rome Bibl. Vat. Pal. 1346 fol. 16rv)

fol. 82r - 83v Tonarius (cum notis musicis)

fol. 83v - 84r „De etate mundi"

fol. 84v Hymnus „Rex virgo stultus ...."

E2 Erfurt, Amplon. 94, 14th cent.; cod. membr. in 8°, 97 fol., written by various hands in double columns. For the contents of this Ms see *CSM* 1 Johannes Affligemensis p. 6 f.

F1 Florence, Bibl. Naz. Conv. sopp. F. III. 565, ca. 1100; cod. membr. in 8°, 115 fol. (cf. A. De La Fage, *Essais de Diphthérographie Musicale,* Paris 1864, p. 273-289). Fol. 1v. (manu XII saec.) „Iste liber est fratrum praedicatorum con-

ventus Sancte-Marie-Novelle de Florentia". Post aliquod intervallum legitur: „Musica Magistri Guidonis Aretini sicut patet carta 33 infra. qui floruit anno domini MXXV sicut patet in cronica Vincentii libro secundo".
A detailed description of the contents is given by A. De La Fage *op. cit.*; to which should be added:

fol. 97v	„Incipit expositione (sic) tonorum. Diximus namque novem consistere in musica tonos per quos omnis modulatio ...." Sequuntur (fol. 97v - 102v) excerpta artis musicae v.g. „Tonus est totius constitutionis harmonicae ...." (*GS* I, 17, 39)
fol. 102v - 112v	Tonarius cum neumis beneventanis
fol. 113r - 114v	Catalogus librorum manu posteriore scriptus
fol. 115	Vacat

F_2 Florence, Bibl. Laurentiana, Ashburnham 1051, 12th/13th cent.; cod. membr. in 4°, 170 fol., written in double column. For the contents of this Ms see *CSM* 1, Johannes Affligemensis, p. 7 ff.

F_3 Florence Bibl. Laurentiana, Plut. 29, 48, 15th cent.; cod. papyr., 120 fol.

fol. 1r - 7v	„(D)e musica intervallosa ...." Tractatus de musica nondum editus. Inc. „Voces discretae sibi invicem ...." Expl. „.... et aliis signis aliquando notificantur."
fol. 8r - 21r	„Proportionale Musices a magistro Johanne Tinctoris in legibus licentiatio Serenissimique principis fernandi. regis siciliae. Jherusalem et Ungariae capellani feliciter. Incipit. Prooemium. Sacratissimo ac invictissimo principi ...." (*CS* IV, 153-177). Expl. „.... et in futuro saeculo bene beateque vivere possit. Explicit proportionale musices"
fol. 21r - 30r	Micrologus Guidonis. Inc. „(I)n nomine domini. Incipit musica Secundum dicta Guidonis. Carmina eiusdem. Gymnasio musas placuit revocare solutas ...." Expl. „.... cuius summa sapientia per cuncta viget saecula. Explicit Micrologus In musica. Brevis sermo Editus a domno Vuidone peritissimo musico et venerabili Monacho"
fol. 30r - 33r	Regulae rhythmicae Guidonis. Inc. „Incipit Rithmus eiusdem Vuidonis. Musicorum et cantorum magna est distancia ...." Post „Auctor indiget et scriptor. Gloria sit Domino" (fol. 32v; *GS* II, 33) sequuntur aliqui versus sub titulis: „Dytonus in numeris superat ...." „De modis qui vulgo toni dicuntur" „De divisionibus modorum" „De concordia sonorum" Fol. 33v circulum cum litteris tonorum. Sequuntur versus „Gliscunt corda .... me primo carmina scripsi" (*GS* II, 25)
fol. 33v - 36r	Dialogus Oddonis. „Liber secundum eiusdem Vuidonis. In nomine domini. Incipit Dialogus in musica. QUID EST MUSICA? Magister. Resp. Veraciter canendi scientia ...." Expl. „.... Age ergo obsecro et de modis quae secuntur edicito" (*GS* I, 252-264)
fol. 36v - 45v	De formulis tonorum. Inc. „Primus tonus finitur in voce quarta D ...." (tractatus nondum editus, partim concordans cum Utrecht Un. L. 406 fol. 229r - 233v) Expl. „.... pocius exemplare quam tractare exemplis"

fol. 45v - 46v	„INCIPIUNT CARMINA ITem Dicta eiusdem Guidonis ....“ Post quattuor versus sequitur „(T)emporibus nostris super omnes .... sicut ex industria componatur“ (Prologus Guidonis in Antiphonarium (*GS* II, 34-37)
fol. 46v - 50v	„Epistola ipsius Guidonis ad Michaelem Monachum Pomposianum. (B)EaTiSsimo atque dulcissimo Fratri Michaeli .... sed solis philosophis utilis est“ (*GS* II, 43-50)
fol. 50v - 51v	Aliqua de motu vocum cum figuris et de ambitu modorum
fol. 52r - 54r	„De nominibus vocum secundum boetium“. Nomina greca tonorum et litterae tonorum, etiam scripta supra verbis „Angelorum pastor bone manus meas ad hoc doce ut quod resonat in voce non discordet meo corde“ „Item de nominibus vocum et interpretatione earum secundum Boetium. Proslambanomenos interpretatur acquisitus ....“ (etiam in Bl fol. 23v; P_3 fol. 25v; P_4 fol. 69v; Paris B.N. lat. 7369 fol. 67v) Expl. „.... Diapente et diatessaron (haec et sequentia verba sub spatio aperto notis musicis) Symphonie et intente ac remisse pariter Consonantiam Dyapason Modulacionem consonam canunt“ (*GS* I, 150)
fol. 54r - 58r	„Argumentum excerptum ex musica henchiridion. Quinque sunt tetracorda quibus singulis ....“ (etiam in cod. Paris 7369 fol. 71v) Fol. 55v: „Rex coeli domine squalidi ....“ cum notis (dasianis) ex Enchiriade (*GS* I, 155) Fol. 56: „Rithmus et laus Musices. Natura matre omnium moventium ....“ (etiam in Berolin. lat. oct. 265 fol. 23r; F_2 fol. 60r; Genève-Cologny fol. 81v; cod. Paris 7369 fol. 74v) „Regule Musycales. De nomine Musyces. Musica est pericia modulacionis ....“ (ex Isidoro, *GS* I, 20) Expl. „.... consistunt in arsi et thesi (*GS* I, 24) id est inicium et finis. Item de proportionibus octo tonorum. Primus tonus in XVIII duple Dyapason .... et reliqui eiundem modum.“
fol. 58v - 71v	„Incipit Prefacio Musice discipline Aureliani. (C)ristianorum nobilissimo ....“ Expl. „.... quamquam amore boni ductus zeli tamen deo referendas laudes aliis maneret et isti memoria recederet“ (*GS* I, 28-62)
fol. 72r - 73r	„Incipiunt Sequuntur (sic) alie regule de contrapuncto. Consonancie contrapuncti ....“ Expl. „.... sed non tantum sicut maxime in contrapuncto plano“ (*CS* III, 409-411)
fol. 73r - 82v	„Incipit Ars cantus mensurabilis mensurata per modos iuris et cum allegationibus ad hoc sufficienter inclusis. Cum multi aliqui modernique cantores ....“ Expl. „.... maxime perfecte longo brevis et semibrevis. Clarius patet et patuit in anterioribus figuris in principio vel ante principium huius operis figuratione ac de alteratione etc. Finis“ (*CS* III, 379-398)
fol. 83r - 86r	„Ars contrapuncti secundum Johannem de Muris. Quilibet affectans scire contrapunctum ea scribat ....“ Expl. „.... Et hec de conclusionibus contrapuncti quantum ad omnia tempora sufficiant“ (sequitur exempl. music.; *CS* III 59-68)
fol. 86r - 88v	„Volentibus introduci in artem contrapuncti ....“ (*CS* III, 23 *Ars contrapunctus sec. Philippum de Vitriaco*). Expl. „.... Et hec dicta de contrapuncto ad presens sufficiant. Explicit ars contrapuncti secundum philippum de vitriaco.“ (*CS* III, 23-27)

fol. 88v - 89r „Quedam exempla de contrapuncto ac regulae utiles. Post octavam quinta si note tendunt ...." Expl. „.... Et post quintam sexta erit si Fa mi re fuerit Explicit" (*CS* III, 116-118 sub nomine Magistri Phillipoti Andreae)

fol. 89r - 92r „Primo notandum quod duodecima de omne est sol ...." Expl. „.... Xa la vel re XIIa sol XIIIa la XVa fa ut hic infra (sequitur exemplum music.) Explicit de XVa"

fol. 92v „Nota quod super ut dicitur mi tercia et sol quinta ...." Expl. „.... ut quinta subtus ut sexta subtus Et sic finitum est per octavam"

Tractatus diversi (partim nondum editi) de musica plana, de contrapuncto et de cantu figurato

fol. 93r - 120v „Exordium In Musica. Panditur (?) in septem figuris musyca tota. Que sunt A.B.C.D.E.F.G. ...." (fol. 110v) „.... Et hec de contrapuncto dicta sufficiant." „Sequitur de cantu figurato. Gaudent brevitate moderni. Quandocumque punctus quadratus aut nota quadrata quod idem est tractatum habet a parte dextra ...." (cf. *CS* I, 303) (fol. 113v) „Sequuntur alie regule cantus figurati sive mensurabilis. Pro cantus figurati noticia Primo notandum est quod quinque sunt figure ...." (fol. 116r) „Sequitur de diversis aliis figuris et diversis aliis modis in cantu figurato. De musicis modernis et eorum sequacibus ars discantandi ...." Expl. „.... in fine ut hic." Sequuntur quattuor notarum figurae

F4 Florence Bibl. Riccard. 652, 14th cent.; cod. membr. in 8°, 112 fol. This Ms is a copy of Flor. Bibl. Naz. Conv. Sopp. F. III. 565 (= F1); for its contents see F1 (cf. A. De La Fage, *Essais de Diphthérographie musicale,* p. 289)

F5 Florence Bibl. Naz. Magl. XIX, 36, 15th cent.; cod. membr. in 4°, 100 fol.

fol. 1r - 73v Ugolino de musica. Inc. „Potentiarum animae nobilissima esse noscitur ...." Expl. „.... finito officio tropus ad suam formam reducitur ut hic." Sequuntur exempla cum notis in lineis: „Alleluia. Vos estis qui permansistis mecum .... sum qui ministrat." Sequitur figura de proportionibus

fol. 74r - 78r Epistola Johannis Octobi contra Ramis. Inc. „Reverendo in Xto patri cum huminima recommendatione. Io sono obligato a la vostra paternità grandamente perchè ...." Explicit cum figura de proportionibus

fol. 78v - 81v „Incipit ars plana musica Johannis Octobi. Regulae monochordi sunt XXII ...." Expl. „.... quae omnia patent in exemplis hiis."

fol. 81v - 83v „Dialogus Johannis Ottobi anglici in arte musica. Johannes Ottobius cuidam .... Nos te nostrum carmen facile intelexisse fatemur ...." Expl. illeg.

fol. 84r - 92r Calliopeia legale. Inc. „Acleopea legale reducta in brevità per magistro Giovanni Anglico Octobi carmelitta. Le parti della musica melliflua sono 4 ...." Expl. „.... Maggiore. Minore. Et sic de aliis consonantiis. Finis."

fol. 92r - 98v Micrologus Guidonis. Inc. „In nomine trinitatis. Incipit Migrologus

domni guidonis aretini. Brevis sermo in musica. Gymnasium musas ...." Expl. „Per cuncta viget saecula. Amen". (*GS* II, 2-24)

fol. 98v - 100v Dialogus Oddonis. Inc. „Incipit liber tertius supra dicti guidonis carmina. Gliscunt corda .... carmina scripsisti." (*GS* II, 25) „Quid est musica. M. Veraciter canendi scientiam ...." Expl. „.... in d Sit nomen Domini (cum litteris suprascr)" (*GS* I, 252a - 263a)

Ga Gand Univ. Libr. 70 (71), Abbey of St. Bavo at Gand written in 1503-1504 by *Magister Antonius de Aggere Sancti Martini* (Antonius van St. Maartensdijk, Zeeland, Holland); cod. membr. in magno 4°, 206 fol.

fol. 1 - 33v Hugo von Reutlingen, *Flores musicae artis.* Inc. (fol. 1v) *„Incipit prologus in flores musice artis. feliciter.* Sonet vox tua in auribus meis ...." Expl. (fol. 33v) „.... et piissima virgo maria nos a consimilibus hostibus defendat."

fol. 34r - 49v Tractatus de arte discantus, editus ex hoc codice cura E. de Coussemaker (*Scriptores* III, 68-113, sub titulo: *Ars Discantus secundum Johannem de Muris*). Inc. „Ad sciendum artem ...." Expl. „.... et omnia voluntate segregabit Explicit
Bestia non cantor qui non canit arte sed usu
Non vox cantorem facit artis sed documentum"

fol. 50rv *„Incipit prefacio guidonis super regulas musice artis.* Cum me et naturalis condicio .... proficiat disciplina" (*GS* II, 3) „Temporibus enim nostris .... verba et sillabas nesciunt pronunciare" (*GS* II, 34 s.) „Igitur qui nostram disciplinam petit aliquantos cantus .... (fol. 50v) plenissime explicata" (*GS* II, 4, Microl. cap. I et II) „Erant antiquitus .... per cuncta viget secula" (*GS* II, 23 s., Microl. cap. XX)

fol. 50v - 55r Dialogus Oddonis. Inc. *„Incipit musica guidonis sub persona magistri et discipuli edita.* Quid est musica? Magister Veraciter ...." Expl. „.... qui vivit et regnat. Amen." (*GS* I, 252-264)

fol. 55r „Ter terni .... comprehendere noticiam" cum neumis in quattuor lineis

fol. 55v - 56r Vacant

fol. 56v Circuli de relatione modorum ex tractatu Aribonis (cf. J. Smits van Waesberghe, *Muziekgeschiedenis der Middeleeuwen,* tab. 22 inter pp. 236 et 237)

fol. 57r - 60v Tonarius cum neumis in quattuor lineis. „Omnes autenti a suis finalibus ...." Expl. „.... Sicut erat in principio et nunc et semper" (etiam in Milano M. 17 sup. fol. 44v)

fol. 60v - 61v „None dicitur a greco quod est .... (etiam in O_2 fol. 86v) Cantus legitime compositus .... (fol. 61r) Decem et octo corde in monochordo .... Primum querite cuius modi? Autenti prothi. Quomodo scis? .... Usque ad septem descendere" „Omnes autenti quinto loco a se ...." Expl. „Semitonium et tritus deponitur" (etiam in C_1 fol. 138r; Ge fol. 73r; Leipzig Bibl. Univ. 1492 fol. 113r; O_2 fol. 84v; Rome Bibl. Reg. 598 fol. 114r; RV fol. 83v; Wa fol. 170v) „Γ id est greca littera a modernis (etiam in Clm. 2599 fol. 76r) .... (fol. 61v) Primus tonus incipit a mese ...." Expl. „.... Ita fac et de reliquis cordis."

fol. 61v - 62r Ordo intervallorum cum neumis in quattuor lineis: „Tonus, Semitonium .... Diapente" (sequentia sine neumis) „Diatessaron constat ex uno semitonio .... et duobus semitoniis (sequentia cum neumis) Diapente et diatessaron (fol. 62r) simphonie .... et diatessaron in descensu"

fol. 62rv „Dicitur quoque tonus unaqueque species diapason .... (etiam in Paris B.N. lat. 10509 fol. 59v) Expl. „.... G. sonat apud latinos"

fol. 63r - 70r „*De diversis monocordis. tetracordis. penthacordis. extacordis. eptacordis. octocordis. etc. Ex quibus diversa formantur instrumenta musica.* (I)nchoationi cuius huius operis ...." Expl. „.... in precedenti figura circulari agnoscere poteris si attendas. Explicit."

fol. 71r - 73v „*Tractatus de laude et utilitate musice editus per eximium sacre theologie professorem magistrum Egidium Carlerii. decanum Ecclesie Cathedralis Cameracensis.* Musicam trihariam doctores quidam ...." (etiam in Brussels 11494-11513 fol. 140r, Paris 7211A fol. 3r) Expl. „.... suspirantes et spe gaudentes pervenire mereamur. Amen. Explicit tractatus de laude et utilitate musice. Incipiunt Complexus viginti effectuum. eiusdem nobilis artis musices. etc."

fol. 74r - 77v „*Complexus viginti effectuum nobilis artis musices. Sic enim* .... Ungarie Regis Capellanus" (Tractatus Johannis Tinctoris editus ex hoc codice cura De Coussemaker, *Scriptores* IV, 195-200)

fol. 77v „*Nota quod ex ratione et exercitio multa plura inveniuntur quam a magistro discantur.* In omni arte plurima sunt valde que mediantibus .... sive quo omnis scientia frustratur. *Sequitur. de utilitate huius scientie musicalis.*" (*CS* IV, 201, initium cap. II)

fol. 78rv „Utilitas huius scientie musicalis magna est .... *De virtute huius musice artis et scientie.* Inter omnes scientias .... Ante inventionem huius artis .... Guido (in marg. fol. 78v). Antiqua autem instrumenta .... Moyses autem dicit .... percussa invenisse. Vide textum Antiquus Pictagoras folio. Post hoc autem Boetius incipiens .... Deinde venit quidam Guido monachus ordinis beati benedicti. qui composuit manum musicalem quod monocordum Guidonis appellatur. Et voces in eo contentis lineis et spaciis adaptatur et mutationes cantuum imposuit qui etiam .4^{or}. modos tonorum in .8. dividisit. sicut hodiernis temporibus adhuc perseverant." (*CS* IV, 205-207)

fol. 78v - 123v „*Prologus.* Sicut omnis ars et omnis doctrina honorabiliorem .... Quod et ego loquens attestor. pro parte sacri ordinis nostri Cartusiensis experientia doctus ...." Expl. Prol. (fol. 79v) „.... Per infinita secula Amen." „*Quod musica sit una ex speciebus artis mathematice Capitulum primum.* Musica est una partium seu specierum ...." Expl. „.... cum et moderni illo gradu utantur." Sequitur figura: „*Monocordum grecum Boetii.*"

fol. 124r - 134v „*Sequitur tractatus de natura et distinctione octo tonorum musice. Capitulum primum.* Etsi multi musici ...." (Tractatus editus ex hoc codice cura De Coussemaker, *Scriptores* II, 434-449)

fol. 135r - 140v „*Sequitur ars intonandi secundum regulas ab institutoribus musice traditas.* Quinque sunt proprietates ...." Expl. „.... corrigere possit et emendare." (Tractatus editus ex hoc codice cura De Coussemaker, *Scriptores* II, 450-460)

fol. 140v „*Guido in suo Dialogo musice sic ait.* Non enim ut stultissimi cantorum putant. gravitate vel acumine (*CS* I, 173b) .... et differentes modos constituit. *Sequuntur formulae 8 tonorum secundum eundem Guidonem in dialogo.*"

fol. 141r Series tonorum secundum ordinem octo modorum. Suprascriptum est: „*Secundum Guidonem*"

fol. 141v - 143r Excerpta ex Dialogo Oddonis (*GS* I, 259 ss). Inc. „Primus modus id est primus ...." Explicit (fol. 142r) in tractando 8° tono: „.... et duos tonos fitque decachordum". (*GS* I, 263b) „*Qualiter quilibet tonus plagalis facile et vere discernitur a suo autento secundum supradictum Guidonem.* Ex qua suprascripta tabella ...." „Discernitur autem quartus a tertio .... (fol. 142v) principia liquida pervidebis" (*CS* I, 172-175; in fine *c.c. GS* I, 263) „*Alia doctrina ad suprascripta eiusdem Guidonis.* Unaquaeque vox alicuius super ...." Expl. fol. 143r: „.... fine dyatesseron signat."

fol. 143r - 159v „*Carmina Guidonis in musica.* Gliscunt corda .... qui carmina finxi. *Alia carmina in musica.* Carmina momentis manus ornat (*CS* II, 460) .... consentibus adita signa. *Alia carmina de musica.* Musica cum fateor ...." Expl. „.... Hec ex libro qui intitulatur. quatuor principalia. In 2° principali. Capitulo 23° etc. Explicit liber de musica Scriptus Gandavi Per me M(agistrum) Anthonium de aggere sancti martini. Anno domini M.V^{c}.iij. mense novembri: die Viij." (*CS* II, 483)

fol. 160rv Vacant

fol. 161r - 168v Tractatus Johannis Tinctoris. Inc. „*Tractatus de notis et pausis et primo de diffinitione notarumque divisione* li(ber) I. ca(put) I. (P)rimum igitur de notis postmodum ...." Expl. „.... de imperfectionibus notarum inscripsimus. Explicit tractatus de notis et pausis. Incipit tractatus feliciter. de alterationibus notarum." (*CS* IV, 41ss)

fol. 169r - 171v Tractatus Johannis Tinctoris. „*De alterationibus notarum tractulus feliciter incipit* (A)lteratio est proprii valoris ...." Expl. „.... Explicit tractulus de alterationibus notarum." (*CS* IV, 67ss)

fol. 171v - 177r Tractatus Johannis Tinctoris. „*De punctis musicalibus tractulus feliciter incipit. Et primo de diffinitione puncti et eius divisione capi(tulum). primum.* (P)unctus est minimum signum ...." Explicit exemplis musicalibus. (*CS* IV, 70 ss)

fol. 177v - 186v Tractatus Johannis Tinctoris. „*De imperfectionibus notarum musicalium.* (T)ractaturus autem de ipsis notarum ...." Expl. „.... eos beatitudine perfectissima remunerare dignetur. Amen. Explicit." (*CS* IV, 54 ss)

fol. 187r - 206r Proporcionale musices Johannis Tinctoris. „*Prohemium.* (S)acratissimo ac invictissimo principi divo Fernando regis .... ab aliis refelli paratus sum. Explicit prologus. Proportionale .... proportionis. Cap. Ium. (P)roportio est duorum ...." Expl. „.... Quo et in presenti et in futuro seculo bene beateque vivere possit Amen. Explicitus est liber Scriptus Gandavi per me. M(agistrum) Anthonium de aggere sancti martini. Anno domini M.V^{c}.iiij prima die Aprilis." (*CS* IV, 153-177)

fol. 206v Vacat

Ge Genève Bibliothèque Dr. Martin Bodmer, Cologny, *formerly* Phillipps Ms 18845, 12th cent.; cod. membr. in 4°, 112 fol.

fol. 1r - 27v Micrologus Guidonis. Inc. „Ut autem divisione monochordi in paucis ...." Expl. „.... per cuncta viget saecula Amen. Explicit Michrologus." (*GS* II, 7a-24)

fol. 27v - 28v „Incipit coniunctio vocum. Hoc modo scias omnes melodias per istos sonos curere. Stude itaque qualiter in solo auditu .... Duremolson Seformazes." (cum litt suprascr)

fol. 28v - 33r Prologus in antiphonarium Guidonis. Inc. „Incipit prologus musicae artis. Temporibus nostris ...." Expl. „.... ex industria componantur." (*GS* II, 34-37a) Sequitur: „Qui vero monochordum desiderat facere .... studeat intelligere." (*GS* II, 46a)

fol. 33r - 47r Epistola Guidonis ad Michaëlem. Inc. „Incipit epistola. Beatissimo adque dulcissimo fratri ...." Expl. „.... (sed solis philo)sophis utilis est." (*GS* II, 43-50)

fol. 47v - 49v Non agunt de musica

fol. 50r - 57v Regulae rhythmicae Guidonis. Inc. „Musicorum et cantorum (cum litt suprascr) ...." Expl. „.... in una et altera." (*GS* II, 25-33) Sequuntur versus: „Nunc de organalibus fistulis eundem .... Quisquis velis camenarum .... organum ipsam appetat." (*CS* II, 114b-115) Pergunt regulae rhythmicae: „In eundem metrum rithmicum doctoris laus. Feci regulas apertas .... gloria sit domino amen. Explicit metrum ritm." (*GS* II, 33)

fol. 57v „Iugiter domine nobis adsit (sine neumis) .... Spiritus semper vivificat." (etiam in MC p. 185; RV fol. 85v)

fol. 58r - 71v Tonarius. Inc. „Sed initium eius et finem eo modo dici debet sicut in praesenti loco monstravimus sicut in antiquis antiphonariis repperimus. In taberna. Angelus domini (cum neumis in una linea)...." Expl. „.... dicit andreas. Comm Circumibo a deo. Confirmatum est am[en?]"

fol. 72r Versus „Primus adest protus .... ogdoalis fulget a lumpnis." (etiam in Paris Bibl. Nat. 7211, fol. 105r)

fol. 72r - 73r „Item ad eundem metrum heroicum. Omnibus ecce modis .... cuius ad ipsum." (*GS* II, 33-34)

fol. 73rv „Omnes autenti quinto loco a se principia .... ad subpositum semitonium et tritus deponuntur similiter." (etiam in C_1 fol. 138r; Ga fol. 61r; Leipzig Bibl. Univ. 1492 fol. 113r; O_2 fol. 84v; Rome Bibl. Reg. 598 fol. 114r; RV fol. 83v; Wa fol. 170v)

fol. 73v - 75r „D. Diapason quid est? M. Diapason autem est quaelibet vox gravis .... partium adque syllabarum disiungnit." (etiam in C_1 fol. 138v; F_1 fol. 2v; Leipzig Bibl. Univ. 1492 fol. 113r; MC p. 42; O_2 fol. 84v; O_3 fol. 80v; RV fol. 84r; Roma Bibl. Reg. 598 fol. 114v; Wa fol. 171r)

fol. 75r - 78v Epilogus rhythmicus. Inc. „Ars humanas instruit loquelas ...." Expl. „.... queras si forte cognosces." (*CS* II, 110-114a)

fol. 79rv Figurae intitulatae: „Incipit deuteri proprietas — incipit triti proprietas."

fol. 80rv	„Lychanos meson. G. id est tertia mediarum .... limata id est semitonia."
fol. 81r	Nomina graeca tonorum
fol. 81r - 82r	„Origo hautem musicae hinc processit. V(ersus). Gymnasio musas .... primo qui carmina finxi." (*GS* II, 2) „Gliscunt corda .... me primo carmina scripsi." (*GS* II, 25) „Naturaliter matrem esse omnium movencium (etiam in Bl fol. 23r; F_2 fol. 60r; F_3 fol. 56v; Paris B.N. lat. 7369 fol. 74v) .... Ordine quos dixit. me primo carmine scripsit."
fol. 82r - 102r	Dialogus Oddonis. Inc. „Incipit Dialogus in musica. Dia id est duo logus sermo id est sermo. Magisterque geritur inter duos. quid est musica? M. Veraciter canendi sciencia et facilis ad canendi ...." Expl. „.... In .d. ut Sit nomen domini." (*GS* I, 252-263a) „Omnis itaque autentici modi .... in eo poni necesse est." (*CS* I, 174a). Pergit Dialogus Oddonis: „Supra diximus autem huius modi .... benedictus in saecula saeculorum Amen. Explicit Dialogus." (*GS* I, 263a - 264b)
fol. 102v - 105v	„Primus sonus et primus emitonius. Medius sonus .... percussionem sonus efficitur vocis." Sequitur exemplum cum neumis in una linea
fol. 106rv	Ex proemio tonarii Oddonis. Inc. „Formulas quas vobis ad cantandum ...." Expl. „.... sensum poterunt capere. Habent in singulis eorum differentiae istae. habet autem tonus." (*GS* I, 248a - 249a)
fol. 107r - 108v	Desunt
fol. 109r - 112v	De modorum formulis (Guidonis). Inc. „earundem. De affinitate diversarum vocum ...." Expl. „.... utrum autento deutero an plagae tetrardi" (*CS* II, 78b - 101a, sed ms. maiorem partem tonarii omittit)

Gt Göttingen, Niedersäksische Staats- und Universitätsbibliothek, Ms Philos. 84; 12th. cent.; cod. membr. in 4°, 25 fol. (Cf. W. Meyer, *Die Handschriften im Preussischen Staate,* I Hannover, 1 Göttingen, vol. 1. Berlin 1893)

fol. 1r	Annotationes manu posteriori „Bernhardi Rollendorff S.D. ex dono illius M. Meibomii" Figura astronomica
fol. 1v	Mensura monochordi. Inc. „Alius vero dividendi modus ...." Expl. „.... in brevi patebunt" (*GS* II, 5a) Sequitur parvulus tractatulus nondum editus. Inc. „In musica IIII^{or} sunt requirenda. Materia ...." Expl. „.... ad sensum voluptatis cantando eraxerunt"
fol. 2r - 13v	Micrologus Guidonis. Inc. „Incipit Micrologus Guidonis in musica. Gimnasio ...." Expl. „.... per cuncta viget secula" (*GS* II, 2-24)
fol. 14r - 16r	Regulae Rhythmicae Guidonis. Inc. „Gliscunt corda meis ...." Expl. „.... variant loca cuius ad ipsum" (*GS* II, 25-34)
fol. 16r - 17v	Praefatio Guidonis in Antiphonarium. Inc. „Temporibus nostris super omnes homines ...." Expl. „.... ex industria componantur" (*GS* II, 34-37)
fol. 17v - 21v	Epistola Guidonis ad Michaelem. Inc. „Liber III. Epistola Widonis ad michahelem monachum de pomposia directa. Beatissimo atque dulcissimo ...." Expl. „.... sed solis philosophis utilis est" (*GS* II, 43-50)

fol. 21v - 22r Tractatulus de proportione tonorum. Inc. „Inter diatessaron et diapente tantum differentiam dicit." Expl. „.... Similiter una medietas id est CXII."

fol. 22v Figura incompleta (concordans cum fig. fol. 1r)

fol. 23r - 25r Non agunt de musica

Gtx Göttingen, Niedersäksische Staats- und Universitätsbibliothek, Ms. Philos. 83, 17-18th cent.; cod. pap. in 8°, V + 16 + VII fol.

fol. a-e Vacant

fol. 1v „Guido ab aliis hic Scripta Musicus rectius apellatur, quam Wido vel Wibo, ut in hoc codice" (manu post.)

fol. 2r - 16r Micrologus Guidonis. Inc. „Incipit Epistola Widonis monachi in musicam ad Theobaldum praesidem. Divini timoris." Expl. „.... per cuncta viget saecula. Amen. Explicit Micrologus, id est brevis sermo in musica. editus a domno Wibone, peritissimo musico et venerabili monacho. Incipit Dialogus eiusdem." (*GS* II, 2-24)

fol. 16v Vacat

Reliqua folia innumerata vacant

K Karlsruhe 504, St. Michelsberg near Bamberg (fol. 153 in a 15th-cent. hand „Codex Sancti Michaelis in monte prope Babenberg"), c. 1100 with additions up to 1196; cod. membr. in 8°, 197 fol. (cf. H. Bresslau, „Beschreibung der Hs. Cod. Carlsruhensis 504", *Bamberger Studien, Neues Archiv* XXI (1896); J. Smits van Waesberghe, *Muziekgeschiedenis der Middeleeuwen* II, 20 ff) [3]

fol. 1r - 14v Bernonis Prologus in Tonorarium. Inc. „Omnis igitur regularis monochordi constitutio...." Expl. „Idcirco ut in metro certa pedum" (*GS* II, 63-77)

fol. 15r Vacat

fol. 15v - 20v Versus Offertoriorum (sine neumis)

fol. 21r - 22r Ex Micrologo Guidonis. Inc. „Igitur qui nostram disciplinam petit...." Expl. „.... aliam f. et G. aliam g et rel." Sequitur: „Ex omni innumerata varietate numerorum...." Expl. „.... medietate vocales accipimus" (etiam in Clm. 14965a fol. 29v, Clm. 14965b fol. 2v, Paris. 7211 fol. 151v)

fol. 22v - 31v Tonarius (Bernonis?) cum neumis sangallensibus et litteris tonorum. Inc. „Modi vel tropi quos usu aliter...."

fol. 32rv Diversa artis musicae, partim nondum edita. Inc. „ad VIIII. Dyapason et diapente triplo constant ut II.IIII.VI. Bisdyapason quadruplo...." Expl. „.... quae non recipiuntur in consonantiarum coniunctione." Sequuntur modorum atque tonorum nomina graeca et latina

fol. 33r Figura de intervallis

fol. 33rv „Versus Martiani de oppositis signorum. Exoriens chylis aries....

---

3) H. Bresslau *o.c.* p. 234: „Nach alledem erscheint es mir unzweifelhaft, dass der Karlsruher Sammelband seinem Hauptinhalt nach aus dem Nachlass des Thiemo herrührt, nur das erste Stück und vielleicht den Tonarius Bernonis auf F. 22-26 wird man auf Frutolfs Besitz zurückführen können; doch kann der letztere auch Thiemo gehört haben und zeigt jedenfalls die Hand Frutolfs nicht."

virgoque pisces" (cum litt. suprascr.) „Item disticon unde supra. Libra quod est .... virgoque pisces" (cum litt. suprascr.). (fol. 33v) „Ordo planetarum non ordine .... vel capricorno" (cum litt. suprascr) „Hora sit ex punctis quinis .... ostentum dare semis et unum" (etiam in Cod. Bamberg lit. 160 fol. 21r) „E voces unisonas .... sine punctis ascendunt." „Novem modi sunt quibus omnis cantus .... toni cum limmate." (omnia cum litt. suprascr.) „Te te tri si te de .... tri de pro pro" (cum neumis suprascr) (Cf *GS* II, 149, 152, 182)

fol. 34rv Ex tractatu dicto: „Alia Musica" Inc. „Tonus primus. Nonanoeane. Qui grece dicitur autentos protos. id est auctoritas prima .... Quae proportio dupla dyapason dicitur. Item VIII ad XII.XX sunt ...." Expl. „.... quas omnis qui facit." (cf *GS* I, 145b - 147b; sequitur parva expositio de octavo tono, quae non invenitur in editione Gerberti)

fol. 35r - 43v Capitula regularum Herimanni Suevi in compotum

fol. 44rv Folium additum cum excerptis ex Hygino, De Astronomia, cum versibus: „de signibus coelestibus", epistola Notkeri de significatione literarum appositarum neumis etc.

fol. 45r - 58v Prognostica Herimanni de defectu solis et lunae necnon alia de computo

fol. 59r - 69r Micrologus Guidonis. Inc. „Microlocus Guuidonis in musicam ...." Expl. „.... summa sapientia per cuncta viget secula Amen Explicit Micrologus id est brevis sermo Guuidonis"

fol. 69r - 72r Formulae VIII modorum cum neumis. Sequitur: „In praescripta siquidem brevi symphonia (scilicet: Pater in Filio, Filius in Patre, Spiritus Sanctus ab Utroque procedens) ad laudem summae trinitatis VIII gradalium troporum .i. tonorum formulas .... reperisse gaudebis (etiam in M_1 fol. 48r). Iteratur Guuidonis prologumena de camenae suae munusculis suique mentione nominis Gliscunt corda meis hominum mollita camenis ...." Expl. „.... Unde duo signum variant loca cuius idipsum" (*GS* II, 25-34)

fol. 72r - 73v Prologus Guidonis in Antiphonarium. Inc. „Item aliae Guuidonis regulae de ignoto cantu Regulae identidem in antiphonarii sui Prologum prolatae. Temporibus nostris super omnes homines fatui sunt cantores ...." Expl. „.... si, ut debent, ex industria componuntur" (*GS* II, 34-36)

fol. 73v - 77r Epistola Guidonis Michaëli. Inc. „Epistola Guuidonis Michaheli monacho de ignoto cantu directa. Beatissimo atque dulcissimo Fratri Michaeli Guido .... post aurea pocula vini confusum bibit acetum. Explicit epistola. Incipiunt regulae. Ad inveniendum igitur cantum ...." Expl. „.... sed solis philosophis utilis est. Explicit musica Guuidonis" (*GS* II, 42-50)

Quae sequuntur non agunt de musica, sed de abaco et de computo cum opere „Annales S. Michaelis Babenbergensis"

Le Leipzig Univ. Libr. lat. 431, abbey Sancti Jacobi at Pegau near Leipzig, 11th-13th cent.; cod. membr. in 4°, 177 fol.

A detailed description of the contents is given by R. Helssig, *Katalog der*

Handschriften der Universitätsbibliothek Leipzig, IV 1 p. 670-674 (Leipzig 1926-1935)

Lo1 London B.M., Add. 4915, 18th cent.; cod. papyr. in 4°, 59 fol. As it is no more than an 18th-century copy (fol. 1 „Presented by Sir John Hawkins, May 30 1778") of Ms Oxford, Balliol College 173 (= O3), the editor saw no reason for giving it a place among the Mss that came in for discussion.

Lo2 London B.M., Add. 10335, 11th/12th cent.; cod. membr. in 8°, 30 fol.

fol. 1r - 10v Micrologus Guidonis (incompletus). Inc. „antiphonam per se valent efferre semper discentes...." (in medio Prologi, *GS* II, 3). Expl. „.... obtineat principatum, ut aptissimum supra ceteros" (cap. XVIII, *GS* II, 22)

fol. 11r - 14v Incipit cum his verbis „subitaneae vel quomodo cantilena distinctionibus dividatur...." (finis Prologi Guidonis in Antiphonarium, *GS* II, 37) Post verba: „si, ut debent, ex industria componantur" (*GS* II, 37) sequuntur descriptio intervallorum cum neumis, deinde Epistola Guidonis Michaëli. Inc. „Beatissimo atque dulcissimo Fratri...." (*GS* II, 43) Expl. „.... sed solis philosophis utilis est" (*GS* II, 50). Sequuntur versus: „Gliscunt corda meis.... primo qui carmina finxi" (*GS* II, 25)

fol. 14v - 22v Dialogus Oddonis. Inc. „Petistis obnixe, carissimi fratres...." Expl. „.... qui est benedictus in secula seculorum. Amen Deo gratias" (*GS* II, 251-264)

fol. 22v - 30r Tonarius incompletus, incipiens cum his verbis „sicut erat in principio. Tertia dies...." (fol. 24r) „Quarta vigilia...." (fol. 25r) „Quinque prudentes...." etc.

fol. 30v „Γ Tonus A Tonus B Semitonus...."

Lo3 London B.M., Add. 17808, 11th cent.; cod. membr. in 8°, 55 fol.

fol. 1v - 11v Micrologus Guidonis. Inc. „Michrologus id est Brevis sermo in Musica, compositus a Domno Guidone...." Expl. „.... per cuncta viget secula. Finit Liber Michrologus" (*GS* II, 2-24)

fol. 11v - 16v Regulae rhythmicae Guidonis. Inc. „Gliscunt corda meis...." Expl. „.... variant loca cuius idipsum" (*GS* II, 25-34)

fol. 17r - 18v Praefatio Guidonis in Antiphonarium. Inc. „Temporibus nostris super omnes homines...." (*GS* II, 34) Expl. (fol. 18r) „.... si, ut debent, ex industria componantur" (*GS* II, 37) Statim codex sic pergit „Haec pauca quasi in prologum.... cuius liber non cantoribus, sed solis philosophis utilis est" (ultima alinea epistolae Guidonis Michaeli, *GS* II, 50)

fol. 18v - 22v Epistola Guidonis Michaëli. Inc. „Beatissimo atque dulcissimo fratri...." Expl. „.... mira suavitate concordant, tantum sepe concordiores, quantum similiores" (*GS* II, 43-50)

fol. 23r - 49v Musica Enchiriadis cum scoliis. Inc. „Musica ENCHYRIADIS Sicut vocis articulate elementarie...." Expl. „.... tropique retinet modum. Explicit Musica Enchyriadis" (*GS* I, 152-212)

fol. 50r - 51v Tractatus anonymus de musica. Inc. „Ratio breviter excerpta de Musica. Quinque sunt consonantie musice .... (cf. *GS* I, 338-341) Expl. „.... in lychanos hypaton hoc modo Nonanoeane"

fol. 52r - 55v Tractatus anonymus de qualitatibus VIII troporum. Inc. „Omnis ergo cantus huius tropi ...." Expl. „.... Ecce Adam. Parhyp mes Hec est dies" (Tractatus videtur concordare cum Tonario Tetschensi quem edidit Langer in *Kirchenmusikalisches Jahrbuch* 1902)

fol. 56r - 57r De abaco. Inc. „(M)irari Pater scientie non desino exactionis ...."

fol. 57v Probationes pennae

Lo4 London B.M., Harl. 281, 14th cent.; cod. membr. in 4°, 96 fol.

fol. 1 - 4 Annotationes manu posteriore

fol. 5r - 16v Micrologus Guidonis. Inc. „Incipit micrologus guidonis aretini monachi in planam musicam. Gymnasio musas placuit .... primo qui carmina finxi. (In margine: „Versus sequentis operis") Cum iam etatis nostre cana series .... in commune communiter expenderem. Divini timoris tociusque prudentie ...." (In margine: „Epistola guidonis ad theodaldum aretine civitatis episcopum") Expl. „.... cuius summa sapientia viget per secula seculorum. (*GS* II, 2-24) Explicit micrologus guidonis in planam musicam."

fol. 16v - 22v Regulae rhythmicae Guidonis (*GS* II, 25-34) et Praefatio eiusdem in Antiphonarium (*GS* II, 34-37). Inc. „Incipit liber secundus eiusdem in planam musicam quem appellat Trotaicum (sic). prologus in quo guido muse ipsum alloquitur .... Nequaquam inquit .... quanta sit differentia trotaico (sic) demonstrabitur. Explicit prologus. Incipit trotaicus (sic). Musicorum et cantorum magna est ...." Expl. „.... variant loca cuius idipsum. Refert alterius cum suscipit altera (?) vires. In hoc capitulo docet guido prosaice qualiter antiphonarium neumari debeat vel notari. Temporibus nostris super omnes homines fatui .... si sicut debent ex industria componantur"

fol. 22v - 24v Epistola Guidonis Michaëli (*GS* II, 43-46). Inc. „Epistola guidonis ad fratrem Martinum discipulum suum in qua ponit argumentum quoddam ad inveniendum novum cantum. (Infra haec verba in calce paginae legitur: „In alio veteri exemplari ita scriptum reperi. Incipit epistola domini guidonis monachi ad michaelem monachum monasterii sanctae mariae in Pomposia.") (fol. 23r) Beatissimo atque dulcissimo fratri Martino .... et post pocula vini confusum bibit acetum. (*GS* II, 45) Hic incipit argumentum predictum. Ad inveniendum ...." Expl. „.... facili tantum colloquio denudamus. (*GS* II, 46) Explicit trotaicus" (sic).

fol. 24v - 34r „Incipit tercius liber eiusdem guidonis in musicam sub dialogo. Prologus. Quicquid igitur auctoritate philosophorum .... brevis et perfecte considerandum est. quid arte canendi sibi velit musica. Explicit prologus. Incipit dyalogus. Discipulus. (fol. 25r) Quid est musica?" (tantum initium ex Dialogo Oddonis, *GS* I, 252; sequentia auctoris ignoti. In medio folii 25v sic legitur: „A principio dialogi usque hic alia littera sic habet. Quid est musica ...." *GS* I, 252-264) Expl. (fol. 32r) „.... tam de tonis. quam de reliquis consonanciis habens artis regulam subtilitate ingenii dare discernit. (*GS*

I, 264) Quantumcumque vero omnium modorum atque consonanciarum similis similitudo consideratur. tanto similior omnis armoniarum constitucio equiperatur. Namque sonus quisque gravis ad sibi consimilem diapason reddit. Igitur voces similes consonancias. et similes neumas et concordes constituunt. (Sequentia ex epistola Guidonis Michaëli, *GS* II, 47-50) Omnes autem voces in tantum sunt similes . . . ." Expl. „. . . . sed solis philosophis utilis est." Sequuntus versus: „Ecce patet et non latet, modulandi species . . . ." Expl. „. . . . Concorditer et ligatur musicali pondere. Expliciunt toni guidonis aretini."

fol. 34r - 38v Tonale ascriptum S. Bernardo (*GS* II, 265-277) Inc. „Incipit alia ars de tonis per modum dyalogi que a quibusdam intitulatur sub nomine beati bernardi dyalogus (Titulus etiam in margine) Quid est tonus? M. Regula naturam et formam cantuum regularium . . . ." Expl. „. . . . Ibi de talibus sufficienter doceri poteris."

fol. 39r - 52r Musica Johannis de Grocheo. Inc. „Incipit prologus in arte musice. Quoniam quidam iuvenum amici mei me cum affectu rogaverint . . ." (Edidit J. Wolf in *SbIMG* I (1899-1900), 65-130 secundum codicem Darmstadt 2663; cf. E. Rohloff, „Studien zum Musiktraktat des Johannes de Grocheo", *Media Latinitas* I, Leipzig 1930) Expl. „. . . . gloriosus sit benedictus in sempiterna secula seculorum. Amen. Explicit tractatus musice."

fol. 52v - 58r Petri de Cruce de musica (*CS* I, 282-292). Inc. „Incipit tractatus de tonis a magistro petro de cruce. Dicturi de tonis primo videndum est . . . ." Expl. „. . . . Et ea que dicta sunt de tonis sufficiant Expliciunt toni a magistro petro de cruce Ambianensi"

fol. 58v - 96v „Incipit prologus in tractatu de tonis. Qui legis auctoris nomen per quinque priora Grammata pictoris .hoc scribi celitus ora. (sc. primas litteras partium tractatus: G.U.I.D.O.) Gaudere sciens brevitate moderni . . . ." Expl. „Et hec de tonis quantum precipies ad usum et consuetudinem nostri monasterii pertinet cui quantum commode potui me ipsum conformare studui de dictis boecii. Guidonis monachi et aliorum quorumdam ut a principio dixi ad presens sufficiat collegisse. illo mediante cui est honor et gloria in secula seculorum. Amen. Explicit tractatus de tonis a fratre guidone monacho monasterii sancti dionysii in francia compilatus" (ultima sententia repetitur manu posteriore)

Lo5 London B.M., Harl. 3199, 13th cent.; cod. membr. in 8°, 94 fol.

fol. 1 Vacat

fol. 2r - 55v Non agunt de musica.

fol. 55v - 56r „*De constitutionibus in Musica* Constitutionum formas breviter aperiam . . . ." Expl. „. . . . Atque minus interruptas frequens usus approbat." (*GS* II, 31, 33) Fol. 56r figura quam habet *GS* II, 32.

fol. 56v - 58v Praefatio Guidonis in Antiphonarium. Inc. „Temporibus nostris super omnes homines . . . ." Expl. „. . . . si ut debent ex industria componantur" (*GS* II, 34-37)

fol. 58v - 65r Ex epistola Guidonis Michaëli. Inc. „Ad inveniendum ignotum can-

tum prima et vulgaris regula ...." Expl. „.... non cantoribus sed solis philosophis utilis est" (*GS* II, 44-50)

fol. 65r - 69v Ex Musica Enchiriade (*GS* I, 152, 159-169) Inc. „Sicut voces articulate elementarie atque individue partes ...." „.... ab invicem acuminis et laxationis spacium format" (*GS* I, 152) „Quid est Armonia Armonia est diversarum vocum apta coadunatio ...." (*GS* I, 159) „.... descriptione statuantur prout possit fieri sub aspectum" (*GS* I, 169)

fol. 69v - 70v „Dimidium proslambanomenos est mese. huius autem dimidium ..." (*GS* I, 122 „Cita et vera divisio") „.... Subiugalis eius ex eadem specie diapente et eadem specie diatessaron inferius (*GS* I, 122 in fine primae alineae secundae columnae) Omnis tropus subiugalis eandem habet diapente et diatessaron .... (*GS* I, 313) .... prius tres tonos habeat et postea semitonium (*GS* I, 314) Quinque sunt consonantie musice. Diatessaron quae et sesquitercia dicitur .... (*GS* I, 338) .... diatessaron et diapente in frequentiore usu tenemus (*GS* I, 338) Primus tonus vocatur hypodorius .... Octavus hypermixolidius. Octavus hypermixolidius."

fol. 71r - 72v Vacant

fol. 73r - 74r De adventu Domini. Inc. „Notum sit omnibus hominibus ...." Sequentia de computo

fol. 74r - 79r Tonarius. „*De Tonis* Tonus dualem significationem habet ...." (Tractatus ineditus, etiam in cod. Monte Cassin. 318, p. 238 ss.) Expl. „.... *Ad te levavi. Vias tuas domine. Gloria seculorum amen. Benedicta sit sancta trinitas. Vidi aquam*"

fol. 79r - 88v Micrologus Guidonis. Inc. „Incipit prologus in musica Guidonis. Dum me et naturalis conditio et bonorum ...." Expl. „.... per loca sine discretione inveniantur more prosarum" (*GS* II, 3-16, in medio capitis XV)

fol. 89r - 91r Fragmentum ex Breviario. Inc. „In Natale Virginum ...." Expl. „Prosa Que est ista que progressit sicut aurora con"

fol. 91v - 94v Ex Micrologo Guidonis. Inc. „Quod si ipsam b mollem vis omnino non habere ...." (cap. VIII, *GS* II, 9) Expl. „.... ut ita dicam facies extemplo ut audierint recognoscunt" (Initium capitis XIV, *GS* II, 14)

Loe London B.M., Arundel 339, abbey of Kast (abbatia Castelensis), near Regensburg, 12th cent.; cod. membr. in 4°, 110 fol. In this Ms the four arts of the quadrivium are treated.

fol. 98r - 104r Micrologus Guidonis. Inc. „Gymnasio musas placuit ...." Expl. „.... tenebras illustrante cuius summa sapientia per cuncta viget secula amen. Explicit micrologus Guidonis de arte musica." (*GS* II, 2-24)

fol. 104r - 106r Regulae rhythmicae Guidonis. Inc. „Incipit rithmu(s) eiusdem. Musicorum et cantorum magna est ...." Expl. „.... unde duo signum variant loca cuius ad ipsum." (*GS* II, 25-34)

fol. 106r - 107r Praefatio Guidonis in Antiphonarium. Inc. „Temporibus nostris super omnes homines ...." Expl. „si sicut debent ex industria componantur." (*GS* II, 34-37)

fol. 107r - 109v Epistola Guidonis Michaëli. Inc. „Epistola Guidonis ad Michaelem monachum. Beatissimo atque dulcissimo fratri ...." Expl. „.... non cantoribus sed solis philosophis utilis est." (*GS* II, 43-50)

fol. 109v - 110r „Mensura fistularum. Fistularum mensuram ut a quibusdam musice artis peritis ...." Expl. „.... a prioribus ita ut secundum diapason a primo metitus est" (etiam in Clm 6364, fol. 83r; M_2 fol. 27v; M_4 fol. 163r)

fol. 110r „Organistrum. Organicam quicumque liram inveniendo laboras A magada C gravem ...." Expl. „.... ultimum excellens F neteyperboleon ultimum excellens."

Lo_7 London B.M. Landsdowne 763, 15th cent.; cod. membr. in 4°, 130 fol.; the Ms is of the hand of John Wylde, precentor of the Walthan Holy Cross-Abbey, c. 1450 (cf. *Catalogue of the Landsdown Mss* in the British Museum, London 1819, and the *Histories of Music* of John Hawkins II, 215-225 and Ch. Burney II, 416-426; London B.M. Add. 4912 (Lo_9) contains a transcription of Lo_7)

fol. 1rv Vacant

fol. 2r Annotationes manu posteriori: „Hunc librum vocitatum Musicam Guidonis scripsit dominus Johannes Wylde ...."

fol. 2v Vacat

fol. 3r (= 1r) - 48v Tractatus cuius prima pars intitulatur „Musica Manualis", secunda pars „Tonale".

Incipit prologus super Musicam Gwydonis Monachi. Quia iuxta sapientissimum Salomonem .... (fol. 1v) quos in opusculo subsequenti querere debet. Explicit Prefacio. Incipiunt capitula prime partis .... (fol. 2r) Expliciunt capitula prime distinctionis. incipiunt capitula secunde que tonale dicitur .... (fol. 2v) Expliciunt capitula secunde Distinctionis que Tonale dicitur. In sequenti literarum serie que in musica monocordum dicitur. breviter et manifestum rudis cantor inveniet omnia que puerorum manibus addiscuntur .... Netharum series. grece dicitur monocordum ...."

fol. 3r manus guidonica cum commentario

fol. 3v „Qui fuerunt inventores artis musice. vel qui eius usum tradiderunt ecclesie. vel unde dicitur Musica. Capitulum primum. Huius artis inventorem. Greci dicunt Pytagoram ...."

fol. 16v Post exempla de theoria mutationis: „Explicit distinctio prima que dicitur Musica Manualis." (In fronte praefatorum foliorum legitur: „Musica Manualis Prima pars", in fronte foliorum sequentium: „Tonale secunda pars")

fol. 17r „Incipit 2a distinctio que Tonale dicitur cuius capitula superius in huius opusculi fronte reperies. Capitulum Ium de consonanciis et dissonanciis. Scripturus de Tonis .... (fol. 17r: „Quod utique vigilancius perpendens Guydo iunior. cognomento Augensis cuius industria Cisterciensis ordinis cantus. regulariter est correctus ....")

fol. 22v Cantilena Guydonis Maioris omnes peritus dissonantias. quam consonatias includens. Capitulum 10m. (sequentia cum notis quadratis in quinque lineis) Ter terni sunt modi quibus omnis cantilene (fol. 23r) contexitur ...."

fol. 48v Explicit cum exemplo musicali „Garrula multiplicis Tetrardi

filia cantus .... ire solet. (sequentia sine musica) Scripto tonale deo sit decus imperiale J. Wylde. Explicit."

fol. 49rv „De 8to tonis ubi nascuntur et oriuntur aut efficiuntur. Septem orbes 7. planetarum cum dulcissima armonia volvuntur. ac suavissimi concentus eorum ...." „(E)xplicit tractatus de 8. tonis."

fol. 49v - 52v „(M)onachus quidam de Sherborn talem musicam profert de sancta Maria Magdalena." Sequitur tabula de mutatione tonorum, sed fol. 51r incipiunt versus: „(F)elix Magdalena cantandi prominet arte...." Explicit „Quod Kendale" Sequuntur aliqua de mutatione tonorum.

fol. 53r - 54r Theoria de intervallis cum melodia scripta cum notis quadratis in quattuor lineis. „Est tonus sic. Ut re ut...." (etiam in London B.M. Harl. 978 fol. 14v) Expl. „Sicque decantans elementa cuncta (fol. 53r) scandit ad ip(sa)" Sequentia post titulum „Antiphona per quam ascendit a Gamma usque ad Delasol" cum notis quadratis in quattuor lineis: „Aurea personat lyra voce modulamina .... consonancia quam denaria constat musica."

fol. 54v - 58r Tractatulus „De origine et effectu Musice" Inc. „Musica est scientia recte canendi. sive scientia ...." Expl. „.... speculum psalterii nuncupat." Fol. 55v numerantur inter alios musici sequentes: „Deinde Guydo monacus qui compositor erat Gammatis. quod Monocordum dicitur. voces in lineis et spacia (sic) dividebat. quorum inicium est huius libri. Deinde Gyido de sancto Mauro. et post hos Guido maior et Guido minor. Post hos vero magister franco qui in cantu mensurabili .... Tunc Philippus de Vitriaco qui composuit illam figuram vocitatam Minima prolacio .... Deinde sanctus augustinus et sanctus Gregorius qui tantum conformen in universali ecclesia primitus instituerunt Post quos Ysidorus Ethimologiarum et Johannes de Muris qui de cantu mensurabili et figuracione regulas descripsit distinc(?)tas. unde versus. (fol. 56r) Per Thubal inventa Musice sunt elementa .... Atque chori regimen Bernardus monachis affert...."

fol. 58v - 59v „Speculum cantancium. sive psallencium. Quia omnes. 4. sciencie liberales. a. septiformi gracia spiritus sancti procedentes...." Expl. „.... Sit metus peritus. animi cum corpore pungas."

fol. 60r - 67v „Metrologus liber. In nomine sancte et individue Trinitatis incipit de plana musica id est brevis sermo. Quid est musica? Musica est pericia modulacionis...." Expl. „.... secundum laxacionis et acuminis augmenti et detrimenti modorum-(quo)que varias qualitates. Explicit liber Metrologus. Incipit tractatus metricus. Primus est tonus Re la Re fa. quoque secundus .... Primus cum sexto fa Sol la .... (etiam in *CS* I, 262a; Brussels II, 259; Rome Bibl. Reg. 1146 fol. 55r; Rome Bibl. Vat. lat. 5129 fol. 167v, 148r) Primus dat novem binos .... Dant 2° Re. 2° Mi. 2° Fa. 2° Sol tibi toni .... G Plagi Tetrardi C.D.E.f.g.a.h.c.d.e."

fol. 68r - 86r „De origine Musice artis quia rudem lectorem vidimus...." Tractatus cum tonario. Expl. „.... tam sollempnitate cantare sicut vesperas et matutinas unde est quod numquam dicimus neumam ad complet. Explicit Tonale."

fol. 86v Proportiones musicae mensuratae in figuris florum representatae.

fol. 87r	Vacat
fol. 87v - 88r	„Distinctio inter colores musicales et armorum heroum. (Inc.) Numerus sexdecim est numerus praestantissimus ....“ Expl. „.... Tercio modo ponitur secundum dignitatem unius generis.“
fol. 88v	Figura de proportionibus musicae mensuratae.
fol. 89r - 93v	„Declaracio trianguli superius positi. et figura de 3bus primis figuris quadratis et earum speciebus ac eciam scuti per Magistrum. Johannem Torkesey. (Inc.:) Ad habendam perfectam noticiam artis musice mensurabilis Sciendum est ....“ (etiam in Cambridge Trin. Coll. 1441 fol. 54r) Expl. „.... Hec omnia patent in figura predicta per numeros descriptos. Explicit Trianguli et Scuti declaracio. Et sequitur .8. tonorum proporcio et grecorum vocabulorum ad predictos tonos pertinencium exposicio. (Inc.:) Tonus constat in proporcione sesquioctava sicut .9. ad .8. Dyatessaron constat ....“ Expl. „.... Sed notandum quod simple solum vocalibus sunt aptande. que indivisibiles sunt. ideo non sunt Minimis simpliciter proporcionales. Explicit Regule Magistri Johannis Torkesey. De .6. speciebus notarum simplicium declaratio in figuris Trianguli et Scuti precedencium. quod (scripsi) J. W.“
fol. 94r - 97r	„Regule Magistri Johannis de Muris Incipiunt. Intendentes sciencie musicalis exquirere cognicionem ad sonum applicatum eius subiectum ....“ Expl. „.... De arte metiendi Consonanciam ad Discantum non hic notatur quia et ante et post in anglico. quod (scripsi) J. Wylde. Explicit Tractatus Magistri Johannis de Muris. De distancia et mensura vocum.“
fol. 97v - 104r	„Regule Magistri. Thome Walsingham. De figuris compositis et non compositis. et de cantu perfecto et imperfecto. et de modis. incipiunt Cum sit necessarium iuvenilibus ad facultatem organicam tendentibus noticiam figurarum ....“ Expl. „.... Figuram simplicium et compositarum protraxiones patent antea in suis Capitulis .scilicet. De Largis Longis Brevibus Semibrevibus Minimis. et Simplis. Expliciunt Regule Magistri Thome Walsingham.“
fol. 104v - 112r	„This Tretis is contrivid upon the Gamme ....“ Expl. „.... of his Cointripoint in short tyme. Quod Lyonel Power.“
fol. 112v - 115v	„Her folwith a litil tretise ....“ Expl. „.... not be sung together in no degri of Descant.“
fol. 116r - 121v	„Her beginneth tretises diverse of musical proporcions ....“ Expl. „.... for knowletge of Proporcions. Secundum Chilston.“ (Cf. S. B. Meech, *Speculum* 1935, 235 ss.)
fol. 122r - 123r	„Proporcio. est duarum rerum equalium vel inequalium ad invicem habitudo vel comparacio. Et nota quod duplex est proporcio ....“ Explicit per figuras proportionum sesquiterciae et sesquioctavae cum commentario. In calce folii 123r manu posteriore „Liber Sancta(e) crucis de Walltham.“
fol. 123v - 130v	Annotationes s. XVIII quae in fol. 128r - 130v respiciunt ad argumenta huius codicis

Los London B.M. Arund. 130, „written for Henry Percy, 3rd Earl of Northumberland“ (1421-1461); cod. membr. in folio, 118 fol.

fol. 1r - 100r Directorium officii cum notis quadratis in quattuor lineis. Fol. 10v - 11r *Te Deum* cum notis musicis. Fol. 95v - 96r *Credo* cum notis musicis.

fol. 100r - 118r Metrologus. Inc. „In nomine sancte et individue trinitatis incipit mutrologis liber de plana musica idem brevis sermo Quid est mus(ic)a musica est pericia modulacionis ...." Post (fol. 103r) „.... laxacionis et acuminis augmentui decrementi modorumque varias qualitates" (cf. *GS* II, 18a) sequitur Tonarius cum descriptione proprietatum octo modorum, sic incipiens: „Primus tonus in desolre finitur habens elevacionem a sua finali ...." Expl. cum exemplo (fol. 110v) „Dominus regnavit decorem indutus est dominus fortitudine et precinxit se." Sequuntur formulae „Benedicamus domino" et „Ite missa est", quarum aliquae sunt farcitae. Fol. 111r Hymnarium. Fol. 117v - 118r regulae ordinis juris in lingua anglica.

Lo9 London B.M. Add. 4912, 18th cent.; paper in 4°, 160 fol. It is in great part a copy of Ms. Landsd. 763 (= Lo7).

Lu Leiden Univ. Libr. B.P.L. 194, 12th cent.; cod. membr. in 8°, 46 fol. For its contents see *CSM* 2, *Aribo.*

M1 Munich cod. lat. 9921, abbey of Ottobeuren, written in 1064 (fol. 8v „Anno incarnatione d. millesimo sexagesimo quarto incepit pagina ista"); cod. membr. in 8°, 60 fol., written in various hands. A detailed description of the contents is given by Heinrich Sowa, „Zur Handschrift Clm 9921", *Acta Musicologica* V (1933), 60-65, 107-120.

M2 Munich cod. lat. 19421, abbey of Tegernsee, 12th cent.; cod. membr. in 8°, 58 fol.

fol. 1r Fragmentum de geographia

fol. 1v - 12v „Musica odonis per modum dialogi. (titulus manu poster.) D. Musica quid est? M. Veraciter scientia canendi ...." Expl. „.... qui est benedictus in secula seculorum. amen"

fol. 13r - 14r (Titulus manu poster. „Versus de octo tonis hic infra") „VERSUS DE PRIMO TONO Quid teneat proprium varius sonus octo modorum ...." Expl. „.... Tot vicibus variis cantus discernitur omnis" (in codice cum neumis sangallensibus; edidit C. Vivell, *Frutolfi Breviarium de musica et Tonarius,* Vienna 1919, 75 ss. ex codice Clm 14965b fol. 22v; cf. E1 fol. 79v - 81v)

fol. 14rv „Ter terni sunt modi .... queat comprehendere noticiam. Ter tria iunctorum .... sine precentore vel arsin." (cum neumis sangallensibus)

fol. 14v - 15v „Omnis autentus a finali suo regulariter .... possidens quartam cum primo magistro dyapason formam." (cf. *Breviarium Frutolfi* cap. VIII, ed. Vivell 58-62, hic multo abbreviatum.)

fol. 15v Versus: „Qui cupias priscum modulandi noscere nisum .... Gnarus quas codi figit t<r>actor monochordi" (ed. Vivell, Breviarium Frultolfi 62 s.)

fol. 16r Versus: „Si tibi surgat amor quod formes cymbala fusor .... G Paribus ex tribus his synemenon facias." (etiam in Clm 14965b fol. 33r, Brussels Royal Libr. II 4141 fol. 35r; ed. ex his duobus codicibus C. Vivell, *op. cit.* 109; cf. J. Smits van Waesberghe, *Cymbala* p. 46)

fol. 16v - 22v Tonarius Frutolfi. „TONI OFFICIORUM. Seculorum amen. D *Gaudete in domino* ...." Expl. „.... *Summi regis. Clare sanctorum. Quid tu virgo. Virginis venerande*" (cum neumis sangallensibus scriptis super omnes textus cantuum; cf. C. Vivell *op. cit.* 125-183) Sequuntur formulae modorum: „Gloria Patri ...." cum aliquibus Responsoriis, cum neumis sangallensibus.

fol. 22v - 23v „DE NOMINIBUS CHORDARUM ABBREVIATIO. Nomina quoque chordarum breviter in unum colligere .... hyperboleon .i. ultima excellentium nominatur" (*Breviarii Frutolfi* cap. XIII, ed. Vivell 97 s.)

fol. 23v - 24r „Haec est sententia iuniorum de intensione .... versibus antiquitus compositis satis valet annotari. Qui cupis priscum modulandi. ut superius dictum est." (ex cap. VIII *Breviarii Frutolfi*, ed. Vivell, 61s.)

fol. 24r - 27v „MENSURA FISTULARUM ORGANICARUM. Prima fistula que et longissima est .... (fol. 26r) latitudinem eius omniumque ceterarum implere. MENSURA CIMBALARUM (supra littera A syllabae „LA" scriptum est O). Quicumque velis facere cymbala ad cantandum recte sonantia (27r) .... hoc emendetur et corrigatur limma vel lapide. VERSUS UT SUPRA. Si tibi surgat amor ...." (Cap. XV et XVI *Breviarii Frutolfi*, ed. Vivell 105-109; Mensura cymbalorum etiam in Clm 14965b fol. 32, 33r, Brussels Royal Libr. II 4141 fol. 34, 35r, Erfurt Amplon. 93 fol. 46, Clm. 19421 fol. 26rv, 27r, Munich Univ. Libr. 8°, 375 p. 64, cf. J. Smits van Waesberghe, *Cymbala* p. 26, 46, 51s.).
Sequitur titulus erasus, tamen legibilis: „DE REPONDERATIONE CERAE PRIMI CIMBALI. (D)e reponderatione cerae primi cimbali .... (fol. 27v) et de tribus quae supersunt. cymbalum STATUAS" (etiam in *Quaestiones de Musica*, pars I, cap. XXVI ed. R. Steglich, 69 s., et in pluribus codicibus; cf. J. Smits van Waesberghe, *Cymbala* p. 26, 41 s.).

fol. 27v - 28v „Fistularum enim mensuram ut a quibusdam musice peritis didicimus .... (28r) ita ut secundum dyapason a primo metitus est." (etiam in Loo fol. 109v; Clm. 13021 = M_4 fol. 163r; Clm. 6364 fol. 83r) Seqentia ab Aribone descripta sunt sub nomine Wilhelmi Hirsaugensis (*GS* II, 223): „Primae ergo fistulae quantitas in .VII. dividatur .... (fol. 28v) diametrum apponatur et octava repperitur sicut per primam inventa est octava (ultima verba et sequentia non inveniuntur apud Aribonem) ...." (ultima verba difficiliter legibilia sunt). Sequitur cum neumis sangallensibus: „Virgo dei genitrix stella maris maria preces emitte atque fidelibus .... qui tuae passioni honorem praebuerunt."

fol. 29r - 31v (Titulus manu poster. „Musica Gwidonis") Inc. „Potes et cantum cum organo et organum quantum libuerit .... per cuncta viget secula amen." (Micrologi Guidonis cap. XVIII-XX, *GS* II, 21-24)

fol. 32r - 39v „EXPLICUIT MICROLOGUS ID EST BREVIS SERMO IN MUSICA EDITUS A DOMNO WIDONE PERITISSIMO MYSICO AC VENERABILI. (G)liscunt corda meis hominum ...." Expl. fol. 39r: „Unde duo signum variant loca cuius ad (corr. in id) ipsum. (*GS* II, 25-34) HIC MULTUM DEEST. Ad inveniendum igitur ignotum cantum. prima et vulgaris regula ...." Expl. fol. 39v cum hymno: „Ut queant .... Sancte iohannes" cum neumis in lineis et littera toni F (*GS* II, 44 s.)

fol. 40r - 56v Fragmenta ex Micrologo. Inc. „Notae autem in monochordo hae sunt. In primis ...." Fol. 42 est fragmentum membrani additum, descriptum in recto cum textu qui persequitur in fol. 43r: „Cumque tam paucis clausulis .... possis peritiam sagaciter ideoque facilius possidere" (*GS* II, 6) Expl. in fine fol. 56v cum exemplo musicali: „Miserere mei Deus" (Micrologi cap. XVIII, *GS* II, 4-21)

fol. 57r - 58r Incipit cum his verbis: „aut fit tono. aut semitonio. Cum vero ad terciam. Ditono vel semiditono .... sed solis philosophis est utilis." (In fine epistolae Guidonis Michaëli, *GS* II, 50) Sequuntur aliquae figurae intervallorum

M3 Munich cod. lat. 5539, Regensburg (?), 14th-15th cent.; cod. membr. in 4°, 194 fol. A detailed description of the contents is given by D. Mettenleiter, *Musikgeschichte der Stadt Regensburg,* Regensburg 1865, 70-78.

M4 Munich cod. lat. 13021, 12-13th cent.; cod. membr. in 4°, 283 fol.

fol. 1r - 96v Non agunt de musica (cf. C. Halm, F. Keinz, G. Meyer, G. Thomas, *Catalogus codicum latinorum bibliothecae regiae monacensis,* Tomus II, pars II, Munich, 1876)

fol. 97r - 150r Boetii artis musicae libri V

fol. 150v - 157v Micrologus Guidonis. Inc. „Gymnasio musas placuit ...." Expl. „.... illustrante. cuius summa (sapientia) per cuncta viget secula. AMEN. *Explicit michrologus idest brevis sermo. Guidonis peritissimi musici et venerabilis monachi. Iteratur Guidonis prologus. de camenae suae munusculis. suique mentione nominis.*" (*GS* II, 2-24)

fol. 157v - 159v Versus Guidonis. Inc. „Gliscunt corda meis hominum ...." Expl. „.... Unde duo signum variant loca cuius adipsum." (*GS* II, 25-34)

fol. 159v - 160v Praefatio Guidonis in Antiphonarium. Inc. „(T)emporibus nostris super omnes homines statuti sunt cantores ...." Expl. „.... si sicut debent ex industria componantur." (*GS* II, 34-37)

fol. 160v - 163r Epistola Guidonis Michaëli. Inc. „*Incipit epistola Guidonis ad michaelem monachum.* (B)eatissimo atque dulcissimo fratri M.G. per anfractus ...." Expl. „.... sed solis cantoribus utilis est." (*GS* II, 43-50)

fol. 163rv „Fistularum mensura. (F)istularum mensuram ut a quibusdam musicae artis peritis didicimus ...." Expl. „.... ita ut secundum diapason metitus est." (etiam Clm. 19421 = M2 fol. 27v; Clm. 6364 fol. 83r; Lo6 fol. 109v)

fol. 164 - 283 Non agunt de musica

M5 Munich cod. lat. 14523, Regensburg (?), fol. 1-117 10th cent., fol. 118-133 12th cent., fol. 134-159 13th cent.; cod. membr. in 4°, 159 fol.

fol. 1rv Walafridi Strabi versus de IV divisionibus etc.

fol. 2r - 48v Hrabanus Maurus de computo

fol. 49r - 117v Hieronymi de carminibus epistola ad Dardanum; fol. 50 Excerpta ex Isidori Etymologiis III, cap. 19-21; fol. 52 Boethius de musica

fol. 118r - 122r Micrologus Guidonis. Inc. „IN NOMINE SUMMAE ET INDIVIDUAE TRINITATIS INCIPIT MICROLOGUS IDEST BREVIS SERMO IN MUSICA. Gymnasio musas placuit revocare solutas ...." Expl. „.... cuius summa sapientia per cuncta viget secula amen EXPLICIT MIKROLOGUS idest BREVIS SERMO IN MUSICA EDITUS A DOMNO GUIDONE PERITISSIMO MUSICO ET VENERABILI MONACHO DIRECTUS AD TEODALDUM RETIANE CIVITATIS EPISCOPUM" (*GS* II, 2-24)

fol. 122r - 127r „O venerande amice et dei benedicte et amator
Ordiar unde tuos sacerdos o benedicte triumphos
Virtutum cumulos ordiar unde tuos
Gliscunt (Versus Guidonis) corda meis hominum ...."
Expl. „.... Unde duo signum variant loca cuius idipsum" (*GS* II, 25-34)

fol. 127rv Ex Praefatione Guidonis in Antiphonarium. Inc. „Ita igitur disponuntur voces ut unusquisque sonus ...." Expl. „.... si sicut debent ex industria componantur" (*GS* II, 35-37)

fol. 127v - 128v Ex epistola Guidonis Michaëli. Inc. „Ad inveniendum ignotum cantum haec regula vulgaris est .... sonorum omnium depositionum et elevationum me-(usque haec ex epistola Guidonis *GS* II, 44 s, sed pergit fol. 128r:) vel quasdam facimus subductiones trito quae diesis appellantur ...." (ex Micrologo cap. X, *GS* II, 10) Expl. „.... quod ut exemplo pateat in communione *diffusa est gratia*" (*GS* II, 11)

fol. 128r - 129r Initium Praefationis Guidonis in Antiphonarium. Inc. „ITEM ALIE VVIDONIS DE IGNOTO CANTU REGULAE IDENTIDEM IN ANTIPHONARII SUI PROLOGUM PROLATAE Temporibus nostris super omnes homines fatui sunt ...." Expl. „.... cum quanto studio neumae disponantur curet agnoscere" (*GS* II, 34 s.; sequentia Praefationis fol. 127rv)

fol. 129rv Epistola Guidonis Michaëli. Inc. „EPISTOLA GUIDONIS MICHAELI MONACHO DE IGNOTO CANTU DIRECTA Beatissimo atque dulcissimo fratri M.G. per amfractus ...." Expl. „.... confusum bibit acetum" (*GS* II, 42-44) Sequuntur exempla de motu vocum

fol. 130r - 131v Sequentia epistolae Guidonis Michaëli post ultimum verbum fol. 127v: „me"; hic incipit: „-moriae commendare Habebis ergo argumentum ...." (*GS* II, 45) Expl. „.... sed solis philosophis utilis est." (*GS* II, 50)

fol. 132r - 133v Nomina tonorum et de qualitatibus octo modorum. Inc. „Regulae tonorum secundum Guidonem. None noeane. Saeculorum amen. Primum quaerite regnum Dei (cum neumis in lineis). Ad initium primi haec antiphona ...." (etiam in O1 fol. 24r; RV fol. 128r)

fol. 134r - 159v Tractatus de musica (anno 1279) in versibus cum commentario. Inc. textus capitalis: „Musica dicatur cantandi iure sophia ....“ Inc. textus commentarii: „Quoniam prosam artis musicae ....“ *ed.* H. Sowa, *Ein anonymer glossierter Mensuraltraktat 1279*

M6 Munich Bayer. Staatsbibl. (Clm) 14663, St. Emmeran's Abbey, Regensburg, 12th/13th cent.; cod. membr. in 4°, 51 fol. For its contents see *CSM* 2, Aribo p. VII f.

M7 Munich Bayer. Staatsbibl. (Clm) 14965a, St. Emmeran's Abbey Regensburg, 11th cent.; cod. membr. in 4°, 40 fol. For its contents see *CSM* 2, Aribo p. VI f.

M8 Munich Bayer. Staatsbibl. (Clm) 4622, Abbey of Benediktbeuern, 11th-13th cent.; cod. membr. in 4°, 179 fol. For its contents see *CSM* 2, Aribo p. VIII f.

M9 Munich Univ. Libr. 8° 375 = Cim 13 (formerly in possession of Glarean who paged it and added numerous marginal glosses), 13th cent.; cod. membr. in 8°, 149 p.

p. 1 „Si vis nolas facere pondus .... et fac c“ (etiam in E1 fol. 46v, cf. J. Smits van Waesberghe, *Cymbala* p. 37 f.) „De 8 cordis. Primus quartus et sextus .... alie voces sunt.“ (etiam in Roma Bibl. Vat. Regin. 1005 fol. 89v, Bibl. Vat. Pal. 957 fol. 97v, E1 fol. 46v) „Ad metiendum cromaticum genus .... incompositum exaratur“ (cf. *GS* I, 347a quae lectio differt, J. Smits van Waesberghe, *De Guidone Aretino* p. 162 sub 12 c).

p. 2 „Hic sunt omnes voces per ♭ quadratum ....“ Tabulae cum glossis. (etiam in E1 fol. 47v)

p. 3 Tabulae de mutatione vocum

p. 4 - 9 Nomina intervallorum vocum cum neumis in lineis

p. 9 - 10 „Ter terni sunt modi .... Seculorum amen“ (*GS* II, 152) cum neumis in lineis

p. 10 - 11 „In Γ ut nulla mutatio est .... scilicet lasol et solla omnes mutationes“

p. 11 - 13 Tabulae intervallorum vocum cum neumis in lineis

p. 14 - 15 „Epistola Johannis ad fulgentium archiepiscopum de arte musica. Domino et patri suo venerabili .... auctoritate defendatur“ (*CSM* I, 44-46; lectio haec transscripta est in cod. E1)

p. 15 - 49 Johannis De Musica cum glossis. Inc. „Capitula sequentis opusculi. I. Qualiter quis ad musice disciplinam ....“ Expl. „.... prout propositum est disseramus“ (*CSM* I, 47-162 = E1)

p. 50 - 60 „Incipit tonarius. Quisquis studiosus omnium cantuum tonos cupit dinoscere .... Domine ne elonge. Euouae.“ (etiam in E1 fol. 27v; Basle F. IX. 36 fol. 35r; Karlsruhe 505 fol. 43r; Rome Bibl. Vat. Pal. 1346 fol. 7r)

p. 60 - 61 De intervallis vocum. Inc. „Tonus nullam habet speciem ....“ Expl. „.... In quo loco? In IIIIa finalium et septima acutarum“ (etiam in E1 fol. 32r)

p. 61 - 62 „Ter tria iunctorum sunt intervalla sonorum .... sine praecentore vel arsim" (cum neumis in lineis; *GS* II, 150)

p. 62 - 63 „De Organo. Quisquis velis camenarum melodiis canere et fistulas pastorum ...." Expl. „.... D cum G, D cum a, D cum d, et SIC IN ORDINE" (etiam in E_1 fol. 45rv; C_1 fol. 134v; F_2 fol. 60r; Ge fol. 56v; Oxford Bodl. Rawl C. 270 fol. 15v; cf. *CS* II, 114)

p. 64 „Quomodo formanda sint cimbala. Quicumque velis facere cimbala .... corrigatur lima aut lapide" (Etiam in E_1 fol. 46rv, Clm 14965b fol. 32rv, M_2 fol. 26rv, 27r, Br_4 fol. 34rv, 35r, cf. J. Smits van Waesberghe, *Cymbala* p. 51 f.)

p. 65 - 70 „Tonarius Johannis. Primi igitur modi seculorum amen .... Simile est regnum. Finit tonarius." (*CSM* 1, 163-200 = E_1)

p. 70 - 73 „Qui sunt vel quales .... His discernuntur formis quaecumque" cum neumis in lineis (etiam in E_1 fol. 35v, E_2 fol. 26v, Karlsruhe 505 fol. 43r, Roma Bibl. Vat. Pal. 1346 fol. 8r, Oxford Bodl., Lat. Lit. b 7 fol. 103, Leipzig Un. Libr. 79 fol. 120r - 123v)

p. 73 - 74 „Cognita gradatim .... continuare assuescat" cum neumis in lineis (etiam in E_1 fol. 38v)

p. 74 - 75 „Protus finit in licanos ipaton D .... diapente suavi consonat musica" (cum neumis in lineis; etiam in Bamberg, Lit. 160 fol. 23r, E_1 fol. 41r, W_2 fol. 129r)

p. 75 - 76 „Cantilena Heremanni Contracti. E voces unisonas .... discernunt pretaxata" (cum neumis in lineis; cf. E_1)

p. 76 - 77 „De tonis. Unus Deus est trinitas Gloria .... ab utroque (*infrascr* VII) procedens (*infrascr* VIII)" cum neumis in lineis; etiam in E_1 fol. 38rv

p. 77 „Benedicens ergo Deus .... ponam in nubibus celi. Ad ymaginem" (cum neumis et litteris in lineis) „E notat equales ptongos .... tonos et diapente" (sine neumis; cf. *GS* II, 149)

p. 78 - 79 De musica dicta speculativa. Inc.: „Archimedes ordinem planetarum cum distancia ...." Expl.: „.... sine luce estimatur."

p. 80 „Quamvis mille modis .... pares ita querit" (cum neumis in lineis; etiam in E_1 fol. 39r, Karlsruhe 505 fol. 45v - 46r, Roma Bibl. Vat. Pal. 1346 fol. 16v, Vienna 787 fol. 59v, Clm 24809 fol. 169r, et in Mss. cum Speculo Jacobi cf. *CS* II, 380)

p. 81 - 101 Micrologus Guidonis. Inc.: „In nomine summe et individue trinitatis. Incipit Micrologus id est brevis sermo. Gymnasio musas placuit ...." In capite folii „Gymnasis est balneum .... exercicio palestre" (cf. E_1 fol. 47v) In calce folii „De prima parte .... reperire notas" (etiam in E_1 fol. 46r) Expl.: „.... cuncta viget secula. Deo gratias amen. Explicit liber primus."

p. 101 - 110 Regulae rhythmicae Guidonis. Inc.: „Incipit liber secundus. Gliscunt corda meis .... loca cuius idipsum."

p. 110 - 113 Prologus in antiphonarium Guidonis. Inc.: „Temporibus nostris ...." Expl.: „.... ex industria componantur."

p. 113 - 124 Epistola Guidonis ad Michaëlem. Inc.: „Beatissimo atque dulcissimo .... solis philosophis utilis est."

p. 124 „Si cantus equalis fuerit potes organum incipere a prima voce .... et sic cantui debes obviare descendendo." (etiam in E_1 fol. 45r). Sequuntur aliqua de arithmetica.

p. 125 - 138 Dialogus Oddonis de musica. Inc.: „Quid est musica? M. Veraciter canendi scientia ...." Expl.: „.... qui est benedictus in secula."

p. 138 - 147 Bernonis (?) de musica. Inc.: „Incipit liber Bernonis. Quid est musica? Musica nichil est aliud quam congrua vocum modulatio ...." Expl.: „.... tonorum subdamus exempla." (etiam in E1 fol. 74r - 78r)

p. 147 „Si fistulae equalis grossitudinis .... semitonium erit." (*GS* II, 277)
„Octavam partem diametri .... invenies superacutas." (*GS* II, 278)

p. 148 „Primi toni melodiam psallas in directum .... seculorum amen." (etiam in E1 fol. 37v, Berolin. lat. q. 106 fol. 183r, Vienna Nat. Bibl. 4774 (= V5) fol. 75r, Clm 14965b fol. 30r; cf. D. Mettenleiter, *Musikgeschichte der Stadt Regensburg,* p. 19)

p. 148 „A labro divide instrumentum usque ad plectrum in IX partes .... per quatuor partes invenis g." (etiam in E1 fol. 46r; cf. J. Smits van Waesberghe, *De Guidone Aretino* p. 173 sub 42) Sequitur tabella neumarum.

p. 149 Non agit de musica.

MC Monte Cassino 318, S. Maria di Albaneta, 11th cent.; cod. membr. in 4°, 300 p. A detailed description of the contents is given by A. De La Fage, *Essais de Diphthérographie Musicale* 392-408 (cf. Casinensia, Monte Cassino 1929, P. M. Ferretti O.S.B., *I manoscritti musicali gregoriani dell' archivio di Monte Cassino,* 193-197)

Mi1 Milano, Bibl. Ambros. M 17 sup, „Pro collegio (capitularis ecclesiae) Laudunensi" (fol. 1, 15th/16th cent.), 12th cent.; cod. membr. in 4°, 63 fol.

fol. 1r In capite folii: „Pro collegio ...." In calce folii: „Ex libris Ant. Contii JCh"

fol. 1v - 14v Micrologus Guidonis. Inc. „Incipit prologus id est brevis sermo. In musica Guidonis. Gymnasio musas ...." Expl. „.... per cuncta viget secula. amen." (*GS* II, 2-24)

fol. 15rv Tractatulus anonymus. Inc. „[O]mnes toni greca nomina habent ...." Expl. „.... vel in uno sont (sic) spacio"

fol. 16r - 17r Guidonis prologus in Antiphonarium. Inc. „per omnia similiter sonant. In diversis autem lineis ...." Expl. „.... ex industria componantur" (*GS* II, 36-37)
Sequitur ultima pars epistolae Guidonis ad Michaëlem. Inc. „Haec pauca quasi in prologum ...." Expl. „.... sed solis philosophis utilis est" (*GS* II, 50b)

fol. 17r - 25r Epistola Guidonis ad Michaëlem. Inc. „Beatissimo atque dulcissimo fratri ...." Expl. „.... tantum sepe concordiores quantum similiores" (*GS* II, 43-50)

fol. 25r - 27r Prologus Rhythmicus. Inc. „Ars humanas instruit loquelas." Expl. „.... Inde tonus ordo plenus armonia dicitur (*GS* II, 110a - 113a)

fol. 27r - 32r Prologus in tonarium Bernonis. Inc. „Qualiter unusquisque autentus vel suus plagis ...." Expl. „.... aliterque melum ordiendo sonum discernimus a sono." (*GS* II, 67a - 77a)

fol. 32rv Mensura fistularum. Inc. „Incipit ordo fistularum. [D]e his instru-

mentis que flatus aspiratione aguntur. pauca secundum scientiae nostrae facultatem scribere conamus. Primam fistulam quantae magnitudinis vis ...." Expl. „.... ut superiores gravioris ordinis fecisti." (etiam in Bern 56 fol. 2r; C_1 fol. 128r; Oxford Bodl. Rawl. C. 270 fol. 15r; P_4 fol. 65v; cf. A. De La Fage *o.c.* 74; *Acta musicologica* 1933, 111)

fol. 32v - 33v „Item alius ordo fistularum. [M]ensuram et ordinem organici instrumenti ...." Expl. „.... a plectro mensurandae sunt omnes" (etiam in Bern 56, fol. 1v et Oxford Bodl. Rawl. C 270 fol. 11r)

fol. 33v - 35v „Probatio si bene mensurasti. [S]i prima duas longitudines ...." Expl. „.... secundum ad similitudinem primi."

fol. 35v „Appensio cymbalorum. [S]onitum tintinnabulorum si quis rationabiliter ...." Expl. „.... quarta parte hoc est semitonium." (etiam in C_1 fol. 131v)

fol. 35v - 37r „Incipiunt divisiones monocordi. Studiosis necdum in musica ...." Expl. „.... per dyesin et dyesin omnia complebis." (etiam in C_1 fol. 135v)

fol. 37rv „Prius dividenda est tota linea ...." Expl. „.... cuius corda vocatur ypateypaton." (*GS* I, 342; etiam in Brussels 10078-95 fol. 45v; Cambridge Trin. Coll. 944 fol. 135r; Oxford Bodl. Rawl. C. 270 fol. 9v; P_4 fol. 96r; Roma Bibl. Vat. Pal. 1377 fol. 108r; cf. J. Smits van Waesberghe, *De Guidone,* 164 sub 19)

fol. 37v - 38v „Totam tabulam divide.... Cromaticum autem et enarmonicum ...." Expl. „.... divides in duo in genere enarmonico" (etiam in C_1 fol. 136rv; Du_1 fol. 41v; Du_2 fol. 107v; Madriti B.N. 91 (A. 101) fol. 114r; Oxford Bodl. Rawl. C. 270 fol. 10v; P_4 fol. 69r; P_6 fol. 84r; Phillipps Ms. 12145 fol. 37r; cf. J. Smits van Waesberghe, *De Guidone* 159, 182)

fol. 38v - 39v „Partire totum .A. per medium ...." Expl. „.... tercia tritus. quarta tetrardus." (etiam in C_1 fol. 134v; P_4 fol. 64r; P_6 fol. 84r; Phillipps Ms. 12145 fol. 41r; cf. J. Smits van Waesberghe, *De Guidone,* 168 f.)

fol. 39rv „Cantus qui legitime est factus has debet tenere mensuras ...." Expl. „.... et secundum enchiriadem VIII^{va}" (etiam in C_1 fol. 136v; O_4 fol. 40v; Ro_2 fol. 21v)

fol. 39v - 40r „Qui monochordi regulam ...." (etiam in C_1 fol. 137r; P_4 fol. 66-67) Expl. „.... quod tonus sit semitonium"

fol. 40r - 41r „Quot sunt consonantiae? VII. quarum consonantiarum ...." Expl. „.... Ergo tonus est semitonium."

fol. 41r „Quibus modis fiat musica. Musica. alia flatilis. alia pulsatilis. alia resonans ...." Expl. „.... Nona est pulmonis arteries."

fol. 41rv „Quid est musicus? Musicus est ille qui perpensa ratione ...." (Cf. *GS* I, 252b) Expl. „.... in una et eadem voce incipiant."

fol. 41v Manu post.: „Sunt c a f G E D .... octavum qui comitatur"

fol. 42r - 44v „Multae diffinitiones musicae a multis traduntur musicis. e quibus istam introducendis sufficere censuimus ...." „Visa natura istarum consonantiarum. videamus aliquantulum de natura modorum vel tonorum ...." Expl. „.... in qua suas distinctiones facit et seculorum amen incipit"

fol. 44v „Omnes autenti a suis finalibus ...." Expl. „.... intendi ac remitti

ad illas debent" (cum litt. tonorum suprascr.) (etiam in Ga fol. 57r)

fol. 44v - 47v Non agunt de musica

fol. 48r - 49v Ex Dialogo Oddonis. Inc. „VIImus. sed primus. Non enim ut stultissimi cantores putant ...." Expl. „.... qui est benedictus in secula seculorum amen" (*GS* I, 262a - 264b)

fol. 49v - 50r „[N]ona dicitur a greco. nus. noe. flatus .... quae interiectiones apud nos sunt eya etcetera." (cf Frutolfi, *Breviarium in musica,* ed. C. Vivell, 104)

fol. 50r - 53v „Illa greca nomina que tonos indicant .... ad levandum itineris laborem". „Transitus est alienatio vocis in figuram alteram soni .... Multiplex numerus est qui minorem numerum plus quam semel in se continet .... In semiditoni proportione numerus maior .... Quod deest duobus tonis ad complendum sesquitercium .... Tonus est spatium cum legitima quantitate .... Philosophi illi quos musicos vocant ...." Expl. „.... et inter saxa naufragi illidebantur."

fol. 54r - 55r Figurae de numerorum proportione

fol. 55v - 56r „Proportio est duorum terminorum ad se quedam comparatio ...." (cf. *CS* I, 47b) Expl. „.... IIII ad III diatessaron".

fol. 56r „[P]rosa est oratio metri lege soluta .... aut opinione ut in incertis."

fol. 56rv „Cunctipotens genitor deus .... Hoc sit vobis iter" (cum litt. tonorum suprascr.) (*CS* V, 226-229)

fol. 56v - 61r Tractatus de organo. Inc. „Ad organum faciendum. Prologus. Cum obscuritas diaphonie ...." Expl. „.... excedit maiori potentia" (*CS* V, 229-243)

fol. 61r „Tetracordum est cordarum cum certa qualitate .... in singulis modulationibus fastigatur"

fol. 61v - 63v Non agunt de musica

Mi2 Milano Bibl. Ambros. D 5 inf. 14th cent; Cod. pap. in 4°, 121 fol.

fol. 1r - 11v Micrologus Guidonis. Inc. „In nomine sanctae et individuae Trinitatis. Incipit micrologus id est brevis sermo de musica ...." Expl. „.... per cuncta viget saecula amen" (*GS* II, 2-24)

fol. 12r Ex regulis rhythmicis Guidonis. Inc. „Omnibus ecce modis ...." (partim cum notis in lineis) Expl. „.... cursum faciet sine musica nullum" (*GS* II, 33). „Quisquis velis camenarum melodiis canere ...." Expl. „.... Cum finem ponit cantus organum .G. appetat" (*CS* II, 114b - 115b)

fol. 12v - 13v Prologus Guidonis in Antiphonarium. Inc. „In nomine patris et filii et spiritus sancti amen Incipit prologus Guidonis monachi in musica. Rubrica. Temporibus nostris super omnes homines ...." Expl. „.... ut debent ex industria componantur" (*GS* II, 34-37a)

fol. 13v - 17v Epistola Guidonis ad Michaëlem. Inc. „Qui vero monochordum desiderat facere .... summopere studeat intelligere. (*GS* II, 46a). Ad inveniendum igitur ignotum cantum .... designantur hoc modo
A B C D E F G a b c d e f g" (*GS* II, 44b - 46a)
1 2 3 4 5 6 7 1 2 3 4 5 6 7
„In monochordo autem .... sed solis philosophis utilis est." (*GS* II, 46a - 50b)

fol. 17v - 18r „In hac autem figura omnes modos ...." Post fig.: „Ac si solis hiis litteris .... sine supradicta adiunctione colorum. Ad inveniendum monocordum. De divisione monocordi in multis variis modis ...." Expl. „.... reliqui ad finem finiuntur. Explicit. Deo gratias."

fol. 18v - 21r Regulae rhythmicae Guidonis. Inc. „Incipiunt versus Guidonis monachi in musica. Musicorum et cantorum ...." Expl. „.... Quin fit idem semper melum in una et altera. Finit regula Henchiriadis et Boetii et Domni Guidonis monachi. Deo dicamus gratias. amen." (*GS* II, 25-33)

fol. 21v - 49r Musica Enchiriadis. Inc. „Incipit liber Henchiriadis in musica: Sicut vocis articulatae ...." Expl. „.... tropique retinet modum" (*GS* I, 152-212)

fol. 49rv „Super unum lignum concavum .... gravi tetracordo notabilis sit" (cf. *Monatshefte für Musikgeschichte,* VII, 45; J. Smits van Waesberghe, *De Guidone,* 181)

fol. 49v - 50r „Primus tropus habet tetracorda .... per cola et commata discurrendo regescit. Verum cantilenae corpus." Sequitur exemplum cum signis dasianis (etiam in Clm 14649 fol. 34r; P_1 fol. 52v)

fol. 50r - 51v „Monocordum divisurus tres primum magadas .... dyapason probatur reddere." (etiam in Clm 23577 fol. 75r; Clm 19489 p. 56; Oxford Bodl. Miscell. Lyell 57 fol. 6r; cf. J. Smits van Waesberghe, *De Guidone,* 160)

fol. 51v „Primus tropus ascendit usque ad .... consideratis ab ultimo gradu suae ascensionis. Explicit liber Henchiriadis. Deo gratias. Amen."

fol. 52r - 77v Lucidarium Marcheti de Padua. Inc. „Epistola Marcheti de Padua. Magnifico militi et potenti domino suo ...." Expl. „.... Explicit lucidarium Marcheti de Padua in arte musicae planae inchoatum Cenese perfectumque Verone. Deo gratias." (*GS* III, 65-121)

fol. 78r - 110r Pomerium musicae Marcheti de Padua. Inc. „Incipit pomerium Marcheti de Padua in arte musicae mensuratae. Epistola: Praeclarissimo principium domino ...." Expl. „.... diversam scilicet armoniam. et haec sufficiant in 3° libro de musica mensurata. Explicit liber tertius de musica mensurata editus a magistro Marcheto de Padua Serenissimo principi Roberto I et Secilie Regi." (*GS* III, 122a - 187a)

fol. 110v - 118v „Incipit ars cantus mensurabilis edita a magistro francone parisiensi. Rubrica. Cum de plana musica quidam phylosophy sufficienter ...." Expl. „.... et de ipso organo sufficiant nobis dicta. Explicit ars cantus mensurabilis. Deo gratias. Amen" (*GS* III, 1-16)

fol. 119r „De formatione organorum. Formata prima voce ...." Expl. „.... et habebis grossitudinem ipsius ultimae cannae"

fol. 119r - 120v „In nomine sanctae et individuae trinitatis. Incipit quaedam notitia partis musicae de doctrina quorundam doctorum breviter compillata. Rubrica. Quia brevitas est in qua ...." Expl. „.... C sol fa D la sol E la mi sol re. Explicit. Deo gratias."

fol. 121r In capite folii: „1274"

Mi3 Milano Bibl. Ambros. D 455 inf. c. 1575; cod. in 4°, 29 fol.

fol. 2r „*Guidonis Aretini Monachi Micrologus.* De hoc Ms. vide epistolas

Hieronymi Mei ad O.V. Pinellum, precipue illam datam Roma die Martii 1580 cum folio cum eadem missa ad eundem Pinellum ex qua nempe eruitur hunc Pinellianum codicem esse exscriptum ex Ms. correcto a H. Meio. Cfr. S. 105 Sup. f. 190 seqq.

fol. 2v - 14v Micrologus Guidonis. Inc. „Gimnasio Musas ...." Expl. „.... per cuncta viget secula. Amen."

fol. 15r Regulae Rhythmicae Guidonis. Inc. „Gliscunt corda meis ...." Expl. „.... certum diffinitum numeris." (*GS* II, 25). Sequuntur aliqui versus: „Quibus septem tantum .... primarum litterarum partium."

fol. 15r - 17r Prologus in Antiphonarium Guidonis. Inc. „Temporibus nostris ...." Expl. „.... ex industria componantur." (*GS* II, 34a - 37a)

fol. 17r „Tonus. Semitonius .... diapason." (cum neumis in lineis)

fol. 17r - 20v Epistola Guidonis ad Michaëlem. Inc. „Beatissimo atque dulcissimo fratri M.G. ...." Expl. „.... non cantoribus sed philosophis utilis est." (*GS* II, 43-50). Sequuntur versus: „Gliscunt corda .... carmina scripsi" et „Gimnasio Musas .... carmina finxi."

fol. 21r - 29r Dialogus Oddonis. Inc. „Petistis obnixe ...." Expl. „.... qui est benedictus in saecula saeculorum. Amen. Deo gratias." (*GS* I, 251-264)

O_1 Oxford, St. John's College 150, 11, 15th cent.; cod. membr. in 4°, 43 fol.

fol. 1r - 10r Micrologus Guidonis. Inc. „In nomine summe et individue trinitatis incipit micrologus .i. brevis sermo in musica. versus sequentis operis. Gymnasio musas placuit ...." Expl. „.... cuius summa sapientia per cuncta viget secula AMEN" (*GS* II, 2-24)

fol. 10r - 14r Versus Guidonis. Inc. „Gliscunt corda meis hominum ...." Expl. „.... Omnibus ecce modis descripta relatio vocis." (*GS* II, 25-33)

fol. 14r - 15r Praefatio Guidonis in Antiphonarium. Inc. „Temporibus nostris super omnes homines ...." Expl. „.... si sicut debent ex industria componantur." (*GS* II, 34-37)

fol. 15r - 24r Epistola Guidonis Michaëli. Inc. „Beatissimo atque dulcissimo fratri. M.G. per anfractus ...." Expl. „.... Cuius liber non cantoribus sed solis philosophis utilis est" (*GS* II, 43-50)

fol. 24r „Ad indicium primi toni. hec antiphona ponitur. (in dextra parte folii sub spatio aperto pro notis musicis:) Primum querite regnum dei ...." Expl. „.... dupliciter designantur hoc modo. sed dissimiliter." (sequuntur litterae et sillabae tonorum; hic tractatulus etiam in M_5 fol. 132r; Rome Bibl. Vallicell. B 81, fol. 128r; cf. *GS* II, 47-48; secunda pars ex epistola Guidonis *GS* II, 46)

fol. 24r Versus de musica. Inc. „Dic mihi quot formae sunt cantus queso magister ...." Expl. „.... Quae minor his fuerit non cantus. at oda vocatur."

fol. 25 - 36r Bedae venerabilis Liber de arte metrica

fol. 36v - 43 Eiusdem liber de schematibus et tropis divinae scripturae

O_2 Oxford St. John's College 188, 13th ex cent.; cod. membr. in 4°, 108 fol.

fol. 1r - 8r	Iohannis de Sacro-Bosco, Algorismus sive tractatus de arte numerandi
fol. 8r - 18r	Eiusdem Tractatus de sphera
fol. 18r - 19v	Alexandrini De Villa-Dei Algorismus
fol. 19v - 21v	Anonymi cuiusdam carmen Ars tabularis
fol. 21v - 23r	Versus de usu kalendarii deque eius natura
fol. 23r - 38r	Iohannis de Sacro-Bosco liber: Nova computi compilatio
fol. 38r - 40r	Versus de diebus Aegyptiaci et quaedam de solstitiis
fol. 40r - 49r	Kalendarium cum introductione
fol. 49r - 54r	Fragmentum ex Euclidis „de ponderoso et levi" cum figuris et tabula nomina „minutiarum" exhibens
fol. 54r - 56r	„Intentio huius auctoris est tractate de .7. discriminibus vocum ...." Expl. „.... Plaga lichanos meson. qui modus dicitur S. (sequentia alia manu) Punctus. Iacens. Nectens. Evanescens. Gura. Gradus. Gurgulium. Vertens. Torquens. percutiens. inclinans. Recoras. tremens. Tremulum. Contus. Aliter. Curvus. Virga. Claudicans. Ascendens. pes. Abusi he sunt."
fol. 56v	Vacat
fol. 57r - 71v	Micrologus cum prologo. Inc. „*Ratio musice. vel prologus.* Musica dicitur a potu myson .i. a querendo quia primitus...." Expl. Prologus his verbis: „Multi autem inventores eius fuerunt. quidam malleis. alii tibiis. quidam fistulis. alii corda vel sono diverso. *Incipit micrologus. sermo Guydonis in musica.* Gymnasio musas placuit revocare...." Expl. „.... cuius summa sapiencia per cuncta viget secula. AMEN." (*GS* II, 2-24)
fol. 71v - 72v	Fragmenta ex Aureliani Musica Disciplina. Inc. „Musicam disciplinam non esse contempnendam.... (fol. 72v) .... permittebatur ignorare. ita turpe erat et musicam non nosse. (*GS* I, 29, 30) Habet autem cum numero maximam concordiam.... et rursus alii eiusmodi dispositio quorum extremi tripli." (*GS* I, 35)
fol. 73r - 77r	Versus Guidonis. Inc. „Gliscunt corda meis hominum mollita...." Expl. „.... Unde duo signum variant loca cuius ad ipsum." (*GS* II, 25-34)
fol. 77r - 78v	Praefatio Guidonis in Antiphonarium. Inc. „Temporibus nostris super omnes homines fatui sunt cantores...." Expl. „.... si sicut debent ex industria componantur." (*GS* II, 34-37)
fol. 79r - 84v	Epistola Guidonis Michaëli. Inc. „Beatissimo atque dulcissimo dilectissimo fratri .M.W. per anfractus...." Expl. „.... cuius liber non cantoribus sed solis philosophis utilis est." (*GS* II, 43-50)
fol. 84v	„Omnes autenti.... et tritus deponitur" (etiam in C_1 fol. 138r; Ga fol. 61r; Ge fol. 73r; Leipzig Bibl. Univ. 1492 fol. 113r; Roma Bibl. Reg. 598 fol. 114r; RV fol. 83v; Wa fol. 170v) Expl. „Diapason quid est.... partium syllabarumque disiungit." (etiam in C_1 fol. 138v; F_1 fol. 2v; Ge fol. 73v; Leipzig Bibl. Univ. 1492 fol. 113r; MC pag. 42; O_3 fol. 80v; Roma Bibl. Reg. 598 fol. 114v; RV fol. 85r; Wa fol. 171r)
fol. 85r - 88r	„Primum quaerite regnum Dei. Ob indicium primi toni...." Expl. „.... auribus rerum amabiliter queso conlatura (?) committas." (Partim hic tractatus de octo modis concordat cum *CS* II, 87)

	Mensura fistularum. Inc. „Fistulam longissimam quante longitudinis et latitudinis ....“ Expl. „.... ita ut secundum dyapason a primo mensus est.“ (etiam in Cambridge Trin. Coll. 944 fol. 126r - 128r; cf. *Breviarium Frutolfi* cap. XV, ed. Vivell 105)
fol. 88v - 89r	Mensura cymbalorum. Inc. „Quicumque cymbala vult facere ....“ Expl. „.... nichilque deest dyatessaron et dyapente atque dyapason.“ (cf. J. Smits van Waesberghe, *Cymbala,* p. 26, 54 f.)
fol. 89r - 90v	Fragmentum ex Scoliis Enchiriadis. Inc. „Ut (pro: At) dabis nunc rationem quare per alias vero vel discrepantes sint ....“ Expl. „.... et sic infinitum. horum descriptio que dicuntur.“ (*GS* I, 192-194)
fol. 90v - 91r	„De natura modorum pauca aperiamus. Primus vero modus ....“ Expl. „.... Octavus in F. et G.a.b.c. Hec tibi dicta placent formis si sedulus absis (sic)“
fol. 91v	Ex proemio Almagesti Sapientis
fol. 92	Iohannis Hispalensis (?) Canones astronomii (cap. 31)
fol. 97	Sententiae excerptae de diversis circa dubitationes in regulis aequationum planetarum etc.
fol. 99v	Iohannis Hispalensis introductio de cursu planetarum (translata ex Arabica lingua)
fol. 103v	Catalogus cuiusdam bibliothecae
fol. 104	Libellus de Algorismo proportionum ad Philippum archiepiscopum Meldensem
fol. 106v	Regulae de misuranda distantia inter duas civitates
fol. 107	Excerpta ex Ovidio

O_3 Oxford Balliol College 173, 12th ex and 13th cent.; cod. membr. in 8°, 119 fol.

fol. 1 - 40v	Roberti Grossetesti Commentarius super Analytica Posteriora Aristotelis
fol. 40v - 50r	Avicennae super Aristotelis librum de coelo et mundo
fol. 50r - 74	Conclusiones Ethicorum ex Aristotelis Ethicis collecta
fol. 74rv	Fragmenta ex Aureliani Disciplina musica. Inc. „Musicam non esse contempnendam multa et antiquorum .... (fol. 74v) .... permittebatur ignorare. ita et turpe erat musicam non nosse. Habet autem cum numero maximam concordiam. eamque partem .... sufficienter eum boetii viri doctissimi studiosa lectio poterit“ (*GS* I, 29, 30, 35)
fol. 75r - 76v	Figura cum nominibus grecis de tonis. Epistola sub nomine Hieronymi ad Dardanum. Inc. „Cogor a te ut tibi dardane de aliis generibus ....“ Explicit cum figura intitulata „cymbalum“ cui anteponitur verba: „.... ac mystice intelligenda sunt.“
fol. 76v - 79r	Fragmentum ex Etymologiis Isidori Hispalensis. Inc. „Musica est peritia modulationis sono cantuque consistens ....“ Expl. „.... in arsi et thesi idest elevatione et depositione.“ (*GS* I, 20-24)
fol. 79rv	Fragmentum ex Cassiodori De artibus ac disciplinis liberalium litterarum. Inc. „Veniamus ergo ad musicam. quae in ipso nomine et propria virtute suavis est. Gaudentius quidam de musica scribens ....“ Expl. „.... ut duplum. triplum. quadruplum. et his similia quae dicuntur ad aliquid“ (*GS* I, 15, 16)
fol. 79v - 80v	Fragmentum ex Aureliani musica disciplina. Inc. „Diximus in octo

tonis consistere musicam per quod ...." Expl. „.... quia sonus eorum de press(i)or quam superiorum deprehenditur." (*GS* I, 39s.)
„Ab hac autem disciplina. composita extant modulamina. quae die noctuque .... (fol. 80v) .... qui non studuerit superius scriptam eiusdem artis habere agnitionem." (*GS* I, 59-61)

fol. 80v - 81r „Quinque tetracorda sunt monochordi. Hypate .i. principale. quasi supercalcans. Mese .i. medium ...." Expl. „.... Netehyperboleon i. inferior excellentium." (etiam in C_1 fol. 138v; C_2 fol. 55r; Leyden 194 fol. 15v)
„Unusquisque sonus autentus a suo finali .... descendens. usque ad quintum ascendit" (*GS* I, 116, prima alinea)
„Nona dicitur a greco NVS. NOE. flatus. ane. sursum .... quae interiectiones apud nos significant eia" (cf. *Breviarium Frutolfi*, ed. Vivell 104)
„INTERROGATIO. Dyapason quid est? Dyapason est quaelibet vox gravis cum acuta resonans (fol. 81r) unice. M. Unde dicitur .... sed etiam unam eandemque principio et fine distinctionum partium atque sillabarum disiungat." (etiam in Cambridge Trinity College 944 fol. 138v; Florence Bibl. Naz. F III 565 fol. 2v; Genavae-Cologny fol. 73v; Leipzig Bibl. Univ. 1492 fol. 113r; Monte Cassino 318 p. 42; O_2 fol. 84v; Rome Bibl. Vallicell. B 81 fol. 84r; Rome Bibl. Vat. Reg. 598 fol. 114v; Washington Libr. of Congress ML 171 J. 6 fol. 171r)
„Dorius. ypodorius. Phrigius .... ypermixolidius."

fol. 81v Vacat

fol. 82r - 91v Micrologus Guidonis. Inc. *„Incipit Micrologus idest brevis sermo in musica editus a domno guidone prae(s)tissimo monacho et peritissimo musico* Gymnasio musas placuit revocare solutas ...." Expl. „.... cuius summa sapientia per cuncta viget secula. AMHN." (*GS* II, 2-24)

fol. 91v - 94v Versus Guidonis. „ITEM TROCHAICE PER METRUM IAMBICUM Gliscunt corda meis hominum ...." Expl. „.... Auctor indiget et scriptor. GLORIA SIT DOMINO. aMin" (*GS* II, 25-33)

fol. 94v - 96r Praefatio Guidonis in Antiphonarium. Inf. „TEMPORIBUS NOSTRIS super omnes homines ...." Expl. „.... si ut debent ex industria componantur." (*GS* II, 34-36)

fol. 96r - 101r Epistola Guidonis Michaëli. Inc. *„Incipit epistola Gwidonis ad amicum suum M.* Beatissimo atque dulcissimo fratri M. Gu. per anfractus ...." Expl. „.... cuius liber non cantoribus sed solis philosophis utilis est. Explicit musica Domni Gvidonis." (*GS* II, 43-50)

fol. 101r - 106r Dialogus Oddonis. Inc. „Incipit explanatio artis musicae sub dialogo. D Quid est Musica. M Veraciter canendi ...." Expl. „.... elationi inserviens et subditus Deo qui vivit et regnat in secula seculorum. amen." (*GS* I, 250-264)

fol. 106r - 119v Bernonis Prologus in Tonarium cum Tonario. Inc. „DoMINO DEOque DILECTO archipraesuli Piligrinio vero mundi ...." Expl. Prologus „.... iam desinam multa loqui. ut finis sit prologi." (*GS* II, 62-79) Quattuor sequentes regulae fere illegibiles; inc. „Authenticus protus constat ...." Fol. 113r incipiunt tabella cantuum quae differunt ab editione *GS* II, 79ss Expl. „.... Ds in loco suo sancto"

O4 Oxford, Bodleian Library 613, c. 1200 (fol. 1-50), 15th cent. (fol. 54-87), 13th cent. (fol. 88-163); x (pap.) + 163 (membr.) + ii (pap.) fol. in 8°

fol. 1 - 32v	Non agunt de musica
fol. 33r - 35v	Ex sententiis Isidori Hispalensis. Inc. „De nomine musicae. Musica est peritia modulationis ....“ Expl. „.... acuti soni suavissimus cantus.“ (*GS* I, 20a - 24b)
fol. 35v - 38r	Ex Micrologo Guidonis. Inc. „De monocordo. Notae in monocordo hae sunt ....“ Expl. „.... diapente coniungunt hoc modo.“ (*GS* II, 4a - 8b)
fol. 38r - 40r	„De natura principii et finis VIII tonorum. Aiunt periti artis musicae quod primo sint inventae quatuor cordae ....“ Expl. „.... licentias in altiori cantu scandere. Post haec scribendae sunt differentiae .... De Syon exibit et cetera.“
fol. 40v - 42r	„Cantus legitime factus qui etiam dicitur accuratus has debet mensuras tenere ....“ (etiam in C1 fol. 136v; Mi1 fol. 39r; Ro2 fol. 21v) Expl. „.... nil sit dubium in canendi studio.“
fol. 42rv	„Omnis tonus autenticus regulariter per suam diapason cantando currit ....“ (etiam in Ro2 fol. 23v) Expl. „.... donum sancti spiritus defuit.“
fol. 42v - 44r	Tractatus concordans cum parte Epistolae de Harmonica Institutione Regononis Prumiensis (*GS* I, 231a *sub* 2 - 232a) Inc. „Qui modum regulam diversitatesque tonorum quaerit. certius providere non spernat ....“ Expl. „.... aut quare dicatur.“
fol. 44r - 47r	Tractatus anonymus. Inc. „Tonus est compositio octo cordarum ...“ (fol. 44v) „Si quis cantus a suo finali a diapente ....“ (fol. 46r) „Armonicarum vocum aliae sunt finales ....“ (fol. 46v) „Omnis vox a prima intensa vel remissa ....“ Expl. „.... Notantur autem quarta et secunda quartae. q. Q.“
fol. 47v - 50r	Inc. „Queri a nonnullis solet cuius temporibus ....“ Expl. „.... duplices non amplius quam senas.“ (alia manu)
fol. 50v - 53v	Vacat
fol. 54r - 87v	Calendarium, tabulae et tractatus de astronomia
fol. 88r - 163v	Quaestiones super astronomiam

P1 Paris, Bibl. Nat. lat. 7211, fol. 1 - 72v 13th cent., fol. 73 - 151v early 12th cent.; cod. membr. in 8°, 151 fol. (cf. A. De La Fage, *Essais de Diphthérographie musicale,* 180 ff.), written in various hands

fol. 1r - 12r	Enchiriadis. „Incipit liber enchiriadis de musica“ (*GS* I, 152-173; cf. etiam pro sequentibus tractatibus A. De La Fage *o.c.*)
fol. 12r - 49r	Scholia Enchiriadis. „Incipit scolica enchiriadis de arte Musica“ (*GS* I, 173-212)
fol. 49r - 52v	Commemoratio brevis. „Incipit commemoratio brevis de tonis et psalmis modulandis. Debitum servitutis nostre ....“ Lectio huius tractatus praesertim in fine (sc. *GS* I, 216 ss) differt a lectione Gerberti
fol. 52v - 71r	Ordo troporum tetrachordorum. „INCIPIT ORDO. PRIMUS tropus habet tetrachorda .... cui facultas est intelligendi“ (cf *GS* I, 124b - 125 ubi deest initium; initium ed. Gerberti p. 124b „Tertia in

principio" in cod. fol. 53r regula 2a; etiam in Mi2 fol. 49v; Clm. 14649 fol. 34r)

Alia Musica cum additamentis. Inc. „De armonica consideratione Boetius ita disseruit ...." Expl. „Tonum octavum require supra" (*GS* I, 125b - 147b)

fol. 71v - 72r Excercitationes in cantandis intervallis (cf. J. Wolf, *Handbuch der Notationskunde* I, 38 s.; A. De La Fage *o.c.* 183; cod. Brussels 10078/95)

fol. 72v Diagrammata quae pertinent ad tractatus Guidonis (e. gr. ad *GS* II, 32, 49b) cum excercitationibus ad cantandum. In margine (alia manu): „Guido aretinae aecclesiae monacus"

fol. 73v - 89r Micrologus Guidonis. Inc. „Epistola domni Guidonis ad theodaldum episcopum ...." (fol. 73v) „In nomine sanctae et individuae trinitatis. Incipit Micrologus domni Guidonis id est brevis sermo in musica ...." Expl. „.... Explicit m(i)chrologus in musica editus a domno Guidone feliciter."

fol. 89rv De vocum motibus. Inc. „Incipit de VIex motibus vocum a se invicem vel dimensione earum. Omnibus ecce modis descripta relatio vocis ...." Expl. „.... Unde duo signum variant loca cuius idipsum." (*GS* II, 33 s.)

fol. 90r - 95r Regulae rhythmicae Guidonis. Inc. „Gliscunt corda meis hominum ...." Expl. „Explicit rithmus domni Guidonis in musica" (*GS* II, 25-33)

fol. 95r - 97v Prologus Guidonis in Antiphonarium. Inc. „Item incipit prologus domni Guidonis in musica. Temporibus nostris super omnes homines ...." Expl. „.... si ut debent ex industria componantur. Explicit communis prologus domni Guidonis de musica." (*GS* II, 34-37a)

fol. 97v - 105r Epistola Guidonis ad Michaëlem missa. Inc. „Incipit epistola eiusdem ad quendam suum familiarem nomine Michaelem. Beatissimo atque dulcissimo fratri Miachaeli Guido ...." Expl. „.... in hoc non sequens cuius liber non cantoribus sed solis philosophis utilis est. O chyrios methimon kyrrie doxasi. *De Tonis.* Primus adest ...." (etiam in Genève, Cologny fol. 72r)

fol. 105v - 115r Dialogus Oddoni adscriptus. Inc. „Incipit liber qui et dialogus dicitur a domno odone compositus. succinctim. decenter atque honeste ad utilitatem legencium collectus. Incipit prologus. (fol. 106r) Petistis obnixe carissimi fratres ...." (*GS* I, 251-264). Sequuntur litterae tonorum cum syllabis solmisationis secundum mutationis doctrinam

fol. 115v - 125v Liber Argumentorum. Inc. „De musica a quo inventa ...." Expl. „.... Non est adjectio sed earundem renovatio et repetitio. Explicit liber argumentorum."

fol. 125v - 127r Liber specierum. Inc. „Incipit liber specierum de musica. Quod in motu vocum species sit ...." Expl. „.... omnes superiores figuras continet." Sequitur figura (etiam in C2 fol. 83v; Rome Bibl. Vat. lat. 9496 fol. 20r)

fol. 127v - 128r Excercitationes ad cantandam musicam descriptam secundum syllabas solmisationis et litteras tonorum.

fol. 128v - 131v Conclusiones psalmorum secundum differentias octo modorum (cum

verbis: „Pater in filio, spiritus in patre filioque sanctus ab utroque procedens"), etiam psalmorum, introituum et communionum

fol. 132r Manus Guidonica

fol. 132v Versus hexametri qui non tractant de musica

fol. 133r - 134r Textus in hoc folio abruptus incipit his verbis: „usque conjunguntur. quod autem ex diversis coniunctum est in acutiorem sonum ...." (Martiani Capellae *De Nuptiis Philologiae et Mercurii* lib. IX, ed. A. Dick p. 513 r. 6 ss.). Expl. „.... quae cuncta socia perfectam cantilenam faciunt" (ed. Dick p. 517, r. 17)

fol. 134rv Commentarius in Cassiodorum, partim in forma dialogata. Inc. „QUI (sic) SIT METRICA ARS. Metrica est que mensuras .... (IN)STRUMENTORUM MUSICORUM GENERA SUNT TRIA. MERCURIUS GENTILIS .... Percussionalia sunt. acitabula aenea .... (fol. 134v) Restat nunc ut de symphoniis ...." Expl. „.... tetraplasia. fit autem per sonitus XV. Hac de causa dictum in superioribus. sufficienter me recolo." (*GS* I, 16-17a)

fol. 134v - 144r Aureliani Reomensis De Musica cap. VIII, XIX et XX (*GS* I, 39 s, 55a - 61a). Inc. „Thonus grecus sermo est. Quare? quia greci invenerunt thonos. Thonus dicitur a thonando eo quod ibi voces sonant. Thonus est tocius constructionis armoniae differentia .... quia sonus eorum pressior est quam superiorum deprehenditur." (*GS* I, 26 s., 39 s.) „Fuere quidam qui his VIII thonis .... responsoriis. offerendis. communionibus. per hos currere thonos" (*GS* I, 39b s.) „NORMAE QUALITER VERSUUM ...." Expl. „.... eiusdem artis habere notitiam." (*GS* I, 55a - 61a)

fol. 144v - 146v De octo modis et de symphoniis (cf. A. De La Fage *o.c.* p. 191 ss)

fol. 146v - 147v Mensurae monochordi. Inc. „Si vis metiri monochordum. ita metiris. Primum partieris per tria puncta .... et alteram diapason et proslambanomenos. Altera divisio monochordi. Divide monochordum in IIII partes ...." Expl. „.... et in nona signabis alterum tonum remanente a mese semitonio" (cf. A. De La Fage *o.c.* p. 193 s.; J. Smits van Waesberghe, *De Guidone,* 158 s.)

fol. 147v Conspectus divisionum tonorum secundum genus diatonicum, chromaticum et enarmonicum

fol. 148r - 149r Tonarius cum litteris tonorum

fol. 149v Manus Guidonica cum versibus de eius usu: „Indicis a summo capiens exordia primus ...." (etiam in cod. Montecassinense 318, p. 125; Brussels 10078-95 fol. 45v; cf. A. De La Fage *o.c.* p. 403; *GS* I, 342)

fol. 150r - 151r Littera ascripta Hieronymo ad Dardanum missa de instrumentis musicis. Inc. „Cogor a te ...."

fol. 151v De intervallis. Inc. „Ex innumerata varietate ...." (cf. *GS* I, 25, 237b, 238a; Clm 14965a fol. 29v - 30r; Clm 14965b fol. 2v; cod. Karlsruh. 504 fol. 21v)

P_2 Paris Bibl. Nat. lat. 10508 of the abbey of St. Evreux, 12th cent.; cod. membr. in 8°, 158 fol. (cf. *CS* II, p. VIII-X). Part of the text is written in double column

fol. 1r Vacat; aliquae annotationes manibus posterioribus descriptae sunt in hoc folio

fol. 1v - 2r „(K)yrrie fons bonitatis . . . ." cum neumis in quattuor lineis stylo ductis, quibus clavis-f praecedit
In calce folii legitur:: „Iste liber est de armario sancti ebrulfi".

fol. 2v „(E)n sapientia disponens omnia superna deitas . . . ." cum neumis in eadem notatione musica, sed manu posteriore

fol. 3r - 5r Annotatio manu saeculi undevigesimi: „Ex abbatia S. Ebrulfi Congregat. S. Mauri". Incipit Tonarius: „IN GALLI CANTU NATALIS DNI. Dominus dixit . . . ." (cum neumis quae notationis Normanniae vocantur; sine lineis). Expl. „. . . . Co Mitte manum tuam."

fol. 5r „(S)umme deus qui cuncta creas eleyson . . . ." cum neumis in quattuor lineis stylo ductis sine clave, sed signo b-rotundi utitur.

fol. 6r - 135r Troparium cum musica descripta quae notatur cum clavibus *e* et *a* atque cum linea-fa in rubro colore, linea-do in viridi colore (cf. *Pal. Mus.* III, tab. 194; J. Smits van Waesberghe, *De musico-paedagogico . . . . Guidone Aretino* p. 73)

fol. 6r - 17r Tropi in cantus Kyrie

fol. 17v - 42v Tropi in Gloria

fol. 42v - 43v „(M)issus est gabriel . . . ."

fol. 44r - 134v Sequentarium. Inc. „Dominico (sic) primo de adventu Domini . . . ."

fol. 135r - 143r Micrologus Guidonis. Inc. „Gymnasio musas placuit revocare solutas . . . . Divini timoris totiusque prudentiae . . . ." Expl. „. . . . EXPLICIT MICROLOGUS ID EST BREVIS SERMO IN MUSICA. EDITUS A DOMNO WIDONE PERITISSIMO MUSICO ET VENRABILI MONACHO. DIRECTUS AD THEODALDUM REATINAE CIVITATIS EPISCOPUM." (*GS* II, 2-24)

fol. 143r - 145r Regulae rhythmicae Guidonis. Inc. „Gliscunt corda meis hominum mollita Camenis . . . ." Expl. „. . . . Unde duo signum variant loca cuius ad ipsum." (*GS* II, 25-34)

fol. 145r - 146r Prologus Guidonis in Antiphonarium. Inc. „Temporibus nostris super omnes homines . . . . si ut debent ex industria componantur" (*GS* II, 34-37a)

fol. 146r - 149r Epistola Guidonis Michaeli missa. Inc. „ad inveniendum ignotum cantum . . . ." Expl. „. . . . sed solis philosophis utilis est." (*GS* II, 44b - 50b)

fol. 149r - 157v „Incipit epilogus in modorum formulis et cantuum qualitatibus. Vocum modus veterum editus voto disgregatus . . . . Has quaeso ne minuas. poteris si addere curas." (*GS* II, 37a -41; *CS* II, 78 - 81b). Sequitur Tonarius. Inc. „INCIPIT PRIMA PARS PRIMI MODI. Primum querite regnum dei (cum neumis in lineis quarum linea-fa rubra ducta est) . . . ." (*CS* II, 81b - 109b). Sequuntur versus: „EPILOGUS RHYTHMICUS IN MODORUM FORMULIS" (*CS* II, 110-115; etiam in cod. Rome Bibl. Vallicellanea B 81 fol. 87v - 90r cuius explicit sic sonat: „sub plagarum maxime" = *CS* II, 114b reg. 8; versus sequentes inveniuntur in cod. Oxoniensi, Bibl. Bodl., Rawl C 270; cf. M. Schneider, *Geschichte der Mehrstimmigkeit* t. II p. 74 n. 3). Expl. „. . . . A cum finem ponit cantus organum G appetat."

fol. 157v - 158r „MENSURA MONOCORDI SECUNDUM BOECIUM. EX PRIMIS NUMERIS MULTIPLICIUM ET SUPERPARTICULARIUM. Partire totum lineae spatium per quatuor semper a dextra magada procedens...." Expl. „.... in capite lineae scribe A." (Cf. J. Smits van Waesberghe, *De Guidone,* 164)

fol. 158v Vacat

P_3 Paris Bibl. Nat. lat. 7461, 12th cent.; cod. membr. in 8°, 27 fol. (cf. A. De La Fage, *Essais de Diphthérographie musicale* p. 495 f.). The Ms is faultily bound; the correct order of the folia is: 1, 2, 3, 4, 13, 14, 15, 16, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 27, 18, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26.

fol. 1r - 4v, 13r - 16v, 5r - 7r Micrologus Guidonis. Inc. „Gymnasio musas placuit revocare solutas.... Divini timoris totiusque prudentiae...." (in margine fol. 1r annotatio manu saec. XIXi narrans Guidonem aetate 34 annorum scripsisse Micrologum). Expl. „.... tenebras illustrante cuius summa sapientia per cuncta viget secula. EXPLICIT MICROLOGUS. I. BREVIS SERMO IN MUSICA. EDITUS A DOMNO GUIDONE PERITISSIMO MUSICO." (*GS* II, 2-24)

fol. 7r - 9v Regulae rhythmicae Guidonis. Inc. „INCIPIT REPETITIO DE COMPOSITIONE MUSICAE ARTIS DOMNI GUIDONIS PER VERSUS. Gliscunt corda meis hominum mollita camenis...." Expl. „.... Unde duo signum variant loca cuius ad ipsum." (*GS* II, 24-34)

fol. 9v - 11r Prologus Guidonis in Antiphonarium. Inc. „Temporibus nostris super omnes homines fatui sunt cantores...." Expl. „.... sicut debent. ex industria componantur." (*GS* II, 34-37a)

fol. 11r - 12v, 27rv Epistola Guidonis Michaëli missa. Inc. „ITEM EPISTOLA DNI GUIDONIS AD MICHAELEM POMPOSIANUM MONACHUM. Beatissimo atque dulcissimo...." Expl. „.... Habent enim utraque in depositione duos tonos in semitonium" (*GS* II, 43-47a). Sequuntur annotationes alterius manu quae non tractant de musica.

fol. 18rv, 17rv Versus latini de ponderibus et mensuris.

fol. 19r - 25r Dialogus de musica qui Oddoni adscribitur. Inc. „Quid est musica? M. Veraciter canendi scientia...." Expl. „.... inserviens minus iam subditus creatori. Qui est benedictus in secula seculorum AMEN." (*GS* I, 252-264)

fol. 25r Nomina greca tonorum cum litteris tonorum.

fol. 25rv Tractatus „DE CANTIBUS QUI SUPRA MODUM INTENDUNTUR VEL REMITTUNTUR. In defectionibus huiusmodi...." Expl. „.... Aliter enim nusquam regulariter invenies. Sic et de reliquis considerandum" (cf. etiam in cod. Paris B.N. lat. 7369 fol. 71r; Rome Bibl. Vallicell. B. 81 fol. 75r; cf. A. De La Fage *o.c.* p. 87 ss)

fol. 25v - 26r „DE NOMINIBUS VOCUM SECUNDUM. Proslambanomenos A interpretatur adquisitus vel adiunctus...." Expl. „.... Limma .i. semitonia." (etiam in Bl fol. 23v; Florentia Bibl. Laur. Plut. 29. 48 fol. 52r; Paris B.N. lat. 7369 fol. 67v; P_4 fol. 69v)

fol. 26rv Litterae alphabeti greci, latini et hebraici, cum nominibus litterarum

huius alphabeti, atque numeri qui litteris latinis exprimuntur. Sequuntur textus qui non tractant de musica et ab A. De La Fage *o.c.* p. 496 partim editi sunt

P_4 Paris Bibl. Nat. lat. 10509, Abbey of St Wandrille, 12th cent.; cod. membr. in 8°, 98 fol. (cf. A. De La Fage, *Essais de Diphthérographie musicale* p. 67 ff.)

fol. 1r Manu posteriore „Monasterii Si Vandregesili Congreg. Sancti Mauri Cat. Ins."

fol. 1r - 13r Officium Si Taurini. Inc. „IN NATALI SANCTI TAURINI AD VESPERAS. *Exultant candidatae animae* . . . ." (cum neumis quae notatae sunt cum clavibus *a* et *D* praecedentibus et cum linea-fa rubra atque linea-do viridi; cf. J. Smits van Waesberghe, *De Musico-paedagogico et theoretico,* p. 73)

fol. 13v - 55r Tractus cum eadem musica notatione [4])

fol. 13v - 14r „Sabbato In adventu domini. Tr. *Qui regis israhel intende* . . . ."

fol. 14r - 15r „In conversione Sancti Pauli. *Tu es vas* . . . ."

fol. 15r „De Sancta AGATHA. *Qui seminant in lacrimis* . . . ."

fol. 16v - 17r „In cathedra Sancti Petri. Trac *Tu es Petrus* . . . ."

fol. 15v - 16v „Sancti Valentini martyris. Trac *Desiderium animae* . . . ."

fol. 17r - 18r „Trac unius cuiusque sancti vel apostoli vel martyris vel confessoris. *Beatus vir qui timet* . . . ."

fol. 18rv „Trac Sancti Gregorii Papae. *Ecce vir prudens* . . . ."

fol. 19rv „De Sancto Benedicto abbate. Trac *Domine non* . . . ."

fol. 19v - 20v „Sanctae Mariae. In annuncione. Tractus *Ave Maria* . . . ."

fol. 20v - 21r „Sanctae Scolasticae virginis. Trac *Audi filia* . . . ."

fol. 21r „Dominica I In LXX. TR *De profundis* . . . ."

fol. 22rv „Dominica II in LXX. Tractus *Commovisti* . . . ."

fol. 22v - 23r „Dominica III In LXX. Tractus *Jubilate* . . . ."

fol. 23r - 24r „Feria IIII in capite ieiunii. *Domine non secundum* . . . ."

fol. 24r - 27r „Dominica I de (Quadragesima) TR *Qui habitat* . . . ."

fol. 27r - 28r „Feria IIII TR *De necessitatibus* . . . ."

fol. 28r - 32r „Sabbato Benedict(us) *Benedictus es in* . . . ."

fol. 32rv „Tractus *Laudate dominum* . . . ."

fol. 32v - 33r „Dominica II. Tractus *Dicit dominus* . . . ."

fol. 33v - 35r „Alius Tractus *Benedicam* . . . ."

fol. 35rv „Dominica III. Tractus *Ad te levavi* . . . ."

fol. 35v - 36r „(Do)minica (IV?) in . . . . *Qui confidunt* . . . ."

fol. 36r - 37v „Alius Tractus *Letatus sum in his* . . . ."

fol. 37v - 40r „Dominica Palmis Trac *Deus deus meus* . . . ."

fol. 40v - 41r „Tractus dominica in Passione. Trac *Sepe expugnaverunt* . . . ."

---

4) By way of exception we give a detailed account of the various Tract chants, because their selection and their arrangement are of special importance for the history of liturgy.

fol. 41r - 42v „Feria IIIIa Trac *Domine exaudi orationem ....*"
fol. 42v - 43v „Tractus Feria VIa *Domine audivi ....*"
fol. 43v - 46r „Tractus alius *Eripe me ....*"
fol. 46r - 47r „Tractus sabbato *Cantemus domino ....*"
fol. 47rv „Tractus alius *Vinea facta est ....*"
fol. 47v - 48v „Tractus alius *Sicut cervus ....*"
fol. 49r - 51r „Benedictio. *Benedictus es domine deus ....*"
fol. 52r Vacat
fol. 52v - 54r „Tractus IN PURIFICATIONE Sancte Marie. *Diffusa est gratia ....*"
fol. 54r - 55r „Tractus PRO DEFUNCTIS. *Qui Lazarum resussitasti ....*"

fol. 55v Vacat

fol. 56r - 57v „VERSUS DE SANCTA MARIA. Imperatrix reginarum ...." (cum eadem musica notatione, sed cum clavibus g, e, c (cum linea viridi et linea rubra; cf. A. De La Fage *o.c.* p. 68 s.)

fol. 58r - 62r Aliqui tractatus de musica. Inc. „Proporcio est diversarum rerum ...." (etiam in Oxford, Bodl. Rawl. C 270 fol. 17r) (fol. 61v) „Ecce omnes sexdecim cordae quas boecius ponit in monocordo sumptae sunt. Secundum Guidonem vero eadem dimensionis regula ...." (cf. A. De La Fage *o.c.* p. 72 s.)

fol. 62r - 64r Mensurae monochordi. „Gamma itaque imprimis affixa ...." (*GS* II, 4b - 5 = P_{4a}). Expl. „... et in prima erit ♭. in secunda ♭. et deorsum ab E eodem passus erit B." Fol. 63v „Monochordum compositurus .... et haec ultima similiter de reliquis" (cf. A. De La Fage *o.c.* p. 73 s.; J. Smits van Waesberghe, *De Guidone,* 169)
Fol. 64r „Compositio monocordi secundum enchiriadem ...." (etiam in Cambridge, Trinity College cod. 944 fol. 134; Du_2 fol. 107r; Mi_1 fol. 38v; Paris Bibl. Nat. cod. lat. 2627 fol. 84r = P_6; Phillipps Ms. 12145 fol. 41r; cf. A. De La Fage *o.c.* p. 74; J. Smits van Waesberghe, *De Guidone* 168 s.)

fol. 64r „Primae IIII^{or} cordae dicuntur graves A.B.C.D. Item (aliae) IIII^{or} dicuntur finales E.F.G.h. Aliae IIII^{or} dicuntur superiores I.K.L.M. et IIII^{or} aliae excellentes N.O.P.Q. et (super) has sunt duae positae R.S. Primae igitur IIII^{or} notantur per hos caracteres .... (sequuntur tetrachorda cum signis dasianis) .... Ex his omnibus quaternis cordis. prima vocatur protus. IIa. Deuterus. Tercia Tritus. IIIIta. Tetrardus." (etiam in codicibus assignatis)

fol. 64v - 65v De ambitu modorum. „Cordae quaedam finales dicuntur quia in eis omnis regularis .... (Cf. Ro_2 fol. 53r). (fol. 65r) Secundus autem tonus qui est iunior. ascendit super finalem cordam usque ad quintam. et raro tangit sextam. et praeter has tangit secundum boetietum (sic) paramese. qui non invenitur in alio monocordo. Descendit autem usque ad quartam. et in enchiriadi usque ad quintam. Iuniores vero alii: aliquando IIII^{or} raro quinque .... secundum boetium septima: secundum enchiriadem octava. Proslambanomenos qui ab aliquibus dicitur prosmelodos tonum integrum distat ab ea quae est ypate ypaton .... ut haec demonstrat figura .A.B.C.D.E.F.G."

fol. 65v - 66r Mensura fistularum. „Primam fistulam quantaevis magnitudinis facies .... Reliqui ipsius ordinis sic facies ut superiores gravioris ordinis fecisti." (cf. A. De La Fage *o.c.* p. 74 s.; etiam in Bern 56 fol. 2r; C_1 fol. 128r; Mi_1 fol. 32r; Oxford Bodl. Rawl. C. 270 fol. 15r)

fol. 66r - 72r De modis. A. „Finales sunt IIII^{or} quorum primus est is qui a proslambanomenos .... ad quam suo (iure) ascenderet" (cf. A. De La Fage *o.c.* p. 75)

B. (fol. 67r) „Nec tamen minus inesse tono reputatur .... His ita positis de tonis dicendum esse arbitramur ...." (cf. *o.c.* p. 75 s.)

C. „Potest autem quivis authentus a finali suo ad octavam cordam ascendere: Ultra ascendere vel infra finalem descendere .... Descendere potest a finali ad quartam" (*o.c.* p. 76)

D. „Elationes autem et depositiones in cantu. non temere fieri debent .... Finis autem omnium in horum quatuor aliquem (fol. 67v) revertetur." (*o.c.* p. 76; etiam in C_1 fol. 137; Mi_1 fol. 39v)

E. „INCIPIUNT PAUCA DE TONIS OMNIBUS. Primus. Dorius habet melodiam a mese .... Finales habet in lichanos meson." (*o.c.* p. 76 s.)

F. „Primus tonus inchoat in quarta corda quae est .... Enarmonicum id est apte coniunctum."

G. „QUEM UNUSQUISQUE TONORUM LOCUM IN NATURA MUSICAE OPTINEAT INTER SYMPHONIAS. Prima species diatessaron constat .... (fol. 68v) Protus constat ex prima specie diapente et prima specie ...." (cf *GS* I, 313a) „Omnis autem tropicus subiugalis. eandem habet diapente vel diatessaron quam autenticus eius. Differtur autem quod autenticus diatessaron habet super diapente. Subiugalis infra." Sequuntur signa dicta dasiana cum litteris tonorum subscriptis sc. A B B C D / E F G H / I K L M / N O P Q / R S

H. Promaticum (pro: Chromaticum) autem et enarmonicum ita facies. Summe medietatem spacii .... quod iterum divides in duo in enarmonico." (etiam in Cod. Cambridge Trin. Coll. 944 fol. 136v; Du_1 fol. 41v; Du_2 fol. 107v; Milano Ambr. M. 17 sup. fol. 38r; Madriti B.N. 91 (A. 101) fol 114r; Paris Bibl. Nat. lat. 2627 fol. 84r; Phillipps Ms. 12145 fol. 37r; cf. J. Smits van Waesberghe, *De Guidone,* 182)

I. (fol. 69v) „Proslambanomenos interpretatur ...." (conspectus significationum nominum grecorum tonorum; etiam in Bl fol. 23v; F_3 fol. 52r; P_3 fol. 67v; Paris 7369 fol. 67v). „Sciendum autem est cuivis (quod) octo sint toni .... (fol. 71r) si aliquid ex his defuerit vox perfecta non erit." (cf. A. De La Fage *o.c.* p. 77)

K. „Naturalis musica est quae nullo instrumento musicae .... (fol. 72r) originem sumpsit ex musica. Haec de naturali dictum sufficiat." (cf. A. De La Fage *o.c.* p. 77 s.)

fol. 72v Nomina litterarum alphabeti greci cum litteris grecis et latinis atque earum significationes in numeris descriptae

fol. 73r - 92v Micrologus Guidonis. Inc. „INCIPIT EPISTOLA GUIDONIS AD TEODALDUM EPISCOPUM. Divini timoris totiusque prudentiae fulgore clarissimo .... quave utilitate et intentione perpaucis ab-

solvam. IN NOMINE SUMME ET INDIVIDUE TRINITATIS. INCIPIT MICROLOGUS IDEST BREVIS SERMO IN MUSICA. Gymnasio musas placuit revocare solutas ...." Expl. „.... cuius summa sapientia per cuncta viget secula. Amen. EXPLICIT MICROLOGUS IDEST BREVIS SERMO IN MUSICA EDITUS A DOMNO VVIDONI MONACHO." (*GS* II, 2-24)

fol. 93r - 95r Prologus Guidonis in Antiphonarium. Inc. „Temporibus nostris. super omnes homines fatui sunt ...." Expl. „.... si sicut debent ex industria componantur." (*GS* II, 34-37a)

fol. 95r „None dicitur a greco quod est nur .i. sensus. Noe flatus. Ane sursum. Inde none noeane. dicitur sensus flatum ad superiora ducens. Oies vel aies. interiectiones sunt exortarie. quasi dicatur. agite sursum. Que videlicet interiectiones apud nos interpretantur eia. Ita de caeteris collige." (cf. C. Vivell, *Frutolfi Breviarium de musica et Tonarius,* p. 104)
Sequuntur litterae graecae et latinae; nomina litterarum grecarum scripta cum litteris grecis et latinis. In calce folii rursus aliquae litterae et puncta, quae fortasse probationes pennae sunt

fol. 95v - 96r „Quomodo terminatur monochordum. Prius dividenda est tota linea in IIII^{or} partibus per tria puncta semper a dextro latere procedens id est a dextro magade. Inprimo puncto pone .P. quae corda vocatur neteyperboleon .... et in quarto B cuius corda vocatur ypateypaton." (cf. *GS* I, 342; etiam in mss. Brussels 10078-95 fol. 45v; Cambridge Trinity College 944 fol. 135r; Mi$_1$ fol. 37r; Oxford Bodl. Rawl. C. 270 fol. 9v; Roma Bibl. Vat. Pal. 1377 fol. 108r)
Sequuntur litterae; rursum litterae cum significationibus numerorum; numeri latini partim cum eorum significationibus

fol. 96v Vacat

fol. 97r (manu posteriore) „Alleluia. Virga iesse floruit ...." cum neumis in quattuor lineis praecedentibus clavibus *c, a, D* (linea-fa colore rubro ducta est)

fol. 97v - 98v Vacant

P$_5$ Paris Bibl. Nat. lat. 16664, end of the 15th cent.; cod. papyr. in 8°, 3 + 98 + 4 fol.

fol. 1 - 3 (a-c) (non numerati) Vacant

fol. 1r Versus

fol. 1v Vacat

fol. 2r - 3r Orationes ad B. Mariam Virginem. Inc. „Cum jocunditate ...."

fol. 3v Vacat

fol. 4r Cantica pia in vernacula lingua. Inc. „Jesus ist ein süsser nâ. den ruef wir armen sünder an ...."
In fine adnotatur musica canticorum in quattuor lineis. Inc. „Jhesus ....", „Maria ...." et „Christ ist erstanden ...."

fol. 4v - 6v Versus „De sancto bernardino", „Ave pariter, fratres karissimi ...."
Fol. 6rv cantica cum musica notatione: „Ave ihesu parvule celorum rex sublimis ...."

fol. 7rv Cantus Phylomenae

fol. 8r Tractatus typographice impressus: „De modo irreprehensibiliter le-

gendi in choro quicquid uni soli legendum committitur. Quia pro bono chori regimi(n)e in cantando adhuc non sufficit per omnia ...." (cf. Conrad v. Zabern, *ed.* Vogeleis p. 69) Expl. „.... qui paratior invenietur ad satis late et clare declarandum quid quique inveniantur ad huiusm(o)di affectandum."

fol. 8v - 9v (manu descriptum) De musica theoria
Versus Johannis Hollandrini (?). Inc. „Non vox cantorem facit...." (cf *CS* III, 114a, 416a; D. von Bartha, *Das Musiklehrbuch einer Ungarischen Klosterschule in der Handschrift von Fürstprimas Szalkai* (1490), Budapaest 1934, 67)
„Nomina greca graduum monocordi.... a netheyperboleon ultima excellentium.... A proslambanosmenos (sic) acquisita sive assumpta"
„Triplex est musica scilicet superceleste celeste et subceleste superceleste est...."
„Musica est scientia...."

fol. 9r „De utilitate huius artis...." (Exemplum intervallorum adnotatum in quinque lineis)
„Quatuor ysidorus dat voces...."
Ars mutationis cum solmisationis syllabis. Enumeratio intervallorum cum „Ter tria sunt modi...." cum neumis in quattuor lineis (etiam in fronte fol. 9v)

fol. 9v Tractatus typographice impressus. Inc. „De psalmodia irreprehensibiliter perficienda. Cum non sufficiat...." Expl. „.... ad laudem dei semper paratus est de hoc facere quoniam audientium copia sibi non defuerit etc."

fol. 10r (manu descriptum) „Item de ordinibus...."

fol. 10v Cantica pro duabus vocibus; notatio musica cum notis quadratis in quinque lineis:
„Dies est laetitie in ortu regali...."
„Dies est laetitie nam processit hodie...."
Canticum de philomela

fol. 11r Versus latini, qui non tractant de musica

fol. 12rv Est dimidium folii cum annotatione aliqua in fol. 12r; ceterum vacat

fol. 13rv Commentarius in S. Scripturam

fol. 14r („Item de morte") „O vos omnes qui...."

fol. 14v Vacat

fol. 15rv Orationes atque Regulae

fol. 15bis - 26r Tractatus typographice impressus. Inc. „Incipit opusculum valde singulare et rarum, noviter cum magna diligentia collectum. tractans de octo notis dignis usibus sive utilitatibus instrumenti musici dicti Monocordum quod per quemdam communis utilitatis ecclesiastice zelatorem fideliter est renovatum et ad pristinum usum iam aliqualiter perductum. et in dies adhuc amplius perducentum (sic). (C)um ut quidam sapiens ait...." (Conradi Zabern, cf. R. Eitner, *Quellenlexikon* III, 29; *Archiv f. Musikf.* V (1940), 70 s.; *impressum est Moguntia* 1473) Expl. fol. 25v atque 26r cum pluribus additamentis

fol. 26v Usus mutationum vocum descriptus cum syllabis solmisationis in decem lineis; enumeratio intervallorum

fol. 27r - 36r Tractatus (manu descriptus) de musica. „Cum, ut quidam ait...."

Fol. 35rv et fol. 36r in fronte exercitationes intervallorum musicis notis notatae

fol. 36r - 39v Micrologus. „Incipit micrologus .i. brevis sermo in musicam editus a domno guidone pio monacho. *In rhythmo* Gliscunt corda meis hominum .... *Sequitur salutatio.* Divini timoris tociusque prudentie fulgore clarissimo ac dulcissimo Patri .... *Incipit prologus.* Dum solitarie vite saltem modicam exsequi cupio ...." Expl. „.... per cuncta viget secula. Amen. Explicit Micrologus de musica guidonis peritissimi musici qui floruit in italia anno domini m. tricesimo 4to."

fol. 39v - 44r „Incipit summula musicae guidonis de regulis numerorum proprietatibus et clavibus finalibus tonorum .... Cum ars musica quae ...."

fol. 44r - 45v Tonarius musicis notis in quattuor lineis descriptus

fol. 45v - 46v Regulae rhythmicae Guidonis. Inc. „Gliscunt corda meis ...." Expl. „.... Unde duo signum variant loca cuius ad ipsum."

fol. 46v - 47r Tractatulus de musica

fol. 47v - 61v Tonarius, Ordinarius missae atque aliqua cantica ecclesiastica in musica notatione cum quattuor lineis

fol. 62r - 81v Diagrammata et exempla musica, quae pertinent ad musicam theoriam

fol. 82r - 98v Exempla musica, quae pertinent ad musicam mensuratam pluribus vocibus. Post haec sequuntur quattuor folia non numerata

P6 Paris Bibl. Nat. lat. 2627, of the abbey of Noë (diocese of Evreux), 12th/13th cent.; cod. membr. in 8°. The subject-matter of this Ms is not music. On fol. 160r and 199v there are some lines with Aquitanian neumes. On fol. 84r there are, in a 12th-century hand, some little treatises on music.

fol. 84r Mensurae monochordi

A. „G(uido) abbas. Primum a gamma .... Reliqui vacant" (cf. *GS* II, 5)

B. „Aliud genus secundum B(oetium). Cromaticum autem et enarmonicum ita facias .... quod iterum divides in duo in enarmonico (ultima verba fere illegibilia sunt; idem in cod. Cambridge Trin. Coll. 944 fol. 136v = C_1; Du_1 fol. 41v; Du_2 fol. 107v; Madriti B.N. 91 (A. 101) fol. 114r; Mi_1 fol. 38r; P_4 fol. 69r; Phillipps Ms. 12145 fol. 37r; cf. J. Smits van Waesberghe, *De Guidone,* 168 s.)

C. „Secundum Enchyriadem. Partire totum .A. per medium .... et habebis .S. Ecce habes XV (lege: XVIII) cordas." (etiam in C_1 fol. 136v; Mi_1 fol. 38v; P_4 fol. 64r; Phillipps Ms. 12145 fol. 41r; cf. A. De La Fage, *Essais de Diphthérographie Musicale* p. 74)

D. Divisio tonorum monochordi. „Primae IIII^{or} cordae dicuntur graves. Item aliae IIII^{or} dicuntur finales. Aliae IIII^{or} dicuntur superiores et aliae IIII^{or} nuncupantur excellentes, et super has sunt duae positae" (etiam in cod. P_4 fol. 64r).

„Primae igitur IIII^{or} notantur per hos caracteres .... (sequuntur tetrachorda cum signis dasianis) .... quaternis cordis prima vocatur prothus. Secunda deuterus. Tercia tritus. quarta tetrar(dus). Proti plaga „Dominus ...." (sequuntur exempla cum neumis dictis aqui-

tanicis et litteris tonorum, atque aliqui versus „Ordine primigeno ....“; in fine neumae sine textu)

Pi Pistoia Bibl. Cap. 100, 12th cent.; cod. membr. in 8°, 50 fol.

fol. 1r	„Dominus Hieronymus locti canonicus Pistoriensis donavit hunc librum Sacristie sancti Zenetus pro remedio anime sue .a. domini. MCCCCLXXXIX.“
fol. 1v - 2r	Vacant
fol. 2v - 25r	Micrologus Guidonis. Inc. „IN NOMINE SUMME ET INDIVIDUAE TRINITATIS. INCIPIT MICROLOGUS ID EST BREVIS SERMO IN MUSICA VER(SUS) SEQ(UENTIS) OPERIS. Gymnasio musas placuit revocare solutas .... EPISTOLA VVIDONIS AD TEOBALDUM ARETINAE EPISCOPUM. DIVINI TIMORIS TOTIUSQUE prudentiae ....“ Expl. „.... per cuncta viget secula. AMEN. EXPLICIT MICROLOGUS ID EST BREVIS SERMO IN MUSICA. EDITUS A DOMNO VVIDONE PERITISSIMO MUSICO ET VENERABILI MUSICO“
fol. 25v	(Manu posteriore) „.A. quingentos ....“ (de significationibus numerorum expressis in litteris) (Manu prima) „Gliscunt corda meis hominum mollita camenis .... carmina finxi“ (*GS* II, 25)
fol. 26r - 29r	Prologus Guidonis in Antiphonarium. Inc. „TEMPORIBUS NOSTRIS SUPER OMNES HOMINES fatui sunt cantores ....“ Expl. „.... ex industria componantur.“
fol. 29r - 38v	Epistola Guidonis ad Michaelem missa. Inc. „EPISTOLA VVIDONIS AD MICHAHELEM POMPOSIAE MONACHUM. BEATISSIMO atque dulcissimo fratri. M.G. Per anfractus multos ....“ Expl. „.... sed solis philosophis utilis est.“ Sequitur diagramma litterarum tonorum descriptarum in circulis divisis secundum modos et intervalla.
fol. 39r	„Gliscunt corda meis suavibus mollita camenis .... Ordine qui dixi me primo carmina scripsi“ (*GS* II, 25)
fol. 39r - 49v	Dialogus qui Oddoni abbati ascribitur. Inc. „IN NOMINE SANCTE ET INDIVIDUE TRINITATIS. INCIPIUNT REGULE DE MUSICA. INCIPIT PROLOGUS. Petistis obnixe karissimi fratres .... dominus donaverit. Respondere non neglegam. DISCIPULUS. QUID EST MUSICA? MAGISTER. Veraciter canendi scientia ....“ Expl. „.... Qui est benedictus in secula seculorum. amen.“ (*GS* I, 251-264)
fol. 50rv	Vacat

Po Pommersfelden cod. 2915, 12th. cent.; cod. membr. in 4°, 31 fol.

fol. 1v	Index codicis
fol. 2r - 14v	Micrologus Guidonis. Inc. „Incipit musica benevoli Guidonis. Gymnasio musas ....“ Expl. „.... aut minori efferimus. ideo ut eiusdem sepe“ (*GS* II, 2-17a) (pergit Micrologus in fol. 23r)
fol. 15r - 20r	Regulae Rhythmicae Guidonis. Inc. „Musicorum et cantorum ....“

Expl. „.... Inde duo signum variant loca cuius adipsum" (*GS* II, 25-34)

fol. 20v - 22v Prologus in antiphonarium Guidonis. Inc. „Temporibus nostris super omnes homines...." Expl. „.... Proxima subest minio quinta in qua tonus IIIus vel IIIIus. In ipso est minio IIIa" (*GS* II, 34-36a)

fol. 23r - 30v Sequentia Micrologi Guidonis. Inc. „vocis repetitio. elevatio vel depositio...." Expl. „.... per cuncta viget secula amen." (*GS* II, 17a-24)

fol. 30v Versus Guidonis: „Gliscunt corda meis.... qui carmina finxi" (*GS* II, 25)

fol. 31r Manu posteriore versus non agentes de musica

Re Rein XXIV (Library of the Cist. Abbey near Graz), 12th cent.; cod. membr. in 8°, 190 fol. For its contents see *CSM* 1, Johannis Affligemensis p. 14.

Ro1 Roma, Bibl. Vat. Regin. lat. 1616, 12th cent.; cod. membr. in 4°, 16 fol. (cf. A. De La Fage *o.c.* 417).

fol. 1r - 11v Micrologus Guidonis. Inc. „Proemium magistri Guidonis Augensis super tractatum suum de musica. Gymnasio musas...." Expl. „.... per cuncta viget secula" (*GS* II, 2-24)

fol. 11v - 14r Regulae Rhythmicae Guidonis. Inc. „Gliscunt corda meis...." Expl. „.... Auctor indiget et scriptor. gloria sit domino amen." (*GS* II, 25-33)

fol. 14r - 16v Tonarius. Inc. „Primum querite regnum dei. Seculorum amen. Ecce nomen. Angelus domini...." Expl. „.... et habitudo exprimitur." (*CS* II, 81a - 107a)

Ro2 Roma Bibl. Vat. Regin. lat. 1146, 14th cent.; cod. membr. in 4°, 73 fol. (cf. E. M. Bannister, *Monumenti Vaticani,* pp. 189; 196-200)

fol. 2v De numeris

fol. 3r - 5r Quaestiones musicae Johannis de Muris. Inc. „Compendium Johannis de Muris. [P]artes prolationis quot sunt. quinque" Expl. „.... et si qua sint similia. Explicit compendium tractatus Magistri Johannis de Muris." (*GS* III, 301a - 306a)

fol. 5r Sequitur: „Sciatur autem praenominatus magister.... Minima non potest III perfici ut sit" (notulae)

fol. 5v - 7r Tractatus de proportionibus. Inc. „[Q]uid est proportio. proportio est duorum numerorum ad invicem habitudo. Quot modus (sic) dividitur proportio. Duobus modis." Expl. „.... istarum proportionum posterius subsequentur"

fol. 7r - 8r Ex Lucidario Marcheti de Padua. Inc. „Proportio est quaedam habitudo duorum terminorum...." Expl. „.... Et de proportionibus ad praesens sufficiat" (*GS* III, 78a - 80a)

fol. 8v - 9r Tabellae de proportionibus

fol. 9v - 16v Tractatus de musica. Inc. „Guidonis musica. [A]rs est iam utillima a philosophis composita. ars est vocata musica...." (Etiam in

Oxford, Bodleian Rawl. C. 270 fol. 1r - 3r) Expl. „.... finem sumat." Sequitur figura de monochordo

fol. 17r - 21v Ex prologo Bernonis. Inc. „Prologus de subiunctis regulis. Prout divina gratia inspiraverit...." Expl. „.... sonum discernamus a sono". (*GS* II, 67a - 77a)

fol. 21v - 23v „De octo tonis quo quisque eorum intendi vel remittendi et incipi et finiri regulariter debeat. Cantus legitime factus.... Primus tonus orditur sua mela...." Expl. „.... nil sit dubium in canendi studio" (etiam in Oxford, Bodl. 613 fol. 40v - 42r; C_1 fol. 136v; Mi_1 fol. 39r)

fol. 23v - 24r „Omnis tonus autenticus regulariter...." Expl. „.... nec in eo sancti spiritus defuit" (etiam in Oxford, Bodl. 613 fol. 42rv)

fol. 24r - 25r Prologus in Dialogum Oddonis. Inc. „Petistis obnixe fratres...." Expl. „.... respondere non negligam" (*GS* I, 251-252)

fol. 25r - 34v Dialogus Oddonis. Inc. „[Q]uid est musica. Dico quod musica est veraciter canendi scientia...." Expl. „.... per falsam dulcedinem veram sobrietatis regulam fallunt invenitur. Explicit musica Magistri Guidonis. Amen." (*GS* I, 252a - 263a)

fol. 34v „Caveat quisque ne sanguinem.... infra 15 dies morietur"

fol. 35r - 44v Libellus cantus mensurabilis secundum Johannem de Muris. Inc. „Johannis de Muris. [Q]uilibet in arte practica mensurabilis cantus...." Expl. „.... mensurabilis cantus volentibus introduci." (*CS* III, 46a - 58b, sed ordo capitulorum non conservatur)

fol. 44v Sequitur: „Nota quod nota colorata in maiori prolatione.... [D]iminutio sepe fit in tenoribus motetorum. Circa quod notandum est quod pro maxima ponitur" (*CS* III, 58a)

fol. 45r Exempla cum notis in lineis: „Miserere michi domine.... Psallite prudenter bene devote reverenter"

fol. 45v - 48r „Tertio dicendum est quod quando tenor est de modo perfecto temporis perfecti maioris prolationis longa valet 81 minime.... Explicit de contrapuncto sequitur de proportionibus"

fol. 48r - 51r „[P]ars aliquota est illa quae aliquotiens sumpta.... est idem quod totum latine"

fol. 51v - 55r „[T]oni sunt octo est autem compositio...." (fol. 53r) „Cordae quaedam finales dicuntur quia in eis finitur...." (cf. P_4 fol. 64v) „.... in aliis tonis sicut patet in hiis versibus. Est primus tonus re. la, re. fa...." (*CS* II, 451b) „Et nota quod isti versus sequentes docent qualiter Psalmus Magnificat.... in aliis tonis sicut patet in hiis versibus. Primus cum sexto fa sol la...." (cf. Lo_7 fol. 67v; *CS* II, 451a) „Septimus et septem. dat octavus tibi quinque"

fol. 55v - 62v „[C]um sex sint species notarum simplicium...." Expl. „.... haec sufficiunt de divisione mono" (etiam in London add. 21455 fol. 8v)

fol. 63r Manus Guidonica

fol. 63v „Sciendum est quod 4 sunt partes ipsius palmae.... sine differentia sicut scribitur sub gammate ex parte sequenti et cetera"

fol. 64r Figura (Nomina tonorum sicut in *CS* I, 255, nominibus planetarum additis)

fol. 64v - 65v „Natura dicitur cantus sumptus sine differentia id est sine utroque .b. .... plane declarantur per hos versus: „Hiis sex formantur sex .... nec fit plenus tonus infra" (*CS* I, 254) „Sequitur de mutatio-

nibus unde mutatio nihil aliud est quam dimissio unius vocis .... Et haec dicta de mutationibus ad praesens sufficiunt. Amen" (cf. *CS* III, 17a)

fol. 65v - 66r Boetii Inst. Musica I, 27. Inc. „Illud tantum interim de superioribus ...." Expl. „.... cum de monocordo regulae divisione tractavero sicut ostenduntur dimidia ista in gammate praecedente" (Ed. Friedlein 219)

fol. 66r „Tubal vero fuit primus inventor musicae scientiae .... mensurabilem figurarum alterationum per"

fol. 66v Vacat

fol. 67r - 70v Ex Metrologo. Inc. „De commoda et componenda modulatione secundum Guidonem de sancto mauro. Igitur quemadmodum in metris .... cernas et multa alia ad hunc modum" (*GS* II, 14b - 16b) „Dactilicus unam habet longam et duas breves .... brevibus sive fit ascendendo sive descendendo" (etiam in Lo7 fol. 65r; Lo8 fol. 99v) „Et eam si liquescentem plenius vis proferre non liquefaciens .... augmenti et detrimenti modorumque varias qualitates." (*GS* II, 17a - 18a)

fol. 71r - 72r Vacant

fol. 72v - 73r Musica in notatione mensurabili

RV Roma Bibl. Vallicelliana B 81, 11th cent.; cod. membr. in 8°, 142 fol. (cf. A. De La Fage *o.c.* 87-92)

fol. 1r - 70v M. Joannis de Sacro Busco Tractatus de sphera

fol. 71r - 75r Dialogus Oddonis. Inc. „Primus tonus finitur in voce quarta ...." Expl. „.... subditus creatori qui est benedictus in saecula saeculorum. amen." (*GS* I, 259b - 264b; cf. fol. 76r - 82v)

fol. 75r - 76r „De cantibus quae supra modum intenduntur vel remittuntur. In defectionibus huius modi .... regulariter invenies. Sic et de reliquis" (De La Fage *o.c.* 87-89; etiam in Par. Bibl. Nat. 7369 fol. 71r; Par. Bibl. Nat. 7461 fol. 25r)

fol. 76r - 82v Dialogus Oddonis. Inc. „Quid est musica? M Veraciter canendi sientiam ...." Expl. „.... Age ergo obsecro et de modis quae secuntur et dicito" (*GS* I, 252a - 259b; cf. fol. 71r - 75r)

fol. 83rv Ex regulis rhythmicis Guidonis. Inc. „Omnibus ecce modis ...." Expl. „.... variant loca cuius adipsum." (*GS* II, 33-34)

fol. 83v - 85v „Omnes autenti quinto loco a se ...." (etiam in C_1 fol. 138r; Ga fol. 61r; Ge fol. 73r; Leipzig Bibl. Univ. 1492 fol. 113r; O_2 fol. 84v; Roma Bibl. Reg. 598 fol. 114r; Wa fol. 170v) „Cum autem unusquisque sonus ...." (etiam in MC p. 120) „Diapason quid est? Diapason est quilibet vox gravis ...." (etiam in C_1 fol. 138v; F_1 fol. 2v; Ge fol. 73v; Leipzig Bibl. Univ. 1492 fol. 113r; MC p. 42; O_2 fol. 84v; O_3 fol. 80v; Roma Bibl. Reg. 598 fol. 114v; Wa fol. 171r; W_3 fol. 15r) Expl. „.... distinctionum partium atque sillabarum disiungit"

fol. 85v - 86r „Iugiter domine nobis adsit sanctus. (cum neumis in una linea) Haec itaque simphonia ...." Expl. „.... Spiritus semper vivificat qui" (cum neumis in una linea; etiam in Ge fol. 57v; MC p. 185)

fol. 86r „Omnes itaque modi distinctionesque .... quisquis requisierit repe-

rire poterit" (*GS* II, 9b) „Si quae aliae sunt affinitates eas quoque similiter diatessaron." (*GS* II, 8a)

fol. 86rv — De motibus vocum et numerorum proportione. Inc. „Praeponuntur. Supponuntur. Interponuntur...." Expl. „.... Cum deuterus sibi proximus principia et fines distinctionum suscipit"

fol. 86v - 87r — „Musica est peritia modulationis.... nisi enim ab homine memoria teneantur soni pereunt" (*GS* I, 20a) „Demones indemonte aonie a spelunca murmurationem dabant.... Greci vero phitagora dicunt huius artis invenisse primordia ex mallearum sonitu et cordarum"

fol. 87r - 90v — Epilogus rhythmicus. Inc. „Ars humanas instruit loquelas...." Expl. „.... Caveantque potestatem supplagarum maxima" (*CS* II, 110a - 114b)

fol. 91r - 94v — „Percussionalia sunt hac tabula enea et argentea.... calami organi. pandiria. et ceterae huiusmodi" (*GS* I, 16b) „Ditonus. Tonus est totius constitutionis.... et descensione consistit" (*GS* I, 17a) „Autentus protus hoc est auctoralis primus...." (etiam in Roma Bibl. Vat. Regin. 597 fol. 70v) „Primus sonus primus emitonius ultimus...." Sequitur tonarius sine neumis vel litteris tonorum. Expl. „.... Deus in adiutorium. Magna est gloria. Ne reminiscaris. Multaque alia quae recensere longum est. Nam ut orpheus lircis inrenarum cantus tamquam fabulosam.... et aures modulatione demulcet." (*GS* I, 18b - 19a)

fol. 94v - 115v — Micrologus Guidonis. Inc. „In nomine summae et individuae trinitatis. Incipit micrologus id est brevis sermo in musica. Editus a domno guidone peritissimo musico. Gymnatio musas...." Expl. „..... per cuncta viget saecula. Amen Primum querite regnum dei." (*GS* II, 2-24)

fol. 116r - 118v — Prologus in Antiphonarium Guidonis. Inc. „Temporibus nostris super omnes homines...." Expl. „.... ex industria componantur." (*GS* II, 34a - 37a) Pergit: „Qui vero monocordum desiderat facere. et qualitatem. et quantitatem. similitudinem. et dissimilitudines sonorum et tonorum discernere. Paucissimas quas subiecimus regulas summopere studeat intellegere."

fol. 119r - 128r — Epistola Guidonis ad Michaelem. Inc. „Beatissimo atque dulcissimo fratri michaeli...." Expl. „.... sed solis philosophis utilis est." (*GS* II, 44a - 50b)

fol. 128r - 129v — Tonarius. Inc. „I u u i e e u e i" (= Primum quaerite regnum Dei) „Ad indicium primi toni haec antiphona ponitur...." Expl. „.... Incipit. Octavus modus. Grece plagis tetrardi. id est pars quarti" (etiam in M_5 fol. 132r; O_1 fol. 24r)

fol. 130r - 137v — Regulae rhythmicae Guidonis. Post titulum ad Tonarium pertinentem: „Expliciunt formulae tonorum in antiphonis. Incipit in Responsoriis autentus protus" Inc. „Musicorum et cantorum...." Expl. „.... Quin fit idem semper melum in una et altera." (*GS* II, 25-33)

fol. 137v - 139r — De depositionibus et elevationibus sonorum; exempla cum neumis in linea-fa. Inc. „His ita perspectis paucissimas tibi sed valde utiles subdidi antiphonas per quas breviter et lucide omnes elevationes...." Expl. „.... ut tertia deponitur aut ut quarta. Domine quod multiplicati sunt qui tribulant me." (etiam in Firenze Bibl. Naz. Conv. sopp. F III 565 fol. 68r; Monte-Cassino 318 p. 206)

fol. 139r Versus: „Vox est aer ictus sensibilis auditu .... vulgus sentit sine fine petulcus" „Qui nos fecit ex nichilo .... dicamus gratias."

fol. 139v „Exultet in gaudio .... Benedicamus domino" (cum neumis in lineis)

fol. 140r „Ornavit igitur dominus hominem .... et ait ei dominus" (Organa cum neumis in duabus lineis)

fol. 140v - 141r „Libera me domine de morte .... dominus custodiat te ab omni malo custodiat animam tuam deus prop"

fol. 141v Vacat

fol. 142r Aliquae probationes pennae

U Utrecht Univ. Libr. 406, St. Mary's church Utrecht; fol. 5-135 and 152-233 12th cent., fol. 142-151 13th cent., fol. 1-4, 136-141 and 234-255 14th/15th cent.; cod. membr. in 4°. Fol. 228v - 233v contains a treatise of music, written in two columns.

fol. 228v - 229r Fragmentum ex Micrologo Guidonis. Inc. „De divisione IIII modorum in aliis quatuor. Cum cantus unius modi ut pote proti ...." Expl. „.... cuiusque proprietatem per vim tropicam intuemur et agnoscimus" (Micrologus cap. XIII, XIV, *GS* II, 12-14)

fol. 229r „*De formulis et distinctionibus autenti proti* Protus namque decem habet regulares formulas ...." Expl. „.... dum alterius assumere gradum" (etiam in tractatu „De modorum formulis" quem De Coussemaker in suo opere *Scriptorum de Musica Medii Aevi* t. II ascribit Guidoni Aretino; cf. *CS* II, 81)

„Antiphona grece latine vox reciproca dicitur ...." Expl. „.... thesis est vocis positio. Hoc est finis" (cf. *CS* II, 1, 2) „Nonam dicitur flatus. Noys mens .... hoc est in aerem."

fol. 229r - 233v Tonarius colligatus ex fragmentis Tonarii Bernonis, Pseudo-Guidonis (*CS* II 81ss), Dialogi Oddonis et Anonymi „De formulis tonorum" (cf. cod. Flor. Laur. Plut. 29, 48 fol. 36v = F_3) Inc. „Autenticus protus constat ex prima specie dyapente et ex prima specie diatesseron superius. Huius ultima sillaba in *seculorum amen* altius distat a finali diatessaron intervallo. (cf. *GS* II, 79) Autentici proti *seculorum amen* quinto a finali loco id est in mese incipit et ultimam syllabam *men* in lycanos deponit. (sequitur titulus illegibilis; fol. 229r) Primus tonus finitur in voce quarta D .... *Seculorum amen. Biduo vivens. Unus est enim.* (= Flor. Plut. 29, 48 fol. 36v) Superscriptus autem protus in voce quarta .... (fol. 229v).... *Seculorum amen. Miserere mei. Misit de. Custodi me. De vultu. Alleluia. Iustus germinabit.* (*CS* II, 85-87) REGULA SECUNDUS tonus similiter finitur in quarta voce D .... (fol. 230r).... vel G rarissime exempla repperies. (ex Dialogo Oddonis, *GS* I, 259-260) Distinctiones autem suas .... supra A disctionctiones minime invenire licebit. PLAGIS PROTI Noan noe ane Secundum autem simile est huic. *ad intr. Surgite vigilitate* .... Plagis proti constat ex eadem specie dyapente" (*GS* II, 80) etc.

V_1 Vienna Nat. Bibl. (Cpv) 51, 12th cent.; cod. membr. in folio, 166 fol. For the contents of this Ms see *CSM* I, 16-17 (Johannes Affligemensis)

V_2 Vienna Nat. Bibl. (Cpv) 787, Baumgartenberg Abbey O.Cist., 12th cent.; cod. membr. in 4°, 70 fol. For the contents of this Ms see *CSM* 2, X (Aribonis De Musica)

V_3 Vienna Nat. Bibl. (Cpv) 2502, 12th cent.; cod. membr. in 8°, 40 fol. For the contents of this Ms see *CSM* 1, 14-16 (Johannes Affligemensis)

V_4 Vienna Nat. Bibl. (Cpv) 2503, 13th cent.; cod. membr. in 8°, 57 fol. (cf. *Tabulae codicum manu scriptorum praeter Graecos et orientales in Bibliotheca Palatina Vindobonensi asservatorum,* Vol. I, Vienna 1869)

fol. 1r - 17r Micrologus Guidonis. Inc. „Incipit micrologus id est brevis sermo in musyca. Gymnasio musas .. .. Expl. „.... viget per cuncta secula Amen" (*GS* II, 2-24)

fol. 17r - 23r Regulae rhythmicae Guidonis. Inc. „Gliscunt corda meis...." Expl. „.... variant loca cuius idipsum" (*GS* II, 25-33)

fol. 23r - 25v Prologus in antiphonarium Guidonis. Inc. „IIIus eius de musica Temporibus nostris super omnes homines...." Expl. „.... ex industria componantur" (*GS* II, 34a - 37a)

fol. 25v - 32r Epistola Guidonis ad Michaelem. Inc. „Epistolaris recapitulatio totius operis eiusdem Guidonis. ad monachum. Beatissimo atque dilectissimo fratri M.G...." Expl. „.... sed solis philosophis utilis est" (*GS* II, 43a - 50b) Sequitur figura de intervallorum proportione

fol. 32r - 37r Sententiae de musica Isidori Hispalensis. Inc. „Incipiunt sententiae ysidori episcopi ad braulionem episcopum. De musyca. De nomine musicae. Musica est peritia modulationis...." Expl. „.... diapason consonantias creant." (*GS* I, 20a - 25b)

fol. 37r - 42r „Incipit dialogus a domno odone compositus de arte Musyca. Quid est musica? M. Veraciter canendi...." Expl. „.... Et pro autento tetrardo et plaga tetrardi modum VII et octavum." (*GS* I, 252a - 259a) In margine: „Hic est magnus defectus"

fol. 42r Mensura. Inc. „Quomodo organistrum componatur. In primis a capite...." Expl. „.... per diatessaron et per diapente" (*GS* I, 303ab; cf. J. Smits van Waesberghe, *De Guidone,* 170s.)

fol. 42v - 43r Mensurae Gerlandi. Inc. „Item de fistulis Gerlandus. Si fistulae aequalis grossitudinis...." Expl. „.... per acutam invenies superacutam." (*GS* II, 277a - 278a)

fol. 43r - 48v „Regulae domni Odonis super abacum. Si quis notitiam abaci...." Expl. „.... bis millesima CCCa IIIIa." (*GS* I, 296a - 302b) Pergit: „Haec sunt nomina karacterum cum figuris secundum Gerlandum.... Zerates Calcus Sicilicus"

fol. 49r - 57v „Regulae domni Odonis de rhithmimachia. Sesqualtera proportio est...." Expl. „.... unitates continent in se singulae piramides in latere. Finiuntur." (*GS* I, 285a - 295b)

fol. 57v „Ad pectus purgandum et ad vocem clarificandam et tussim sedandam apozima valens. Ysopi unciam.... uncias II mel quod suffucit." (*GS* II, 278b)

V_5 Vienna Nat. Bibl. (Cpv) 4774, 15th cent.; cod. papyr. in 8°, 92 fol.

fol. 1r - 11v	Opusculum de anni ratione seu computo. Inc. „Ut parvuli facilius capiant ....“ Expl. „.... in primis ....“ (textus incompletus)
fol. 12r - 22v	Tractatus anonymus. Inc. „(I)n principio nostri opusculi ....“ Expl. „.... per dytonum quartam per dyatessaron 5am Tholomeus.“
fol. 22v - 23v	Micrologus Guidonis. Inc. „Dyapason est in qua dyatessaron ....“ Expl. „.... In praedictis autem vocibus et quae unius modi dicuntur.“ (*GS* II, 6b - 10a)
fol. 24r - 27r	Tractatus anonymus. Inc. „Nota quod septem sunt semitonia ....“ Expl. „.... sunt peregrini et quidem alii ....“
fol. 27r - 30r	Ex dialogo Oddonis. Inc. „Primus thonus finitur in voce 4ta ....“ Expl. „.... ex his quae dicta sunt praeter quis plurima alia divina gratia favente int ....“ (*GS* I, 259b - 264b). Sequitur: „Notandum quod omnis principalis sonus .... regulariter desinit incipiat.“
fol. 30v - 32r	Sequentia Micrologi Guidonis. Inc. „Dissimiles ymmo similes et dissimiles inveniuntur D vero deponitur thono a vero dythono etc. de reliquis ....“. Expl. „.... quo facilior per oculos via sit et sequitur figura quae dicitur musica motus vocum.“ (*GS* II, 10b - 18b)
fol. 32v - 33v	Tractatus anonymus. Inc. „Notandum est autenti toni a finalibus suis ....“. Expl. „.... ut in antifonariis vel gradualibus patet cuilibet poterit evidenter.“
fol. 34r - 35r	Probationes pennae
fol. 35v	„Sequitur musica et eius utilitas. Cum caret ipse fide nullum putat esse fidelem .... Opto placere bonis odiosus malis haberi.“
fol. 36r	„Nota subiectum huius tractatuli artis musicae est proportio vocum .... propria passio et proportio vocum sub mensura debite quantitatis prolatorum“
fol. 36v	Vacat
fol. 37r - 58v	Tractatus anonymus de manu musica. Inc. „(M)Anus musica est organum distinctis clavibus et vocibus ....“ Expl. „.... manum musicam ad hoc suo loco dispositam ac depictam intuenti.“
fol. 59r - 60v	„Ter terni sunt modi .... Dyapenthe. Thonus cum dyapenthe. Dyapason“ (cum notis in lineis)
fol. 61r - 90r	Tractatus anonymus cum tonario. Post fig. de intervallis diapason, diapente et diatessaron inc.: „(D)yapason ex septem intervallis constans septem complectitur speciebus ....“ (fol. 75r) „Primi toni melodiam psallas ....“ (etiam in E_1 fol. 37v; M_9 p. 148; Berolin. lat. q. 106 fol. 183r; Vienna Nat. Libr. 4774 (= V_5) fol. 75r; Clm 14965 b fol. 30r) Expl. „.... Alias omnis cantus aliter notatus vel doctus per quemcumque nihil valet et depravatus et inutilis nuncupatur“
fol. 90v - 91r	Figura rotunda de modorum ambitu
fol. 91v - 92r	„Nota isti sunt psalmi in secundis vesperis omnium festivitatum .... dixi confi bea de profun memento.“ „Versus de Credo in unum deum. Credo non missa ni fiat .... de quocumque teneatur“ „De octavis festorum. Nativitas epi(phania) pas(cha) .... Octavus horum fines et non aliorum.“ „De vigiliis Sanctorum. Petrus et andreas .... lex tenet ista.“ „De Gloria in excelsis quando canitur. Nox pasce .... In vigiliis pasce penthecostes .... (?)“

Ve Verona, Bibl. Capitol. Ms. 264, 13th cent.; cod. membr. in 8°, 44 fol.

fol. 1r - 13v Micrologus Guidonis. Inc. „Incipit liber Guidonis de musica arte. Gymnasio musas ...." Expl. „.... per cuncta viget secula amen" (*GS* II, 2a - 24b)

fol. 14rv Vacant

fol. 15r - 24v Prologus Bernonis in tonarium. Inc. „(O)mnis igitur regularis monocordi ...." Expl. „.... ut finis fit prologi" (*GS* II, 63b - 79b)

fol. 24v - 27r Regulae rhythmicae Guidonis. Inc. „Gliscunt corda meis .... carmina finxi. Musicorum et cantorum ...." Expl. „.... variant loca cuius idipsum." (*GS* II, 25-34)

fol. 27v Vacat

fol. 28r - 33v Epistola Guidonis ad Michaelem. Inc. „(S)icut in omni cantu scriptura ...." Expl. „.... sed solis philosophis utilis est." (*GS* II, 46a - 50b)

fol. 34r - 43v Versus non agentes de musica

W1 Wolfenbüttel 4. 11. Aug. 4°, 12th cent.; cod. membr. in 4°, 199 fol. (cf. O. von Heinemann, *Die Handschriften des Herzoglichen Bibliothek zu Wolfenbüttel,* Zweite Abtheilung, Wolfenbüttel, 1900)

fol. 1v - 88v Non agunt de musica

fol. 89r - 96r Micrologus Guidonis. Inc. „Incipit Mycrologus id est brevis sermo Widonis. Gimnasio musas ...." Expl. „.... per cuncta viget secula. AMEN." (*GS* II, 2-24)

fol. 96r - 98v Regulae rhythmicae Guidonis. Inc. „Gliscunt corda meis ...." Expl. „.... variant loca cuius idipsum" (*GS* II, 25-34)

fol. 98v - 99v Prologus in antiphonarium Guidonis. Inc. „Temporibus nostris super omnes homines ...." Expl. „.... ex industria componantur" (*GS* II, 34a - 37a) Sequitur conclusio epistolae ad Michaelem: „Haec pauca quasi .... sed solis philosophys utilis est." (*GS* II, 50b)

fol. 99v - 102v Epistola Guidonis ad Michaelem. Inc. „Beatissimo atque dulcissimo fratri M.G...." Expl. „.... tantum saepe concordiores quantum similiores." (*GS* II, 43a - 50b)

fol. 102v - 103r Mensura cymbalorum. Inc. „Quicumque vult cymbala facere ...." Expl. „.... procura cum cote el lima" (Ed. J. Smits van Waesberghe, *Cymbala,* 54s, Rome 1951)

fol. 103v Vacat

fol. 104r - 191v Non agunt de musica

W2 Wolfenbüttel Gud. lat. 8° 334, Abbey of St. Udalricus and Afra, Augsburg, 11th cent.; cod. membr. in 8°, 176 fol. For the contents of this Ms see *CSM* 2, XI (Aribo)

W3 Wolfenbüttel Helmst. 1050, 13th cent.; cod. membr. in 4°, 28 fol. (cf. O. von Heinemann, *Die Handschriften des Herzoglichen Bibliothek zu Wolfenbüttel,* Erste Abtheilung III, Wolfenbüttel 1888)

fol. 1r Mensura monochordi partim illeg. Expl. „.... inter aliquam vocem et quartam a se duo sunt toni. semitonium"

fol. 1v - 13v Non agunt de musica

fol. 14r - 15r Fragmentum de tonario. Inc. „tamen a VIta quae est proxima videlicet supra u(sque) ad finem huius toni. Consulte igitur agens abieci ....“ Expl. „.... VIIa d(ifferentia) Seculorum amen. Magnificat. Repleti sunt“ (Sine neumis)

fol. 15rv Tractatulus anonymus. „Diatessaron etiam consonantiam duobus tonis et semitonio .... neque ad VIex tonos ullo modo pervenire“. „Tonus quid est? Tonus est spatii legitima magnitudo distans ....“ (etiam in C_1 fol. 138v; F_1 fol. 2v; Ge fol. 73v; Leipzig Bibl. Univ. 1492 fol. 113r; MC pag. 43; O_2 fol. 84v; O_3 fol. 81r; RV fol. 85r; Roma Bibl. Reg. 598 fol. 114v; Wa fol. 171r). Expl. „.... distinctionum partium atque sillabarum disiungit.“

fol. 15v - 16r Micrologi Caput III. Inc. „Gamma itaque inprimis affixa ....“ Expl. „.... In sequentibus vero omnes divisionum modi in brevi patebunt“ (*GS* II, 4b - 5b). Sequitur: „Diapente et diatessaron simphonie .... consona canunt“ (cum neumis)

fol. 16v „Nonanoeane Ant. Gaudete in domino. Ant. Ecce nomen .... Noeais Ant. Ad te levavi Ant Hic vir disp. V. Quare“ (partim cum neumis)

fol. 17r - 27v Antiphonarium partim cum neumis. Inc. „Autenticus protus. Primum quaerite .... Ant. Ecce nomen. Ant. Angelus domini nunciavit ....“ Expl. fol. 27v deletum

fol. 28r Imagines

Wa Washington Library of Congress ML 171. J 6, 15th cent.; cod. pap. in 4°, 173 fol.

fol. xrv De astronomia

fol. yr Figura de astronomia. In calce folii legitur: „Ipsa ego sum johannis francisci (sequitur rasura) ex scripta in usum / Qui propria exscripsit me quoque iure tenet“

fol. yv „Liber mei fassoni fassati ex conditionis cuniolii legum scholaris studentis in regia civitate papie anno domini 1489 die“

fol. ar - cv Ratio paschalis cum Kalendario. Post kalendarium legitur: „Qui finise la suprascripta tavola a trovare la pascha. scripta per don johanne francesco da pavia in 1477. nonas octobris“

fol. cv - hr Rota, tabula, manus ac versus ad inveniendam litteram dominicalem

fol. hv Index libri

fol. hv - kr Index capitulorum Lucidarii Marcheti de Padua

fol. kv Vacat

fol. 1r - 47r Lucidarium Marcheti de Padua Inc. „Incipit epistola Marcheti de Padua. Magnifico et potenti domino suo ....“ Expl. „.... per suum nuntium practicari. Et hec de musica plana dicta ibi sufficiant. Explicit. Explicit lucidarium Marcheti de padua quod scripsit Johannes franciscus de papia monachus Venerabilis cenobii sancti Georgii de Venetiis. 1465“ (*GS* III, 65-121)

fol. 47v „Hic continentur manus graeca latina atque contrapuncti. G Γama ut. A pro A re. B de ♭ mi .... de pro tri fa sol la.“

fol. 47v - 56r Johannis de Muris cantus mensurabilis. Inc. „Ex tractato magistri Johannis de Muris de practica arte mensurabilis cantus. Quilibet in arte practica mensurabilis cantus erudiri mediocriter affectans ....“

Expl. „.... in arte practica mensurabilis cantus volentibus introduci." (*CS* III, 46-58). „Gratias deo refferamus nostro. Explicit ars cantus mensurabilis secundum magistrum Johannem de Muris quam scripsit domnus Johannes franciscus praeotonus papiensi monachus .... qui vivit et regnat in saecula saeculorum."

fol. 56r - 70r Introductio Johannis de Garlandia. Inc. „Ex tractatu magistri Johannis de galadia de musica plana. Pro introductione artis musicae. Primo videndum est quod est introductio caeteris pretermissis...." Expl. „.... et si cantus medietatem utriusque incipiat. tunc proprie dicitur esse mixtus. et non aliter." (*CS* I, 157-168a). „Explicit ars cantus plani magistri Johannis de galadia quam scripsit domnus Johannes franciscus de papia monachus monastiri sancti georgii de venetiis. 1465 die sancti Syri."

fol. 70rv „Aliquae regulae utiles in cantu firmo sive plano. Nota quod quando cantus ascendit ab E grave vel G grave .... vocibus ascendunt quamvis totidemque subibunt. Explicit."

fol. 70v - 74r Tractatus de diversis figuris Philippi de Caserta. Inc. „Incipit tractatus diversarum figurarum per quas diversi modi discantantur non sequendo ordinem tenoris .i. alterius temporis secundum Egidium monachum. Prologus incipit. Quoniam ut Deo placuit scientiam musicae in corda desiderantium...." Expl. „.... pro duobus temporibus novem semibreves vacue. Ut hic de tempore perfecto maiori." (sequuntur exempla) (*CS* III, 118-124)

fol. 74r - 78v Tractatus Aegidii de Murino. Inc. „De modo compodi tenores motetorum. Capitulum quartum. Primo accipe tenorem...." Expl. „.... Et quando finitur in la. debet esse quinta. et retro clausum. deo gratias. (*CS* III, 124-128) Signa neumarum species et nomina per versus (sequuntur exempla). Neumarum signis erras quam plura refingis. Deo gratias. Amen. Explicit tractatus magistri Egidii mensurabilis cantus quem scripsit domnus Johannes franciscus.... venetiis 1465."

fol. 79rv „Superius dictum est de augumentatione.... De modo discantandi quod dicitur secundum gallicos vulgariter trayner.... semibreves vacue ut hic infra patet." (sequitur exemplum)

fol. 80r vacat

fol. 80v manus Guidonica

fol. 81r - 95v Tractatus de Arte contrapuncti Johannis de Anglia. Inc. „Incipit primus tractatus de Arte contrapuncti. Secundum venerabilem priorem dominum Johannem de Anglia. quem ipse direxit ad venerabilem monachum domnum Johannem franciscum de preotonibus de papia. et ut melius et adiscatur atque intelligatur in lingua materna descripsit ac notavit ponendo tenorem in nigro colore et contratenorem in rubeo. Et primo de primo gradu. Dico chel contrapuncto richede avere quatro cose cioe voce consonantia...." Expl. „.... post unam consonantiam perfectam debemus facere imperfectam. Explicit sumula de arte contrapuncti quam scripsit don Johannes franciscus preottonus de papia ad laudem dei. Amen."

fol. 96r - 98r „Incipit brevis sumula de arte mensurabilis cantus. Primo et ante omnia scire debes quod quinque sunt figurae notularum in musicha. Prima vocatur minima...." Expl. „.... Pontus concordantiae seu

organi .... Explicit ars musicae sub brevi quam scripsit don johannes franciscus .... per infinita saecula saeculorum. Amen."

fol. 98r Versus: „Guido monachus composuit. His sex formantur .... C. naturam. F. quoque .b. molle. Amen."

fol. 98v - 100r Figurae divisionis secundum prolationes temporaque

fol. 100v Manus Guidonica

fol. 101rv „Ratio Guidonis monachi. Nota quod 22e litterae sunt in manu Guidonis .... per .b. molle cantatur. Et nota quid sit tonus. De tonibus. Quid est tonus. Tonus est. ut re. re mi. .... secundum rectum vocabulum gramaticalem ponitur dia. pro duo. Explicit."

fol. 101v - 102r „De formationibus tonorum. Primus tonus continet suam undecimam aliquando .... Octavus nonam. De meditationibus tonorum. Septimus et sextus. fa mi .... mi re que quartus. Ad cognoscendum naturam tonorum. Sex paritas scandit .... fine bassatur ad unam. De finibus saeculorum. Sunt in d. vel A. primus atque secundus .... Septimus octavus in g. vel in d. locabis. Ad cognoscendum versus saeculorum. Pri. rela. Se. re fa .... oct. tenet ut fa. Nota bene. Vocem dum cantas per notas .... bene si canere voles. Explicit summula Manus guidonis monachi quam scripsit don Johannes franciscus .... omnium sanctorum et sanctarum dei. Deo gratias. Amen"

fol. 102rv „Versus. III pares ut plurimum ascendere debent .... per tres per quatuor vel quinque notas."

fol. 102v - 109r Tractatus de cantu mensurabili. Inc. „Incipit tractatus fratris Petri de sancto dionisio qui est in duas partes .... per praticham valet applicari. Capitulum primum de divisione et quod sit. Musica est scientia bene modulandi. Secundum Augustinum ...." In tractatu i.a. invenitur: „Pythagoras volens aurium .... Et haec theoricha musicae sufficiant." (*GS* III, 313a - 314b). Expl. „.... Longa autem simplex valet tria tempora si est de modo perfecto ut hic .... Explicit pars cantus fratris petri de sancto dionisio quam scripsit don Jo franc. preottonus de papia."

fol. 109v - 110r „Ubi karitas et amor" (ad tres voces)

fol. 110v „Jesu dolce o infinit amor" (cum notis)

fol. 111rv Vacant

fol. 112r - 117v Ars contrapuncti secundum Johannem de Muris. Inc. „Tractatus Johannis de muris de Arte contrapuncti. Quilibet affectans scientiam contrapuncti diligenter scribat quae secuntur per Johannem de muris summaria compilata primo sciendum enim est ...." Expl. „.... Sed si scire vis in quo tempore sit facta vide et quere diminutiones ipsius." (*CS* III, 59-68).

fol. 117v - 119r „Sequitur de tertio membro huius artis. Nota quod unisonus de ut est simile. ut. tertia est. .mi. .... imperfecte sunt Tertia. Sexta. Decima. Et Tridecima. Explicit tractatus magistri Johannis de Muris quem scripsit don Johannes franciscus .... Deo gratias Amen. Sorte supernorum scriptor libri potiatur Morte infernorum raptor libri moriatur. Iste liber est mei fassoni fassati ex dominis cuniolii patria .... 1507 de mense februarii questoriae dignitati ascitus in ea per transii usque ad."

fol. 119v - 128r Modulationes diversae ad duas voces

fol. 128v - 137r Non agunt de musica

fol. 137v	Vacat
fol. 138r - 155r	Micrologus Guidonis. Inc. „Incipit Michrologus id est brevis sermo in musica editus a domno Vuidone musico. Gymnasio musas ....“ Expl. „.... per cuncta viget in saecula Amen (*GS* II, 2-24) Explicit ars musicae guidonis quam scripsit dom johannes franciscus .... secundo martii“
fol. 155v - 157v	Prologus in antiphonarium Guidonis. Inc. „Temporibus nostris super omnes homines ....“ Expl. „.... ex industria componantur“ (*GS* II, 34-37a)
fol. 157v - 159r	Ex epistola Guidonis ad Michaëlem: „Qui vero monochordum desiderat facere .... studeat intelligere.“ (*GS* II, 46a). „(A)d inveniendum igitur ignotum cantum .... in qua neuma finita est.“ (*GS* II, 44b - 45b)
fol. 159v	Vacat
fol. 160r - 164r	Non agunt de musica
fol. 164v	Vacat
fol. 165r - 170v	Regulae rhythmicae Guidonis. Inc. „Incipiunt rithimi don Vuidonis Musici de gretia et primo de plana musica in monochordo. Musicorum et cantorum ....“ Expl. „Quin sit idem semper melum in una et altera.“ (*GS* II, 25-33)
fol. 170v - 171r	„Omnes autenti quinto loco a se principia .... usque ad subpositum semitonium et tritus deponuntur.“ (etiam in C_1 fol. 138r; Ga fol. 61r; Ge fol. 73r; Leipzig Bibl. Univ. 1492 fol. 113r; O_2 fol. 84v; RV fol. 83v; Roma Bibl. Regin. 598 fol. 114r) „Discipulus. Diapason quid est. Magister. Diapason est quaelibet vox .... et fines distinctionum partium atque syllabarum.“ (etiam in C_1 fol. 138v; F_1 fol. 2v; Ge fol. 73v; Leipzig Bibl. Univ. 1492 fol. 113r; MC pag. 42; O_2 fol. 84v; O_3 fol. 80v; RV fol. 84r; Roma Bibl. Reg. 598 fol. 114v)
fol. 171v - 172r	Pergunt regulae rhythmicae: „feci regulas apertas .... gloria sit domino. Amen.“ (*GS* II, 33)
fol. 172rv	Epilogus rhythmicus. Inc. „Ars humanas instruit loquelas ....“ Expl. „.... dum carent proportionibus.“ (*CS* II, 110-111a)
fol. 173r	Vacat

Ka Kassel, Landesbibl. 4° Ms Math. 1, 12th cent.; cod. membr. in 4°, 47 fol. This Ms was badly damaged during the war together with a number of other library documents; the work of restoration is slow and extensive, and the Ms will not be available for use or photography till 1956. The only thing that can be done at present is to record its existence. For the contents of the Ms see Gustav Struck, *Die Landesbibliothek Kassel 1580-1930,* t. II, Marburg 1930, p. 28 [1]).

1) I have to thank Dr. Rudolf Stephan for bringing the Ms to my notice and Dr. Bahlow, Bibliotheksrat of the said library, for supplying the above details.

II. NOTICE CONCERNING THIS EDITION

This edition of Micrologus does not contain a study of the life of Guido of Arezzo or of his importance as a musical theorist, these things having been treated at length by the editor in his recent essay *De musico-paedagogico et theoretico Guidone Aretino eiusque vita et moribus,* Florence, ed. Olschki 1953.

A treatment of the mutual connection of the *Micrologus* Mss is not attempted here. The study and publication of the several volumes may be expected to furnish indications, hints and data that throw light not only on the Ms under consideration but on the general run of the Guido Mss. Hence the whole question of the mutual relation is deferred, and will be reserved for ample discussion at a time when the rest of Guido's works have been published.

NORMAE PRO OPERIBUS EDITIS IN SERIE „CORPUS SCRIPTORUM DE MUSICA"

In textu principali adhibita est orthographia linguae classicae. Orthographiae, quae non correctae mendosae in mss. leguntur, in apparatu critico inveniuntur.

In textu principali interpunctio moderna adhibita est. Si in variis mss. habentur interpunctiones inter se discrepantes, hoc tantum in apparatu critico enuntiandum est, si eo verborum significatio mutatur. Litteris maiusculis semper scripta sunt initia sententiarum et nomina propria et verba ad litteram allata.

Quoad litteras tonorum usi sumus systemate medii aevi nempe:

a b♭ c d e
Γ A B C D E F G a b♭ c d e f g a b♭ c d e

Verba non authentica assignata sunt inter haec signa < >.

In apparatu critico observationes editoris impressae sunt litteris italicis. Si legas in apparatu critico:

	CD	FE
Le	DC	E

litterae tonorum in linea prima significant lectionem authenticam; litterae tonorum tamen in linea secunda variationes ms. (Le), in quo legitur DC pro CD et E pro FE.

CONSPECTUS ABBREVIATIONUM

A. *Abbreviationes codicum quae Guidonis Micrologum continent ac in Introductione sunt descriptae*

A	Rochester U.S.A., Sibley Music Library of the Eastman School, Vault, M.L. 92, 1200 (acc. nr. 336, 529)
Ar	Arlon-St. Hubert, State Archives (fragm.)
Be	Bern A 91. 92
Bl	Berlin Staatsbibl. Ms. lat. oct. 265
Br_1	Brussels Royal Libr. 10159
Br_2	Brussels Royal Libr. 10162-66
Br_3	Brussels Royal Libr. II 784
Br_4	Brussels Royal Libr. II 4141
Br_5	Brussels Royal Libr. II 426 (fragm.)
C_1	Cambridge Trinity College 944
C_2	Cambridge Trinity College 1441
D	Darmstadt 1988, St. James Abbey Liége
Du_1	Durham Cathedral Ms. Hunter 100
Du_2	Durham Ms. B II. 11
E_1	Erfurt Bibl. Amplon. 93
E_2	Erfurt Bibl. Amplon. 94
F_1	Florence Bibl. Nat. Conv. Sopp. F. III 565
F_2	Florence Bibl. Laur. Ashb. 1051
F_3	Florence Bibl. Laur. Plut. 29. 48
F_4	Florence Bibl. Ricc. 652
F_5	Florence Bibl. Naz. Magl. XIX, 36
Ga	Gand Univ. Libr. 70 (71)
Ge	Genève Bibl. Bodmer Cologny
Gt	Göttingen Niedersäks. Staats- und Univ. Bibl. Ms. Philos. 84
Gt x	Göttingen Niedersäks. Staats- und Univ. Bibl. Ms. Philos. 83
K	Karlsruhe 504
Ka	Kassel Landesbibl. 4° Ms Math. 1 (cf. p. 71)
Le	Leipzig Univ. Libr. lat. 431
Lo_1	London B.M. Add. 4915
Lo_2	London B.M. Add. 10355
Lo_3	London B.M. Add. 17808
Lo_4	London B.M. Harl. 281
Lo_5	London B.M. Harl. 3199

Lo_6	London B.M. Arund. 339
Lo_7	London B.M. Lansd. 763
Lo_8	London B.M. Arund. 130
Lo_9	London B.M. Add. 4912
Lu	Leyden Univ. Libr. B.P.L. 194
M_1	Munich Clm. 9921
M_2	Munich Clm. 19421
M_3	Munich Clm. 5539
M_4	Munich Clm. 13021
M_5	Munich Clm. 14523
M_6	Munich Clm. 14663
M_7	Munich Clm. 14965a
M_8	Munich Clm. 4622
M_9	Munich Univ. Libr. 8°. 375 (= Cim 13)
MC	Monte Cassino 318
Mi_1	Milano B. Ambr. M 17 sup.
Mi_2	Milano B. Ambr. D 5 inf.
Mi_3	Milano B. Ambr. D 455 inf.
O_1	Oxford St. Johns Coll. 150
O_2	Oxford St. Johns Coll. 188
O_3	Oxford Balliol Coll. 173
O_4	Oxford Bodl. Libr. 613
P_1	Paris B.N. lat. 7211
P_2	Paris B.N. lat. 10508
P_3	Paris B.N. lat. 7461
P_4	Paris B.N. lat. 10509
P_5	Paris B.N. lat. 16664
P_6	Paris B.N. lat. 2627
Pi	Pistoia Bibl. Cap. 100
Po	Pommersfelden 2915
Re	Rein (Library of the Cist. Abbey near Graz) XXIV
Ro_1	Rome Bibl. Vat. Reg. lat. 1616
Ro_2	Rome Bibl. Vat. Reg. lat. 1146
RV	Rome Bibl. Vallic. B 81
U	Utrecht Univ. Libr. 406
V_1	Vienna Nat. Bibl. (Cpv.) 51
V_2	Vienna Nat. Bibl. (Cpv.) 787
V_3	Vienna Nat. Bibl. (Cpv.) 2502
V_4	Vienna Nat. Bibl. (Cpv.) 2503
V_5	Vienna Nat. Bibl. (Cpv.) 4774
Ve	Verona Bibl. Cap. 264
W_1	Wolfenbüttel 4. 11. Aug. 4°
W_2	Wolfenbüttel Gud. lat. 8°. 334
W_3	Wolfenbüttel Helmst. 1050
Wa	Washington, Lib. of Congr. ML. 171 J. 6

B. *Librorum impressorum abbreviationes*

AH	Analecta Hymnica
CS	de Coussemaker, Scriptores de musica
GS (G)	Gerbert, Scriptores de musica
CSM	Corpus Scriptorum de Musica, ed. American Institute of Musicology
De Guidone	Jos Smits van Waesberghe, *De musico-paedagogico et theoretico Guidone Aretino eiusque vita et moribus,* Florence 1953
Cymbala	Jos Smits van Waesberghe, Cymbala (Bells in the Middle Ages), *Studies and Documents I, ed. American Institute of Musicology*

C. *Abbreviationes quae adhibentur in apparatu critico*

am	alia manu
c (ca)	circa
cod	codex, codices
corr	correxit, correctio, corrector
del	delevit
dub	dubitanter
ed	edidit, editio
eras	erasit
gl	glossa
illeg	illegibile, illegibilia (etc.)
lit	littera(e) (etc.)
marg	margo, marginis (etc.)
om	omisit
p	pag
poster	posterior, posterioris (etc.)
ras	rasura
rec	recentior
sc	scilicet
scr	scriptum, scripta (etc.)
sec	secundum

GUIDONIS

Micrologus de Musica

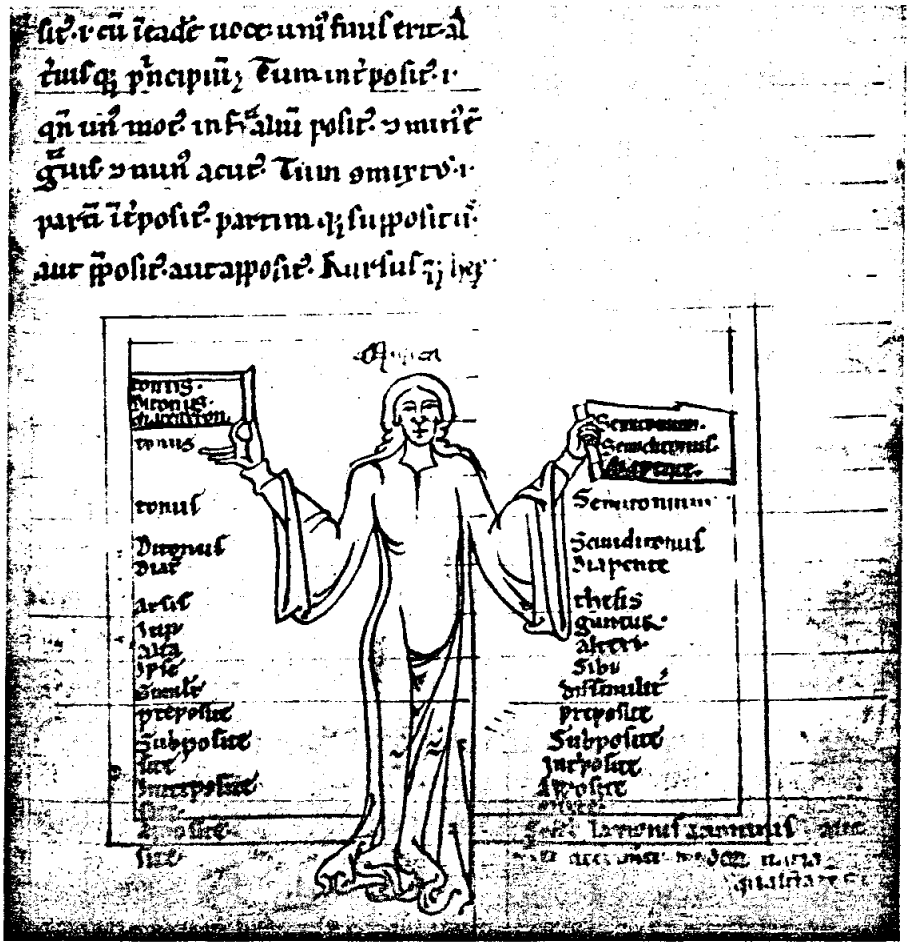

Tab. 1. — Leipzig, Univ. Libr. lat. 431, fol. 140r (*cf.* p. 184).

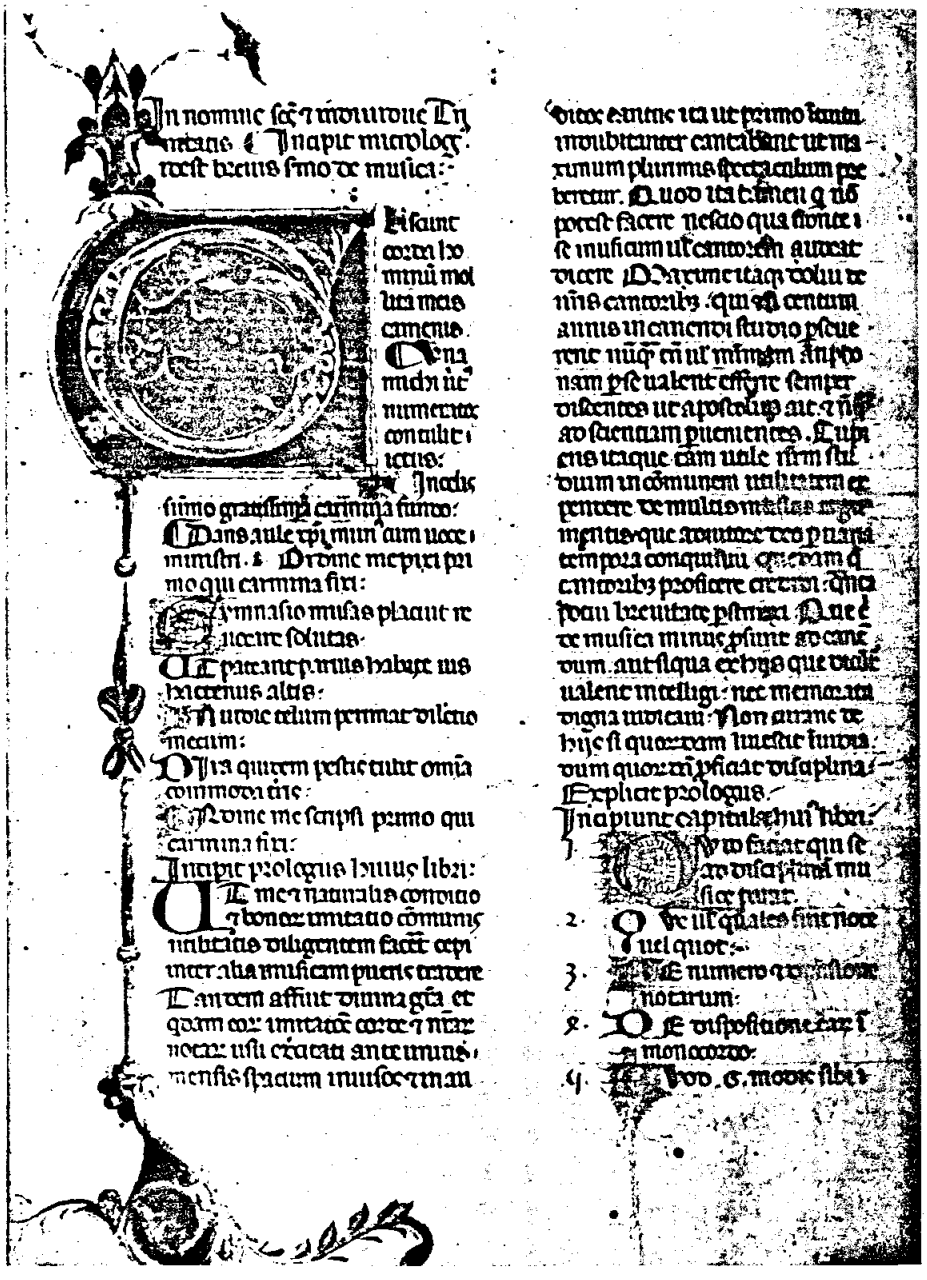

In nomine sc̃ę ⁊ indiuidue Trinitatis. Incipit micrologus ad quendam scholarem suum de musica.

Si sanctorum hominum multa mala cantus habet, nulla tamen numerosior consolatio.

Inclusissimo grauissimaque carcere iacebam: cum ad me uenit quidam amicus meus. Et ut primo quique carmina fingi: gymnasio musas placuit recludere solutas.

Et paucae primum habuit mea lyra cetera musis.

Nutrio celum pennato diligo mecum:

Ira quidem pestis tamen omnia commoda tollit.

Nomine me scripsi primo qui carmina fingi:

Incipit prologus huius libri:

Dum mea mamalis conuiua bonae uitae comitatus communis uitae studium diligentem facit: cepi mecum alia musicam puerile certare.

Tam cum affluit diuina gratia et quam cor: uitae comitatus certe ⁊ nitor nocte: usu creatus ante uitae mensis spatium uitae certamen

uitae enim ita ut primo sanctorum uoluptatem cantilenae ut mea rerum plurimus spectaculum peteretur. Quod uti finem q̃ non posset facere uestigio qua sonare se musicam ut cantorem augeat uicere. Nam cum itaque uolui de uitis cantoribus qui ad centum annis in cantandi studio persuerent nunc cum ut minime antiphonam ipsi ualent effingere semper uidentes ut apostolus aut ⁊ ipse ad sacram pueritiam pueritiae. Cupiens itaque cum uale rem studium in communem multorum et pertere de multis musicae ingenius que adiutore deo p̃ multa tempora conquisiui quaedam q̃ cantoribus proficere certum. Quia sonam breuitate pstringi. Quae de musica minus plene ad cantorum aut siqua eorum que uale ualent intelligi: nec memoratu digna uidetur. Non autem de his se quorum intellectu iuuenum quorum cū p̃fiat uisa plena.

Explicit prologus.

Incipiunt capitula huius libri.

1. [illegible] ad uisa [illegible] sic parat.
2. De ut quales sint noctes uel quot.
3. De numero [illegible] notarum.
4. De dispositione [illegible] mon accordo.
5. [illegible] uod .G. mode sibi

Tab. 2. — Milano, Bibl. Ambr. D 5 inf., fol. 1r.

[1] *Incipit Micrologus*
< id est brevis sermo in musica Guidonis >

A 42r - Br1 1v - Br2 13r - Br3 1r - Br4 39v - C1 102r - C2 57r - D 71r - E1 48r E2 39r - F1 6r - F2 50r - F3 21r - F5 92r - Ga 50r - Gt 2r - K 59r - Lo2 1r - Lo3 1v Lo4 5r - Lo5 79r - Lo6 98r - Lu 1v - M1 14r - M3 120v - M4 150r - M5 118r - M6 1r M7 9r - M9 81 - MC 156 - Mi1 1v - Mi2 1r - O1 1r - O2 57r - O3 82r - P1 73v - P2 136r P3 1r - P4 73r - P5 36r - Pi 2v - Po 2r - Re 155v - Ro1 1r - RV 94v - V1 36r - V2 63r V3 19v - V4 1r - Ve 1r - W1 89r - W2 5v - Wa 138r - G 2

[1] In nomine summe et individue Trinitatis. Incipit A Br2 Br3 D E1 F1 F2 M5 M9 O1 Pi RV In nomine sancte et individue Trinitatis. Incipit Br4 C2 Lo3 Mi2 P1 In nomine Trinitatis F5 In nomine Domini. F3 V1 In nomine Domini nostri Iesu Christi. Incipit Re Incipit.... Guidonis *om* C1 E2 Ga Lo5 Lo6 Lu M1 M4 P2 P3 P4 V2 V4 Incipit *om* K G prologus *pro* Micrologus Mi1 Micrologus Domni Widonis, id est F1 P1 Migrologus domni guidonis aretini F5 Micrologus Guidonis Br1 Gt K M7 Micrologus liber in musica id est brevis sermo. Editus a dompno Guidone monacho de Sancto Mauro. C2 Micrologus Guidonis De disciplina artis musicae G vel *corr* id est Br2 id est *om* F5 id est brevis *om* O2 id est brevis sermo *om* Gt K Re M7 de musica Mi2 Guidonis de musica O2 W1 in musicam Br4 K in musica Guidonis *om* E1 M9 in musica *om* Br3 Guidonis *om* Br2 D M5 Mi2 O1 Re Guidonis abatis Br3 Guidonis Monachi. Carmina eiusdem F2 musica, editus a domno Widone MC musica, editus a Domno Guidone musico Wa musica, editus a Domno Guidone pio monacho. praefatio <...?...> P5 musica, editus a Domno Guidone peritissimo monacho et peritissimo musico O3 musica, editus a Domno Guidone peritissimo musico. Exercitatio RV musicam, editam a domno Guidone pijssimo monacho. Br4 musica, composita a Domno Guidone peritissimo musico Lo3 musica.Carmina eiusdem F1 musica. Iste Guido monachus et abbas cenobii de cruce sancti leufredi ordinis sancti benedicti patria Aretinus. Br2 Incipiunt Guidonis versus de musice explanatione suique nominis ordine. M3 V1 Hic notatur intentio, *in marg* Versus W[idonis] solitar[ii]. V2 Incipit musica Guidonis E1 Incipit musica benevoli Guidonis. Po Incipit liber Guidonis de musica. Ve Incipit Musica Domini Guidonis Abbatis. V3 Incipit Musica secundum dicta Guidonis. Carmina eiusdem. F3 Musica Guidonis. M6 Proemium magistri Guidonis Augensis super tractatum suum de musica. Ro1 Incipit Epistola Guidonis ad Teodaldum episcopum. *Loco tituli ms habet alia manu scripta:* Divini timoris totiusque. P4 Incipit Micrologus Guidonis Aretini monachi in planam musicam Lo4

---

1 Dubium est auctorem ipsum verba „id est brevis sermo in musica" scripsisse.

[2] Gymnasio musas placuit revocare solutas,
[3] Ut pateant parvis habitae vix hactenus altis,
[4] Invidiae telum perimat dilectio caecum;
[5] Dira quidem pestis tulit omnia commoda terris,
[6] Ordine me scripsi primo qui carmina finxi.

2 *Versus om* Ga Lo5 Lu M4 *Versus suprascr altera manu* P3 *Versus habet post tit. Epistolae* (*vide infra sub* 7) M8 *Versus habet post Epistolam* P4 *Versus habet post Prologum* [44] C1 Gliscunt corda .... carmina fixi (*Gs* II, 25). Gymnasio .... Mi2 Gliscunt corda .... carmina finxi *pro* Gymnasio .... carmina finxi P5 Versus sequentis operis. Gymnasio .... Lo2 Lo4 O1 Gymnasio *suprascr* id est exercitio F1 *suprascr* id est exercitatio F3 *suprascr* id est studio O2 Gymnasium F5 Gymnasio *cum glossa in capite folii* Gymnasis est balneum. Gimnasia edificia balneorum. Item Gimnasia excercitio palestre. E1 M9 musas *suprascr* id est musicas voces O2 solutas *suprascr* id est neglectas V2

3 parvius *pro* parvis V2 partus *pro* parvis Re habita *pro* habitae Br4 habitent MC habitae parvis C2 habitae *suprascr* musae F1 vis *pro* vix Mi2 RV vix *suprascr* id est difficile MC actinus *pro* hactenus Re hactenus *suprascr* id est hunc usque MC *suprascr* id est usque modo F1 F3

4 Invidiae caecum perimat dilectio telum O2 Ro1 templum *pro* telum P2 perimit M4 mecum *pro* caecum Mi2 caecum *suprascr* id est obscurum F1 F3 RV

5 Dira *suprascr* id est crudelis F1 F3 *suprascr* id est crudeli RV pesti Re comada *pro* commoda M4 commoda *suprascr* id est utilia F1

6 qui primo M4 prime P2 carmine MC Wa fixi Mi1 Mi2 finxi *suprascr* id est composui F1 F3 finxi. Praefatio auctoris Cum iam etatis nostre cana series multis anfractibus laborati requiei tempus exposceret. ut expositis secularium curis mens spe retributionis eterne omnino dei servitio libera vacaret. placuit auctoritati autentice persone theodaldi pontificis sibi tanto obnoxium beneficio ad laborem revocare studii, ut quicquid musice utilitatis acticis <*sic*> finibus per varia tempora adquirendo laborassem. regulis neumatibusque figuratis zelo communis [utilitatis] in commune communiter expenderem. Epistola *etc* Lo4

---

6 *Ad* Lo4 *cf.* G. Morin, *Revue de l'art chrètien, Lille 1888;* Ambr. Kienle *VfMW* V (1889) p. 490ss.

[7] <*Epistola Guidonis ad Theodaldum Episcopum*>

[8] Divini timoris totiusque prudentiae fulgore clarissimo, dulcissimo Patri et reverendissimo Domino Theodaldo Sacerdotum ac praesulum dignissimo, [9] Guido suorum monachorum utinam minimus, quidquid servus et filius.

[10] Dum solitariae vitae saltem modicam exsequi cupio quantitatem, [11] vestrae benignitatis dignatio ad sacri verbi studium meam sibi sociari voluit parvitatem. [12] Non quod vestrae desint excellentiae multi et maximi

7 Explicit Prologus. Incipiunt capitula. *Post Indicem Capitulorum sequitur Epistola* E1 M9 *Epistolam non habent* Br1 E2 Ga Lo5 M1 Mi2 P1 Po V3 *Titulum non habent* Br4 F1 F5 Mi1 MC P2 P3 P4 Re Incipit epistola Br3 F2 Lu M5 O3 V1 Wa Incipit Guidonis super Micrologum in musica epistola C2 Incipit prologus ad theod[aldum] episcopum *in marg* V2 Incipit tractatus magistri Guidonis Augensis super musica Ro1 Incipit prologus RV W1 Prologus Guidonis Lo6 Prologus Guidonis in libro musice artis Ve Incipit epistola Guidonis ad Theodaldum Aretine Episcopum super musicam suam C1 Incipit prefatio Guidonis super regulas musice artis Ga epistola eiusdem Guidonis F2 scriptoris <?> salutatio P5 eiusdem *pro* Guidonis A M3 M4 O2 O3 Guidonis monachi ac musici ad M6 G Guidonis monachi in musicam Lu Guidonis Aretine O2 Guidonis ad Theodaldum episcopum *om* F3 Theobaldum W2 Theudaldum V4 Wa Theodum Gt teudaldum G Episcopum *om* C2 D M4 O2 O3 P1 V4 presulum *pro* episcopum Lu Episcopum suum. De disciplina artis musicae M6 G Aretine civitatis episcopum F2 Lo3 Lo4 O1 Aretinae episcopum Pi M9 Argentine episcopum W2

8 pudencie *pro* prudentiae F2 fulgore doctissimo dulcissimoque et Lu clarissimo ac dulcissimo C1 P3 V4 G dulcissimoque C2 dulcissimo *om* Br3 Gt Mi1 dulcissimo .... reverendissimo *om* M4 Patri reverendissimo Br2 Domino id est Sacerdotum Mi1 Teudaldo M5 P3 Wa Theobaldo C1 F2 Re Teobaldo W1 Thebaldo P5 W2 Teodaldo M6 Theadaldo A Theodado P2 Theobaldum M4 sacerdotum et praesulum M3 V1

9 W[ido] Gt V4 monachorum suorum Lu V4 W2 monachus P5 servorum *pro* monachorum Mi1 utinam *om* Mi1 ultimus *pro* utinam Lu quidquid *in marg* quasi W2 servus *om* F5 filius. Incipit Prologus. Dum P5

10 Cum *pro* Dum A Gt Lo3 M3 M9 Re V1 W2 vitae vel saltim RV saltim Lo3 M3 Mi1 Pi Re V2 V4 Wa [sal]tim *suprascr* vel e F1 salutam *pro* saltem P2 modicam *om* C2 cupio exsequi C1 cupiam *pro* cupio Lo3 O2

11 benignitatis vestrae RV dignitatis *pro* benignitatis V4 dignatio vestrae benignitatis Lo4 O1 Ro1 dignatio sibi asscribi et associari voluit studium meae parvitatis M6 verbi sacri Lo6 M4 studium verbi O2 voluit sociari A Br2 Gt K M3 M7 O1 V1 V2 Ve sociare M5 exiguitatem *pro* parvitatem C1

12 quia *pro* quod Lo6 M4 Re desint vestrae Br3 Lu M6 M7 G unde *pro* vestrae *suprascr* id est a quo sint MC nobis *pro* vestrae Ve excellentiae desint F2 excellentiae *suprascr* id est eminentiae MC excellentes Ve litterati *pro* multi O2 multi maximi M9 G multi ac Lu maxime F1 F2 Gt K Lo6 Lu M4 M5 M6 Mi1 O2

spiritales viri, et virtutum effectibus abundantissime roborati et sapientiae studiis plenissime adornati, [13] qui et commissam plebem una vobiscum competenter erudiant, et divinae contemplationi assidue et ferventer inhaereant: [14] sed ut meae parvitatis et mentis et corporis imbecillitas miserata vestrae pietatis et paternitatis fulciatur munita praesidio, [15] ut si quid mihi divinitus utilitatis accesserit, vestro Deus imputet merito.

[16] Qua de re cum de ecclesiasticis utilitatibus ageretur exercitium musicae artis, [17] pro quo favente Deo non incassum desudasse me memini, [18] vestra iussit auctoritas proferri in publicum, [19] ut sicut ecclesiam bea-

maximi *suprascr* vel e F_1 spirituales F_5 Lu M_6 O_2 spiritales *om* Ve virtutis C_1 effectibus quam abundantissime Lu bundantissime F_2 roborati abundantissime M_6 corroborati V_4 studiosiis Lo_6 adornati plenissime M_6

[13] quia *pro* qui RV ac *pro* et W_1 et *om* M_6 commissam .... vobiscum *om* Gt unam P_3 Ve una *om* K nobiscum F_5 RV et competenter RV competenter *suprascr* convenienter F_1 competenter *om* K rudiant P_5 erudiat F_5 erudiunt Ve contemplationis MC assidue *suprascr* id est cotidie MC frequenter *pro* ferventer E_1 K Lo_4 M_4 V_4 G indesinenter *pro* ferventer P_2 ferventer *suprascr* id est accedenter MC inhaereant et ferventer Ve et ferventer *om* Lo_6

[14] et *pro* sed Mi_1 ut *om* M_4 sed ut meae parvitatis et paternatis fulciatur W_1 parvitatis mentis K M_4 Lo_6 imbecillitas *suprascr* id est debilitate ignorantia dementis pigritia ignavia MC miserata *om* Br_2 Br_3 D M_5 P_5 V_2 V_4 W_2 miserata et vestrae MC miserata vobis vestrae G miserata a vobis M_6 paternitatis et pietatis E_1 M_9 P_5 Ve fulciatus *pro* fulciatur *suprascr* id est sustentatus MC munitaque F_5 praesidio *suprascr* id est adiutorio MC auxilio *pro* praesidio Lu praesidio auxilio ut P_2

[15] et *pro* ut Lo_6 M_4 me *pro* mihi F_5 utilitatis divinitus A Gt M_3 Mi_1 V_1 divinitus *om* Ro_1 utilitatis *suprascr* id est honestatis MC accessit *pro* accesserit F_5 MC *suprascr* id est evocavit MC Deus vestro Ro_1 Deus imputet vestro merito M_5 V_4 Deus vestro merito imputet K imputet *om* Ro_1

[16] in re F_5 cum ecclesiasticis O_1 cum de ecclesia et utilitatibus P_5 utilitatibus *suprascr* id est honestatibus MC ageretur utilitatibus M_6 in exercitium Br_4 exercitium *suprascr* id est negocium MC musicae artis exercitium Lu musicae *suprascr* id est cantice MC

[17] favente *suprascr* id est laudante MC Deo favente Br_2 incassum *suprascr* id est inane invacuum MC desudasse *suprascr* id est decertasse MC sudasse *pro* desudasse C_1 me desudasse memini Br_3 Br_4 Gt K Lo_6 M_4 P_4 V_4 W_2 me deducasse memini Mi_1 me memini desudasse Lo_4 memini me V_2 me *om* F_5 MC Re memini *suprascr* id est recordamini MC me memini *om* M_6

[18] vestri F_2 vestram A iussit auctoritas vestra M_6 iussit vestra V_4 vestra auctoritas iussit Ro_1 auctoritas *suprascr* <....?....> — proferri *suprascr* id est dari MC proferre C_1 G in publicum proferri M_3 Mi_1 O_3 V_1 in publicum proferre K in medium *pro* in publicum C_1

tissimi Donati episcopi et martyris, cui Deo auctore iure vicario praesidetis, mirabili nimium schemate peregistis, [20] ita eiusdem ministros ecclesiae honestissimo decentissimoque quodam privilegio cunctis pene per orbem clericis spectabiles redderetis. [21] Et revera satis habet miraculi et optionis, cum vestrae ecclesiae etiam pueri in modulandi studio perfectos aliorum usquequaque locorum superent senes [22] vestrique honoris ac meriti perplurimum cumulabitur celsitudo, [23] cum post priores patres tanta ac talis ecclesiae per vos studiorum provenerit claritudo.

19 et *pro* ut K M_5 ecclesia RV V_4 ecclesiam beati Petri cui Deo Mi_1 beati Lo_6 P_3 episcopi Donati M_8 episcopi et *om* E_1 M_9 P_5 iure auctore Deo vicario M_5 domino *pro* Deo F_3 auctore *suprascr* id est adiutore MC adiutore *pro* auctore K V_2 autore Br_4 iure *suprascr* id est legis MC vicario iure Ro_1 iure vite vicario MC vicarius A hereditario *suprascr* vel vicario C_2 praesidens *pro* praesidetis M_8 V_1 V_4 praesidentis MC possidetis *pro* praesidetis O_2 nimium *suprascr* id est multum MC nimio W_2 nimirum M_3 V_1 schemate nimium Ro_1 schemate *suprascr* id est figure MC *suprascr* id est ornatu V_2 comati *pro* schemate F_5 peregestis M_4 peregisti *suprascr* id est fecisti MC

20 ita ut eiusdem W_2 ita et eiusdem Ve eisdem F_5 ministros eiusdem C_1 O_3 ecclesiae ministros Br_2 K V_4 ac decentissimo Lu cunestis *pro* cunctis MC pene *suprascr* id est prope MC poene *pro* pene *suprascr* alias perhenne F_1 per orbem pene Lo_6 pene *om* P_5 orbem saeculis clericis Br_2 clericis *om* M_7 spectabiles *suprascr* id est estimabiles MC spectabilis F_3 Pi spectabiliores Mi_1 spectaculum F_2 redderitis M_7

21 Ac *pro* Et Lu revera *suprascr* id est certe MC satis *suprascr* id est sufficianter MC habebit K M_5 habetur O_1 hoc est *pro* habet C_2 habet in hoc miraculi Lu et miraculi et E_1 mirabile *pro* miraculi C_2 mirabilis MC miraculi endiadis et optionis Lo_4 o[ptionis] *suprascr* vel a C_1 opinionis F_5 Mi_1 opticlonis P_2 dum *pro* cum Re pueri etiam Lo_6 M_7 etiam *om* A in *om* C_1 immodulandi *pro* in modulandi K in quoque modulandi Ve perfecti C_1 P_3 perfecte Lu usquaque aliorum V_2 usquequaque *suprascr* id est per omnia MC quecumque *pro* usquequaque P_2

22 vestri et *pro* vestrique F_5 hac *pro* ac F_2 et Lo_4 ac meriti *om* Lo_6 meritis MC Ve cumulavit *suprascr* id est habundavit MC celsitudo *suprascr* id est altitudo MC

23 potest *pro* post F_5 post tot priores Lo_4 partes *pro* patres Mi_1 patres *om* O_1 talis ac tanta Lo_3 tanti Re hac *pro* ac RV et Lo_6 talis scientia studiorum per vos ecclesiae Lu pervenerit F_5 K P_5 evenerit P_2 claritudo *suprascr* ut diximus vos qui in iunxistis V_2 consuetudo *pro* claritudo K claritudo *om* Lu

[24] Itaque quia vestro tam commodo praecepto nec volui contraire nec valui, [25] offero sollertissimae paternitati vestrae musicae artis regulas, quanto lucidius et brevius potui explicatas philosophorum, [26] neque eadem via ad plenum neque eisdem insistendo vestigiis, [27] id solum procurans quod ecclesiasticae opportunitati nostrisque subveniat parvulis. [28] Ideo enim hoc studium hactenus latuit occultatum, quia cum revera esset arduum, non est a quolibet humiliter explanatum. [29] Quod qua occasione olim aggressus sim quave utilitate et intentione perpaucis absolvam.

24 quod *pro* quia MC commoda Re communi V_4 commodo *suprascr* id est praestito MC commodo quam praecepto E_1 M_9 P_5 praecepto tam commodo K nolui *pro* nec volui M_5 nec volui nec valui contraire Mi_1 nec volui nec debui contraire Lo_6 M_4 contraire *suprascr* id est contra dicere MC nec valui *suprascr* id est nec potui MC valui. Offero MC

25 vestrae sollertissimae paternitati C_1 sollertissimae *suprascr* id est studiosissime F_1 *suprascr* id est vigilantissimae MC nostrae paternitati Br_3 Gt paternitate Re vestrae *om* A Br_4 F_3 K MC P_2 P_3 Re RV musicae *suprascr* id est cantice MC regulam MC lucidius et brevius quanto O_1 lucidius *suprascr* id est apertius MC brevis MC et brevius *om* F_2 potui *om* E_1 M_9 explicitas C_1 a philosophis explicatas M_6 G explicatas. Philosophorum F_5 philosophorum *suprascr* id est sapientiorum MC

26 namque *pro* neque K nec tamen eadem M_6 W_1 G via *suprascr* praecepto V_2 neque eisdem ad plenum Lo_6 M_4 neque *om* M_6 Ro_1 easdem RV eisdem *om* Ve vestigiis insistendo M_7 verti iis *pro* vestigiis Re vestigiis *suprascr* id est regulis V_2

27 quae *pro* quod Pi ecclesiasticae *suprascr* vel -cis F_1 ecclesiasticae prosit utilitati nostrisque M_6 G oportunitati *suprascr* vel -bus F_1 utilitati *suprascr* vel oportunitati C_1 nostris O_2 subveniatque nostris V_2 subveniantque Lo_6 subvenit MC veniat V_4 pueris E_1 M_9 O_1 pueris subveniat P_5 parvulis caeterisque V_4

28 Ideoque F_1 F_2 F_3 F_5 V_2 Ideo *suprascr* id est idcirco MC actenus *suprascr* id est huncusque MC latuit hactenus Lu V_4 quia *om* Re cum *om* M_4 revera *suprascr* id est namque MC essent Re execrandivum *pro* arduum *suprascr* id est abominarivum MC a nemine est humiliter A M_3 V_1 humiliter a quolibet O_1 O_3

29 Quo MC quod *om* V_4 olim *suprascr* id est antea MC humiliter *pro* olim P_2 olim *om* P_4 agressus *suprascr* id est adortus MC sum F_3 F_5 *suprascr* i F_3 quave utilitate et intentione olim agressus sim Ve utilitate *suprascr* id est honestate MC humilitate *pro* utilitate P_2 utiliter F_5 intentioneque A M_3 V_1 intentio F_5 perpaucis *suprascr* scilicet iter dicendo V_2 paucis C_1 Mi_1 absolvam perpaucis P_2 absolvam. DADLDHUS F_3 absolvam. In nomine summe et individue trinitatis. Incipit Micrologus id est brevis sermo in musica. Gymnasio musas .... carmina finxi. Incipit prologus P_4 absolvam. Explicit epistola Br_3 Br_4 E_1 M_3 M_9 O_1 P_4 Pi Ro_1 W_2 G Finit Epistola Lu *Seq* Gliscunt corda .... carmina finxi (GS II, 25) Br_4

[30] *Incipit Prologus*

[31] Cum me et naturalis conditio et bonorum imitatio communis utilitatis diligentem faceret, [32] cepi inter alia musicam pueris tradere. [33] Tandem affuit divina gratia, et quidam eorum imitatione chordae ex nostrarum notarum usu exercitati [34] ante unius mensis spatium invisos et inauditos cantus ita primo intuitu indubitanter cantabant, [35] ut maximum plurimis spectaculum praeberetur; [36] quod tamen qui non potest facere, nescio qua fronte se musicum vel cantorem audeat dicere.

[30] *Prologum non habent* M_1 V_3 Incipit Prologus *om* A Br_1 Br_2 C_1 D F_3 Ga K Lo_3 Lo_6 M_7 MC Mi_1 O_2 P_2 P_3 Re RV V_2 Ve Wa Incipit *om* F_3 Gt Lo_4 M_5 O_3 Explicit Prologus. Incipit Epistola P_5 Incipit Prologus eiusdem Lu Incipit Prologus eiusdem in musicam V_4 G Incipit Prologus Guidonis in musicam V_1 Incipit Prologus in musica Guidonis Lo_5 Incipit Prologus huius libri Mi_2 Incipit Micrologus id est brevis sermo de musica editus a Guidone pio ac peritissimo musico M_6 Incipit praefatio Guidonis super regulas musicae artis Ga Item alia epistola Domni Guidonis ad Teodaldum P_1

[31] Dum *pro* Cum C_2 D Gt Lo_5 Lo_6 P_1 P_5 V_2 Ve Dum *suprascr* hic praemittit prologus quo non invenitur V_2 Ut *pro* Cum Mi_2 Summe *pro* Cum me F_1 omne *pro* me F_5 et *om* K V_2 naturali RV conditio bonorum et imitatio W_2 omunis *pro* communis Lo_6 utilitatis *suprascr* id est honestatis MC

[32] cepit MC Re cepi studia inter alia C_1 alia studia Br_3 M_6 V_4 G alia *suprascr* studia Ro_1 aliam *pro* alia MC Re alias RV pueris musicam P_5 tradere pueris Lo_4 O_1 Ro_1 G parvulis *pro* pueris F_5 pueris *om* Lo_6 P_2

[33] tandem *suprascr* id est ad ultimum F_1 adfuit mihi divina M_6 W_1 G affuit mihi gratia divina V_4 divina *om* E_1 ut *pro* et E_1 K M_9 O_2 P_3 quidam scilicet puerorum eorum C_2 ad imitationem P_3 et *pro* ex Br_1 Br_3 Br_4 C_1 F_1 F_2 F_5 Lo_3 Lo_4 M_6 M_7 Mi_2 O_1 O_2 O_3 P_2 Re RV W_2 Wa et ex Lo_5 ex *om* G nostrorum O_1 usu notarum Lo_3 notarum *om* M_4 exercitati *suprascr* id est laborati MC

[34] ita in primo K ita ut primo Mi_2 primo intuitu ita O_3 intuunt *pro* intuitu *suprascr* id est aspiciunt MC indubitantem Po indubitanter *om* Lo_5 P_1 Pi Ve cantarent E_1 M_9

[35] maximum *suprascr* id est multum praecipium MC spectaculum plurimis F_2 Lo_4 Mi_1 O_1 P_2 Ro_1 V_4 G plurimum F_2 cunctis Ve plurimis redderent spectaculum V_2 praeberetur *suprascr* id est daretur MC

[36] quod .... musicum *om* E_1 M_9 quod ita tamen Mi_2 tamen *om* C_1 Ve miror *pro* nescio Gt nescio *om* M_5 qua fronte nescio se M_3 qua fronte nescio musicum A qua se fronte nescio V_1 fronte se musicum *suprascr* quantum ad artem sed in nimium processit V_2 se *om* W_2 audeat *suprascr* id est praesumat MC dicere, semper discentes et ut ait apostolus nunquam ad scientiam veritatis pervenientes. V_2

[37] Maxime itaque dolui de nostris cantoribus qui etsi centum annis in canendi studio perseverent, [38] numquam tamen vel minimam antiphonam per se valent efferre, [39] semper discentes, ut ait Apostolus, et numquam ad scientiam veritatis pervenientes. [40] Cupiens itaque tam utile nostrum studium in communem utilitatem expendere, [41] de multis musicis argumentis quae adiutore Deo per varia tempora conquisivi, [42] quaedam quae cantoribus proficere credidi, quanta potui brevitate perstrinxi; [43] quae enim de musica ad canendum minus prosunt, aut si qua ex his quae dicuntur non valent intelligi, nec memoratu digna iudicavi, [44] non

37 Maxime *suprascr* id est ante omnia MC *suprascr* nostra benilentia V_2 autem *pro* itaque Ve de nostris dolui O_3 quia *pro* qui F_1 F_2 F_5 qui *om* M_5 in centum annis C_2 canendo MC studio canendi V_4 stusidio P_3 studio *om* MC

38 aliquam *pro* nunquam Lo_4 in *pro* vel MC vel ullam minimam W_1 antiphonam *om* F_5 per se .... hoc modo (*Capitulum V, 13*) *om* Lu per se *om* F_2 efferre per se valent Mi_1 per se non valent Lo_4 proferre Br_1 M_5 perferre RV differre P_2 efficere *in marg* efferre V_1

39 semper .... pervenientes *om* V_2 semperque P_5 semper ut ait Apostolus discentes M_6 Apostolus ait Mi_2 agit *pro* ait Re ait Apostolus *om* C_1 et *om* E_1 M_9 ad perfectam huius artis scientiam M_8 G scientiae veritatem Mi_1 veritatis *om* MC Mi_2 P_2 RV

40 cupiens .... *suprascr* attentione <?> quia sine nostra arte nemo potest cantare V_2 Cupientes Wa itaque quod tam utile est O_1 Lo_4 utile *suprascr* id est honesti MC studium nostrum Br_2 D Lo_4 utilitatem *suprascr* id est honestatem MC expendere utilitatem W_2

41 musicis *suprascr* id est canticis MC argumentis musicis V_2 argumentisque Pi argumentum V_4 quem *pro* quae MC qua Lo_4 quod V_4 quae *om* Pi Re auctore *pro* adiutore Br_2 Br_3 D Ga K M_7 V_2 V_4 adiutore *suprascr* vel m F_1 adiutorem MC adiuvante Mi_1 Deo auctore C_1 multa *pro* varia C_1 acquisivi V_2

42 quaedam autem quae A M_3 V_1 quae *om* Lo_2 cantoribus proferre vel proficere credidi F_3 quanta que potui Mi_1 quanta *suprascr* dociles V_2 brevitate potui M_6 M_7 V_2

43 enim *om* Ga minus de musica ad canendum E_1 M_9 P_5 minus prosunt ad canendum C_1 Mi_2 ad canendum *om* Ga quae *pro* qua G si qua *suprascr* id est si aliqua F_1 qua vera ex is Re eis *pro* his C_1 dicuntur *suprascr* a philosophis D minus *pro* non A Br_2 Br_3 Br_4 C_2 D E_1 E_2 Ga M_6 M_7 MC O_3 P_1 P_4 P_5 Po V_1 V_2 non *om* C_1 F_1 F_2 F_3 F_5 K Lo_2 M_5 Mi_2 Re RV dicuntur intelligi valent nec Wa dicuntur valent minus intelligi Mi_1 memoratum digne F_1 F_5 iudicavi *suprascr* id est affirmavi MC iudicavi *om* Lo_6

---

39 2. Tim. III, 7.

curans de his, si quorundam livescat invidia, dum quorundam proficiat disciplina.

45 Explicit prologus. 46 Incipiunt capitula.

44 nec *pro* non O_1 curamus *pro* curans Re de his *suprascr* hominibus O_1 iis *pro* his C_1 de his *om* Br_2 E_2 Ga Gt Lo_5 M_7 P_1 P_4 Pi Po V_2 Ve V_4 W_1 W_2 quorundam *suprascr* id est multorum F_1 quorum *pro* quorundam O_2 quorundam proficiat livescat animus invidia P_2 quorundam animus livescat invidia A M_3 V_1 G livescit Mi_2 livescant RV liquescat *pro* livescat *suprascr* id est patescat MC si dum M_3 P_5 si *pro* dum A quorundam *suprascr* vel quibusdam F_1 quibusdam *pro* quorundam F_3 quorundam satis proficiat M_4 disciplina. *Versus* Gymnasio .... finxi (*Vide supra 2-6*). Explicit Prologus C_1

disciplina. Alius prologus. Sepe et multum graviter elaborare perstudui. antiqua grecorum volumina revolvens si simplex huius artis ratio numerorum proportionibus omnino posthibitis teneris auribus cantorum plenarie posset accomodari. multorum itaque consideratis tractatibus ad hoc boetium inveni meliorem. que et quanta sit coniunctio vocum per modos per tropos per species inter se consonancium ostendentem, quo vero nititur solis intendere philosophis vim et naturam vocum armonice querentibus contrarius est et difficilis. Senior enim philosophie tractatus nimia obscuritate perplexus gravitate verborum argumenta proferencium improvectis tendit insidias auribus. Hoc autem ab inde percepi ubi tholomeus. Duo inquit cromonis capita utriusque phebi collateralia mediocris armonie dulcedine ducta. difficili habencium inquisitione siderum mercurio mediante. mirabili meloditate asserimus resonare. Hec et hiis similia speculo enigmatis vix considerata. veteres philosophie sectatores oculo cordis diverso corporis naturas rerum interius perscrutantes. numero. pondere. mensura. omnia constare prosequentes phisice potuerunt cognoscere. Ex supradictis itaque ad bene modulandum utiliora queque eligo. non minus obscuriora vel ad hoc nil valentia respuo. vestreque paternitati benignus offero. huius artis ad evidenciam regulas lucidius et brevius quanto potui explicatas. Explicit Prologus. Lo_4

disciplina. Temporibus nostris .... nesciunt pronunciare (GS II, 34a - 34b) Igitur qui nostram (*Cap. I*) Ga

45 Explicit Prologus *om* A Br_2 Br_3 Br_4 D E_2 F_2 Gt K Lo_2 Lo_4 M_3 M_4 M_6 M_7 Mi_1 O_1 O_3 P_1 P_3 P_5 Po Ro_1 V_1 V_2 V_4 Ve W_1

explicit michrologus MC Explicit epistola F_1 Explicit epistola. Incipit michrologus id est brevis sermo in musica compositus a Domno Guidone peritissimo musico. Lo_3

46 Incipiunt capitula *om* Gt Lo_2 Lo_4 P_2 P_5 Po Re W_1 Incipiunt *om* Lo_6 O_3 P_1 V_2 Inciunt *pro* Incipiunt P_4 Incipiunt capitula huius libri. Mi_2 RV Incipiunt capitula primi libri Wa Incipiunt capitula unius libri A Incipiunt capitula musice artis Ve Incipit annotatio capitulorum C_2 Capitula subsequentis operis P_1

47 Capitulum I. Quid faciat qui se ad disciplinam musicae parat.

48 Capitulum II. Quae vel quales sint notae vel quot.

49 Capitulum III. De dispositione earum in monochordo.

50 Capitulum IV. Quod sex modis sibi invicem voces iungantur.

51 Capitulum V. De diapason, et cur septem tantum sint notae.

52 Capitulum VI. Item de divisionibus et interpretatione earum.

53 Capitulum VII. De affinitate vocum per quattuor modos.

54 Capitulum VIII. De aliis affinitatibus et .b. et ♭.

55 Capitulum IX. Item de similitudine vocum, quarum diapason sola perfecta est.

Index capitulorum non habent Br1 E2 Lo3 M1 M8 M7 Mi1 P3 P5 Ro1 V3

47 „Capitulum" *et numeros semper om* A F2 F5 Gt P1 P2 Po V4 „Capitulum" *semper om* Br2 Br3 Br4 C1 D F1 F3 K Lo2 Lo5 Lo6 M3 M4 M5 M9 MC Mi2 O2 O3 P4 Pi Re RV V1 V2 Ve W1W2 Wa Primum Secundum *etc* capitulum E1 *Litteras alphabeti pro numeris habet* Gt Incipit primum V2 Capitulum primum Lo4 musicae disciplinam A C2 K M3 M4 P2 RV V1 musicae artis V4 Incipit primum musicae artis parat V2 De his que se ad disciplinam musicae artis parat MC

48 Quae vel quales et quot note sint in monochordo Lo4 De notae quales sunt vel quante MC Quae vel *eras* V4 quale RV notae sint Lo2 notae *om* Re et *pro* vel C1 vel *om* F5 quod Ve

49 Dispositio M5 positione eorum C2 harum M9 De numero et dimensione notarum Mi2 *Mutat titulos cap III et IV* W2

50 Quibus *pro* Quod Br3 Lo2 O2 V1 G *corr in* Quis V1 Quis *pro* Quod Lo5 M3 M4 Ve De *pro* Quod F5 MC sex *suprascr* VII V1 sex *om* Lo2 sibi *om* V1 voces sibi invicem V4 iungantur voces M5 voces *om* Br4 W2 iunguntur D Gt O3 V2 Ve iugantur MC *hic titulum capituli III habet* Mi2

51 tantum septem K V4 G tantummodo sint septem litterae seu notae. Lo4 *hic titulum capituli IV habet* Mi2

52 Item *om* Br2 F5 Gt Lo4 MC divisione Br2 D Lo4 divisione monochordi per consonantias Br2 D de interpretatione D earum interpretatione A M3 M4 V1 earum *om* V4 *hic titulum capituli V habet* Mi2

53 Item de V1 affinitatibus A M3 RV V1 earum *pro* vocum W1 modus V4 modos *om* Lo6 *hic titulum capituli VI habet* Mi2

54 Item de C1 K M3 M4 V1 affinitatibus .b. A F5 M3 Re V1 V4 .b.♭. F5 Lo2 M5 et .♭. et .b. V2 .b. rotundo et .♭. quadrato F2 .b. rotundo et de .♭. quadrato Lo4 *hic titulum capituli VII habet* Mi2

55 Item *om* Br2 C1 F5 Gt Lo4 MC dissimilitudine P1 Po similitudinibus E1 M9 divisione *pro* similitudine C1 que in *pro* quarum D sola diapason Lo4 MC Wa sola *om* Re est perfecta Lo4 V2 est *om* MC P2 Re Eadem re. cap. 9 Mi2

56 Capitulum X. Item de modis et falsi meli agnitione et correctione.

57 Capitulum XI. Quae vox et quare in cantu obtineat principatum.

58 Capitulum XII. De divisione quattuor modorum in octo.

59 Capitulum XIII. De octo modorum agnitione acumine et gravitate.

60 Capitulum XIV. Item de tropis et vi musicae.

61 Capitulum XV. De commoda vel componenda modulatione.

62 Capitulum XVI. De multiplici varietate sonorum et neumarum.

63 Capitulum XVII. Quod ad cantum redigitur omne quod dicitur.

56 Item *om* C_1 F_5 Gt Lo_4 MC Item de dissimilitudine vocum de modis .... E_1 Po Item de similitudine vocum de modis M_9 De quatuor modis et falsi cantibus MC tonis *pro* modis M_5 De modis musicis Lo_4 et meli falsi Lo_6 agnitio F_5 et eius correctione Lo_4 correctione earum O_3 correctio F_5 correptione C_2 Gt Mi_2 P_1 P_2 Po Re RV Ve W_2 Wa corruptione V_2 et correctione *om* C_1 *hic titulum capituli VIII habet* Mi_2 *hic finit Index Capitulorum* A

57 XII Lo_6 RV Quae vox in cantu principatum obtinet et quare Lo_4 cur *pro* quare Lo_2 V_4 G quare sit in cantu obtinens C_1 cantum M_4 obtineat principium in cantu MC principatum obtineat M_3 M_4 V_1 principium V_4 *hic titulum capituli IX habet* Mi_2

58 XIII Lo_6 RV modorum quatuor K per *pro* in Lo_6 M_5 V_4 in octo *om* Wa octavo *pro* octo M_9 *hic titulum capituli X habet* Mi_2

59 XIIII Lo_6 RV Quot *pro* De F_5 De octo modis in trophis MC agnitione et correctione acumine K agnitione et acumine Br_2 Gt O_3 acuminis et gravitatis C_1 gravitate vel acumine F_5 ex *pro* et Br_3 D P_4 V_2 Eadem re. cap. 13 Mi_2

60 XV Lo_6 RV Item *om* Br_2 C_1 C_2 D F_5 Gt Lo_2 Lo_4 Lo_5 MC O_2 O_3 V_2 Ve W_1 De tropis iterum et Lo_4 trophis MC et de W_1 in iure *pro* et vi Lo_2 vi *suprascr* iure Gt iure *pro* vi Br_2 Br_3 C_1 C_2 D E_1 Lo_5 Lo_6 M_5 M_9 O_2 O_3 V_2 Ve W_1 W_2 ius *pro* vi F_3 F_5 Pi vim MC virtute *pro* vi V_4 G musicae artis V_2 Quae vox est quae in cantu obtineat principatum *cf tit cap XI* Mi_2

61 XVI Lo_6 RV commodali O_3 commodalis RV commodo praecepto vel K M_3 M_4 V_1 et *pro* vel M_5 V_2 vel *om* O_3 RV commodali *pro* componenda MC neumarum modulatione M_4 De natura totius armonicae modulationis et eius debita compositione Lo_4 *hic titulum capituli XII habet* Mi_2

62 XVII Lo_6 RV sonorum varietate V_4 et varietate neumarum Po neumas *pro* neumarum MC De multiplici et varia coniunctione neumarum vel vocum Lo_4 *hic titulum capituli XIII habet* Mi_2

63 XVIII Lo_6 RV Qui *suprascr* Quod Gt Quot F_5 De hoc quod ad cantum K in *pro* ad E_1 scribitur *pro* dicitur V_4 Quomodo ad cantum redigitur omne quod scribitur vel dicitur Lo_4 Item de tropis et vis musicae *cf tit cap XIV* Mi_2

64 Capitulum XVIII. De diaphonia id est organi praecepto.
65 Capitulum XIX. Dictae diaphoniae per exemplas probatio.
66 Capitulum XX. Quomodo musica ex malleorum sonitu sit inventa.

64 XVIIII Lo6 RV De *om* Ve dyapasonia Po quid *pro* id M4 de *pro* id est V2 id est de organi Br2 D Ve id est de praecepto organi C1 organo Lo4 organa RV praecepta Br3 F1 F2 F3 F5 Lo2 Lo5 P2 P4 Pi RV Wa praecepti Re praecepto *om* Lo4 De disiunctio diaphoniae vocum per exempla probatio sonat MC *hic titulum capituli XIX habet* W1 *hic titulum capituli XV habet sed* commenda *pro* commoda Mi2

65 XX Lo6 RV De.... probatione C2 Dicta Lo6 M3 V1 diaphona Lo6 per exempla *om* M5 probatio et quomodo musica ex malleorum sonitu sit inventa Ve De inventione musicae Lo4 De non deponendo organum a trito MC *Titulum non habet* P2 *hic titulum capituli XVI habet* Mi2 *hic titulum capituli XX habet* W1

66 XXI Lo6 RV Quo *pro* Quomodo Re Quod *suprascr* vel quomodo C1 metallorum *pro* malleorum V1 soniti O2 inventa sit W2 fuit *pro* sit V4 malleorum sit inventa sonitu F3 Quomodo ex malleorum sonitu musica sit inventa Lo6 *hic titulum non habet* W1 *hic titulum capituli XVII habet* Mi2 *Capitula XXI-XXII-XXIII cum tit cap XVIII-XIX-XX* Mi2 inventa. Expliciunt capitula E1 F3 M5 M9 P4 RV W2 Explicit capitula F1 Explicita sunt capitula Pi Epistola Guidonis *etc vide supra* [7] E1 M9 XX De symphoniis VIas voces recipere. XXI De cythare. XXII *etc Sequuntur multa alia capitula (usque ad XLVIIII), quae non referunt ad Micrologum.* MC *Post Index capitulorum sequitur:* De prima parte fac tres ternam quoque tolle. Nascitur octava facies de parteque terna. Septem consimiles. sic capis octo notas. Gamma novem passus reddit quorum dabit unus .A. sic per totidem .A.B. facit comitem. De Gamma rursus dat .C. de quattuor unus. Sic .A.B. dat .E., .C. dat .F. atque .D. .G. Invenies .a. parvam si dimidiam facis .A. ipsam. Et poteris totas sic reperire notas. M9

[1] CAPITULUM I

Quid faciat qui se ad disciplinam musicae parat

[2] Igitur qui nostram disciplinam petit, aliquantos cantus nostris notis descriptos addiscat, [3] in monochordi usu manum exerceat, hasque regulas

A 43v - Br$_1$ 3v - Br$_2$ 14r - Br$_3$ 3r - Br$_4$ 41r - C$_1$ 103v - C$_2$ 58r - D 72v - E$_1$ 48v E$_2$ 39r - F$_1$ 7v - F$_2$ 50v - F$_3$ 22r - F$_5$ 92v - Ga 50r - Gt 3r - K 59v - Lo$_2$ 1v - Lo$_3$ 2r Lo$_4$ 6r - Lo$_5$ 79v - Lo$_6$ 98v - Lu 3r - M$_1$ 14r - M$_3$ 122v - M$_4$ 150v - M$_5$ 118v - M$_6$ 1r M$_7$ 10r - M$_9$ 83 - MC 159 - Mi$_1$ 2v - Mi$_2$ 1v - O$_1$ 1v - O$_2$ 58v - O$_3$ 82v - P$_1$ 74v P$_2$ 136v - P$_3$ 1v - P$_4$ 74r - P$_5$ 36r - Pi 4r - Po 3r - Re 157r - Ro$_1$ 1v - RV 96r V$_1$ 36v - V$_2$ 63v - V$_3$ 19v - V$_4$ 2v - Ve 2r - W$_1$ 89v - W$_2$ 8v - Wa 139v - G 4

Micrologus Guidonis in musica K Micrologus in musica M$_5$ Incipit liber W$_2$ Incipit liber primus Mi$_2$ Incipit Micrologus F$_1$ F$_5$ Incipit Micrologus domni Widonis in musicam C$_1$ Incipit Micrologus Guidonis M$_1$ M$_3$ V$_1$ Incipit Micrologus in musica P$_2$ P$_4$ RV Incipit Micrologus id est brevis sermo in musica compositus a domno Guidone peritissimo musico. Incipiunt capitula. *Seq cap I* Lo$_3$ In nomine sanctae et individuae trinitatis. Incipit Micrologus in musica brevis sermo F$_3$

[1] Capitulum I *om* A Br$_1$ Br$_3$ C$_1$ D E$_2$ F$_1$ F$_2$ F$_3$ F$_5$ Ga Gt K Lo$_2$ Lo$_3$ Lo$_5$ Lo$_6$ M$_3$ M$_4$ M$_7$ Mi$_1$ O$_1$ O$_2$ P$_1$ P$_3$ P$_4$ P$_5$ Po RV V$_2$ V$_4$ Ve W$_1$ W$_2$ Capitulum *om* Br$_2$ Br$_4$ M$_6$ M$_9$ Pi Re V$_1$ Incipit primum O$_2$ *Titulum non habent* A C$_2$ E$_2$ F$_1$ F$_3$ F$_5$ Ga Gt K Lo$_2$ Lo$_5$ M$_5$ M$_7$ MC Mi$_1$ O$_2$ P$_2$ P$_3$ RV V$_2$ Ve W$_1$ W$_2$ qui musicae disciplinam cognoscere desiderat M$_6$ qui vult esse musicus Wa musicae disciplinam M$_1$ M$_3$ M$_4$ V$_1$ musicae *om* O$_1$ Ro$_1$ musicae artis E$_1$ M$_7$ M$_9$ P$_3$ V$_4$ G parat. Primum capitulum E$_1$ parat, qui vel esse musicus vult P$_5$ parat. Rubrica Mi$_2$

[2] Igitur *suprascr* id est certe MC Igitur *etc suprascr* quia tam utile est scire hanc artem sine qua nemo est cantor vel musicus sibi indigendo materiam talia praecepta praeponit V$_2$ Igitur ille qui Re disciplinam nostram P$_2$ aliquos Lo$_3$ O$_3$ nostris notis cantus Gt notis nostris E$_2$ P$_2$ modis nostris *pro* nostris notis V$_2$ descriptos notis F$_5$ descriptos in primis addiscat M$_6$ V$_3$ descriptos *suprascr* oportet Ro$_1$ ut discat *pro* addiscat Ro$_1$ addiscat *suprascr* intellegat MC discat Gt W$_1$

[3] monachordi W$_1$ monochordo Po monochordique Ve exerceat manum E$_1$ M$_9$ manu MC manuum Mi$_1$ manum *om* M$_4$ exerceat *suprascr* id est laborat MC has Br$_2$ nostrasque *pro* hasque Br$_1$ Br$_3$ D E$_2$ M$_7$ O$_3$ Po Ve W$_2$ nostras Ga V$_2$ regulas *suprascr* id est formulas MC regulae F$_5$ saepius Re

saepe meditetur, [4] donec vi et natura vocum cognita ignotos ut notos cantus suaviter canat. [5] Sed quia voces quae huius artis prima sunt fundamenta, in monochordo melius intuemur, [6] quomodo eas ibidem ars naturam imitata discrevit, primitus videamus.

semper *pro* saepe O_2 saepe *suprascr* id est frequenter MC

4 donec *suprascr* quandiu MC donec et vi O_2 vi *suprascr* id est virtute MC *suprascr* id est naturali V_2 vi endiadis et Lo_4 vocum natura Lo_6 cognita vocum A V_2 cognitos MC agnita P_1 Ve ita ignotos Wa cognotos *pro* ignotos Ve cantus ut notos C_1 P_3 et *pro* ut F_1 F_2 F_3 Po ut et notos E_1 M_9 O_3 P_5 ut qui notos V_3 suavius V_4 cantet P_2 V_2

5 sunt prima Lo_3 K M_4 M_7 W_2 intuemur *suprascr* videmur MC intuentur Wa

6 ars eas ibidem M_7 ars ibidem naturam M_4 ars *suprascr* aliquis philosophus C_1 ars *etc suprascr* id est aliquis philosophus et in spaciis et in vocibus acutis et gravibus notas vocat ipsas figuras hic innuitur. Γ. naturaliter non esse appositum sed legitimam divisionem plagam proti V_2 natura MC V_2 V_4 imitata naturam F_3 O_1 Ro_1 imitata natura F_5 Lo_4 naturam *om* F_2 imitata *suprascr* id est ad similata MC imitata *om* V_2 discrevit *suprascr* id est divisit F_1 *suprascr* id est segregaverit MC discreverit A Br_1 M_1 M_3 MC Mi_2 O_2 P_3 P_5 Re RV V_1 Wa divisit F_5 divisit vel discrevit F_3 discrevit vel quot primitus F_2 paucis absolvam *pro* primitus videamus Mi_1 primitus videamus *om* Ve

1 CAPITULUM II

Quae vel quales sint notae vel quot

2 Notae autem in monochordo hae sunt: 3 In primis ponitur .Γ. graecum a modernis adiunctum. 4 Sequuntur septem alphabeti litterae graves ideoque maioribus litteris insignitae hoc modo: .A.B.C.D.E.F.G.

A 43v - Br1 4r - Br2 14r - Br3 3v - Br4 41r - C1 103v - C2 58r - D 72v - E1 49r E2 39v - F1 7v - F2 50v - F3 22r - F5 92v - Ga 50v - Gt 3r - K 59v - Lo2 1v - Lo3 2r Lo4 6r - Lo5 80r - Lo6 98v - Lu 3r - M1 14r - M2 40r - M3 122v - M4 150v - M5 118v M6 1r - M7 10r - M9 83 - MC 160 - Mi1 2v - Mi2 1v - O1 1v - O2 59r - O3 83r - O4 34v P1 74v - P2 136v - P3 1v - P4 74r - P5 36r - Pi 5v - Po 3r - Re 157v - Ro1 1v RV 96v - V1 36v - V2 63v - V3 19v - V4 2v - Ve 2v - W1 89v - W2 8v - Wa 140r - G 4

1 Capitulum II *om* Br1 C1 D E2 F2 F5 Ga Gt K Lo2 Lo3 Lo5 Lo6 M1 M3 M4 M7 Mi1 P1 P3 Po RV V2 V4 Ve W1 Capitulum *om* A Br2 Br3 Br4 F1 F3 M9 MC O1 O2 O3 Pi Re V1 W2 *Titulum non habent* C1 E2 F3 F5 Ga Gt K Lo2 Lo3 Lo5 Lo6 M4 M7 Mi1 O2 Ve W1 vel *om* Ro1 sunt *pro* sint M5 quod V4 vel quot *om* F2 P1 quot. Secundum capitulum E1 P5 quot. Rubrica Mi2 De notae quales sint vel quante MC Quae vel quales sint in monochordo notae Br1 Quae vel quales et quot notae sint in monochordo Lo4 De numero et de mensione notarum P2 De numero et dimensione notarum A RV

2 autem *om* E2 O4 sunt in monochordo hae K sunt hae Lo6 M4 O3 Po V3 W2

3 ponatur O4 V4 G gamma .Γ. graecum .g. modernis RV .Γ. id est .g. graecum V4 .Γ. vel graecum Re graecum *om* MC a *om* O1 a modernis *eras* P2 inventum *suprascr* vel adiunctum C1 *suprascr* adiunctum P3 adiunctus MC aiunctum F3

4 Sequuntur autem septem MC alphabeti VII Lo3 litterae alphabeti M6 O2 ideo W2 maioribus *suprascr* quia graves V2 mainiibus *pro* maioribus G litteris maioribus W1 insignitae litteris Lo3 figuris *pro* litteris Lo4 litteris *om* F2 litteris sunt insignitae Ga insignitae *suprascr* id est ornatae Ga insignitae sunt. *Sequitur parva figura suprascr* Graves *sed litteras tonorum om* Mi2 hoc modo *suprascr* id est tenor MC hoc modo habemus F1 F2 hoc modo habeamus F5 .Γ.A.B. *etc* Br4 .E.F.G. *om* Re .a.♭. . . . . .g. *pro* .A.B. . . . . .G. Br2 .A.T B.S C.T D.T E.S F.T G.T MC . . . . .G. Post VII priores litteras VII eisdem dicuntur repetite minoribus litteris, sed tamen licet eedem sint repetite et post .b. videtur .♭. additum sed repetitum id est cum modo quod superius habebatur tamen addictum est aliquid quia inter .a.♭. ponimus aliam .b. quae superius non est posita. Post has E2

[5] Post has eaedem septem litterae acutae repetuntur, sed minoribus litteris describuntur, [6] in quibus tamen inter .a. et .♭. aliam .b. ponimus quam rotundam facimus, [7] alteram vero quadravimus, ita: .a.b.♭.c.d.e.f.g. [8] Addimus his eisdem litteris, sed variis figuris tetrachordum superacutarum,
a b ♭ c d
[9] in quo .b.♭. similiter duplicamus, ita: .a.b.♭.c.d. [10] Hae a multis superfluae dicuntur; nos autem maluimus abundare quam deficere. [11] Fiunt

5 Potest *pro* Post F_5 has *om* F_5 has hae eaedem G heaede MC has autem heaedem O_1 eaedem *suprascr* id est consimiles figurae et in vocibus V_2 litterae septem Lo_6 M_4 Po V_1 septem *om* F_5 Gt M_5 acutae litterae K litterae *om* F_2 V_4 sed in minoribus Lo_4 Mi_2 minoris RV litteris in figura hoc modo describuntur Ro_1 litteris insignitae describuntur K Mi_2 scribuntur Lo_3 describuntur hoc modo .a.♭.c.d.e.f.g. Lo_2

6 in quibus *suprascr* cum sint eaedem V_2 tantum *pro* tamen Mi_2 .A. *pro* .a. M_5 .b. aliam .♭. P_2 .b. *pro* .♭. Re .c. *pro* .♭. Mi_1 .♭. et aliam F_3 alia Re alium RV aliut M_2 .b. *om* Lo_2 quod *pro* quam M_2 rotundum M_2 RV facimus rotundam Lo_6 M_4 vocamus *pro* facimus Ga V_4 facimus ita .b. Lo_2

7 aliam *pro* alteram C_1 Mi_1 O_1 P_1 Ro_1 V_2 alterum M_2 alter RV altera MC Mi_2 vero *om* C_1 M_2 quadramus C_1 E_1 M_9 O_3 V_2 quadravimus hoc modo F_3 ita .♭. Addimus Lo_2 ita .♭.a.b.♭.c. *etc* M_5 M_7 .♭.b. *pro* .b.♭. C_1
acutae
.a.^{T} b.♭.^{S} c.^{T} d.^{T} e.^{S} f.^{T} g.^{T} MC .a.b.♭.c.d.e.f.g. Mi_2 .e. *om* F_5

8 Addimus *suprascr* id est adiunximus MC Addidimus Mi_2 O_1 Po W_2 Addimus et hiis Lo_3 P_1 his *om* M_5 Mi_2 sed in variis C_1 Mi_1 O_4 variis *suprascr* id est duplicibus V_2 varigis *pro* variis Re figuris variis Lo_2 tetrachordum *suprascr* quarta MC
b ♭
9 quibus *pro* quo E_1 Gt Lo_3 Lo_6 M_4 M_9 quos M_5 quo *om* M_3 .b.♭. *pro* .b.♭. A Br_3 Br_4 C_1 E_1 E_1 F_1 F_3 F_5 Lo_2 Lo_5 M_2 M_4 M_6 M_7 M_9 MC Mi_2 P_1 P_3 P_4 Pi
b ♭
Ro_1 RV V_1 V_2 V_3 Ve W_2 .b. et .♭. Ga .b. et .♭. V_4 .B.B. *pro* .b.♭. Re .b. *om* Lo_6 O_1 .c. *pro* .♭. F_2 .♭. *om* Br_4 Gt M_3 M_4 O_1 P_2 Po W_1 G similiter .b. W_1 similiter *om* E_1 M_5 M_9 duplicavimus A C_1 Gt K M_3 M_5 M_7 Mi_1 O_1 O_3 P_1 Po V_1 Ve W_2 duplicamus ita similiter Mi_2 hoc modo *pro* ita Mi_1 ita *om* W_2
b ♭ ♭
.b. *pro* .♭. M_3 .♭. *om* M_4 .A.B.B.c.d. Re

10 Hae litterae G Hae autem A K M_1 M_3 V_1 dicuntur superfluae Lo_4 O_1 G vero *pro* autem V_4 autem *om* E_2 maluimus *suprascr* magis voluimus F_1 *suprascr* id est vo[luimus] MC abundare maluimus Lo_3 superabundare A C_1 K Lo_4 M_1 M_3 M_7 O_3 V_1 Ve W_1 deficeremus Br_2 C_1 F_1 F_2 Lo_5 MC Mi_2 O_4 Pi Ro_1 Wa desideremus Re deficeremus *suprascr* minuaremus MC

itaque simul omnes XXI, hoc modo: .Γ.A.B.C.D.E.F.G.a.b.ƀ.c.d.e.f.g.
a b ƀ c d
.a.b.ƀ.c.d. [12] Quarum dispositio a doctoribus aut tacita aut nimia obscuritate perplexa, adest etiam pueris breviter ac plenissime explicata.

11 Fiuntque Wa Sunt V_4 autem *pro* itaque V_1 V_4 ita V_3 itaque *om* Wa itaque simulque MC omnes simul A Lo_3 M_1 M_3 M_5 O_2 P_3 RV Wa V_1 simul *om* K Lo_4 O_1 V_4 omnes *om* M_6 W_2 hoc modo *om* Br_4 Re hoc modo *suprascr* id est ordo MC .Γ. *om* Po Mi_2 .Γ.T.A.T.B.S.C.T.D.T.E.S.F.T.G.T. T.a.b.ƀ.S.c. T.d.T.e.S.f.T.g.T. MC .G. et .a. M_4 .b. *pro* .ƀ. Re .ƀ. *om* Lo_6 .a.b.ƀ.c.d.
a b ƀ c d b ƀ ƀ d e
pro .a.b.ƀ.c.d. Br_2 .b. *pro* .ƀ. Re .ƀ. *om* O_1 .d.e. Mi_2 .A....G, *suprascr*
a e
graves — .a....g. *suprascr* acutae — .a....e. *suprascr* superacutae Mi_2 .Γ....C. *suprascr* IIII graves — .D....G. *suprascr* finales IIII — .a....d. *suprascr* quinque
a ƀ d
superiores — .e....a. *suprascr* excellentes — .ƀ....d. *suprascr* superacutae O_4
d
.d. Capitulum tertium. C_2

12 cum a doctoribus aut fuisset V_4 G aut a doctoribus tacita O_2 ab auctoribus *pro* a doctoribus P_2 aut tacita aut *om* Mi_1 nimima P_3 obscuritate *suprascr* id est dubie posita V_2 perplexa *suprascr* id est colligata F_1 MC id est *pro* adest F_2 ad nunc *pro* adest Po adest nunc etiam D M_7 O_3 V_2 V_3 W_2 G etiam nunc F_1 F_2 F_5 et *pro* etiam M_4 etiam *om* Lo_8 P_2 adest senibus et pueris O_2 puerulis Ga Ro_1 brevissime O_3 breviter *om* Ro_1 hac *pro* ac Mi_2 ac *eras* Ro_1 planissime A D M_1 M_6 O_3 minutissime Ve explanata A K M_1 M_3 V_1 explicita Br_3 intimata V_4 explicata. Erant antiquitus (*Cap. XX*) Ga

[1] CAPITULUM III

De dispositione earum in monochordo

[2] .Γ. itaque inprimis affixa ab ea usque ad finem subiectum chordae spatium per novem partire [3] et in termino primae nonae partis .A. litteram pone, in qua omnes antiqui fecere principium. [4] Item ab .A. ad finem

A 43v - Ba 110r - Br_1 5v - Br_2 14r - Br_3 3v - Br_4 41r - C_1 103v - C_2 58r - D 72v Du_1 42r - Du_2 108r - E_1 49r - E_2 39v - F_1 8r - F_2 51r - F_3 22v - F_5 92v - Gt 3v K 60r - Lo_2 1v - Lo_3 2v - Lo_4 6v - Lo_5 80r - Lo_6 98v - Lu 3r - M_1 14r - M_2 40r M_3 123r - M_4 150v - M_5 118v - M_6 2r - M_7 10r - M_9 83 - MC 160 - Mi_1 3r - Mi_2 2r O_1 2r - O_2 59r - O_3 83r - O_4 35v - P_1 75r - P_2 136v - P_3 1v - P_4 75r - P_{4^a} 62r P_5 36r - Pi 5v - Po 3v - Re 157v - Ro_1 2r - RV 97r - V_1 36v - V_2 63v - V_3 19v V_4 2v - Ve 2v - W_1 89v - W_2 9r - W_3 15v - Wa 140r - G 4

1 Capitulum III *om* Br_1 C_1 C_2 D Du_1 Du_2 E_2 F_2 Gt K Lo_2 Lo_3 M_1 M_2 M_3 M_4 M_7 Mi_1 O_1 P_1 P_3 P_{4a} Po Ro_1 V_2 V_4 Ve W_1 W_3 Capitulum *om* A Br_2 Br_3 Br_4 E_1 F_1 F_5 Lo_5 M_9 O_2 P_4 Pi Re RV V_1 W_2 *Titulum non habent* A C_1 E_2 F_3 Gt Lo_2 Lo_3 Lo_5 M_6 M_7 Mi_1 MC O_2 P_2 P_{4a} Po Ro_1 V_2 Ve W_1 W_3 dispositiarum *pro* dispositione earum RV divisione *pro* dispositione Wa dispositione in monochordo litterarum E_1 M_9 De modis divisionis monochordi O_4 De numero et dimensione notarum. Rubrica Mi_2 Quae et quales sint notae F_5 Item secundum Guidonem Du_1 Mensura Domni Guidonis Du_2

2 Gamma F_2 Lo_4 Lo_5 M_1 M_4 M_7 V_1 W_3 Galma MC Gagma Gt Gamma .Γ. O_3 RV .Γ. Gamma P_2 .Γ. Gama P_1 Galma *suprascr* ab alendo dicitur MC Itaque inprimis .Γ. Mi_1 in primis itaque Gt primis *pro* inprimis RV inprimis est affixum M_2 affixa ab ea in primis M_4 infixa RV in *pro* ad W_3 subiecte A K M_1 M_3 V_1 W_3

3 nonae primae Ro_1 P_1 primo V_1 nove parti MC pone .A. litteram Lo_6 litteram pone .A. Ve .a. *pro* .A. M_4 scribe *pro* pone F_5 a qua D O_3 V_2 V_3 W_2 G fecerunt Du_2 Lo_4 M_6 P_2 RV principium fecere Po principium facere consueverunt M_2 principia V_4

4 .a. *pro* .A. V_2 usque ad finem Br_1 O_3 V_3 collecta ad finem V_4 ab .A.

---

1 **Quoad hoc capitulum vide *De Guidone*, 151-184.**

Tab. 3. — Vienna, Nat. Bibl. (Cpv) 51, fol. 36v.

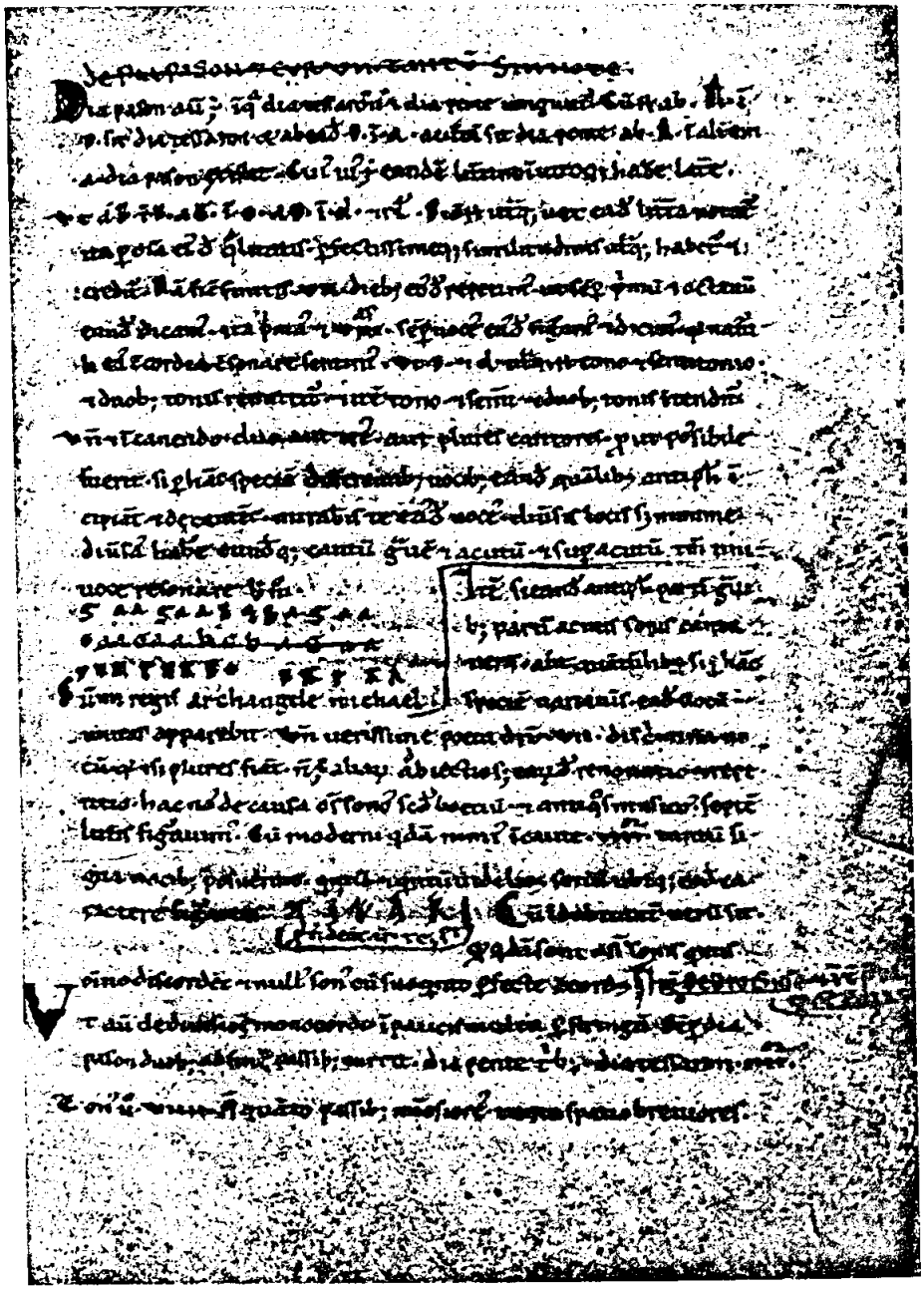

Tab. 4. — Paris, Bibl. Nat. lat. 7461, fol. 3r.

nona collecta parte eodem modo .B. litteram iunge. [5] Post haec ad .Γ. revertens ad finem usque metire per IIII, et in primae partis termino invenies .C. [6] Eademque divisione per IIII, sicut cum .Γ. inventum est .C., [7] simili modo per ordinem cum .A. invenies .D., cum .B. invenies .E., et cum .C. invenies .F., [8] et cum .D. invenies .G., et cum .E.a., et cum .F.b. rotundam. [9] Quae vero sequuntur, similium et earundem omnes per

nona collecta parte usque in finem M6 per IX M3 nonam collectam partem F1 F2 F5 collecta nona Gt parte collecta Br1 Br3 C1 Du1 Du2 E1 Lo3 M5 M9 MC O2 O3 P1 P2 P3 P4 P5 Po Re RV V3 V4 W2 Wa eodem *suprascr* id est ordo MC .b. *pro* .B. V2 litteram .B. Mi1 .B. *suprascr* grave; *litt tonorum in hoc capitulo semper suprascr* gravis *vel* acuta O4 littera MC adiunge MC pone *pro* iunge M6 Po Re V4 W2

5 Postea *pro* Post haec F5 Gamma F2 Lo5 Mi1 P2 V1 gammam F1 Ro1 RV W3 Wa gamma .Γ. W1 .Γ. *suprascr* prima O4 .C. *pro* .Γ. M4 revertus ab ipsa ad W3 usque ad finem Br3 C1 Du1 Gt Lo3 O2 P1 P3 P4 P4a Re Wa usque finem MC metire usque ad finem RV finem *om* F5 per quatuor metire E1 M9 V4 metire *suprascr* id est mensurare MC partire *pro* metire Lo4 O1 primo *pro* primae Lo2 primae quartae partis Lo4 partis primae W2 partis *suprascr* quarte Lo2 partis *om* O2 V2 .c. *pro* .C. Lo3 .C. invenies V4 invenies tu .C. Gt

6 Eadem Du2 Ro1 V2 eandemque F2 eodemque RV Simili modo eademque Po divisionem F2 divisiones MC sicut per IIII cum P3 IIII. Et sicut Wa per *pro* cum W2 .Γ. gamma P2 gama RV .Γ. *om* E1 M9 est inventum W3 .C. inventum est E1 M9 inventu RV invenisti Lo2 .Γ. *pro* .C. Mi2

7 ita *pro* simili modo V4 item Gt modo *suprascr* tenor MC cum ordinem .A.D. invenies .D. M4 cum .A. per ordinem Mi1 per ordinem *om* F5 Gt .a. *pro* .A. M9 Re inventum *pro* invenies E2 .d. *pro* .D. M9 et cum .B. A C1 K Lo3 Lo4 M3 Mi1 O1 O2 Po V4 W2 cum .D. invenies .F. *pro* cum .B. invenies .E. Mi2 .b. *pro* .B. Gt W1 inventum .e. *pro* invenies .E. E2 invenies *om* P2 et *om* E1 F5 M5 M6 Mi1 O3 P5 Ro1 V3 W2 .C. ergo Mi1 invenies *om* Du2 F3 Mi2 W3 invenies tu Gt

8 et *om* E1 F5 Mi1 Mi2 O3 P5 Ro1 V3 invenies *om* Mi1 Mi2 RV et *om* Du2 E1 F5 O3 O4 P5 Ro1 V3 .e. E2 M7 P4a .G. *pro* .E. Mi2 .F. W3 cum .E. invenies C1 C2 E1 E2 F5 Gt K Lo2 Lo3 Lo6 M4 M5 M6 MC O1 O2 O3 O4 P5 Po Ro1 V3 W2 .a. acutum E1 M6 M9 O3 V3 G .A. acutum G et *om* E1 F5 M9 O3 P5 W1 cum *om* M3 P4a V1 W1 cum .F. invenies C1 E1 E2 Lo2 Lo3 M6 M9 MC O1 O2 O3 O4 P5 Po V3 W2 G rotundum Br1 Br4 C1 Du1 E1 Lo2 Lo6 M1 M2 M3 M9 Mi1 Mi2 O1 O3 Ro1 V1 V3 rotundam *suprascr* vel -um F1 rotundam invenies Gt V4 Item a gravi .B. usque in finem in medio spatio .h. quadratum *in marg* Br1

9 Quae *suprascr* scilicet litterae F1 Quae litterae F5 vero litterae secuntur F3 similium sequuntur V2 veruntur *pro* sequuntur M1 sequuntur et similium Br4 simili modo *pro* similium P1 et hae earumdem MC medietate omnes per ordinem facile C2 O2 P1 Ve W1 W3 medietates omnes per ordinem Br1

ordinem medietate facile colliguntur, [10] utputa a .B. ad finem in medio spatio pone aliam .b. [11] Similiterque .C. signabit aliam .c., et .D. signabit aliam .d., et .E. aliam .e., et .F. aliam .f., et .G. aliam .g. et reliquae eodem modo. [12] Posses in infinitum ita progredi sursum vel deorsum, nisi artis praeceptum sua te auctoritate compesceret. [13] De multiplicibus diversisque monochordi divisionibus unam apposui, ut cum de multis ad unam

medietate per ordinem omnes M7 medietates A Br4 C1 Du1 F1 F2 F3 F5 K Lo5 M1 M3 Mi1 MC O4 Pi V1 G medietatem MC medietates *suprascr* vel -m F1 medietatis *suprascr* vel -te M2 facile medietate Ro1 V3 facile *suprascr* id est possibile MC

10 utputa *suprascr* sicut O1 utputa *suprascr* id est ut estimo MC utputa *om* Mi1 ab *pro* a M6 P3 V4 de *pro* a Gt .B. usque ad Br1 M6 O2 O3 V2 V3 G ad finem *om* P5 finem usque partire in duo in medio spacio F3 medio eius spatio Lo4 pone et aliam M4 alia MC .b. quadratam F3 .b. quadratum O4 .b. Br4 Du2 W3

11 Et similiter A K M1 M3 V1 W3 Similiter C1 C2 Gt Lo6 M4 Ro1 V4 Similiterque et E1 M9 P5 signavit MC assignabit C1 Gt assignavit P3 signabis V2 W2 significabit Du2 O4 significat M2 .C. ad aliam .c. F5 .E. *pro* .c. M4 .c. *suprascr* S MC aliam .c. per diapason et .D. significabit aliam C1 et *om* Du2 aliam signabit .d. Re significabit Du2 O4 .D. signabit .d. Lo2 Lo6 .D. aliam .d. Br1 Du1 E1 Gt M2 Mi1 O3 P4a Pi Ro1 P5 V2 V3 V4 Ve W2 G .D. .d. A O1 .d. *suprascr* T MC .E. signabit aliam .e. A D K Lo3 Lo4 Lo6 M3 M6 Mi2 V1 .E. significabit aliam .e. O1 O4 .e. *pro* .E. E2 P4a .e. *suprascr* T; .f. *suprascr* S; .g. *suprascr* T MC significabit aliam .e. et .F. significabit aliam .f. et .G. significabit .g. C1 aliud .e. *pro* aliam .e. Du2 .F. signabit aliam .f. K M6 .F. significabit aliam .f. O4 .F. aliam .f., .G. aliam .g., reliquae Ro1 aliam .f., .G. M2 aliud Du2 .g., et .a. aliam .a., et .b. aliam .b., et .b. aliam .b., et .c. aliam .c., et .d. aliam .d. Eodem modo posses M6 G .G. significabit aliam .g. O4 aliud Du2 reliqua C1 E1 K M3 M9 O3 O4 P2 Po et in reliquis M2 reliquae *om* Lo4 reliquae signavit MC eodem modo *suprascr* id est mensura MC eodem modo *om* Po *hic finit lectio cod* Du2

12 Enim vero sicut per .F. grave inventum est .b. molle partito per IIII ita per .F. invenies aliam .b. molle divisio in quatuor. Posses P2 in *om* O4 Re in infinitum V2 ita infinitum M5 itaque V2 progredi ita Po W2 ita *om* M2 et *pro* vel E1 M4 M5 M9 P4a P5 quia *pro* vel V4 vel deorsum *om* O1 nisi autem artis O2 nisi artis auctoritate compesceret praeceptum M2 auctoritate te P1 tene *pro* te MC te *om* F2 Mi1 compesceret *suprascr* id est constringeret F1 F3 *suprascr* moderaret MC

13 De alio velociori modo O4 Quod sex modis sibi invicem voces iungantur IIII. De multiplicibus RV De multiplicibus et divisione monochordi. Tertium Capitulum. De P5 De multiplicibus .... hoc modo (16) *om* O4 divisionibus monochordi Br1 Br4 G una F5 unam *suprascr* vel .u. F1 apposui *suprascr* id est adiunxi MC exposui Du1 ut *suprascr* vel et F1 et ut ea de F2

intenderetur, sine scrupulo caperetur. [14] Praesertim cum sit tantae utilitatis, ut et facile intelligatur et intellecta vix obliviscatur.

[15] Alius vero dividendi modus sequitur, qui etsi memoriae minus adiungitur, [16] eo tamen monochordum velociori celeritate componitur, hoc modo: [17] Cum primum a .Γ. ad finem novem passus id est particulas facis, primus passus terminabit in .A., secundus vacat, [18] tertius in .D., quartus vacat, quintus in .a., sextus in .d., septimus in $.a_a$., reliqui vacant.

et *pro* ut W1 a *pro* de G intendetur RV si non *pro* sine V4 sine dubitantia sine scrupulo Gt scrupulo *suprascr* id est dubio MC caperetur *suprascr* pateretur M2 *suprascr* vel pateret K P1 pateret *pro* caperetur Lo5 M7 W1 W3

14 persertim RV praesertim *suprascr* id est quam maximam MC tantae sit A K M1 M2 M3 M4 V1 utilitatis *suprascr* honestatis MC utilitati RV et ut Ve et *om* A C1 C2 K M1 M2 M3 M4 M5 V3 facile *suprascr* id est possibile MC interrogatur *pro* intelligatur MC et ut intellecta V4 G vix *suprascr* id est difficile MC oblivioni tradatur Br1 D E2 Po V2 W2

15 Alius .... hoc modo *om* Du1 Alius .... patebunt (26) *om* Gt Alio modo. Alius vero Br3 Aliter. Alius vero Br2 K Item de eadem re. Alius C1 Item alius. Alius P4 Item alius dividendi modus. Alius vero P1 Alius *in marg* Alius modus Mi1 Alias Ve autem *pro* vero F3 vero *om* A C1 M6 O1 G modus dividendi M2 modo *pro* modus RV modus *suprascr* id est figura MC sequitur modus Lo4 si et *pro* etsi M1 minus memoriae Po G vix *pro* minus MC P1 Re Wa *suprascr* id est difficile MC

16 eo tamen modo A K M1 M3 M4 M5 V1 V4 monochordum *suprascr* aliter M5 *suprascr* vel o F1 monochordus F3 Lo2 Pi Re Wa monochordo MC velociore F2 V3 G velociori *suprascr* vel e F1 celeritate *om* M2 modo *suprascr* id est tenor MC hoc modo de eodem V4 hoc modo. secundus modus. cum Br1

17 *Tit.* Incipit modus monochordi secundum Guidonem Du1 G. abb <Guido abbas>. Primum a gamma .Γ. *incipit* P6 *fol 84r* [Cum] Primum a .Γ. .... reliqui vacant (23) *habet ante* .Γ. itaque (2) Du1 ad *pro* a F5 .Γ. usque ad finem O2 O3 V3 VIII *pro* novem V2 passus novem G novem *om* F5 M3 Re pasos *pro* passus MC passus *om* Mi1 id est particulas facis *om* V3 id est particulas *om* M2 M5 O3 P5 id est *om* F1 F2 F5 MC novem *pro* particulas P6 primam particulam F1 F5 MC particulam primam facis F2 facies Br1 D E2 O2 Po V2 G facias A M1 M3 M5 V1 faciat M4 facit MC terminus *pro* passus E1 M9 passus *om* V4 terminabitur Br1 C1 Du1 E1 Lo6 M6 O2 P2 P6 V2 G terminabis F1 W2 terminabis passus F5 .a. *pro* .A. M4 secundus *suprascr* passus O4 vacuus *pro* vacat Mi2

18 tertius terminabit O4 .d. *pro* .D. Lo4 quartus *suprascr* passus O4 vacuus *pro* vacat Mi2 quintus *suprascr* passus O4 quintus terminabit O4 quintus .... finit (22) *om* Lo2 .D. *pro* .d. P6 septimus terminabit O4 in $.a_a$ *om* M7 $.a_a$ *suprascr* duplici O4 $.A_a$ *pro* $.a_a$ M2 $.a_a$ *pro* $.a_a$ A Br2 C1 Lo4 Lo5 Lo6 M7 P3 P6 Re Ve W1 vacent *pro* vacant Mi2

[19] Item cum ab .A. ad finem novenis partiris, primus passus terminabit in .B., secundus vacat, [20] tertius in .E., quartus vacat, quintus in .ḅ., sextus in .e., septimus in .ḅ., reliqui vacant. [21] Item cum a .Γ. ad finem quaternis dividis primus passus terminabit in .C., secundus in .G., tertius in .g., quartus finit. [22] A .C. vero ad finem similiter quattuor passuum primus terminabit in .F., secundus in .c., tertius in .c., quartus finit. [23] Ab .F. vero quaternorum passuum primus terminabit in .b. rotundam, secundus in .f.

19 Item .... vacant (20) *om* V_2 cum *om* Du_1 Lo_6 M_4 Mi_1 P_6 .a. *pro* .A. P_3 P_{4a} usque ad Du_1 M_6 O_2 O_3 P_6 V_3 G in *pro* ad C_1 O_4 *suprascr* id est usque C_1 ad *om* F_5 ad finem *om* F_3 novenis passibus partiris Lo_4 M_6 P_5 G passibus novenis C_1 partibus novenis Mi_1 partisis *pro* partiris M_7 passus *om* F_3 terminabitur C_1 Du_1 Lo_6 P_2 P_6 G terminabis F_1 .ḅ. *pro* .B. O_2 .ḅ. P_3 secundus *suprascr* passus O_4 secundum F_5 vacet Mi_2

20 tertius terminabit O_4 .e. *pro* .E. E_1 M_9 vacet Mi_2 quintus terminabit O_4 .b. *pro* .ḅ. Re .B. *pro* .ḅ. P_6 .b. *suprascr* vel .ḅ. M_2 .E. *pro* .e. E_1 P_6 .G. *pro* .e. M_9 .b. *pro* .ḅ. Br_2 .b. *pro* .ḅ. Lo_6 M_2 Re Ve Wa *suprascr* vel .ḅ. M_2 .ḅ. *pro* .ḅ. Br_4 P_2 .B. *pro* .ḅ. E_1 M_9 P_6 .d. *pro* .ḅ. F_2 .ḅ. *suprascr* duplici O_4 vacant *suprascr* scilicet octavus passus Lo_4 vacent Mi_2 vacantur MC

21 Item *suprascr* id est iterim MC Item *om* V_2 ad *pro* a Ve .Γ. gamma P_1 usque ad O_2 O_3 V_3 quaternis *om* V_4 quaternis passibus dividis C_1 O_4 dividas MC divides F_1 F_2 F_5 divisis E_1 divide RV dividis passibus V_2 terminabitur Br_1 C_1 C_2 Du_1 Lo_6 P_2 P_3 P_6 V_2 terminabis F_5 .c. *pro* .C. M_6 .c. *pro* .G. E_1 .e. *pro* .G. M_9 tertius *om* F_2 tertius terminabit O_4 .G. *pro* .g. E_2 P_6 finit in .a. C_2

22 Ab *pro* A K V_4 G A *om* C_2 .Γ. *pro* .C. C_1 F_2 quoque *pro* vero M_6 vero usque ad O_2 O_3 P_6 V_3 ad finem *om* W_2 vero quaternorum similiter Br_1 finem usque similiter O_4 V_4 similiter *om* C_2 similiter partire quattuor E_1 M_9 quaternorum *pro* quattuor Lo_4 W_3 passibus *pro* passuum C_1 Du_1 P_6 passibus divide et O_4 passus K M_6 *suprascr* si feceris K primus passus E_1 Lo_4 Lo_6 M_9 O_1 O_3 P_5 Po primus passuum K in .F. terminabit Mi_1 terminabitur Br_1 Du_1 Lo_6 P_2 P_3 P_6 V_2 G terminabis F_5 .E. *pro* .F. G secundus .c. M_7 tertius in aliud .c. Du_1 P_6 tertius terminabit O_4 .c. duplici O_4 quartus in .b. C_2 finitur V_2

23 Et ab .F. RV Ad *pro* Ab Re Ab *om* C_2 .E. *pro* .F. Lo_4 etiam *pro* vero M_6 Mi_1 quoque *pro* vero V_4 vero *om* C_2 D E_2 K Lo_5 M_7 P_3 P_5 Po V_2 Ve W_1 W_3 quaternis *pro* quaternorum Du_1 P_6 quattuor *pro* quaternorum W_1 quattuor passibus divide et O_4 IIII Mi_1 passibus *pro* passuum C_1 Du_1 P_6

[24] Et de dispositionibus vocum hi duo regularum modi sufficiant,

passuum *om* M6 passus primus M6 primus passus Lo4 Mi2 O1 primus vero MC primus *om* Re terminabitur Du1 Lo6 P2 P3 P6 G terminabis F5 terminabit *om* Mi1 .B. *pro* .b. P6 rotundum M2 M7 M9 Mi2 O1 O3 Pi Re V2 V3 G rotundus RV rotunda O4 rotundam *om* Du1 Mi1 in .f., tercius in .c. M6 G

b d

in .f., reliqui vacant. Denique a .b. et .d. ad finem in medio alie scilicet .b. et .d. in brevi patebunt. Mi1 in .f., reliqui vacant F3 P6 *Hic finit* P6 in .f., reliqui vero vacant W3 in .f., reliqui duo vacant O4 in .f., dubitanter reliqui duo vacant E2

b

Sequitur: A .b. rotunda vero quattuor passuum in secundo invenies .b., reli-

a d

qui vacant. Ab .a. vero superacuta quattuor passuum in primo invenies .d., reliqui vacant. Et de dispositionibus .... *solum in* Br1 C1 Du1 F1 F2 F5 M6 MC O2 O3 V3 G Ab .b. C1 rotundo F1 F2 vero rotunda M6 MC G passus F1 F2

b b

in *om* Du1 F1 F2 secundus F1 F2 F5 .B. rotundam Du1 .b. *pro* .b. F1 F2 G

a a

reliqui vacant *om* C1 Du1 Ab .a. .... vacant *om* Du1 MC .a. *pro* .a. C1 F1 F2 superacuta *om* Br1 C1 F1 F2 F5 O2 quinque *pro* quattuor C1 quintus F1 F5 passus F1 F2 F5 in *om* F2 primus F2 tertio *pro* primo C1 quartus *pro* in primo F1 F5 reliqui duo vacant C1 quintus finit *pro* reliqui vacant F1 F5 finiunt *pro* vacant F2

b

A .b. item rotunda ad finem duorum passuum prior terminabit in .b., secundus

d

finit. A .d. vero ad finem duorum similiter passuum prior terminabit in .d., secundus

b b

finit. Et de dispositionibus .... *solum in* A K M1 M3 M5 V1 .b. *pro* .b. A V1

d b

.d. *pro* .b. K

b d

Restat .b. rotunda in superacutis et .d. ultima superacutarum, quae medietate similium facile colliguntur. *solum in* Br2 Br3 D E1 Lo6 M7 M9 P5 V4 W1 W2 .b. *et*

b d

.d. *pro* .b. *et* .d. Br2 Br3 D rotundum V4 rotundam Lo6 et *om* Lo6 P5 W2 ultima in superacutis Lo6 similium medietate Br3 W2 similium medietatem Lo6 similium *om* V4 facile *om* Br3 Lo6 W2 facere *pro* facile V4 in duplicate similium facile W1 colligitur Lo6

d

Item cum a .G. ad finem ternis dividis, secundus passus terminabit in .d. Et de dispositionibus .... *solum in* Br3 Lo4 O1 dividis, primus passus terminabit in .d., secundus passus Lo4

d

Cum .D. vero gravi superacutum invenies .d. per quattuor. Et de dispositionibus Br4

d

A .d. vero quattuor passuum in secundo invenies .d. Reliqui vacant. *Hic finit lectio cod.* Du1

24 Et de .... patebunt *om* Mi1 O4 Et *om* M2 dispositione D M7 vocum *om* G hii duorum MC duo hi M2 modi regularum Po W2 modi *suprascr* id est ordini MC sufficiunt Lo6

[25] quorum superior quidem modus ad memorandum facillimus, hic vero extat ad faciendum celerrimus. [26] In sequentibus vero omnes divisionum modi in brevi patebunt.

25 quidem superior E_1 K M_9 P_5 Po W_2 superiorum W_3 quidem *om* M_4 modus *suprascr* id est mensura MC modus *om* Br_1 moderandum *pro* memorandum P_2 facillimus *suprascr* id est levius MC facilior C_2 ad faciendum extat Lo_6 O_3 extat *suprascr* id est constat MC extat *om* P_2 faciendum facillimus vel celerius E_1 P_5 facillimus vel celerrimus M_9 celerior C_2

26 sequenti E_1 M_4 M_9 subsequentibus Ve vero *om* E_2 omnes *om* C_1 modi *suprascr* id est tenor MC patebunt in brevi P_5 in *om* Br_4 C_1 patebunt *suprascr* id est manifestabunt MC *patebunt. Hic finit lectio cod.* W_3

[1] CAPITULUM IV

Quod sex modis sibi invicem voces iungantur

[2] Dispositis itaque vocibus inter vocem et vocem [3] alias maius spatium cernitur, ut inter .Γ. et .A. et inter .A. et .B., [4] alias minus, ut inter .B. et .C. et reliqua.

[5] Et maius quidem spatium tonus dicitur, minus vero semitonium, semis videlicet id est non plenus tonus.

A 44v - Br1 9r - Br2 14v - Br3 4v - Br4 42r - C1 104v - C2 58v - D 73v - E1 49v E2 40v - F1 8v - F2 51r - F3 23r - K 60v - F5 93r - Gt 3v - Lo2 2v - Lo3 3r - Lo4 7r Lo5 81r - Lo6 99r - Lu 3r - M1 14v - M2 41r - M3 124r - M4 151r - M5 119r - M6 2v M7 10v - M9 84 - MC 162 - Mi1 3v - Mi2 2v - O1 2r - O2 60r - O3 83v - O4 36v P1 75v - P2 137r - P3 2v - P4 76r - P5 36v - Pi 7r - Po 4v - Re 158v - Ro1 2v RV 98r - V1 37r - V2 64r - V3 20r - V4 3v - Ve 3r - W1 90r - W2 10r - Wa 141r - G 5

1 Capitulum IV *om* A Br1 C1 D E1 E2 F2 F3 Gt Lo2 Lo3 Lo6 M2 M3 M4 M6 M7 Mi1 P1 P3 Po Re RV V2 V4 Ve W1 Capitulum *om* Br2 F1 F5 K Lo5 M9 O1 O2 O3 P4 Pi V1 W2 III *pro* IV MC 6 *pro* IV Wa *Titulum non habent* A C2 F3 Gt Lo2 Lo5 M2 M7 Mi1 O2 P2 P3 Po Ro1 RV Ve W1 Quibus *pro* Quod Br1 Br3 D E1 E2 F2 Lo3 Lo6 M1 M5 V1 G Quis *pro* Quod K M3 M4 V2 Quot M6 sex *om* M6 modi Pi modis *om* P5 modis notae sibi invicem iungantur Br4 voces invicem M6 invicem *om* Lo6 vocem V2 voces *om* F1 F5 V4 iunguntur Lo6 O1 De dispositione earum in monochordo MC De dispositione notarum in monochordo. Rubrica. Mi2 De spatio inter vocem et vocem O4

2 Dispositio F3 M4 itaque *om* Mi1 inter voces et voces MC et vocem *om* Mi2 vocem inter alias E1 M9

3 alias *suprascr* id est aliam MC *suprascr* id est in aliis vocis F1 alium *pro* alias P2 cernimus W2 cernitur *suprascr* id est videtur MC inter .Γ. gamma et inter .A. P2 inter .Γ. et .A. et .B. W1 .Γ. et .A. *suprascr* vel .G. et .a. — .A. et .B. *suprascr* vel .a. et .b. M2

4 et alias Br1 W1 ut in .B. P2 .B. et .C. *suprascr* vel .b. et .c. M2 .C. et .E. et .F. et reliqua Mi1 .C. et inter .E. et .F. et reliqua P3 Ve

5 quidem maius F5 spacium *om* Mi2 dicitur tonus V4 tonus *suprascr* id est sonus MC semitonium *suprascr* medium sonum MC semitonius Lo2 RV semitonium dicitur W1 semis *suprascr* medium MC semis *suprascr* vel semitonium F1 semitonus *pro* semis RV semium *pro* semis Re semus Lo4 semis videlicet *om* Gt M2 videlicet *suprascr* id est sine dubio MC vero *pro* videlicet Lo6 W1 videlicet *om* F5 tonus *suprascr* id est sonus MC

[6] Item inter aliquam vocem et tertiam a se tum ditonus est, id est duo toni, ut a .C. ad .E.; [7] tum semiditonus, qui habet tantum tonum et semitonium, ut a .D. in .F. et reliqua. [8] Diatessaron autem est, cum inter duas voces quocumque modo duo sunt toni et unum semitonium, [9] ut ab .A. ad .D. et a .B. in .E. et reliqua. [10] Diapente vero uno tono maior est, cum inter quaslibet voces tres sunt toni et unum semitonium, [11] ut ab .A.

6 Item *suprascr* id est iterim MC Item *om* Lo6 inter .... duo toni *om* Lo2 ad *pro* a E1 M5 M9 a se disiunctam tum P2 a se *om* F5 tum *suprascr* id est demum MC tum *om* F5 M5 est *om* O1 idem est quod toni duo *pro* id est duo toni F5 duo *om* O4 toni *suprascr* id est soni MC et *pro* ut Re ab *pro* a Gt ad *pro* a MC a *om* Mi2 .c. *pro* .C. V2 et *pro* ad Mi2 in *pro* ad P2 .D. *pro* .E. Mi1 ut a .Γ. ad .B. F3 ad .E. ditonus est. Tum semiditonus Lo2

7 tum *suprascr* id est tunc MC tum ex altera parte semiditonus P2 tum se tum semiditonus F2 semiditonus est Br1 Lo5 M6 Pi V3 semiditonus id est qui Po quia *pro* qui Lo6 quod *pro* qui W1 qui .... semitonium *om* M2 habet totum tonum unum et O2 tonum tantum V4 W2 tantum *om* P5 tonum *suprascr* id est sonum MC semitonium *suprascr* id est medium sonum MC ab *pro* a Gt ad *pro* a .D. W1 .d. *pro* .D. F3 a .D. et reliqui MC ad *pro* in A C2 M1 M3 Mi2 Re RV V4 .D. ad .B. *pro* .D. in .F. Ro1 ut .A. ad .C. et .B. ad .D. et reliqua K reliqua. Capitulum quintum. Quod 6 modis sibi invicem voces iungantur. Rubrica. Diatessaron Mi2

8 Diatessaron *suprascr* id est ex pōs id est quattuor MC Diatessaron .... et reliqua (9) *om* Be autem *om* Br2 Br4 C1 C2 F1 F2 F3 F5 Lo6 M6 MC Mi1 Mi2 O1 P2 P3 P4 Re RV Wa in *pro* inter M4 Re voces *om* P5 modo *suprascr* id est tenor MC sunt duo C2 V3 sint duo O3 V4 omnes *pro* duo sunt MC duo sunt *om* Lo6 sint *pro* sunt Br3 toni sunt Gt Lo3 O2 Ro1 Ve sunt modi toni E1 toni *suprascr* id est soni MC unus semitonius M2 P3 uno semitonio F5 semitonium *suprascr* id est medium sonum MC

9 in *pro* ut Re ut *om* Mi2 a *pro* ab M5 inter *pro* ab E1 Lo6 M9 ab *om* F1 F3 K M1 M3 M4 MC Mi2 Pi Re RV et *pro* ad E1 M9 in *pro* ad E2 F2 Ve .d. *pro* .D. W1 .B. *pro* .D. M4 a .Γ. ad .C. *pro* ab .A. ad .D. Ro1 ab *pro* a C1 Gt M6 M7 O1 V4 a *om* A K M1 M3 M4 V1 V2 W2 .b. *pro* .B. W1 ab .D. *pro* a .B. O4 ad *pro* in A K M1 M3 M4 V1 V4 .e. Br3 MC .E., et a .C. in .F. E1 Lo2 M6 M9 O3 P5 .E. et a .D. in .G. Mi2 et reliqua *om* O1

10 Diapente *suprascr* id est ex pōs MC Diapente .... et reliqua *om* Mi2 V2 vero *om* A M1 M3 M4 O4 V1 est uno tono maior C1 C2 O4 uno *om* Lo4 tono *suprascr* id est sono MC est maior O3 V3 maior est diatessaron Be maior est quam diatessaron Lo2 quaslibet duas voces Wa voces duas quocumque modo tres O2 sunt tres C2 toni sunt V3 toni *suprascr* id est soni MC unium *pro* unum Re semitonium *suprascr* id est medium sonum MC unus semitonius M2 P3

11 ut a .Γ. in .D. et ab .A. in .E. et a .C. in .G. et a .D. in .a. et reliqua Lo2 ab .A. in .D. et a .B. in .E. Br3 .e. *pro* .E. W1 .F. *pro* .E. Re ab *pro* a Gt M2

in .E. et a .C. in .G. et reliqua.

12 Habes itaque sex vocum consonantias, id est tonum, semitonium, ditonum, semiditonum, diatessaron et diapente. 13 In nullo enim cantu aliis modis vox voci coniungitur, vel intendendo vel remittendo. 14 Cum-

a *om* M6 .F. *pro* .C. F3 et reliqua *om* Be reliqua. Hiis etiam adiungitur septimus diapason. Habes Br4 reliqua. Teste Boetio est armonia dulcis copulatio vocum. F1 F2 F5

12 De sex consonantias vocum. Habes M6 IIII. De sex modis sibi invicem voces iungantur. Habet *pro* Habes MC igitur *pro* itaque Be voces *suprascr* -um Lo6 consonantias *suprascr* id est insimul sonantias MC scilicet *pro* id est P2 id est *om* W1 tonus semitonius ditonus semiditonus P3 tonus *suprascr* id est sonum; semitonius *suprascr* id est medius sonus; ditonum *suprascr* id est duobus sonis; semiditonus *suprascr* id est sonus et medius sonus; diatessaron *suprascr* id est IIIIor; diapente *suprascr* id est V MC ditonum *om* Lo2 ditonum et semiditonum Br2 semiditonium Re et *om* Be Br1 C1 C2 D E1 F3 Lo5 Lo6 M7 O3 P5 Po V2 V3 V4 diapenta *suprascr* vel -e F1

diapente. Quibus adhuc consonantiis duae aliae modorum species a nonnullis cantoribus superadduntur, hoc est diapente cum semitonio, ut ab .E. ad .c.; itemque diapente cum tono, ut a .C. ad .a. Adiungitur etiam et diapason. Quae quia raro inveniuntur, a nobis minus inter sex annumerantur. Sed origo quidem diapason quae et qualis sit, si studiosus perscrutator, in sequentibus reperiet. *Solum in* A K M1 M3 M4 V1 G *In marg* M5 ut a .E. M5 Adiungitur etiam diapason M3 annumeratur K numerantur M5 Cuius quidem originem quae K M4 qui studiosus M1 M3 V1 G

reperiet. Est et diesis, id est certa vocum subductio, quae quia numquam admittitur, nisi cum quarta aut septima in quinta atque prima producitur, ideo omnino omisimus de ea loqui. *Solum in* A K M3 M5 V1 quarta *suprascr* a .D. in .E. — septima *suprascr* et .G. in .a. — quinta *suprascr* .E. — prima *suprascr* .a. K quintam atque primam M5

13 In nullo .... possidere (17) *om* M1 In nullo .... remittendo *om hic, sed habet post* possidere (17) M4 vero *pro* enim E2 autem *pro* enim C2 cantu *om* O1 aliis ab his modis O2 modis *suprascr* id est tenoris MC vox voci aliis modis coniungitur E1 M9 P5 Po vocis MC voci *om* M4 vox voci rite coniungitur M6 G iungitur A intendo V4 aut *pro* vel F5

remittendo. His etiam adiungitur septima diapason, quae quia raro invenitur, minus inter alias annumeratur. *Solum in* Br1 Br3 Br4 C1 D E1 E2 Gt Lo3 Lo6 M7 M9 Mi1 O2 O3 O4 P1 P3 P5 Po Ro1 V2 V4 W2 G *in marg* Br2 adiungitur etiam W2 etiam *om* V4 G adiunguntur G diapason septima O3 septem E1 Lo6 V2 V4 W2 G septimus P5 inveniuntur Ro1 V2 G inter alias *om* M4 alia P5 numeratur P3 enumeratur Mi1 innumeratur P5 annumerantur Lo6 M1 Ro1 V2

annumeratur. Cuius quidem originem quae et qualis sit studiosus perscrutator in sequentibus reperiet. Est et diesis, id est certa vocum subductio, quae quia numquam admittitur, nisi cum quarta aut septima in quinta atque prima producitur, ideo omnino omisimus de ea loqui. Cumque .... *Solum in* Br1 Br3 Br4 C1 Gt Lo3 M4 Mi1 O2

que tam paucis clausulis tota harmonia formetur, [15] utillimum est altae eas memoriae commendare, [16] et donec plene in canendo sentiantur et cognoscantur, ab exercitio numquam cessare, [17] ut his velut clavibus habitis canendi possis peritiam sagaciter ideoque facilius possidere.

O4 P1 P3 Ro1 Cuius .... reperiet *om* Mi1 qui *pro* quidem Br1 qualis sit si studiosus M4 Est etiam diesis C1 O4 Est diesis Gt Mi1 vocum certa Br3 subductio vocum P3 vel *pro* aut P3 aut cum septima M4 in prima et quinta P3 atque in prima Ro1 quintam atque primam Lo3 P1 perducitur M4 O4 ideoque Br3 de ea obmisimus Mi1 omisimus omnino O2 P3 omnino ideo de ea omisimus loqui Br1

14 Et cum tam E1 M5 M6 M9 P5 V3 Cum igitur tam Br4 clausulis *in marg* pro consonantiis Wa clausulis *suprascr* id est finibus Be *suprascr* id est consonatiis C1 *suprascr* id est terminationibus F1 F3 clausulis id est mutationibus F5 clausis Lo2 causulis P2 clausulis, teste Boetio, tota M6 P5 V3 G harmonia tota O4 formetur harmonia V2 harmonia *in marg* apta vocum copulatio Wa *in marg* Teste Boetio armonia id est dulcis copulatio vocis F3 harmonia *suprascr* id est cantus C1 F1 *suprascr* id est modulantia MC harmonia id est adnotatio <?> formetur E2 formatur E1 M9 formetur teste boetio Ve

15 utillimum *suprascr* id est honestissimum MC utilissimum Br2 D E1 F2 Gt M2 M7 M9 Mi1 O3 P1 P5 Po V3 W2 est *om* P4 eas altae F2 K Mi1 O4 P5 Po V2 W2 alto Lo2 altae *om* V3 altae eas altae memoriae Re eas *suprascr* scilicet consonantias F1 eas consonantias F3 commendare memoriae V3

16 et *om* E1 F5 M9 O1 P3 P5 Po W2 donec *suprascr* id est quandiu MC plane *pro* plene V4 plene *om* F5 in canendo plene Lo3 Ro1 sentiantur in canendo Wa sentiatur F3 agnoscantur F1 F5 *suprascr* co<gnoscantur> F1 agnoscatur F3 exercitio *suprascr* id est ab operatio <....?....> gatio MC *suprascr* id est studio F1 RV studio *pro* exercitio F5 cessare nunquam P3 cessant *pro* cessare Re quiescere *pro* cessare V4 cessare et consonantiis velut V3

17 his clausulis velut M6 G his clausulis vel consonantiis velut E1 M9 P5 veluti C1 M7 Mi1 Pi Re Ro1 G velut quibusdam clavibus M6 G clavibus *suprascr* id est per quas cantus aperitur ut hostium clavi C1 *suprascr* id est quasi MC habitis *om* G canendi *om* Mi1 peritiam possis V2 possit O2 possis *om* Br3 peritiam *suprascr* id est doctrinam F1 F3 peritia *suprascr* id est sapientia MC sagaciter *suprascr* id est studiose F1 F3 Wa *suprascr* id est studio RV *suprascr* id est astutialiter MC sagaciam V2 sagaciterque Lo2 ideoque *suprascr* id est idcirco MC ideo E2 et eo *pro* ideoque V4 ac *pro* ideoque M6 ideoque *om* Mi1 G facilius *suprascr* id est levius MC faciliusque G

1 CAPITULUM V

De diapason et cur septem tantum sint notae

2 Diapason autem est in qua diatessaron et diapente iunguntur; 3 cum enim ab .A. in .D. sit diatessaron, et ab eadem .D. in .a. acutam sit diapente, 4 ab .A. in alteram .a. diapason existit.

A 45r - Be 6r - Br_1 11v - Br_2 14v - Br_3 6r - Br_4 42r - C_1 105r - C_2 59r - D 74r E_1 49v - E_2 41r - F_1 9r - F_2 51v - F_3 23r - F_5 93r - Gt 4r - K 60v - Lo_2 2v - Lo_3 3r Lo_4 7r - Lo_5 81v - Lo_6 99r - Lu 3r - M_1 14v - M_2 42v - M_3 124v - M_4 151r - M_5 119v M_6 2v - M_7 10v - M_9 85 - MC 162 - Mi_1 4r - Mi_2 2v - O_1 2v - O_2 60r - O_3 83v O_4 36v - P_1 76r - P_2 137r - P_3 3r - P_4 76v - P_5 36v - Pi 8r - Po 5r - Re 158v - Ro_1 2v RV 98v - V_1 37r - V_2 64r - V_3 20r - V_4 4r - V_5 22v - Ve 3v - W_1 90r - W_2 11r Wa 141v - G 6

1 Capitulum V *om* A Be Br_1 C_1 D E_2 F_2 F_3 Gt Lo_2 Lo_3 Lo_6 M_2 M_3 M_4 M_6 M_7 Mi_1 P_1 P_3 Po Re V_2 V_4 V_5 Ve W_1 Capitulum *om* Br_2 Br_3 Br_4 E_1 F_1 F_5 K Lo_5 M_1 M_9 MC O_1 O_2 O_3 P_4 Pi RV V_1 W_2 *Titulum non habent* C_2 Gt Lo_2 Lo_5 M_2 M_5 M_7 Mi_1 O_2 P_2 Po Ro_1 V_5 Ve W_1 Capitulum sextum Mi_2 De *om* D et .... notae *om* Br_1 O_4 cur *om* V_4 tantum septem A M_3 V_2 G tantum *om* Be Lo_6 tantum sunt septem littere seu note Lo_4 tantum sint notae septem E_1 M_9 P_5 sunt Be modi *pro* notae A voces *pro* notae P_1 V_4 notae cantuum O_1 notae. Rubrica Mi_2

2 Diapason .... intenditur (11) *om* Mi_1 Diapason *suprascr* id est ex pōs id est VIII MC est autem F_3 autem *om* O_4 V_5 est *om* M_3 diatessaron *suprascr* id est IIII^{or}; diapente *suprascr* id est .V. MC coniunguntur C_2 M_6 V_4

3 enim *om* V_5 .a. in .d. V_5 .D. acutam Lo_6 diatessaron .a. E_2 et *om* Be D E_2 Gt Lo_2 Lo_5 Po Ve W_1 W_2 eadem littera .d. V_5 .d. Gt V_4 .D. *om* Po .D. sit diapente in .a. acutam A K M_1 M_3 M_4 V_1 acutum Lo_4 M_2 O_1 V_3 W_2 G acuta MC Wa acutam *om* F_5 P_2 V_4

4 ab acuta in alteram ^{a}.a. M_6 ab .a. in alteram ^{a}.a. F_1 ab .a. acuta in ^{a}alteram .a. E_1 M_9 .a. *pro* .A. V_2 V_5 .A. gravi M_5 .A. gravi in .a. acutam et ab .a. acuta in ^{a}alteram .a. P_5 alterum .a. M_2 sit diapason Gt V_5 diapason *suprascr* id est VIII MC diaposon M_1 diapente sit F_5 existit *suprascr* vel extitit F_1 *suprascr* id est consistit MC

[5] Cuius vis est eandem litteram in utroque habere latere, ut a .B. in .♭., a .C. in .c., a .D. in .d. et reliqua. [6] Sicut enim utraque vox eadem littera notatur, ita per omnia eiusdem qualitatis perfectissimaeque similitudinis utraque habetur et creditur.

[7] Nam sicut finitis septem diebus eosdem repetimus, ut semper primum et octavum eundem dicamus, [8] ita primas et octavas semper voces easdem figuramus et dicimus, [9] quia naturali eas concordia consonare

5 cuius *suprascr* diapason scilicet Be ius *pro* vis F1 Lo6 *suprascr* id est lex F1 lex *pro* vis F5 vix Wa bis *pro* vis *suprascr* id est duo MC vis est *suprascr* contingit O1 vis *om* RV ut *pro* est V5 est *om* F3 utroque latere eandem litteram C2 in eandem F1 F5 Mi2 Pi in eadem littera RV in eadem litteram F3 eadem littera eodem se habeat, ut V5 in *om* A F1 F3 K Lo2 Lo4 M1 M3 M4 M5 M6 Mi2 O1 Pi RV V1 V2 V4 in utroque .... littera *om* F5 utroque *suprascr* id est ambobus MC utraque M2 Wa habere utroque latere Ve latere habere Br1 E2 Gt M5 O2 O3 V3 W2 latere, ut cui per graves diatessaron contulit eidem per acutas diapente reddat, et cui per graves diapente reddit eidem in acutis per diatessaron conveniat, ut a .B. P1 in *pro* ut Re ab .B. Br4 F3 Gt M2 V4 Ve ut .B. F2 a .♭. in .b. V5 .b. *pro* .♭. Re .♭. *pro* .♮. Gt .♭. et .C. in .c. et ab .D. Gt et a .C. Br3 E2 Lo4 M6 Mi2 V4 .c. *pro* .C. V2 .c. et .d. in .d. et hoc (?) de singulis V5 et a .D. Br3 E2 Lo4 M6 Mi2 V4 a .D. in .d. *om* Ro1 reliqua similiter M6

6 utraque *suprascr* id est ambabus MC vox *om* M4 O2 eandem litteram MC Re RV litteram F3 Wa notatur *suprascr* id est signatur MC notantur Re ita qualitatis eiusdem perfectissimaeque similitudinis per omnia utraque M2 eiusdemque *suprascr* id est unius Be eiusdem litteris vel qualitatis V4 perfectissime Lo6 Ve utraque *suprascr* id est ambabus MC utraque *suprascr* vox Be Pi utraque *om* V4 utraque vox habetur Br1 O2 creditur et habetur V5

7 Nam *suprascr* id est quia MC sicut habetur et creditur finitis P2 repetimus eosdem Po eosdem *om* Lo2 eosdem semper repetimus M5 repetimus et Br1 primum octavum et eundem Wa octavum *pro* primum Mi2 octavum et nonum *pro* primum et octavum RV primum *om* Ro1 et *om* MC octavum et unus diem diem dicamus MC eosdem Ve eandem P3 eundem *om* V4 eundem diem A Br4 C1 Gt K Lo3 M1 M3 M6 P4 Ro1 V1 W1 Wa G diem eundem F1 F2 F5 M9 Mi2 P2 RV esse dicamus M6 Mi2 O4 dicimus Br1 W2 dicamus diem P1 vocamus *suprascr* dicamus Gt

8 primas *om* F1 F2 F5 primas et *om* A Be Br1 C2 F3 K Lo2 Lo4 Lo5 M1 M3 M4 M5 MC Mi2 O1 O4 P2 P5 Pi Re RV V1 V5 Ve W1 Wa semper octavas Lo4 O1 octava MC RV voces semper E1 M6 M9 semper *om* Po voces esse easdem P2 eodem charactere *pro* easdem M6 V1 G easdem *om* F3 easdem esse dicimus V5 figuravimus RV

9 et *pro* quia Re eas naturali O3 G naturalis MC ipsas *pro* eas V5 easdem M2 consonare *suprascr* id est in simul sonare MC consonare eas F5

sentimus, ut .D. et .d. [10] Utraque enim tono et semitonio et duobus tonis remittitur, et item tono et semitonio et duobus tonis intenditur. [11] Unde et in canendo duo aut tres aut plures cantores, prout possibile fuerit, si per hanc speciem differentibus vocibus eandem quamlibet antiphonam incipiant et decantent, [12] miraberis te easdem voces diversis locis, sed minime diversas habere, [13] eundemque cantum gravem et acutum et superacutum tamen unice resonare, hoc modo:

consentire Lo_6 sentimus *om* Br_3 in *pro* ut Re .d. *pro* .D. V_2 .d. et .D. M_2 .D. gravis et .d. acuta O_4

10 Utraque *suprascr* id est ambabus MC Utroque V_2 enim .D. et .d. tono P_5 enim *om* O_4 tono *suprascr* id est sono MC tono semitonio Re V_4 Wa semitonio *suprascr* id est medio sono MC sumit *pro* semitonio Re tonis *suprascr* id est sonis MC remittitur *suprascr* id est deponitur C_1 *suprascr* id est resistitur MC *suprascr* id est potest remitti Lo_4 remittitur *suprascr* vel -un [remittuntur] F_1 remittitur .... tonis *om* Br_4 RV V_5 et .... intenditur *om* E_2 M_2 item *suprascr* id est iterim MC itemque M_6 O_4 iterum F_5 item *om* P_2 item duobus semitonio et tono intenditur Lo_4 tono *suprascr* id est sono MC tono semitonio Wa semitonio *suprascr* id est medio sono MC tonis *suprascr* id est sonis MC tonis elevatione vel intenditur Lo_6 intenditur *suprascr* id est elevatur C_1 elevatur *pro* intenditur W_2 intenditur *suprascr* vel -un [intenduntur] F_1

11 Unde *suprascr* id est a quo MC Unde et *om* Mi_1 et *om* C_2 Mi_2 O_3 P_5 V_3 V_5 Wa in *om* MC duo *om* F_3 cantores aut plures Be vel *pro* aut V_4 est *pro* fuerit Lo_6 super *pro* si per C_2 Mi_2 Re si per hanc speciem *om* Mi_1 speciem *suprascr* id est figuram MC differentibus *suprascr* id est dividentibus MC eadem F_3 quamlibet *suprascr* id est qualicumque MC quolibet F_3 antiphonam quamlibet Ve antiphoniam P_2 symphoniam *pro* antiphonam A K M_1 M_3 M_5 V_1 V_3 G incipiunt C_2 incipient G decantant C_2

12 mirabilis Mi_2 mirabileque C_2 miraberis .... resonare *om* Mi_1 et *pro* te F_3 res *pro* te Mi_2 te *om* C_2 W_1 eandem vocem F_1 F_2 F_5 voces quoque Br_1 diversis *suprascr* scilicet in F_1 diversis quam locis E_2 diversas *suprascr* scilicet esse F_1 diversas esse habere F_3 habere diversas Br_4 V_3 V_5 habeas MC habere voces M_6

13 et eundem Lo_3 O_2 Ro_1 nunquam eundemque M_2 cantus grave MC gravem cantum Ve sonum *pro* cantum P_1 V_4 cantum *om* A K Lo_5 cantum et gravem O_2 et *om* O_4 gravem acutum superacutum V_5 et superacutum *om* F_3 tantum F_3 una voce *pro* unice Mi_2 univoce E_1 K M_1 M_5 M_9 P_3 V_1 G in voce M_3 uniter P_1 unice *om* V_5 resonare cantum hoc modo Lo_5 hoc modo resonare C_2 modo *suprascr* id est tenor MC hoc modo *om* V_5 hoc modo. De gravibus et acutis atque excellentioribus vocibus VI. F_1

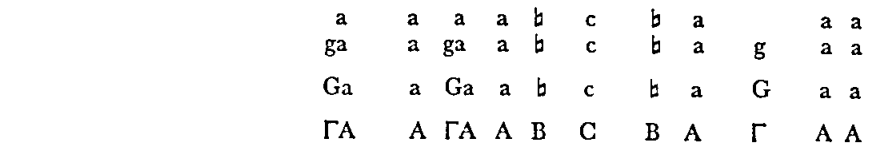

14 Sum - mi re - gis archan - ge - le Mi - cha - el

14 *Cum litteris suprascr et neumis* M4 *Cum litteris suprascr et neumis in lineis* Br2 *Litteras om* O3 Re *Seriem litterarum* .Γ. . . . . .A. *bis habet* M2 *Litteras super* <re>gis archan<gele> *om* V2 Ve

a
Superacutae g a . . . .
Acutae G a . . . .
Graves Γ A . . . . Br1 Br4 F6 V4 G
Graves Acutae Superacutae *infrascr* Summi . . . . Michael M6 Mi1 A gravibus Summi . . . . Ab acutis Summi . . . . A superacutis Summi . . . . O3 P5 V3 *In marg*

c d
Ab acutis a superacutis Lu *In marg* Γ A B (*etc*) . . . . c d Lo2
In marg G a a b a b c b a g a a
G a a ♭ a ♭ c B a G a a
Γ A A b a B C b a G a a P2
In marg exemplum cum notis manu post (*Glareani?*) M9 *Iuxta fig* De 7 gravibus acutis et excellentioribus vocibus F5 *Exemplum* Summi . . . . archangele *habet*

a ♮ c
post variaveris [16] W1 Summe Lo6 .a.♭.c. *pro* .a.♭.c. Be D Lo5 Lo6 M3 Mi2 P2

a
.a. *pro* .a. M2 P3 .b. *pro* .♭. Br2 Lo2 M4 *Seriem* .Γ. . . . . .A. *om* Lu

g
G
Γ
Sum<mi> Br1 Br4 E1 F5 Gt Lo4 Lu M6 M9 MC Mi2 O1 O2 P2 P5 Po RV V4 Wa

Γ ΓA
Sum<mi> *et* Sum<mi> M2

g
G
Γ
re<gis> Br1 Br4 E1 F1 F2 F3 Gt Lo4 Lo6 Lu M2 M6 M9 MC Mi2 O1 P2 P5 Po RV V4 Wa

a a ♭ c a
a G a ♭ c a

a G a ♭ c a

A Γ A B C A
re-gis ar - chan - ge - le F5

15 Item si eandem antiphonam partim gravibus partim acutis sonis canta-
veris 16 aut quantumlibet per hanc speciem variaveris, eadem vocum unitas

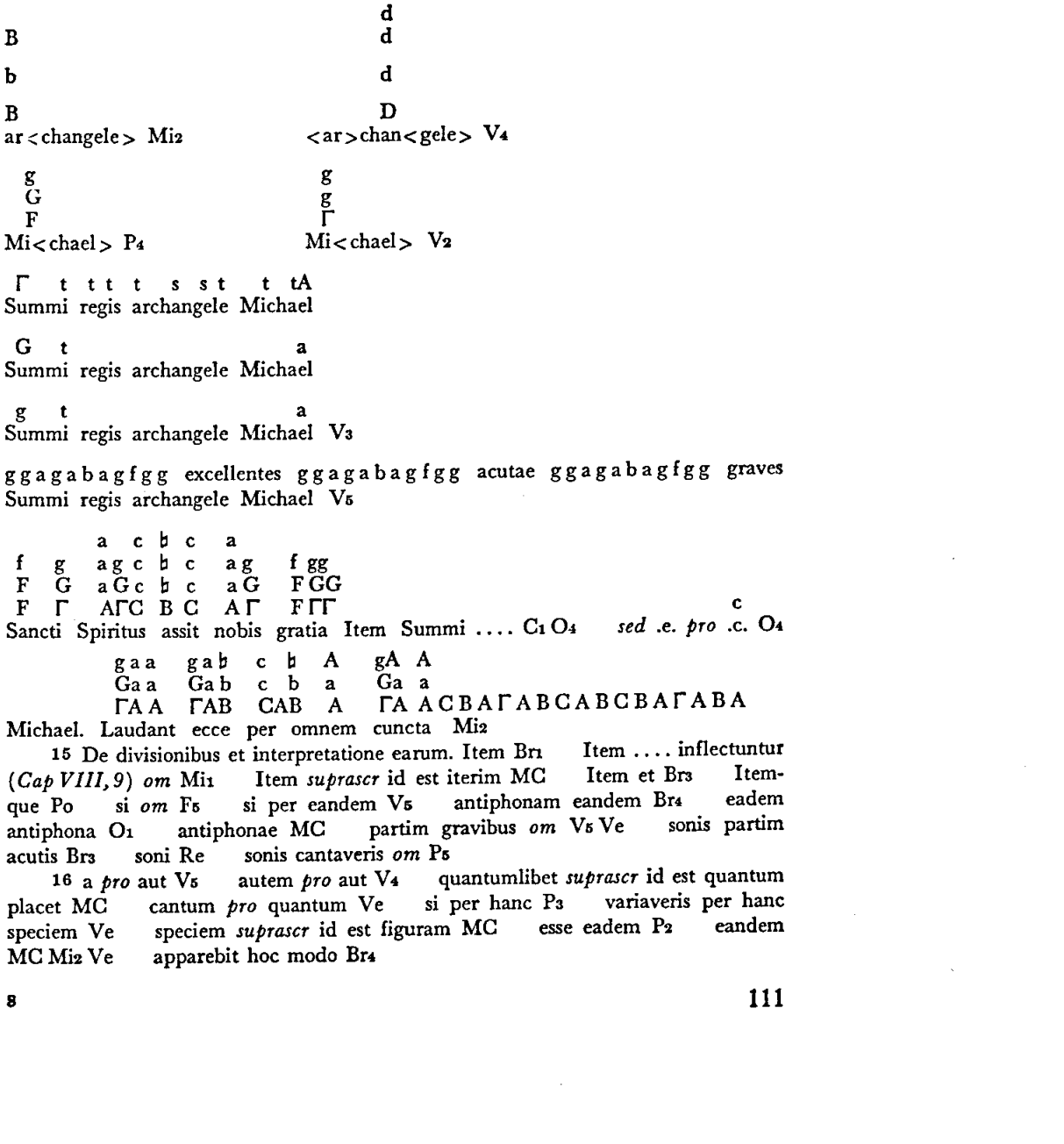
d
B
d
b
d
B
D
ar<changele> Mi2
<ar>chan<gele> V4
g
G
F
g
g
Γ
Mi<chael> P4
Mi<chael> V2
Γ t t t t s s t t tA
Summi regis archangele Michael
G t
a
Summi regis archangele Michael
g t
a
Summi regis archangele Michael V3
g g a g a b a g f g g excellentes g g a g a b a g f g g acutae g g a g a b a g f g g graves
Summi regis archangele Michael V5
a c ♭ c a
f g a g c ♭ c a g f gg
F G a G c ♭ c a G F GG
F Γ A Γ C B C A Γ F Γ Γ
c
Sancti Spiritus assit nobis gratia Item Summi .... C1 O4 sed .e. pro .c. O4
g a a g a ♭ c ♭ A gA A
G a a G a b c b a G a a
Γ A A Γ A B C A B Γ A B C A B C B A Γ A B A
Michael. Laudant ecce per omnem cuncta Mi2

15 De divisionibus et interpretatione earum. Item Br1 Item .... inflectuntur (*Cap VIII, 9*) *om* Mi1 Item *suprascr* id est iterim MC Item et Br3 Itemque Po si *om* F5 si per eandem V5 antiphonam eandem Br4 eadem antiphona O1 antiphonae MC partim gravibus *om* V5 Ve sonis partim acutis Br3 soni Re sonis cantaveris *om* P5

16 a *pro* aut V5 autem *pro* aut V4 quantumlibet *suprascr* id est quantum placet MC cantum *pro* quantum Ve si per hanc P3 variaveris per hanc speciem Ve speciem *suprascr* id est figuram MC esse eadem P2 eandem MC Mi2 Ve apparebit hoc modo Br4

apparebit. [17] Unde verissime poeta dixit: septem discrimina vocum, [18] quia etsi plures fiant, non est aliarum adiectio sed earundem renovatio et repetitio. [19] Hac nos de causa omnes sonos secundum Boetium et antiquos musicos septem litteris figuravimus, [20] cum moderni quidam nimis

apparebit hoc modo:

Ga a Ga a ♭ c ♭ a G a a FG G a G c ♭ c a G FGG
Sum-mi re-gis ar-chan-ge-le Mi-cha-el Sanc-ti Spi-ri-tus assit nobis gratia

Solum in A K M1 M3 M4 V1 *cum neumis* A G *cum neumis in lineis* M1 M3 V1 G

cum neumis et litteris M4 Sum<mi> M1 re<gis> M1 M4 V1

apparebit hoc modo:

c a c a c d c
FG g a⌐c ♭ c a g f G⌐ G c a c c dCa c ♭c a gF G g
Sancti Spiritus adsit nobis gratia Quae corda nostra sibi faciat habitaculum F1

apparebit hoc modo:

G G aGc ♭ c aG FGG c ♭ a c d c a c ♭c a GF GG
Sancti Spiritus adsit nobis gratia Quae corda nostra sibi faciat abitaculum F1

a c ♭ c a c ♭ a c d c a c ♭c a
g g ag c ♭ c ag f gg c ♭ a c d c a c ♭c a g f g g

apparebit hoc modo:

c c
FG G aGc ♭ c a G FGG c c A c c dCA c bc a g f g G
Sancti spiritus assit nobis gratia Quae corda nostra sibi faciat habitaculum Mi2

17 Utinam *pro* Unde *suprascr* id est puto MC Unde poeta verissime C2 Ve G Unde et poeta verissime A K M1 M3 M4 V1 V2 verissime *om* F5 poeta *suprascr* id est versificator MC poeta *suprascr* scilicet virgilius F1 dixit esse septem P2 septem sunt discrimina V4 discriminibus E2 discrimina *suprascr* id est differentias F1 *suprascr* id est discretas F3 *suprascr* id est divida MC

18 si *pro* etsi MC etsi sunt plures Lo6 plures sint vel fiant M5 G fient Lo2 aliarum adiectio non est O4 est *om* F5 aliarum *om* P2 abiectio F2 P3 *correxit* adiectio P3 adiectio *suprascr* id est adiunctio MC renovatio earundem G ac *pro* et Lo3 Ro1 vel Gt earundem repetitio et renovatio A K M1 M3 M4 Po V1 V5 Ve revocatio et repetitio earundem Lu

19 Nos hac V4 ac *pro* Hac MC Hac de causa nos V1 Hac etiam de causa nos secundum pitagoram et antiquos omnes sonos figuramus V5 sonos omnes A K M1 causa secundum .... musicos omnes sonos Lo3 Ro1 sonos *suprascr* id est tonos MC poetium *pro* Boetium V2 figuramus E2 Mi2 M5 O1 O2 praenotavimus *pro* figuravimus W1 figuravimus litteris A K M1 M3 M4 O3 V1 V3

20 quidam moderni A modernis Re moderni *om* P1 quidam *om* V5

17 Vergilius Aeneis VI, 646.
20 Quoad „moderni" cf. Musicam Enchiriadem cum Scolils (*GS* I, 152s., 174).

incaute quattuor tantum signa posuerint, [21] quintum et quintum videlicet sonum eodem ubique charactere figurantes, [22] cum indubitanter verum sit quod quidam soni a suis quintis omnino discordent [23] nullusque sonus cum suo quinto perfecte concordet. [24] Nulla enim vox cum altera praeter octavam perfecte concordat.

incaute nimis Lo6 nimis *suprascr* id est multum MC incaute posuerunt quatuor V5 signa tantum E1 M9 O4 P5 V3 V4 tantum .... quintum *om* V5 signa vocibus P3 posuerint *suprascr* vel -unt F1 posuerunt Br1 E2 F5 K Lo2 M7 V2 V4 Ve G posuerint signa tantum W2 posuerunt signa W1

21 quintus et quintas MC quintum et quintas Re quartum et F5 et quintum *om* G vel *pro* et W1 videlicet *suprascr* id est sine dubio MC scilicet *pro* videlicet V5 videlicet *om* A Be C2 D E2 K Lo5 M1 M3 M4 M7 O1 O4 Po V1 V4 V5 W1 sonum eodem videlicet Lo4 sonum *suprascr* id est tonum MC soni V5 sonum *om* Be C2 D E2 Lo5 M7 O1 Po W1 W2 eodem sonum V3 ubique eodem P3 caractere *suprascr* id est iuncture lictere MC *post* figurantes *quinque signa dasiana inaccurate signata; subter his signis verba abbreviata* protus, deuterus, tritus, tetrardus, protus P3

22 indubitanter *suprascr* id est non id est sine dubio MC quidem *pro* verum M4 quidam assoni sunt quintis V4 quidam V soni W2 quidam quinti soni V5 soni *suprascr* id est toni MC sonis *pro* soni RV assunt *pro* a suis *suprascr* id est adiungunt MC suis sonis quintis P3 quinti MC quintis *suprascr* ut .B. et .F. Gt *suprascr* .B. F.♭. M7 quintis ut .B. et .F. M3 V1 G quintis sonis V5 suis omnino discordent quintis Po discordent omnino E1 M9 P5 Re omnino *suprascr* id est omnibus modis MC discordent *suprascr* id est divident MC discurrerit *pro* discordent A

23 et nullus P3 nullumque V2 nullisque F2 sonus *suprascr* id est tonus MC perfecte *om* P1

24 Nulla .... concordat *in marg* Br2 M2 Nulla .... concordat *om* Be C2 F3 Lo2 Lo3 Lo5 M6 P2 P3 Pi Ro1 V2 vox enim praeter octo cum altera concordat V4 cum altera *om* M7 W1 alia *pro* altera D E1 M9 Po W2 altera voce praeter O1 praeter octavam cum altera P1 V5 praeter *suprascr* id est sine MC praeter *om* Mi2 ad octavam Re VII *pro* octavam E2 perfecte *om* Br2

[1] CAPITULUM VI

Item de divisionibus et interpretatione earum

[2] Ut autem de divisione monochordi in paucis multa perstringam, semper diapason duobus ad finem passibus currit, [3] diapente tribus, diatessaron quattuor, tonus vero novem, [4] quae quanto passibus numerosiores tanto spatio breviores. [5] Alias vero divisiones praeter has quattuor invenire non poteris.

A 46r - Be 6r - Br_1 13r - Br_2 15r - Br_3 6r - Br_4 43r - C_1 105v - C_2 59v - D 74v E_1 50r - E_2 41v - F_1 9r - F_2 51v - F_3 23v - F_5 93v - Ge 1r - Gt 4v - K 61r - Lo_2 3r Lo_3 3v - Lo_4 7v - Lo_5 82v - Lo_6 99v - Lu 3r - M_1 15r - M_2 43r - M_3 125v - M_4 151v M_5 119v - M_6 3r - M_7 11r - M_9 86 - MC 164 - Mi_2 3r - O_1 3r - O_2 60v - O_3 84r O_4 37r - P_1 77r - P_2 137v - P_3 3r - P_4 77r - P_5 36v - Pi 9v - Po 6r - Re 159v Ro_1 3v - RV 99v - V_1 37v - V_2 64v - V_3 20v - V_4 5r - V_5 22v - Ve 4r - W_1 90v W_2 12r - Wa 142r - G 7

[1] Capitulum VI *om* A Be Br_1 Br_3 C_1 D E_2 Ge Gt Lo_2 Lo_3 Lo_6 Lu M_1 M_3 M_4 M_7 P_1 P_3 Po Re Ro_1 V_2 V_4 Ve W_2 Capitulum *om* Br_2 Br_4 E_1 F_1 K Lo_5 M_6 M_9 MC O_1 O_2 O_3 P_4 Pi RV V_1 W_1 VII *pro* VI F_1 F_3 F_5 Mi_2 V_5 *Titulum non habent* Br_3 C_2 E_2 F_3 Ge Gt Lo_2 Lo_5 M_7 O_2 P_2 Po Re Ro_1 V_5 Ve W_1 Item *om* Br_2 C_1 E_1 F_2 F_5 Lo_6 Lu M_5 M_6 M_9 MC Mi_2 O_3 P_5 Pi V_3 G divisione Br_1 Br_4 Lo_3 Lo_4 Lo_6 M_1 M_5 P_3 divisionibus vocum A Lu Pi G interpretationibus A C_1 F_5 Lu M_6 M_9 MC O_3 V_3 G earum interpretatione K M_1 M_3 M_4 M_5 V_1 V_2 W_2 notarum *pro* earum Br_4 earum *om* A earum. Rubrica Mi_2 De interpretatione. Be De divisione monochordi O_4 Item divisione monocordi per consonantias et de interpretatione earum D

[2] Ut .... monochordi *om* V_5 Et ut divisione P_2 De divisione autem E_2 de *om* F_3 Ge divisiones MC divisioni Pi divisionibus Mi_2 in *om* C_1 sub paucis E_2 in multis pauca K paucis per multa E_1 multam Ve perstringam multa M_9 multa *om* Br_4 constringam Br_1 C_1 E_2 O_4 diapason *suprascr* id est VIII° MC duo *pro* duobus V_4 passibus ad finem M_6 O_1 ad finem aequis A Lo_4 G ad finem autem M_4 currit passibus Ro_1 G passibus *om* Lu

[3] diapente *suprascr* id est V° MC tribus *suprascr* scilicet passibus Ge diatessaron *suprascr* id est IV° MC quattuor *suprascr* scilicet passibus Ge tonus *suprascr* id est sonus MC autem *pro* vero M_6 vero *om* M_4 M_5 Po Ve octo *pro* novem Ge Wa *suprascr* scilicet passibus Ge

[4] qui *pro* quae Lo_2 Lo_3 Lo_4 Lo_6 M_2 M_6 O_1 Ro_1 V_2 V_3 V_4 W_2 G quae *suprascr* scilicet divisiones Ge *suprascr* mensurae P_2 quanto *suprascr* vel quanti F_1 quanto sunt passibus M_2 V_5 G numeriores RV sunt tanto C_1 Lu O_4 tanto sunt Br_3 Br_4 F_1 F_2 F_5 Ge Lo_4 MC Mi_2 O_1 O_2 O_3 P_1 P_2 P_4 Re RV V_3 V_5 Wa G spatio sunt Br_1 Ve breviores spatio M_5 breviosiores O_1

[5] Alias *suprascr* id est aliter MC autem *pro* vero M_6 V_5 vero *om* E_2

[6] Diapason autem interpretatur de omnibus, sive quod omnes habeat voces, [7] sive quia antiquitus citharae octo per eam fiebant chordis. [8] In hac specie gravior vox duo habet spatia, acuta unum, ut .A. et .a. [9] Diapente dicitur de quinque; sunt enim in eius spatio voces quinque, ut a .D. in .a. [10] Sed gravis eius vox tria habet spatia, acuta duo.

[11] Diatessaron sonat de quattuor, nam et quattuor habet voces, et gravior eius vox quattuor habet spatia, acuta vero tria, ut a .D. in .G.

divisiones *om* Lu praeter *suprascr* id est sine MC non invenies W_2 non *om* Mi_2 potes *pro* poteris E_2 *Figura de divisione monochordi in marg* E_2

6 Diapason *suprascr* id est VIII° MC dyapres *pro* diapason Mi_2 autem *om* F_3 M_4 de omnibus interpretatur Lo_6 O_3 dicitur *pro* interpretatur V_4 interpretatur *om* M_5 eo *pro* sive V_5 quia *pro* quod C_2 M_6 P_2 habeat omnes Br_4 C_1 O_4 V_5 voces habeat Re habet Lo_2 M_6 habeant MC voces *om* V_5 voces sub se M_6 G

7 quod *pro* quia C_1 E_2 F_3 K M_3 M_4 O_4 V_3 antiquis temporibus Po W_2 citharae *suprascr* id est genus musicae MC cithara M_2 VIIII *pro* octo M_4 per octo M_2 octo *om* P_1 eam *suprascr* scilicet diapason Ge eam *suprascr* id est per diapason Lo_4 per eam *om* O_2 fiebant *suprascr* formabantur Ge faciebant MC chordas M_2 chordis. *Sequitur parva figura de divisione monochordi. In marg* Spacium primi diapason quod est in gravibus a primo .B. ad secundum est duplex ad aliud quod est a secundo .A. ad tercium in acutis F_1 F_3 chordis ut patet inferius. *Sequitur parva figura:* .Γ....a.; diatessaron .A....D., .a....d.; diapente a a .D....a., .d....a.; diapason .A.....a., .a,...a. F_5

8 in hac specie *om* F_5 hac quidem specie A K M_1 M_3 V_1 G spe *pro* specie MC specie quidem Lu *post* specie *parva figura de divisione monochordi* F_1 specie *suprascr* diapason M_2 *suprascr* scilicet diapason Ge prima et gravior A Be M_1 M_3 P_1 V_1 G prima gravior Ve prior et gravior V_1 eius gravior V_4 gravior eius vox P_3 Ro_1 vox gravior C_1 O_4 habet duo M_5 V_5 spatia habet Lo_6 spatia ut A. et .a., acuta vero unum M_7 acutum Lo_2 acuta vox unum G acuta unum *om* Lo_5 unum *suprascr* scilicet spatium Ge ut ab .A. F_5 ut ab .A. ad .a. G ut ab .A. in .a. E_1 M_9 P_5 .a. *pro* .A. E_2 V_5 .A. *om* Re et *om* Lo_2

9 Diapason *pro* diapente V_2 de quinque dicitur Lo_6 sunt .... quinque *om* P_3 sunt eius enim spatio Re autem *pro* enim P_2 enim *om* Ge spatio eius O_3 V_3 V_4 huius *pro* eius D Po W_2 eis *pro* eius MC eodem *pro* eius F_5 quinque voces E_1 M_9 P_5 V_5 ab .D. Ge Gt V_4 .d. *pro* .D. E_2 V_5 .A. *pro* .a. F_3

10 gravior M_4 V_1 vox eius gravis V_2 vox eius P_2 Po est *pro* eius F_5 eius *om* Lu vox *suprascr* id est .D. P_1 tibi *pro* tria F_5 tria *om* M_4 spatia habet Lo_6 habet *om* F_5 acuta vero duo O_4 acuta vero duo ut a .C. in .G. V_5

11 sonat *suprascr* id est vocat F_1 vocat *pro* sonat F_5 de *om* Lo_6 et *om* V_4 V_5 Ve habet quattuor M_6 G habet voces quattuor V_4 voces habet O_1 habet *om* V_5 et *om* Lo_2 vox eius Gt vox *om* O_4 habet *om* O_1 et acuta V_5 vero *om* Ge Lo_6 V_5 tres *pro* tria Ge ab .D. Ge V_4 a .d. in .g. E_2 F_3

[12] Has tres species symphonias, id est suaves vocum copulationes memineris esse vocatas, [13] quia in diapason diversae voces unum sonant. [14] Diapente vero et diatessaron diaphoniae id est organi iura possident, et voces utcumque similes reddunt.

[15] Tonus autem ab intonando, id est sonando, nomen accepit [16] qui maiori voci novem, minori vero octo passus constituit. [17] Semitonium autem et ditonus et semiditonus, etsi voces ad canendum coniungunt, [18] divisionem tamen nullam recipiunt.

12 Has vero tres O_2 species *suprascr* id est figuras MC symphoniam F_2 V_2 copulationes vocum C_2 copulationes *suprascr* id est coniunctiones MC memineris *suprascr* id est recorderis MC vocatas esse memineris V_4

13 in *om* Wa diapason *suprascr* id est VIII° MC dyapres *pro* diapason Mi_2 unice *suprascr* id est unum Ge unum *om* F_5

14 Diatessaron vero et diapente C_2 Diatessaron et dyapente diaphoniae V_5 Diapente *suprascr* id est V° MC enim *pro* vero E_2 vero *om* Ge diatessaron *suprascr* id est IV° MC et diapason symphoniae V_2 id est organi *om* Lo_3 iura organi Gt P_1 Ro_1 iura *suprascr* id est lege MC possideant Ge MC Mi_2 Re voces similes utrumque V_5 voces vel qualicumque modo utcumque F_2 ut qualiter cumque modo F_5 utcumque similes reddunt *suprascr* vel qualiter cumque modo F_1 utcumque *suprascr* id est quomodo Ge quarum *pro* utcumque F_3 utrumque O_4 P_5 similiter *pro* similes *suprascr* id est ubique MC similes *om* C_2

15 vero *pro* autem A Br_3 E_2 K M_1 M_3 M_4 M_5 Mi_2 O_1 P_1 P_4 Po W_2 autem *om* V_5 nomen accepit id est sonando Po vel *pro* id est V_4 idem *pro* id est F_5 id est sonando *om* Br_4 Ge Lu id est a sonando Be V_5 G accipit O_1

16 qui *suprascr* scilicet tonus Ge quia *pro* qui K Lo_2 maiori *suprascr* .A. P_1 maioris RV maiori quidem voci A K M_1 M_3 M_4 V_1 voci *om* Lo_6 voce ut a .C. ad finem VIIII passus, minori vero ut ab .A. VIII passus constituit W_2 non est *pro* novem O_1 novem passus Ge Lu V_5 minori *suprascr* .D. P_1 vero *om* V_5 pasos *pro* passus MC passus *om* Lu constituunt P_5

17 semitonium *suprascr* id est medium sonum MC semitonius F_1 Pi semitonus F_3 F_5 vero *pro* autem D autem *om* Be M_5 V_2 semitonium autem semiditonus ac dytonus etsi V_5 et semiditonus et ditonus W_2 editum *pro* et ditonus Mi_2 ditonum M_5 MC *suprascr* id est duobus sonum MC et ditonus *om* Ge Re semiditonum M_5 MC O_1 *suprascr* id est habens sonum et medium sonum MC et semiditonus *om* P_3 V_3 G etsi omnes voces V_1 in canendo G coniungant Br_1 iungunt Po iungant M_6 iunguntur Gt congruunt F_3 Semitonium dicitur non plenus tonus latine semit. vocatur ipsum brevis spatio. Ditonus est cum inter duas voces duo sunt toni ut inter tertiam et quintam et reliqui. Semiditonus dicitur quia minor est ditono cum inter duas aliquas voces est unus tonus et unum semitonium. ut inter .D. et .F. est .E. semitonius igitur et ditonus. O_4

18 tamen divisionem Lo_3 Ro_1 divisiones Lu divisionum MC tantum *pro* tamen Ge nulla M_5 nullam in monochordo recipiunt M_6 V_5 G recipiunt in monochordo O_2 accipiunt E_2 recipiunt. Explicit de divisionibus M_3 M_4 P_1 recipiunt. Explicit de divisionibus vocum P_4 Pi recipiunt. Explicit de divisionibus vocum. Incipit de modis Wa

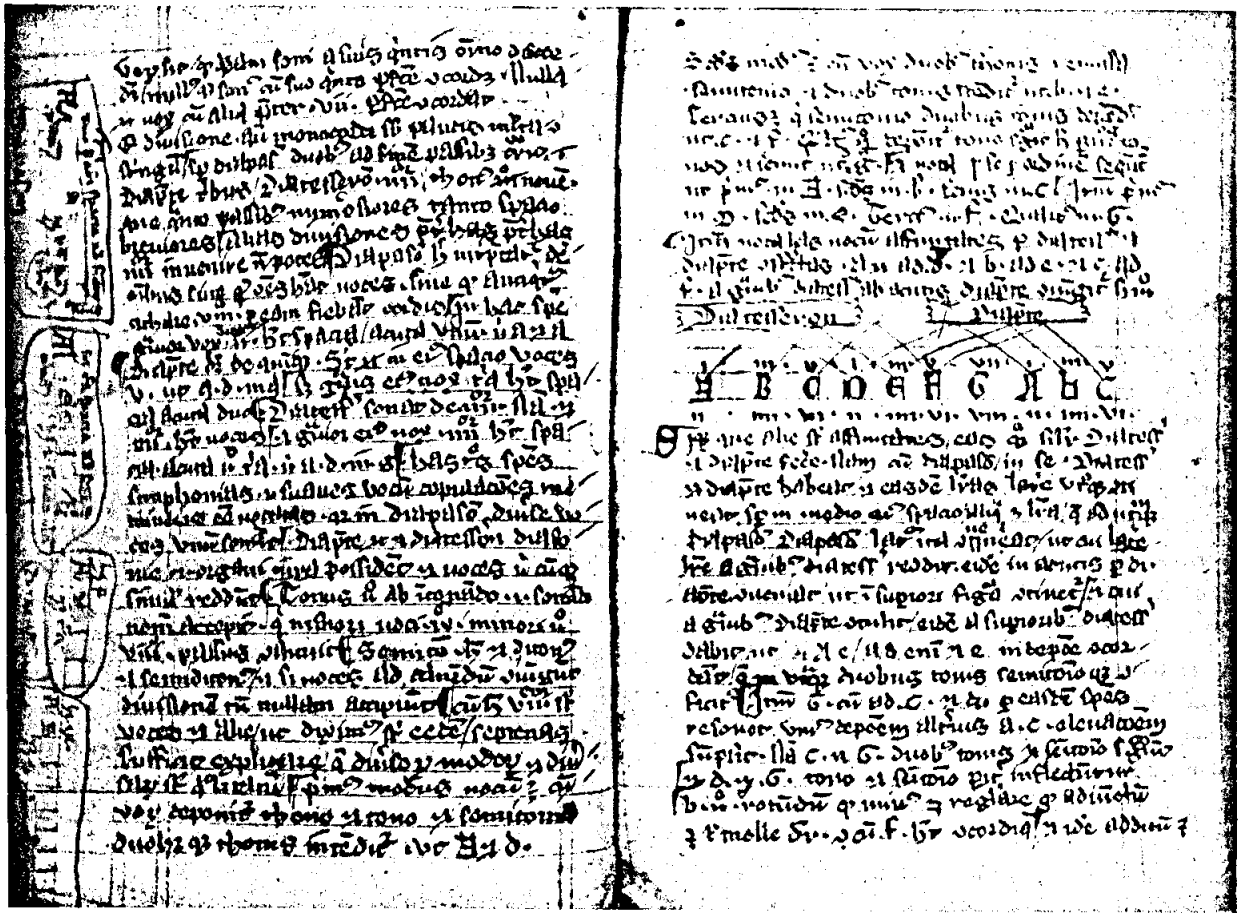

Tab. 5. — Erfurt, Bibl. Amplon. 94, fol. 41v-42r.

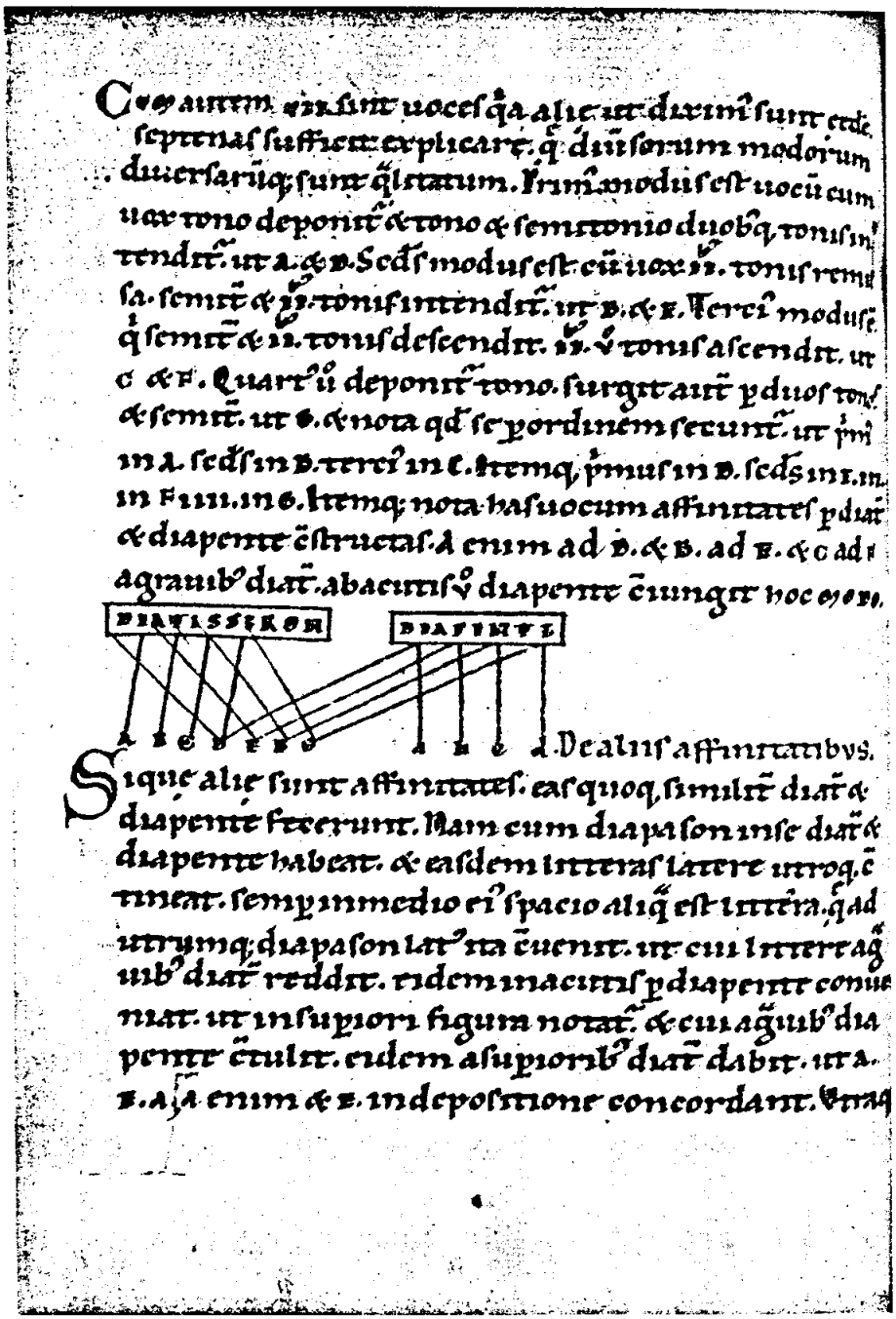

Tab. 6. — Rochester, Sibley Mus. Libr. ML 92, 1200, fol. 46v.

1 CAPITULUM VII

De affinitate vocum per quattuor modos

2 Cum autem septem sint voces, quia aliae ut diximus, sunt eaedem, septenas sufficit explicare, 3 quae diversorum modorum et diversarum sunt qualitatum. 4 Primus modus vocum est, cum vox tono deponitur et

A 45r - Be 6r - Br1 14v - Br2 15r - Br3 6v - Br4 43r - C1 105v - C2 59v - D 75r E1 50v - E2 41v - F1 9v - F2 52r - F3 23v - F5 93v - Ge 1v - Gt 5r - K 61r - Lo2 3v Lo3 4r - Lo4 8r - Lo5 82v - Lo6 99v - Lu 3v - M1 15r - M2 43v - M3 126r - M4 151v M5 119v - M6 3r - M7 11v - M9 86 - MC 165 - Mi2 3v - O1 3r - O2 61r - O3 84v O4 37v - P1 77r - P2 137v - P3 3v - P4 77v - P5 36v - Pi 9v - Po 6v - Re 159v Ro1 3v - RV 100r - V1 37v - V2 64v - V3 20v - V4 5v - V5 23r - Ve 4r - W1 90v W2 13r - Wa 142v - G 7

1 Capitulum VII *om* A Be Br1 C1 D E2 F1 F2 F3 F5 Gt Lo2 Lo3 Lo6 M2 M3 M4 M6 M7 P1 P3 Po Re V2 V4 V5 Ve W1 W2 Capitulum *om* Br2 Br3 Br4 E1 Ge K Lo5 Lu M9 MC O1 O2 O3 P4 Pi Ro1 V1 W1 VIII *pro* VII Mi2 W1 *Titulum non habent* C2 E2 Gt F3 Lo2 Lo5 M2 M7 O2 P2 Po Re Ro1 V4 V5 Ve W1 Wa Incipit de affinitate P1 Incipit de modis et affinitate P4 affinitatibus K M1 M3 M4 M5 MC V1 W2 modum *pro* vocum M1 vocum et modis P5 modos quattuor F5 per quattuor modos *om* Be Lu O3 V3 modos. Rubrica Mi2 De modis quattuor et affinitatibus vocum A G De quattuor modis vocum O4 De modis et qualitatibus diversis musice artis M6

2 Cum *suprascr* id est quoniam MC Dum Lu Cur F5 enim *pro* autem E2 sint septem O2 octo *pro* septem MC septem *om* F5 P2 voces sint Lo4 O1 V5 sint *om* Ge illae *pro* aliae Ve alias F5 quia aliae id est octavae voces ut diximus sunt eaedem M1 quia aliae ideo octavae voces ut diximus sunt eaedem M3 quia ut diximus aliae id est octavae voces sunt eaedem G quia aliae sunt eaedem ut diximus Lu quia non aliae sed eaedem ut diximus Lo4 quia non sunt aliae sed eaedem ut diximus O1 quia .... eaedem *om* V5 sunt *om* V4 septenas tantum C2 explanare M6 RV explicare *suprascr* id est diffinire Ge explicari F5

3 quae *suprascr* scilicet septem voces Ge quod MC quia F5 diversarum Lo6 diversorum sunt modorum Lu modorum *suprascr* id est ordorum MC modorum etiam sunt voces diversarum qualitatum V5 diversarumque *pro* et diversarum A K M1 M3 M4 V1 sunt *om* Lu MC

4 Primus *in marg* primus modus vocum est cum vox tono deponitur tono et duobus tonis intenditur Wa Primus modus *in marg* De modis vocum V3 Primus enim K modus *suprascr* id est ordo MC modi RV est vocum A Lo3 vocum *om* Be Lo4 O1 V4 est, cum *om* Lo2 uno tono Lo6 deponitur tono E2 Wa tono *suprascr* id est sono MC tono *om* Lo2 ac *pro* et F5 et *om* Wa et

tono et semitonio duobusque tonis intenditur, ut .A. et .D. [5] Secundus modus est, cum vox duobus tonis remissa semitonio et duobus tonis intenditur, ut .B. et .E. [6] Tertius est qui semitonio et duobus tonis descendit, duobus vero tonis ascendit, ut .C. et .F. [7] Quartus vero deponitur tono, surgit autem per duos tonos et semitonium, ut .G.

[8] Et nota quod se per ordinem sequuntur, ut primus in .A., secundus

tono *om* Ge M4 Re tono *suprascr* id est sono MC tono semitonio Br3 F1 F2 F3 K Lo2 M1 M3 Mi2 O3 P2 P4 Pi RV V1 semitonioque M5 semitonio *suprascr* id est medium sonum MC semitoniis V5 duobus *pro* duobusque Be Br4 F1 F3 M2 et duobus *pro* duobusque F5 Ge Gt Lo6 M6 MC Re V1 V4 W2 Wa G atque tonis duobus W1 et tono *pro* duobusque tonis Lo3 Lo4 O1 Ro1 duobusque *om* M5 tonis *suprascr* id est sonis MC intenditur *suprascr* id est elevatur Ge intenditur .... tonis *om* F5 ut .A.D. Lo6 .d. *pro* .D. E2 .b. et .E. *pro* .A. et .D. V5 ut .A. et .D., quia .A. descendens ad .Γ. tono, ascendit ad .D. tono semitonio et tono *In marg* Lo4

[5] modus *suprascr* id est tenor MC modus vocum Lu est *om* W2 est, qui semithonio et duobus tonis descendunt V5 tonis *suprascr* id est sonis MC remissa *suprascr* id est dimissa MC remissas F1 remittitur C2 deponitur Ge Re remissa .... intenditur *om* Lo2 et semitonio Ge Re semitonium Wa semitonio *suprascr* id est medium sonum MC semitonio .... descendit *om* V5 tonisque duobus M2 tonis *suprascr* id est sonis MC intenditur *suprascr* id est adspicitur MC intenditur .... tonis *om* F5 .b. et .e. *pro* .B. et .E. E2 .c. *pro* .E. Ve

[6] Tertius vero qui Re modus est A E1 Ge Gt K Lo3 Lo4 Lu M1 M3 M4 M6 O1 O2 O3 O4 Pi Ro1 RV V3 V4 W1 est modus Re V2 G semitonium Wa semitonio *suprascr* id est medium sonum MC semitonio duobus E2 tonis *suprascr* id est sonis MC tonis *om* O2 descendit, duobus tonis vero V2 duobus .... ascendit *om* E2 F5 tonis *om* C2 Lo5 Lu V4 tonis *suprascr* id est sonis MC tonis et semitonio Br1 Br3 C1 Lo2 Lo3 Lo4 M7 O1 O2 P2 P3 Ro1 Ve G *manu poster* M6 .E. *pro* .C. F2 F3

[7] Quartus modus V5 Quartus modus est qui O4 autem *pro* vero M2 vero *om* Lo6 V5 tono deponitur G tono *suprascr* id est sono MC et surgit W2 autem *om* Ge V3 W2 per *om* F2 duobus tonis F2 tonos *suprascr* id est sonos MC tonos duos Ve semitonium *suprascr* id est medium sonum MC semitonium et tonum Lo4 et semitonium *om* Ge ut *suprascr* .D. M6 ut .D. et .G. C1 P2 V2 .G. et .D. Lo4

[8] nota *suprascr* id est signa MC *suprascr* id est cognosce Ge nota *in marg* id est agnosce O1 quod *in marg* que M6 quia O2 Re semper *pro* se per F5 Ge MC Mi2 O4 se *om* V5 sequuntur se per ordinem Lo3 Ro1 per ordinem se sequuntur V1 sequuntur per ordinem Gt sequantur Br1 prima MC .b. *pro* .B. E2

in .B., tertius in .C. [9] Itemque primus in .D., secundus in .E., tertius in .F., quartus in .G. [10] Itemque nota has vocum affinitates per diatessaron et diapente constructas: [11] .A. enim ad .D. et .B. ad .E. et .C. ad .F. a gravibus diatessaron, ab acutis vero diapente coniungitur hoc modo:

12

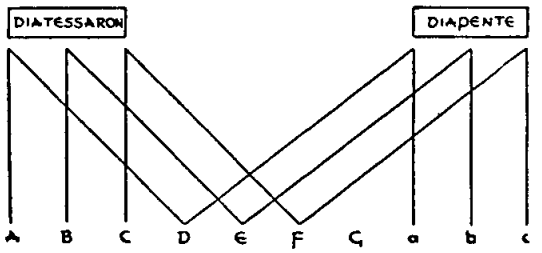

9 Itemque *suprascr* id est iterum MC Item Be Br1 C1 E1 E2 M2 M3 O4 V4 V5 G Itemque .... .F. *om* Lo6 secundus .E. V2 tritus V4 quartus .G. Lo6 .D. *pro* .G. W2

10 Itemque *suprascr* id est iterum MC Item Br2 C1 C2 F5 Lu Iterum M1 M3 nota *suprascr* id est signa MC nota quod F5 hac *pro* has V2 has *om* O1 vocum *om* Lo6 affinitates *suprascr* id est propinquitates MC *suprascr* id est societates Ge diatessaron *suprascr* id est IV^{or} MC et per diapente D W2 diapente *suprascr* id est V MC diapente et constructas Re esse constructas P1 exstructas Ve constructas *suprascr* id est ordinatas Ge *suprascr* id est ornatas MC

11 enim et .D. F3 et *om* F5 .b.e.c.f. *pro* .B.E.C.F. E2 et *om* F5 .F., et .D. ad .G. M1 V1 G .F., et .D. ad .E. M3 a *om* Lo2 a gravibus diapente, diatessaron ab acutis Re *in marg* a gravibus diatessaron vult diapente quod .A. gravis ad .D. gravem sonat diatessaron, sed .a. acuta ad eandem .D. gravem resonat diapente Lo4 diatessaron *suprascr* id est IV^{or} MC vero *om* C1 E2 O1 V5 vero et diapente M4 diapente *suprascr* id est V MC coniungunt Br1 Br3 Br4 C1 F1 F5 M2 O4 Pi *suprascr* vel -git F1 coniungunt *in marg* vel coniungitur C1 coniungit Lo4 M5 O1 Mi2 RV coniungite Wa iunguntur P1 Po W2 modo *suprascr* id est tenor MC

12 *Figuram non habet* Re *Praeter hanc fig etiam aliam fig habet; vide infra Cap. VIII, 32* M9 *Tantum duae series litt.* .A....c. *et* .A....e. O4 Diatessaron et Diapente M6 W1 Diatessaron a gravibus. Diapente ab acutis V2 A gravibus diatessaron. Ab acutis diapente P5

Sub titulo Diatessaron *etiam invenitur*

.D. .... .G. A F5 MC V2 G
.E. .... .a. C1 F5 V2
.G. .... .c. C1 F1 F2 F5 Mi2 V2
.a. .... .d. C1 F1 F2 F5 Mi2 RV
.b. .... .e. C1 *sed* Diatessaron *om* F5

Sub Diapente *etiam*	.A. .... .E.	C_1 F_1 F_5 Mi_2 RV V_4
	.B. .... .F.	F_5
	.C. .... .G.	C_1 F_1 F_2 F_5 V_4
	.G. .... .d.	A F_1 F_2 F_5 M_1 Mi_2 G
	.a. .... .e.	RV *sed* Diapente *om* F_5
Tritonus	.F. .... .♭.	F_1 F_2 F_5 Mi_2 RV
	.C. .... .G.	Mi_2
Diapason	.A. .... .a.	C_2
Sub Diatessaron *om*	.A. .... .D.	F_2
	.B. .... .E.	C_2 RV
	.C. .... .F.	C_2 RV
Sub Diapente *om*	.D. .... .a.	RV
	.E. .... .♭.	C_2 RV
	.F. .... .c.	C_2 RV

A	B	C	D	E	F	G	a	♭	c	
pro	de	tri	pro	de	tri	te	pro	de	tri	Be
I	II	III	I	II	I	IV	I	II	III	

I	III	V	I	III	V	VII	I	III	V	
A	B	C	D	E	F	G	a	♭	c	Br_3 E_1 E_2 M_7 M_9 P_5 Po W_2
II	IIII	VI	II	IIII	VI	VIII	II	IIII	VI	

.A.B. *etc subscr* Protus I Deuterus II *etc* M_2 .A. tonus .B. semitonium .C. tonus .D. *etc* E_1 M_9 P_1 V_4

Post figuram Nota hanc constructionem M_6

In .D. et in .a. acuta dicitur primus modus et secundus, et erit primus modus. In .E. et .B. gravi vel acuta dicitur tertius, quartus et erit secundus modus. In .C. et .F. gravi vel acuta dicitur quintus et sextus et erit tertius modus. In .G. vero solo dicitur septimus et octavus et erit .G. solum quartus modus. Solum stat .G. in quarto modo quia in nulla alia littera potest dici septimus et octavus nisi in .G. et in gamma .Γ. et in .g. acuta cum quibus facit dyapason. E_1 M_9 *sed* In .D. .... primus modus *om* M_9 et in .B. M_9 In .F. et .C. E_1

Capitulum IX De eadem re. Rubrica Mi_2

13 Quamquam praeclarissimi et docti magistri nobis cunctarum opifex rerum contulerit huius artis non nostris meritis maxima ingenia, 14 tamen adhuc quam plura extant quae a nobis minime perfecte sciuntur. 15 Ergo sursum erectis sensibus medullitus omnipotentem poscamus iudicem, qui parvulis dat sapientiam et eos qui sunt sine intellectu replet scientia, 16 ut nobis exiguis largiri dignetur huius artis peritiam. 17 Quamvis enim desit copia loquenti non tamen deerit occulti inspector pectoris 18 quod tribuat mihi imperito loquendi aliqua quae prosint his qui rudi sunt corde. 19 Igitur multorum incitatus studio composui parvam formulam 20 brevi quidem sermone sed pleno soli data sensu. 21 Ad cuius lucidius obscuritatem intelligendam aptam quandam figuram in qua rite dispositae hae scilicet neumae 22 quae a divisione monochordi orginem signantur, in quo se gravis cum acuta reddat similem, sive in depositione sive in elevatione. 23 Tres enim existunt neumae in quibus et monochordi divisio et vocum perficitur similitudo, 24 id est diapason, diapente et diatessaron. 25 Tres quoque sunt et voces sine quibus hae neumae nullo modo perficiun-

tur: .C.D.E. [26] Nam aut gravem quamlibet ex his aut acutam recipient. [27] Nota vero quae dixi, quia sine his nulla possit neuma constare, [28] cum diapason in omnibus fieri possit vocibus hac in altera inveniatur voce diatessaron ut ab .F. in .b. rotundam. [29] Haec in fine operis plenius elucidanda erunt. [30] Nunc vero quam vim hae tres voces obtineant videamus. F_1 F_2 F_5 Mi_2

13 praeclarissimo Mi_2 edocti F_1 F_2 Mi_2 magisterio F_1 F_2 Mi_2 *corr in* magistri F_1

14 secuntur *pro* sciuntur F_1 F_5 sectantur F_2

15 medullitis F_5

16 largire F_1 Mi_2

17 Quam vix F_5 loquendi F_5

18 qui *pro* quod F_2 eruditi *pro* rudi F_2

19 parvulam F_5

20 pleno quidem soli Mi_2 sesu *pro* sensu Mi_2

21 apta in *pro* aptam F_1 dispositis F_1

22 quem *pro* quae F_1 signatur F_1 acceperunt originem *pro* signantur Mi_2 sive reddat in depositionem F_5 elevationem F_5

24 id est *om* Mi_2

25 videlicet .C.D.E. F_5

26 ut *pro* aut Mi_2 acuta F_1 F_5

27 Note F_5 quod *pro* quae Mi_2

28 omnibus rationibus F_5 possit fieri Mi_2 ac *pro* hac Mi_2 rotundum F_1

29 finem F_1

Omnes itaque modi .... reperire poterit (*Capitulum VIII, 26-31*) F_1 F_5 MC Mi_2 Re

[31] Omnis namque vox secundae sibi iungitur et tertiae; [32] quartae atque quintae non iunguntur aliter nisi diatessaron sit ibi vel diapente, [33] quae ubique coniunguntur sibi cum similibus. [34] Plures enim remittendo sunt in modo similes, [35] intendendo vero aliae consimiles.

[36] Quae ubique cantor quisque poterit advertere, si curiose hac figura curet inspicere, [37] sursum recta an aversa ima petat linea. K M_1 M_3 M_4 M_5 V_1 *In modo versuum* F_1 F_2 F_5 Mi_2

31 iunguntur F_1 F_2 F_5 coniungitur K subiungitur *pro* sibi iungitur Mi_2

32 quartae vero atque F_1 F_2 F_5 Mi_2 et *pro* atque K quinque *pro* quintae F_1 F_5 quintae quae non F_2 iungentur M_4 Mi_2 iungitur K M_1 M_3 M_5 V_1 tibi *pro* ibi Mi_2

33 ubi *pro* ubique Mi_2 coniungitur M_3 Mi_2 coniungentur M_4 consimilibus *pro* cum similibus F_2 M_5 Mi_2

34 enim in F_2

35 vero sursum aliae F_1 F_2 F_5 M_4 Mi_2

36 avertere F_1 F_2 M_4 Mi_2 advertere, curiose .... curet si inspicere F_1 F_2 sic inspicere Mi_2 si *om* F_5 hanc figuram K Mi_2

37 advera F_1 F_2 Mi_2 una *pro* ima F_5

---

31 cf. *G.S.* II, 27 et *Breviarum Frutolfi* ed. C. Vivell, 65.

1 CAPITULUM VIII

De aliis affinitatibus et .b. et .♭.

2 Si quae aliae sunt affinitates, eas quoque similiter diatessaron et diapente fecerunt. 3 Nam cum diapason in se diatessaron et diapente habeat et easdem litteras latere utroque contineat, 4 semper in medio eius

A 46v - Be 6v - Br_1 16r - Br_2 15r - Br_3 7r - Br_4 43v - C_1 106r - C_2 59v - D 75v E_1 51r - E_2 42r - F_1 11v - F_2 52v - F_3 23v - F_5 94r - Ge 3r - Gt 5r - K 61v - Lo_2 4r Lo_3 4r - Lo_4 8r - Lo_5 83r - Lo_6 99v - Lu 4v - M_1 15r - M_2 44r - M_3 127r - M_4 152r M_5 120r - M_6 3v - M_7 11v - M_9 87 - MC 166 - Mi_1 4v - Mi_2 4r - O_1 3r - O_2 61v O_3 84v - P_1 77v - P_2 138r - P_3 4r - P_4 78v - P_5 37r - Pi 10r - Po 7r - Re 160r Ro_1 3v - RV 101r - V_1 37v - V_2 65r - V_3 21r - V_4 5v - V_5 23r - Ve 4v - W_1 91r W_2 13v - Wa 143v - G 8

1 Capitulum VIII *om* A Be Br_1 Br_3 C_1 D E_2 F_2 F_3 Ge Lo_2 Lo_3 Lo_6 Lu M_3 M_4 M_7 P_1 P_3 Po Re V_2 V_4 V_5 Ve W_2 Capitulum *om* Br_2 Br_4 E_1 F_5 K Lo_5 M_9 O_1 O_2 O_3 P_4 Pi RV V_1 V_3 W_1 IX *pro* VIII MC W_1 X *pro* VIII Mi_2 *Titulum non habent* Br_3 C_2 E_2 F_3 Lo_2 Lo_3 Lo_5 M_7 O_2 Po Re Ro_1 V_2 V_5 Ve W_1 Item de K M_1 M_2 M_3 M_4 V_1 aliis *om* D affinitatibus vocum M_6 Pi V_3 G et *om* K M_1 M_3 O_1 P_3 P_5 et .b. et .♭. *om* A Be M_5 M_6 et .♭. et .b. M_3 et .♭.b. F_5 .b. rotundo F_2 .b. molli sive rotundo Lo_4 .♭. quadrato F_2 Lo_4 Capitulum VIII .... capiuntur [25] *post figuram* [32] Wa

2 Si quae .... capiuntur [25] *post figuram* [32] Ge MC Re Si quae .... inflectuntur [9] *om* Mi_1 Sicque MC Si que *suprascr* vel et F_1 si quae et aliae F_5 sunt aliae V_5 sunt et aliae sunt O_2 sunt et aliae affinitates Br_1 affinitates sunt Lo_4 O_1 Ro_1 sunt vocum affinitates M_6 sunt *om* F_5 affinitates *suprascr* id est propinquitates MC et eas quoque W_2 eas *suprascr* id est quoque F_1 quoque *suprascr* id est certo Ge diatessaron et diapente similiter V_4 similiter *om* Lo_6 Mi_2 diatessaron *suprascr* id est IIIIor; diapente *suprascr* id est .V. MC fecerunt dyatessaron et dyapente Po fecerunt *suprascr* .b. et .♭. C_2 secernunt *suprascr* vel fecerunt C_1 fecere E_2 K M_1 M_3 M_4 *post* fecerunt *Figura* [32] MC

3 Nam *suprascr* id est quia MC diapason cum Gt diatessaron et diapente diapason in se Be diapason *suprascr* id est VIII° MC se *om* F_5 diatessaron *suprascr* id est IIII^{or}; diapente *suprascr* id est .V. MC diapente et diatessaron P_5 habet Lo_6 suscipiant *pro* habeat Ve et *om* Br_1 in latere utroque M_6 utroque latere K Lo_6 M_1 M_3 M_4 V_1 in utroque latere G latere *om* V_2 utroque *suprascr* id est et hoc et illud MC

4 eius medio C_2 spatio eius Lo_6 est aliqua C_1 F_3 littera est Gt M_6

spatio aliqua est littera, quae ad utrumque diapason latus ita convenit, [5] ut cui litterae a gravibus diatessaron reddit, eidem in acutis per diapente conveniat, ut in superiori figura notatur; [6] et cui a gravibus diapente contulit, eidem a superioribus diatessaron dabit, ut .A. .E. .a.; [7] .a. enim et .E. in depositione concordant, quae in utraque duobus tonis semitonioque conficitur. [8] Itemque .G. cum ad .C. et .D. per easdem species resonet, unius depositionem alterius elevationem sumpsit. [9] Nam .C. et .G. duobus

litteram MC quo *pro* quae W_1 ab *pro* ad W_1 utrumque *suprascr* id est ambobus MC diapason *suprascr* id est VIII° MC latus diapason Lo_6 M_1 M_2 M_3 M_4 MC V_1 latus diapason latus O_2 diapason *om* K convenit ita E_1 M_9 P_5 convenit *suprascr* respicit C_1 conveniat E_2 Mi_2

5 cum *pro* cui MC de *pro* a F_3 gravibus *suprascr* scilicet litteris Ge diatessaron *suprascr* id est IIII^{or} MC reddit *om* F_2 eisdem Ge V_5 *suprascr* scilicet litteris Ge ab *pro* in Ro_1 W_2 per *om* Be Ve diapente *suprascr* id est .V. MC ita conveniat C_2 in *om* M_5 in modo superiori C_1 superiore V_3 notatur figura W_2 notatur *suprascr* id est signatur MC continetur E_2 notatur .A.D.a.; .A. enim et .D. in elevatione conveniunt ut dictum est, et cui P_5

6 cui *suprascr* scilicet voci Ge a *om* Lo_4 Re diapente *suprascr* id est V; contulit *suprascr* id est donavit MC eidem .... dabit *om* V_5 ad *pro* a Gt ad superiora Lo_3 Ro_1 superioribus *in marg* vel ad superiora C_1 in acutis *pro* a superioribus Br_1 diatessaron *suprascr* id est IIIIor MC dabit ab .a. ad .E. ab .a. ad .d. V_2 ut ad .a. et .E. et .a. V_5 .A. et .E. et .a. Br_3 .a. *om* Lo_2 RV W_1 W_2 .A.E. et .E.A. et in depositione .... F_2

7 .A. *pro* .a. F_5 .a. enim acuta E_1 Lo_6 M_9 .a. enim acutum et .E. grave C_1 ad *pro* et V_5 .e. *pro* .E. Br_3 E_2 depositione etenim concordant F_2 in depositione *suprascr* vel diatessaron C_1 et concordant V_2 concordat diapente V_5 quia *pro* quae Lo_2 Lo_3 M_5 O_2 Ro_1 V_5 W_1 quae in *om* A in *om* Br_1 C_1 C_2 E_1 Lo_3 Lo_5 Lu M_2 M_5 M_6 O_2 P_3 Ro_1 G utroque Lo_2 MC V_3 V_5 *suprascr* id est ambobus MC utrisque Po utraque enim duobus A *post* duobus *Figura* [*Cap VII, 12*]; *inter litteras figurae* tonus semitonium tonus *etc* C_1 tonis *suprascr* id est sonis; semitonioque *suprascr* id est medium sonum MC et semitonio Br_1 Br_3 Br_4 E_1 M_9 O_1 P_5 Re semitonioque *om* V_4 conficitur *suprascr* id est perficitur MC conficiuntur C_1 M_6 perficitur RV

8 Itemque *suprascr* id est iterum MC Et item O_1 Item Br_2 C_2 E_2 Lo_4 V_4 V_5 .C. *pro* .G. P_2 cum *om* F_5 V_5 .Γ. (*suprascr* .G.) *pro* .C. P_2 per easdem *suprascr* scilicet diatessaron et diapente Be C_1 species *suprascr* id est figura MC resonent RV resonat M_6 unius *suprascr* id est .D. O_3 depositionem unius M_2 in depositione F_5 depositionem *suprascr* scilicet .D. C_1 depositione Mi_2 W_2 depositionis Ge Wa depostum RV et alterius M_3 V_1 alteriusque C_1 G alterius *suprascr* id est .C. O_3 alterius in elevatione Mi_2 in elevationem F_5 alterius a .c. elevationem E_2 elevationem *suprascr* scilicet .C. C_1 elevatione W_2 elevationis Wa elevatur MC sumpsit *suprascr* scilicet .G. C_1 sumit Br_3 Gt supersit *suprascr* sum MC sumpsit *om* V_5

9 Nam *suprascr* id est quia MC Nam et .C. MC G .G. et .C. P_2 Ro_1

pariter tonis et semitonio surgunt, et .D. et .G. tono et semitonio pariter inflectuntur.

[10] .b. vero rotundum, quod minus est regulare, quod adiunctum vel molle dicunt, cum .F. habet concordiam; [11] et ideo additum est, quia .F. cum quarta a se .♭. tritono differente nequibat habere concordiam; [12] utramque autem .b.♭. in eadem neuma non iungas.

[13] In eodem vero cantu maxime .b. molli utimur, in quo .F.f. amplius

.F. *pro* .C. F3 .D. *pro* .G. Ge duobus *om* V5 tonis pariter Mi2 Ro1 G tamen *pro* pariter *suprascr* vel pariter Ge pariter *om* D E2 V2 W2 pariter sumpsit tonis et V5 tonis *suprascr* id est sonis MC modis *pro* tonis Po ac *pro* et Mi2 surgit M8 surgat MC consurgunt P3 V4 surgunt, .D. V5 W2 et *om* F5 tono *suprascr* id est sono MC tono et semitonio et tono Lo4 pariter et semitonio Lu V1 semitonioque Br3 C1 et *om* Ge semitonio *suprascr* et tono P2 *suprascr* id est medium tonum MC pariter *om* Br3 RV inflectitur V5 inflectantur Re

10 rotundum vero .b. Br3 vero *om* Mi1 rotunda V5 quia *pro* quod V2 G qui *pro* quod Ge quod *om* Mi1 Re minimus MC regulare est Lo4 est *om* P3 V4 regulare *suprascr* id est rectitudine MC quem *pro* quod F1 Ge Lo2 MC Mi2 P3 Pi Re RV V5 Wa quam *pro* quod F5 quod *om* C2 quod quia adiunctum Lo4 adiectum M7 adiunctum est vel M4 Po mollem Ge Mi2 Re RV Wa dicitur E2 O2 dictum est V4 dictum MC dicunt <....?....> cum V5 dicunt. Et cum ad .F. P1 .F. quarta Br4 .F. gravi F5 habeat P1 habet ..... .F. *om* F5 concordia MC RV

11 et ideo *suprascr* id est id circo MC et *om* P1 nota *pro* ideo V5 adiunctum *pro* additum Br1 Br4 MC Mi1 addictum O1 est .b. molle quia V5 .F. *om* P2 quarto Ge quartam E2 Re quadrata C1 RV quadrata *suprascr* vel quarta C1 quarta se ad .♭. F5 ad se Re .b. *pro* .♭. Ge Re .♭. quadratum V5 tritono *suprascr* id est tribus soni MC tritono dissonante vel differente Mi1 differente *suprascr* id est dividente MC differenti Re nequibat *suprascr* id est non posset MC *suprascr* id est non poterat RV non poterat *suprascr* id est nequibat Ge

12 et utramque V5 utramque *suprascr* id est ambabus MC utraque Be Ge enim *pro* autem V5 autem *om* F5 .b. et .♭. V4 V5 .b.b. Re eodem V5 neuma *suprascr* id est nota MC neuma *om* V5 ne *pro* non M5 non *om* Re coniungas P3 Re V5 W2 iungas in eodem cantu. In Ve

13 eo *pro* eodem Br4 K Lo3 Lu M3 M5 M8 Mi2 O3 P2 P5 Ro1 RV V4 Ve W1 enim *pro* vero V4 Ve autem *pro* vero W2 cantu vero Lu vero *om* Be C2 V2 maxime cantu C1 Mi1 maxime *suprascr* id est precipue ante omnia MC maxime utimur .b. M8 molle Re rotundo Br3 utimur molli Lu .b. molli in illis utimur M4 utimur *suprascr* id est fruimur MC fruimur *suprascr* id est utimur Ge quibus *pro* quo Be Br2 C2 F1 F2 F5 Ge Lo4 M1 M3 M4 M7 MC Mi2 O1 P1 P4 Pi Po Re RV V3 V5 Wa .E. *pro* .F. F2 .F. et .f. E1 Lu M9 W2 .G.F. *pro* .F.f. Mi1

continuatur gravis vel acuta, [14] ubi et quandam confusionem et transformationem videtur facere, ut .G. sonet protum, .a. deuterum, cum ipsa .b. sonet tritum. [15] Unde eius a multis nec mentio facta est; [16] altera vero .♭. in commune placuit. [17] Quod si ipsam .b. mollem vis omnino non habere, neumas in quibus ipsa est, ita tempera, [18] ut pro .F.G.a. et ipsa .b. habeas .G.a.♭.c.; [19] aut si talis est neuma, quae post .D.E.F. in ele-

.F. amplius continuatur gravis vel acuta .f. RV .F.f. gravis vel acuta amplius continuatur M_1 M_3 V_1 amplius *om* F_5 M_4 terminatur *pro* continuatur Br_3 continuatur *suprascr* id est coniungatur MC *suprascr* id est prolongatur RV coniungantur *suprascr* id est continuantur Ge vel gravis vel acuta A W_2 et *pro* vel Lo_4 O_1 V_4 cum *pro* vel V_5

[14] ubi .b. molle quandam V_5 ubi ad quandam Mi_1 ubi quandam V_4 et a quandam C_1 quadam Ge vel *pro* et Ve videtur et transformationem C_1 Mi_1 et transformationem *om* Ge facere videtur E_1 M_9 O_3 P_3 P_5 Pi V_3 videtur facere *om* V_5 facere .b. ut Br_3 P_4 . sonum *pro* sonet A resonet V_4 promptum *pro* protum V_2 protum *suprascr* id est primum A MC *suprascr* id est .D. C_1 *suprascr* qui sonat tetrardum Ge et .a. O_3 V_3 deuterum *suprascr* id est secundum MC *suprascr* id est tercium A *suprascr* .E. C_1 *suprascr* qui regulariter sonat protum Ge cum *om* V_5 ipsi M_6 ipsum Lo_4 M_7 ipse a .b. Ve .b. *om* F_1 F_2 F_5 MC Mi_2 Re RV Wa .b. mollis M_6 G sonet .b. M_4 M_7 tritum *suprascr* id est tertium MC *suprascr* id est quintum A *suprascr* .F. C_1 tritoni *pro* tritum W_1

[15] unde *suprascr* id est a quo MC inde C_2 ipsa *pro* eius V_5 eius *suprascr* scilicet .b. Ge a multis eius Lo_6 multis *suprascr* scilicet auctoribus Ge mentio a multis nec V_4 Br_4 multis habetur nec V_5 mentio *suprascr* id est recordatio Ge MC merito *pro* mentio Mi_1 facta est nec mentio Gt est facta Lo_6 facta est *in marg* Nota quod aliquando propter .b. rotundam protus finitur in .G. deuterus in .a. tritus in ipsa .b. F_3

[16] Alterum Be Lo_4 O_1 G Alteram F_1 F_2 F_5 M_5 P_2 P_3 Wa nunc *pro* vero F_2 .b. *pro* .♭. Re .♭. *om* M_7 in commune *suprascr* omnibus auctoribus Ge complacuit Lu Mi_2 RV placuit habere M_6 G

[17] ipsa F_1 F_2 P_4 ipsum Lo_4 M_7 O_1 ipsam a .b. Re ipsa est .b. F_1 F_2 F_5 .♭. *pro* .b. MC molle Lo_4 M_7 O_1 V_5 mollis F_1 F_2 F_5 Pi mollem *om* Ge M_4 MC Mi_2 P_1 Re RV Wa vix *pro* vis F_5 omnino vis Br_4 O_2 V_4 non vis omnino Br_2 M_6 omnino non vis C_1 Mi_1 omnino *suprascr* id est omnibus modis MC omni modo *pro* omnino RV non *om* Lo_6 haberet MC neuma *suprascr* id est nota MC ipsum *pro* ipsa Lo_4 O_1 ipsa *om* Lo_3 Mi_1 Ro_1 ipsa .b. est Lu est *om* P_5 Wa tempera ita Br_2 M_5 ita *om* Mi_1 tempora Lo_2 temperavit Mi_2

[18] pro *om* Re .F. habeas .G.a. P_5 .g. *pro* .G. F_2 .A. *pro* .a. F_3 et pro ipsa .b. A C_1 K Mi_1 P_5 ipso *pro* ipsa Lo_4 ipsum M_7 habeat MC Mi_2 RV habeas has litteras .G.a.♭.c. W_1 .g. *pro* .G. F_2 .C. *pro* .G. Ve .b. *pro* .♭. Re M_4

[19] ut *pro* aut M_4 at *pro* aut Re neuma est M_6 est *om* Lo_4 neuma *suprascr* id est nota MC .d.e.f. *pro* .D.E.F. V_2 .D.E.F., ut est antiphona O quam metuendus in elevatione Lo_6 .D.E.F., ut est O quam metuendus est W_2

vatione vult duos tonos et semitonium, [20] quod ipsa .b. facit, aut post .D.E.F. in depositione vult duos tonos, [21] pro .D.E.F. assume .a.♭.c. quae eiusdem sunt modi et praedictas depositiones et elevationes regulariter habent. [22] Huiusmodi enim elevationes et depositiones inter .D.E.F. et .a.♭.c. clare discernens confusionem maxime contrariam tollit.

[23] De similitudine vocum pauca perstrinximus, quia quantum in diversis rebus similitudo conquiritur, [24] tantum ipsa diversitas, per quam

vult in elevatione vult Ge elevationem Br3 C1 O3 Re tonos *suprascr* id est sonos MC semitonium *suprascr* id est medium sonum MC et semitonium *om* Mi1 V2 Ve

20 quod .... duos tonos *om* Mi1 V2 Ve ipsum Lo4 M7 O1 facit ipsa .b. Lo6 ipsa secunda .b. Ge .b. mollis M6 G vel *pro* aut A K M1 M3 M4 V1 aut quae post Br4 V4 G aut si post O2 .D.E. et .F. V5 .F.E.D. *pro* .D.E.F. Wa .D.E.F. ut est antiphona. Hec est dies Lo3 .D.E.F., ut Hec est dies W2 elevatione *pro* depositione Ge V5 in depositione .... .D.E.F. *om* Mi2 Re depositionem O3 duos vult RV tonos *suprascr* id est sonos MC tonos habere Lo4 tonos et semitonium Br3

21 F.E.D. *pro* .D.E.F. Wa .D. et .E. et .F. V5 .b. *pro* .D.E.F. V2 assume *suprascr* ut magnum hereditatis O3 assume *suprascr* id est presume usurpe MC .a.♭.b.c. Mi2 eisdem Br4 Lo2 eidem sunt modo K modi sunt A E2 M1 M6 V1 sint E1 M9 modi *suprascr* id est tenori MC et *om* V5 praedictam depositionem et elevationem Lu Mi2 RV elevationes et depositiones Br4 Gt K Lo3 Lo6 O2 P3 Ro1 V2 V4 G elevationes et regulariter Lo2 regulariter *suprascr* id est rectitudine MC habeant Ro1 V5 habere F1 *post* regulariter *Figura* [32] RV

22 Huismodi *suprascr* id est huiusce modi MC Huius *pro* Huiusmodi F2 F5 Unius C2 autem *pro* enim Br4 V4 V5 enim *om* A C2 K M1 M3 M4 P1 Ro1 enim discretionem Lo4 elevationis et depositionis F1 K Lo2 Lo4 MC Pi Wa depositiones et elevationes M5 M6 O1 elevatio et depositio RV .D. et .E. et .F. Br3 .b. *pro* .♭. A E1 M4 M8 Mi2 Re si clare M6 clara discretio *pro* clare discernens K Lo6 clare discernens *om* F1 F3 F5 discernis F2 Lo2 Pi discernes Wa maximam MC V5 *suprascr* id est maiorem MC maxime *suprascr* id est multum F1 maxime id est multum contrariam F2 maximam *pro* maxime contrariam Br4 contraria MC tollis Br1 Br3 C1 Lo3 Lo4 M4 O2 P1 P4 *suprascr* vel tollis C1 tolles Wa

23 *Sequentia huius capituli non habet* M1 <Capitulum> 9 De similitudine O2 Item de similitudine vocum quare diapason sola perfecta est. De similitudine Lo3 similitudine enim vocum V4 in pauca V5 pauca *om* Lo2 perstrinximus *suprascr* id est descripsimus Ge perstringimus Re perstringam F5 quae *pro* quia Lo6 quanta Lo6 similitudo in diversis rebus Lo3 Lo6 Ro1 G per similitudinem F3 similitudo *om* V5 quaeritur RV exquiritur Ve

mens confusa diutius poterat laborare, minuitur; [25] semper enim adunata divisis facilius capiuntur.

[26] Omnes itaque modi distinctionesque modorum his tribus aptantur vocibus. [27] Distinctiones autem dico eas, quae a plerisque differentiae vocantur. [28] Differentia autem idcirco dicitur, eoquod discernat seu

24 per qua Re Ve diutius confusa Lo_3 Ro_1 diutius *suprascr* id est longius MC poterat diutius O_3 Po V_3 W_2 divitius *pro* diutius O_2 diu M_6 potuit W_2 G laborare poterat Gt poterat *om* Re minuitur. Et nunc ex data usque per similitudinem diversas minuitur appari. Nam omnia non adunata per similitudinem semper enim E_2

25 enim *om* MC Wa diversis E_1 M_2 P_1 Re Ve *suprascr* divisis M_2 diversi V_4 divisa Mi_1 divisis *om* Ge vel facilius Lu facilius *suprascr* id est levius MC colliguntur *pro* capiuntur P_3 V_2 V_4 colligitur Lo_6 capiuntur *suprascr* id est discernuntur MC capiuntur. De similitudine vocum quarum diapason sola perfecta est. 9. E_1 M_9 capiuntur. De dissimilitudine vocum quarum sola diapason perfecta est. P_1 capiuntur. Item de similitudine vocum quae in diapason sola perfecta est D capiuntur. De modis. Nonum Capitulum P_5 capiuntur. Infert a causa. Et quia parum et non sufficienter diximus cum adhuc opus sit ut plus dicamus. Itaque dicimus omnes et bene liber has IIII^{or} .F.G.a.♭. dicit omnes modos et omnes distinctiones quia post .C.D.E. quibus has dicit concordare ut (*lege* non) sunt aliae voces praeter illas IIII^{or}. Omnes E_2

26 *Sequentia huius capituli om* RV Omnes itaque .... poterit (31) *habent ante Capitulum VIII* Ge Mi_2 *Etiam habent ante Capitulum VIII* F_1 F_2 F_5 *quae hic vocantur* F_1a F_2a et F_5a Omnis F_2 Omnibus F_1a F_5a Omnes *in marg* De distinctione tonorum A itaque *om* V_2 itaque modi *suprascr* ut .f.g. naturales E_2 modi *suprascr* id est tenori MC *suprascr* id est toni E_1 *suprascr* id est similitudines Be *suprascr* id est per excellentiam qui sunt ut .F.G. C_1 modi *om* C_2 modi omnesque distinctiones Ve distinctionesque *suprascr* id est divisiones MC *suprascr* id est dissimilitudines Be *suprascr* id est differentie E_1 *suprascr* id est modi per socialitatem ut .a.♭. C_1 *suprascr* ut .a.♭. E_2 distinctionesque per diatessaron et diapente his tribus O_2 et distinctiones V_5 modorumque distinctiones C_2 distinctionesque *om* Re in his tribus M_6 his *suprascr* id est .C.D.E. C_1 adaptantur M_6 aptitantur F_2a aptantur *suprascr* id est iunguntur MC aptantur *om* F_5 vocibus .C.D.E. Br_1 Br_3 D E_1 E_2 M_6 M_7 M_9 O_1 O_2 O_3 P_5 Po V_2 V_3 G vocibus .C.D.E.c.d.e. Lo_4 vocibus *suprascr* .C.D.E. V_4 *suprascr* scilicet .C.D.E. Be *suprascr* .D.E.F. P_3

27 Distinctiones *in marg* De modis et eorum distinctionibus M_6 *in marg* id est diapason et diapente F_3 Distinctiones *suprascr* id est divisiones MC Distinationes Br_3 autem *om* Lo_6 hee *pro* eas F_1a F_2a F_5a Mi_2 eas *om* C_1 a plerisque *om* Ge differentiae *suprascr* id est discernentiae MC differentia Mi_2 vocantur, hoc est saeculorum amen V_4 G

28 Differentiae F_5a W_2 Differentias MC vero *pro* autem Gt M_2 autem ut mihi videtur idcirco F_1a F_2a F_5a Mi_2 idcirco *suprascr* id est ideo MC idcirco *om* M_5 quia *pro* eoquod K Mi_1 quod *pro* eoquod V_4 Ve vel discernat K discernit Po discernant W_2 discernat seu *om* Mi_1 sive *pro* seu F_1a F_2a F_5a Mi_2

separet plagas ab autentis, caeterum abusive dicitur. [29] Ergo omnes aliae voces cum his aliquam habent concordiam, seu in depositione seu in elevatione, [30] nullae vero in utroque se exhibent similes cum aliis, nisi in diapason. [31] Sed horum similitudinem omnium in hac figura quam subiecimus, quisquis requisierit, reperire poterit.

vel *pro* seu K Lo6 M5 seu quod separet M6 separat Gt Po V2 separent M5 W2 autentis *suprascr* id est auctoritate plurimum MC autento F1*a* autenticis M6 utero *pro* autentis Mi2 caeterum *suprascr* id est at, verum, deinde, sed MC *suprascr* id est sed Be Ge *suprascr* id est aliter F1 caeterum id est alterum F2 caeterumque V5 abusive *suprascr* id est abusu tractu MC dicuntur F1*a* F2*a* F5 F5*a* Ge MC Mi2 Wa dicitur *suprascr* scilicet differentia Be dicitur differentia Mi1

29 Omnes ergo M6 omnis F2 voces omnes aliae Br3 voces aliae omnes Br4 K Lo6 P4 omnes voces aliae Lo3 P3 Ro1 G alies Ge aliae voces *suprascr* id est .F.G.a.♭. non sunt plures C1 aliae voces *om* V4 his *suprascr* scilicet tribus Ge his *om* V5 his tribus V2 Ve his .C.D.E. Br1 E2 O2 habent aliquam C2 O3 Ve habent concordiam aliquam Lo6 aliquod *pro* aliquam F1*a* F5*a* aliquam *om* V3 habet MC concordantiam Mi1 concordiam. *Figura* [*Capitulum* VII, 12] C1 sive in depositione Ge Po Re V5 seu *om* F2*a* sive in elevatione seu in depositione Mi1 depositionem O3 Lo4 sive in elevatione Ge Mi2 Po Re V5 elevationem Lo4 O3

30 vero voces Mi1 vero se exhibent similes in utroque O1 in utroque *suprascr* id est in depositione et elevatione Be utroque *supracsr* id est ambobus MC utroque latere Po utroque perfecte se exhibent E1 M9 exhibent se V4 exhibeat Po exhibebunt C1 exhibent *suprascr* id est demonstrent MC *suprascr* id est donant F1 exhibent id est donnant F2 similes *om* O1 similes nisi cum aliis in diapason Ve cum in aliis W1 nisi *om* MC Re in *om* Mi1 Mi2 P5 Wa diapason *suprascr* id est VIII° MC

31 Sed .... poterit *om* Mi1 eorum *pro* horum M6 V2 harum Re omnium similitudinem Po W2 similitudo Br2 F1 F2*a* F3 F5 F5*a* Ge MC Mi2 P4 Pi Re Wa similitudine Lo2 similitudines P1 similitudinum V4 hanc figuram Be Br2 F1 F1*a* F2 F2*a* F3 F5 F5*a* Lo2 Lo3 Lo4 Lo5 Lu MC Mi2 O2 P1 P2 P4 Po Re V5 W1 Wa hac figuram Ge figura hac Lo6 hac *om* C2 in hac quam subicimus figura Br3 quae *pro* quam MC quam subiecimus *om* Be subiciemus F2*a* subicimus Br3 W2 quisquis *suprascr* id est aliis MC si quis *pro* quisquis C2 Ve requaesierit A quaesierit E1 M5 M7 M9 quiesierit M3 reperire *suprascr* id est invenire F1 Ge MC invenire *pro* reperire F5 V3 Po reperire id est invenire F2 poterit unde versus (*cf. Cap. VII, 31 in apparatu critico*) F5*a*

32

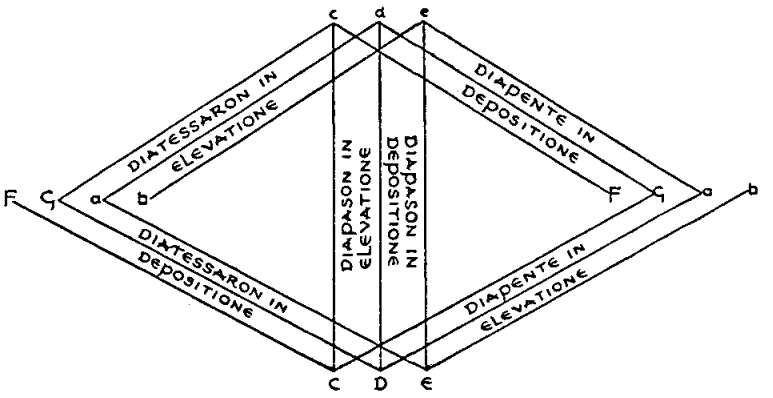

32 *Figuram non habent* Mi1 Mi2 Re Ve *Supra fig* B c x c f .c.d.e. B c x c f *Infra fig* .G.A.B. .C.D.E. .x.f.g. F1 F2 .c.d.e. *suprascr* Acute voces E1 M9 .c.d.e. *suprascr* Acute .C.D.E. *infrascr* Graves Br2 C1 C2 E2 F3 Ge Lo3 Lo5 Lo6 Lu M2 M3 M4 MC O2 P2 V1 V2 V3 V5 Wa .C.D.E. *infrascr* Graves voces E1 M9 *In sinistra et dextra parte figurae legitur* Medie Br2 Lu P2 *legitur* Mediatrices E1 M9 *Verba* Diapason in elevatione *et* Diapason in depositione *om* Br4 F5 Lo4 O1 P1 Pi Po V3 W1 *Inter* .C.D. *et* .c.d.: Ius <?> tenet ambarum spacium diapason — *inter* .E. *et* .e.: et harum Ge *Verba* Diapente in elevatione, Diapente in depositione, Diatesseron in elevatione, Diatessaron in depositione *om* D F3 Lo3 Pi Po V3 in elevatione *et* in depositione *post* Diapason *om* Be Br2 Br3 E2 K Lo5 M7 P5 V4 V5 in elevatione *et* in depositione *post* Diapente *et* Diatessaron *om* Ro1 V5 Diatessaron similis in depositione P3 Diapente similis in depositione Br2 P3 Diapente similis in elevatione Br2 Diatessaron similiter in depositione Diapente similiter in depositione F1 F2 M8 O3 Diatessaron elevatio similis. Diatessaron depositio similis. Diapente elevatio similis. Diapente depositio similis. MC .D.E.F. *pro* .C.D.E. M7 Diapente in depositione *ab* .e. *ad* .♭. Diapente in elevatione *a* .C. *ad* .F. *et a* .D. *ad* .G. *sed* .a. *om* P4 *Iuxta fig* Hic patet .F.G.a.♭. habere geminam concordiam ad .C.D.E., ad superius unam ad inferius alteram. *Praecedit alia figura. Cf tab photogr* C1

[1] CAPITULUM IX

Item de similitudine vocum quarum diapason sola perfecta est

[2] Supradictae autem voces prout similes sunt, utpote aliae in depositione, [3] aliae in elevatione, aliae in utroque, [4] ita similes faciunt neumas

A 47v - Be 6v - Br_1 19r - Br_2 15v - Br_3 8v - Br_4 44r - C_1 107r - C_2 60v - D 76v E_1 51v - E_2 43r - F_1 12v - F_2 53r - F_3 24v - F_5 94v - Ge 4v - Gt 6r - K 62r - Lo_2 5r Lo_3 4v - Lo_4 9r - Lo_5 84r - Lo_6 100r - Lu 6r - M_2 45v - M_3 128r - M_4 152v - M_5 120r M_6 4r - M_7 12r - M_9 88 - MC 167 - Mi_2 4v - O_1 4r - O_2 62r - O_3 85r - P_1 78v P_2 138v - P_3 4v - P_4 79v - P_5 37r - Pi 11r - Po 8v - Re 160v - Ro_1 4r - RV 101v V_1 38r - V_2 65r - V_3 21v - V_4 6v - V_5 23v - Ve 5r - W_1 91v - W_2 15r - Wa 144r G 10

[1] Capitulum IX *om* Be Br_1 Br_3 C_1 D E_1 E_2 F_2 F_3 Gt Lo_2 Lo_3 Lo_6 Lu M_3 M_4 M_7 M_9 O_2 P_1 P_3 P_5 Po RV V_2 V_3 V_4 V_5 Ve W_1 W_2 Capitulum *om* Br_2 F_1 F_5 Ge K Lo_5 MC O_1 O_3 P_4 Pi V_1 V_3 XI *pro* IX Mi_2 *Titulum non habent* Br_1 Br_3 C_1 C_2 D E_1 E_2 F_3 Gt K Lo_2 Lo_3 Lo_5 M_7 M_9 O_2 P_1 P_5 Po Ro_1 RV Ve W_1 Item *om* Be Br_2 F_2 F_5 Lo_4 Lo_6 M_2 MC V_2 V_3 G .C.D.E. *pro* vocum O_1 vocum in cantu A G sola diapason Lo_4 MC sola *om* F_5 Ge M_6 Re Wa est perfecta Lo_4 O_1 perficitur Be perfecta est. Rubrica Mi_2 De falsi meli agnitione et correctione V_5

[2] Supradictae .... aut transformet aut [*Cap. X, 4*] *del* Ge autem *om* Br_2 Br_3 F_1 F_2 F_3 F_5 K Lo_6 Mi_2 P_3 P_4 Re RV V_2 V_5 Wa G octo voces C_1 V_2 voces *om* Lo_6 prout *suprascr* id est secundum quod F_1 sunt similes K utpote *suprascr* id est revera MC *suprascr* id est sicut F_1 aliae *om* F_5 depositione ut .a. et .E., .G. et .D. M_6 depositione *suprascr* .D.G. M_7 elevatione *pro* depositione K Lo_3 O_2 Ro_1 V_4 V_5 G elevatione ut .C. et .G., .D. et .a. G elevatione *suprascr* ut .C.G. V_4

[3] aliae in elevatione *om* F_1 F_5 elevatione, ut .C. et .G., .D. et .a. M_6 elevatione *suprascr* .C.G. M_7 depositione *pro* elevatione K Lo_3 O_2 Ro_1 V_4 V_5 G depositione ut .a. et .E., .G. et .D. G depositione *suprascr* ut .D.G. V_4 utroque *suprascr* id est ambobus MC utroque ut .C. et .G. et .E. et .♭. M_6 utroque ut .C. et .G., .E. et .♭. G utroque *suprascr* .A.D. vel .B.E. M_7 utroque latere Lu

[4] adeo ita similes A ita *om* Wa ita in utroque similes P_4 ita etiam similes W_2 similes *suprascr* ut .E.e. V_4 faciunt similes P_3 V_5 neumas

adeo ut unius tibi cognitio alteram pandat. [5] In quibus vero nulla similitudo monstrata est vel quae diversorum modorum sunt, [6] altera alterius neumam cantumque non recipit; quod si compellas recipere, transformabit.

[7] Utpote si quis vellet antiphonam cuius principium esset in .D., in .E. vel in .F., quae sunt alterius modi voces, incipere, [8] mox auditu perciperet quanta diversitatis transformatio fieret. [9] In .D. vero et .a. quae unius sunt modi, saepissime possumus eundem cantum incipere vel finire.

suprascr id est notas MC adeo *suprascr* id est maxime MC ab eo *pro* adeo V_2 adeo *om* A adeo in tantum ut nius RV ut *om* Mi_2 tibi unius Lo_6 cognitio unius pandat tibi alteram M_6 cognitio tibi Br_2 W_2 cognitio alteram tibi K cognitio pandat tibi alteram Lo_3 Ro_1 G tibi *om* V_4 agnitio Lo_6 O_1 altera M_3 alterius Gt V_4 W_1 pandat alteram M_4 V_2 pandant W_1 pandit *corr* pandat RV pandit *suprascr* id est aperit MC

5 nulla *suprascr* .C.D.E. M_6 similitudo nulla O_1 similitudo *suprascr* .F.b. M_6 est monstrata C_1 V_5 ut *pro* vel Lo_2 Lu M_5 W_1 vel *om* O_1 qui *pro* quae M_6 V_1 quae *om* E_2 modorum *suprascr* ut .D.E.F.G. M_7 *suprascr* id est sonorum MC

6 alterius altera Ro_1 W_1 alteram alterius Lo_6 alteram alteris MC neuma *suprascr* id est nota MC alterius neumam *om* V_5 cantumque *om* Po non *om* F_5 vel *pro* quod P_5 qui MC recipere *om* M_5 transformabis A K Lo_4 M_3 M_4 M_5 O_2 V_1 V_2 G transformavit MC transformabitur M_7 reformabit F_5 transformabit modos utpote Br_1

7 Utpote *corr in* verbi gratia M_6 Utpote *suprascr* id est revera MC Utputa V_1 V_3 V_5 W_2 G Utpute M_3 antiphonae W_2 cantum *pro* antiphonam M_6 O_2 cuius in principium MC esset principium A K est *pro* esset Br_4 C_2 Lo_3 Lu O_2 Ro_1 V_4 G esse MC .D. vel .E. Be C_2 .D., .E. Mi_2 .D. et .E. atque .F. F_5 .D. vel in .E. O_1 V_3 V_5 vel in *om* Mi_2 vel *om* A Lo_6 in *om* Br_2 C_1 C_2 E_2 F_1 Lo_2 M_5 M_9 MC O_2 O_3 P_1 P_2 P_4 P_5 Re quia *pro* quae Re alterius sunt A Br_4 M_3 V_1 V_4 alte *pro* alterius E_2 alteri RV modi *suprascr* id est soni MC modi *om* Re incipere voces Po voces *om* Gt M_7 V_3 incide *pro* incipere F_5

8 mox *suprascr* statim MC mox auditu perciperet *om* Lo_6 perciperet auditu Wa auditum Re audita RV percipiet C_1 V_4 *suprascr* vel [perci]peres C_1 parcipit Po quante V_2 Wa quantum V_3 diversitas M_7 Mi_2 Ro_1 fieret diversitatis transformatio Lo_6 fiet M_2 fieret *om* P_5

9 vero *om* Ro_1 et in .a. E_1 Gt M_9 O_3 P_3 P_5 V_3 V_5 Ve vel in .a. Be .A. *pro* .a. MC quamvis *pro* quae V_4 sunt unius K Lo_6 O_2 Ro_1 sunt modi unius Lo_3 sint V_4 modis Re modi *suprascr* mensuri MC saepissime *suprascr* frequentissime MC possimus V_2 incipere eundem cantum V_4 eundem *om* Br_2 vel finire *om* Mi_2

10 Saepissime autem dixi et non semper, quia similitudo nisi in diapason perfecta non est.

11 Ubi enim diversa est tonorum semitoniorumque positio, fiat necesse est et neumarum. 12 In praedictis namque vocibus et quae unius modi dicuntur, dissimiles inveniuntur; 13 .D. enim deponitur tono, a. vero ditono; sic et in reliquis.

10 vero *pro* autem C_1 autem *om* Lo_6 V_2 V_5 ut *pro* et E_2 F_5 et *om* V_2 V_5 perfectum *pro* semper Re quia in similitudo Mi_2 nisi similitudo Lo_6 diapason *suprascr* VIII° MC diapente O_1 sunt *pro* est V_2

11 autem *pro* enim M_8 enim est .... diversa positio A Be Br_1 C_2 D E_2 Gt Lo_4 Lo_5 Lu M_3 M_4 V_1 Ve W_1 *sed* perfectio *pro* positio Ve enim tonorum .... diversa est positio V_2 enim diverse tonorum .... sit positio P_1 enim tonorum .... diversa positio M_7 est enim tonorum .... diversa positio O_1 est *om* Br_3 Po W_2 tonorumque F_5 tonorum *suprascr* id est sonorum; semitoniorumque *suprascr* id est medium sonorum MC ac semitoniorum Lu semitoniorum Br_1 semitoniorum tonorumque E_1 M_9 P_5 semitoniorumque *om* F_5 ut fiat C_1 Lo_2 M_5 etiam necesse est fiat K faciat *pro* fiat Pi ibi *pro* fiat E_1 M_9 est *om* V_4 etiam *pro* et Re et *om* V_2 neumarum *suprascr* id est notarum MC

12 autem *pro* namque V_5 etiam *pro* et Re eius *pro* unius O_2 modi *suprascr* id est soni MC dicuntur modi P_1 V_5 dissimilitudines *pro* dissimiles Be Br_1 Br_4 C_2 D E_2 Lo_4 Lo_5 M_7 O_1 O_3 P_1 P_5 Po V_2 V_3 V_4 Ve W_1 W_2 G disimiles Re dissimiles *finit fol* 24r *sed textus pergit fol* 30v: dyssimiles ymmo similes et dyssimiles inveniuntur V_5 dissimilitudines quaedam inveniuntur P_5

13 .G. *pro* .D. E_2 vero *pro* enim E_2 V_5 enim *om* K Lo_6 P_3 tono deponitur M_2 tono *suprascr* id est sono MC .A. *pro* .a. MC Po .a. vero acutum C_1 ditono *suprascr* id est duobus sonis MC et sic de aliis F_5 sic vero et MC et *om* Re de *pro* in Lu Re V_5 in *om* V_2

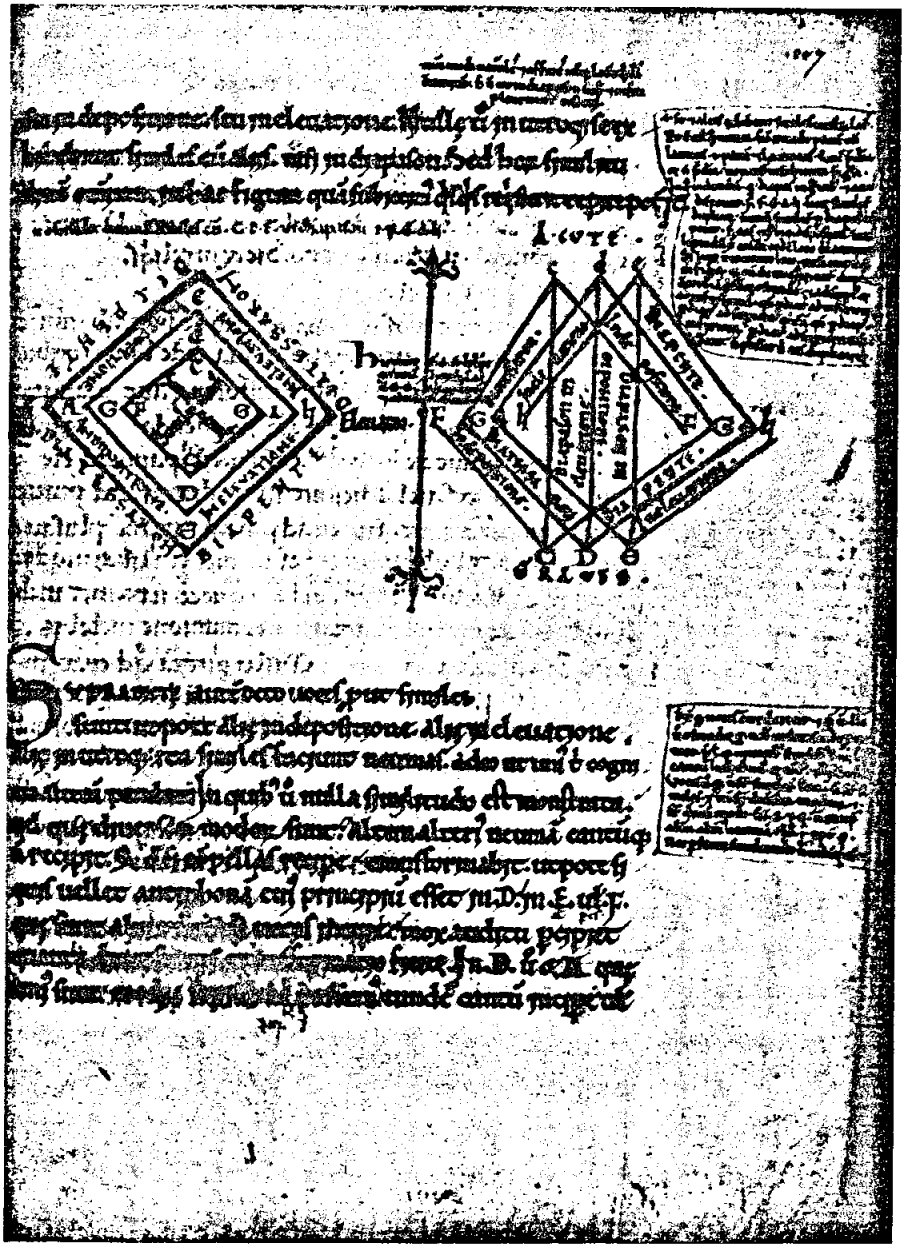

Tab. 7. — Cambridge, Trinity College 944, fol. 107r.

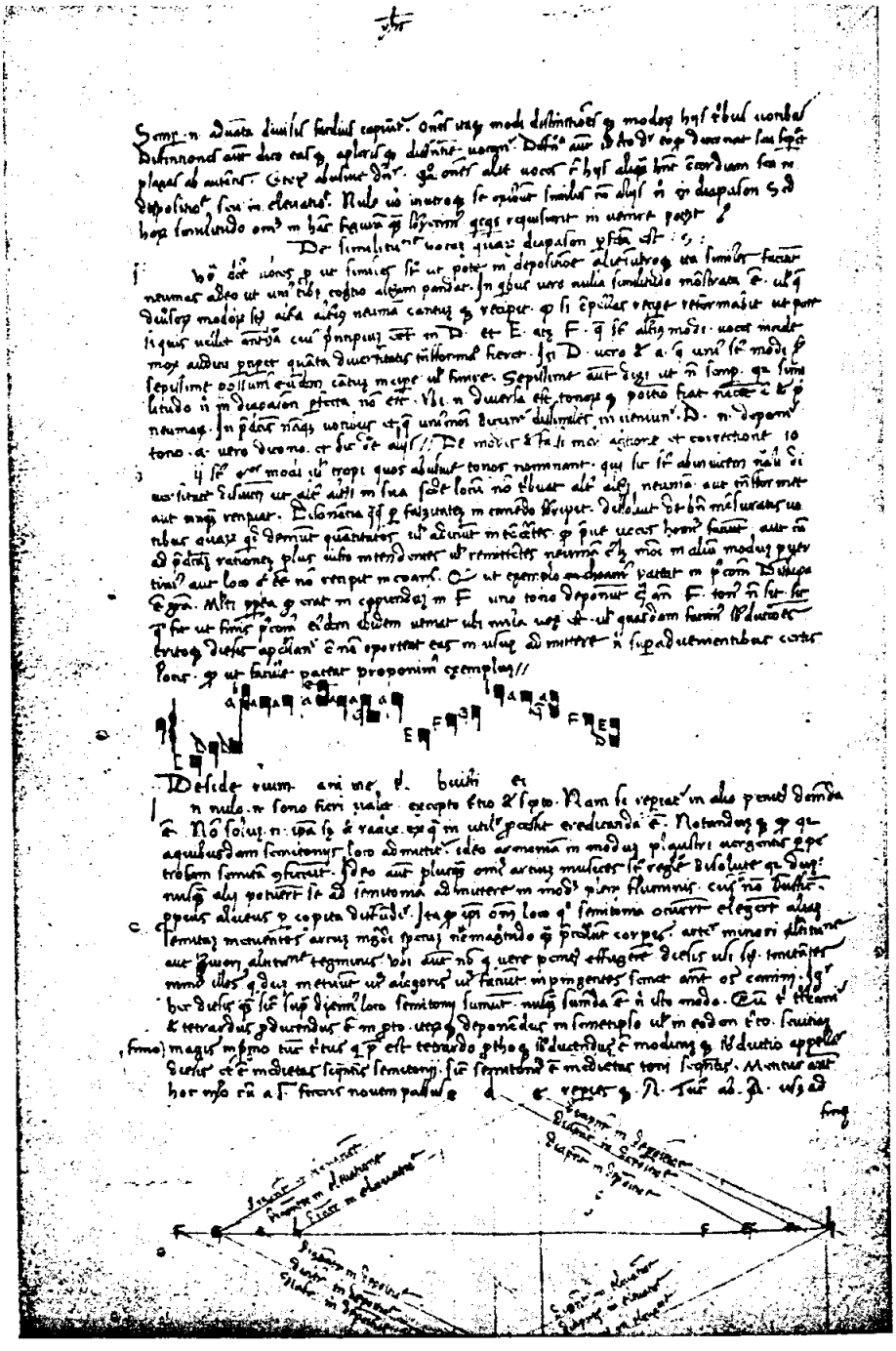

Tab. 8. — Florence, Bibl. Naz. Magl. XIX, 36, fol. 94v.

[1] CAPITULUM X

Item de modis et falsi meli agnitione et correctione

[2] Hi sunt quattuor modi vel tropi, quos abusive tonos nominant, [3] qui sic sunt ab invicem naturali diversitate disiuncti, ut alter alteri in sua sede locum non tribuat, [4] alterque alterius neumam aut transformet aut numquam recipiat.

A 48v - Be 7r - Br$_1$ 20v - Br$_2$ 15v - Br$_3$ 8v - Br$_4$ 44r - C$_1$ 107v - C$_2$ 60v - D 77r E$_1$ 51v - E$_2$ 43r - F$_1$ 12v - F$_2$ 53r - F$_3$ 24v - F$_5$ 94v - Gt 6r - K 62r - Lo$_2$ 5v - Lo$_3$ 5r Lo$_4$ 9r - Lo$_5$ 84v - Lo$_6$ 100r - Lu 6r - M$_2$ 45v - M$_3$ 128r - M$_4$ 152v - M$_5$ 120v M$_6$ 4r - M$_7$ 12v - M$_9$ 88 - MC 168 - Mi$_1$ 5r - Mi$_2$ 4v - O$_1$ 4r - O$_2$ 62v - O$_3$ 85v - P$_1$ 79r P$_2$ 138v - P$_3$ 4v - P$_4$ 80r - P$_5$ 37r - Pi 11v - Po 9r - Re 161r - Ro$_1$ 4v - RV 102r V$_1$ 38r - V$_2$ 65v - V$_3$ 21v - V$_4$ 7r - V$_5$ 30v - Ve 5v - W$_1$ 91v - W$_2$ 15v - Wa 144v G 10

[1] Capitulum X *om* A Be Br$_1$ Br$_3$ Br$_4$ C$_1$ D E$_2$ F$_2$ F$_3$ Gt Lo$_2$ Lo$_6$ Lu M$_3$ M$_4$ M$_7$ P$_1$ P$_3$ Po Re RV V$_2$ V$_3$ V$_4$ V$_5$ Ve W$_2$ Capitulum *om* Br$_2$ E$_1$ F$_1$ F$_5$ K Lo$_5$ M$_6$ M$_9$ MC Mi$_1$ O$_1$ O$_2$ O$_3$ P$_4$ Pi V$_1$ W$_1$ XII *pro* X Mi$_2$ *Titulum non habent* Be Br$_3$ C$_1$ C$_2$ D E$_2$ F$_3$ Gt K Lo$_2$ Lo$_5$ Lo$_6$ M$_7$ Mi$_1$ O$_2$ P$_1$ Po Re Ro$_1$ RV V$_5$ Ve W$_1$ Item *om* A Br$_2$ Br$_4$ F$_2$ F$_5$ Lo$_4$ MC Mi$_2$ O$_1$ P$_5$ V$_3$ G De similitudine *pro* Item E$_1$ M$_9$ modis et *om* P$_5$ modis musicis Lo$_4$ et falsi .... correctione *corr in* vel tonis M$_6$ agnitione et *om* Wa et correctione *om* O$_1$ et eius correctione Lo$_4$ correptione E$_1$ M$_9$ Mi$_2$ P$_4$ P$_5$ Wa correptione. Rubrica Mi$_2$ Item de falsi meli agnitione et correctione et de modis V$_4$ De IIIIor modis et falsi cantibus MC

[2] Hi .... recipiat numquam [4] *om* Mi$_1$ Hi autem sunt E$_1$ Quattuor sunt modi K modi quattuor C$_2$ quattuor *om* A Be Lo$_4$ Lo$_5$ M$_3$ M$_5$ M$_6$ O$_1$ Pi V$_1$ V$_4$ Ve W$_2$ modi *suprascr* id est tenori MC modi *om* C$_1$ tropi *suprascr* id est soni MC toni *pro* tropi F$_2$ abusione Lo$_2$ abusive *suprascr* id est abusu tractum MC tonos *suprascr* id est sonos MC tonos latini nominant V$_5$ nominamus Mi$_2$ vocant A M$_3$ M$_4$ V$_1$ V$_4$

[3] sunt sic V$_2$ sibi *pro* sunt MC naturali ab invicem Lo$_4$ G disiuncti naturali diversitate Lo$_3$ Ro$_1$ diversitate *om* C$_1$ aliter *pro* alter F$_1$ alteri alter V$_2$ alteri .... alterque *om* Re sede sua V$_4$ sedem MC in sua sede *suprascr* id est diapason C$_1$ locum in sua sede E$_1$ K M$_9$ O$_3$ P$_5$ locum in sede sua V$_3$ non tribuat locum Lo$_6$ V$_2$ non tribuat *suprascr* non dabat MC

[4] tribuat atque M$_5$ alter Br$_2$ F$_5$ M$_5$ alteri F$_5$ alterius alterque V$_2$ neuma V$_2$ neumae *suprascr* id est notae MC neumam ut transformet Re neumam transformet V$_5$ non *pro* numquam M$_7$ recipiat numquam G recipiat *om* V$_2$ recipiat. De modis et falsi meli agnitione Be De modis et falsi

[5] Dissonantia quoque per falsitatem ita in canendo subrepit, cum aut de bene dimensis vocibus parum quid demunt gravantes, [6] vel adiiciunt intendentes, quod pravae voces hominum faciunt; [7] aut cum ad praedictam rationem plus iusto intendentes vel remittentes, neumam cuiuslibet modi [8] aut in alium modum pervertimus, aut in loco qui vocem non recipit, inchoamus.

meli agnitione et correctione Lo6 Item de modis et falsi meli agnitione et correptione D Item de modis et falsi meli agnitione et correctione et de dissonantia P1 De dissonantiis P4 Wa Cap. 13 Ut supra de eadem re. Rubrica Mi2

5 XI Dissonantia W1 Dissonantias *suprascr* id est discordantias MC quoque *om* M2 falsitatem nominamus ita Mi2 in canendo ita Gt Lo3 O2 Ro1 ita *om* F5 Ge in *om* Mi1 O1 Po subrepit in canendo V2 surripit Mi2 subripit F1 F5 MC Pi RV V4 Wa *suprascr* latenter intra F1 *suprascr* subtrait MC sub recipit Ve subripit dissolvit F5 subrepit id est latenter intrat F2 cum *suprascr* id est quando Ge cum *om* F5 P3 aut *om* F5 Mi1 aut non de bene A de *om* Po V2 dimensis *suprascr* mensuratis F1 *suprascr* id est mensuratis Ge mensuratis *pro* dimensis F5 vocibus aut parum demunt quid gravantes V5 quarum *pro* parum F5 quidem *pro* quid F2 quoque *pro* quid Be quod F5 Lo2 quid *om* Lo6 Lu V2 quid *suprascr* aliquid MC demunt *suprascr* id est tollunt Ge MC *suprascr* auferunt RV *suprascr* minuunt F1 deminuant *pro* demunt F2 gravantes demunt M6 G quantitates *pro* gravantes F5

6 vel adiiciunt intendentes *om* Mi2 adiiciunt *suprascr* id est addunt MC *suprascr* id est iungunt Ge quod *suprascr* id est quante Ge parvae *pro* pravae Lo6 pravae *om* V4 pravae hominum praves voces faciunt MC vocis homines P1 P4 Ve hominum voces Ge M6 M7 Mi2 Re RV Wa

7 cum aut M2 M6 G aut cum *corr in* cum aut M6 aut cum *om* P5 aut *om* P1 a *pro* ad F1 de *pro* ad F3 ad *om* E1 M9 V4 V5 Ve G praedicta ratione E1 M9 rationem cuius plus F2 intendentes *suprascr* id est elevantes Ge sive *pro* vel V5 remittentes *suprascr* id est deponentes Ge neumam *suprascr* id est notam MC cuiuslibet neumam V5 cuiuslibet *suprascr* qualiscumque MC modi *suprascr* id est figuri MC modi *om* V5

8 aut *om* F1 F2 F5 V5 in *om* Mi2 P5 modum *suprascr* id est sonum MC pervertimus modum K pervertunt A G in *om* Br4 E1 F1 F2 F3 F5 K Lo2 Lo3 Lo4 Lo5 Lo6 M2 Pi Po Re RV V4 locum RV esse *pro* vocem F5 inchoamus *suprascr* id est incipiamus MC inchoant A G incipiamus V5

a. inchoamus, vel quasdam facimus subductiones trito, quae dieses appellantur, cum non oporteat eas in usum admittere nisi supervenientibus certis locis.

b. Quod ut facile pateat proponimus exemplum:

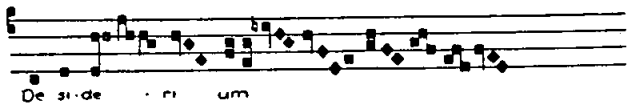

c. In nullo enim sono valet fieri excepto tertio et sexto, nam si reperiatur in alio penitus emendanda est; non solum autem ipsa, sed et radix ex qua inutiliter processit, eradicanda est.

d. Notandum quod quia a quibusdam semitonii loco admittitur, ideo harmoniam in modum plaustri vergentis per petrosam semitam conficiunt. Ideo autem plus quam omnium artium musicae sunt regulae dissolutae, quia dum nusquam aliqui potuerunt se ad semitam admittere, in modum pleni fluminis cui dum non sufficit proprius alveus per compita diffunditur.

e. Itaque ipsi omni loco quo semitonia accreverunt, elegerunt aliam semitam scilicet metuentes artum ingredi specum, ne magnitudo qua praecellunt corporis artetur, aut minori latitudine aut breviori altitudine tegminis.

f. Ubi autem non quaerunt penitus effugere, diesi usi sunt, imitantes nimirum illos qui, dum metuunt vim algoris, vim faciunt impingentes semet ante os camini.

g. Igitur haec diesis, quae sicut supra diximus locum semitonii sumit, nusquam sumenda est nisi isto modo, cum tritus canitur et tetrardus producendus est in proto iterumque deponendus est in semetipso, vel in eodem trito vel etiam magis infimo.

h. Tunc tritus qui praeest tetrardo protove, subducendus est modicum; quae subductio appellatur diesis et medietas sequentis semitonii, sicut semitonium est medietas sequentis toni.

i. Metitur autem hoc modo: Cum a .G. ad finem feceris novem passus, reperisque .a., tunc ab .a. ad finem partire per septem et in termino primae partis reperies primam diesim inter .♭. et .c.

k. Moxque secundus et tertius passus erunt vacui, quartus vero tertii diesis
♮ c
obtinebit locum, qui similiter erit inter .♭. et .c.

l. Modo simili a .d. passus fiant totidem ad finem, moxque secundae patebit locus, supradicto ordine, quae erit inter .e. et .f.

m. Tunc revertens ad primam diesin divide ad finem per quattuor, et primus
♭ c
item passus terminabit inter .e. et .f. secundus inter .♭. et .c., reliqui vacant.

n. Admonemus vero lectorem ne existimet nos desipere, eoquod primo omisimus ista scribere. Nos enim paratos habebit post finem operis ex istis respondere sibi; nunc ad cepta revertamur. Sunt etiam nonnulli, qui ubi debuerant semiditonum admittere, opponunt tonum *Solum in* A K M3 M4 V1 G; *in* F1 F2 F5 Mi2 *post* vox est. (10)

o. Sequitur: Quod ut exemplo pateat, in Offertorio „De profundis" multi quod erat incipiendum in .D. uno tono deponunt, cum ante .C. tonus non sit, sicque fit ut ubicumque occurrit semitonium, ponant illum sub .G., quod nullo modo potest fieri. Cantoris (11) F1 F2 F5 Mi2

a. faciunt *pro* facimus A G facimus quasdam M4 subditiones Mi2 subductiones in trito G trito *suprascr* id est quinto tono A diesis F1 F2 F5 appellatur F2 admitti K superadvenientibus F5 erectis *pro* certis F2

b. pateat *om* K Desiderium anime tribuisti ei F5 Desiderium *cum litt suprascr vel in lineis* F1 F2 Mi2 G *cum litt suprascr et cum neumis in lineis* A K M3 M4 V1 *neumae prave leguntur in* A

C D Daa caaG aGE FGEG ♭aGaFDE GaFE GaFEFDFED A
C D Daa caaG a E FGEF baGaFDE F1
C D Da caaG a F FGE baGaFDE F2
C D Dabaa acaaG a EFG baGaFDE F5
C D Daa caaG a E FGEG baGaFDE GaFE GaF*EFDFED K

C D Daa caaG GaE*FGEG ♭aGaFDE GaF E GaF Mi2
C D Daa caaG aGE FG ♭aGaFDE GaF*E GaF*EFDFED V1
aa caaG aGE FGEG ♭aGaFDE GaF E GaF EFDFED G
Deside - - - - - - ri - - um
* *suprascr* diesis

c. In nullo *usque ad finem huius capituli habet post* decima (*Cap. XIII, 21*) K In nullo .... reliqui vacant *in fol* 61v - 62v W2 fieri valet V1 F5 exceptis *pro* excepto Mi2 etsi *pro* si A G demendanda Mi2 demenda F1 F5 dementia *pro* emendanda F2 enim *pro* autem F1 F2 F5 inutili Mi2

d. Notandumque quod F1 F2 F5 Mi2 Notandum est autem quod K quia *a* a G musices F5 dum *om* Mi2 alii *pro* aliqui F1 F2 F5 Mi2 semitonia *pro* semitam F1 F2 F5 Mi2 imo dum *pro* in modum A Mi2 G fluminis (f. instar) G non dum M3 non *om* A copita F1 F2 competa A M3 diffunditur, erraverunt M3 V1

e. ita et *pro* itaque K M3 M4 ita G accurrunt *pro* accreverunt F1 F2 Mi2 ocurrunt F5 aliam semitam elegerunt A M3 V1 G semitoniam *pro* semitam F2 scilicet *om* F1 F2 F5 Mi2 magnitudo corporis qua praecellunt K quam *pro* qua F1 F2 Mi2 corporis aut minori aut artetur latitudine M4 arte *pro* artetur F2 artetur, minori F1 F5 Mi2 arte minori F2 breviore F2 G

f. queunt *pro* quaerunt V1 quaerunt (f. queunt) G quiverunt F1 F2 Mi2 quivere F5 diesis F1 F5 algoris ut faciunt M4 semel *pro* semet G se K

g. quam *pro* quae F1 F2 F5 Mi2 qua M4 quia K sicut *om* F2 loco *pro* locum F1 F2 F5 sumunt F1 F2 F5 Mi2 modo. Cum A K proto *suprascr* id est primo A disponendus W2 est *om* F1 F2 F5 trito *suprascr* id est quinto A trito seu etiam F1 F2 F5 Mi2 in infimo K infimo primo F5

h. tetrardus *pro* tetrardo M4 prothoque F5 diesis id est medietas F2 et est medietas F1 F5 medietas est K M3 semitonii sequentis K toni sequentis F5 semitonii .... sequentis *om* F2 semitonium medietas est V1

i. de *pro* a K .Γ. *pro* .G. F1 F2 F5 K M4 Mi2 ad finem *om* F1 F2 F5 K M4 Mi2 praefeceris K et reperis K reperiesque F5 .A. *pro* .a. F5 .A. *pro* .a. F5 M4 .a. usque ad F1 F2 F5 ad finem *om* K M4 Mi2 primum *pro* primam F1 K M4 Mi2 in *pro* inter F5 .b. *pro* .♭. F2 .B. et .C. F1 F5 M4

♭ c

k. Mox A G tertii *om* K M4 erit *om* W2 .♭. et .c. *pro* .♭. et .c. F1 F2 F5 K .B. et .C. M4 et *om* M3

l. Modo .... vacant *om* F2 similia *pro* simili F1 .D. *pro* .d. F5 M4 fiunt *pro* fiant M4 fiant passus M3 fiant totidem passus K ad finem *om* F1 K M4 Mi2 supradicti F1 .d. et .e. *pro* .e. et .f. K .D. et .C. M4

m. Tunc .... .e. et .f. *om* F1 Mi2 primum *pro* primam M4 ad finem *om* K M4 W2 item *om* K M4 passus obtinebit locum dieses inter .e. et .f. K in .G. et .F. *pro* inter .e. et .f. M4 .E. et .F. F5 secundus iterum inter K

9 Quod ut exemplo pateat, in Communione *Diffusa est gratia,* multi *propterea,* quod erat incipiendum in .F. uno tono deponunt cum ante .F. tonus non sit; 10 sicque fit ut finis Communionis eiusdem ibidem veniat ubi nulla vox est. 11 Cantoris itaque peritiae esse debet quo loco vel modo

.♭. et .c. *pro* .♭. et .c. F1 F5 K Mi2 .♭. et .a. M4 et *om* M3 vacant. Simili modo ab ea diesi quae est inter .E.F. fiant IIIIor passus et secundus obtinebit diesin inter .e.f., reliqui vacant. Admonemus K

n. Ammonimus *pro* Admonemus F1 Anonemus F5 primum *pro* primo Mi2 describere F5 illis *pro* istis K sibi repondere F5 ad incepta K M4 aceptare vertemus F5 enim *pro* etiam F2 ubique Mi2 semitonium *pro* semiditonum F2 F5

o. ut *om* F1 F2 F5 Offerenda *pro* Offertorio F2 multi enim errant in tonando in .B. uno tono F5 occurrit *om* F5 ponat Mi2 illud *pro* illum Mi2 .C. *pro* .G. F1

9 Quod .... inquirat [12] *om* V5 ut *om* C2 Lu pateat *suprascr* manifestat MC patet Lu in *om* Re Communio Ge Communionem E2 Postcommunione F5 Communione cognoscimus Diffusa Lo2 M5 O2 P2 P3 Communione videtis Diffusa C1 Communione cognoscimus Anne, D FFG F F Diffusa W1 Dif-fu - sa est *cum litteris suprascr* C1 *cum neumis in linea .F.* MC GaGa G FGFD *cum neumis concinentibus* K Lo4 M4 M6 est *om* V4 gra - - ti - a MC GaGa G FGFFED *cum neumis concinentibus* K gra - - ti - a C1 gratia *om* Lo6 M6 gratia in labiis tuis Po V2 multi *suprascr* scilicet homines Ge multi istud FGGcc acGGFG GF propterea W2 propter - e - - - - a (*secundum Ed. Vatic.*) *cum neumis concinentibus* C1 Gt K Lo6 M4 M6 P5 V3 prop *podatus* ter *virga* Po <proptere> a *sine neumis* M6 incipiendum erat Br3 incipiens erat C2 tono *suprascr* id est sono MC deponitur E2 Lo2 Re deponunt propterea cum W2 autem *pro* ante Re tonos *pro* tonus *suprascr* id est sonos MC non sit tonus Br3 sit *in marg* de cantoribus E1

10 fit, et ubicumque occurrit semitonium, ponat illum sub .F., quod nullo modo fieri potest, et ideo finis Communionis A M3 M4 V1 G *in marg* M5 *sed* semitonium occurrit V1 ponant G illud *pro* illum M3 M4 V1 ut ideo finis K Postcommunionis F5 eiusdem Communionis Br3 P1 Po eiusdem *om* P4 V3 ibi veniat E1 M9 P5 Ve W2 ibi deveniat Br1 Lo3 O2 P1 V4 ibi devenat K ibidem *om* Po RV ubi *om* P4 vox nulla O3 V3 est vox M2 M4 vox est. Vel quasdam *etc* F1 F2 F5 Mi2 *Vide supra in apparatu critico* [8*a*].

11 Itaque hoc modo *pro* Cantoris itaque Ro1 Cantori MC ita *pro* itaque M4 autem *pro* itaque W2 peritia A Be Br1 C2 E2 K Lo2 Lo3 Lo6 Lu M5 O2 P1 P2 P3 P4 Po Ro1 V4 Ve W2 peritiae *suprascr* vel peritia Br4 peritiae *suprascr* id est sapientiae MC peritiam *suprascr* id est studium Ge peritiae *om* Lo5 debet esse C2 M3 M4 V1 quo .... quamlibet *om* Ge loco quove modo O2 vel quo modo A Gt K M4 V4 Wa modo *suprascr* id est mensura MC modo vel quam-

quamlibet neumam incipiat, [12] ut ei vel si motione opus est, affines voces inquirat. [13] Hos autem modos vel tropos graece nominamus protum, deuterum, tritum, tetrardum.

libet V_4 quamlibet *suprascr* qualiscumque MC quamlibet *om* Mi_2 neuma *suprascr* id est nota MC

12 ut eam vel suo modo restituat vel si motione A F_1 F_2 F_3 F_5 K Mi_2 V_1 G *in marg* M_5 ea *pro* ei Br_2 C_1 D E_1 E_2 Ge Gt Lo_5 Lo_6 Lu M_3 M_4 M_5 M_7 MC Mi_1 O_3 P_5 Pi Po Re RV et *pro* vel Br_4 V_4 vel *om* Lo_6 Lu M_2 M_6 P_2 si in motione E_1 M_9 opus est motione Gt Lo_3 Ro_1 motionem Lo_2 motione *suprascr* id est mutatione MC est opus M_2 sit *pro* est C_2 F_3 W_2 fuerit M_6 opus sit secundum quatuor supradictos modos affines voces F_3 ad affines G ad fines Br_2 F_1 F_5 a fines F_2 a fine RV affine V_4 affines *suprascr* id est socias Ge *suprascr* id est propinquos MC voces *om* C_2 K inquirunt Ve querat F_5

13 ergo *pro* autem Mi_1 autem *om* V_2 tropos vel modos C_1 Mi_1 modos *suprascr* id est mensura MC tropos *suprascr* id est sonos MC tropos quos graece V_5 nominamus graece Pi V_1 protum *suprascr* I MC proptum *pro* protum Wa protum .... tetrardum *om* Br_3 depterum *pro* deuterum *suprascr* II — tritum *suprascr* III — tetrardum *suprascr* IV MC tetrardum quae voces in cantu obtinent principatum Br_1

1 CAPITULUM XI

Quae vox et quare in cantu obtineat principatum

2 Cum autem quilibet cantus omnibus vocibus et modis fiat, vox tamen quae cantum terminat, obtinet principatum; 3 ea enim et diutius et morosius sonat. 4 Et praemissae voces, quod tantum exercitatis patet,

A 49r - Be 7r - Br_1 22r - Br_2 16r - Br_3 9r - Br_4 44r - C_1 107v - C_2 61r - D 77v E_1 51v - E_2 43v - F_1 13v - F_2 53v - F_3 24v - F_5 95r - Ge 6v - Gt 6r - K 62v - Lo_2 6r Lo_3 5r - Lo_4 9v - Lo_5 85r - Lo_6 100v - Lu 7r - M_1 15v - M_2 46r - M_3 130r - M_4 153r M_5 120v - M_6 4v - M_7 12v - M_9 89 - MC 168 - Mi_1 5r - Mi_2 5r - O_1 4r - O_2 63r O_3 85v - P_1 79v - P_2 138v - P_3 13r - P_4 80r - P_5 37r - Pi 12r - Po 9v - Re 161v Ro_1 4v - RV 102v - V_1 38v - V_2 65v - V_3 22r - V_4 7r - V_5 30v - Ve 5v - W_1 91v W_2 16r - Wa 144v - G 11

1 Capitulum XI *om* A Be Br_1 C_1 E_2 F_3 Gt Lo_2 Lo_3 Lo_6 M_2 M_3 M_4 M_5 M_7 P_1 Po Ro_1 V_2 V_3 V_4 V_5 Ve W_2 Capitulum *om* Br_2 Br_4 D E_1 F_1 Ge K Lo_5 Lu M_9 MC Mi_1 O_1 O_2 O_3 P_3 P_4 Pi RV V_1 W_1 14 *pro* XI Mi_2 XII *pro* XI W_1 *Titulum non habent* C_1 C_2 E_2 F_3 K Lo_2 Lo_5 M_2 M_7 Mi_1 O_2 Po Ro_1 V_5 Ve et quare *om* A RV et *om* O_1 cur *pro* quare V_4 in cantu *om* Lo_6 cantum Be principatum obtineat M_1 M_4 V_1 V_2 W_2 principium *pro* principatum *in marg* principatum Be obtineat principatum in cantu MC Quae vox in cantu principatum obtinet et quare Lo_4 Quae vox est quae in cantu obtineat principatum F_1 F_5 Mi_2 Quae voces in cantu optinent principatum Gt

2 Dum Mi_1 Cum *suprascr* id est quando MC autem *om* A Re quibuslibet *suprascr* qualicumque MC in omnibus F_5 modis et vocibus Lo_4 V_4 modis vel vocibus O_1 vocibus *om* Ge modibus et vocibus Gt modibus *pro* modis Lo_2 modi Ge modis *suprascr* id est ordinis MC et fiat modis W_1 fiat *suprascr* id est formetur Ge tamen obtinet principatum quae cantum terminat D E_2 terminare V_5 principatum obtinet W_2 principatum in cantu E_1 M_9

3 si *pro* ea V_5 ea vero diutius E_2 enim diutius C_2 Gt Lo_4 O_2 Po W_2 diutius *suprascr* id est longius MC ditonus *pro* diutius V_5 et morosius *suprascr* id est magis secundum maronem F_1 morosius *suprascr* id est fastidiosius MC morosus V_6 moros Re

4 Et .... debent [6] *om* Mi_1 prae<missae> *suprascr* id est di MC praemissae *suprascr* antedictae F_1 praecantatae *pro* praemissae A M_1 M_3 M_4 V_1 quod *suprascr* vel quae C_1 quae *pro* quod Br_3 C_2 D E_2 Lo_2 Lo_4 Lo_6 Lu M_8 O_1 V_6 G qui *pro* quod MC quid P_2 quod *om* F_5 tantum *suprascr* tantummodo F_1 quantum *pro* tantum Lo_6 tantum per exercitatis O_2 exercitatis *suprascr* operatis laboratis MC *suprascr* id est doctis Ge patet *suprascr* patent C_1

ita ad eam aptantur, [5] ut mirum in modum quandam ab ea coloris faciem ducere videantur.

[6] Per supradictas nempe sex consonantias voci quae neumam terminat reliquae voces concordare debent. [7] Voci vero quae cantum terminat, principium eius cunctarumque distinctionum fines vel etiam principia opus est adhaerere. [8] Excipitur quod cum cantus in .E. terminat, [9] saepe

suprascr id est apertum est Ge *suprascr* id est manifestet MC patent Br3 C2 D E2 Lo2 Lo4 Lo6 Lu M6 O1 P3 Pi V5 G adaptantur MC G *suprascr* id est adiungantur MC coaptantur Po

5 ut *om* F5 in modum *suprascr* id est super mensura MC quantum *pro* quandam V2 collocatis *pro* coloris Mi2 faciem coloris V5 videatur C2 videntur Lo6

6 praedictas *pro* supradictas Br1 namque *pro* nempe Br1 D M6 O2 V5 nempe *suprascr* id est certe F1 Ge MC nempe *om* M2 sex voces vel consonantias voci V1 consonantias sex E1 M9 sex *om* Lo6 M4 P1 V4 V5 consonantias *suprascr* id est benesonans MC voci consonantias Be consonantias id est tonum, semitonium, ditonum, semiditonum, diatessaron et diapente voci C1 vocique *pro* voci quae RV quia *pro* quae V5 quae neumam *suprascr* id est distinctionem C1 neumam *suprascr* id est notam MC cantum *pro* neumam Ge Lo6 terminant neumam V5 terminant RV inchoat *pro* terminat K terminat et reliquae Br1 reliqui MC reliquae .... terminat *om* Po vocis *pro* voces F5

7 Voci .... adhaerere *om* Ve Vox V5 autem *pro* vero Mi1 qui *pro* quae MC cantu RV terminat *suprascr* id est finali C1 principatum *pro* principium A Lo6 M5 G eius *suprascr* id est cantus C1 *suprascr* scilicet cantus Ge eius est M4 omniumque *pro* cunctarumque D cunctarum M3 distinctionum *suprascr* id est divisionum MC distinctionum similes fines V5 finem Br4 fines *om* M4 etiam *om* RV principia *suprascr* scilicet distinctionum C1 *suprascr* scilicet distinctiones Ge opus .... principium [9] *om* V4 est ei adhaerere V5 adhibere M2 M7 *in marg* vel adhaerere M2

8 Excepto Lo4 O1 Excipitur *suprascr* recipitur MC *suprascr* id est ab hac regula separatur Ge Excipitur Tribus miraculis G Tribus miraculis excipitur (*cum neumis:* Tri *virga* bus *punctum* mi *quilisma* ra *podatus subquadripunctis clivis* cu *podatus* lis *virga*) M6 quia *pro* quod G qui MC quod *om* Wa cura *pro* cum M4 cum *suprascr* id est quando MC cum *om* Mi2 P1 Ve W1 cantum MC cantus qui in P1 terminat in .E. RV .e. V2 terminet Po terminatur A Br3 Br4 C1 E1 Gt K Lo6 M1 M2 M3 M4 O2

9 saepe *suprascr* id est multis vicibus Ge *suprascr* id est frequenter MC

in .c. quae ab ea diapente et semitonio distat principium facit, ut antiphona

c aG ab a G G FG E E EDGacc dccaGF aacbGF GaGaGFE
10 Tertia di - es est quod haec facta sunt

saepe *om* W2 .C. *pro* .c. V5 W2 .C.c. *pro* .c. Br2 .G. *pro* .c. F5 qui *pro* quae M3 O2 G quod Br4 Lo4 O1 eo *pro* ea Lo4 O1 eadem E1 M9 P5 ea in diapente C2 Lo6 distat diapente et semitonio Gt diapente *suprascr* id est V MC diapente .... elevatio [23] *partim del* Ge diapason *pro* diapente V2 semitonio *suprascr* id est medio sono MC semitonium E1 P3 Pi Re V2 G semitoniumque V5 semen *pro* semitonio Mi2 similiter *pro* semitonio V3 et semitonio .... nocturnalium [*Cap. XIII, 8*] *om* Lo2 distat *suprascr* id est separat MC praestat *pro* distat P3 faciat *pro* facit Mi2 facit ut antiphona *om* V5 ut antiphona *om* Ve autem *pro* antiphona Mi2 facit in hac antiphona G in haec antiphona M1 ut in hac antiphona C1 C2 Lo3 Mi1 O2 Ro1 ut haec antiphona A E1 K M3 M4 M5 M6 V1 V4 ut antiphona haec Br1 Br3 D E2 F1 Gt Lo4 M7 M9 O1 O3 P3 V2 V3 antiphona ista subtus annotata P5

10 A<nt> Tertia Lo4 Tertia .... sunt *om* Re V5 Ve quo *pro* quod C1 E1 F2 Lo3 O1 O3 quod .... sunt *om* M6 Wa *litt* .h.i.k.l. *pro* .a.b.c.d. E2 *Exemplum cum litt in lineis* A Br3 M4 P5 V1 V2 *cum neumis* M6 *cum neumis in lineis* M1 W2 *cum notis in lineis* Lo4 *cum litt et neumis* K *sine litt vel neumis* C2 Lo5 Mi1 O3 P3 Wa *iuxta exemplum* Quasi dicat quod omnis cantus maxime circa finales voces cuius modi sit dinoscitur V2

| | | |

c a G a b a G G F G E E E D G a c d c cc a G F a a c b G F G a G a G F E M_5

c a G a c a G G c a G GFC D G a c c d c cb a G F G a c b G F G a G a G c E M_7

c a G a c a G G a c G GFE D G a c c d c cb a G F a a c b G F G a G a G F E M_9

c b a c b a abG MC

Gc a G G a b a G GF Ga E E C D G a c c d b c a G F a b c G F G a G G F E Mi_2

c a aG a c c G ab a G GFE D O_1

c a G a b a a a F O_2

c a G a c b a a c G GFE P_1

c a G a b a G G E G F F E P_2

c a G a b a G G G E E E P_4

c a G a c b a a c G F EFD G a c c d b cb a G F a c G F G a G a G E P_5

c a G a b a G G E G E E E D G a c c d c c a G F a b c G F Pi

c a G a c a G G a c G GFE D G a c c d c cb a G F G a c b G F G a G a G F E Po

cc a G a b a G GF G a G G G D G a b c d c c a G F a b c a G F G a G a G F E Ro_1

c b aG a b a RV

c a G a a c a c E G V_2

c a G a c a G G G a E F F D G a c c d c cb a G G a c b G F G a a G E V_3

c a G ac b a G Ga b a G GFE V_4

c a G a b a G G E E E D G a c d c cb a G F a c b G F G a G a G F E W_1

c a G a a c G a G F E D W_2

c a G a b a G F G E E E D G a c c d c c a G F a a b G F G a G a G F E G

Ter-ti - a di - - es est quod haec fac-ta sunt

11 Praeterea cum aliquem cantare audimus, primam eius vocem cuius modi sit, ignoramus, 12 quia utrum toni, semitonia reliquaeve species sequantur, nescimus. 13 Finito vero cantu ultimae vocis modum ex praeteritis aperte cognoscimus. 14 Incepto enim cantu, quid sequatur, ignoras; finito vero quid praecesserit, vides. 15 Itaque finalis vox est quam melius intuemur. 16 Deinde si eidem cantui versum aut psalmum aut aliquid velis

11 Quod omnis cantus illi modo sit subiectus et ab eo sumat regulam quem ultimum sonat. Praeterea D De divisione IIIIor modorum per octo. Praeterea V_4 Propterea M_4 V_2 dum *pro* cum V_5 aliquid Mi_1 aliquem cantum cantare V_5 audimus cantare Gt audivimus Ge MC Mi_2 W_1 vidimus F_5 vocem eius Mi_2 V_2 vocem *om* A modi *suprascr* id est mensura MC

12 qui *pro* quia Re aut *pro* utrum F_1 F_2 F_3 F_5 Lo_4 Lo_5 Lo_6 M_7 O_1 P_1 P_2 Re V_2 Ve W_1 *suprascr* quemadmodum P_2 quia quemadmodum aut toni C_2 Lu quia ut toni Be Ge MC Mi_2 P_3 P_4 Pi RV Wa quia an toni D E_1 M_9 P_5 V_3 V_4 toni *suprascr* id est soni MC toni vel semitonia C_2 Lo_3 Lo_5 P_4 Ro_1 G toni aut F_1 F_3 F_5 K Lo_4 O_2 P_1 V_2 Ve W_1 toni an Br_3 Br_4 E_1 M_9 RV V_4 toni semitoniaque Be semitonii Br_2 C_1 Lu M_8 MC Mi_1 O_1 P_3 Pi Po *suprascr* id est medii soni MC vel reliquae C_2 Lu M_8 reliquaque F_5 reliquaeve vero Ge MC species *suprascr* id est figurae MC specie RV quod sequantur Ge secuntur Lo_6 quia si quid aut thonis aut semitonis reliquae voces sequantur V_5

13 autem *pro* vero F_1 F_3 F_5 Lo_6 V_4 enim A cantu *om* Mi_2 ultimae *suprascr* id est finite MC modum *suprascr* id est mensura MC a *pro* ex Lo_6 cognoscimus aperte Po V_5 aperte *om* F_5 V_4 agnoscimus G cognovimus F_2

14 In principio enim cantus W_2 Inceptu F_1 Incepto *suprascr* id est inchoato MC autem *pro* enim V_4 V_5 vero *pro* enim E_2 RV quod *pro* quid F_5 Ge Lo_4 Lo_6 MC O_3 Po RV W_1 Wa qui Br_1 sequitur C_2 Po RV V_4 W_2 ignoramus Br_4 C_2 E_1 Ge Gt Lo_3 M_9 MC O_2 P_1 P_4 Re Ro_1 V_4 Wa finito .... vides *om* Ge MC Re Wa fininito enim cantu ultime quid V_2 enim *pro* vero Be Br_2 Br_4 C_2 Lo_5 M_5 M_7 O_2 P_1 P_2 P_3 Pi V_2 V_4 V_5 Ve W_1 autem *pro* vero C_1 E_1 F_3 Gt K Lo_6 M_6 Mi_1 G vero *om* A Br_3 M_1 M_3 M_4 P_4 V_1 quod *pro* quid A Be C_2 F_3 F_5 Lo_4 Lo_5 Lo_6 Mi_2 O_1 P_3 P_4 RV id quod Po W_2 quid *om* V_5 praecessit Mi_1 O_2 praecesseris F_5 videmus Br_4 C_2 E_1 Gt Lo_3 M_9 O_2 P_1 P_4 Ro_1 V_4

15 finali RV finalis eius vox E_1 M_9 qua *pro* quam V_2 Wa quae MC quod RV mediis *pro* melius C_2 intuemur *suprascr* id est videmur MC

16 Deinde .... mittunt [18] *om* Mi_1 Deinde *suprascr* denique postea MC Idemque *pro* Deinde V_5 eundem *pro* eidem RV cantu MC versum aut versum aut psalmum P_4 versum vel psalmum E_1 M_9 O_3 P_5 Ve psalmum vel aliquid Ve psalmum aliquid P_3 aliquis RV velit M_2 Mi_2 adiungere M_2 permaxime ad finalem vocem V_4 per maxime *suprascr* ante omnia MC *suprascr* multum RV *suprascr* id est valde F_1 maxime Be Br_3 C_2 D E_2 Lo_5 M_2 M_7 Po Re RV Ve opus maxime est V_5 permaxime *om* Lu est opus Ro_1 commendare *pro* coaptare Ro_1 coortare V_5 coactare *suprascr* ducere RV coactare *suprascr* id est provocare MC coaptare *suprascr* id est coadunare F_1 *suprascr* id est coniungnere Ge coaptare vel coadunare F_5

subiungere, ad finalem vocem permaxime opus est coaptare, [17] non ad primae vel aliarum adeo inspectionem redire. [18] Additur quoque et illud quod accurati cantus in finalem vocem maxime distinctiones mittunt.

[19] Nec mirum regulas musicam a finali voce sumere, [20] cum et in grammaticae partibus pene ubique vim sensus in ultimis litteris vel syllabis per casus, numeros, personas, tempora discernimus. [21] Igitur quia et omnis laus in fine canitur, iure dicamus [22] quia omnis cantus ei sit modo subiectus et ab eo modo regulam sumat, quem ultimum sonat.

17 primae vocis V_5 aut *pro* vel Ge Re vel *om* MC aliarumque *pro* vel aliarum Lo_3 aliarumve *pro* vel aliarum Ro_1 taliarum MC aliarum vocum V_5 adeo *suprascr* vel certe F_1 *suprascr* id est tantum Ge ad haec inspectione *suprascr* id est estimatione consideratione inducti MC inspectione Wa insectione V_4 inspectionem *suprascr* visionem RV

18 Additur *suprascr* id est adiungitur MC Additurque et Po ad *pro* et E_2 et *om* Be F_1 F_5 Ge Gt V_5 quod *om* V_5 accurati *suprascr* id est studiosi F_1 accurati *in marg* id est cum magna cura facti O_1 adcurati V_4 acuratissimi C_2 maxime in finalem vocem D maxime *suprascr* id est praecipue MC permaxime Br_4 M_6 V_4 distinctiones *suprascr* id est divisiones MC distinctionem E_2 mittant P_2 G mittunt ut officium Iustitiae domini W_2 mittunt ut ant. Tribus miraculis Ro_1

19 Cap. 15. De divisione quattuor modorum in octo. Nec Mi_2 mirum est A Lo_6 M_4 M_6 V_2 G mirum si regulas F_1 F_5 regulares *pro* regulas *suprascr* id est rectitudines MC musicam regulas Re musica regulis Ge regula Wa musicales F_5 musicae A C_2 K Lo_4 M_1 M_3 M_4 M_5 Mi_1 O_1 P_2 P_3 V_5 W_1 affinali *pro* a finali F_5 sumere a finali voce O_2 Ro_1 Wa G a *om* P_5 sumere voce Gt sumere *suprascr* id est incipere MC sumere distinctiones cum et Lu

20 et cum MC et *om* Ge Re in *om* V_5 grammaticae artis partibus M_6 partibus artis pene G pene *suprascr* prope F_1 *suprascr* id est prope Ge *suprascr* id est iuxto MC prope *pro* pene F_5 vim *suprascr* id est virtutem Ge *suprascr* id est potestas MC consensus *pro* vim sensus Mi_1 in *om* K ultimis *suprascr* id est finis MC in multisilis *corr* in ultimis P_3 syllabis vel litteris Lo_4 O_1 Po et *pro* vel D vel *om* Mi_1 casus *suprascr* id est eventus MC casus notuvios vel numeros W_1 et numeros C_2 Lu M_1 M_3 M_4 V_1 V_2 per numeros K Lo_4 O_1 W_2 et personas C_2 M_1 M_3 M_4 RV V_1 V_2 per personas K Lo_4 O_1 W_2 et tempora Br_4 C_2 D Lu M_1 M_3 M_4 V_1 V_5 per tempora K Lo_4 O_1 W_2 temporaque M_6 M_7 O_3 V_3 G discernamus Br_3 C_2 F_2 K Lo_4 M_6 O_3 P_4 V_3

21 Igitur .... progrediamur [24] *om* Mi_1 Igitur *suprascr* id est certe MC Legitur *pro* Igitur Re et quia O_1 quia et *om* P_3 quia *etc suprascr* Qui perseveraverit usque in finem Ge et *om* Br_1 Ge K P_2 V_4 V_5 canitur in fine M_5 canitur .... omnis [22] *om* MC iure *suprascr* id est legaliter Ge dicimus M_6 W_2 G canimus *pro* dicamus RV

22 quod *pro* quia F_3 K G quia et omnis E_1 Gt M_2 M_9 O_2 Po Ro_1 ei cantus D E_1 E_2 M_9 P_5 eius Be Br_2 Br_4 C_2 F_2 F_5 Ge Mi_2 O_2 P_2 P_3 P_4 RV V_5 Ve Wa eis Lu MC modi Br_2 F_2 F_5 Ge MC O_2 O_3 P_2 P_3 P_4 Re RV V_5 Wa *in marg* modo

[23] A finali itaque voce ad quintam in quolibet cantu iusta est depositio, et usque ad octavas elevatio, [24] licet contra hanc regulam saepe fiat cum ad nonam decimamve progrediamur. [25] Unde et finales voces statuerunt .D.E.F.G. quod his primum praedictam elevationem vel depositionem monochordi positio commodarit; [26] habent enim deorsum unum tetrachordum gravium, sursum vero duo acutarum.

Br2 *suprascr* id est ordini MC modis Lu modus Mi2 modo sit Br1 E1 Lo4 M2 M7 M9 O1 P5 Po V2 W1 W2 modi sit Be C2 Ve subiectus *om* O2 ab *om* P5 modi *pro* modo *suprascr* id est ordini MC modo *om* O2 V4 sumat regulam E2 M7 sumat *suprascr* id est tollat MC sumit Br4 W2 qui M6 Ro1 W1 G quem et ultimum M1 M3 V1 ultimum *suprascr* id est novissimum MC ultimus M6 Ro1 G resonat Br3 MC P1 P4

23 A finali .... progrediamur [24] *om* V4 A finali .... .D.E.F.G. [25] *habet post* decima [*Cap. XIII, 21*] U voce *in marg* scilicet autenti Lo6 voce usque ad Br1 M5 quintum M2 iusta est in quolibet cantu E1 M9 P5 iusta est depositio in quolibet cantu C1 quolibet *suprascr* id est qualicumque MC iuxta *pro* iusta Be Ge MC Mi2 RV Ve *suprascr* id est prope MC visa *pro* iusta F5 iusta est depositio *om* C1 iusta est *om* E1 depositio est Gt est *om* F2 dispositio Re usque *suprascr* id est plagis Lo6 octavam Br4 Lo6 octavum M2

24 licet *suprascr* id est quamvis Ge MC concurrere *pro* contra MC contra *om* E1 hanc *om* A regulam *suprascr* recturam MC regulam *om* M1 saepe *suprascr* id est frequenter MC fiat saepe E1 M9 P5 saepe *om* K fiat ut cum V2 ut *pro* cum F1 F5 Ve fiat et usque ad V5 et ad decimam Lo4 O1 et decimam V5 vel decimam K decimamque F5 O3 P1 U decimamave Mi2 decimamve vel undecimam G progredimur Br3 Br4 Ge MC Mi2 P4 RV Wa progrediatur C1 progrediamur ut in responsorio Vidi Dominum sedentem V5

25 Unde *suprascr* id est a quo MC Unde *etc suprascr* id est quod progredimur ad nonam vel decimam Ge et *om* F2 Ge U V4 et auctores finales C1 Mi1 et auctores antiqui finales O2 voces *om* Re statuerunt philosophi .D.E.F.G. F1 statuerunt philosophi videlicet .D.E.F.G. F5 statuerunt IIII^{or} .D.E.F.G. Ro1 IIII^{or} .D.E.F.G. graves V5 quod .... et de reliquis [*Cap. XIV, 6*] *om* Mi1 quia *pro* quod G qui MC quod in his K his *suprascr* scilicet IIII Ge hic *pro* his V3 his litteris primum Br1 primum *suprascr* id est antea Ge praedictam primum O2 praedictam *suprascr* id est ad octavas O3 et *pro* vel V4 in *pro* vel MC de proprio *pro* depositionem Mi2 in monochordi MC positio monochordi Lo6 V2 dispositio M4 commodarit *suprascr* donavit F1 *suprascr* id est praestari MC commodaverit E2 K Lo3 Lo6 M5 O1 O2 O3 P2 P3 Ro1 V2 V4 V5 W2 G commendaverit Lo4 Po commendarit Br3 commodaret M1 M3 M4 V1 V3 commodaverint RV

26 habet M5 W1 vero *pro* enim E2 enim haec deorsum M6 G enim tetrachordum unum et deorsum gravium V5 deorsum *suprascr* id est inferior MC unum *om* Lo6 gravium *suprascr* scilicet vocum Ge duo vero E2 vero *om* M6 V2 vero tetracordas duas V5 duos F2 F5 Ge MC Mi2 Re RV *suprascr* scilicet tetrachordos Ge acutorum Be acutum *suprascr* scilicet vocum Ge

1 CAPITULUM XII

De divisione quattuor modorum in octo

2 Interea cum cantus unius modi, utpote proti, ad comparationem finis tum sint graves et plani, tum acuti et alti, 3 versus et psalmi et siquid ut diximus, fini aptandum erat 4 uno eodemque modo prolatum, diversis

A 50r - Be 7r - Br_1 24v - Br_2 16r - Br_3 10r - Br_4 45v - C_1 108v - C_2 61v - D 78r E_1 52r - E_2 44v - F_1 14v - F_2 53v - F_3 25r - F_5 95r - Ge 8r - Gt 7r - K 63r - Lo_2 6r Lo_3 5v - Lo_4 10r - Lo_5 85v - Lo_6 100v - Lu 7v - M_2 47r - M_3 130v - M_4 153v M_5 121r - M_6 4v - M_7 13r - M_9 90 - MC 170 - Mi_2 6r - O_1 4v - O_2 63v - O_3 86r P_1 80r - P_2 139r - P_3 13v - P_4 81r - P_5 37v - Pi 13r - Po 10r - Re 162r - Ro_1 5r RV 103r - U 228v - V_1 38v - V_2 66r - V_3 22r - V_4 8r - V_5 31r - Ve 6r - W_1 92r W_2 17r - Wa 145v - G 12

1 Capitulum XII *om* A Be Br_1 C_1 D E_2 F_2 F_3 Gt Lo_3 Lo_6 M_2 M_3 M_4 M_7 Mi_2 P_1 Po Re Ro_1 RV U V_2 V_3 V_4 V_5 Ve W_2 Capitulum *om* Br_2 Br_3 Br_4 E_1 F_1 Ge K Lo_5 Lu M_9 MC O_1 O_2 O_3 P_3 P_4 Pi V_1 W_1 XIII *pro* XII W_1 *Titulum non habent* C_2 E_2 F_3 Gt K Lo_5 M_2 M_7 Mi_2 Po Re Ro_1 V_4 V_5 Ve Incipit de A Item de Ge Habet de W_1 divisionibus M_4 per *pro* in Lo_6 aliis quattuor *pro* octo U

2 Interea *suprascr* id est inter hec F_1 *suprascr* id est inter illa que superius diximus MC Interea *om* U dum *pro* cum W_2 cum *suprascr* id est quando MC cum *om* Mi_2 huius *pro* unius F_5 modo M_6 Re modi *suprascr* id est soni MC utputa *pro* utpote A W_2 utpote *suprascr* sicut F_1 *suprascr* id est revera MC utpote modorum octo comparationem Re proti *suprascr* id est primi MC comparationem *suprascr* id est assimilationem Ge *suprascr* id est similationem MC finis referuntur tum O_2 cum *pro* tum E_1 M_9 tum *suprascr* aliquando F_1 *suprascr* id est aliquando Ge sit *pro* sint Re et plani et graves Lo_6 planatu *pro* plani Re pleni M_4 tum *suprascr* id est aliquando Ge tum sint acuti Lo_6 alti et acuti Gt vel *pro* et V_4 W_2

3 versi Ve versiculi F_5 versus vel psalmi C_1 salmi Gt siquid *suprascr* aliquid scilicet est F_1 quod *pro* quid Ro_1 quid *om* Re finis F_3 F_5 adaptandum Br_1 aptandum *suprascr* id est coniungendum Ge *suprascr* id est adiungendum MC

4 eodem *pro* eodemque Mi_2 P_1 RV Wa eodemve V_5 modo *suprascr* id est tenore MC prolatum *suprascr* pronuntiatum F_1 *suprascr* id est pronuntiatum Ge *suprascr* id est propositum MC *suprascr* id est nunciatum RV

aptari non poterat. [5] Quod enim subiungebatur si erat grave, cum acutis non conveniebat; si erat acutum a gravibus discordabat. [6] Consilium itaque fuit ut quisque modus partiretur in duos, id est acutum et gravem, [7] distributisque regulis acuta acutis et gravia convenirent gravibus; [8] et acutus quisque modus diceretur autentus, id est auctoralis et princeps, [9] gravis autem plaga vocaretur, id est lateralis et minor. [10] Qui enim dicitur stare ad latus meum minor me est, caeterum si esset maior ego aptius dicerer stare ad latus eius.

[11] Cum ergo dicatur autentus protus et plagis proti et similiter de reliquis, [12] qui naturaliter in vocibus erant quattuor in cantibus facti sunt

aptari diversis V_2 diversis modis aptari Br_4 M_3 M_4 aptari *suprascr* id est coniungni Ge *suprascr* id est adiungere MC num *pro* non Re poterit Re

5 Quid V_5 enim *om* Ge grave erat Br_3 D V_5 ab *pro* cum Po acutum erat O_2 non *om* F_5 si .... discordabat *om* F_5 erat *om* Mi_2 cum *pro* a A Lo_6 discordat E_2 discordabatur Be

6 autem *pro* itaque V_5 fuit *om* V_3 unusquisque E_2 M_2 O_3 P_1 V_3 quisquis F_5 P_2 Wa modus *suprascr* id est sonus MC in duo partiretur Be duas V_4 duo A Mi_2 duos *om* W_2 duos modos Ge scilicet *pro* id est V_5 id est *om* W_2 id est in acutum Lo_6 V_1 V_2 acutam C_2 gravem et acutum V_4 autenticum et plagalem *pro* acutum et gravem Ge

7 distributisque *suprascr* id est divitutis MC regulis *suprascr* id est cantis MC acutis acuta C_1 E_1 V_1 acuta cum acutis G acuta acuta acutis Br_1 grave *pro* gravia MC conveniant V_4 evenirent A advenirent MC gravibus convenirent Lo_3 O_2 O_3 Ro_1 V_3 Ve

8 gravibus ita et ut acutus A acutis MC acuti C_2 quidem *pro* quisque Br_3 modi *pro* modus *suprascr* id est tenori MC modus *om* Lu diceretur *om* C_2 autenticus K G auctorabilis U W_2 auctoralis vel auctorisabilis vel princeps V_5 auctoralis vel principalis V_4

9 enim *pro* autem V_4 plagas C_2 plagis K M_9 plagis plaga E_1 plagalis Lu vocaretur *om* D Lu et *pro* id est V_4 lateranis Po

10 Quod *pro* Qui MC Cui enim dico sta U caeterum *suprascr* sed F_1 *suprascr* id est sed Ge maior esset Be M_4 ergo *pro* ego F_1 altius *pro* aptius C_2 aptius *suprascr* id est idoneus MC aptius *om* E_2 O_1 dicere *pro* dicerer MC stare dicerer M_6 O_3 ad eius dicerer stare latus O_1

11 diceretur Lo_6 V_4 autentus *suprascr* id est tonus MC autenticus K autentius Re protus *suprascr* id est primus MC proptus *pro* protus Wa plaga A Lo_4 M_9 P_2 U V_5 plagis *suprascr* vel plaga P_3 plagas C_2 E_1 plagalis F_5 V_4 proti *suprascr* id est primi MC proti primus O_1 propti *pro* proti Wa similiter et C_1 V_5 W_2 et *om* Br_2 E_2 Ge Po G simili modo Lo_6 ceteris *pro* reliquis V_4

12 naturaliter qui C_2 erant in vocibus W_2 quattuor divisi in V_3 G quattuor divisis in F_1 F_5 in cantibus *om* F_2 Ge cantibus modo facti U octo facti sunt E_2 Lo_3 Ro_1 sunt *om* M_8 Mi_2

octo. [13] Abusio autem tradidit latinis dicere pro autento proto et plagis proti primus et secundus, [14] pro autento deutero et plagis deuteri tertius et quartus, [15] pro autento trito et plagis triti quintus et sextus, [16] pro autento tetrardo et plagis tetrardi septimus et octavus.

13 Abusio *suprascr* id est abusu tractu MC Abusivo Ve enim *pro* autem Ve tradit Lo_4 latinos P_1 P_4 Po dicere latinis F_5 autentico K autento *suprascr* id est tono MC autento et proto M_4 proto *suprascr* id est primo MC propto Wa et pro plagi K plaga A Ge Lo_4 M_6 P_2 P_3 U V_4 V_5 proti *suprascr* id est primi MC primus tonus et A

14 et pro V_4 pro autento deutero .... quartus *in marg* Re autento *suprascr* id est tono MC deutero *suprascr* id est secundo MC plaga A Ge Lo_4 M_6 P_2 P_3 U V_4 V_5 plagi K plagam RV deuteri *suprascr* id est secundi MC

15 et pro V_4 autento *suprascr* id est tono MC pro autento *om* V_5 triti G deutero *pro* trito Po trito *suprascr* id est tertio MC plaga A Ge Lo_4 M_6 P_2 P_3 U V_4 V_5 plagi K plagam RV triti *suprascr* id est tertii MC deuteri *pro* triti Po

16 et pro V_4 autento *suprascr* id est tono MC autento et tetrardo F_3 tetrardo *suprascr* id est quarto MC tetrardi F_2 plaga A Ge Lo_4 M_6 P_2 P_3 U V_4 V_5 plagi K tetrardi *suprascr* id est quarti MC

[1] CAPITULUM XIII

De octo modorum agnitione acumine et gravitate

[2] Igitur octo sunt modi, ut octo partes orationis et octo formae beatitudinis, [3] per quos omnis cantilena discurrens octo dissimilibus qualitatibus variatur. [4] Ad quos in cantibus discernendos etiam quaedam neumae in-

A 50v - Be 7v - Br$_1$ 26r - Br$_2$ 16r - Br$_3$ 10v - Br$_4$ 46r - C$_1$ 108v - C$_2$ 61v - D 78v E$_1$ 52r - E$_2$ 44v - F$_1$ 14v - F$_2$ 54r - F$_3$ 25r - F$_5$ 95v - Ge 9r - Gt 7r - K 63v - Lo$_2$ 6r Lo$_3$ 6r - Lo$_4$ 10r - Lo$_5$ 86r - Lo$_6$ 100v - Lu 8v - M$_1$ 16r - M$_2$ 47v - M$_3$ 131r - M$_4$ 153v M$_5$ 121r - M$_6$ 5r - M$_7$ 13r - M$_9$ 90 - MC 170 - Mi$_2$ 6r - O$_1$ 5r - O$_2$ 64r - O$_3$ 86v P$_1$ 80v - P$_2$ 139r - P$_3$ 13v - P$_4$ 81v - P$_5$ 37v - Pi 13r - Po 10v - Re 162v - Ro$_1$ 5v RV 104r - U 228v - V$_1$ 38v - V$_2$ 66r - V$_3$ 22v - V$_4$ 8v - V$_5$ 31r - Ve 6v - W$_1$ 92r W$_2$ 18r - Wa 146r - G 13

[1] Capitulum XIII *om* A Be Br$_1$ Br$_3$ C$_1$ D E$_2$ F$_2$ F$_3$ Gt Lo$_3$ Lo$_6$ M$_1$ M$_2$ M$_4$ M$_7$ P$_1$ P$_3$ Po Re Ro$_1$ U V$_2$ V$_3$ V$_4$ V$_5$ Ve W$_1$ W$_2$ Capitulum *om* Br$_2$ Br$_4$ E$_1$ F$_1$ Ge K Lo$_5$ Lu M$_9$ MC O$_1$ O$_2$ P$_4$ RV V$_1$ *Titulum non habent* Br$_3$ C$_2$ E$_2$ F$_3$ Gt K Lo$_5$ M$_2$ M$_7$ O$_2$ O$_3$ Po Re Ro$_1$ V$_2$ V$_5$ Ve *Titulum habent post* reperimus [5] Be Lo$_6$ XVI *pro* XIII Mi$_2$ modorum octo O$_1$ agnitione ex acumine P$_1$ P$_4$ agnitione et acumine Lo$_6$ P$_5$ vel *pro* et F$_5$ et gravitate *om* Lo$_6$ <gra>vitate *om* E$_1$ gravitate. Rubrica Mi$_2$ De octo modis vel tropis A RV De octo modis in tropis MC

[2] Igitur *suprascr* id est certe MC sunt octo Lo$_4$ modi sunt M$_6$ modi *suprascr* in musica M$_2$ modis *pro* modi *suprascr* id est sonis MC modi, ut octo *om* Re modi vel toni, ut Br$_4$ modi et ut W$_1$ et *pro* ut M$_5$ V$_5$ Wa octo sunt partes E$_2$ F$_5$ K M$_1$ M$_3$ M$_4$ V$_3$ partis A octo formae beatitudinis et octo partes orationis Lo$_4$ O$_1$ et formae W$_1$ formae *suprascr* id est figurae MC beatitudines *pro* formae beatitudinis V$_5$

[3] omnes W$_1$ percurrens O$_1$ discurrens in octo Lu semper *pro* octo Br$_4$ octo *om* Re dissimilibus vocibus et qualitatibus C$_2$ G variatur qualitatibus Lo$_6$ variantur F$_5$

[4] quos *suprascr* scilicet modos Ge in cantibus *om* Ro$_1$ discernendis Po discernendos *om* P$_5$ etiam *om* V$_4$ neumae quaedam Be K quaedam *om* W$_2$

ventae sunt, ex quarum aptitudine ita modum cantionis agnoscimus [5] sicut saepe ex aptitudine corporis quae cuius sit tunica, reperimus, ut

Dab a a GEF G FE DDC FGaGaGFE FGaGFEFED
[6] Pri - mum quaerite regnum Dei

neumae *suprascr* id est notae MC repertae *pro* inventae Lo4 O1 sunt inventae U Ve sunt *om* Lo6 V5 aptitudine *suprascr* id est convenientie F1 *suprascr* id est coniunctione Ge *suprascr* id est adiungitudine MC altitudine *pro* aptitudine F2 aptitudine ita modum *om* Re ita ad modum V5 modum *suprascr* id est figuram MC cantionis modum O1 cantationis M4 cantionis *suprascr* id est cantationis MC cognoscimus cantionis E1 M9 P5 cantionis *om* U agnosimus RV ignoscimus MC cognoscimus W2

5 saepe *suprascr* id est frequenter MC saepe *om* Br4 ex *om* W1 corporis aptitudine O2 aptitudine *suprascr* id est adiungitudine MC quae *om* E1 Ge M9 Re P5 W2 quae vel cuius M7 quae et cuius V3 cuiusque Br4 sit cuius Lo6 tunica sit M1 M3 M4 V1 tunica qua operimur RV reperimus *suprascr* id est invenimus MC reperiemus Lo6 experimur Br4 Mi2 reperimus. *Hic titulum cap XIII habent* Be Lo6 reperimus. Ipsum exemplum quod nos habemus per littere sic canat ut est illud MC a<ntiphona> *pro* ut Lo4 hoc modo *pro* ut Gt O2 V4 ut *om* A E2 Lo3 Lo4 Lo6 M1 M5 O1 P5 Po Re Ro1 V3 ut hic C2 M3 ut in hoc Br4 ut haec est Lu ut haec antiphona V5 ut in hac antiphona K ut patet in hac antiphona U ut est Br3 O3 ut est antiphona M6

D	a	c	a	a	G	E	F	G	F	E	D	D	C	F	G	a	G	a	G	F	E	F	G	a	G	FF	E	F	E	D	A
D	a	b	a	a	G	E	F	G	F	E	D	D	C	F	G	a	G	a	G		E	F	G	a	G		E	F	E	D	Be
D	a	c	a	a	G	E	F	G	F	E	D	D	C	F	G	a	G	a	G	F	E	F	G	a	G	F	E	F	EE	D	Br1
D	a	c	a	a	G	E	F	G	F	E	D	D	C	F	G	a	G	a	G	F	E	F	G	a							Br3
D	a	c	a	a	G	E	F	G	F	E	D	D	C	F	G	a	G	a	G		E	F	G	a	G	F	E	F	E	D	Br4
D	a	b	a	a	G	E	F	G	F	E	D	D	C	F	G	a	G	a	G	F	D	E	G	a	G		E	F	EE	D	C2
D	a	c	a	a	G	E	F	G	F		D	D	C	F	G	a	G	a	G	F	E	F	G	a	G		E	F	EE	D	D
D	a	c	a	a	G	E	F	G	F	E	D	D	C	F	G	a	G	a	G	F	E	F	G	a	G		E	F	EE	D	E1 M9
D	a	k	a	a	G	E	F	G	F	E	D	D	C	F	G	a	G	a	G	F	E	F	G	a	G		E	F	EE	D	E2
D	a	b	a	a	G	E	F	G	F		D	D	C	F	G	a	G	a	G		E	F	G	a	G	F	E	F	E	D	F1
D	a	b	a	a	G	E	F	G	F		D	D	C	F	G	a	G				E	F	G	a	G	F	E	F	E	D	F2 F5
D	a	b	a	a	G	E	F	G	F	E	D	D	C	F	G	a	G	a	G		E	F	G	a	G	F	E	F	E	D	F3
D	a	b	a	a	G	E	F	G	F	E	D	D	C	F	G	a	G	a	G												Ge P2
D	a	♭	a	a	G	E	F	G	E	F	D	D	C	F	G	a	G	a	G		E	F	G	a	G	F	E	F	E	D	Gt
D	a	c	a	a	G	E	F	G	F	E	D	D	C	F	G	a	G	a	G	F	E	F	G	a	G	FF	E	F	EE	D	K
D	a	b	a	a	G	E	F	G	F	E	D	D	C	F	G	a	G	a	G	F	E	F	G	a	G			F	E	D	Lo3
D	a	b	a	a	G	E	F	G	F	E	D	DD	C	F	G	a	G	a	G	F	E		G	a	G	F	E	F	E	D	Lo4
D	a	♭	a	a	G	E	F																								Lo6
D	a	♭	a	a	G	E	F	G	E	F	D	D	C	F	G	a	G	a	G	F	E	F	G	a	G	F	E	F	E	D	Lu
D	a	c	a	a	G	E	F	G	F	E	D	D	C	F	G	a	G	a	G	F	E	F	G	a	G	E	F	E	F	D	M1
D	a	b	a	a	G	E	F	G	F	E	D	D		F	G	a	G	a	G		G	F	G	G	a	F	E	F	EE	D	M2
D	a	♭	a	a	G	E	F	G	F	E	D	D	C	F	G	a	G			F	E	F	G	a	G	F	E	F	EE	D	M3
D	a	♭	a	a	G	E	F	G	F	E	D	D	C	F	G	a	G	a	G	F	E	F	G	a							M4
D	a	♭	a	a	G	E	F	G	F	E	D	D	C	F	G	a	G	a	G	F	E	F	G	a	G	F	E	F	EE		M5

D	a	c	a	a	G	G	F	G	F	E	D	D	C	F	G	a	G	a	G	F	E	F	G	a	G		F	E	D	M6
D	a	c	a	a	G	E	F	G	F	E	D	D	C	F	G	a	G	a	G	F	E	E	G	a	G	F	E	F	E	D	M7
D	a	b	a	a	G	E	F	G	F		D	D	C	F	G	a	G	a	G		E	F	GEG	a	G	F	E	F	EE	D	MC
D	a	♭	a	a	G	E	F	G	F	E	D	D	C	F	G	a	G	a	G		E	F	G	a	G	F	E	F	E	D	Mi2
D	a	b	a	a	G	E	F	G	F	E	D	D																			O1
D	a	b	a	a	G	E	F	G	F	E	D	D	C	F	G	a	G	a	G	F	E	F	GEG	a	G		E	F	EE	D	O2
D	a	b	a	a	F	E	F	G	F	E	D	D	C	F	G	a	G	a	G		E	F	GEG	a	G		E	F	EE	D	P1
D	a	b	a	a	G	E	F	G	F	E	D	D	C	F	G	a	G	a	G	F	E	E	G	a	G		E	F	EE	D	P4
D	a	b	a	a	F	E	F	G	F	E	D	D	C	F	G	a	G	a	G	F	E	F	G	a	G	E	F	E	F	D	P5
D	a	b	a	a	G	E	F	G	F	E	D	D	C	F	G	a	G	a	G		E	F	G	a	G	F	E	F	E	D	Pi
D	a	c	a	a	G	E	F	G	F	E	D	D	C	F	G	a	G	a	G	F	E	F	G	a	G		E	F	EE	D	Po
D	a	b	a	a	G	E	F	G	F	E	D	D	C	F																	Re
D	a	b	a	a	G	E	F	G	F	E	D	D	C	F	G	a	G	a	G		E	F	G	a	G	F	E	F	E	D	Ro1
D	a	b	a	a	G	E	F	G	F	E	D	D	C	F	G	a	G	a	G	E	D	F	G	a	G		E	F	E	D	RV
D	a	♭	a	a	G	E	F	G	F	E	D	D	C	F	G	a	G	a	G	F	E	F	G	a	G	F	E	F	EE	D	V1
D	a	b	a	a	G	E	F	G	F		D	D	C	F	G	a	G	a	G	F	E	F	EG	a	G	F	E	F	E	D	V2
D	a	c	a	a	G		F	G	F	E	D	D	C	F	G	a	G			F	E	F	G	a	G			F	E	D	V3
D	a	♭	a	a	G	E	F	G	E	F	D	D																			V4
D	a	♮	a	a	G	E	F	G	F	E	D	D	C	F	G	a	G	a	G		E	F	GEGF	a	G		E	F	EE	D	W1
D	a	c	a	a	G	E	F	G	F	E	D	D	C	F	FG	a	G	a	G	F								F	EE	D	W2
D	a	♭	a	a	G	F	E	G	F	E	D	D	C	F	G	a	G	a	G		E	F	G	a	G	F	E	F	E	D	Wa
D	a	c	a	a	G	F	E	G	F	E	D	D	C	F	G	a	G	a	G	F	E	F	G	a	G	F	E	F	E	D	G

153

Pri - mum quaeri - te regnum De - i

[7] Mox enim ut cum fine alicuius antiphonae hanc neumam bene viderimus convenire, quod autenti proti sit non opus est dubitare; sic et de reliquis. [8] Ad hoc etiam plurimum valent et versus nocturnalium responsoriorum et psalmi officiorum et omnia quae in modorum formulis praescribuntur, [9] quas qui non novit, mirum est si quam partem horum quae dicuntur, intelligit. [10] Ibi enim praevidetur quibus in vocibus singulorum modorum cantus rarius saepiusve incipiant et in quibus minime id fiat, [11] ut in plagis quidem minime licet vel principia vel fines distinctio-

7 Mox *suprascr* id est statim Ge MC ut *om* K V_4 V_5 in *pro* cum Lu cum *om* Re Ro_1 cum in fine E_1 finem E_2 F_1 F_5 M_2 Mi_2 RV V_4 fini Ro_1 antiphona Re cum bene viderimus finem alicuius antifonae huic neumae convenire V_5 huic neumae M_2 hanc neumam *om* E_2 neumam *suprascr* id est notam MC habere *pro* bene V_4 antiphonae viderimus convenire bene E_2 bene *om* Br_4 M_5 RV videris K Lo_4 Lu M_1 M_3 M_4 O_1 V_1 vidimus P_3 convenire *suprascr* antiphone V_4 quia *pro* quod K M_7 qui MC quid V_2 quem E_2 quod hoc autenti Be autenti *suprascr* id est toni MC autem *pro* autenti V_2 attenti W_1 autenti *om* E_2 proti *suprascr* id est primi MC proti non sit non Po est opus Be Br_3 C_2 E_1 F_2 Ge Gt K Lo_3 Lo_6 Lu M_6 M_7 M_9 O_1 O_2 P_1 P_4 P_5 Po Re Ro_1 V_1 V_2 Wa G sit *pro* est F_3 F_5 sic et de reliquis *om* V_4 et *om* Ge reliquis *suprascr* id est aliis MC

8 Ad .... videamus [*Cap. XIV, 20*] *om* V_5 quod *pro* hoc Br_3 Gt etiam cognoscendum plurimum M_6 G plurimum *suprascr* multum F_1 *suprascr* magis O_1 plurimum versus nocturnalium valent F_3 valent *suprascr* id est potent MC valet RV et *om* K Po versos MC responsorium Po et psalmi officiorum *om* O_1 Po psalmos F_2 Ge MC Pi RV Wa omnium K in modorum *om* F_3 in *om* Ge W_2 modorum *suprascr* id est ordorum MC formulis *suprascr* id est differentiis V_4 formis A formulas F_1 perscribuntur V_4

9 quas *suprascr* vel quae C_1 *suprascr* scilicet formulas Ge quae *pro* quas M_6 quae vel quas W_1 quisquis *pro* qui V_4 non *om* E_1 novi MC mirum est *om* Br_4 est *om* P_5 aliquam F_1 F_5 horum partem V_4 eorum *pro* horum D Lu horum *in marg* eorum Br_2 horum *suprascr* id est ex his Ge intellegit M_4 RV intelligeret F_2 intelligat M_2

10 Ubi *pro* Ibi U vero *pro* enim E_2 enim *om* C_2 enim in formis praevidetur G *in marg* in formis M_6 perviditur A Mi_2 RV pervidentur Ge videtur MC P_1 in quibus vocibus Br_3 Lo_4 O_1 W_2 in *om* M_5 Mi_2 modorum *suprascr* id est sonorum MC saepius rariusve E_1 M_9 P_5 rarius *om* Br_4 saepiusque F_5 saepiusve *suprascr* id est frequentius MC incipiantur Br_4 incipiat Br_3 M_7 P_1 Lo_6 incipiatur G incipiunt F_2 in *om* V_4 maxime *pro* minime Lu id minime A Br_4 E_2 M_7 id *om* U finiant *pro* fiat U

11 et *pro* ut U minime quidem D Gt quidem in quibus minime P_1 minime id licet Be licet *suprascr* id est placet MC licebit Ge vel *om* Ge Re distinctionum fines Be distinctionum *suprascr* id est divisionum MC distinctionum minime licet Ve intendere *suprascr* id est elevare Ge

num ad quintas intendere, [12] cum ad quartas perraro soleat evenire. [13] In autentis vero, praeter deuterum, eadem principia et fines distinctionum minime licet ad sextas intendere; [14] plagae autem proti vel triti ad tertias intendunt, [15] et plagae siquidem deuteri vel tetrardi ad quartas intendunt.

[16] Memineris praeterea, quod sicut usualium cantuum attestatione perhibetur, [17] autenti vix a suo fine plus una voce descendunt. [18] Ex quibus autentus tritus rarissime id facere propter subiectam semitonii imperfectionem videtur. [19] Ascendunt autem ad octavam et nonam vel etiam

12 et cum ad C_2 cum et ad Br_2 Br_3 C_1 F_1 F_2 K Lo_3 Lo_6 M_1 M_3 M_4 Mi_2 P_1 P_4 Po Re Ro_1 V_1 G cum etiam ad W_2 cum et quartas M_2 M_4 Lo_6 Pi U V_2 perraro *suprascr* id est valde raro Ge raro Mi_2 perrarum F_2 MC soleant M_6 Lo_6 V_2 solea Re invenire M_4 pervenire V_4 pervenire aut evenire F_3

13 In autentis .... intendunt [15] *om* A Ge MC Mi_2 Re RV Wa autem *pro* vero O_2 vel *pro* et M_2 et distinctiones *pro* distinctionum F_5 non *pro* minime Lo_6 intendere ad sextas V_2

14 proti vero plagae V_2 vero *pro* autem Br_2 Br_4 C_1 D F_1 F_2 F_5 K Lo_3 Lo_6 M_6 U G autem *om* P_1 et *pro* vel F_2 Ve tertiam *pro* tertias F_5 intenduntur Be Br_3 K M_2 M_3 M_4 M_7 intendere E_2

15 et *om* Br_2 C_1 F_2 Gt Lo_6 Lu plages Lo_2 vero *pro* siquidem Br_2 C_1 Gt K Lo_6 Lu Ro_1 V_2 quidem Be Lo_3 M_2 siquidem *om* F_1 F_2 F_3 F_5 G deuteri et tetrardi F_2 G tetrardique F_5 quartus Lo_2 intenduntur Be K

16 Memineris *suprascr* id est recordamini MC Memineris aut praeterea M_2 Memineris vero preterea U praeterea *suprascr* id est extra hec MC quia *pro* quod Br_3 Lo_6 P_1 P_4 Po V_2 V_4 quod *om* M_2 O_1 O_2 Ro_1 sicut *om* F_3 sicut in usualium Lo_3 RV usu alium F_5 P_2 usum alium Ge MC attestationum C_2 adtestatione V_4 Ve ad testationem RV aut testatione M_4 testatione F_2 [ad]testatione *eras* F_5 perhibetur *suprascr* vel didicistis C_1 *suprascr* id est diceretur MC perhibentur M_4 perhibet quod autenti F_2 perhibetur quod autenti Br_2 Br_3 Br_4 F_1 F_3 F_5 Ge Lo_2 Lo_3 Lo_4 Lo_6 M_2 M_5 MC Mi_2 O_1 O_2 P_1 P_4 Po Re Ro_1 RV U V_4 Wa

17 autenti *suprascr* id est toni MC autenti nisi deuterus C_2 autenti a suo vix fine Lo_6 vix a suo fine autenti O_3 vix *suprascr* id est difficile MC raro *pro* vix M_6 vix *om* C_2 plus *om* Ge Re

18 E *pro* Ex Po autem *pro* autentus Be Br_2 F_2 F_3 M_5 MC Pi Wa autentus *om* P_2 P_3 tritus *suprascr* id est quintus A *suprascr* id est tertius Be MC videtur propter subiectam semitonii imperfectionem M_7 subiectinam E_2 semitonii *suprascr* id est medii soni MC

19 Accedunt V_4 autenti *pro* autem Lo_2 Lo_6 M_5 Po V_2 autem autenti C_1 M_6 O_2 P_2 P_3 G autem *om* Ge usque ad octavam Br_2 C_1 M_6 O_2 G ad *pro* et Ge vel *pro* et A Lo_6 et *pro* vel F_2 et *pro* etiam V_4 atque *pro* vel etiam F_5 etiam ad decimam F_3

decimam. [20] Plagae vero ad quintas remittuntur et intenduntur. [21] Sed intensioni et sexta auctoritate tribuitur, sicut in autentis nona et decima. [22] Plagae vero proti, deuteri et triti aliquando in .a.♭.c. acutas necessario finiuntur.

[23] Supradictae autem regulae permaxime caventur in antiphonis et responsoriis, [24] quorum cantus ut psalmis et versibus coaptentur, oportet

20 Plagae .... decima [21] *om* W1 vero *om* Br2 K remittuntur ad quintas Lu remittuntur *suprascr* id est deponuntur Ge intenduntur et remittuntur Br4 E2 M1 M3 M4 O2 U V1 vel *pro* et Mi2 elevantur *suprascr* id est intenduntur Ge

21 Sed et intensioni F2 Sed etiam intensio Br1 intensioni *suprascr* id est elevationi Ge intensio O2 Ro1 intensione C2 E1 E2 M4 V2 V4 etiam *pro* et C2 Lu O2 a *pro* et C1 et *om* M6 Ro1 G sextus Pi sexta corda K Lu W2 sexta vel septima G auctoritas M2 tribuitur auctoritate O2 Ro1 auctoritate *om* Lo3 Lo6 tribuitur *suprascr* id est dabitur MC tribuitur et septima M6 sicut .... decima *om* W2 sicut est in V4 et *pro* in K in *om* E1 M2 M9 O1 P5 autenticis M6 autenti F5 MC Wa *suprascr* id est toni MC autento A autentibus P1 autentici RV VIII *pro* nona V4 nonam et decimam Ge *Post* decima *sequitur* In nullo enim .... tetrardum *Vide supra Cap X, 8-13* K *Post* decima *sequitur* A finali ..... .D.E.F.G. *vide supra Cap XI, 23-25* U

22 Proti vero plagae V2 quoque *pro* vero A Mi2 RV proti *suprascr* id est primi MC et deuteri et E2 deuteri *suprascr* id est secundi MC deuteri *om* Lo6 deuterique et F5 et *om* K M1 M3 M4 M6 triti *suprascr* id est tertii MC aliquando *om* Ve in *om* F5 .b. *pro* .♭. Br3 D M2 MC O3 P3 Re V2 .A.B.C. U .a.♭.c. *suprascr* scilicet acutas Be acutis E1 Gt Lo6 M9 O1 U V4 acutam RV propter necessitatem U finiuntur necessario Br2 finiuntur sicut

a acaaG a ♭G a c ♭c♭a cccaaG
Sancta et immaculata et Diligebat autem eum Jhesus Que mulier habens
aaacaaGac♭c♭a
dragmas X. F1 finiuntur sicut Sancta et immaculata Diligebat eum Jesus. Que mulier F2 finiuntur sicut Sancta et in maculata quae terminatur in .a. acuta. et diligebat autem eum Jesus et Quae habens mulier dragmas decem. F5 finiuntur

aG acaaG a ♭G a c ♭caG Ga G a ♭cc c♭aaG aa♭a G G
sicut Sancta et im-ma-cu-la-ta et Di - li-ge-bat autem eum Jesus
ccaaG cd dd d c
Que mu-li-er habens Mi2

23 Supra autem dictae regulae A F5 Supradictae hae autem E1 M9 hae *pro* autem D haec E2 autem *om* C2 F3 Gt regulae *suprascr* id est vis semite MC maxime V4 permaxime *suprascr* multum F1 *suprascr* id est ante omnia MC caventur *suprascr* observant F1 *suprascr* id est providentur Ge *suprascr* id est observentur MC caveantur E1 M9 cavendum est U observantur *pro* caventur F5

24 et *pro* ut F2 Re in *pro* ut E1 ut *om* C2 et *om* Po coaptentur *suprascr* adiungantur F1 *suprascr* id est coniunguntur Ge *suprascr* id est

communibus regulis fulciantur. [25] Alioquin plures cantus invenies, in quibus adeo confunditur gravitas et acumen ut non possit adverti [26] cui magis, id est autento an plagae conferantur. [27] Praeterea et in ignotorum cantuum inquisitione praedictarum neumarum et subiunctionum appositione plurimum adiuvamur, [28] cum talium aptitudine soni cuiusque proprietatem per vim tropicam intuemur. [29] Est autem tropus species cantionis qui et modus dictus est, et adhuc de eo dicendum est.

reiungantur MC oportet ut Br3 K M1 M3 M4 U V1 Wa regularibus Lo2 regulis ut Lu fulciantur regulis Lo6 fulciantur *suprascr* sustententur F1 *suprascr* id est adiuventur Ge *suprascr* id est sustentantum MC fulciuntur V2 finiantur E2 Po

25 Alioquin *suprascr* aliter F1 *suprascr* id est nam si non MC Alioquin *in marg* Cornelius centurio Bethelehem civitas V4 Aliquando Lu in *om* K M4 ideo *pro* adeo *suprascr* id est idcirco MC adeo *suprascr* id est in tantum Ge ut *pro* et V2 vix *pro* non C1 U *suprascr* vel non C1 possis K M1 M3 M4 MC adverti *suprascr* intelligi F1 *suprascr* id est cognosci Ge advertere K M1 M3 M4 V1 averti MC O1 RV V4

26 vel *pro* id est C1 E2 W2 idem *pro* id est Ge id *om* RV id est *om* K M1 M3 M4 M5 Wa an autento an A Br1 K M1 M3 M4 M5 O2 autento *suprascr* id est sono MC autentico O1 vel *pro* an C1 F5 W2 ante *pro* an F2 plagi K conferantur *suprascr* tribuantur F1 Ge conferatur C2 RV conferuntur M4

27 Praeterea *suprascr* id est praeter ista F1 MC Propterea Re et *om* Br3 Po ad *pro* in Br3 P1 P4 Po *suprascr* vel in Br3 in *om* Be F2 Ge Lo2 M5 M6 O1 O2 P2 Ro1 RV V2 gnotorum F5 notorum Lu cantorum M5 inquisitionem P1 P4 Po inquisitio RV neumarum *suprascr* id est notarum MC neumarum *om* E2 et *om* Ge M1 Re V1 subiectionum Lo4 M5 M7 Ve W1 subiunctione P2 U subiectione *suprascr* vel subiunctione P3 subdistinctionum K subdistinctionum et subiunctionum M1 V1 subdistinctionum subiunctionum M3 et appositione P2 P3 Re U et appositionum Ge apponere *suprascr* appositione O1 iuvamur Be C2 D E2 K Lo5 M1 M3 M7 O3 P1 Ve W1 iuvatur M4

28 cum *suprascr* quia Ge cum *om* E2 talium *suprascr* scilicet neumarum F1 talium neumarum aptitudine U usualium cantuum aptitudine E2 aptitudine *suprascr* id est colore F1 *suprascr* id est coniunctione Ge aptitudinem M2 MC *suprascr* id est congruetudinem dignitatem MC soni *suprascr* id est toni MC sonorum O1 cuiusque soni Br4 cuiuscumque Ro1 proprietate Ge per vim *suprascr* per qualitatem F1 vim *suprascr* id est virtutem Ge *suprascr* id est potestatem MC tropicam *suprascr* id est moraliter MC tropicam id est tonorum F3 intuemur *suprascr* id est aspiciemur MC invenimur M4 intuemur et agnoscimus. De formulis et distinctionibus autenti proti. *Hic finit lectio codicis* U

29 enim *pro* autem Lo4 autem *om* O1 tropus *suprascr* id est sonus MC species *suprascr* id est figura MC et *om* F5 V4 modus *suprascr* id est tenor MC est *om* V4 dicendum est de eo G

[1] CAPITULUM XIV

Item de tropis et vi musicae

[2] Horum quidam troporum exercitati ita proprietates et discretas ut ita dicam, facies extemplo ut audierint, recognoscunt, [3] sicut peritus gentium coram positis multis habitus eorum intueri potest et dicere: [4] hic

A 51r - Be 7v - Br$_1$ 29r - Br$_2$ 16v - Br$_3$ 11v - Br$_4$ 46v - C$_1$ 109v - C$_2$ 62r - D 79r E$_1$ 52v - E$_2$ 45v - F$_1$ 15v - F$_2$ 54v - F$_3$ 25v - F$_5$ 95v - Ge 10v - Gt 7v - K 64r Lo$_2$ 6r - Lo$_3$ 6v - Lo$_4$ 10v - Lo$_5$ 86v - Lo$_6$ 101r - Lu 9v - M$_2$ 49r - M$_3$ 132r - M$_4$ 154r M$_5$ 121v - M$_6$ 5v - M$_7$ 14r - M$_9$ 91 - MC 172 - Mi$_1$ 5v - Mi$_2$ 6v - O$_1$ 5v - O$_2$ 64v O$_3$ 86v - P$_1$ 81r - P$_2$ 139v - P$_3$ 14r - P$_4$ 82v - P$_5$ 37v - Pi 14v - Po 11v - Re 163v Ro$_1$ 6r - RV 105r - V$_1$ 39r - V$_2$ 66v - V$_3$ 23r - V$_4$ 9r - Ve 7r - W$_1$ 92v - W$_2$ 18v Wa 146v - G 14

[1] *Capita* XIV-XIX *om* M$_1$ Capitulum XIV *om* A Be Br$_1$ C$_1$ D E$_2$ F$_2$ F$_3$ Gt Lo$_2$ Lo$_3$ Lo$_5$ Lo$_6$ M$_2$ M$_3$ M$_4$ M$_7$ P$_1$ P$_3$ Po Re Ro$_1$ V$_2$ V$_3$ V$_4$ Ve W$_2$ Capitulum *om* Br$_2$ Br$_3$ Br$_4$ E$_1$ F$_1$ Ge K Lu M$_8$ M$_9$ MC Mi$_1$ O$_1$ O$_2$ O$_3$ P$_4$ Pi RV V$_1$ W$_1$ *Titulum non habent* C$_2$ E$_2$ F$_3$ Gt Lo$_2$ Lo$_5$ M$_2$ M$_7$ Mi$_1$ O$_2$ Po Re Ro$_1$ Ve XIII *pro* XIV Br$_3$ XV W$_1$ 17 Mi$_2$ De tropis iterum Lo$_4$ Item *om* Be Br$_1$ Br$_4$ D E$_1$ F$_2$ Lo$_3$ MC Mi$_2$ P$_2$ V$_3$ G de *om* F$_1$ O$_1$ et vi musicae *om* P$_1$ et vi *om* Lo$_6$ in *pro* et Br$_1$ Lo$_3$ iure *pro* vi Be Br$_2$ Br$_3$ D E$_1$ Lo$_3$ M$_5$ M$_9$ P$_3$ W$_1$ W$_2$ virtute *pro* vi V$_4$ Wa G vim MC vis O$_1$ ius Pi musicae componenda P$_2$ musicae. Rubrica Mi$_2$ De commodo praecepto vel componenda mo<dulatione> V$_2$

[2] Horum .... reliquis [6] *om* Mi$_1$ Horum autem quidam C$_1$ O$_2$ quidem V$_4$ troporum quidam Gt quidam *om* Br$_1$ troporum *suprascr* id est sonorum MC tropum M$_3$ et exercitati *suprascr* de studiis laborati MC troporum usu exercitati K M$_3$ M$_4$ V$_1$ exercitati usu ita A C$_1$ G exercitati *suprascr* id est instructi Ge ut ita dicam *pro* ita Lo$_2$ proprietatem P$_3$ proprietas F$_3$ F$_5$ et discretas *om* Ge discretas *suprascr* id est divisas MC aut *pro* ut M$_4$ facies ut ita dicam Lo$_3$ Ro$_1$ G extimplo *suprascr* statim F$_1$ Ge extemplo *suprascr* id est timpora capitis nostri MC extempo F$_2$ exemplo F$_5$ audierunt Br$_1$ recognoscant F$_2$

[3] peritus *suprascr* id est doctus Ge *suprascr* id est doctor MC gentium peritus MC populis *pro* positis W$_2$ multus F$_2$ Ro$_1$ G intueri *suprascr* id est videri MC intueri *suprascr* vel novit C$_1$ potest intueri C$_1$ E$_1$ M$_9$ O$_3$ P$_5$ Pi Po V$_3$ V$_4$ solet *pro* potest Br$_4$ Wa solet intueri Wa intuitur et dicit A intueris RV intuens diceret Mi$_2$ dicere potest Lo$_4$ potest *om* Br$_2$ F$_5$ Ge Re RV diceret F$_3$

[4] est Graecus Be V$_4$ est *om* F$_5$ Wa iste Hispanus V$_2$ Ispanus E$_2$ Ispanius RV Spanus MC ille Latinus V$_4$ hic Latinus est *om* C$_2$ M$_6$ Italus *pro* Latinus Be est *om* Be Br$_3$ Gt K Lo$_6$ M$_3$ M$_9$ O$_1$ O$_3$ P$_5$ Po V$_1$ V$_3$ V$_4$ Wa G

Graecus est, ille Hispanus, hic Latinus est, ille Teutonicus, iste vero Gallus. [5] Atque ita diversitas troporum diversitati mentium coaptatur ut unus autenti deuteri fractis saltibus delectetur, alius plagae triti eligat voluptatem, [6] uni tetrardi autenti garrulitas magis placet, alter eiusdem plagae suavitatem probat; sic et de reliquis.

[7] Nec mirum si varietate sonorum delectatur auditus, cum varietate colorum gratuletur visus, [8] varietate odorum foveatur olfactus, mutatisque saporibus lingua congaudeat. [9] Sic enim per fenestras corporis habilium

et ille G hic *pro* ille A ille .... Gallus *om* RV ille Gallus ille Teutonicus M6 ille Teutonicus *om* Lo6 Teutonicus *suprascr* id est Teudiscus Ge *suprascr* id est cimbaricus MC Teutonicus est W2 ille *pro* iste C2 Mi2 Po Re vero *om* C1 Lo6 V1 V2

5 ita etiam *pro* atque ita M6 utro *pro* ita F5 ita *om* Ve temporum *pro* troporum Ge MC coaptatur mentium Gt coaptatur *suprascr* id est adiungatur MC coaptantur Ge V4 aut *pro* ut MC ut *om* Ve nus *pro* unus Lo3 unus *suprascr* scilicet homo F1 autenti *suprascr* id est toni MC autentus V2 deutri M3 depteri *pro* deuteri *suprascr* id est secundi MC fractis *om* F2 delectetur fractis saltibus V2 delectatur O2 alius *suprascr* scilicet homo F1 alius vero plagae Br4 alius qui eligat Re plagae triti *om* Re triti *suprascr* id est tertii MC dicat *pro* eligat C2 voluptatem *suprascr* id est delectationem F1 voluntatem F5

6 unus Lo2 octo *pro* uni O1 autem autenti Po V2 autenti tetrardi F5 Ge Po V2 Ve autem *pro* autenti Br3 Lo6 M6 O2 autenti *suprascr* scilicet homini F1 autenti *suprascr* id est toni MC tetrardi *suprascr* id est quarti MC garrulitas tetrardi autenti M9 G tetrardi *om* M6 placet magis Lo3 Ro1 magis *suprascr* id est melius MC magis *om* Br1 Lo6 placeat M6 alter vero Lo4 O1 alteri Ge plagae eiusdem suavitatem magis probat E1 M9 P5 probet D probat *suprascr* id est laudat Ge et sic Wa et *om* C1 de *om* V2 aliis *pro* reliquis F5

7 varietatem Re sonorum *suprascr* id est tonorum MC delectetur E1 K M3 M4 M9 delectatione *pro* delectatur V2 auditus delectatur M5 cum *om* Ve colorum varietate Ve varetate RV cum varietate tonorum delectatur auditus cum colorum gratuletur F5 delectetur *pro* gratuletur V3

8 et varietate Ge foveatur *suprascr* id est nutriatur Ge MC fovetur Lo6 delectetur *pro* foveatur E2 olfatus F1 Ge Lo2 MC Pi RV V4 Ve *suprascr* odoratus F1 olphatus Mi2 alfhatus Re et lingua congaudeat mutatis saporibus Mi1 sapaoribus V2 linguam MC linguaque M4 saporibus faucesque eius conglutinationi letificent lingua M3 V1 saporibus cuius conglutinatione fauces letificantur lingua K congaudeat faucesque conglutinationis letificet Lu congaudeat faucesque eius conglutinatione letificent Mi2

9 Si *pro* Sic Br1 Sicque V2 vero *pro* enim E2 fenestram M9 G fenestas Ge habilium *suprascr* delectabilium F1 delectabilium *pro* habilium Br3 D E1 E2 Gt M6 M7 M9 O2 P1 P4 P5 Po W2 G amabilium MC intrat ita et

rerum suavitas intrat mirabiliter penetralia cordis. [10] Inde est quod sicut quibusdam saporibus et odoribus vel etiam colorum intuitu [11] salus tam cordis quam corporis vel minuitur vel augescit. [12] Ita quondam legitur quidam phreneticus canente Asclepiade medico ab insania revocatus. [13] Et item alius quidam sonitu citharae in tantam libidinem incitatus, [14] ut cubiculum puellae quaereret effringere dementatus, [15] moxque citharoedo mutante modum voluptatis poenitentia ductum recessisse confusum.

animus mirabiliter ex dei dono intelligit hoc mirabiliter impenetrabilia cordis Mi2 mirabilia W1 mirabiliter *om* P5 penetralia *suprascr* id est interiora Ge *suprascr* id est secreta MC cordis. *Sequentia huius capituli om* Mi1

10 Et inde M6 qui *pro* quod MC quod *om* RV sicut *om* Br4 Lo4 O1 sicut in quibusdam Ve saporis Lo2 soporibus MC saporibus coloribus et G vel *pro* et D Gt odoribus exauditu sonorum vel etiam Ro1 et *pro* vel Gt colorum *suprascr* vel oculorum C1 oculorum *pro* colorum Lo2 Lo6 Lu M5 P2 P3 V2 colorum *om* Ge intuitu *suprascr* id est aspicit MC intuentium Lo6 intuitum F5 intuitu similiter auditu sonorum salus A Br3 C2 K M3 M4 V1 intuitu similiter auditur sonorum salus V2 intuitu similiter sonorum auditu salus D O3 W2 intuitu similiter sonorum auditu falsus tamen cordis Lu intuitu ita etiam delectatione auditus salus Gt P5 intuitu ita et delectatione auditus E1 M9

11 salus auditu sonorum salus tam cordis E2 tam *om* F3 minuit F5 augescit *suprascr* id est addit MC augescitur Ge augetur A Br1 Br4 Gt K Lu M3 M4 M6 V1 V3 V4 G *suprascr* vel augescit Br4

12 Sic *pro* Ita Lo4 Sicut O1 Ita ut quondam E1 M9 P5 Nam legitur quod quondam quidam Br3 legitur quondam Lo6 qumdam *pro* quondam Wa quondam *om* F5 Lo4 O1 quondam ut legitur M6 G legitur quod quidam O1 quidam *om* Ve quidam enim phreneticus RV phreneticus *suprascr* id est demens MC phrenetius M2 Asclepaide M2 Asclepio C1 Lo6 hasclepia demedico RV sit revocatus Br3 revocatur Be Br4 MC Mi2 V2 revocatus fuisset Lu revocatus *in marg* Nota de Asclepiade medico E1

13 item *om* Ge MC Re Wa citharae suavitate *pro* sonitu citharae G citharae *suprascr* id est genus musicae MC tanta libidine A F2 tanta libidinem RV tantam est libidinem Lo6 libidinem *suprascr* id est luxurie MC est incitatus Br1 Gt Lo3 O2 est concitatus V2 est excitatus V4 incitatus est C1 Lo4 incitatur *suprascr* id est irritatur provocatur MC

14 ut .... dementatus *om* V4 puellae cubiculum M6 quaereret puellae O2 quaerere M9 vellet *pro* quaereret Po dementatus effringere Lo3 Ro1 effringere *suprascr* rumpere F1 infringere Gt O3 dementatus *suprascr* mente alienatus F1 *suprascr* id est insanatus MC

15 moxque *suprascr* id est statim MC et mox V4 cithareda M6 cithara Mi2 cithare Ge dominante *pro* mutante Ge domitate MC domitante Mi2 mutante *om* Re modo F2 Ge MC Pi voluptatis dicitur poenitentia O2 poenitentie F2 poenitentiam F3 Ge ductus poenitentia K ductum poenitentia M3 M4 V1 ductus Br1 Br3 Mi2 P2 Pi ductu Re dicitur recessisse P2 W2 recessisse dicitur Br3 confusus Gt K P2 Ve confusus dicitur Br1

16 Item et David Saul daemonium cithara mitigabat 17 et daemoniacam feritatem huius artis potenti vi ac suavitate frangebat. 18 Quae tamen vis solum divinae sapientiae ad plenum patet, 19 nos vero quae in aenigmate ab inde percepimus. 20 Sed quia de artis virtute vix pauca libavimus, quibus ad bene modulandum rebus opus sit videamus.

16 et *om* Lo6 O2 V2 W2 Saulis Br3 Br4 C1 Gt Lo3 Lo4 Lu Ve daemoniacum A E1 K M9 W2 daemonia cum Po daemonium habentem citharista mitigabat M7 mitigabat cithara E1 M9 cithara *om* C2 mitigavit F2 mitigens Lo6 mitagabat M4 domabat V4

17 daemonicam Be F1 F2 Ge K Lo3 Lo5 Lo6 M5 Mi2 O1 P1 P3 P5 Pi Re RV V3 Ve Wa G feritatem *suprascr* crudelitatem F1 Ge *suprascr* id est ferocitatem MC arti Lo2 artis *om* F5 potenti vi huius artis Lu vi potenti V2 vi ac potentia suavitateque C1 postestate *pro* potenti vi Re potencie Ve potentia O3 potentia vi RV potentia virtute F5 vi *suprascr* id est virtute MC vi *om* O3 ac suavitate *om* Re

18 vis tamen W1 vis *suprascr* id est virtus F1 Ge MC vissio *pro* vis solum Re soli Br4 V4 solummodo C1 divinae solum O3 potentiae *pro* sapientiae V3 patet *suprascr* id est manifestet MC

19 nosque Wa nunc verum *pro* nos vero Re autem *pro* vero Lu quoque *pro* vero V2 qui *pro* quae E2 Lo4 O1 V4 quasi *pro* quae P2 P3 quae in *suprascr* quasi M6 quae *om* E1 Wa quae vel in A K M3 M4 M5 Mi2 RV V1 quae vis in Br3 D V3 W2 in *om* O1 aenigmate *suprascr* id est obscuritate F1 Ge MC aenigmate sunt Br1 Br2 C2 Gt Lu V1 aenigmate cognoscimus Br4 F3 F5 MC Mi2 RV aenigmate scilicet ex divina O2 aenigmate e ab inde *suprascr* a his P4 ab inde cognoscimus percepimus P1 ab inde cognoscimus percipimus P4 percipimus Br3 D E2 P5 Po V4 W2 recepimus Br1 cepimus A cognovimus RV ab inde percepimus *suprascr* in divinis laudibus utamur Lu percepimus in divinis laudibus utamur C1 E2 M6 O3 Po G *in marg* vel de artis virtute vix pauca libavimus C1

20 Sed .... libavimus *om* C1 Sed quia *om* Be K Lo5 Lo6 M2 M7 V2 V4 W1 quia *om* Ve de huius artis M6 G huius *manu poster* M6 artis huius E1 M9 P5 virtute artis Gt Lo3 Lo4 O1 Ro1 artis *om* RV virtutum Re vix *suprascr* id est difficile MC vix *om* Po Re libavimus *suprascr* id est descripsimus Ge *suprascr* id est gustavimus MC praelibavimus Lu M3 M4 O3 V1 libavimus sed Be C1 K Lo4 Lo5 M7 O1 V2 V4 Ve quia *pro* quibus V4 a *pro* ad V3 advene *pro* ad bene MC modulandum *suprascr* scilicet cantum Ge *suprascr* id est dulcandum MC rebus ad bene modulandum Br3 K Lu P1 P4 modum *pro* modulandum C1 rebus *om* C1 Po pous *pro* opus RV

19 cf. 1 Cor. 13, 12.

[1] CAPITULUM XV

De commoda vel componenda modulatione

[2] Igitur quemadmodum in metris sunt litterae et syllabae, partes et pedes ac versus, [3] ita in harmonia sunt phtongi, id est soni, quorum unus,

A 51v - Be 8r - Br1 31r - Br2 16v - Br3 12r - Br4 47r - C1 110r - C2 62v - D 79v E1 53r - E2 46r - F1 16r - F2 54v - F3 26r - F5 96r - Ge 12r - Gt 8r - K 64r - Lo2 6v Lo3 6v - Lo4 11r - Lo5 87v - Lo6 101v - Lo7 65r - Lo8 102r - Lu 10r - M2 49v M3 133r - M4 154r - M5 122r - M6 5v - M7 14r - M9 92 - MC 173 - Mi1 5v - Mi2 7r O1 5v - O2 65r - O3 87v - P1 82r - P2 139v - P3 14v - P4 83r - P5 37v - Pi 15r Po 12v - Re 164r - Ro1 6v - Ro2 67r - RV 105v - V1 39r - V2 66v - V3 23r - V4 9v V5 31r - Ve 7v - W1 93r - W2 19r - Wa 147r - G 14

1 Capitulum XV *om* A Be Br1 Br3 C1 D E2 F2 F3 Gt Lo2 Lo3 Lo5 Lo6 Lo7 Lo8 M2 M3 M4 M7 P1 Po Re Ro1 Ro2 V3 V4 V5 Ve W2 Capitulum *om* Br2 Br4 E1 F1 Ge K Lu M9 MC Mi1 O1 O2 O3 P3 P4 Pi RV V1 W1 XVI *pro* XV W1 XVIII Mi2 *Titulum non habent* Be Br3 C2 D E2 F3 Gt Lo2 Lo5 Lo8 M2 M7 Mi1 O2 Po Re Ro1 Ve In secunda parte. De commoda P5 comenda *pro* commoda Mi2 commodalis Ge MC commodo praecepto vel K M3 M4 V1 W2 et *pro* vel Lo8 Ro2 vel componenda *om* M6 vel *om* Ge V3 G modulationem M9 modulatione. Rubrica Mi2 modulatione secundum Guidonem de Sancto Mauro Lo7 Ro2 modulatione. De sonis in armonia M6 De natura totius armonice modulationis et eius debita compositione Lo4 De multiplici varietate V2

2 Igitur *suprascr* id est sicut Ge *suprascr* id est certe MC quemadmodum *suprascr* vel sicut K *suprascr* id est quomodo MC sunt in metris Gt metris *suprascr* id est versibus F1 *suprascr* id est versis Ge *suprascr* id est mensuris MC litterae et *om* Lo7 ac *pro* et Ve et *om* Br3 V5 hae syllabae Lo7 syllabae *suprascr* id est comprehensio lit<e>r<arum> MC syllabae et partes Br1 Br4 E1 Lu Mi2 P5 W2 partes .... harmonia sunt *om* V3 vel *pro* et A Mi2 RV ac *pro* et M6 et *om* Br3 Lo7 et *pro* ac E1 Gt Lo7 M6 M9 P5 ad *pro* ac Lo8 Ro2 in versibus Lu ac *om* M7 V5

3 ita *suprascr* vel sic K item *pro* ita Ve ita et in Br1 Br3 F2 Lo2 Lo3 Lu M5 M6 O2 P1 P2 P3 P4 Po Ro1 V2 V4 G ita in *suprascr* et W1 armonia *suprascr* id est modulatio vocis Ge MC phtongi *suprascr* vel toni M6 ptongi Lo2 Lo4 P4 tongi F3 Lo6 V2 protongi *suprascr* id est notae Lo7 bitongi Lo8 diptongi Ro2 toni *pro* phtongi RV et *pro* id est V2 V5 vel *pro* id est F5 id est voces vel soni Lo7 id est notae vel soni Ro2 vocibus sonum *pro* soni Lo8 sonus et quorum E2 quorum *suprascr* id est ex quibus Ge quia *pro* quorum Re quo *pro* quorum V3 unus *om* P2 P3 Re unus vel duo M6 unus aut duo Br4

1 Quoad hoc capitulum cf. *De Guidone*, 185-198.

duo vel tres aptantur in syllabas; [4] ipsaeque solae vel duplicatae neumam, id est partem constituunt cantilenae; [5] et pars una vel plures distinctionem faciunt, id est congruum respirationis locum. [6] De quibus illud est notandum quod tota pars compresse et notanda et exprimenda est, syllaba vero compressius.

[7] Tenor vero, id est mora ultimae vocis, [8] qui in syllaba quantulus-

tres *om* M_4 aptantur *suprascr* id est coniunguntur Ge *suprascr* id est adiungantur MC optantur V_5 syllabis F_5 Lo_7 M_2 O_2 Po Ve

4 quae *pro* ipsaeque Lo_8 ipsaeque *suprascr* scilicet syllabae Ge ipsae quoque Br_1 D Mi_2 Ro_2 W_2 ipsaeque syllabae solae K M_3 V_1 soli Lo_8 solae *om* F_3 solae syllabae vel M_4 vel duplicatae .... cantilenae *om* Lo_2 duplicatae *suprascr* multiplicatae O_3 duplicitate Re duplate Mi_2 duple F_3 duplicatae syllabae neumam V_4 neumam *suprascr* id est notam MC vel *pro* id est Lo_7 Lo_8 Mi_1 Ro_2 cantilenae constituunt O_3 V_3 constituunt *suprascr* id est ordinant F_1 Ge constituerunt Lo_3 con sunt *pro* constituunt F_2

5 sed *pro* et G partes F_5 pars una *suprascr* Laudate *cum neumis:* Lauda *virgae* te *clivis* Mi_1 plures *suprascr* partes *suprascr* Ecce dies *cum neumis:* Ec *virga* ce *clivis podatus* Mi_1 faciunt distinctionem Lo_6 dictionem vel distinctionem M_6 distinctionem *suprascr* id est divisionem MC distinctiones E_1 Lo_3 Lu Mi_1 facit F_3 Ge MC Mi_2 P_4 Re RV Wa paciunt Lo_8 congruum *suprascr* id est utilem MC respirationis congruum Be respirationis *suprascr* id est repusationis requiescendi MC locum respirationis O_1

6 De quibus *suprascr* id est ptongis, syllabis, partibus Mi_1 illud *suprascr* agnoscint V_4 ille Lo_8 illud quidem est notandum Re notandum est M_6 Po W_2 est *om* Lo_2 notandum *suprascr* id est signandum MC dicendum *pro* notandum K M_3 M_4 V_1 tota *suprascr* vel neuma O_3 tanta *pro* tota P_1 toto W_2 cauta Ve pars *suprascr* scilicet cantus Mi_1 pars *in marg* id est ut in parte non ultra modum sint notulae nisi sint in distinctione id est in fine ut est Adiuva nos Deus salutaris noster *cum neumis:* Adiuva *puncta* nos *clivis* De *podatus* us salutaris nos *virgae* ter *pressus scandicus climacus climacus* Mi_1 compresse *suprascr* id est constricte F_1 *suprascr* id est adunate MC *suprascr* coniunctum O_3 *suprascr* continue V_4 expresse *suprascr* vel com<presse> P_1 comperisse *pro* compresse Lo_3 compresse notanda C_2 Lo_6 Re V_5 Wa notandam *suprascr* id est signandam MC et exprimenda *om* F_2 et *om* M_5 exprimenda *suprascr* dicenda F_1 *suprascr* id est cognoscenda declaranda manifestanda dicenda MC *suprascr* id est cantanda Mi_1 dicenda *pro* exprimenda F_5 exprimenda est. Uno spiritu si potest sillaba vero compressius id est nulla mora est facienda in componitis notis. Tenor vero E_1 non *pro* vero F_2 vero *om* Ro_2 W_2 compressius *suprascr* id est adunatius MC *suprascr* id est compressioribus partibus O_3 *suprascr* strictius V_4 comprehensius RV vocum pricius *pro* compressius Lo_8 <compre>ssius *eras* F_2

7 tenor Gt Lo_6 Lo_7 M_3 M_4 MC Mi_2 O_2 P_4 Re RV V_1 G *suprascr* id est modus MC tonor Lo_8 Ro_2 in *pro* id est Lo_8 id *om* A ultimae mora Lo_7 ultimae vocis mora Br_3 ultima mora Lo_8 mora ultima Gt Lo_6 V_2 ultimae *suprascr* id est novissimae MC

cumque est, amplior in parte, diutissimus vero in distinctione, [9] signum in his divisionis existit. Sicque opus est ut quasi metricis pedibus cantilena plaudatur, [10] et aliae voces ab aliis morulam duplo longiorem vel duplo breviorem, aut tremulam habeant, [11] id est varium tenorem, quem longum aliquotiens apposita litterae virgula plana significat. [12] Ac summopere

8 quae *pro* qui Br4 Lo8 quia *pro* qui C2 Lo7 Ro2 qui *suprascr* scilicet tenor Ge syllaba ea quantuluscumque O1 quantulus *suprascr* parvulus Mi1 quacumque *pro* quantuluscumque Lo8 quantuluscumque tenor est amplior Lu sit *pro* est Br1 est *om* Lo5 in parte amplior Br1 C2 Gt K Lo7 Lo8 M3 M4 Ro2 V1 V5 Ve amplior est in parte V2 ampla *pro* amplior V4 diutissimus *suprascr* id est longissimus MC diutius V5 vero *om* E1 Ge Re Ve in *om* Lo7 distinctionum Lo7 distinctiones *suprascr* id est divisiones MC in disiunctum distinctiorem Lo8

9 hoc signum M6 Ignum *pro* signum *suprascr* id est car<men> MC his *suprascr* id est in syllabis in partibus vel distinctionibus Ge divisionis in his Lo8 his .... quasi *om* V5 divisionis *suprascr* <divisioni>bus C1 divisionibus A Br1 Br4 E1 E2 Lo3 M2 M3 M4 M5 M6 M9 Mi1 P1 P5 Re Ro1 V1 V2 W1 G *suprascr* vel <divisio>nis P1 distinctionibus F5 divisioni Wa existit *suprascr* permanet F1 *suprascr* id est consistit MC extitit A existat Re ostendit M7 sic quia *pro* sicque Lo8 est opus Be C2 D E1 E2 Lo5 Lo7 Lo8 M7 M9 P5 W1 opus *suprascr* operosum O3 ut *om* Wa quasi in metricis Lu metricis *suprascr* id est mensuris MC pedibus *in marg* id est quando concordat littera cum cantu rationabiliter discriminationem facit. Mi1 cantilena pedibus Ro1 pedibus *om* V2 cantinella F5 plaudatur *suprascr* cantet F1 *suprascr* id est sonum faciatur MC plauditur V4

10 et aliae .... sesquitertia [15] *om* Lo7 Lo8 Ro2 voces habeant ab V5 morula MC moraulam V2 morulam *om* V4 duplo longiorem vel *om* Ve in *pro* vel MC duplove *pro* vel duplo Lo3 O2 Ro1 aut morulam tremulam Lu aut obtremulam C1 habeat V4 habeant *om* V5

11 id est varium tenorem *om* F5 varitenorem E2 tenorem *suprascr* id est modum MC aliquotiens *suprascr* id est quantecumque MC litterae virgula plana apposita G apposita *suprascr* vel <apposi>te F1 apposite Lo8 M5 MC V3 opposite RV virgula litterae Wa litterae *om* Mi2 virgulam Ge MC RV litterae virgula Sicut Rex omnipotens virgulam planam appellat quam nos vulgariter longam dicimus quam diu tenemus, virgula plana significat F1 F2 F5 *sed* litterae Sicut F1 plana *om* F2 planam A Ge Re plenam RV plenum Mi2 plena V2 V5 *post* significat *sequitur torculus cum littera* z<êtise> P1 significat ac M2 significat ita Br1 Br2 Br4 D E2 Gt M7 Mi1 O2 O3 V3 V4 *post* ita *sequitur iacens* Br2 Br4 D E2 Gt M7 Mi1 V4 *sequitur spatium* O2 *sequitur quilisma torculus* O3 *sequitur quilisma* V3 significat .a. *sequitur iacens* ac P5 significat ita scilicet *sequitur quilisma* W2

12 A *pro* Ac Ve summopere *suprascr* cum summo studio F1 *suprascr* id est summo studio Ge *suprascr* id est maximo opere MC *suprascr* id est

caveatur talis neumarum distributio, [13] ut cum neumae tum eiusdem soni repercussione, tum duorum aut plurium connexione fiant, [14] semper tamen aut in numero vocum aut in ratione tenorum neumae alterutrum conferantur, [15] atque respondeant nunc aequae aequis, nunc duplae vel triplae simplicibus, atque alias collatione sesquialtera vel sesquitertia.

studiose Mi1 summo opere M5 caveatur *suprascr* id est observatur MC observetur M9 neumarum *suprascr* id est notarum MC Mi1 distributio neumarum Lo3 Ro1 Wa distributio *suprascr* id est dividuo MC *suprascr* ordinatio Mi1 distinctio vel distributio Be

13 et *pro* ut F2 ut neumae cum eiusdem Ve cum *suprascr* quando Mi1 neumae *suprascr* id est notae MC aliquando *pro* tum F5 tum *suprascr* id est aliquando F1 Ge Mi1 eiusdem *suprascr* id est unius Ge repercussionem V2 V5 tum *suprascr* id est aliquando Ge vel *pro* aut C2 Lu Re Ve tum *pro* aut W1 plurium *suprascr* sonorum Mi1 plurimorum Re plurimum Lo2 MC plurum V2 plurium repercussio connexio semper fiant F5 connexione *suprascr* id est coniunctione F1 MC *suprascr* ligatione Ge RV connexione ne fiant C2 fiat MC

14 saepe *pro* semper C2 semper tamen aut *om* P5 tamen vero in Re aut numero Gt vocum *om* V5 vocum et in O1 vocum in ratione V4 vocum aut ratione MC V5 W2 oratione Lo2 ratione vel tenorum E2 aut in neumae ratio tenorum alterutrum F5 tenorum *suprascr* id est ordorum MC *suprascr* vel tonorum Be tonorum A Br1 Br4 C2 K Lo3 M2 M3 M4 O2 Ro1 V1 V4 V5 Ve W2 G neumae *suprascr* id est notae MC alterutrum *supràscr* id est invicem MC *suprascr* ad invicem P1 alterum V2 conferantur *suprascr* id est portantur MC

15 et *pro* atque Lo6 aequae *in marg* tonus tono et ditonus ditono etc. Mi1 tunc *pro* nunc E1 F1 F5 Lo2 M9 P1 P4 Pi RV Wa duplae duplis vel W2 vel triplicibus atque Ve atque alia aliis collatione Lu aliis *pro* alias C1 alia F2 collatione *suprascr* conferantur P1 collationes *suprascr* id est coadunationes MC collocatione Re collatione *om* V2 collatione id est M9 sesquitertia vel sesquialtera K sesqualtera Br3 C1 E1 F1 Lo5 M2 M3 M7 M9 O3 Pi Po Re V1 W2 sesquialteram RV sexquartam *pro* sesquialtera MC sesquialtera vel sesquitertia *om* Lo6 vel *om* Mi2 RV sesquialtera alias vero sesquitertia M6 sesquitertiam MC sesquitertia ut hic V4 sesquitertia vel sesquiquarta M4 sesquitertia vel dupla vel sesquioctava Br1 sesquitertia vel dupla vel sexquioctava. Sexquioctava proportio est quando maior numerus totum minorem continet in se et eius octavam partem ut 9em comparati ad 8to id est tonus. Sexquitertia proportio est quando maior numerus totum minorem continet in se et eius tertiam partem ut 4or comparati ad 3es. Sexquitertia in arithmetica in musica diatessaron vocatur. Sexquialtera proportio est quando maior numerus continet totum minorem in se et eius medietatem ut 3es comparati ad 2os id est dyapente. Dupla proportio est quando maior numerus bis continet minorum in se ut 2o comparati ad 1um id est dyapason. O2 Sesquitertia. Figura infra patet F5

16

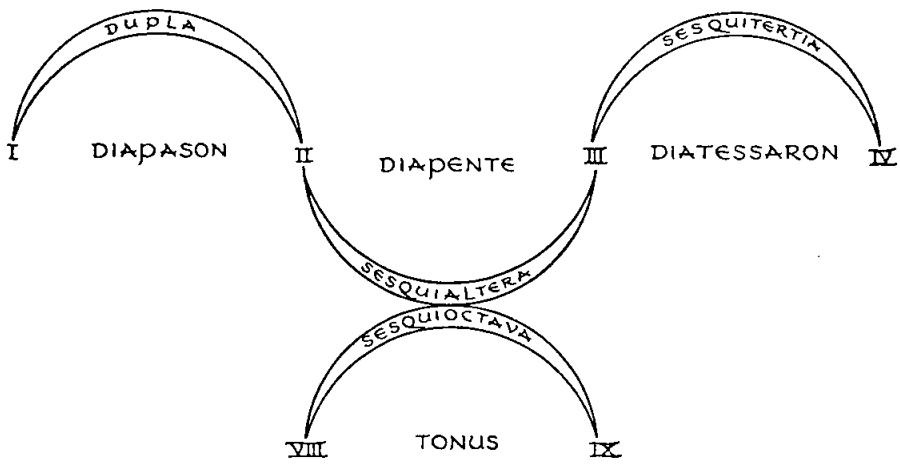

16 *Figuram non habent* A F5 Lo5 Lo7 Lo8 M9 MC Mi2 Po Re Ro2 RV V5 Ve Wa *Fig illeg in* W2 *Hanc figuram et figuram de motu vocum* [*Cap. XVI, 22*] *permutat* O1 *Figuram habet post* monstrantur [21] M2 *Tituli figurae* De commoda vel componenda modulatione Be De construendo cantu M8 G dupla proportio sesqualtera proportio *etc* V2 dupla proportio M4 duplus sesqualterus sesquitertius sesquioctavus P4 sesquiquarta *pro* sesquioctava M4 sesquialtera sesquitertia sesquioctava *om* V3 sesquialtera hemiolia — sesquitertia epitrita — sesquioctava epogdoa K M3 M7 V1 sesquialtera vel hemiolia *etc* D E1 P5 I .A. Sescupla .a. II .D.A. III Epitrita IIII VIII Equa IX C1 id est diapason-id est diapente *etc* V2 Diapason diapente diatessaron tonus *om* Br2 C2 F1 F2 Ge diapason *inter* IIII-VIII K M3 V1 *inter* VI-XII V3 diapason *inter* I-II *et inter* IIII-VIII C2 diapente *inter* IIII-VI M4 diapente *inter* VI-IX *et inter* VIII-XII V3 diatessaron *inter* VI-VIII M4 diatessaron *inter* VI-VIII *et inter* IX-XII V3 Diapason *infrascr* In qua unisione est ratio in dupla — Diapente *suprascr* In qua divisione est ratio in sesqualtera proportione — Diatessaron *infrascr* In sesquitertia proportione est — Tonus *infrascr* In sesquioctava proportione est Ro1 II-I *pro* I-II *etc* Br1 O2 IIII *pro* II Lo2 I *om* Ro1 *cifras om* E2 IX *om* M3 P4 *Duas figuras fere similes habet* Br3 *Etiam aliam figuram habent suprascr* De collatione proportionum M8 G *Duas figuras de intervallorum proportionibus et de toni divisionibus* (*cf tab photogr*) Lo4 *Inter partes figurae* Sunt omnes numeri sex: duplaris triplaris quadruplaris epodous, epitritus emiolius. Est epitritus, cum de duobus numeris maior habet totum minorem et insuper eius tertiam partem ut sunt IIII ad III. Nam in IIII sunt III, et tertia pars trium, id est IIII et hic numerus vocatur epitritus de quo nascitur simphonia quae appellatur dyatesseron. Emiolius est cum de duobus numeris maior habet totum minorem et insuper eius medietatem ut sunt III ad II. Nam in tribus sunt II et media pars eorum, id est unus, ex quo nascitur simphonia quae appellatur diapente. Duplaris numerus est cum de duobus numeris minor bis in maiore numeratur ut sunt IIII ad II et ex hoc nascitur sim<phonia quae appellatur diapason> Lu

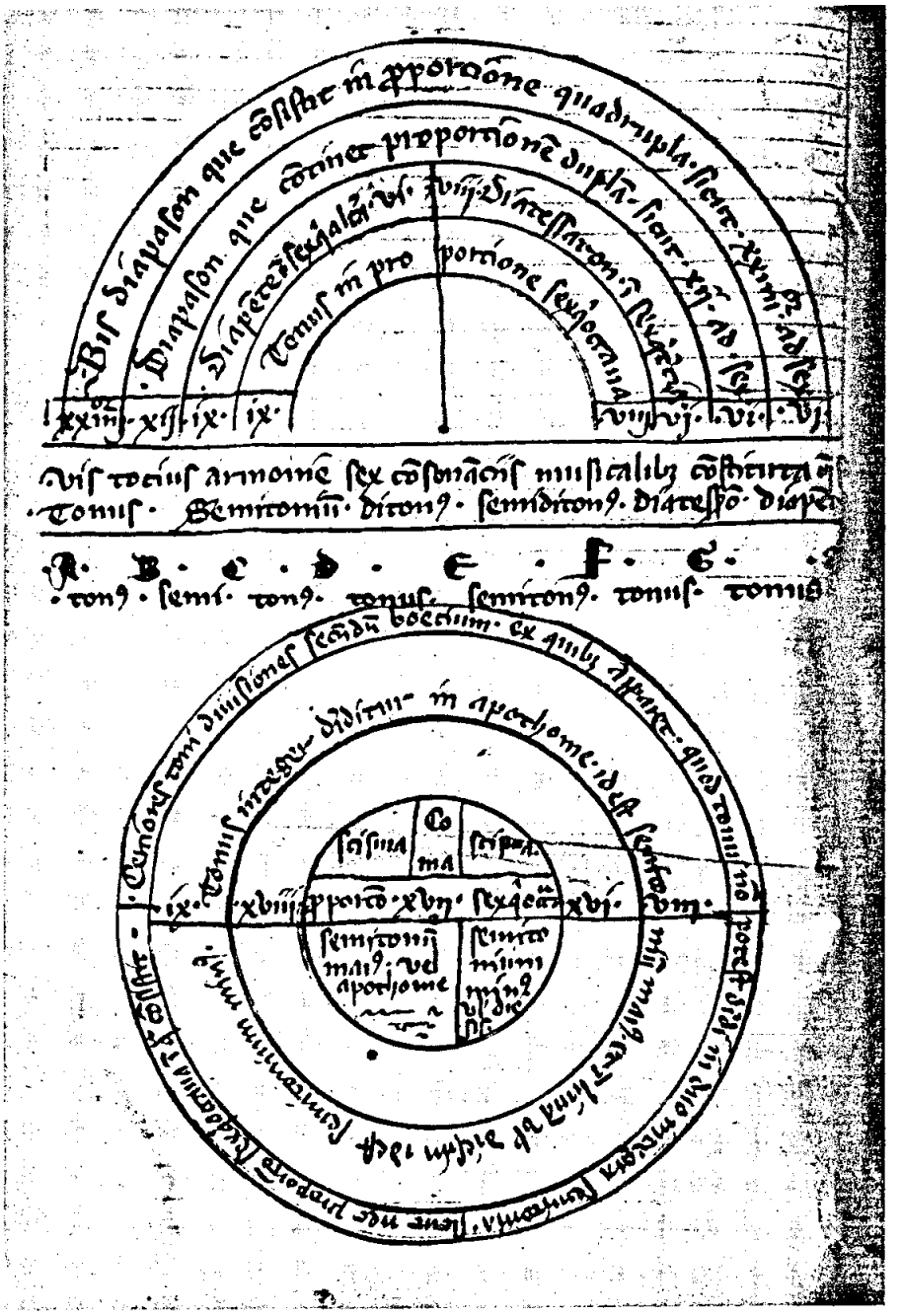

Tab. 9. — London, B.M. Harl. 281, fol. 11v.

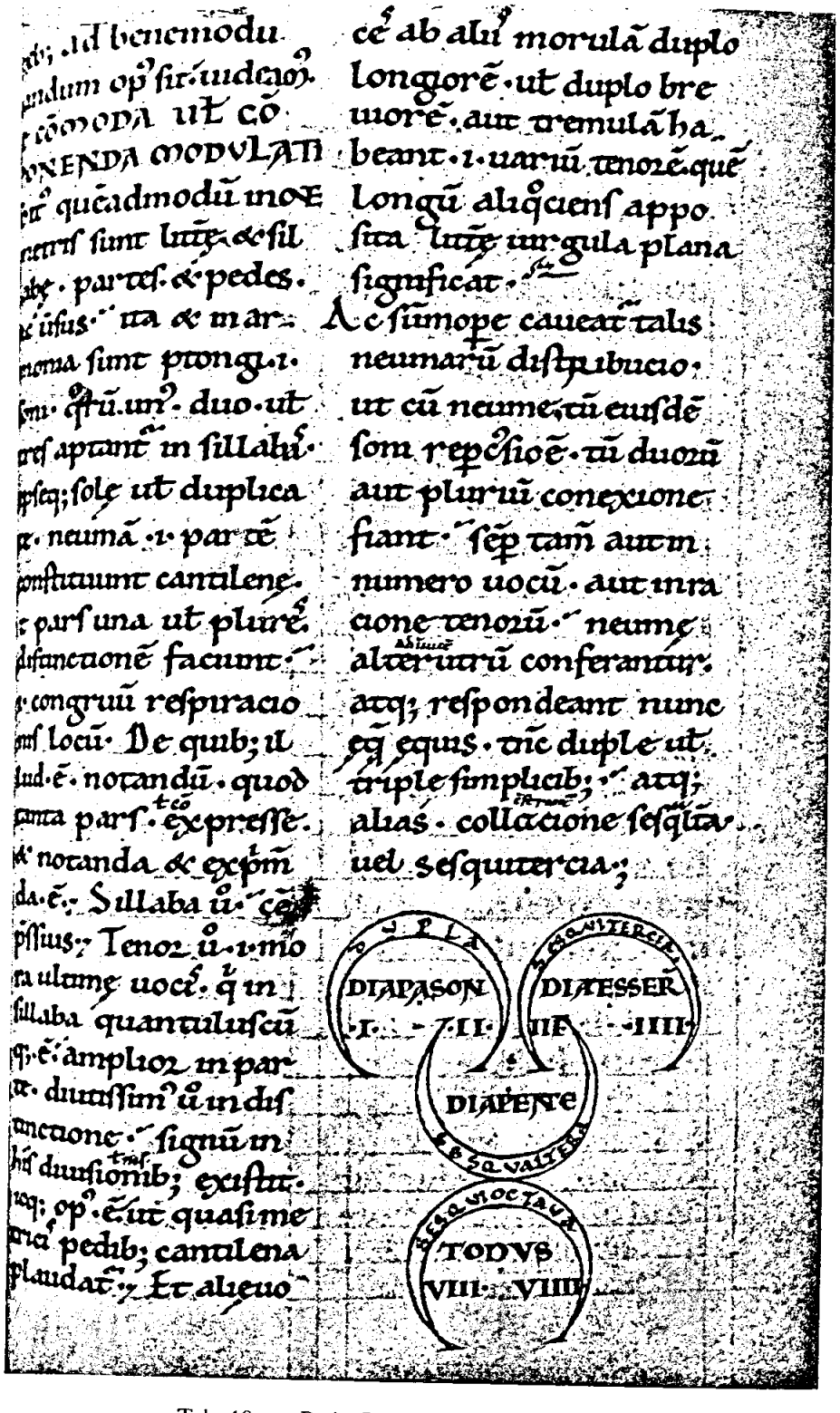

Tab. 10. — Paris, Bibl. Nat. lat. 7211, fol. 82r.

17 Proponatque sibi musicus quibus ex his divisionibus incedentem faciat cantum, 18 sicut metricus quibus pedibus faciat versum, nisi quod musicus non se tanta legis necessitate constringat, 19 quia in omnibus se haec ars in vocum dispositione rationabili varietate permutat. 20 Quam rationabilitatem etsi saepe non comprehendamus, rationabile tamen creditur id quo mens, in qua est ratio, delectatur. 21 Sed haec et huiusmodi melius colloquendo quam vix scribendo monstrantur.

17 De multiplici varietate sonorum et neumarum. Proponatque V_4 Proponatque *suprascr* provideat F_1 Proponat itaque Lu Proponat quoque Lo_4 Preponatque Br_4 Ro_2 Prevideatque F_5 Preponat quia Lo_7 Lo_8 Proponat sibi Lo_2 M_2 M_5 P_2 V_3 musicus sibi E_1 Lu M_9 et *pro* quibus E_2 ex *om* RV Ve eis *pro* his RV his *om* V_5 Ve his supradictis divisionibus Br_1 incedentem *suprascr* id est ambulantem MC incendentem Ro_1 incedenter Ge faciat incedentem Be cantum faciat M_2 cantum .... quibus *om* Lo_8

18 metricus *suprascr* id est mensuratus MC *suprascr* proponit Mi_1 metricus proponit quibus K M_3 M_4 V_1 quid *pro* quibus V_4 pedibus quibus P_4 faciat pedibus C_2 Lo_7 Ro_2 faciat *om* Lo_8 W_2 versus M_2 quia *pro* quod Lo_6 quod se Musicus non tanta F_2 musico Lo_8 med. ius *pro* musicus V_2 non se *om* F_2 tanta se V_3 tante E_2 lege F_3 necessitate legis C_1 legis *om* Br_1 necessitate necessi constringat Br_1 constringit C_1 D E_1 K M_3 M_4 M_6 M_9 O_2 V_1 G *suprascr* vel <constring>at C_1 O_2 constrinxit Be

19 se in omnibus K M_3 M_4 in *om* A MC omnibus *suprascr* id est modis F_1 omnibus modis F_5 se haec *om* F_5 se *om* Br_4 V_1 ars haec Mi_1 vocum in M_2 V_5 dispositione vocum P_3 voco MC rationabi Lu O_2 varietatem MC varietate misceri permittit C_1 M_6 varietate permittit misceri O_2 per multas *pro* permutat Lo_7 Lo_8

20 Qua rationabili varietatem etsi MC si *pro* etsi D saepe *suprascr* id est frequenter MC se *pro* saepe Lo_7 Lo_8 Ro_2 non saepe V_1 nunc *pro* non F_2 non *om* M_4 comprehendimus Lu Po V_4 rationale F_1 F_3 Ge Lo_2 MC Mi_2 P_2 P_3 P_4 Pi Re RV W_2 Wa G ratione F_5 rationabilis Lo_8 tamen rationabile Po tamen creditur rationale Ro_1 tamen est creditur D est *pro* creditur Br_1 C_2 Lo_7 Lo_8 Ro_2 credimus RV creditur *om* Be E_2 Lo_5 ad *pro* id Lo_8 quod *pro* quo Be Br_2 Br_3 C_2 E_2 F_1 F_2 F_3 F_5 Ge Lo_2 Lo_5 Lo_6 Lu M_2 M_3 M_4 M_5 P_2 Pi Po Re V_4 V_5 W_1 per quod Ro_1 quos Lo_8 in qua ratio est A F_1 F_3 F_5 O_1 Ro_2 in quare ratio RV in qua tum est ratio Mi_2 in qua ratio non est Gt discernitur *pro* delectatur Lo_8

21 Sed .... monstrantur *om* V_5 Sed et hec et M_3 haec *suprascr* precepta Mi_1 hoc *pro* haec F_5 Lo_8 huius *pro* huiusmodi E_2 Lo_8 huius cum *pro* huiusmodi F_5 colloquendo melius Lo_6 colloquendo *suprascr* et cantando F_1 cantando *pro* colloquendo F_5 quamvis vix M_3 M_4 V_1 vis *pro* vix Be F_2 Lo_2 MC RV Wa in *pro* vix C_2 Lo_7 Lo_8 P_1 Ro_2 scribendo vix Gt vix *om* A Br_1 Br_3 Br_4 D E_1 E_2 Lo_3 Lo_4 Lo_5 Lu M_9 Mi_1 O_2 O_3 P_5 Po Ro_1 V_3 V_4 Ve W_2 G conscribendo G monstratur F_3 O_3 Re V_4 Wa demonstrantur K

22 Item ut more versuum distinctiones aequales sint, 23 et aliquotiens eaedem repetitae aut aliqua vel parva mutatione variatae, 24 et cum perpulchrae fuerint duplicatae, habentes partes non nimis diversas, 25 et quae aliquotiens eaedem transformentur per modos, aut similes intensae et remissae inveniantur.

26 Item ut reciprocata neuma eadem via qua venerat redeat, ac per eadem vestigia.

22 Item *suprascr* id est iterum MC Oportet ergo *pro* Item M8 G Item proponat ut P3 W2 Item vero V4 et *pro* ut Lo2 de *pro* ut M4 ut *om* C2 F5 Lo7 Lo8 Ro2 V4 more *suprascr* id est sicut F1 morem *suprascr* id est consuetudinem MC moris F5 distinctiones *suprascr* id est divisiones MC distinctionis Re sunt aequales Lo7 sunt *pro* sint C1 M2 fiant Br3 sint *om* O2

23 et .... et quae *om* Lo8 et si aliquotiens O2 aliquotiens *suprascr* id est quantecumque vice MC aliquociens eodem transformentur per medios varietate mutacione. Et cum Lo8 hae eaedem *suprascr* distinctiones F1 eaedem *suprascr* id est litterae MC cedere *pro* eaedem M4 repetitae *in marg* Surge et illumina *cum neumis* Mi1 vel *pro* aut E2 in *pro* aut V2 ut *pro* aut F2 Ge Lo5 Ve aut pro alia parva Lo7 aliqui F2 aliqua parva mutatione vel varietate V5 aut *pro* vel Br1 E1 M9 O1 P5 in *pro* vel V2 parvula P1 mutationis M9 varietate E1 F5 Lo2 Lo4 M3 M4 MC O1 RV W1 varietatae Po varitate Re variate *suprascr* scilicet sint P3

24 ut *pro* et Re quae *pro* et M4 cum *om* M4 V2 pulchrae F2 perplures *pro* perpulchrae C2 Lo7 Lo8 Lu plures Ro2 G perpulchrae *suprascr* valde F1 fuerit V3 duplicatae *in marg* orbem *cum neumis* Mi1 partes *om* Br4 minus *pro* nimis A Br1 Lo8 V5 minimis M4 MC

25 diversas et cumque aliquociens eedem sint repetitae per modos W1 et quae *om* Lu quae *suprascr* neumae Mi1 non *pro* quae Ro2 quae *om* M8 quae partes F5 aliquotiens *suprascr* id est quandocumque MC eaedem *suprascr* id est littere MC eodem Lo8 cedere *pro* eaedem M4 eaedem *in marg* descendit de celis *cum neumis* Mi1 eaedem *om* Lu transformentur per modos eaedem V4 tantum transformentur M4 transformantur Be K Ro2 transformetur F3 transformata MC transformentur. modo autem similes Ve in *pro* per Ro2 per medios idem tonos aut Lo8 modos *suprascr* id est tenor MC modos id est sonos tonos Lo7 modos id est tonos Ro2 autem aut C2 intentae A Be Br2 C1 C2 F1 F2 F3 F5 Lo7 Lo8 M2 M7 MC Mi2 P4 Ro2 RV V4 Wa *suprascr* adtonite MC remissae et intentae Pi inventae Re intensae *in marg* domino *cum neumis* Mi1 ac *pro* et Lo8 aut *pro* et Ro2 vel Po W2 remissae *suprascr* id est dimissae MC inveniuntur K M3 V1 inveniant Re videantur Ge M4 *post* inveniantur *torculus cum neumae et notis* E1

26 Item *suprascr* id est iterum MC *suprascr* proponat P3 Item et ut Ro2 ut enim Ve reciprocata *suprascr* id est vicaria recapitanta MC *suprascr* id est replicata F1 reciproca C1 V2 V3 V4 reciprocatam neumam Lo8 neuma *suprascr* id est nota MC eadem via *in marg* lingua *cum neumis* Mi1 qua qua Ro1

[27] Item ut qualem ambitum vel lineam una facit saliendo ab acutis, [28] talem altera inclinata e regione opponat respondendo a gravibus, [29] sicut fit cum in puteo nos imaginem nostram contra exspectamus.

[30] Item aliquando una syllaba unam vel plures habeat neumas, aliquando una neuma plures dividatur in syllabas. [31] Variabuntur hae vel

redeat qua venerat Br4 V4 et *pro* ac Lo7 V5 ac *om* Ge per *om* M4 eandem MC eadem *in marg* ad anunciandum *cum neumis* Mi1 vestigia *suprascr* signa F1 vestigia recurrat M6 G

27 Item .... exspectamus [29] *om* MC Mi2 Re RV Wa per qualem F5 habitum *pro* ambitum V4 ambitum *suprascr* id est circuitum F1 vel lineam *om* O3 lineas K linea Lu lineam *om* V3 unam Be F5 Lo2 Lo5 Lo7 Lo8 P2 Ro2 una neuma Mi1 O2 neuma una Br3 neuma *pro* una Br1 D E1 K Lu M3 M4 M7 M9 O3 P5 Po V1 V3 W1 *suprascr* vel una W1 neume E2 neumam M5 faciat F3 Po fecit Lo4 vel saliendo lineam unam facit Ve talem saliendo F2 saliendo *suprascr* descendo ad graves Mi1 ab *om* E1

28 alteram inclinatam Be Br2 C2 D E1 E2 F1 F3 Lo2 Lo7 Lo8 Lu M5 M9 O1 O2 O3 Po V3 Ve W1 W2 alteram inclinata Ro2 altera inclinatam Lo4 inclinatam alteram F5 M6 inclinatam altera G e *om* Mi1 e regione *suprascr* de contra F1 erigione K M4 opponat e regione C1 a gravibus respondendo F5 Gt a *om* F1 F3 Ge V4 a gravibus *suprascr* elevando ad acutas Mi1

29 sicque *pro* sicut V2 cum *om* F2 ut in puteo cum nos Lo8 nos in puteo K M3 M4 V1 puto V5 nos *om* Lo4 Lo7 Ro2 cum imagine nostra A Be Br2 C1 C2 F2 Gt Lo2 Lo3 Lo5 Lo6 M2 M3 M4 M5 O2 P1 P2 P3 P4 Pi Po V1 Ve W1 W2 G cum imagine contra Ro1 e contra F1 extra *pro* contra A esse tra *pro* contra F5 contra *om* Lo7 M3 Ve spectamus A Br3 Br4 C1 C2 E1 E2 Gt Lo3 Lo4 Lo6 M7 M9 Mi1 O1 O2 O3 P1 P4 P5 V2 W2 speculamur M6 G speculamus Ro1

30 Item *suprascr* id est iterum MC Item ut D Lo4 V2 aliquando *suprascr* ut K aliquando *om* V5 aliquando modo V2 aliquando una vel plures una sillaba habeat Lo8 unam syllabam MC una *pro* unam RV unam *om* MC aut *pro* vel O1 vel *om* F5 habeant F1 habent Lo6 habeat *eras* F5 neumas *suprascr* id est notas MC neumas semper C2 aliquando vero una Lo4 aliquando altera una F2 neuma una O2 una *om* Re una syllabas in plures neuma dividatur Be neuma *suprascr* id est nota MC neuma in plures M3 una in plures neumas dividatur M4 plures *om* E2 plures *in marg* unam Salvum me *cum neumis* Plures Euge<....?....> In sanctificati *cum neumis* Mi1 in plures syllabas dividatur K V1 dividatur in plures sillabas Lo8 dividitur E2 Lo7 Ro2 dividantur MC dividat Re syllabas *om* M3 M4 in syllaba una RV

31 Et variabuntur M6 variabuntur autem Br4 Lo4 P2 V4 hae *suprascr* id est litterae MC hic *pro* hae Lo8 hae *om* Ro2 V2 vel hae vel omnes Lo4 hae omnes vel omnes P1 neume vel omnes V2 vel *om* Br3 Lo3 Ro1 V5 W2 neume *suprascr* id est notae MC cum *suprascr* id est quafido MC tum *pro* cum Lo8 alias *suprascr* id est aliter MC aliis Ve eade RV eadem neuma voce E2 vocem F3 F5 MC note *pro* voce Lo7 incipiant C2 E2 F2 K M3 M4 M6 P1 V1 V2 Ve G incipient *corr* incipiant M2 incipiunt V5 recipient Ro2 recipiant Lo7 Lo8 incipientur C1

omnes neumae, cum alias ab eadem voce incipient, [32] alias a dissimili secundum laxationis et acuminis varias qualitates.

[33] Item ut ad principalem vocem, id est finalem, vel si quam affinem eius pro ipsa elegerint, pene omnes distinctiones currant, [34] et eadem aliquando sicut et vox neumas omnes aut perplures distinctiones finiat, aliquando et incipiat, [35] qualia apud Ambrosium si curiosus sis, invenire

[32] alias *suprascr* id est aliter MC de *pro* a F_2 G ad *pro* a RV a *om* E_2 dissimili *infrascr* seorsum vel deorsum Mi_1 dissimilibus G dissimilis MC dissillabis Lo_8 simili *pro* dissimili F_5 dissimili *om sed spatium fere 7 litt habet* Mi_2 per *pro* secundum A secundum modum laxationis Lo_6 alaxationis MC laxationis id est depositionis Ge laxationis et acuminis *suprascr* secundum predictam elevationem et depositionem uniuscuiusque modi Mi_1 et *om* Lo_2 qualitates varias M_4 M_5 Ro_1

[33] Item *suprascr* id est iterum MC cum *pro* ut V_5 ut si C_2 ut *om* RV W_2 a *pro* ad C_2 F_1 Lo_8 MC Ve ad *om* F_3 a principatum id est ad finalem vocem Ve et *pro* id est Lo_8 vel M_5 id est primam finalem Re sive *pro* vel M_2 si ad finem eius quam pro Wa ad finem *pro* affinem A E_1 F_5 M_2 M_9 Mi_2 P_5 Re RV V_4 finem *pro* affinem *suprascr* id est sociam Ge eius *om* V_3 V_4 ipsa *suprascr* voce Mi_1 ipsa finali Lo_4 elegerunt Lo_8 elegerit Lu elegerint *suprascr* distinctiones Mi_1 elegerint ut offertorium Justitiae domini Po elegerint. offertorium ut justitiae domini W_2 pene *suprascr* id est iuxta MC Plene *pro* pene W_2 omne Mi_2 omnes *in marg* ut in tribus miraculis Mi_1 id est *pro* omnes Ge distinctiones *suprascr* id est divisiones MC accurrant Lo_4 currunt MC currant .... distinctiones *om* E_2 V_5

[34] ut *pro* et Lo_2 Lo_7 Lo_8 Ro_2 easdem M_8 eedem W_2 eadem *suprascr* scilicet finalis vox K *suprascr* finalis vox V_1 eadem scilicet finalis vox aliquando neumas M_3 eadem finis aliquando Wa aliquando eadem P_3 aliquando easdem vel eadem sicut C_1 aliquando *in marg* vel sicut et vox Br_4 sicut et quae terminat et vox neumas E_1 M_9 sicut et vox *om* A K V_1 sicut et om V_2 V_4 G sicut *om* M_4 et vox *om* P_1 P_4 Ve et *om* M_6 vox *om* Lo_5 M_4 M_7 vox finalis Lo_4 O_1 vox ipsa finalis et neumas Lu vox et neumas M_3 vox principalis C_1 vox *in marg* id est principalis Wa vox quae terminat neumas Br_1 Br_3 O_2 O_3 P_5 V_3 G vox illa quae terminat Ro_1 vox quae neumas terminat Mi_1 Po W_2 et in has *pro* neumas C_2 neumas *suprascr* quae terminat Br_2 Gt neuma Ge omnes neumas V_1 neuma omnis A F_3 MC Mi_2 Re RV V_5 neuma *suprascr* id est nota MC et in has *pro* neumas Lo_7 Lo_8 Ro_2 aut omnes aut Mi_1 vel *pro* aut M_6 V_5 G sicut *pro* aut Ro_2 plures D F_2 F_3 Lu Mi_2 P_5 Re Ro_1 V_6 Ve G distinctiones *suprascr* id est divisiones MC finiant E_2 O_1 RV W_2 fiant O_2 et aliquando finiant et incipiant V_5 finiat et aliquando Lo_6 M_3 Ro_2 aliquando *om* V_4 aliquando *in marg* ut in hoc responsorio Dixerunt impii apud se (*cum neumis*) in acuta .a. incipit finitque in .A. <?> Mi_1 et *om* Lu incipiant Lo_8 O_1 O_2 RV W_2 incipiat sicut et vox quae terminat cantum qualia V_4

[35] quale M_3 M_4 V_1 quali Lo_5 sicut *pro* qualia G qualia et apud E_1 E_2 qualia ad presul Ambrosium MC Ambroxium Wa curiosus si M_2 si *om*

licebit. [36] Sunt vero quasi prosaici cantus qui haec minus observant, in quibus non est curae, [37] si aliae maiores, aliae minores partes et distinctiones per loca sine discretione inveniantur more prosarum.

[38] Metricos autem cantus dico, quia saepe ita canimus, ut quasi versus pedibus scandere videamur, [39] sicut fit cum ipsa metra canimus in quibus cavendum est ne superfluae continuentur neumae dissyllabae sine admixtione trisyllabarum ac tetrasyllabarum. [40] Sicut enim lyrici

F1 F5 Lu M6 G sis curiosus Ve fueris *pro* sis D V4 W2 sis *om* M6 licebit invenire F3 licebit *suprascr* id est placebit MC licet A placebit F5 poterit M6 G

36 Tunc *pro* Sunt Lo8 autem *pro* vero P1 enim M2 vero *om* Ro1 quasi *om* V4 Ve prosaici *suprascr* id est verba sine mensura MC prosauci P3 cantus *om* Ro2 minus observant haec M6 hoc *pro* haec C1 Lo8 V2 minus hoc Lo7 observat Lo8 servant F5 non est *om* Re non nimis est F1 F5 cura Lo8 Ro2 curae id est pro ad curam Ge

37 aliae minores aliae maiores O1 V4 Ve maiores partes et distinctiones W1 maiores *in marg* cum venerit *cum neumis* Mi1 aliae minores *om* Lo8 RV minores *in marg* discipulis suis *cum neumis* Mi1 partes observant Ve et *om* M7 V2 distinctiones *suprascr* id est divisiones MC distinctionesque Ge sive *pro* sine Re sine *in marg* id est sine divisione dictaminis et qua terminata distinctionis et cantus <....?....> ad principalem vocem Mi1 discretione vel separatione C2 Lo7 Lo8 Lu Ro2 inveniatur Lo8 more *suprascr* id est consuetudine MC mora V2 prosarum more Ve more *om* W2 prosarum id est sequenciarum Lo7 Ro2 prosarum et sequenciarum Lo8 prosarum. *Hic finit lectio cod* Lo5

38 Metricos *suprascr* id est mensura ars MC metrices Lo8 aut *pro* autem RV cantus autem O2 autem *om* Br2 cantos RV dico cantus C2 Lo6 Lo7 Lo8 Ro2 V2 cantus *om* O1 dico alios quia Be quos *pro* quia K M4 M5 Re illos quos Lu quia eos saepe F5 saepe *suprascr* id est frequenter MC ita saepe C1 E1 Lo6 Lu P2 P3 Ro2 saepe *om* Re ut .... canimus *om* V4 versos Ge MC Re versis Lo8 Ro2 pedibus versus O3 V3 pedes Ge scandere pedibus M2 scandere *suprascr* id est versificare MC videamus A F2 Lo6 Lo7 Lo8 P3 W2 videantur Lo4

39 sic *pro* fit Lo8 metra ipsa P1 metra *suprascr* id est mensura MC metra *in marg* impie crudelis *cum neumis* Mi1 canimus metra M6 . cantamus E1 cavendum *suprascr* id est observandum MC intuendum *suprascr* vel cavendum M2 continuantur V4 continentur RV continenatur Wa neumae *suprascr* id est notae MC dissyllabae *suprascr* duarum syllabarum F1 duarum syllabarum *pro* dissyllabae F5 syllabae Lo6 nisi *pro* sine A intermixtione V5 amixtione Lu mixtione E2 tri *suprascr* id est tria — tetra *suprascr* id est quarta MC syllabarum *pro* trisyllabarum V4 metris syllabarum Mi2 aut *pro* ac D Lo8 Mi1 P1 V4 vel Lo6 V2 atque Lo7 Po W2 et C1 ac tetrasyllabarum *om* Ge Ro2 ac tetrasyllabarum *eras* F5 trecassilabarum Lo8 tetursyllabarum RV

40 Sunt *pro* Sicut C1 enim *om* Lo6 M7 V2 Lyrici *suprascr* id est carmini MC liciri M6 poite Lo8 lyrici poetae, lirici dicuntur poetae qui ine-

poetae nunc hos nunc alios iunxere pedes, ita et qui cantum faciunt, rationabiliter discretas ac diversas neumas componant. [41] Rationabilis vero discretio est, si ita fit neumarum et distinctionum moderata varietas, [42] ut tamen neumae neumis et distinctiones distinctionibus quadam semper similitudine sibi consonanter respondeant, [43] id est sit similitudo dissimilis, more praedulcis Ambrosii.

[44] Non autem parva similitudo est metris et cantibus, cum et neumae

qualia carmina componunt, sicut ut queant laxis, nunc hos .... F_1 F_5 poetae qui nunc C_1 poetae nec hos M_3 os *pro* hos RV illos *pro* alios D Re iunxerunt V_1 V_2 adiunxere G coniunxere W_2 iungere A vivere *pro* iunxere Lo_8 et ita Lo_6 V_5 ita *om* W_2 ita quod et qui Ro_2 facit vel faciunt Wa rationabili discretione ac diversas Ve discretas *suprascr* id est divisas F_1 MC discreta E_2 diversas ac discretas Lo_7 Lo_8 et *pro* ac E_1 Lo_6 Lu atque O_2 neumas *suprascr* id est notas MC componunt neumas O_2 G faciat pneumas Ve neumas distinctiones et distinctionibus E_2 componunt F_2 F_5 K M_3 M_4 M_6 M_7 O_1 Re V_1 V_5 componatur V_4

[41] discretio *suprascr* id est moderatio MC est discretio M_2 est si *om* F_5 et ita sit Lo_8 ita neumarum et distinctionum moderata varietas fit Lu neumarum *suprascr* id est notarum MC et *om* M_7 distinctionum *suprascr* id est divisionum MC distinctionem Lo_8 moderatas Ro_2

[42] et *pro* ut Lo_8 cum *pro* tamen Lo_7 Lo_8 tantum *pro* tamen Mi_2 Re tamen *om* Br_4 Lu V_4 W_2 neuma *pro* neumae Lo_8 neumae *suprascr* id est notae MC neumis *suprascr* id est notis MC et *om* F_2 Ge Re V_4 distinctiones *suprascr* id est divisiones MC *suprascr* cantuum Mi_1 distinctionibus distinctiones C_2 M_6 distinctiones *om* Br_4 distinctionibus *suprascr* id est divisionibus MC *suprascr* verborum Mi_1 quid *pro* quadam Lo_8 semper *om* Mi_2 V_4 dissimilitudine W_2 sibi similitudine Lo_6 V_2 sibi *om* F_2 V_4 consonanter *suprascr* id est concinenter MC consonant Wa respondeant *om* V_5

[43] vel *pro* id est Lo_7 Lo_8 Lu Ro_2 et *pro* id est Lo_8 idem *pro* id est F_5 ut *pro* id est V_4 id est *corr in* et W_1 id est *om* C_2 V_5 ut sit C_2 F_1 Lo_4 M_6 G similitudo sit Br_3 Gt Lo_3 O_2 Ro_1 sit *om* F_2 M_3 M_7 MC V_4 similitudinis Lo_7 similitudine Lo_8 dis<similis> *suprascr* id est non MC similis *pro* dissimilis Lu dissimiles Ge more *suprascr* id est consuetudine MC perdulcis Be D E_2 M_2 M_3 M_4 M_7 O_3 Pi Po V_2 Ve W_2 G prae<dulcis> *suprascr* valde F_1 praedictis Lo_8

[44] enim *pro* autem D Po W_2 autem *om* Re est parva similitudo metris E_1 M_9 P_5 dissimilitudo F_5 M_4 est similitudo Po est *om* W_2 est .... pedum *om* F_5 metris *suprascr* versibus F_1 *suprascr* id est mensuris MC et cum et V_5 et cum neumae Be cum *suprascr* id est quando MC cum *om* M_4 et *om* M_5 Ro_2 V_4 neumae *suprascr* id est notae MC loco *suprascr* vice pedum F_1 locum Mi_2 Ro_2 sunt Lo_8 Ro_2 sint loco K Lo_6 M_6 O_3 pedum *suprascr* dominus ab utero *cum neumis:* do *virga* mi *clivis* nus *virga* ab *punctum* u *podatus* te *virga* ro *punctum* Mi_1 distinctiones *suprascr* id est divisiones MC versuum loco sint Lo_8 sunt Ro_2 sint *om* Be Br_3 Br_4 C_2 K Lo_7 Lo_8 M_3 V_1 Ve G

loco sint pedum et distinctiones loco sint versuum, [45] utpote ista neuma dactylico, illa vero spondaico, alia iambico more decurrit, [46] et distinctionem nunc tetrametram nunc pentametram, alias quasi hexametram cernas, [47] et multa alia ad hunc modum.

[48] Item ut in unum terminentur partes et distinctiones neumarum

[45] upote *suprascr* id est revera MC utputa W2 utpute M3 ut poete. Ista F2 neuma ista Lo6 Ro1 neuma *suprascr* id est nota MC dactalico RV dactyllici loco V5 neuma. Dactilicus est versus factus ex dactilis. Dactilicus est proprium nomen pedis; similiter spondaeus nec non et iambus; dactilico ista illa vero F1 F5 dactyllico *in marg* <....?....> per ditonum vel semiditonum ut gloria tibi trin<itas> (*cum neumis*) Mi1 ista *pro* illa M4 iste Lo8 alia *pro* illa W2 illa vero spondaico *om* V4 vero *om* C1 K spondeico M2 spondaico *in marg* ut hoc obferre domino *cum neumis* Mi1 illa *pro* alia K M3 M4 V1 G alia vero Br1 E1 Gt Mi2 O2 O3 P5 Ro2 V3 ambico F3 more iambico V5 more *suprascr* id est consuetudinem MC metro *pro* more M3 M4 V1 G discurrit Br3 E1 Lo3 Lo6 Mi1 O2 P5 V2 currit V3 decurrerit V5 decurreret G discurreret Ro1 decurret M3 M4 V1 decurrat C2 F1 F5 Lo8 discurrant Lo7 decurrant Ro2

[46] et *suprascr* saeculorum amen W1 ad *pro* et F2 distinctionem *suprascr* id est divisionem MC disiunctionem *pro* distinctionem M4 distinctiones E1 Lu M9 P1 V5 W2 distinctionem *in marg* nunc trimetram K nunc *suprascr* id est modo MC nunc trimetram nunc tetrametram Lo3 Lu V2 nunc dimetram vel trimetram nunc tetrametram C1 nunc in plaga deuteri tetrametram, nunc in auctoralibus proto, trito, tetrardo pentametram alias quasi in deutero exametram cernas W1 nunc tetrametram nunc *om* V5 tetra *suprascr* id est quarta - metram *suprascr* id est mensuram MC tetrametrum F5 tetram metram Lo2 cetrametram Lo8 tunc *pro* nunc F5 RV nunc pentametram *om* Lo8 penta *suprascr* id est quinta - metram *suprascr* id est mensuram MC pentrametrum F5 pentametras V5 aliam Br1 Br4 E2 Lo3 V2 alias *suprascr* id est aliam MC quasi *suprascr* id est velut MC hexametram quasi F2 hexa *suprascr* id est sexta - metram *suprascr* id est mensuram MC hexametras Ro2 V5 eametram *pro* hexametram RV cernas *suprascr* id est videas MC cernes G discernas V6 cernis V4 tercias *pro* cernas Lo8

[47] multa *in marg* mulierum non Parentes eius accepit *cum neumis* Mi1 alia multa O3 V3 Ve alia *om* Ge Re multa alia, ut elevatio et positio tum ipse sibi, tum altera alteri similis vel dissimilis praeponatur, supponatur, apponatur, interponatur, alias coniunctim, alias divise, alias commixtum ad hunc modum. K M3 M4 V1 G *sed* depositio *pro* positio V1 ut *pro* tum M4 ipsa *pro* ipse G in *pro* ad Lo6 Lo7 Po modum *suprascr* id est tenorem MC modum. *Pergunt tractatum „Metrologum"*: Dactylus (Dactilicus Ro2) unam habet longam et duas breves Lo7 Lo8 Ro2

[48] Item *suprascr* id est iterum MC cum *pro* ut V4 ut *om* Lo6 in unum *suprascr* in simul Mi1 partes *suprascr* id est neumae O3 *suprascr* litterarum P3 et *om* Lo6 V5 distinctiones *suprascr* id est divisiones MC neumarum *suprascr* cantuum Mi1 *suprascr* id est notarum MC versuum *pro* verborum MC

atque verborum, [49] nec tenor longus in quibusdam brevibus syllabis aut brevis in longis obscoenitatem paret, quod tamen raro opus erit curare.

[50] Item ut rerum eventus sic cantionis imitetur effectus, ut in tristibus rebus graves sint neumae, [51] in tranquillis iocundae, in prosperis exultantes et reliqua.

[52] Item saepe vocibus gravem et acutum accentum superponimus,

49 ne *pro* nec Wa nec non tenor Ge V_4 tenor *suprascr* id est modum MC tenor id est mora Ge tenor sit longus Lo_4 largis *pro* longus V_4 quibusdam *suprascr* id est aliis MC brevi Mi_2 gravibus *pro* brevibus F_5 atque *pro* aut V_3 aut .... longis *om* Lo_3 brevis tenor in longis M_5 in longis in longis Be in longis sit M_6 G quia obscoenitatem F_2 Lo_2 Lo_4 Lo_6 M_2 M_6 O_1 P_2 P_3 P_5 Pi V_3 G obscoenitatem *suprascr* turpitudinem F_1 *suprascr* id est turpia MC obscenia temperaret RV obscoenitatem *om* E_2 turpitudinem *pro* obscoenitatem F_5 obscoenitatem id est turpitudinem Ge parit Lo_4 M_2 Re G pariat Br_1 C_2 E_1 M_9 Mi_1 O_2 Po W_2 paret *suprascr* vel pariat C_1 parat E_2 Lo_6 P_5 patet F_3 V_2 perraret MC paret id est preparet Ge paret *om* V_3 ut quod M_9 erit opus V_5 est *pro* erit Br_3 C_1 Gt M_2 V_3 V_4 *suprascr* vel erit C_1 erit *om* F_5 curare. Sunt etiam trimetre in plaga prothi et triti. Item E_1 M_9 curare. Sunt etiam trimetre ut in plagalibus proti et triti. Item W_1 curare. Nota Boetius dicit quod <....?....> vocibus quae per solam dyatesseron canuntur ut b et E quae sunt deuteri modi. Aliae per dyatesseron dytonum et thonum velud A et D quae sunt prothi. Aliae vero per dyatesseron ditonum et ditonum sicut C et F in quibus tritus sedere dinoscitur. G autem in septimam quae sola est tetrardi. Item V_5

50 Item *suprascr* id est iterum MC Igitur Ve eventus *suprascr* id est casus MC ita *pro* sic F_2 si *pro* sic Mi_2 sin *pro* sic *suprascr* id est si non MC sic in cantionibus C_2 cantionis *suprascr* id est cantationis MC imitetur *suprascr* id est emuletur MC imitetur id est sequatur Ge effectus *suprascr* factus F_1 effectus id est operationes Ge ut *om* Po W_2 in *om* E_1 M_9 P_5 tristibus *suprascr* passionibus rebus *suprascr* ut in sepul<tura?> Ro_1 rebus tristibus Lo_6 rerum *pro* rebus V_2 graves *in marg* Tristitia vel sepulto domino *cum neumis* Mi_1 sint *om* M_7 neumae *suprascr* id est notae MC neumae ut o vos Br_3

51 in tranquillis iucundae *om* M_6 tranquillis *in marg* gaudeamus *cum neumis* Mi_1 tranquillis rebus G iucundae *suprascr* id est dilectae MC iocunda ut Deum time Br_3 iocundae ut in prosperis F_3 exaltantes *suprascr* id est glorificantes MC exultantes ut In die res<urrectionis> Br_3 exultantes *in marg* puer natus est *cum neumis* Mi_1 et sic in reliquis P_5

52 Item *suprascr* id est iterum MC Ita V_4 Item ut sepe Lu saepe *suprascr* id est frequenter MC saepe *om* D saepe superponimus vocibus V_4 vocibus *om* Ge Re Wa acutum et gravem A Mi_2 RV acutum et gravem acutum accentum MC acutum et superacutum accentum C_2 accentum *om* Po supponimus F_3 Ge V_5 saepe *suprascr* id est frequenter MC frequenter *pro* saepe Br_4 ut *pro* aut Br_2 F_2 F_3 Lo_6 M_6 Pi V_2 V_3 G aut *corr in* ut W_1 et *pro* aut Lu

quia saepe aut maiori impulsu aut minori efferimus, [53] adeo ut eiusdem saepe vocis repetitio elevatio vel depositio esse videatur.

[54] Item ut in modum currentis equi semper in finem distinctionum rarius voces ad locum respirationis accedant, [55] ut quasi gravi more ad repausandum lassae perveniant. [56] Spissim autem et raro prout oportet, notae compositae huius saepe rei poterunt indicium dare.

[57] Liquescunt vero in multis voces more litterarum, ita ut inceptus

maiori aut minori impulsu V5 maiori quaedam impulsu E2 Mi1 impulsu quaedam Br3 D E1 F1 F5 K Lo6 M3 M4 M7 M9 Mi2 O2 O3 P1 P4 P5 Po RV V1 V2 W2 impulsu quodam A impulsu quasdam M6 V3 G impulsu *suprascr* quaedam M5 P2 W1 *suprascr* id est impetu MC aut *suprascr* quodam Br2 aut *suprascr* vel ita W1 ita *pro* aut Lo6 Pi V2 V3 aut *om* Br1 ita etiam minori M6 G aut ita minori C1 aut ita in minori Lu aut a minori F2 minore V3 minoris MC efferimus *suprascr* pronunciamus F1 *suprascr* id est portavimus MC efferimus *om* Gt efferimus vocem Lo4

53 adeo *suprascr* id est maxime MC ideo *pro* adeo Po adeo *om* Lu adeo id est intantum Ge ut *om* MC eius *pro* eiusdem F3 saepe *suprascr* id est frequenter MC vocis saepe E1 Lo6 M9 vocis repetitio saepe V4 repetitio vel elevatio Ge K M3 M4 M5 V1 vel depositio vel elevatio V2 elevatione vel depositione W2 aut *pro* vel E2 Ge repetitio *pro* depositio F3 depositio vel repetitio F1 F5

54 Item *suprascr* id est iterum MC ut *om* Be C2 V4 modum *suprascr* id est similitudinem MC monocordum *pro* modum RV equi id est velocis capilli semper C2 fine Be Br1 C2 Ge Lo6 Lu M7 O2 V2 V4 Ve G fines Br3 Gt Lo3 Mi1 P1 P4 Po Ro1 W2 distinctionum *suprascr* id est divisionum MC distinctionis Ve rarius *suprascr* morosius F1 voces rarius M5 O1 respirationis *suprascr* id est repusationis requiescendi MC aspirationis V5 accedunt K MC Mi2 RV *suprascr* id est adveniunt MC

55 et *pro* ut C2 M7 gravis Re mole (*suprascr* vel morte vel more) gravi C1 more *suprascr* id est consuetudine MC in hore *pro* more Ge lassae ad repausandum Mi1 pausandum F2 lapse *pro* lassae Lu perveniunt MC

56 Saepissime *pro* Spissim F2 aut *pro* et V4 exarentur *pro* et raro *suprascr* id est scriberentur MC rarenter Be F1 F2 F3 Ge Gt Lo2 Lo3 M2 M5 M6 M7 Mi2 O2 O3 P2 P3 Pi Re Ro1 RV V3 Ve rare Lo4 V4 G raro *om* D prout id est inquantum Ge oportet *om* V5 in his *pro* huius MC ita *pro* huius rei Ge saepe *suprascr* id est frequenter MC saepissime P3 huius rei saepe D E1 F2 Lo4 M9 O1 V1 huius artis saepe poterunt E2 huius artis poterunt Po W2 saepe *om* Be Br4 C2 Ge M6 M7 P5 Po V4 Ve W2 possunt Ve poterint RV indicium *suprascr* demonstrationem F1 indicium id est demonstrationem Ge

57 Liquescunt *suprascr* id est patescunt MC autem *pro* vero Be Br1 C2 D E2 Gt K Lo4 M3 M4 M7 O1 V1 Ve W1 etiam *pro* vero A MC Mi2 RV voces in multis Lo6 vocibus Ge more litterarum voces Br4 more *suprascr* id est consuetudine MC ita *om* Re ut in praeceptus MC inceptus cantus vel modus Mi1

modus unius ad alteram limpide transiens nec finiri videatur. [58] Porro liquescenti voci punctum quasi maculando supponimus hoc modo:

GD F Ga a G
[59] Ad te le - va - vi.

motus E_1 M_9 MC P_5 Po *suprascr* id est sonus MC notis *pro* modus M_3 vocis *pro* modus K M_4 M_5 V_1 modus vocis unius Be W_1 ut unius V_5 unius *suprascr* neume F_1 unius *om* V_4 unius vocis C_1 C_2 Mi_1 O_2 Po W_2 unius scilicet vocis Lu alterum *pro* ad alteram P_1 litteram *pro* alteram Po limpide *suprascr* leviter F_1 *suprascr* id est plane MC *suprascr* qui<de> P_4 liquide *pro* limpide Br_1 C_1 Lo_2 Lo_3 Lu Mi_1 P_2 Ro_1 W_1 *suprascr* vel limpide C_1 *suprascr* limpide W_1 *in marg* limpide Mi_1 limpidem RV limpido M_5 transeat finire Mi_2 videantur RV

[58] Pro quo *pro* Porro A K M_3 M_4 MC RV V_1 Wa liquescenti *suprascr* id est clarescenti MC liquescunt Re superponimus Br_3 M_4 M_6 O_2 V_3 G hoc modo *om* Lo_6 V_2 hoc modo .... valeamus [*Cap. XVI, 8*] *om* V_5 modo *suprascr* id est tenor MC

[59] Ad te levavi *om* V_5 Adde *pro* Ad te V_2 At RV levavi *om* V_3 *textum om sed litt et neumas habet* D *Exemplum cum neumis* Br_1 M_2 M_6 M_9 Mi_1 Po Ro_1 *cum neumis in lineis* Br_4 Lo_4 *cum litteris in lineis* C_2 F_5 M_3 *sine litteris vel neumis* E_1 E_2 K Lu M_7 O_1 O_3 Re V_2 V_4 Ve W_1 W_2 levavi animam meam Deus meus in te confido K levavi animam meam Deus Br_4 levavi animam meam Gt M_3 M_4 O_1 V_1 levavi animam E_2 MC levavi. Lux fulgebit M_6

DC DDCACDD

Officium Ad te levavi Resp. Cornelius *cum neumis in lineis:* Cor - ne - - li - us Lo_4

D	F	Ga	a	G								Be O_2
G	F	Ga	a	G								Br_3 C_1
G	DF	Ga	a	G	Gcc	a	Gaa	FG	GaGGF	a	c	Br_4
ED	F	Ga	a	G								F_2
	F	Ga	a	G								F_3
GD	F	Ga	a	G	Gcc	a	Ga	FG	GaGGF			Gt M_3
DC	F	Ga	a	G								Lo_4
GD	D	Ga	a	C								Lo_6
GD	CF	Ga	a	G	G♮c	a	Ga	Ga	acaG			M_4
G	DF	Ga	a	G								M_6
GD	F	Ga	a	G	Gcc	a	Ga					MC
DC	CF	Ga	a	G								P_5
GD	F											P_i
GD	F	Ga	a	G	Gcc	a	Ga	FG	Ga			V_1
CD	GF	Ga	a	G								V_3
G	DE	Ga	a	G								G
Ad	te	le -	vavi		a -	ni-mam		me -	am		De-us	

59 Auctor in textu autographico verisimile neumas addiderit; cf. *De Guidone,* 68.

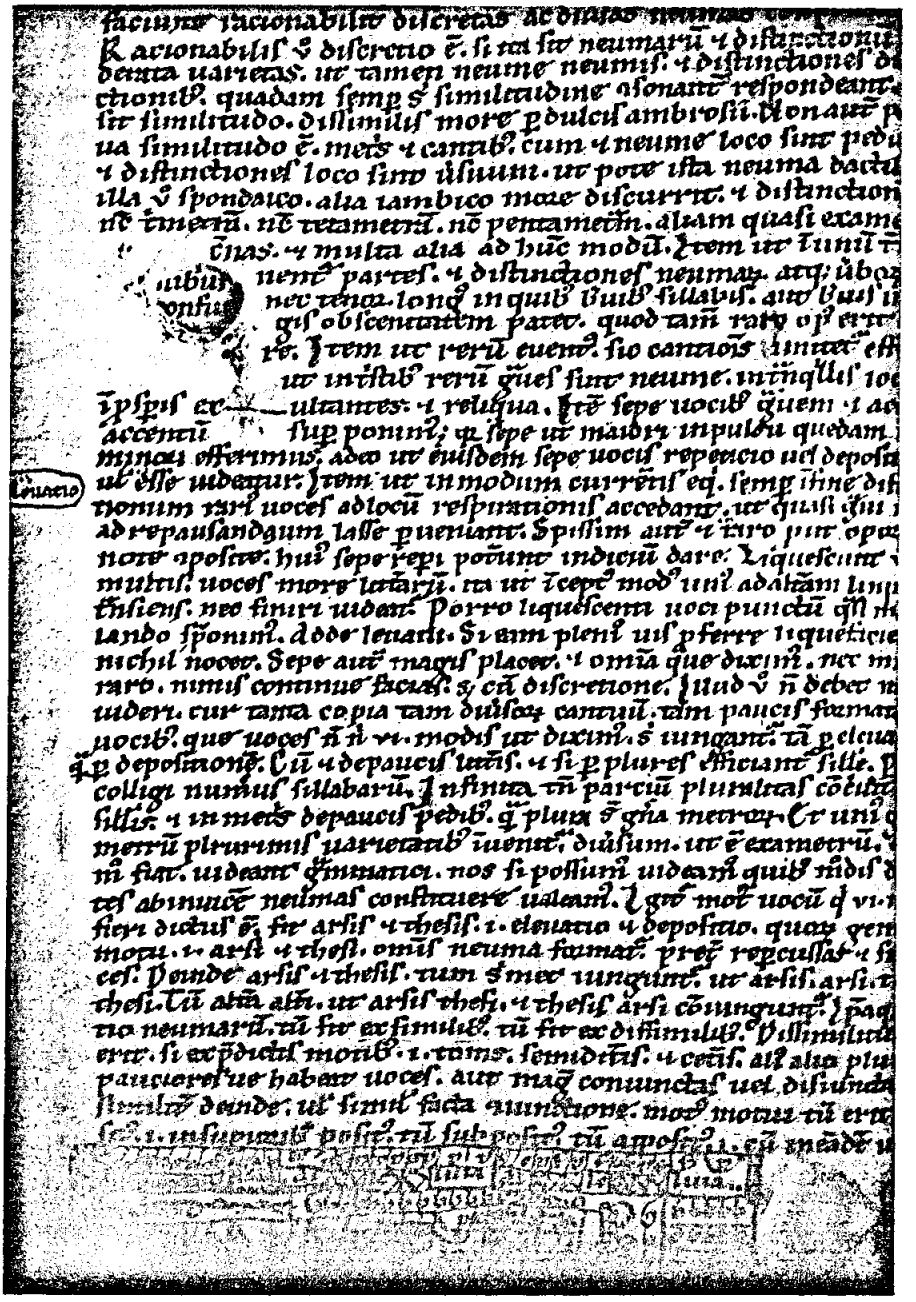

Tab. 11. — Vienna, Nat. Bibl. (Cpv) 787, fol. 67v.

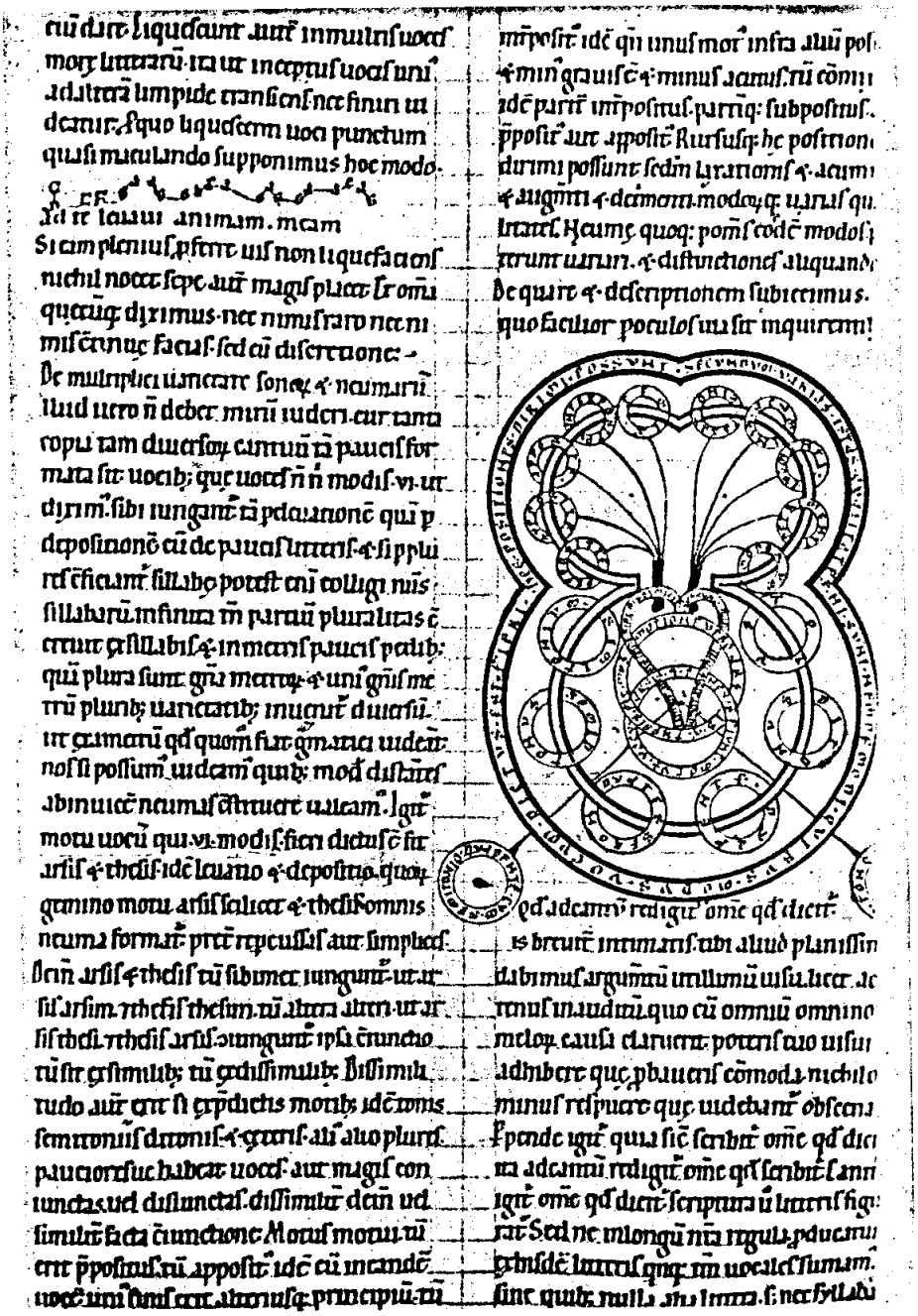

Tab. 12. — Munich, Clm 13021, fol. 155r.

60 Si eam plenius vis proferre non liquefaciens nihil nocet, saepe autem magis placet.

61 Et omnia quae diximus, nec nimis raro nec nimis continue facias, sed cum discretione.

60 Sed si eam M_8 Si autem eam Br_4 G Si autem plenius eam V_4 Si vero eam Lo_4 enim *pro* eam K plene A Mi_2 RV planius Po vis plenius Br_3 F_5 Lo_3 Lu M_5 M_8 Ro_1 V_1 G vis proferre plenius O_3 V_3 vis *suprascr* id est virtus MC velis P_1 plenius vis *om* Ve proferre vis Be Br_4 K M_3 M_4 proferre *suprascr* id est dare MC proferre eam V_1 non liquefaciens proferre Ro_1 vix *pro* non *suprascr* nichil vel non C_1 vel *pro* non Ve non *om* A Be F_2 F_3 F_5 Lo_2 Lo_6 M_2 M_5 P_3 Pi V_2 W_1 lique<faciens> *suprascr* id est pate MC liquefacias Mi_2 RV liquefactam A liquefaciens Ad te levavi M_7 saepe .... placet *om* MC saepius V_1 fere *pro* saepe Ve autem *om* F_5 magis *om* V_4 placet *suprascr* liquescere P_2

61 Ad *pro* Et F_2 Haec F_1 F_5 Hoc et omnia Br_3 Et *om* A quae omnia Wa quaecumque *pro* quae Be C_2 K M_3 M_4 V_1 quae ut diximus MC dicimus V_4 diximus non nec nimis Br_1 nec nimis raro *om* F_3 Lo_6 P_1 Ve minus *pro* nimis Gt rare F_1 facias nec nimis raro P_1 raro, nimis continue V_2 minus *pro* nimis Ge Gt Lo_6 nimius Lo_2 nimis *om* C_2 Po W_2 continue *suprascr* id est spisse, assidue, sedule MC facies W_1 facimus A *Capitula* XVI-XIX *non habet* V_3

1 CAPITULUM XVI

De multiplici varietate sonorum et neumarum

2 Illud vero non debet mirum videri cur tanta copia tam diversorum cantuum tam paucis formata sit vocibus, 3 quae voces non nisi sex modis, ut diximus, sibi iungantur tam per elevationem quam per depositionem, 4 cum et de paucis litteris, etsi non perplures conficiantur syllabae, potest

A 53v - Be 8v - Br$_1$ 38r - Br$_2$ 17v - Br$_3$ 14v - Br$_4$ 49r - C$_1$ 112r - C$_2$ 63v - D 81v E$_1$ 54r - E$_2$ 47v - F$_1$ 17v - F$_2$ 55v - F$_3$ 27r - F$_5$ 96v - Ge 16v - Gt 9r - K 65r Le 140r - Lo$_2$ 8v - Lo$_3$ 8r - Lo$_4$ 12v - Lo$_6$ 102r - Lu 13r - M$_2$ 52v - M$_3$ 135r M$_4$ 155r - M$_5$ 122v - M$_6$ 7r - M$_7$ 15r - M$_9$ 94 - MC 176 - Mi$_1$ 8r - Mi$_2$ 8r - O$_1$ 7r O$_2$ 67r - O$_3$ 88r - P$_1$ 83v - P$_2$ 140v - P$_3$ 16v - P$_4$ 85r - P$_5$ 38r - Pi 17v - Po 23r Re 165v - Ro$_1$ 7v - RV 107v - V$_1$ 39v - V$_2$ 67v - V$_4$ 11v - V$_5$ 32r - Ve 9r - W$_1$ 93v W$_2$ 23r - Wa 149r - G 17a

1 Capitulum XVI *om* A Be Br$_1$ Br$_3$ C$_1$ D F$_2$ F$_3$ K Lo$_2$ Lo$_3$ Lo$_6$ M$_2$ M$_3$ M$_4$ M$_7$ O$_2$ P$_1$ P$_3$ P$_4$ Po Re RV V$_2$ V$_4$ Ve W$_1$ W$_2$ Capitulum *om* Br$_2$ Br$_4$ E$_1$ E$_2$ F$_1$ Ge Lu M$_9$ MC Mi$_1$ O$_2$ O$_3$ Pi Ro$_1$ V$_1$ 19 *pro* XVI Mi$_2$ XV *pro* XVI Ge *Titulum non habent* Br$_3$ C$_2$ D E$_2$ F$_3$ Lo$_2$ M$_2$ M$_7$ Mi$_1$ O$_2$ Po Re Ro$_1$ V$_2$ V$_4$ Ve multiplicia argumenta quae dixi forsitan admiranda sunt *in marg* Mi$_1$ sonorum et neumarum varietate K M$_3$ V$_1$ sonorum et numerorum vel neumarum Lu M$_6$ O$_3$ neumas *pro* neumarum MC et neumarum *om* O$_1$ neumarum. Rubrica Mi$_2$ De multiplici et varia coniunctione neumarum vel vocum Lo$_4$

2 quoque *pro* vero E$_1$ Lu autem P$_5$ vero *om* F$_3$ debet esse mirum cur Ve minus *pro* mirum F$_5$ RV mirum *suprascr* minus F$_1$ miram F$_3$ cum *pro* cur Ge MC Wa copia *suprascr* id est habundantia F$_1$ MC copia diversorum Be Br$_4$ C$_1$ F$_2$ Po diversorum tam cantuum tam Gt sit formata A F$_3$ sint formata Ve sit formata in vocibus Mi$_1$ sit in vocibus Br$_4$ Ge MC Re Wa sit *om* F$_5$

3 syllabae *pro* voces V$_4$ voces ut diximus non nisi sex modis sibi D Mi$_1$ non nisi *om* V$_4$ modis sex Be K M$_3$ M$_4$ V$_1$ modis *suprascr* id est tenoris MC ut diximus *om* Ge Ve iungantur sibi Ve sibi *om* F$_1$ Po W$_2$ iunguntur A Br$_1$ Gt Mi$_1$ V$_4$ conjungantur MC RV subiungantur F$_1$ elevatione Ge tam elevationem E$_2$ quam depositionem E$_2$ M$_6$ P$_4$ quam depositione Re

4 et *om* M$_4$ paucis *in marg* paucas dicit quia priscianus dicit non esse nisi XX litteras ab litteris<?> κηχ graecis propter vocales dicit quae omnibus praeponuntur aliis vel subponuntur scilicet a e i o u Mi$_1$ sicut *pro* etsi non Gt et *pro* etsi Lo$_2$ etsi non *om* C$_1$ Lu M$_6$ perplures non M$_9$ non *om* F$_5$ M$_4$ V$_2$ plures *pro* perplures Lo$_6$ Lu P$_2$ V$_4$ Ve non perplures non P$_5$ efficiantur Lo$_6$ V$_2$

1 Quoad hoc capitulum cf. *De Guidone*, 198 ss.

enim colligi numerus syllabarum. [5] Infinita tamen partium pluralitas concrevit ex syllabis, et in metris de paucis pedibus quam plura sunt genera metrorum, [6] et unius generis metrum plurimis varietatibus invenitur diversum, ut hexametrum. [7] Quod quomodo fiat videant grammatici; [8] nos si possumus, videamus quibus modis distantes ab invicem neumas constituere valeamus.

[9] Igitur motus vocum, qui sex modis fieri dictus est, fit arsis et thesis,

etiam *pro* enim V_4 numerus *suprascr* inveniri F_1 numeros Wa syllabarum *suprascr* consonantiarum Mi_1

5 In fine *pro* Infinita RV Infinita *om* Gt pluralitas partium Lu Mi_2 pluralitas *suprascr* infinita Gt concrevit *suprascr* id est crescit F_1 MC crevit Lu V_4 ex illabis MC ex illis C_2 in *om* F_5 metris *suprascr* id est mensuris MC de *om* M_4 quamvis *pro* quam Lu quamquam V_4 quam *om* D plurima F_3 fiunt *pro* sunt G sint Lu V_4 genera videmus *pro* sunt genera A Mi_2 RV metrorum *suprascr* alias videtur unius metrorum F_1 *suprascr* id est mensurorum MC

6 ut *pro* et P_1 metrorum generis plurimis E_2 metrum *suprascr* id est mensuram MC metris quam plurimis O_3 pluribus *pro* plurimis M_3 M_4 M_6 Mi_2 O_2 V_1 inveniatur P_1 invenietur W_2 diversum *om* V_4 ut hexametrum *om* W_2 ut est hexametrum Lo_6 V_2 hexametrum *suprascr* id est versum cum sex pedibus MC ex ea metrum RV

7 quod quodammodo F_2 fiant F_1 F_5 P_3 grammatici videant Be Br_1 C_2 E_2 Gt K Lo_4 M_3 M_4 M_7 O_1 V_1 Ve W_1 videant *om* Lo_2 gramati Mi_2 grammatici *suprascr* id est bene literati MC grammatici, quoniam illud dicere alterius est negotii M_6 G *sed* est *om* M_6

8 Nos autem Lo_4 possimus MC RV modis *suprascr* id est tenoris MC distantas W_1 distantes *suprascr* id est separantes MC ab invicem distantes Po neumas distantes ab invicem Ro_1 ad *pro* ab Br_2 F_2 neumas *suprascr* id est notas MC constituere *suprascr* ordinare F_1 constituere valeamus *om* Ro_1 valeamus *suprascr* possimus F_1 *suprascr* id est potueramus MC videamus *pro* valeamus F_2 valeamus *in marg* quia dicendum est quibus modis distent neumae ab invicem Mi_1 valeamus. De depositione et elevatione vocum. Igitur M_6

9 Nota quod sex pedibus infinita genera metrorum sunt confecta et paucis litteris infinitae. fere syllabae etiam paucis modis infinitae neumae possunt constitui. Igitur .... V_5 Igitur *suprascr* id est certe MC motu M_4 Mi_2 RV V_1 motum *suprascr* id est sonum MC modus *corr in* motus Be modi *pro* modis F_1 RV modis *suprascr* consonantiis Mi_1 *suprascr* id est tenoris MC modis consonanter fieri M_6 G dictus est fieri C_1 F_3 fieri *om* V_5 dictum RV est dictus Ve est *om* M_7 arsi et thesi C_1 E_1 K Lu M_6 M_9 O_3 P_5 Wa G eleum *pro* elevatio Mi_2 elevatione et depositione C_1 E_1 Ge K Lu M_6 M_9 O_3 P_5 W_2 Wa G fit per arsis F_5 tersis *pro* thesis F_5 arsis-thesis-elevatio-depositio *corr in* arsi-thesi-elevatione-depositione W_1 et *pro* id est V_5 id est elevatio et depositio *om* F_5 levatio M_4 elevatio vel depositio Gt

id est elevatio et depositio; [10] quorum gemino motu, id est arsis et thesis, omnis neuma formatur praeter repercussas aut simplices. [11] Deinde arsis et thesis tum sibimet iunguntur, ut arsis arsi et thesis thesi; [12] tum altera alteri, ut arsis thesi et thesis arsi coniungitur; [13] ipsaque coniunctio tum fit ex similibus, tum ex dissimilibus.

[14] Dissimilitudo autem erit si ex praedictis motibus alius alio plures

[10] geminato Lu gemino *suprascr* duplo F1 gemino id est duplici motu Ge motum *suprascr* id est sonum MC idem *pro* id est Ge id est *om* Be C2 F5 K M3 M4 M7 Po V1 Ve arsi et thesi Lo4 Lo6 Lu P1 P2 P4 V2 arsis scilicet et thesis Br3 K M3 M4 arsis et thesis *om* F5 Po W1 et thesis *om* Mi2 omnes neumae formantur Lu neuma *suprascr* id est nota MC praeter *suprascr* sine F1 repercussas *in marg* Nunc scio vere V4 vel *pro* aut M6 et Br3 Br4 O3 Po Ro1 V4 ac Ve simplices et repercussas W1 repercussas voces *in marg* mox ut vocem(?) dum completur *cum neumis* — simplices *in marg* factus est repente confirma hoc *cum neumis* Mi1 simplices *in marg* Quoniam edificavit *cum neumis:* Quoniam edi *puncta* fi *clivis* ca *podatus* vit *virga* V4

[11] Deinde *suprascr* id est postea MC Denique *pro* Deinde M6 O3 Deinde *om* C1 arsis autem et C1 tum .... thesis *om* Lo2 cum *pro* tum C1 F3 W2 tum *om* Lo4 M6 sibimet *suprascr* id est insimul MC sibi medio *pro* sibimet Ge

c e c f

iunguntur sibimet V4 iungantur Be M3 arsis arsi Ro1 arsis arsim M4 arsis arsis Ve arsis arsi *in marg* adorate deum quasimodo geniti (*cum neumis*) Mi1 et thesis .... thesis arsi *om* E2 V5 et *om* Br2 C1 F2 Lo6 M2 M6 Mi1 P3 V1 V2 G

g f e d

thesis thesi Ro1 thesis thesim M4 thesis thesis Ve thesis thesi *in marg* o bona crux iustus ut pal<ma> *cum neumis* Mi1

[12] tum .... arsis thesi *om* Gt tum vero altera Br3 altera altera Re

g a g f

altera alteri *in marg* veni ad docendum nos. Quomodo *cum neumis* Mi1 arsis thesi

e d f g

Ro1 et *om* C1 M2 V1 et thesis thesi arsi conjungitur E1 thesis arsi Ro1 arsis M4 coniunguntur F1 F3 Lo6 M4 M9 V2 V4 coniungantur M3

[13] ipsa M4 ipsa quoque O2 Po eaque E1 M9 coniunctio neumarum V2

fDf

tum *om* M7 fit *om* V5 a *pro* ex Mi1 ex similibus Ro1 similibus *in marg*

fDG

iustus germinabit *cum neumis* Mi1 tum vero ex Br2 tum fit ex V2 ex dissimilibus Ro1 dissimilibus *in marg* pontifices *cum neumis* Mi1

[14] Dissimilitudo ....disiunctas *bis habet* P1 autem tunc erit Ve se *pro* si Re ex *om* V5 motibus *suprascr* id est sonibus MC motibus id est tonis, semitoniis, ditonis et caeteris alius A Be K M3 M4 V1 G .i. tonis, semiditonis et caeteris V2 alius *in marg* scilicet motus K alius alio *suprascr* motus motu Mi1 alios *pro* alio F1 F5 aliove Po alio vel plures W2 plures *om* MC vel pauciores V4 plures aut paucioresve F3 habeant Br1 habet et voces V5 aut magis *om* C2 magis *suprascr* id est multum MC coniunctas *in marg* dum

paucioresve habeat voces, aut magis coniunctas vel disiunctas. [15] Dissimiliter deinde vel similiter facta coniunctione motus motui tum erit praepositus, id est in superioribus positus; [16] tum suppositus; tum appositus, id est cum in eadem voce unius finis erit alteriusque principium; [17] tum interpositus, id est quando unus motus infra alium positus et minus est gravis et minus acutus; [18] tum commixtus, id est partim interpositus partimque suppositus aut praepositus aut appositus. [19] Rursusque hae posi-

vero *cum neumis* Mi1 aut *pro* vel D V5 vel disiunctas *om* Ge Gt disiunctas *in marg* quem vidistis *cum neumis* Mi1 disiunctas ut Suscepimus deus W2 disiunctas ut Suscepimus Po

15 Dissimiliterque V5 disiunctas dissimiliter G Deinde dissimiliter O• deinde *suprascr* id est postea deinceps MC denique *pro* deinde C1 deinde *om* G1 vel *om* E2 V5 similiter defectam coniunctionem V5 factam coniunctionem MC facta *om* Re coniunctione *suprascr* vocum Mi1 coniunctio Lu motus motui *suprascr* id est sonus sonui MC tunc Be Ve praepositus *in marg* levira *cum neumis* Mi1 id est .... positus *om* F5 Ge id est *om* M4 O2 Re in .... suppositus *om* M4 Re in superioribus positus *om* O2 superior *pro* in superioribus O1 superiori K Lo4 M3 superiore Be positus *om* A RV

16 tum erit suppositus Br4 V4 tum suppositus *om* Ge suppositus *in marg* petre. Parce *cum neumis* Mi1 tum appositus *om* Lo2 MC appositus *in marg* adiuva nos deus. Libera me *cum neumis* Mi1 cum *om* F5 Ve in *om* M5 Po RV W2 eandem vocem A Be C2 F1 F5 K Lo2 Lo3 Lo4 Lo6 Lu M2 M3 M4 M5 MC Mi2 O1 P2 P3 Pi V1 V2 V5 Ve eadem vocem F3 RV Wa *Post* vocem *parva figura cum exemplis* V2 voce positus W2 unius .... partim [18] *om* Lo2 unius *suprascr* vocis Mi1 unius vocis Br4 unius motus V4 G erit finis O2 fini Mi2 eritque Wa erit *om* Br3 alterius P5 Wa principium erit Br3

17 tum erit interpositus V4 interpositus *in marg* magne pater *cum neumis* Mi1 id est *om* C2 cum *pro* quando V5 motus unus Ge unius Lu motus *suprascr* id est sonus MC modus Ro1 motus *om* Lu alium *suprascr* motum Mi1 alius F5 MC ponitus O2 positum V5 positus erit et V4 et minus acutus et minus est gravis Po gravis est K M3 M4 V1 gravis *suprascr* quia alius sub se Mi1 gravis minusque acutus Wa est acutus F1 F5 Lu Ro1 acutus *suprascr* quia alius super se Mi1

18 et tum Mi2 tum vero Lu conminus *pro* commixtus Re pariter *pro* partim M4 partim interpositus *om* C2 partim *pro* partimque Ge V1 Ve suppositus *suprascr* id est subiectus MC aut praepositus *om* Mi2 praepositus *suprascr* id est ante MC interpositus *pro* praepositus W2 aut appositus *om* O2 P1 P4 appositus *suprascr* id est adiunctus MC subpositus *pro* appositus V4 positus *pro* appositus W2

19 Rursusque *suprascr* id est iterum MC Rursus F3 Ge hae *suprascr* id est litterae MC haec Ge positiones .... via sit *del* Le posite *pro* positiones Mi2 praepositiones Be Ve augeri vel dirimi P1 dirimi *suprascr* dividi F1 *suprascr* id est discerni MC *suprascr* propagari Mi1 diximi *pro* dirimi Ge dividi F5 possunt dirimi A Mi2 RV possunt *in marg* ut arsis

tiones dirimi possunt secundum laxationis et acuminis, augmenti et detrimenti modorumque varias qualitates. [20] Neumae quoque per omnes eosdem modos poterunt variari et distinctiones aliquando.

[21] De qua re et descriptionem subiecimus quo facilior per oculos via sit.

thesi Mi1 poterunt M6 O3 dirimi possunt id est separari secundum C1 O2 secundum *om* MC secundum varias laxationis V5 secundum positionis laxationis F5 laxationem Ge acumenti *pro* acuminis D acuminis et augmenti E1 Ge K M3 M4 M9 Re V1 W2 acuminis hoc augmenti F2 augmenti *suprascr* id est multiplicamenti MC augmenti vel detrimenti Br4 V4 et detrimenti *om* K detrimenti *suprascr* id est amminuamenti MC modorum<que> *suprascr* id est ordorum MC *suprascr* tonorum Mi1 modorum Be modorum quoque G modorum variasque V4 constitutiones *pro* qualitates W2 qualitates *suprascr* potestates *in marg* iacens nectens evanescens, gula, gradus, gurgulium, vertens, torquens, percutiens, inclinans, detorquens, tremens tremulum, comius aliter curvus, virga, claudicans Mi1

[20] Neumae *suprascr* id est notae MC quippe *pro* quoque Re per omnes *om* Re eosdem omnes M6 V2 omnes *om* E2 Ge V5 Ve Wa G eosdem *om* Be modos *suprascr* id est tenor MC modos arsis et thesis poterunt G distinctiones *suprascr* id est divisiones MC *suprascr* repausationes Mi1 quandoque *pro* aliquando C2 aliquando *om* V4 aliquando discurrere V5

[21] De qua .... via sit *om* Lo4 Da *pro* De RV Qua de G re *om* F2 et *om* V5 W2 descriptione F5 Lu MC RV subiecimus *suprascr* id est humiliabimus MC quo facilior *suprascr* ut levior F1 *suprascr* i. possibilior MC facilius E1 M9 Mi2 Po pre oculis C2 via per oculos Be fiat via Ve fiat *pro* sit P1 sit ut hic M3 sit inquirentibus M4 sit. Ut supra; verte folium P5 sit. Sequitur Exemplum F3 sit. et sequitur figura quae dicitur musica motus vocum. *Hic finit lectio codicis* V5 via sit. praeponuntur (*suprascr* id est ante <ponuntur>). supponuntur (*suprascr* id est incunbuntur). interponuntur (*suprascr* id est infra <ponuntur>). proponuntur (*suprascr* id est iunguntur). admiscentur. In supradictis motus (*suprascr* id est sonus) utpote (*suprascr* id est revera) totius tono (*suprascr* id est sono) praeponitur (*suprascr* id est ante <ponitur>) vel quilibet (*suprascr* id est qualecumque) motus (*suprascr* id est sonus) CDED supponitur (*suprascr* id est incumbitur) ut FGDE interponitur (*suprascr* id est infra <ponitur>) ut illud DGFE, opponitur (*suprascr* id est adiungitur) ut istud DEFD admiscentur iuxta (*suprascr* id est prope) illud CFEGFD possunt hii secundum supradictas VI consonantias (*suprascr* id est bene sonans) coniungi, sed supra diximus. MC

♭cef	FDFGFEDDEFG	CDEFGFDC	FDG	aGGE
sit. Preposite	Similiter	Dissimiliter	Supposite	Apposite
CEFGF	FDGGEG			
Interposite	Mixte	Ro1		

sit. Glosae: Thesis iungitur arsi per tonum ut Ecce nomen Domini et item Ductus est Ihesus. Aliquando per semitonium, ut Petre, et item Exultate Deo et reliqua. Praeposite sunt quando thesis ponitur prius quam arsis. ut Ecce nomen Domini.

Supposite sunt quando arsis ponitur prius quam thesis. ut Ductus est Ihesus. Interposite sunt ut Alle<luia>. Apposite sunt ut Alle. Mixte vero sunt ut Alle. Repercusse sunt ut Laudabilis populus. Repercusse et simplices sunt ut Tibi dixit. Et sunt factae per sex modos qui designati sunt in hac figura. Suis ipsis consonantiis nec elevatio iungitur depositioni nec depositio elevationi. Nec sibi ipsis. Similis dissimili. Elevatio elevationi. Secundum variam qualitatem acuminis et gravitatis. Augmenti et amplificationis. detrimenti id est diminutionis. et secundum protum deuterum tritum tetrardum. Lu

Hec autem et hiis similia supradicta improvectis omnino sunt incognita. Qui enim non novit diversas species consonantiarum quomodo noverit tot species armoniarum. Sunt enim XII species ipsarum preter diapason quae continens omnes de se generat VII species quae subtiliter ut agnoscas omnium tibi subiecimus figuras

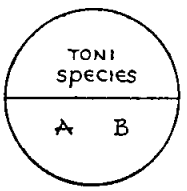

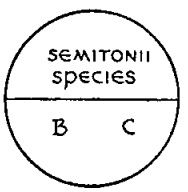

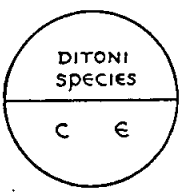

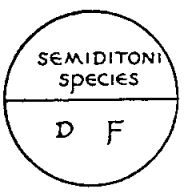

Tres sunt species diatesseron quae hic inferius describuntur

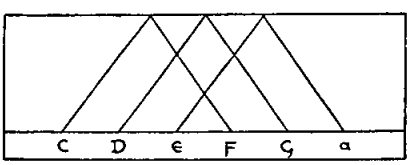

Quatuor vero sunt species dyapente quae similiter hic inferius describuntur

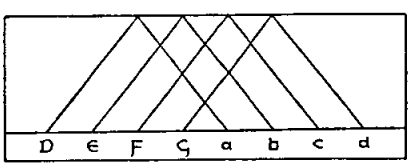

Hic inferius continetur bis dupla diapason. Septem quoque species diapason ibi similiter describuntur

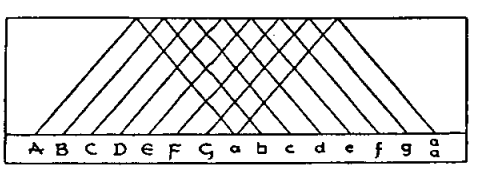

Hic describitur vis totius musicalis armoniae. *Sequitur figura* [22] Lo4

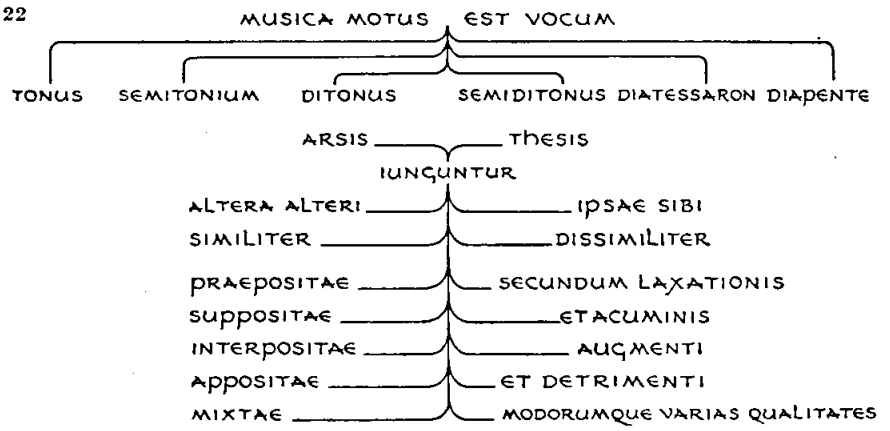

22 *Figuram non habent* Lo2 Po Re *Duas figuras fere aequales habet cum titulis* Musica vocum sit motu *et* Musica motus est vocum Mi2 *Ante hanc figuram ponit fig de collatione proportionum* [*Cap. XV, 16*] Br1 *Titulum figurae non habent* A F2 F5 Quid est musica. Motus vocum Lo6 Motus musica est vocum Ve Musica *om* K est motus Br4 C1 C2 Lo4 Lu O1 P3 V2 est *om* K M9 motus vocum *bis habet* P3 in motu *pro* motus Be Semitonius Dictonius Semidictonius F3 Semitonus F5 diatonus *pro* ditonus Br1 Semiditonus Ditonus V4 semiditonum P3 Diapente Diatessaron A *Post* Diatessaron Diapente *addunt* Diapente cum semitonio-Diapente cum tono M3 M4 V1 Elevatio Arsis-Depositio Thesis Lu M6 O1 G Arsis et Thesis P3 Arsis et thesis, id est elevatio et depositio iunguntur per sex suprascriptas musicae proportiones interdum. Lo4 iungitur F2 iunctio *pro* iunguntur C1 coniunctio V2 alter *pro* altera O1 RV alteri *om* V4 coniunctio arsis ad thesin, coniunctio arsis ad arsin, coniunctio thesis ad thesin, coniunctio thesis ad arsin *pro* iunguntur altera alteri, ipsae sibi K ipsa A E1 Gt Mi1 V4 G Praepositae .... varias qualitates *bis habet* O2 Praepositae .... Mixtae *in parte sinistra et in parte dextra* Br3 D E1 M7 M9 P5 praepositus, suppositus, interpositus, appositus, commixtus secundum naturam laxationis K Propositae *pro* praepositae F3 positae *pro* praepositae MC Suppositae *om* Ve Appositae Interpositae Br4 Mi2 Ro1 Commixtae Br4 Lo3 mixtae *del* F5 Dirimuntur secundum P5 secundum *om* C1 Ve Secundum varias qualitates laxationis V2 laxationis acuminis A Br3 C1 D K M7 M9 O2 P5 Ve laxionis acuminis Le acumini RV augmenti detrimenti A Be C1 D K Le Lo3 M9 P5 augmento detrimento Ve augmenti *suprascr* id est adiungementi — detrimenti *suprascr* id est diminuamenti MC augumenti F3 augmenti etiam ac detrimenti Lo4 modorum A Br1 K Le O1 P3 P5 modo Ve modorumque varias qualitates *del* F5 varies F3 varie C1 varias qualitates *om* A Be Br1 F2 K P3 P5 Ve qualites F3 altera alteri .... commixtae *cum exemplis vide tab photogr* Br4 Praepositae .C.D.E.D. Suppositae .G.E.D.E. Interpositae .D.G.F.E. Appositae .C.D.E.D. Mixtae .C.F.E.G.F.C. P2

In figura Iungitur arsis thesi (thesis M3) ipsaeque sibi similiter (similiter *om* — sibi aliquando K). Iungitur arsis thesi (thesis M3) ipsaeque sibi dissimiliter (dissimiliter *om* — sibi aliquando K). Motione vero arsis et thesis fit musica. Arsis et thesis fiunt motu (motus M4) vocum (Arsis .... vocum *om* K). K M3 M4 V1 *In figura* Omnis cantus per notam canitur aut per praepositas aut per suppositas aut per interpositas aut per appositas aut per mixtas. Mixtae autem sunt quando notae commiscentur sursum vel deorsum. Lu *In figura exempla cum notis* Wa *Circa figuram* Hi sunt nempe (sex *pro* nempe K) modi quibus omnis (omnis *om* M4) motus (modus M4) vocum dictus est fieri (praedictum est omnis motus vocum fieri K). Hae positiones (dispositionis K) dirimi possunt secundum varias istas qualitates K M3 M4 V1

CDED GEDE GDFE DFFD CFEGFC

Post figuram Praepositae Suppositae Interpositae Appositae Mixtae F3

CDED GFDE GDFE DFFD CFEGFC

praeponuntur supponuntur apponuntur interponuntur miscentur Ge

Post figuram Praeponuntur voces vocibus sive consonantiae consonaricus, utpote tonus tono, ita .E.D. (*suprascr* tonus). Subponuntur ut tonus tono, ita .C.D. (*suprascr* tonus). Interponuntur ut tonus ditono, ita .C.D. (*suprascr* tonus) .C.E. (*suprascr* ditonus). Apponuntur ut ditonus ditono .F.a. (*suprascr* ditonus) .G.♭. (*suprascr* ditonus). Vel ita per diatessaron .C.F., .D.G., .G.D.F.C. (*suprascr* in elevatione unius finis, diatessaron, principium alterius in depositione). Miscentur ut .D.A., .G.C., .D.F., .E.G., .F.A., .G.♭.G., .a.E.G.D., .E.C.D. (*suprascr semper nomina intervallorum*). Altera iungitur alteri, ut tonus ditono, vel semitonium semiditono, et reliqua. Aliter iungitur altera alteri, ut elevatio depositioni, ita .D.a., .a.D., vel depositio elevationi, ita .G.D., .D.G. Ipsae sibi dum elevatio elevationi, ut tonus tono, ita .C.D., .D.E., vel depositio depositioni, ut .G.E., .F.D. Ipsae sibi similiter, scilicet repetendo, ita .a.G.a.F.G.a., .a.G.a.F.G.a. et reliqua. Disimiliter, ita .a.G.F.E.D., .G.F.E.D.C. et reliqua. Haec autem et his similia fiunt ut dictum est, secundum varias qualitates modorum. Qualitates vero modorum dicimus augmentum et detrimentum, laxationem et acumen, hoc est depositionem et elevationem. Quae omnia per sex consonantias fiunt. P1

Post figuram Praeponuntur, supponuntur, interponuntur, apponuntur, (apponuntur, interponuntur K), miscentur hi supradicti motus utpote (Praeponuntur .... utpote *om* O2) tonus tono praeponitur (praeponuntur P4-Praeponitur tonus tono O2) vel quilibet motus alius (alii K-alius motus ut O2) .C.D.E.D. Supponitur (Supponuntur P4) ut (ut illud K) .G.E.D.E. (.C.E.D.E. K-.G.F.D.E. P4). Interponitur (Interponuntur P4) ut (ut illud K P4) .D.G.F.E. (.D.G.F.G. C1). Apponitur (Apponuntur P4) ut (ut illud C1 K ut istud P4) .C.D.F.D. (.D.D.F.F. K). Miscentur (Admiscentur C1 P4) iuxta (ut K O2) illud (*om* O2) .C.F.E.G.F.C. (.C.E.F.G.F.C. C1 O2 .C.F.F.G.F.C. K) Possunt hae secundum (per C1) supradictas sex (*om* K) consonantias (hae suis supradictas sex consonantiis P4) coniungi sicut (quod K quas P4) supra diximus (monstratum est C1) C1 K O2 P4

In marg Quid est musica? Dicitur canendi scientia et facilis via ad perfectionem canendi Ro1

[1] CAPITULUM XVII

Quod ad cantum redigitur omne quod dicitur

[2] His breviter intimatis aliud tibi planissimum dabimus argumentum utillimum visu, licet hactenus inauditum. [3] Quo cum omnium omnino

A 54v - Be 9r - Br_1 41r - Br_2 18r - Br_3 15v - Br_4 50r - C_1 112v - C_2 64r - D 82v E_1 54v - E_2 48v - F_1 18v - F_2 55v - F_3 28r - F_5 96v - Ge 18v - Gt 10r - K 66r Le 141r - Lo_2 9r - Lo_3 8v - Lo_4 14r - Lo_6 102r - Lu 14v - M_2 53v - M_3 136v M_4 155r - M_5 123r - M_6 7v - M_7 15v - M_9 95 - MC 178 - Mi_1 9r - Mi_2 8v - O_1 7v O_2 67v - O_3 88v - P_1 84v - P_2 141r - P_3 17r - P_4 86v - P_5 38v - Pi 19r - Po 24r Re 166r - Ro_1 8v - RV 109v - V_1 40r - V_2 68r - V_4 12v - Ve 9v - W_1 94r - W_2 24r Wa 150v - G 19

[1] Capitulum XVII *om* A Be Br_1 Br_3 C_1 D E_2 F_3 K Lo_2 Lo_3 Lo_6 M_3 M_4 M_6 M_7 O_1 O_2 P_1 P_3 P_4 Po Re Ro_1 V_4 Ve W_1 W_2 Capitulum *om* Br_2 Br_4 E_1 F_1 Ge Gt M_2 M_9 Mi_1 O_3 Pi RV V_1 20 *pro* XVII Mi_2 Capitulum XVII .... Perpende igitur quia [6] *del* Le *Titulum non habent* Be Br_1 Br_3 C_1 C_2 D E_2 F_3 Gt K Lo_2 Lo_4 M_2 M_6 M_7 Mi_1 O_1 O_2 P_5 Po Re Ro_1 V_2 V_4 Ve W_1 Quod cantu redigitur P_3 in *pro* ad E_1 M_9 W_2 redigatur V_1 omnem Ge dicitur vel scribitur Lu scribitur *pro* dicitur A M_5 O_3 Pi G scribitur et dicitur P_2

[2] His .... monstraverint hoc modo [17] *om* Lo_2 His *suprascr* argumentis Mi_1 His ita breviter M_6 Ve His itaque breviter Lo_4 O_1 intimatis *suprascr* dictis F_1 *suprascr* id est infioratis MC *suprascr* memorie datis Mi_1 terminatis *pro* intimatis V_2 intimatis *in marg* id est breviter ostensis O_1 intimatis id est annuatis Ge tibi aliud K M_4 planissimum tibi E_1 M_9 P_5 Ve plenissimum Ge dabimus planissimum M_6 dabimus hic argumentum G exemplum vel argumentum Br_3 exemplum *pro* argumentum Mi_2 utillimum *suprascr* id est honestissimum MC utilissimum Br_2 Br_3 C_1 D E_1 K Lo_6 M_7 M_9 O_3 P_1 P_4 P_5 Po W_2 visum F_1 F_2 F_3 F_5 MC RV visui W_2 usui *pro* visu M_6 G licet *suprascr* id est placet MC licet id est quamvis Ge hactenus licet Lo_6 hactenus *suprascr* usque modo F_1 *suprascr* id est hunc usque MC actenus id est usque modo Ge incognitum *suprascr* vel inauditum M_5

[3] Quo *suprascr* argumento Mi_1 Quomodo *pro* Quo C_2 Quod F_3 Quo id est ut Ge omnino omnium Lo_6 omnium *om* Ge P_2 omnino *suprascr* id est omnibus modis MC melorum omnino Gt Lo_3 Lu Mi_1 O_2 omnino *om* Ro_1 Ve melorum *suprascr* id est dulcorum MC *suprascr* cantuum Mi_1 modorum *suprascr* vel melorum P_1 causa melorum M_6 clausa *pro* causa E_2 clause Ve clarueat Lo_6 caruerit Mi_2 patuerit *pro* claruerit D

---

1 Quoad hoc capitulum cf. *De Gutdone*, 123-135.

melorum causa claruerit, [4] poteris tuo usui adhibere quae probaveris commoda [5] et nihilominus respuere quae videbuntur obscoena.

[6] Perpende igitur quia sicut scribitur omne quod dicitur, ita ad cantum redigitur omne quod scribitur. [7] Canitur igitur omne quod dicitur, scriptura autem litteris figuratur.

[8] Sed ne in longum nostra regula producatur, ex hisdem litteris quinque tantum vocales sumamus [9] sine quibus nulla alia littera, sed nec syllaba

4 visui *pro* usui Be Br3 C2 E2 F2 F5 K M3 M4 MC Mi1 P2 P4 V1 V4 Ve W1 W2 Wa adhibere *suprascr* tribuere F1 *suprascr* id est adiungere MC quae *suprascr* ea Mi1 comprobaveris P2 provaberis MC commoda *suprascr* utilia F1 *suprascr* id est compresta MC commoda id est apta Ge

5 et *om* M4 nihilominus *suprascr* id est sine dubio MC nihilominus id est similiter Ge respuere *suprascr* id est reicere MC respicere *pro* respuere Lo6 respueque *pro* respuere quae Ge quae *om* Re videntur A M6 W2 videbantur Br1 M4 obscoena *suprascr* turpe F1 F5 *suprascr* id est scoera MC *suprascr* turpia Mi1 obscoena id est turpia Ge

6 Perpende *suprascr* perspice F1 *suprascr* considera MC *suprascr* animadverte Mi1 igitur *suprascr* id est certe MC ergo *pro* igitur E2 Lo4 M2 O1 ut *pro* sicut Ve sicut *om* D E2 W2 sicut omne quod dicitur scribitur M6 G legitur *pro* dicitur Mi2 ita ut ad P4 redigitur *suprascr* id est revocatur MC

7 igitur *suprascr* id est certe MC ergo *pro* igitur D Lo4 M6 O1 V2 V4 G enim F5 autem Ge igitur *om* E2 Re a me *pro* omne Re omnino *pro* omne F5 omne quod .... productiori et con [27] *om* Ge scribitur *pro* dicitur E2 Gt dicitur *om* V4 scriptum *pro* scriptura A vero *pro* autem K M3 M4 V1 formatur *pro* figuratur M6

8 Et *pro* Sed W2 ne *suprascr* id est non MC neque V2 ne longum in longum E2 longa Mi1 regula *suprascr* id est via MC regula nostra G producatur regula E2 W2 producatur *suprascr* id est prolongatur MC ducatur V4 reducatur F5 protrahatur *suprascr* producatur P1 sex *pro* ex V4 G eisdem A C2 E2 Gt Le Lu Lo4 Mi2 Po RV Ve W1 his litteris O1 M5 litteris quidem .V. M5 quinque litteris Wa quinque *om* Ro1 V2 tantummodo Re vocales tantum E1 M9 O3 P5 tantum *om* D vocales a e i o u sumamus O2 P4 sumamus *suprascr* id est tollamus MC matus *pro* sumamus V2 sumamus a e i o u P1

9 littera alia V4 litteram MC RV sine *pro* sed nec Mi2 sed *om* Mi1 ne *pro* nec Wa non Le syllaba *om* Lo6 resonare K M3 M4 V1 eorumque V2 earumdemque permixtione permaxime M6 earumque casu permaxime casus Br4 V4 earumque permaxime *suprascr* casu Ro1 permaxime *suprascr* id est multum MC permaxima M4 permaximeque Pi maxime F5 casu permaxime O3 casus *suprascr* id est inventus MC *suprascr* alia Ro1 casu Br1 Br2 Br3 C1 D E1 E2 Le Lo4 M2 M9 O1 P5 causa A Gt K M3 M4 Mi2 RV V1 G *suprascr* vel casu Gt conficitur casu W2 conficitur *suprascr* formatur F1 *suprascr* per<ficitur> MC efficitur Be K M3 M4 V1 proficitur V2 conficitur vel formatur F5 quotienscumque *suprascr* id est quando MC partibus in diversis V4 in *om* Mi2 versis *pro* diversis Be invenitur partibus Lo6

sonare probatur earumque permaxime casus conficitur, quotienscumque suavis concordia in diversis partibus invenitur, [10] sicut persaepe videmus tam consonos et sibimet alterutrum respondentes versus in metris, ut quamdam quasi symphoniam grammaticae admireris. [11] Cui si musica simili responsione iungatur, duplici modulatione dupliciter delecteris.

[12] Has itaque quinque vocales sumamus, forsitan cum tantum concordiae tribuunt verbis, non minus concinentiae praestabunt et neumis. [13] Supponantur itaque perordinem litteris monochordi, et quia quinque tantum sunt, tamdiu repetantur donec unicuique sono sua subscribatur vocalis, hoc modo:

a
ΓA B C D E F G a ♭c d e f g a
[14] a e i o u a e i o u a e i o u a

10 saepe Br3 Lu M9 MC P1 P3 P4 P5 *suprascr* id est frequenter MC tam *om* G consonos *suprascr* infimos sonos MC consonas Re sibimet *suprascr* inter se Mi1 et sibimet et alterutrum K M3 M4 V1 et sibi alterutrum Br2 Gt Lo6 O3 V2 et sibi et Br3 F1 F3 MC Mi1 P1 P4 Pi Re Ro1 RV Wa et sibi ad C1 Lo4 O1 P5 sibimet ad alterutrum M9 alterutrum *suprascr* id est invicem MC versusque F1 versus *eras* V2 metris *suprascr* id est mensuris MC quia *pro* ut Re ut .... admireris *om* F5 quasi quamdam M6 O1 quasi *om* Gt MC P3 symphoniam *suprascr* cantilena F1 *suprascr* id est dulcia MC grammaticae artis M6 admiraris W2 mireris C1

11 si *om* MC simplici *pro* simili D responsione simili G responsione *om* E2 iungantur Po V2 adiungatur M6 modulatione *suprascr* id est dulcatione MC modulamine C1 dupliciter *om* P1 G

12 Has .... id modo perpende [15] *del* Le His Re itaque *om* V2 vocales quinque Br1 D E2 F5 Po sumamus *suprascr* id est incipiamus MC forsitan enim cum Lo4 forsitan haec vocales cantum concordiae Lu tantam Wa tactu *pro* tantum *suprascr* tangimentu MC tribuunt *suprascr* id est dabunt MC tribuant E1 Lo4 M6 P4 praestabunt concinentiae M7 concinentiae *suprascr* id est <con>sonantiae MC consonantiae *pro* concinentiae F2 F5 Wa connentie F1 cantilenae G concinatione M4 concinnantiae M6 V2 concinantiae V4 convenientiae W2 concinentia *suprascr* cantantia RV et *om* Br2 neumis *suprascr* id est notis MC neumas M4

13 supponantur *suprascr* id est incumbantur MC *suprascr* vocales Mi1 supponuntur Be supponatur F3 per ordinem *om* A Be monochordi litteris V4 quia *om* MC tantum quinque Lo3 Lo4 Mi1 O1 P3 Ro1 sunt tantum V1 sunt vocales litterae tamdiu MC diverse *pro* diu P2 tamdiu *om* P5 repetuntur Mi2 repetatur V2 suo sono V2 sono *suprascr* id est tono MC subscribatur sua E1 M9 sua *om* Br2 F1 F3 F5 MC Po Re Wa subscribitur Mi2 ascribatur V2 vocalis subscribatur Br3

14 *litteras tonorum et vocales non habent* M3 Po *vocales non habet* Br1

a
.....G.a.a.♭.c.d.e.f.a.
.D. *om* Br1 .F. *om* W2 .... .i. i. o.a.e. i.o.u.a. M3 .b. *pro* ♭. C2 V4 .a.b.♭.

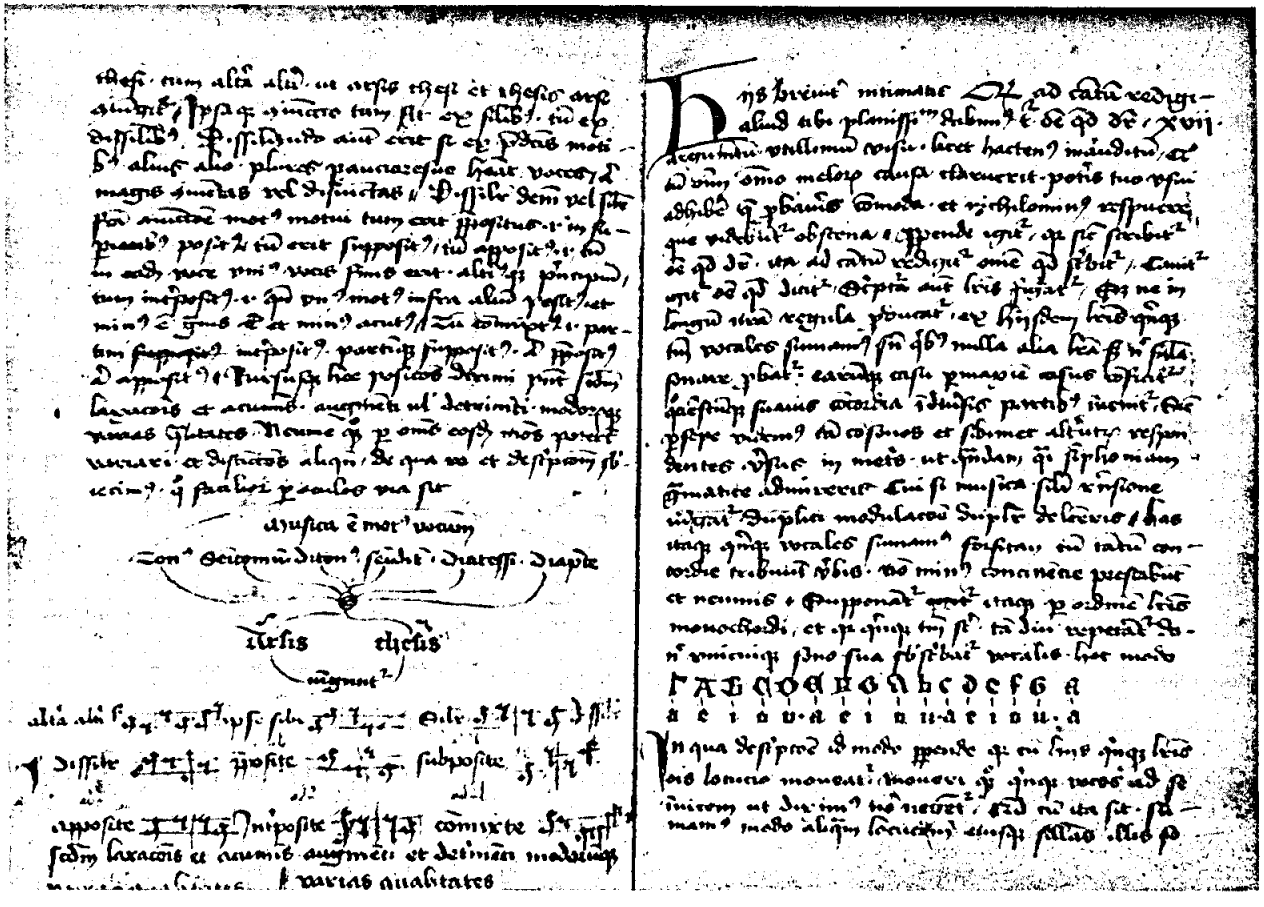

Tab. 13. — Brussels, Royal Libr. II 4141, fol. 49v-50r.

aliquã locutionẽ eiq; sr̃ illabat illat sonꝰ adhibitꝰ de
cantꝰ quos earundẽ sr̃ illabarũ uocales subscripꝫ
monstrauerunt hoc modo.

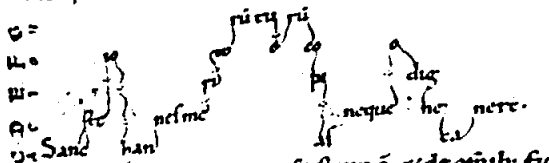

Qd traq; de hac ꝛatione factum ẽ. a' de oĩb; fieri posse
nullu dubiũ ẽ. Sed ne grauis ẽ impon.re necessitat qd
adhunc modũ uix cuilibꝫ symphonie mĩi q̃q; accidat
uocꝫ a' ipsis q̃q; transgredi sepe ad uocũ ñ suppetat.
ut ẽ paulo liberius uocat euagari. aliũ itẽ uersũ sub
tamꝫ uocaliũ. sed ꝛa sit diuersus ut ꝛcto loco prius
incipiat hoc modo.

T A Bc D EF G a bc d ef g a
a e i o u a e i o u a e i o u a
o u a e i o u a e i o u a e i o

Vbi cũ duob; ubiq; subsonis mq̃b; q̃q; habeant uo
calꝰ cũ indeliꝫ cuiq; sono a' una subsit a' altera
facultas ciũ liberior facultas accelat a' productio a' contra
ctio q̃ libera motu incedẽ. Vnde a' hoc nunc uide
mꝰ qualẽ symphoniã hinc rithmo fiẽ uocalꝰ accelerẽt.

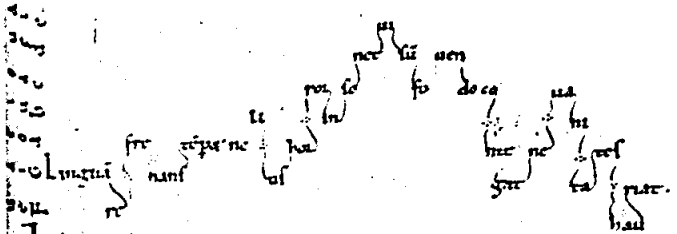

In sola eñ ultima parte hoc argumẽtũ relinq̃mꝰ ut me
lũ suo ꝛa rudo cuenies ruddãt. Cũ traq; suis tamẽ
uocalib; quidã aptũ sibi adeo uendicent camalenã
ñ: dubiũ quin fiat aptissima si immutat exercitat
de plumb; portula tamẽ sibiq; aptius respondentia
eligat. humma suppleat. cõpressa resoluat. productã
minuũ contrahat. ac numꝰ cõtracta distendat. ut unũ q̃d
accentũ opus efficiat. Illud pterea scire te uolo qd in
marẽ puri argenti cunct cant quo magis uarẽ colorẽ
[illegible] quasi lima polituũ postea collau

Tab. 14. —London, B.M. Add. 17808, fol. 9r.

[15] In qua descriptione id modo perpende, quia cum his quinque litteris omnis locutio moveatur, moveri quoque et quinque voces ad se invicem ut diximus, non negetur. [16] Quod cum ita sit, sumamus modo aliquam locutionem, eiusque syllabas illis sonis adhibitis decantemus, [17] quos earumdem syllabarum vocales subscriptae monstraverint, hoc modo:

[18] G u rum tu rum
F o Jo to o co o
E i ri pi dig
D e cte nes me neque ne nere
C a San han as ca

a a
Br3 Lo6 M6 O1 O2 G .a. *pro* .a. Br2 F3 Gt Lu M2 Mi2 O3 P3 P4 Re V2 W1 .a. *om*
a b c d a b c d e a b c d
.a.b.c.d. .a.b.c.d.e. .a.b.c.d.
Br1 E2 M7 Mi1 P5 Ve a e i o Br3 Lo4 RV a e i o u C2 a e i o O1 O2 *sed*
a b c d a b c d
.a.b.c.d. .a.b.c.d.
.a.e.i.o.u. O2 .... a e i o u M6 a e i o G *In figura incipit commentarius qui pergit in figuras* Sancte Johannes [18] *et* Linguam refrenans [30] Lu

15 descriptio F5 perpende *suprascr* id est considera MC quod *pro* quia K M3 M4 Re V1 vocalibus *pro* litteris M6 V2 V4 litteris a e i o u omnis C1 P1 P4 omnis *suprascr* a e i o u P2 movere V4 movetur Re quo *pro* quoque A quidem V4 et *om* Br4 V4 quinque *om* Po voces *om* Br3 voces *suprascr* .C.D.E.F.G. P2 voces .C.D.E.F.G. ad C1 P1 P4 a *pro* ad Lu P3 O3 se *om* Po non negetur ut diximus P2 ut diximus *om* C1 negentur Br1 Br3 D E1 K Lo6 M7 M9 O3 Po V4 W2 denegetur P1 negetur, quod ita sit. Sumamus Re

16 Quodcumque ita M4 Qui ita MC sit ita C1 sumamus *suprascr* id est incipiamus MC aliquam modo F1 F2 modo *om* F5 Mi1 O2 aliqua Re locutior est *pro* locutionem M6 eius Mi1 eiusdemque Le illius sonus Wa adhibitis illis sonis D adhibitis *suprascr* adiunctis F1 *suprascr* id est adiungitis MC adhibitus Wa adtributas Lo6

17 quos *suprascr* sonos F1 quas *pro* quos K Lo6 G syllabarum *om* A O1 voces *pro* vocales E1 M9 subscriptione V4 subscriptae *om* Br4 subscriptae a e i o u C1 monstraverunt MC monstraverint *om* Ve hoc modo *om* Re modo *suprascr* id est ordine MC hoc modo, ut patet hic M3

18 *Figuram non habent* Lo4 Po Re Wa *figuram habet post* attulerint [28] F1 *cum litteris* .C.D.E.F.G. *etiam super vocales verborum* M6 G *cum neumis in lineis* Lo2 Jo<hannes> .E. M9 Jo<hannes> .E.F. Br3 Gt <copi>as neque<o> .D.E.E. E1 M9 GRAVES *ante* .C. .... .G. Mi1 *Infra textum* Sancte .... canere *secunda vice syllabae* Sancte .... canere *ponuntur diastematice, sed in modo inverso* P3 *Ante figuram habent* .Γ....g., .a....u., .o....i. (*vide*
a
infra [25]) O1 .Γ....a., .a....a., .e....e., .i.,.,i., .o,.,.o., .u....u. MC *Ante*
C DE F Ga a GF E DC
Sancte Johannes *habet* Incipe si potes perfice quod voles *cum litteris in lineis* MC

C D F C D DEF G GF G F EC D DF E D CDD

19 Sancte Johannes meritorum tuorum copias nequeo digne canere

20 Quod itaque de hac oratione factum est, et de omnibus posse fieri nulli dubium est.

21 Sed ne gravis tibi imponatur necessitas quod ad hunc modum vix cuilibet symphoniae minus quinque accidant voces 22 et ipsas quinque transgredi saepe ad votum non suppetat: 23 ut tibi paulo liberius liceat evagari alium item versum subiunge vocalium, 24 sed ita sit diversus ut a tertio loco prioris incipiat, hoc modo:

19 *Exemplum non habent* A Be Br1 D E1 F2 F3 F5 Gt Lo2 Lo3 M7 O1 O3 Po Re V4 W1 W2 *figuram habet in marg* M6 Jo<hannes> .E. F1 *cum vocalibus* .a.e.i.o.u. *suprascr* Lo4 *cum litteris in lineis* M2 *Ante fig* .C.D.E.F.G. M4 .D.F. M5 .C.F. M3 *Post figuram* Item nota In prologo antiphonarii post istum libellum facto idem dominus guido aliud tradidit argumentum ad inven<iendum> cantum ignotum videlicet per capita senarum particularum illius sym<phoniae> ut queant laxis etc. scilicet ut re mi fa sol la quo solum nunc argumento u<timur.> P5

20 cum *pro* itaque F3 in *pro* de K M3 M4 V1 oratione *suprascr* locutione vel ratione F1 ratione *pro* oratione D Lo2 Lo6 MC Re RV V4 factum *om* V4 id *pro* et Lo4 O1 et *om* F2 omnibus *suprascr* scilicet orationibus F1 fieri posse Lo3 Lo6 O2 Ro1 V4

21 ibi *pro* tibi M3 quia *pro* quod Lo4 Lo6 MC V2 G quae Le quo Lu qui Re adhuc *pro* ad hunc F5 MC ad *om* W2 modum minus quinque cuilibet symphoniae vix voces acciderint Lo4 cuilibet vix V4 vix *om* MC Re Wa cuilibet *suprascr* qualecumque MC quilibet Lo6 minus *om* A Br3 D Le P5 Ve G minus quam quinque C2 E1 M2 M9 V4 W2 voces accidant O1 accidunt Lo3 Lo6 MC Mi1 O2 Re Ro1 Wa G *suprascr* vel <accid>ant O2 *in marg manu poster* vel accidant Lo3 accedant Br1 accommodant Be adcomodantur A accidant .... quinque *om* F5 vocales V4

22 ipsa A ipsas quoque quinque M2 V2 quinque *om* A W2 quinque vocales K M3 M4 V1 quinque voces Lu ad votum transgredi saepe V2 ad votum saepe transgredi Lo6 saepe transgredi D ad votum saepe E1 M9 P1 P5 Re Wa saepe *om* F2 F3 F5 votum *suprascr* pro libitum [?] P2 non *om* Lo6 suppetat *suprascr* conveniat Mi1 suppetant *suprascr* non conveniant F1 superant F5 suppetit W2

23 tibi *om* Br4 MC Re Wa paulo *om* E2 superius *pro* liberius Lo6 MC Re Wa superius liberius V4 liberius *om* Mi2 liberius superius vel inferius liceat P1 aliud Wa versum item V1 item *om* F5 versum sub versu subiunge M6 versum tibi subiunge O2 vocalium versum subiunge E2 subiungo G sub una voce *pro* subiunge F5 subiunge .... diversus *om* F2

24 sed ita sit diversus *om* Mi2 si *pro* sed Br1 C2 V4 ut *pro* ita F1 F3 F5 Lo6 MC P3 Re RV V2 ita *om* Wa diversus sit V1 sit *om* P2 Re diversum C1 F1 F5 Lo2 MC P2 P3 Re RV V4 Wa et *pro* ut F1 F2 F3 F5 ut *om* P2 a *om* Lu prioris *om* V4 incipiant C1 modo *suprascr* id est tenor MC

a
25 Γ A B C D E F G a ♭ c d e f g a
a e i o u a e i o u a e i o u a
o u a e i o u a e i o u a e i o

26 Ubi cum duobus ubique subsonis in quibus quinque habeantur vocales, cum videlicet cuique sono et una subsit, 27 et altera satis tibi liberior facultas accedit et productiori et contractiori pro libitu motu incedere. 28 Unde et hoc nunc videamus qualem symphoniam huic rhythmo suae vocales attulerint.

25 *litteras tonorum et vocales non habet* Po *Hanc figuram habet ante* Sancte Johannes (*vide supra* [18]) O1 *seriem vocalium incipientem ab* .a. *bis habet* C2 *secunda series vocalium imperfecta in* Re *ultima series vocalium incipiens ab* .i. *pro* .o. Br3 E1 E2 M9 *infra seriem vocalium* .o. . . .o. *aliam seriem* .i. . . .i. *ponit* Br2

a
.a.b.♭. E2 M6 .b. *pro* .♭. Be Lo6 M3 Mi2 .a. *pro* .a. F3 Lo3 M2 M3 Mi2 P2 P4 Ve W1

a	a	a ♭ c d	a ♭ c d
f g a	a	a ♭ c d	a ♭ c d
o u a	a	a e i o	a e i o
e i o *om* Lu	o *om* Br1 C2 D E2 O1 P5 Re	o u a e C1 Le	i o u a Br3
a b c d e	a b ♭ c d		
a b c d e	a b ♭ c d		
a e i o u	a e i o		
o u a e i Be	o u a e M6 G		

Ante .Γ. *in marg* .G. . . .f., .i. . . .o., .a. . . .e. W2

26 Ubicumque *pro* Ubi cum C2 E2 Lo4 Lu O1 Re V1 V2 V4 W1 In quibus *pro* Ubi F1 F2 F3 *suprascr* litteris F1 In quibus litteris F5 Duo ubique subsonis sint M2 cum ubique sub tribus sonis habeantur W2 duobus vel cum tribus E1 M9 duobus vel tribus Br1 O2 tribus *pro* duobus Br3 D Le Lo4 MC O1 O3 P5 Po Re RV W1 Wa duobus ubicumque cum sonis M3 ubi *pro* ubique E2 W1 ubique *om* Le Lo4 O1 sonis *pro* subsonis Mi1 vel tribus *pro* in quibus M6 in quibus *om* Br1 Br2 Br3 Br4 D E1 E2 K Le Lo4 M9 Mi2 O1 P5 Po RV V4 W1 quinque *om* A MC Re vocales habeantur A V2 habentur Wa cuique *in marg* alias ubi cum tribus ubique subsonis F1 unicuique M6 quinque *pro* cuique F3 et *om* E1 F1 F2 F3 F5 una vocalis subsit Br2

27 alteram MC tibi satis M2 satis *om* K sibi *pro* tibi A liberior tibi Le liberior *suprascr* plus aperte F1 uberior *pro* liberior *suprascr* id est habundantior MC facultas *suprascr* possibilitas F1 accedit facultas A facultas *om* Ve accedit *suprascr* advenit F1 accidit Br3 P3 accedit productiori M6 productioris et contractioris A Be F3 Lo6 M2 MC Re Wa productioris a contractioris F1 F2 post ductioris et a contractioris F5 contractioris RV contractiore V2 pro libitu *suprascr* pro desiderato F1 libitu *suprascr* id est placitu MC libitum Lu hibitu Le motu pro libitu M6 motu *suprascr* id est soni MC motum Lo6 Lu motu variare et incedere G

28 hanc *pro* hoc MC videamus hoc nunc E2 hoc *om* A modo *pro* nunc Lo4 nunc *om* F3 MC quale MC symphoniam *suprascr* id est dulci sonam MC huic rhythmo *om* Re V4 hae *pro* suae Re si *pro* suae Ge sine *pro* suae F3 abtulerint F5 attulerunt M2 contulerint W2 praestent *pro* attulerint K M3 M4 V1 tribuant A

F	G	a	♭	c	d	e	f
e	i	o	u	a	e	i	o
u	a	e	i	o	u	a	e

G G F a G a a a a ♭G a c ♭ c d ed c d c

30 Linguam refrenans temperet ne litis horror insonet, visum fovendo
c a G a c ♭G a F GG
contegat ne vanitates hauriat.

f
o

29 *Figuram non habent* Br2 C2 E2 Lo3 P2 P5 Po *in marg habet* P3 e *om* D E1 M9 *utramque seriem vocalium om* P1 seriem .u. . . .e. *om* P4 Re

e i a vi
d e u net sum ven
c a o ror so fo do
♭ u i li in
a o e fre temperet ne hor
G i a Linguam nans tis
F e u re

c a o con va
♭ u i ni
a o e te ne tes
G i a gat ta riat
F e u hau

Ante figuram [30] *in* Gt M5 O2 O3 G *Tantum hanc figuram habent* Br2 Lo3 Lu P5 V2 V4 W2 vi<sum> .c. V2 con<tegat> .d. V2 <vani>ta<tes> .c. O3 W2 G hau<riat> .G. P5 .f.o.e. *super* .e.i.a. O2 *post hanc figuram habet* Sancte Johannes (*vide supra* [18]) O2 *Exemplum* Sancte Johannes *cum syllabis*
G F a c d de c d dc ♭ a ♭G a ac a ♭aG a ♭G
in lineis: Sancte Johannes meritorum tuorum copias nequeo digne canere F5

30 *Exemplum* Linguam . . . . hauriat *om* Br2 Lo3 Lu P5 Po V2 V4 W2 .h.i.k.l.m. *pro* .a.♭.c.d.e. E2 .b. *pro* .♭. Ge Lo6 MC P3 Pi Re *litt suprascr non habent* P4 Ve <refre>nans temperet — <hor>ror insonet — <foven>do contegat — <vanita>tes hauriat *sine litteris* A Lin<guam> .D. P3 <Lin>guam .b. Re refrenes .b.a.G. F2 refre<nans> .c.a. Re <tempe>ret .♭. F2 li<tis> .G. Lo4 O1 hor<ror> .♭. E1 G <hor>ror .G. Be Lo6 <inso>net .a. W1 visum .c.a. F3 vi<sum> .c. K Lo6 M4 Mi2 Pi fo<vendo> .c.c. Ge <foven>do .G. F3 <foven>do .e. V1 conte<gat> .a.c. Lo2 P2 P3 con<tegat> .♭. M3 M4 Ro1 V1 <con>te<gat> .♭. P1 <conte>gat .c. Lo4 O1 ne vanitates .e.d.c.d.c. Wa vanitatis A F2 M3 MC V1 <va>ni<tates> .♭.a. F5 <vani>tates .c.G. E1 M9 <vani>ta<tes> .c. Br1 D Lo4 O1 O3 G hauri<at> .c.a. Le Wa hau<riat>
G E F F E F F F G GG a a
.G. Br4 au<riat> .G.F. MC Linguam refrenans temperet, ne litis horror
G a F G b a F a a F E F E GE F E GE
insonet visum fovendo contegat, ne vanitates hauriat *cum litteris in lineis* C2

[31] In sola enim ultima parte hoc argumentum reliquimus, ut melum suo tetrardo conveniens redderemus. [32] Cum itaque suis tantum vocalibus quidam aptam sibi adeo vindicent cantilenam, [33] non est dubium quin fiat aptissima, si in multis exercitatus de pluribus potiora tantum sibique aptius respondentia eligas, [34] hiantia suppleas, compressa resolvas, producta nimium contrahas, ac nimis contracta distendas, [35] ut unum quod

31 Item de reliquo. In sola M_9 In sola .... proto [*Cap. XIX, 16*] *om* Re In hac enim sola K M_3 M_4 V_1 parte ultima V_1 ultima *suprascr* id est novissima MC parte *suprascr* huius tropi Mi_1 *suprascr* refrenans P_2 Hoc autem argumentum in ultima parte posuimus ut melum M_6 relinquimus Lo_3 melum *suprascr* id est dulcem MC melium F_1 suo *om* Br_2 tetrardo *suprascr* vel tetracordo F_1 *suprascr* id est quarto MC tetracordo *pro* tetrardo Mi_2 convenientius M_6 reddamus Gt Lo_3 Mi_1 redderamus O_2 reddemus W_2

32 suis itaque Mi_2 sunt *pro* suis F_1 finis *pro* suis Ge tantum suis E_2 Po suis *om* F_2 M_5 vocalibus tantum M_6 tantum *om* W_2 vocibus *pro* vocalibus V_4 vocalibus .... sibi *om* Ge quidam *suprascr* scilicet auctores F_1 quamdam *pro* quidam F_2 P_1 P_4 quidam cantus A Be C_1 E_2 K Le Lu M_3 M_4 M_9 O_2 O_3 Po V_1 V_2 V_4 W_1 W_2 G cantus *suprascr* id est soni O_2 cantus quidam W_1 quidam *suprascr* cantus Br_2 P_3 quidam cantus quamdam aptam G aptam *suprascr* id est idoneam MC adeo *suprascr* id est valde MC vendicent adeo Br_3 adeo vindicent *suprascr* id est tantum adquirant F_1 vendicet adeo G adeo *om* Lo_4 O_1 vindicet M_5 vendicet M_8 M_9 Po vendicerit Lu Ro_1 iudicent Wa indicent ut cantilenam MC

33 nec *pro* non est Mi_2 est *om* C_2 M_7 quin *suprascr* ut non F_1 fiat gratissima vel aptissima Ro_1 aptissima *suprascr* id est novissima MC altissima C_2 si in multis *om* F_3 multis fuerit exercitatus F_1 F_2 F_5 exercitatus *suprascr* id est operatus, laboratus MC plurimis *pro* pluribus M_4 potiora *suprascr* id est maiora MC aptiora *pro* potiora K patiora Ve tantum potiora E_1 M_9 potiora sibi tantum sibique M_4 tantum *om* P_5 respondentia aptius Lu aptius *suprascr* id est congruus MC altius C_2 aptius *om* Br_3 respondenda P_4 eligamus MC

34 hiantia *suprascr* multu aperta F_1 *suprascr* id est os aperiens MC hi multum aperta adimpleas *pro* hiantia suppleas F_5 suppleas *suprascr* adimpleas F_1 *suprascr* id est rogas MC denuo pressa revolvas Wa compressa *suprascr* id est adonata MC compressos F_3 resolvas *suprascr* aperias F_1 producta *suprascr* longa F_1 *suprascr* id est longa MC nimium producta Br_3 K M_3 M_4 V_1 nimium contrahas producta Mi_1 contrahes V_2 hac *pro* ac F_1 aut Po nimium M_2 M_4 W_2 minus *pro* nimis Le contracta *suprascr* id est constricta MC contractas Lo_8 W_1 distentas W_1 diffundas *pro* distendas A distingas F_5

35 et *pro* ut Mi_1 O_2 unum *om* A unumquodque E_1 K M_9 unum accuratum quod opus V_2 quid *pro* quod Be Br_3 Br_4 F_2 F_3 Gt Lo_3 M_2 M_4 Mi_1 P_1 Pi quidem C_1 Mi_2 Po V_4 quam A quoque C_2 quod *om* E_2 Ve unumquod-

accuratum opus efficias. [36] Illud praeterea scire te volo quod in morem puri argenti cunctus cantus quo magis utitur, coloratur, [37] et quod modo displicet, per usum quasi lima politum postea collaudatur, [38] ac pro diversitate gentium ac mentium, quod huic displicet ab illo amplectitur, et hunc oblectant nunc consona ille magis probat diversa; [39] iste continuationem et mollitiem secundum suae mentis lasciviam quaerit, ille utpote gravis, sobriis cantibus demulcetur; [40] alius vero ut amens in compositis et an-

que accuratum et quod redagui non possit opus efficias Lo4 opus accuratum Br3 Br4 V4 accuratum *suprascr* studiosum F1 *suprascr* id est declinatum MC ad curatum C2 efficias *suprascr* id est per<ficias> MC efficiat F2 facias A

36 Illud tamen praeterea Lo4 O1 praeterea *suprascr* id est praeterista MC scire te volo praeterea W1 te scire Be E1 M9 P5 volo te scire A quia *pro* quod Lo6 quae Le more Be Br1 C2 D E1 Le Lo2 Lo4 M9 MC P2 P3 Po V4 W1 W2 *suprascr* id est consuetudinem MC modum *pro* morem A puri *suprascr* id est mundi MC argenti puri Ve omnis *pro* cunctus K M3 M4 M6 V1 G curatus D E1 Le M9 eius *pro* cunctus V4 cunctus *om* A C2 MC Mi2 RV cantus *om* A M7 quod *pro* quo Ge magis *suprascr* id est multum MC plus *pro* magis M6 usitatur M6 G utimur *suprascr* id est fruimur MC eo magis coloratur G eo magis intelligitur M6 coleratur V2

37 qui *pro* quod F2 O2 O3 quo MC quod *om* Lo6 displicet *suprascr* id est non placet MC displiciem Mi2 visum *pro* usum M7 limo F2 politus C1 F1 Ge Lo2 Lo6 O2 P3 Pi Ro1 RV V2 *suprascr* vel <poli>tum O2 pollutus F2 politur MC post *pro* postea K M3 M4 V1 post haec O3

38 ac si pro V4 per diversitatem C2 F2 F5 per diversitate F1 mentium ac gentium Po generum *pro* gentium V4 qui *pro* quod MC displicet *suprascr* id est non placet MC displies F3 displicet per ab illo P3 ille *pro* ab illo C1 alio *pro* illo G amplectitur *suprascr* amatur F1 complectitur Lo6 amplectetur V4 ille et hunc O2 quod illum *pro* et hunc M6 huic *pro* hunc Lo6 nunc *pro* hunc Ge hunc *suprascr* scilicet hominem F1 oblectat F1 F2 F3 Wa G oblecta Ge oblectamenta *suprascr* id est blandimenta MC non *pro* nunc M7 W1 nunc *om* Br3 F2 F3 Lo6 Mi2 P4 RV G consona *suprascr* id est dulcisona MC obsona M9 sona RV iste *pro* ille M6 magis *suprascr* id est potius MC migis *pro* magis V4 probat *suprascr* laudat F1 *suprascr* diligit M6 a diversa A diversa vel iste Lo4

39 ille *pro* iste D K M3 M4 V1 continuationem *suprascr* id est coniugationem MC continuationes P1 vel *pro* et Lo4 mollitie MC mollitiam V4 molliorem Ve suae mentis secundum Gt mentis suae C1 E1 M9 P5 suae *om* F5 lasciviam *suprascr* delectationem F1 *suprascr* id est luxuriam MC requirit P2 iste *pro* ille K M3 M4 V1 utpote *suprascr* sicut F1 *suprascr* id est revera MC ut puta W2 gravis *suprascr* scilicet nota F1 sobri RV demulcetur *suprascr* delectatur F1 demulcentur Lo6

40 ut *om* V2 amens *suprascr* id est insanus MC in compositis ut amens A compositus Ge Lo2 P2 Wa et in anfractis G et in fractibus C1 et in fractis Lo6

fractis vexationibus pascitur; et unusquisque eum cantum sonorius multo pronuntiat, quem secundum suae mentis insitam qualitatem probat.

41 Quae omnia si dictis argumentis assiduo exercitio inhaeseris, ignorare non poteris. 42 Immo et argumentis utendum est donec ex parte cognoscimus, ut ad plenitudinem scientiae perveniamus. 43 Sed quia haec in longum prosequi proposita brevitas non exposcit, 44 praesertim cum ex his perplura valeant colligi, de canendo ista sufficiant. 45 Iam nunc diaphoniae praecepta breviter exsequamur.

anfractis *suprascr* undique ruptis F_1 amfractis V_1 M_5 vericationibus *pro* vexationibus MC pacitur RV ut *pro* et Lo_2 cum *pro* eum F_5 multo sonorius Br_3 P_1 sonoris M_4 V_4 W_1 quae *pro* quem RV menti MC Ve insitam *suprascr* in se positam F_1

41 praedictis C_1 assiduo exercitio dictis inhaeseris argumentis Br_3 argumentis *om* Ve assidue Lu V_4 exercitatus Lu inhaeseris exercitio M_8 O_3 inorare RV ignorare non poteris *om* Ge

42 et *om* E_2 Gt est utendum M_2 studendum *pro* utendum Br_3 intendendum Be donec *suprascr* id est quousque MC donec .... perveniamus *om* Ge expertam *pro* ex parte Br_1 ex parte *suprascr* eorumque M_9 cognoscamus D Gt Le Lo_3 Lo_4 Lu M_7 M_9 MC Mi_1 O_1 O_2 O_3 P_4 Po V_4 W_2 cognoscas M_6 scientiae plenitudinem V_2

43 haec quia Po hoc *pro* haec P_4 V_2 in longum haec E_1 K M_9 P_5 haec *om* W_2 proposita brevitas prosequi W_2 prosequi *suprascr* ire F_1 persequi RV prosequi *om* Ve propositas Be propositum P_3 brevitas *om* P_3 exposcit *suprascr* querit F_1 permittit *pro* exposcit Po expo poscit Ge

44 praesertim *suprascr* potius F_1 *suprascr* id est quam maxime MC ex *om* Lo_2 perplura ex his O_3 Ro_1 plura ex his D plura Br_4 Lo_4 M_2 O_1 P_4 plurima E_1 M_9 perplurima Lu valeant *in marg* posse P_4 de canendo *suprascr* vel de cantu F_1 canendo iam ista M_6

45 *Ante* Iam nunc *habet titulum Cap. XVIII* O_1 Iam .... exsequamur *om* Lo_4 Iamque V_4 Nunc iam C_1 He vero *pro* Iam nunc M_6 Iam *om* Mi_1 nunc *om* E_2 diaphoniae *suprascr* id est sonoritate MC diaphoniae id est organi Ge exequamur breviter G breviter *om* F_3 exsequamur *suprascr* id est impleamur MC explicamus Lu

[1] CAPITULUM XVIII

De Diaphonia, id est organi praecepto

[2] Diaphonia vocum disiunctio sonat, quam nos organum vocamus,

A 56r - Be 9v - Br_1 47v - Br_2 19r - Br_3 17r - Br_4 51r - C_1 114r - C_2 65r - D 84r E_1 55v - E_2 49v - F_1 20v - F_2 56v - F_3 28v - F_5 97v - Ge 20v - Gt 11r - K 67r Le 141v - Lo_2 9v - Lo_3 9v - Lo_4 14v - Lo_6 103r - Lu 17r - M_2 56v - M_3 138r M_4 156r - M_5 124r - M_6 8v - M_7 16v - M_9 97 - MC 181 - Mi_1 11r - Mi_2 9v - O_1 8v O_2 69r - O_3 89v - P_1 86r - P_2 141v - P_3 5r - P_4 88v - P_5 38v - Pi 21v - Po 26r Ro_1 9v - RV 111v - V_1 40v - V_2 69r - V_4 14v - Ve 11r - W_1 95r - W_2 27r - Wa 152r G 21

[1] Capitulum XVIII *om* A Be Br_1 Br_3 C_1 D E_2 F_2 F_3 F_5 Gt K Le Lo_2 Lo_3 Lo_6 M_3 M_4 O_1 O_2 P_1 P_3 P_4 Po V_4 Ve W_1 W_2 Capitulum *om* Br_2 Br_4 E_1 F_1 Ge M_2 M_9 MC Mi_1 O_3 Pi RV V_1 21 *pro* XVIII Mi_2 *Titulum non habent* Br_3 C_2 D F_3 F_5 Lo_2 M_7 Mi_1 O_2 Po Ro_1 V_4 Ve W_1 De *om* F_2 M_5 Diaphonie M_5 et *pro* id est Lo_6 id est organi praecepto *om* A E_2 RV id est de organi praecepto Br_1 P_5 id est organo Lo_4 O_1 praecepta F_1 F_2 Ge M_5 P_3 P_4 Pi Wa praeceptis M_2 praecepto. Rubrica Mi_2 De Organo. Gt De disiunctio diaphonie vocum per exempla probatio sonat MC De diaphonia et organi iura. P_1

[2] Hactenus invidie lora patienter sustinuimus cuius tela ab obtrectatoribus saepe nobis illata perpessi sumus inter hec carcine <?> vim et modum totius modulationis in commune diligenter exposuimus sed etsi quid affabilitatis timore nimia vetustate obsolevisse videbatur ad memoream deduximus patrumque monumenta priorum dulci simphonia revocatae studuimus. huius etiam artis ad evidentiam quicquid convenientius erat in lucem prodidimus primique laboris adiutorio dei ad metam fere pervenimus. Igitur quia ad speciem modulandi praedicta debent sufficere proponita namque brevitas non exposcit in longum procedere. Iam nunc diaphonie precepta breviter exsequamur. Non est autem dubitandum antiquis temporibus huius artis veritatem aliquanta obscuritate fuisse perplexam. Si quis enim varietatem vocum aliqua argumentatione colligere poterat hac omnis parva excellentia et ut ita dicam fere nulla superare se posse credebat. At ille ut aiunt pentagonum cum tetragono duplum cum triplo quamvis nimis lascive se habens armonicali dulcedine, unde illud fabulosum commovit pectine manes primitus orpheus adinvenit. Et quia huius metorumque auctoritate diaphoniae requirendae causam habemus proferendum est quid de eo didicimus. Diaphonia disiunctio vocum sonat, consonanter dissonans et dissonanter consonans nam in ea disiunctione ab invicem .... Lo_4 Diaphonie F_1 F_3 Ge Lu M_2 MC *suprascr* vel <diaphoni>a F_1 *suprascr* id est suavita ac dupla MC distinctio *pro* disiunctio Lo_2 sonat id est quam V_2 quas *pro* quam Ve vocamus organum M_2

[3] cum disiunctae ab invicem voces et concorditer dissonant et dissonanter concordant. [4] Qua quidam ita utuntur, ut canenti semper quarta chorda succedat, ut .A. ad .D. [5] ubi si organum per acutum .a. duplices, ut sit .A.D.a., resonabit .A. ad .D. diatessaron, ad .a. diapason; [6] .D. vero ad utrumque .A.a., diatessaron et diapente; .a. acutum ad graviores diapente

[3] disiunctae *suprascr* id est separatae MC voces ab invicem K M_3 M_4 V_1 voces concorditer C_2 concordanter Br_1 Wa concor dissonat RV sonant *pro* dissonant M_4 concorditer dissonando concordant Ve dissonantes K G dissonantem Lo_2 dissonantius F_5 dissonanter *om* E_1 concordent V_2

[4] Hanc vero frugalitate vocum in superioribus armoniam triplicancium tripartitam dicere possumus; primam a natura remotam, secundam naturalem. Tertiam planissimam. Remota quando aliquis trimis lascive organizans voces et voces subtilitate arteriarum. Quasi quadam superfluitate multiplicat. Naturalis que armonicali mediocritate ducitur in ecclesia habetur autentica. Planissima si cantus organo respondeat equali simphonia. Diaphonia interpretatur organum, organon grece, duplex modulatio latine. Sciendum est autem quod in omni diaphonia tria principaliter sunt consideranda. Que si bene considerentur facilior transitus fiet ad subsequentia. Hec tria sunt dyapason diapente et unisonantia. Hac autem diaphonia quidam ita utuntur Lo_4 Quae F_1 Lo_2 Mi_2 Quam MC Wa Quia Lo_6 W_1 Quibus Br_2 Et E_1 quidem C_2 G utuntur ita M_6 Ve ita *om* F_5 utuntur *suprascr* id est fruuntur MC canendi Br_2 Le chorda quarta G succedant C_2 ut *om* V_2 ut a .A. F_5 ut ab .A. ad .D. C_1 .a. *pro* .A. P_3 P_4 V_2

[5] ubi si .... ut sit *om* Mi_2 ubique si Br_3 si per acutum .a. organum Be acutam E_1 acuta MC .A. *pro* .a. P_2 duplices *suprascr* verbum P_3 duplices .... resonabit .A. *om* MC sit *om* C_2 sit .a.d.a. F_3 V_2 sit .a.D.a. P_2 P_3 sit .A.D. et .a. Br_3 sit .D.a. G .A. resonabit ad .D. Br_4 V_4 .a. ad .d. Br_1 .a. ad .D. P_2 P_3 V_2 .A. gravis ad .D. gravem Lo_2 per diatessaron Be diatessaron *suprascr* id est IIII^{or} MC ad .a. diapason *om* M_6 idem .A. gravis ad .a. aliud acutum diapason Lo_2 .D. ad .a. diapente *pro* ad .a. diapason F_5 ad acutum .a. K M_3 M_4 V_1 ad .a. acutum Be Ro_1 ad .a. vero acutum Br_3 a ad .a. MC ad .A. Wa .a. *eras* M_5 per diapason Be diapason *suprascr* VIII MC

[6] .D. vero ad acutum .a. diapente, .A. grave cum acuto .a. diapason canit. — Et quia M_6 .D. vero .... diatessaron *om* P_4 vero *om* Be C_2 Ve utrumque *suprascr* id est ambobus MC utramque F_3 Mi_2 P_1 RV G utraque Br_2 C_1 F_5 Ge Lo_2 M_2 M_5 Pi Wa .A. et .a. W_2 .a.a. P_3 V_2 per diatessaron et per diapente Be diatessaron *suprascr* id est IIII^{or} diapente *suprascr* id est .V. MC et *om* F_5 acutum .a. K M_3 V_1 .A. pro .a. Wa .a. vero acutum Lo_4 acuta Ge MC ad graviores *om* F_2 graviorem Lu Mi_2 ad graviores .A. Ge ad graviores .D. diapente (*suprascr* id est V) ad .A. diapason (*suprascr* id est VIII) MC graviores et diapente M_2 diapente et *om* Ge id est *pro* et M_2 diatessaron *pro* diapason A D M_2 Mi_1

et diapason. [7] Et quia hae tres species tanta se ad organum societate ac ideo suavitate permiscent, [8] ut superius vocum similitudines fecisse monstratae sunt [9] symphoniae, id est aptae vocum copulationes dicuntur, cum symphonia et de omni cantu dicatur. [10] Dictae autem diaphoniae hoc est exemplum:

[11]

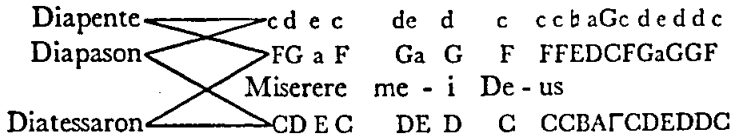

[7] quae *pro* quia Ge hae *om* Lo6 species *suprascr* id est figurae MC tantam se ad organi societatem Be Ge Lu M2 M5 M7 Mi1 P1 P2 P3 P4 Po Ro1 tantam se ad organis societatem Lo2 tantum se ad organi societatem V4 tantam se ad organum societate MC ad tantam organi societatem se G tanta se ad organi societatem Br2 C2 F1 F2 F3 F5 Lo3 Pi W1 Wa tanta se ad organi societate C1 E2 tanta ad organi se societate P5 tanta se ad organi suavitatem societate permiscent Ve organi *suprascr* vel <organ>num Gt ac ideo suavitate *om* A W1 ac ideo *om* Br2 C2 et *pro* ac Lo6 hac F1 F2 F3 F5 ideo *suprascr* id est idcirco MC eidem *pro* ideo Mi2 omni *pro* ideo Le idem Ge Wa ideo *om* Lo2 Lu M5 Mi1 O2 P2 P3 Ro1 G permiscent ac suavitate G suavitatem Be Ge Lo2 Lu M2 M5 M7 Mi1 P1 P2 P3 P4 Pi Po Ro1 Wa suavite Br2 miscent Po

[8] et *pro* ut A F1 F3 F5 Ge Lo6 MC Mi2 P5 Pi RV V2 Wa et ut M3 M4 ut *om* F2 superiores E1 M9 vociter W1 similitudinem A M6 Mi2 G similitudine Lu M5 RV dissimilitudines P5 similitudines iunctae fecisse Be similitudinem vocum fecisse superius G fecisse *om* V4 symphoniae monstratae sunt F5 sunt monstratae G sint *pro* sunt Br1 Le M6

[9] symphoniae *suprascr* id est sonorum ordine MC ideo *pro* id est G apte *suprascr* id est congrue MC aperte *pro* apte Mi1 copulationes vocum Br2 vocum *om* Ro1 copulationes *suprascr* id est coniunctiones F1 MC dicuntur *om* Ge symphonia *suprascr* id est sonantie MC symphoniae Mi2 et symphonia Br4 et *om* E2 F3 V4 Ve G et ideo in cantu W2 cantu omni G cantu *om* F5 dicatur *om* P4

[10] autem *om* Be C2 F5 Gt M3 M4 M5 P1 V1 Ve diaphoniae *suprascr* id est suavitate vocis MC daaphonie M4 symphoniae *pro* diaphoniae C2 F1 F2 F3 M6 V4 haec P4 hoc est exemplum *om* F3 est *om* F1 F2 MC P1 Ve W1 exemplum habeatur F5 exemplum *suprascr* scilicet secundum F1 exemplum *in marg* XIX Mi1

[11] a<ntiphona> Miserere Br4 *Tantum textum habet* C2 *Vox principalis cum neumis* V4 *Vox principalis deest in* F2 *Vox Organalis superior deest in* E1 F2 M9 P5 Po V4 Ve *Vox Organalis inferior deest in* P5 Ve *Ante exemplum series litt* .A. . . .a. A M3 M4 M5 V1 *series* .C. . . .e. Lo2 Diatessaron-Diapente-Diapason *om* Be Br1 D E1 E2 Ge Gt Lo4 M7 Mi1 O1 O2 P2 P3 P5 Po Ro1 Ve W1 W2 Diapason in elevatione — Diapason in depositione *inter* C *et* .c. Lo2 Diapason *om* Br4 M2 *supra V.Org super* he acute organizant — *infra V.Org infer* he omnes inferiores organizant Lo2

Vox principalis:

F	G	a	F	G	a	G	F	F	F	E	D	C	F	G	a	GaG	F	A
F	G	a	F	G	a	G	F	F			D	C	F	G	a	G G	F	Be
F	G	a	F	G	a	G	F	F		E	D	C	F	G	a	G	F	Br2 Br4 Lu
FGG		a	F	G	a	G	F	F	F	E	D	C	F	G	a	G G	F	Br3
F	G	a	F	G	a	G	F	F	F	E	D	C	F	G	a	G	F	C1
F	G	aGF		G	a	G	F	F	F	E	D	C	F	G	a	G G	F	D
F	G	a	F	G	a	G	F	F	F	E	D	C	F	G	aG	aGG	F	E1 M3 O2
F	G	a	F	G	a	G	F	F		E	D	C	F	G	a	G G	F	Ge W2
F	G	a	F		a	G	F	F	F	F	F	F	F	G	a	GaG	F	Lo2
F	G	aGF		G	a	G	F	F										Lo4 O1
F	G	a	F	G	a	c	F	F		E	D	C	F	G	a	G	F	Lo6
F	G	a	F	G	a	G	F	F	F	F	D		F	G	a	G	F	M2
F	G	aGF		G	a	G	F	F		E	D	C						M6 O3
F	G	a	F	G	a	G	F	F										M7 V2 Ve
F	G	a	F	G	a	G	F	F		E	D	C	F	G	a	GaG	F	MC Mi1 P2 Ro1
F	G	aa	F	G	a	G	F	F	F	E	D	C	F	G	a	GaG	F	Mi2
F	G	aGF		G	a	G	F	F		E	D	C	F	G	a	G	F	P1
F	G	a	F	G	a	G	F	F		E	D	C	F					P3
F	G	GaF		G	a	G	F	F		E	D	C	F	G	a	G G	F	P4
F	G	aGF		G	a	G	F	F	F	E	D	C	F	G	a	G	F	P5
F	G	aGF		G	a	G	F	F	F	E	D	C	F	G	a	GaG	F	Po
F	G	a	F	G	a	G	F	F		E	DDC		F	G	a	GaG	F	RV

Mi - se- re - re me - - i De - us

Vox organalis superior:

c	d	e	c	d	e	d	c	c	c	♭	a	G	c	d	e	ded	c	A MC Mi2
c	d	e	c	d	e	d	c	c		♭		G	c	d	e	d d	c	Be
c	d	e	c	d	e	d	c	c		♭	a	G	c	d	e	d	c	Br2 Br4 Lu
cd	d	e	c	d	e	d	c	c	c	♭	a	G	c	d	e	d d	c	Br3
c	d	e	c	d	e	d	c	c	c	♭	a	G	c	d	e	d	c	C1
c	d	ed	c	d	e	d	c	c	c	♭	a	G	c	d	e	d d	c	D
c	d	ed	c	d	e	d	c	c		♭	a	G	c	d	e	d d	c	Ge M2 P4 W2
c	d	e	c		e	d	c	c	c	c	c	c	c	d	e	ded	c	Lo2
c	d	ed	c	d	e	d	c	c										Lo4 O1
c	d	e		d	e	d	c	c	c	♭	a	G	c	d	e	d	c	Lo6
c	d	ed	c	d	e	d	c	c		♭	a	G						M6 O3
c	d	e	c	d	e	d	c	c										M7 V2
c	d	e	c	d	e	d	c	c		♭	a	G	c	d	e	ded	c	Mi1 P2 P3 Ro1
c	d	e	c	d	e	d	c	c	c	♭	a	G	c	d	e	dedd	c	O2
c	d	ed	c	d	e	d	c	c		♭	a	G	c	d	e	d	c	P1
c	d	e	c	d	e	d	c	c		♭	aa	G	c	d	e	ded	c	RV

Mi - se- re - re me - - i De - us

Vox organalis inferior:

C	D	E	C	D	E	D	C	C	C	B	A	Γ	C	D	E	DED	C	A Mi2
C	D	E	G	D	E	D	C	C		B	A	Γ		D	F	D D	C	Be
C	D	E	C	D	E	D	C	C		B	A	Γ	C	D	E	D	C	Br2 Br4 Lu Pi
CDD		E	C	D	E	D	C	C	C	D	A	Γ		D	E	D D	C	Br3

C D E C D E D C C C B A Γ C D E D C C₁
C D EDC D E D C C C B A Γ C D E D D C D
C D E C D E D C C C B A Γ C D EDED D C E₁ M₉
C D E C D E D C C C E A Γ C D E D D C F₂
C D E E D E D C C C B A Γ C D E D C F₃
C D E C D E D C C B A Γ C D E D D C Ge W₂
C D E C E D C C C C C C C D E DED C Lo₂
C D EDC D E D C C Lo₄ O₁
C D E C D E D C C C B A Γ C D E C Lo₈
C D E i D E D C C B A Γ C D E D D C M₂
C D EDC D E D C C B A Γ M₆ O₃
C D E C D E D C C M₇ V₂
C D E C D E D C C B A Γ C D E DED C MC P₂ P₃
C D E C D E D C C C C C C D E DED C Mi₁ Ro₁
C D E E D E D C C C D E DED C O₂
C D EDC D E D C C B A Γ C D E D C P₁
C D DEC D E D C C C B A Γ C D E D D C P₄
C D EDC D E D C C C B A Γ C D E DED C Po
C D E C D E D C C B AAΓ C D E DED C RV
C D E C D E D C C C B A Γ C B EE D D C W₁
Mi - se- re - re me - - i De - us

FGaF GaG F F k l m c l m l k♭ h g <?>
Miserere me - i de - us Mi-serere me - i de-us
c d e c d e d c c g h i g h i h g hoc modo non est <?> E₂

a c d c d c ♭ a a a c c ♭ a G a c c a a c ♭ a G a ♭ ♭ a
D F G F G F E D D D F F E D C D F F D D F E D C D E E D
Miserere mei Deus
A C D C D C B A A A C C B A Γ A C C A A C B A Γ A B B A
K M₃ M₄ M₅ V₁

Post fig.: Haec autem figura aperte emendata continet praecedentes voces huius antiphonae Miserere mei Deus (*cum neumis* M₆) subsequentes (subsequentis Lu) organizando per diatessaron, quod vulgariter dicitur organum sub (supra M₆ G) voce, id est subter (sub his G) praecedentes; acutas voces (vero *pro* voces Lu) retinet organizantes per diapente, quod organum dicitur supra vocem. Haec autem antiphona de trito tono id est sexto est (est de trito tono id est sexto tono Lu) et deponitur in ea organum usque ad C gravem (gravem ultimam Lu), ultra (ad *pro* ultra M₆ G) quam organum nunquam (nonnunquam M₆ G) descendit. Lu M₆ G Sicut enim graves descendunt voces, sic ascendunt acutae. M₆ G Sicut graves voces ascendunt vel descendunt subter .F. acutae, ascendunt vel descendunt supra .F. ut in proximo legitur. Hae autem inferiores organizant praecedentibus mediis per diatessaron quae supremis acutis respondent per diapason veluti si una vox praecedat cantando aliquid altera organizet a gravibus per diatessaron tercia vox celsior gracilis ab acutis organizet praecedente triti diapente. Tunc vero organizant voces acutae et graves respondentes sibi per dyapason ac precedentes graves reddunt dyatessaron acutae eisdem praecedentibus dyapente. Lu

[12] Potes et cantum cum organo et organum quantum libuerit duplicare per diapason; [13] ubicumque enim eius concordia fuerit, dicta symphoniarum aptatio non cessabit.

[14] Cum itaque iam satis vocum patefacta sit duplicatio, gravem a canente succentum, more quo nos utimur, explicemus. [15] Superior nempe diaphoniae modus durus est, noster vero mollis, ad quem semitonium et diapente non admittimus, [16] tonum vero et ditonum et semiditonum cum diatessaron recipimus, [17] sed semiditonus in his infimatum, diatessaron

[12] *Textus Micrologi pergit in fol* 29r M2 Potest MC O1 Potes autem et E1 M9 etiam *pro* et Lu organis *pro* organo A organum *pro* organo Ge M4 MC RV cantum cum organo et organum cum cantu Br4 C1 F5 Le Lo4 M5 P1 V4 G et organum cum cantu et cantum cum organo Be W1 et organum *om* Ge RV si *pro* quantum F5 quantum *om* W2 libet Br4 V4 libuerit *suprascr* delectabitur F1 *suprascr* id est placuerit MC per diapason duplicare Br4 V4 duplicare *om* Le diapason *suprascr* id est VIII MC diapason et diapente et diatessaron F3

[13] vero *pro* enim E2 eius *suprascr* diapason Lu et *pro* eius Br4 V4 eiusmodi P5 eius *om* F5 M4 M7 O2 V2 concordiam Br1 V4 corda *pro* concordia Mi2 dicta symphoniarum *om* Ge symphoniarum *suprascr* id est modulatiorum MC syphiorum V4 aptatio *suprascr* aptitudo P1 exercitatio *pro* aptatio Lo4 O1 aptio A Be Le V4 aptatio id est coniunctio Ge cessavit MC

[14] Cumque Be ita Be P5 itaque *om* Ge tam *pro* iam P5 iam *om* V4 vocum satis V4 satis *om* M3 M4 V1 patefacta vocum sit V2 pate *suprascr* id est aperte Ge patefacta sit vocum Lo6 duplicatio patefacta sit Br1 ad canentes MC ad connentem *pro* a canente W1 canante V2 succentum *suprascr* organum F1 more *suprascr* id est consuetudine MC quo *suprascr* more Lu quos *pro* quo W1 utimur *suprascr* id est usum habere MC utimur nunc explicemus Lu

[15] Superioris O2 namque *pro* nempe Be Br2 C1 modus diaphoniae Gt diaphoniae *om* Ge modus *suprascr* id est mensura MC durus modus F5 durus *om* M4 mollis est Br2 adque *pro* ad quem Lo2 ad quem *suprascr* id est ad numerum Ge semitonium *suprascr* id est medium sonum — diapente *suprascr* id est .V. MC diapente et semitonium et diapente Br4 semitonium et semiditonum cum dyatessaron recipimus sed semiditonum et diapente non admittimus. Tonum vero et dytonum in hijs infimatum F2 admittimus *suprascr* id est adiungimus MC *suprascr* id est recipimus Ge

[16] vero *om* F5 vero ditonum MC RV et semiditonum .... sed semiditonus *in marg habet* F1 ac *pro* et F5 semiditonum *suprascr* sonus et medius sonus MC et *pro* cum C2 Ro1 cum .... semiditonus *om* Lo2 diatessaron *suprascr* id est IIII MC recepimus C2 MC

[17] et *pro* sed Lo4 semiditonum Br3 C2 F1 F3 F5 K MC Mi2 V1 G *suprascr* sonum et medium sonum MC semitonium M3 P1 infimatum *suprascr* minimum F1 infamatum *suprascr* id est male <. ? .> MC infimatum tenet Ro1 infimatus est Lo4 infamatus est Lu infimus V2 infinitum V4 infimatum *om* E2 cum diatessaron V2 vero *om* A Br1 Br2 D Le P5 Pi V2 habet *pro* obtinet Po

vero obtinet principatum. [18] His itaque quattuor concordiis diaphonia cantum subsequitur.

Troporum vero alii apti, alii aptiores, alii aptissimi existunt. [19] Apti sunt qui per solam diatessaron quartis a se vocibus organum reddunt, ut deuterus in .B. et in .E.; [20] aptiores sunt qui non solum quartis, sed tertiis et secundis per tonum et semiditonum, licet raro respondent, ut protus in .A. et .D. [21] Aptissimi vero, qui saepissime suaviusque id faciunt, ut tetrardus et tritus in .C. et .F. et .G. [22] Hae enim tono et ditono et diatessaron obsequuntur.

18 igitur *pro* itaque F_2 IIII itaque Lo_8 quattuor *om* Ge itaque cantum diaphonia subsequitur concordiis Wa concordis Lo_2 diaphoniae Le G cantum *om* P_5 sequitur V_4 troporum *suprascr* id est sonorum MC *suprascr* conversionum P_3 tropum Lo_2 alii vero Po vero *om* P_1 alii apti *om* MC apti, aptiores E_2 aptiores *suprascr* id est utiliores — aptissimi *suprascr* id est utilissimi MC

19 per *om* F_2 a se *om* Br_3 organum *om* Br_1 et *pro* ut Br_3 deuterus *suprascr* id est secundus MC deuterum F_1 .B. et .E. A D Ge Mi_2 RV V_1 G .D. *pro* .E. F_3 .C. *pro* .E. Po

20 aptiores .... .A. et .D. *om* F_3 aptiores *suprascr* id est utiliores MC aptiores quoque sunt Br_2 aptiores vero sunt Ro_1 sunt *om* Br_3 Br_4 F_2 F_5 Ge Lo_4 Lo_6 Lu M_6 Mi_2 O_1 O_3 P_1 P_4 P_5 Pi RV V_2 V_4 Wa quartas M_2 quartis a se C_1 E_1 Gt M_9 quartis a se vocibus Br_2 sed etiam tertiis D K Lo_4 M_3 M_4 M_6 Ro_1 V_1 V_2 V_4 W_2 sed et tertiis Br_2 Br_3 Br_4 Ve sed etiam et tertiis Ge tertias M_2 tonum *suprascr* id est sonum MC tonos Ge semiditonum *suprascr* id est semi sonum <?> MC per tonum et semiditonum et tonum P_5 semitonium *pro* semiditonum C_2 F_1 F_5 Lu Po Ro_1 licet *suprascr* id est quamvis Ge *suprascr* id est placet MC respondetur V_4 W_2 respondeant E_1 M_9 respondent *suprascr* <responde>a<nt> M_6 protus *suprascr* id est primus MC .a. *pro* .A. Lo_2 P_3 V_2 .A. *in marg* vel .a. M_2 in .A. et in .D. Br_1 Br_3 E_2 Le Gt in .D. et in .A. E_1 M_9 .D. *in marg* .d. Br_2

21 Aptissimi *suprascr* id est utilissimi MC Aptissime F_1 F_5 Aptissimum M_4 vero *om* Ge vero sunt C_2 W_1 saepissime *suprascr* id est frequentissime MC *suprascr* vel sepius C_1 et suavius Ro_1 suavius F_3 Lo_8 Po suavius quae Lo_2 savisque F_5 V_4 suavissimeque Mi_2 sua huiusque RV id *om* F_2 tetrardus *suprascr* id est quartus — tritus *suprascr* id est tertius MC tetrardus *suprascr* VII. VIII — tritus *suprascr* V. VI Mi_1 tetrardus *suprascr* .7.8. — tritus *suprascr* .5.6. O_2 tritus et tetrardus A Ge K M_3 M_4 Mi_2 RV V_1 et tritus *om* F_3 in .C. *om* Mi_2 .C. et in .F. et in .G. C_1 E_1 E_2 Ge Le M_9 .C.F. et .G. RV Wa .C.F.G. G .C. et .F.G. Ro_1 .C. et .F. et .D. et .G. Lu .D.F.G. A .E. et .F. et .G. MC .C. et .E. et .G. O_2 W_2

22 Hae .... obsequuntur *om* Mi_2 Haec *pro* Hae C_1 Hi F_2 Neque *pro* Hae enim RV Hae litterae enim O_2 Hae enim litterae .C.F.G. tono Mi_1 semitonio *pro* enim tono Ve enim *om* O_1 P_5 tono *suprascr* id est sono — ditono

[23] Quorum a trito, in quem vel finis distinctionum advenerit, vel qui proximus ipsi finalitati suberit [24] subsecutor numquam tamen descendere debet nisi illo inferiores voces cantor admiserit. [25] A trito enim infimo aut infimis proxime substituto deponi organum numquam licet. [26] Cum vero inferiores voces admiserit congruo loco, et per diatessaron organum deponatur; [27] moxque ut illa distinctionis gravitas ita deseritur ut repeti

suprascr id est duo soni — diatessaron *suprascr* id est IIII^{or} MC et tono et C_2 M_2 tono ditono A Br_4 Ge MC semiditono *pro* ditono M_6 P_5 Ro_1 ditono ac diatessaron A obsequuntur *suprascr* id est velociter sequuntur MC

23 Ex quibus *pro* Quorum Br_3 Quorum ex quibus P_4 Quorum id est ex quibus Ge et *pro* a Ve trito *suprascr* id est tertio MC *suprascr* .F. P_2 quem *suprascr* .C. P_2 quo *pro* quem Ve vel *om* P_1 P_4 Wa distinctionum *suprascr* id est divisionum MC distinctioni ut evenerit RV distinctionum .... vel qui proximus *om* P_5 erit vel advenerit Be occurrerit vel advenerit P_1 evenerit A Mi_2 qui *om* Ge P_2 qui locus proximus Br_2 proximus *suprascr* erit P_2 illi *suprascr* ipsi Br_4 finalitati ipsi F_3 ipsi sibi finalitati W_1 finalitatis Ge Mi_2 finali F_5 Lu finalium E_1 M_9 suberit id est .E. C_1 suberit *suprascr* sicut in .G. sit distinctio et organum in .D. P_2 suberit *suprascr* sicut in .G. sit distinctio P_3 subierit W_1 Mi_1 fuerit *pro* suberit MC

24 subsecutor *suprascr* id est qui retro sequitur MC subsecutorum W_1 subsecutor autem numquam descendere Le horum quam *pro* numquam Po tamen numquam D E_2 F_2 Lo_6 M_5 M_6 W_2 G tamen *om* A K M_3 M_4 Mi_1 Mi_2 P_5 RV V_1 Wa discedere *pro* descendere V_1 debet descendere A MC Mi_2 P_5 RV V_4 Wa G descendere *om* C_1 in *pro* nisi W_1 nisi *suprascr* scilicet illo cantor Ge nisi in illo Br_3 M_4 O_2 illo *suprascr* trito P_3 ille Mi_2 nullo *pro* illo P_4 illo *om* F_3 voces inferiores M_2 voces *om* M_4 admiserit cantor Br_1 D E_2 Le W_2 Wa cantor *om* Ge amiserit Mi_2

25 trito *suprascr* .F. P_2 P_3 vero *pro* enim Mi_1 O_2 enim *om* A infimo *in marg* sono P_3 infimo *suprascr* loco P_2 infinito *pro* infimo MC infimo id est .C. aut C_1 autem *pro* aut E_2 V_4 atque M_5 aut infimis *om* Lo_4 infimis *suprascr* locis P_2 infimus *pro* infimis MC in fine *pro* infimis Mi_2 proximi Mi_2 P_4 permaxime Lo_4 substituto *suprascr* super cantu .b.c.a. <?> fit cantor in .G. vel in .a. vel in .F. P_2 substituto *suprascr* supposito F_1 *suprascr* id est constituto MC constituto *pro* substituto Br_3 D organum quamlibet libet MC numquam *om* Le licebit Br_3 C_1

26 inferiores vero W_2 vero *om* Be vero cantor inferiores V_4 G inferiores cantor voces P_1 inferiores infra voces C_1 voces cantor admiserit Br_4 Lo_4 Ro_1 voces trito cantor admiserit Ge congruo loco admiserit W_2 congruo *suprascr* id est utile MC et *om* Br_2 Br_3 D F_5 Lo_4 M_5 O_1 V_4 W_1 W_2 diatessaron *suprascr* id est IIII^{or} MC organo P_4 deponatur organum M_2 remittattur *pro* deponatur W_2

27 moxque *suprascr* id est statim MC moxque illi ut illa V_2 ut *om* Lu distinctionis *suprascr* id est divisionis MC distinctionum P_5 G deseritur ita Lo_6 disseritur Mi_2 inseritur Wa non repeti Lo_2 proponi *pro* repeti P_5 repeti

non speretur, quem prius habuerat locum subsecutor repetat, [28] ut finali voci si in se devenerit commaneat, et si super se e vicino decenter occurrat.

[29] Qui occursus tono melius fit, ditono non adeo, semiditono numquam. [30] A diatessaron vero vix fit occursus, cum gravis magis placet illo loco succentus; [31] quod tamen ne in ultima symphoniae distinctione eveniat est cavendum.

ultra non F_1 F_2 F_3 F_5 repeti ulterius non C_1 repetitiones *pro* repeti non MC quae *pro* quem Pi RV habuerant P_5 habuerit W_2 executor *pro* subsecutor D

28 vel *pro* ut M_4 ut in finali C_1 voce W_2 Wa sic *pro* si Lo_4 Mi_1 O_1 inde *pro* in se Ge venerit Ge W_1 in sede venerit F_3 F_5 commoneat Be C_2 commaneat *suprascr* id est simul maneat Ge *suprascr* permaneat Lu et *om* C_2 si *om* Be Po Ve W_2 super se *suprascr* fuerit scilicet P_3 super se est M_6 G super sit W_1 <e vi>cino *eras* F_5 evici modecenter Ge e vicino *om* E_2 e *om* Lo_2 Lo_4 Lu M_6 O_1 P_2 P_3 P_5 Pi G vicinio MC vicino sono Lu incurrat W_2

29 Quia *pro* Qui Le tono *suprascr* id est sono MC medius Mi_2 fit melius Br_3 fit tono melius F_1 F_2 F_3 F_5 melius fit tono M_3 M_4 V_1 fit tono Mi_1 melius *om* Mi_1 ditonum F_1 F_2 F_5 Ge Lo_2 MC P_5 Pi Wa *suprascr* id est duobus tonis MC de tono *pro* ditono C_2 nunc adeo ditono Mi_1 tono non adeo, ditono, semiditono M_5 non adeo ditono K M_3 M_4 V_1 non adeo *om* P_5 adeo *suprascr* id est in tantum Ge *suprascr* id est ita Lu *suprascr* id est multum<?> MC semiditonum F_1 F_2 F_5 Ge Pi Wa semiditonus *suprascr* id est sonus et medium sonum MC semiditonoque G et semiditonum P_5 semitonio *pro* semiditono Br_2 W_2 *in marg* semiditono Br_2 simiditono *suprascr* vel semitonio M_2 semiditono autem numquam F_3 semiditono non numquam Lu numquam semiditono K M_3 M_4 V_1

30 Ad *pro* A A Br_2 F_1 F_2 F_3 F_5 Ge K Lo_2 Lo_3 Lo_4 Lo_6 Lu M_2 M_3 M_4 M_5 Mi_2 P_2 P_3 P_5 Pi Ro_1 RV V_1 G A *corr in marg* Ad C_1 A *om* V_4 diatessaron *suprascr* id est IIII^{or} MC vero *om* P_5 Pi V_2 fit vix M_2 fiat *pro* fit A C_1 F_1 F_2 F_5 Ge MC Mi_2 RV Wa gratus *pro* gravis Br_3 C_1 F_2 Lo_3 Lo_4 Lo_6 Mi_1 Mi_2 O_1 Pi RV Ve Wa *suprascr* vel gravis C_1 gravatus tamen magis Ge magis *suprascr* id est potior MC magis *om* P_5 illo loco succentus magis placet V_4 placeat A Br_4 D F_1 F_2 F_3 F_5 Ge K M_3 M_4 MC Mi_2 P_1 P_4 V_1 Wa illo loco placet M_6 O_3 Ve illo loco placeat Br_2 in illo loco C_2 W_1 illi Ge M_5 illo in loco Br_3 in illo succentus loco Be loco *om* E_1 M_9

31 qui *pro* quod Be tamen in ultima symphoniae distinctione ne eveniat Wa ne *om* O_1 Ve in *om* V_2 ultimis P_4 symphoniae *suprascr* id est consonans MC symphonia Mi_2 distinctione symphoniae Br_3 E_1 Lo_4 M_9 O_1 O_2 P_1 P_4 Ve G distinctione *suprascr* id est divisione MC distinctio F_5 suspicione *pro* distinctione E_2 distinctione *om* Ge cavendum est eveniat M_3 M_4 cavendum est ne eveniat V_1 veniat Ge eveniat .... organum *om* F_2 eveniat *om* Ve cavendum est D E_1 F_5 Gt K Lu M_5 M_6 M_9 O_3 P_5 W_2 cavendum *suprascr* obs<ervandum> MC

[32] Saepe autem cum inferiores trito voces cantor admiserit, organum suspensum tenemus in trito; [33] tunc vero opus est ut cantor in inferioribus distinctionem non faciat, [34] sed discurrentibus sub celeritate vocibus praestolanti trito redeundo subveniat, et suum et illius laborem facta in superioribus distinctione repellat.

[35] Item cum occursus fit tono diutinus fit tenor finis, ut ei et partim subsequatur et partim concinatur; [36] cum vero ditono diutior, ut saepe per intermissam vocem dum vel parva sit subsecutio, etiam toni non desit

32 enim *pro* autem W_2 autem et cum Lo_6 cum in inferiores K in inferioribus *pro* cum inferiores V_4 voces inferiores trito Ve trito *suprascr* id est tertio MC trito .... opus est ut *om* V_4 voces in inferioribus cantor Ro_1 cantor *om* Ge admittit Mi_2 RV admiserit *suprascr* id est receperit Ge suspensum organum M_3 M_4 V_1 suspensum nos tenemus Lu habemus *pro* tenemus Lo_4 habetis O_1 trito *suprascr* id est tertio MC

33 est *om* E_2 F_3 ut in inferioribus distinctionem cantor G cantor *om* V_4 in *om* Br_1 inferibus C_1 inferioribus vocibus Lu Wa distinctionem *suprascr* id est divisionem MC distinctionem repellat non faciat Po

34 si *pro* sed Po vocibus sub celeritate Br_4 V_1 V_4 cum *pro* sub Br_3 G celeritate *suprascr* scilicet vocibus Lu praestolanti *suprascr* id est expectanti Ge praestolandi Lo_6 postulanti E_2 praestolanti id est expectanti Lo_4 O_1 praestolanti in trito Br_3 C_1 P_1 trito *suprascr* id est tertio MC subveniat redeundo Br_2 ut *pro* et F_5 et suum *om* E_1 suum illius Ge M_5 M_6 suum illiusque W_2 eius *pro* illius Lo_3 Mi_1 O_2 Ro_1 ipsius Po illis Lu et illius laborem et suum E_1 M_9 laborem *om* G laborem a finali facta E_1 distinctione *suprascr* id est divisione MC repellat *suprascr* id est tollat Lu

35 Item *suprascr* id est Iterim MC cum *om* Ge Mi_2 cursus F_1 F_2 F_5 tono *suprascr* id est sono MC diutinus *suprascr* id est longius MC diutius A Br_1 C_1 Lo_2 Lo_4 Lo_6 Mi_1 O_1 diuturnus P_5 sit *pro* fit Lo_4 Lu finit V_2 si *pro* fit MC si tenor finis sit Mi_2 et ei Be ut *om* M_9 ei partimque Br_2 ei partim Le Lo_6 G partim passive subsequatur Gt subsequatur *suprascr* id est retrosequatur MC subsequatur et partim *om* Ge concinatur *suprascr* id est cantatur MC concinat Lu concomatur Po

36 ditono *suprascr* occursus Wa ditonus A F_1 F_2 F_3 F_5 Lo_6 M_3 M_4 M_5 MC Mi_2 O_2 P_1 P_4 RV V_1 G *suprascr* id est duobus tonis MC ditono *corr in* ditonus M_6 fit diutior K Lu M_3 M_4 V_1 diutior *suprascr* id est longior MC diutior *suprascr* tenor fit Wa diuturnior Br_1 Br_2 Br_4 C_1 E_1 E_2 Gt M_6 M_7 Mi_1 O_2 O_3 Po Ro_1 V_4 W_1 W_2 G diutior *corr in* diuturnior M_2 diuturnior fit E_1 M_9 O_2 sicut C_1 et ut E_1 et *pro* ut F_2 V_1 ut saepe *om* M_3 M_4 saepe *suprascr* id est frequenter MC saepe *om* V_1 saepe et per A Mi_2 per *om* MC dum *om* D per *pro* vel Be E_1 M_9 prava *pro* parva W_1 parva ibi sit D sit ipsa subsecutio M_2 M_6 subsecutio *suprascr* id est retro secutio MC obsecutio G et *pro* etiam D toni *suprascr* id est soni MC sit *pro* desit Lo_6 occursio *suprascr* id est minus sit MC

occursio. [37] Quod quia tunc fit cum harmonia finitur deutero; [38] si cantus non speratur ultra ad tritum descendere, utile tunc erit proto vim organi occupare, [39] subsequentibus subsequi, finique per tonum decenter occurrere.

[40] Item cum plus diatessaron seiungi non liceat, opus est, cum plus se cantor intenderit, subsecutor ascendat, [41] ut videlicet .C. sequatur .F., et .D. .G., et .E. .a. et reliqua.

[42] Denique praeter .♭. quadratam singulis vocibus diatessaron subest, unde in quibus distinctionibus illa fuerit, .G. vim organi possidebit.

[37] Quod quia .... harmonia *del* Ge et *pro* quia M_2 vero *pro* quia RV tono *pro* tunc Be tunc *om* G tunc *pro* cum G armonia *suprascr* id est modulamina MC tono finitur deutero Be finita V_2 finitur in deutero Ge Gt K deutero *suprascr* .E. C_1 *suprascr* id est secundo MC - deutero .B. P_5 Po

[38] si cantus si cantus F_5 etsi M_2 G si *corr in* etsi M_6 ultra non speratur Br_3 Br_4 non *om* P_5 superatur *pro* speratur C_2 RV ultra *om* M_3 M_4 tritum *suprascr* id est tertium MC tritum .C. P_5 Po utile *suprascr* id est congrue MC tunc utile Lo_4 erit tunc V_4 W_2 erit in proto Ro_1 proto *suprascr* id est primo MC proto *suprascr* .D. C_1 proto .D. P_5 erit per tonum organi C_2 vim *suprascr* id est virtutem Ge *suprascr* id est virtus MC vim erga vim ergam occupare P_4 organo RV organi *om* Lu occupare *suprascr* apprehendere F_1 occuparet MC occupare et Wa

[39] sequentibus A M_3 M_4 M_5 MC Mi_2 RV V_1 Wa sequenti *pro* subsequentibus Ge subsequentibus subsequi *om* Be Br_4 E_1 E_2 Gt Le Lo_3 Lo_4 M_9 Mi_1 O_1 O_2 O_3 P_5 Po Ro_1 V_4 Ve W_1 subsequi *suprascr* id est retro sequi MC subsequi *om* Br_3 Ge V_2 finique .... occurrere *om* O_1 tonum *suprascr* id est sonum MC decenter per tonum V_4 decenter occurrere per tonum Lo_6 totum *pro* tonum M_4 Mi_1 RV W_2 tono Ge decenter *suprascr* id est pulchre MC

[40] *Hic incipit lectio cod* Ar diatessaron plus Be plus per diatessaron E_2 Mi_1 O_2 diatessaron *suprascr* id est IIII^{or} MC diatessaron *om* Ge iungni *pro* seiungi *suprascr* id est separari Ge subiungi *pro* seiungi V_2 liceat *suprascr* id est placeat MC licet Be est *om* P_5 opus est ut cum E_1 Lo_6 M_9 Po W_2 ut *pro* cum Ge cum *om* Po cantor plus se Po plus *om* Lo_6 cantor se Lo_6 se *om* Lu intenderit *suprascr* id est elevaverit Ge intenditur E_1 M_7 subsecutor *suprascr* id est qui retro sequens MC ascendet RV

[41] ut *om* Be videlicet *suprascr* id est sine dubio MC subsequatur Ar Lo_6 O_2 et *om* C_2 et .D. et .G. et .F. et .a. P_1 .D. sequatur .G. M_6 G .F. *pro* .E. Br_1 M_3 .E. sequatur .a. M_6 G .A. *pro* .a. M_2 Wa et reliqua *om* F_2 F_5

[42] Denique *suprascr* id est postero MC Deinde *pro* Denique Lu Praeterea E_2 .♭. praeter Lo_6 praeter *suprascr* id est sine MC .♭. *om* V_4 quadratum M_2 quadrata MC quadratam qua singulis vocibus V_4 diatessaron *suprascr* id est IIII^{or} MC diatessaron non subest Ar unde *suprascr* id est a quo MC dum *pro* unde Lo_4 una V_2 verum *pro* unde O_1 unde si

[43] Quod cum fit, si aut cantus ad .F. descendat, aut in .G. distinctionem faciat, ad .G. et .a. congruis locis .F. subsequitur; [44] si in .G. vero cantus non terminet, .F. cum cantu vim organi amittit.

[45] Cum vero .b. mollis versatur in cantu, .F. organalis erit. [46] Cum ergo tritus adeo diaphoniae obtineat principatum ut aptissimum supra caeteros obtineat locum, [47] videmus eum a Gregorio non immerito plus caeteris vocibus adamatum. [48] Ei enim multa melorum principia et pluri-

in V_4 quibusdam E_2 Ge distinctionibus *suprascr* id est divisionibus MC .c. *pro* illa Be fuerit illa Po illa .b. fuerit Br_4 Lu Mi_1 V_4 illa .... subsequitur *partim del* Ge finierit *suprascr* vel fuerit P_3 vim *suprascr* id est virtutem MC vigi *pro* vim W_1 vim organum MC RV organum *pro* vim organi Ge organi *om* M_6 possidet Lu

[43] tum *pro* cum Br_3 C_2 Lo_3 G tunc Wa cum *om* P_5 cum ita fit Po si *om* F_5 autem *pro* aut V_4 aut *om* M_2 Mi_2 descendat ad .F. Po in *pro* ad D .a. *pro* .F. Lo_4 Lu O_1 .F. *suprascr* .A. M_2 descenderet O_1 descendit Mi_2 descendat, aut subsequitur, aut G autem *pro* aut V_4 ad *pro* in Lu et .a. .... in .G. *om* Po et ad .a. Lu W_2 congruis *suprascr* id est utilis MC .F. *om* Br_3 subsequitur *suprascr* id est retro sequetur MC subsequatur Be C_1 F_3 K sequitur E_2 subsequitur .... terminet .F. *om* F_5 Mi_2

[44] vero in .G. Ar Br_1 Br_3 Br_4 D E_2 Gt M_6 V_4 vero *om* Lu O_3 non cantus Lu terminetur Lo_6 V_2 terminat Ge K V_4 determinet Po W_2 terminet et .F. E_2 cantuum *pro* cantu Mi_2 P_3 vim *suprascr* id est virtutem MC organi vim E_2 vim organum MC organum *pro* vim organi Ge organus Mi_2 organi *om* Lu admittit C_2 Le M_6 Po V_4 G ammittit M_2 M_3 amittat P_2 admittet Ar Ge Mi_2 amittet A RV

[45] ergo *pro* vero M_6 ergo vero F_5 .b. vero Mi_1 O_2 molle C_1 F_5 rotunda *pro* mollis Br_3 versetur Br_4 cantus MC originalis V_2 est Po erat Mi_2

[46] vero *pro* ergo Ar Br_2 Br_3 C_1 E_1 F_5 Ge Le Lo_6 M_4 M_9 Wa igitur C_2 ergo *om* Gt tritus *suprascr* .F. C_1 *suprascr* id est tertius MC tertius *pro* tritus F_1 adeo adeo P_4 adeo *suprascr* id est in tantum Ge diaphoniae adeo P_5 diaphoniae *om* Po obtineat locum principatum Ge principatum .... obtineat *om* M_4 ut .... obtineat *om* W_1 caeteros *hic finit lectio codicis* Lo_2 locum obtineat E_2 obtineat principatum aut locum F_3 obtineat locum *om* Ge

[47] videamus O_2 vides Ro_1 videtur P_2 P_3 aregorio videmus E_2 eum *om* Ar Be Br_4 C_2 E_1 F_3 Ge Gt Lo_3 Lo_4 Lo_6 M_2 M_7 M_9 MC Mi_1 O_1 P_2 P_3 Pi Ro_1 V_2 V_4 Ve W_2 Wa G videmus tritum a Lu a sancto Gregorio C_1 E_1 Gt K M_9 Mi_1 O_2 a beato Gregorio Br_4 O_3 P_5 Po W_2 gravibus *pro* Gregorio A Gregorio *suprascr* eum tritum Br_4 non immerito a Gregorio Lo_4 immerito *suprascr* iniuste F_1 vocibus *om* D F_2 Mi_1 O_2 eum plus caeteris non immerito vocibus adamatum P_5 caeteris vocibus plus adamatum W_2

[48] Etenim *pro* Ei enim Br_3 E_1 F_2 Ge Lo_3 M_9 Mi_1 O_2 G vero *pro* enim E_2 enim *om* F_3 P_5 melorum multa Po meliora *pro* melorum C_2 melior V_4 principia dedit et plures Ve multas *pro* plurimas Br_1 Le Lo_6 M_6 O_3 Po plurima MC plurimas *om* W_2 repausationes *pro* repercussiones V_4 dedit *om* Ve

mas repercussiones dedit, [49] ut saepe si de eius cantu triti .F. et .C. subtrahas, prope medietatem tulisse videaris.

[50] Diaphoniae praecepta donata sunt, quae si exemplis probes, perfecte cognosces.

49 ut si saepe si Pi saepe *suprascr* id est frequenter MC de *om* F5 cantu eius E1 M9 eius *om* O2 RV triti *suprascr* id est tertii MC tritum D Br1 E2 M6 O3 Po V4 Wa .E. *pro* .F. G .C. et .F. W2 subtrahatur G medium *pro* medietatem A Mi2 RV abstulisse K Lo6 Lu V2

50 Ecce diaphoniae Br3 data *pro* donata Lo6 V4 G dona MC sunt donata P5 donata *om* P1 qua *pro* quae V4 quod *pro* quae Ge exemplo Lo4 O1 exempli MC probaveris Br3 perfecte probes W2

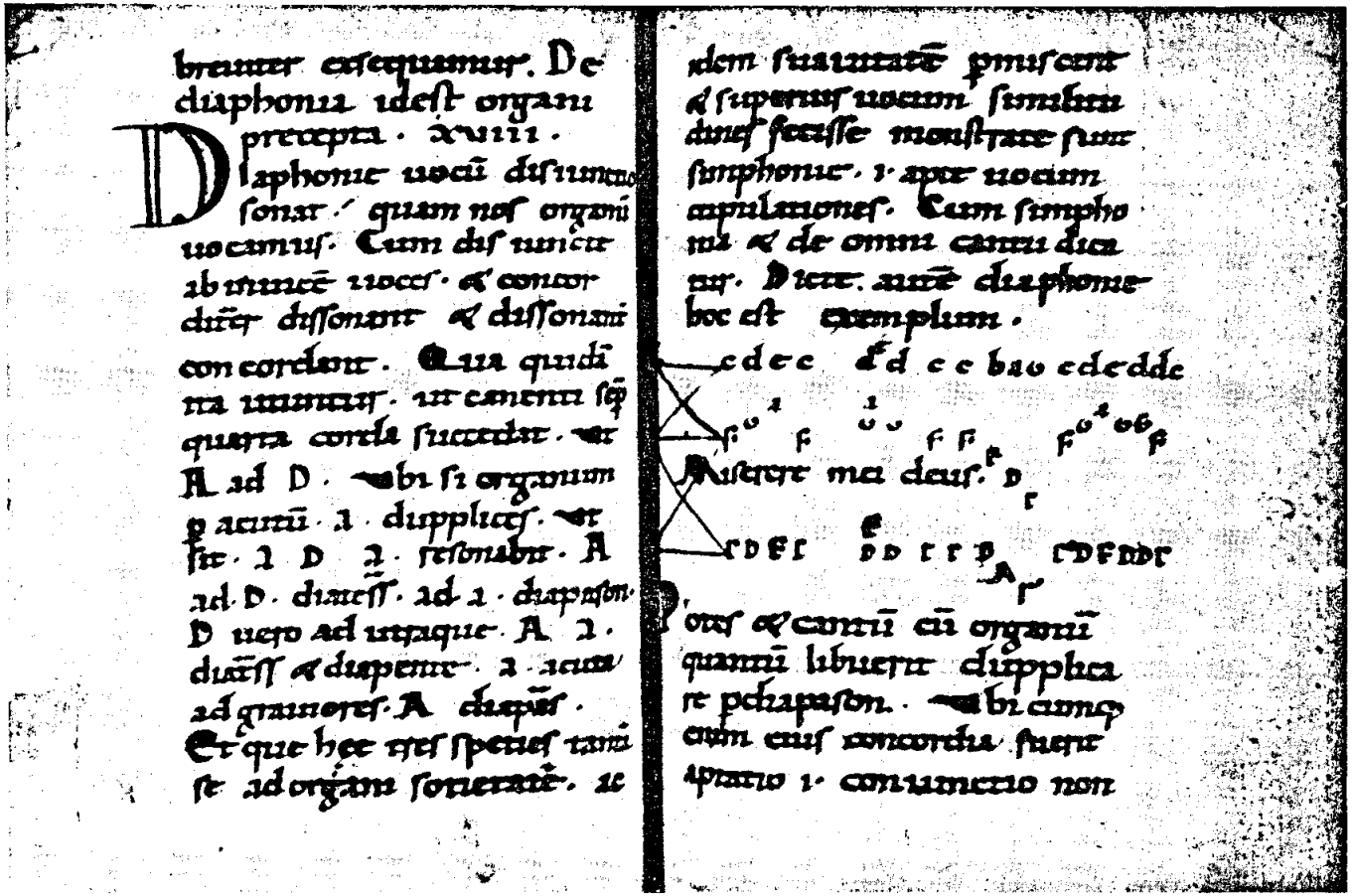

Tab. 15. — Genève, Bibl. Bodmer Cologny, fol. 20v-21r.

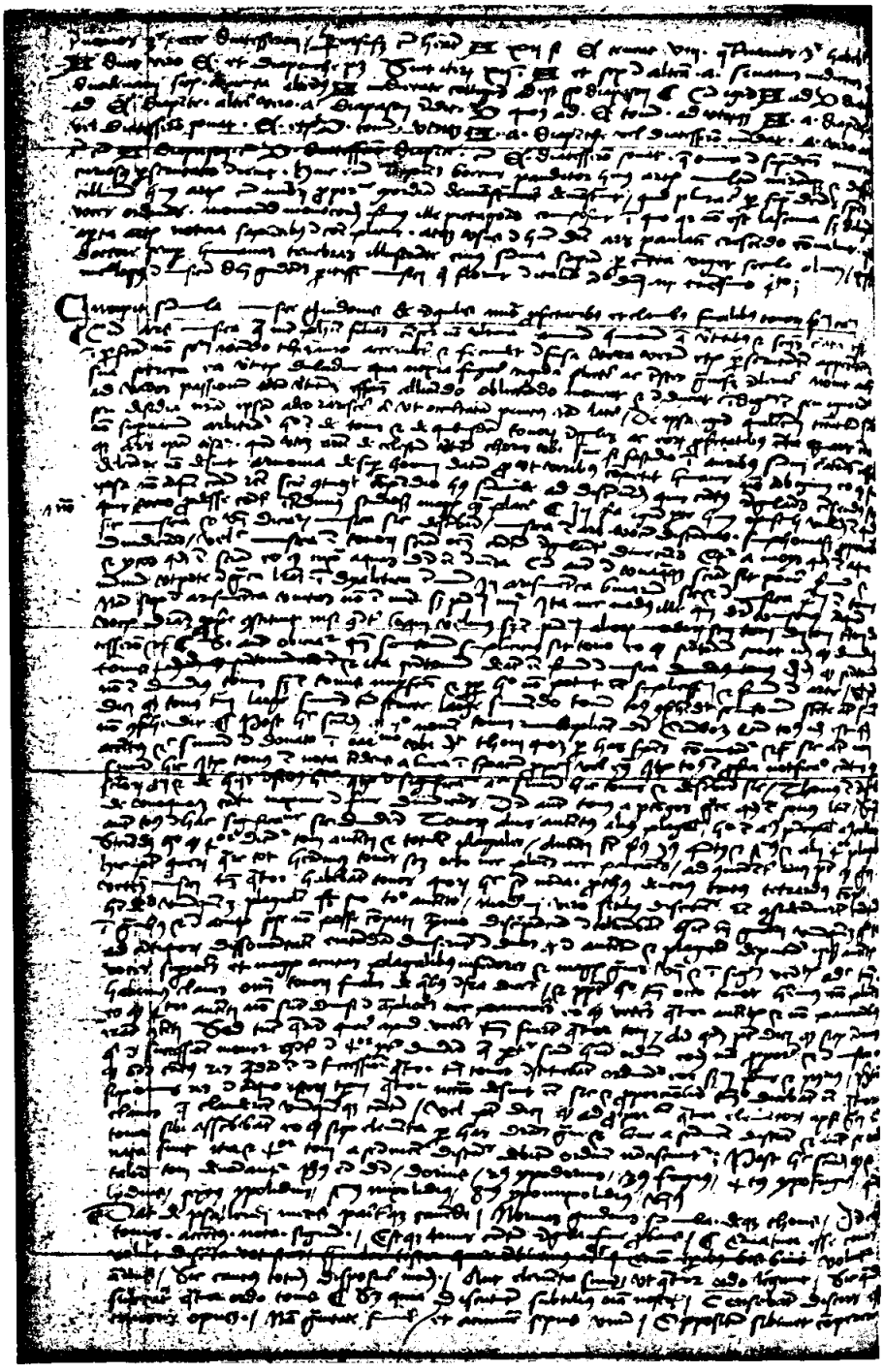

Tab. 16. — Paris, Bibl. Nat. lat. 16664, fol. 39v.

1 CAPITULUM XIX

Dictae diaphoniae per exempla probatio

2 Igitur a trito non deponimus organum, sive in eo sive in sequentibus finiatur, hoc modo:

F	FG GFF	DEFEDC		
3 Ip - si	so -	li		4 Ecce finis in trito .C.
C	CDDCC	CCCCCC		

A 57v - Ar 3 - Be 10r - Br$_1$ 54v - Br$_2$ 19v - Br$_3$ 18v - Br$_4$ 52v - C$_1$ 115v - C$_2$ 66r D 85v - E$_1$ 56v - E$_2$ 50v - F$_1$ 21v - F$_2$ 57r - F$_3$ 29v - F$_5$ 98r - Ge 24r - Gt 12v - K 68r Le 142r - Lo$_3$ 10v - Lo$_4$ 16r - Lo$_6$ 103v - Lu 19v - M$_2$ 30r - M$_3$ 139v - M$_4$ 157r M$_5$ 124v - M$_6$ 9r - M$_7$ 17v - M$_9$ 99 - MC 183 - Mi$_1$ 12v - Mi$_2$ 10v - O$_1$ 9r - O$_2$ 70r O$_3$ 90v - P$_1$ 87v - P$_2$ 142v - P$_3$ 6r - P$_4$ 90v - P$_5$ 39r - Pi 23r - Re 167r - Ro$_1$ 10v RV 113v - V$_1$ 41r - V$_2$ 69v - V$_4$ 16r - Ve 12r - W$_1$ 95v - W$_2$ 29v - Wa 153v - G 22

1 Capitulum XIX non habet Po Capitulum XIX *om* A Ar Be Br$_1$ Br$_3$ C$_1$ D E$_2$ F$_2$ F$_3$ Gt K Le Lo$_3$ Lo$_4$ Lo$_6$ M$_2$ M$_3$ M$_4$ M$_5$ M$_7$ Mi$_1$ O$_1$ O$_2$ P$_1$ P$_4$ V$_4$ Ve W$_1$ W$_2$ Capitulum *om* Br$_2$ Br$_4$ E$_1$ Ge M$_6$ M$_9$ MC O$_3$ P$_3$ Pi RV V$_1$ *Titulum non habent* Ar Be Br$_1$ C$_2$ D E$_2$ F$_3$ Gt Le Lo$_3$ Lo$_4$ M$_2$ M$_5$ M$_7$ Mi$_1$ O$_1$ O$_2$ Ro$_1$ V$_2$ V$_4$ Ve W$_1$ XVIII *pro* XIX Pi 22 *pro* XIX Mi$_2$ symphoniae F$_5$ probatio per exempla Br$_3$ probata *pro* probatio W$_2$ probatio. Rubrica Mi$_2$ Probatio dictae diaphoniae per exempla A Probatio diaphoniae per exempla P$_5$ De non deponendo organum a trito MC

2 Igitur .... Venite Adoremus *vide infra* [25] *om* Lo$_4$ Ergo D debemus deponere E$_1$ M$_9$ sive in eo finiatur sive in sequentibus E$_1$ M$_9$ sive in in sequentibus sive in eo finiatur P$_5$ sive in eo *om* Mi$_2$ in eo *suprascr* scilicet sono Lu eo quod est in .C. sive Gt sive *om* E$_2$ sequentibus *suprascr* scilicet sonis Lu subsequentibus Ar Lo$_3$ O$_2$ Ro$_1$ sequentibus modis Ge .C.D.F. *pro* hoc modo Mi$_1$ hoc modo. *Sequitur signum* deest *et pergit* per dyatessaron subsequi placet. Hii cantus. Ipsi soli (*sine litteris vel notis*). Ecce hic finis in trito. Ecce alia distinctio in trito .F. (*Fol.* 20). Ipsi soli (*cum litt mus*) .... *usque ad* Sexta hora sedit super puteum. Ecce quomodo (*vide infra* [20]) *Vocantur fol 20-20v* Lu*a* *Incipit fol 21* in quo et quartis (*vide infra* [6]) *et pergit textus Micrologi* Lu

3 *Exemplum cum neumis in lineis* Br$_2$ *sine lit vel notis* Ve *V org deest in* C$_2$ F$_5$ M$_2$ P$_3$ *depravata est in* W$_1$ *Quoad variationes exempli musicalis vide p. 215*

4 Ecce .... Servo fidem *om* O$_1$ Ecce .... Devotione committo *om* Ve finis distinctionis in Lu*a* M$_6$ O$_3$ G in tritono V$_4$ .C. *om* F$_5$ trito .C. a quo non deponimus organum Br$_1$ Br$_4$ D E$_2$ trito .C. a quo non deponitur organum M$_7$ trito .C. a quo non deponimus organum et Servo fidem P$_5$ trito .C. a quo non deponimus organum quia non habet sub se tonum vel ditonum quibus fit occursus, sed habet semiditonum, per quem non fit occursus. Lu M$_6$ O$_3$ G *sed* semitonium *pro* semiditonum Lu O$_3$

F G GaG GF
[5] Servo fi- dem
C D DED DC

[6] Ecce alia distinctio in trito .F. in quo et quartis vocibus per diatessaron subsequimur, [7] et diatessaron succentus plusquam occursus placet.

F FE D FG F
[8] Ipsi me to ta
C CC C CD C

[9] Ecce alia eiusdem modi.

F F F FE G FE D D
[10] Devoti - o -ne committo
C C C CC D CC C D

[11] Ecce alia distinctio in proto .D., in qua et toni occursus ad finem patet.

5 Servo fidem *om* Ar Be C1 Lo3 Lo6 M2 M4 Pi V2 V4 W1 W2 *Exemplum habent post* placet [6] Br2 Ro1 *cum neumis in lineis* Br2 *sine lit* P4 *V org deest in* C2 F3 F5 P3 fidei MC *Quoad variationes exempli musicalis vide p. 215*

6 Ecce .... placet *habet post* Ipsi me tota [8] V4 alias F1 F2 distinctio in trito alia V4 alia *om* Br1 *post* distinctio *sequitur vox organalis* CDDCCCCCC *pertinens ad* Ipsi soli C2 tritus RV trito id est .F. C1 .F. CDDEDC (*pertinens ad* Servo fidem) in trito .F. A .F. *om* Br1 in *om* M7 quo *suprascr* scilicet trito Lu qua A E1 K M3 M5 M9 RV V1 V2 quo *om* Lu*a* et *om* Lo6 M4 et in quartis P4 quarti Wa [quar]tis vocibus *om* Mi2 quartis a se vocibus Lu*a* M6 G vocibus etiam per Lo6 M4 per diatessaron *om* O1 diatessaron .... placet *om* Le subsequitur A RV subsecuntur E2 subsequamur Gt W1

7 et *om* W2 cursus *pro* occursus RV placet. Servo fidem Ro1 placet ut hic: Servo fidem Br2

8 *Exemplum habet post* modi [9] Br2 Le Mi2 W1 W2 *Exemplum sine lit vel notis* Lu P4 *cum neumis in lineis* Br2 *V pr deest in* Mi2 *V org deest in* F3 F5 M2 M4 P3 W2 *depravata est in* W1 *Quoad variationes exempli musicalis vide p. 216*

9 Ecce .... modi *om* Be C F5 Lu Mi2 O1 W1 W2 Ecce *om* M3 alius V4 alia *om* E2 alia distinctio Ar C1 E1 Lo3 M9 O2 Ro1 eius modi A M2 M3 M5 P1 P4 V1 V2 huius modi A MC eiusdem modi *om* Mi1 modo M4 modi *om* V4 modi triti in .F. G modi id est triti .F. Lu*a* modi id est triti in .F. M6 modi. Ipsi me tota Br2 Le Mi2 W1 W2

10 *Exemplum sine lit vel notis* Lu P4 *cum neumis in lineis* Br2 item Devotione Ge devotionem O1 O2 P3 Pi *V org deest in* F5 M2 Mi2 P3 W2 *depravata est in* V4 W1 *Exemplum habet post* patet [11] Br2 O1 *Quoad variationes exempli musicalis vide p. 217*

11 Ecce .... patet *om* Lu Ecce .... patet *habet post* Iherusalem [13] F5 Ecce .... proto .D. *habent inter* Devotione .... committo P2 P3 alia *om* Br1 Le Lu*a* O3 diffinitio *in marg* vel distinctio M2 in proto distinctio Lo6 in proto *om* M4 in proto .D. ecce .D. ecce .D. ecce .D. in qua Ve .D. *om* Ge O1 Wa et *om* F5 Ro1 in *pro* ad E2 patet ad finem Ge Wa placet O1 patet. Devotione committo Br2 O1

C DF F F F F FE DE E
12 Item Homo erat in Iheru - sa - lem,
C CC C C C CC CC E
F FE DE E
13 aut ita Iheru - sa - lem
C CC CD E

14 Ecce distinctio in deutero .E. in qua ditoni occursus vel simplex vel per intermissas patet.

CF FF D E CD DCBA CD F F C E D
15 Item Ve - ni ad docendum nos vi - am prudentiae
CC CC C C CC AΓΓA CC C C C CD

16 Distinctio in proto .A. In hac distinctione inferiores trito .C., qui fini

12 *Exemplum habet post* patet [14] Br2 E1 O1 *Exemplum sine lit vel notis* Lu P4 Ve *cum neumis in lineis* Br2 *V org deest in* C2 F3 F5 Mi2 P3 V4 W2 *V org bis habet* Br2 *V org a scriptore depravatur in* Lo6 M4 W1 Wa *V pr et org scriptor permiscet in* M2 *Quoad variationes exempli musicalis vide p. 218*

13 vel *pro* aut ita W2 aut ita Iherusalem *om* Br3 C2 Le in Iherusalem C1 F1 F3 Lo3 Lo6 M4 Mi1 O2 Ro1 V4 W2 *exemplum habent post* patet [14] Br2 E1 *exemplum sine litt vel notis* P4 Ve *V org deest in* D F3 F5 Mi2 P3 V4 W2 *depravata est in* Lo6 M2 M4 W1 Wa *Quoad variationes exempli musicalis vide p. 219s*

14 Ecce alia distinctio Br2 F5 M2 Wa deuterus RV .E. *om* Ge in qua ditoni occursus *habet post* patet RV in qua distinctione ditoni Lu toni *pro* ditoni E1 M9 occursus *suprascr* scilicet saltem Lu decursus *pro* occursus Br1 Le occursus patet vel simplex vel per intermissas. Est per intermissas Homo erat [12] est simplex Homo erat [13] Distinctio [16] O1 *primum* vel *om* Lu RV simplex vel *eras* F5 *secundum* vel *om* F1 per *om* C2 E2 Gt K Mi1 P1 RV V4 G vel intervalla missa C2 intermissam A MC RV W1 intermissus K Mi1 G intermissos Lu intermissas voces Ro1 placet *pro* patet Ar Br1 C2 D E2 Gt Le Lo3 Lu*a* M2 M3 M5 M6 M7 Mi1 O2 O3 P5 Ro1 V1 W1 W2 G patet *suprascr* vel placet P1 patet *corr in* platet Lu placet vel patet Be placet *suprascr* patet C1 patet. Homo erat E1 patet ut hic sequitur Homo erat Br2 placet ita Mi1 Item distinctio in proto A. Veni ad *etc* M2

15 Ita *pro* Item Mi1 Item aliud Br3 Item *om* A Ar Be Br1 Br2 F2 Lo4 Lu Lu*a* M2 M6 M7 O1 O3 P5 Ve W2 G *Exemplum habet post* similiter [17] Br2 *post* repetitus est [17] O1 nos. Distinctio in proto .A. viam prudentiae Gt K M3 M5 MC RV V1 *exemplum sine litt vel notis* C2 F3 Lu P4 Ve *cum neumis in lineis* Br2 *V org deest in* F5 P3 V4 *partim illeg in* O1 *depravata est in* Lo6 *Quoad variationes exempli musicalis vide p. 221s*

16 Veni ad docendum nos Distinctio in proto. Viam prudentiae Distinctio in proto. A Distinctiones M7 P1 Sequitur distinctio Br2 Ecce alia distinctio Br4 Distinctio est in Be Ve Item distinctio in proto in qua inferiores O1 Distinctio in proto .A. *om* M2 V1 Distinctio in proto *om* Ge .D. *pro* .A. C2 K .A. *om* A RV proto .A. postque in proto .D. P1 Hic *pro* In hac distinctione A RV

proxime subest .D., voces admissae sunt, [17] et locus prior finita gravitate repetitus est. Et in hac similiter:

F FG GFF D DC FG a G F G FFEDCFGaGF
[18] Sexta ho- ra se- dit super pute- um
C CD DCC C CC CD E D C D CCCCCFFFFF

[19] Ecce ut ascendit organum ne in ultima distinctione succineret cavens.

F FG GFF D DC FG a G F G FFEDCFGaGF
[20] Sexta ho- ra se- dit super pute- um
F FF FFF F FF FF F F F F FFFF FFFF FF

[21] Ecce quomodo admittente cantore graves voces organum suspensum tenemus in trito .F.

alia *pro* hac C_2 hanc distinctionem K M_5 distinctione in G Inferiores .... subest in hac distinctione .D. P_3 inferiore E_2 M_6 O_2 G inferiori Ar Br_2 inferioris Ge inferiores *om* P_5 inferiores voces trito .... admissae sunt K in trito P_2 proto *pro* trito M_7 trito id est .C. Lu .E. *pro* .C. Mi_1 O_2 P_1 W_1 .F. *pro* .C. O_3 .C. *om* A Lu*a* RV quae proxime fini O_1 quasi *pro* qui fini Re fini *om* F_5 proximo Lu proximi F_1 proxime *om* E_1 subest idem .D. E_1 subest id est .D. M_9 .C. *pro* .D. O_3 .B. *pro* .D. C_2 .D. *om* D K Lu*a* RV voces inferiores W_1 sunt admissae O_1 amissae F_5 Mi_1 sunt *om* Lu*a*

[17] et locus .... repetitus est *om* Br_2 V_4 finea *pro* finita Lu finit a gravitate F_5 Pi est, ubi diximus viam prudentiae M_6 G repetitus est. Veni ad docendum [15] O_1 Sicut *pro* Et Ar Ut hic *pro* Et in hac C_2 Et in hac similiter *om* A Mi_2 O_1 RV Et *om* M_2 M_4 M_5 MC in *om* Be a *pro* hac F_5 similitudine *pro* similiter M_5 W_2 similiter quae sequitur E_1 M_9 similiter id est trito C_1 similiter. Veni ad docendum Br_2

[18] *Exemplum habet post* cavens [19] Br_2 *Exemplum non habet* O_1 *Exemplum cum neumis in lineis* Br_2 *sine litt vel neumis* C_2 P_4 Ve *V org deest in* F_3 F_5 Lo_6 Lu P_3 Re V_4 W_2 *depravata in* M_2 *partim ill in* E_1 sedit super puteum *om* Lu *Quoad variationes exempli musicalis vide p. 223s*

[19] *Post* Sexta hora [18] *sequitur* Ecce quomodo .... in trito .F. [21] Sexta hora [20] Ecce ut ascendit .... cavens [19] V_1 Ecce .... puteum *om* E_2 ut *om* Ge Mi_1 O_1 Ro_1 Ecce ego ascendi organum Lu descendit *pro* ascendit Ge ergo *pro* organum Re organum ne *om* P_3 ne *om* C_2 parte *pro* distinctione Lo_6 ultima succineret parte M_4 succinere MC Pi RV succinat O_1 succineret et cavens V_4 canens K Lo_3 Lu Mi_1 Mi_2 O_2 W_1 *suprascr* id est canendo Lu cavens *om* Br_3 Ge Gt O_1 P_4 Re Wa

[20] *Exemplum habet post* trito .F. [21] Br_2 *Exemplum non habent* C_2 F_5 Ge P_5 Re Wa *V pr cum neumis in lineis* Br_2 *Exemplum sine litt vel neumis* P_4 Ve *V pr partim om* MC *V pr deest in* V_4 *V org deest in* F_3 Lo_6 Lu M_6 MC P_2 P_3 W_2 Item sexta A *Quoad variationes exempli musicalis vide p. 225*

[21] Ecce quomodo .... Venite adoremus [25] *om* P_5 Ecce .... trito .F. *om* Ge Re Wa admittente cantores quomodo M_4 cantore admittente Ar cantore graves voces admittente Be Lo_3 Mi_1 O_2 admittente cantore *om* P_3 Ve admittente *om* RV cantores Mi_2 RV graviores A Br_1 Br_2 Br_3 D Gt K M_3 M_5 M_6

c c d c a c ♭ c a G F G G
22 Victor ascendit coelos unde descenderat
G G a G G G G G F F F F G

23 Ecce ut .F. ad .G. et .a. in finem subsequitur.

24 Idem in plagali trito invenies usurpatum videlicet ut ad .c. et .d. ita .b. subsequatur, sicut ad .G. et .a. subsequitur .F. hoco modo:

e c d dedc d d c
25 Venite ad - oremus
c c c cccc b b c

Mi2 O1 O3 P1 P4 V1 G graviore MC voces *om* E2 suspensum organum A tenemus suspensum Br4 V4 habemus *pro* tenemus Lo6 M4 tenemus in trito .F. *om* MC tenemus *om* O1 .F. *om* Br1 Br3 Lo6 M4 M6 Mi1 Mi2 O1 P2 P3 Pi G .F. vel graves M3 V1 trito .F. Sexta hora [20] Br2

22 *Exemplum habet post* usurpatum [24] Br2 *Exemplum sine litt vel neumis* C2 P4 Ve *V org deest in* F3 F5 P3 V4 ascendens *pro* ascendit Ge Re unus *pro* unde W1 descendet G *Quoad variationes exempli musicalis vide p. 226*

23 Ecce .... hoc modo [24] *om* V4 ut *suprascr* id est qualiter Lu ut *om* P4 .E. *pro* .F. Lo6 Ecce ut ad .G. .... subsequitur .F. A Mi2 RV G ut .F. ad .G. .... subsequitur .F. C1 M6 subsequitur in finem E1 M9 V2 infra fine RV in finem subsequitur *om* Gt in finem *om* O2 fine A Ar Br3 Br4 K Le Lu M2 M6 Mi2 G subsequatur MC

24 Item K Lo6 M4 Ro1 W1 Idem *in marg* vel Item C1 Id idem Ge vel *pro* Idem Mi2 id est *pro* Idem F1 Inde C2 Idem ut in E1 M9 in *om* C2 plagi C1 plagis C2 plaga triti O1 invenies praesumptum ut videlicet A Mi2 RV usurpatum. Victor ascendit [22] Br2 videlicet *om* Br1 D Le M6 M7 O3 G *lineam subducit corr* Lu ut .c. et .d. vel .♭.b. subsequatur, sicut cum ad .G. et .a. in finem subsequitur .F. hoc modo E2 ut .F. ad .G. et .a. subsequitur, ita .♭. ad .c. et .d. subsequitur O1 ut *om* RV sicut ad .C. Br2 ab *pro* ad F5 et ad .D. O2 ita et .b. M4 .♭. *pro* .b. Br4 C1 C2 F1 F3 F5 Gt K Lo3 Lo6 Lu M3 M5 M6 Mi1 O3 P2 P3 Pi V1 V2 Ve W2 G .B. Br1 Le .♭. D .b. mollis Br2 P1 P4 Wa *suprascr* vel .♭. quadratum P1 .b. rotunda Br3 subsequatur .b. A Mi2 RV subsequitur *pro* subsequatur Br2 Br3 C2 Ge K M4 Re Wa subsequatur .... et .a. *om* Ve sicut .... .F. *om* O2 sicut .... subsequitur *om* F5 sicut *om* Br1 Le sicut .F. ad .G. et .a. Br3 Br4 Ge MC P1 P4 Re ad .G. et ad .a. Ar D Le Lu M6 O3 G sequitur *pro* subsequitur Le M6 O3 G subsequatur W2 subsequitur *om* Ge MC Re Wa .F. *om* E1 M9

25 *Exemplum cum neumis in lineis* Br2 *sine litt vel neumis* C2 P4 Ve *V org deest in* F3 F5 P3 V2 V4 *depravata est in* Re *Quoad variationes exempli musicalis vide p. 227*

[26] Curiosus itaque existas et in usum exercitando vertas, si symphoniam habeas satis tibi hae regulae diaphoniam dabunt.

[27] De origine autem musicae artis quia rudem lectorem vidimus in primis tacuimus, quod iam exercitato magisque scienti in finem tribuimus.

Post Veni- te ado - remus:
CF FF FGa aG FGFFEDEED K
CF FF FGa aGaGFGFFEDEED M_3 M_5 V_1
Item Ho - die scie-tis
CC CC CDE EDEDCDCCCCBCCD M_3
CC CC CDE FDEDCDCCCCCCCD M_5
CC CC CDE EDEDCDCCCCCCCD V_1
a ab a a a a a Ga GG E FG a a G GFGaG EF ED K
a ab a a a a a Ga GG E FG a GaG GFGaG EF ED M_3 M_5 V_1
Veni - te ex sultemus Do-mino iubilemus De-o saluta-ri nostro
EEF E E E E E DE DD C CDE E D DCDED CC CD K
EEF E E E E E DE DD C CDE DED DCDED CC CD M_3 M_5
EEF E E E E E DE DD C CDC DED DCDED CC CD V_1
Vides itaque quomodo subsequitur per diatessaron et discretio facta in proto .D. iungatur insimul. K M_3 M_5 V_1

26 Curiosus .... dabunt *om* G Curiosum MC Re itaque *om* Ve existas *suprascr* id est permaneas Lu existimas Re existas et in usum *om* Mi_2 usu MC in usum vertas si symphoniam exercitando satis V_1 vertas exercitando Ve exercitando *om* Lu P_4 exercitando tanto O_2 veritas *pro* vertas Gt O_2 O_3 P_2 P_3 evertas Lu P_4 convertas W_2 vertens Lo_4 O_1 si *om* F_1 F_5 O_1 Ve symphonias Lu habeas *om* M_3 habeas .... diaphoniam *om* F_5 hae tibi Br_4 tibi *om* M_7 diaphoniae *suprascr* id est consonantiae duplae suavitatis MC dabunt diaphoniam Ve dabit F_5 RV dabunt. Artis armonice cum numerorum proprotione et collatione concordia. Denique si acuta .a. habet XII et .A. gravis habet VI tenet se .... diapente consonantia. De origine *etc.* [*Vide infra Cap XX, 10*] W_2

27 *Hic tit cap XX habent* E_1 M_9 G origine *suprascr* id est natura Ge autem *om* M_5 V_4 artis musicae C_1 qui earundem *pro* quia rudem MC rudem *suprascr* novum F_1 *suprascr* id est novum Ge vidimus *pro* tacuimus P_1 quam *pro* quod Lu P_5 G *suprascr* id est per quam rem Lu quia Mi_2 O_1 Re qui Mi_1 quo Pi exercitato iam V_2 exercitato *suprascr* id est instructo Ge *suprascr* id est laborato meditato MC exercitatio Mi_2 magis quam *pro* magisque Re sitienti *pro* scienti E_1 F_5 Ge Lo_3 M_9 MC P_3 Re Ro_1 W_1 Wa fine A Ar Br_3 Br_4 Le Lo_3 M_4 MC Mi_1 O_1 O_2 P_4 Ro_1 RV in finem *om* G damus *pro* tribuimus D tribuimus *Textus Micrologi pergit in pag 1* MC tribuimus. Explicit musica Widonis Re

Apparatus Criticus ad 3

V. princ.	F	FG	GF	DEFEDC	Ar Ge Lo_3
	F	FG	GFF	D FEF	Be
	F	FG	GF	D FEDC	Br_2
	F	FG	GFF	DEFEDCC	Br_4
	F	FG	GFF	DEFE C	C_2 F_1 F_5
	F	FG	GFF	DEF DC	F_3
	F	FG	GEF	DEFEDC	K
	F	FG	GF	DEFE C	Mi_1 O_1 O_2 Ro_1
	F	FG	GFF	DEFFDC	Mi_2
	F	FG	GFF	DEFE	P_3
	F	FG	GF	FDEFEDC	P_5
	F	FG	GEF	D FEDC	V_2
	F	FG	FG	DEF D	W_1
	F	FG	GEF	DEFE C	W_2
	Ip-si		so	- - li	
V. org.	C	CD	DC	DCCCCC	Ar Ge Lo_3
	C	CD	DC	C CCCC	Br_2
	C	CD	DCC	CCCCC	Lo_6
	C	CD	DC	CECCCC	M_4
	C	CD	DCC	BCDCC	MC
	C	CD	DC	CCCC C	Mi_1
	C	CD	DCC	CCC	Mi_2 P_4
	C	CD	DC	CDCC C	O_1
	C	CD	DC	CCCC	O_2
	C	CD	CCC	CCCCCC	O_3
	C	CD	DCC	CC	P_2
	C	CD	DC	CCCCCCC	P_5
	C	CD	CD	CCCC	Ro_1
	C	CD	DCC	C CCC	V_2
	F	F	G G	F F FF	DEFEDE
	Ip-si		so-li	Ip-si so - li	E_2
	C	C	D D	C C CC	CCCCCC

Apparatus Criticus ad 5

V. princ.	F	G	GaGF	GF	A Br_3 F_1 F_2 F_5 K M_3 M_5 MC Mi_2 P_2 Ro_1 V_1 Wa
	F	G	GaG	F	E_2 Le
	F	G	aGF	GF	F_3
	F	GaG	GaGF	GF	Ge
	FG	G	GaGF	GF	Mi_1 O_2
	FG	G	GaFF	GF	P_3
	F	FG	GaGF	GF	RV
	Ser -		vo	fi - - - dem	
V. org.	C	D	DEDC	DC	A K M_3 M_5 MC Mi_2 Ro_1 V_1 Wa
	C	D	DED	C	E_2 Le
	C	D	DFDE	DC	F_1
	F	FF	F FF	FF	Ge
	CD	D	DEDC	DC	Mi_1 O_2
	C	D	EDC	DC	P_1
	F	F	F	F	P_2
	C	CD	DEDC	DC	RV

V. princ.	F	FE	D	F	FGF	Ar
	F	FE	D	FFG	F	Br4 V4
	F	F	E	FG	F	Be
	F	FE	D	FG	G	C1 K Lo6 P1 W2
	F	F	CD	FG	F	F5
	F	F	D	FG	F	Lu*a*
	F	FE	D	DG	G	M4
	F	FE	ED	FG	G	MC
	F	FED	D	FG	F	Mi1
	F	FD	DF	FG	G	O1
	F	E	D	FG	G	P2
	F	F	ED	FG	F	V2
	F	F	E	DF	GF	W1
	Ipsi		me	to - - ta		
V. org.	C	CC	C	C	CDC	Ar
	C	C	C	CD	C	Be F1 Mi2
	C	D	C	CD	C	Br3
	C	CC	C	CCD	C	Br4 V4
	C	CC	C	CC	C	Ge
	C	CC	C	CD	D	K Lo6
	C	C	C	C	D	MC P2
	C	CCC	C	CD	C	Mi1
	C	CC	D	CD	D	O1
	C	C	CC	CD	F	V2
	C	CC	C	CD	CCD	Wa

V. princ.	F	F	F	E	FG	FE	D	D	A
	F	F	E	F	G	FE	D	D	Ar Lo3
	F	F	F	E	F	FE	D	D	Be
	F	F	F	FE	FG	FE	D	D	Br1 Br2 D Le P1 P3 P5
	F	F	F	E	FG	FE	D	D	C1
	F	F	F	EF	G	FE	D	D	C2 F1 Gt M3 M5 MC Mi2 P2 Pi
	F	F	F	F	EFG	FE	D	D	E2 RV V1 W2 Wa
	F	F	F	EF	G	F	D	D	F3
	F	F	E	F	G	FE	D	D	F5
	F	F	F	EF	G	FE	D	DD	Ge
	F	F	F	E	G	FE	D	D	Lo6
	F	F	F	EF	FG	FG	D	D	Lu*a*
	F	F	F	EF	GEDE	FE	D	D	M2
	F	F	F	FE	G	FE	D	DD	M6
	F	F	F	FE	FG	FG	D	D	O3
	FFF		F	FE	G	F	D	D	V2
	F	F	F	F	G	FE	D	D	V4
	F	F	F	EF	FG	FE	D	D	W1
	F	F	F	F	EG	FE	DD	D	G
	Devoti - o - ne					com-mit - to			
V. org.	C	C	C	C	CD	CC	C	CCD	A
	C	C	C	C	D	CC	C	D	Ar Br3 Lo3 P2
	C	C	C	C	C	DC	C	D	Be
	C	C	C	CC	CD	CC	C	D	Br1 Br2 D Le O3
	C	C	C	C	CD	CC	C	D	C1
	C	C	C	CC	D	CC	C	CD	C2 K M3 M5 M6 RV V1
	C	C	C	C	CCD	CD	D	D	E2
	C	C	C	C	D	C	C	C	F1
	C	C	C	CC	D	C	C		F3
	C	C	C	C	D	CC	C	CD	Ge
	C	C	C	CC	D	CC	C	C	Gt
	C	C	C	C	C	CC	C	C	Lo6
	C	C	C	CD	CD	CC	C	D	Lu*a*
	C	C	C	CC	C	CC			M4
	C	C	C	CE	D	CE	C	C	M9
	C	C	C	C	D	CC	D	D	MC
	C	C	C	CD	D	CC	C	D	O1
	C	C	C	C	D	CC	C	C	O2
	C	D	C	CC	CE	CD	C	C	P1
	C	C	C	CC	CD	CC	C	C	P5
	C	C	C	CC	C	CC	C	C	Pi
	C	C	C	CC		C	C	D	V2
	C	C	C	C			C	D	V4
	C	C	C	C	CD	CC	CC	D	G

V. princ.	C	DF	F	F	F	F	FE	D	EEE	Ar
	C	D	CF	F	F	F	FE	D	FE	Be
	C	D	CDE	E	F	F	FE	D	EE	Br_1
	C	DF	F	E	F	F	F	DE	E	C_2
	C	D	CDF	F	F	F	FE	D	EE	D
	C	D	CD	FF	F	F	FE	D	EE	E_2
	C	D	F	F	E	F	FE	DE	E	F_3
	C	D	F	F	F	F	FE	DE	E	F_5 P_3
	C	DF	F	F	F	F	FE	D	E	Ge P_2
	C	DF	F	F	F	F	FE	D	EE	Gt
	C	D	CDF	F	F	F	FE	DE	E	K M_7 P_5
	C	D	CD	F	F	F	FE	DE	E	Le
	C	DE	F	F	F	F	FE	CD	D	Lo_8
	C	DC	CF	FF	F	F	FE	D	EE	*Lua*
	C	CF	F	F	F	F	FE	DE	E	M_2
	C	DF	F	F	F	F	FE	CD	D	M_4
	C	D	C	F	F	F	F	D	E	M_8 G
	C	D	F	F	F	F	F	E	D	MC
	E	DF	F	F	F	F	FE	DE	E	Mi_1
	C	DF	FF	F	F	F	FE	DE	E	Mi_2
	C	DF	F	F	F	F	FE	DE	EE	O_1
	C	D	C	F	F	F	FE	DE	E	O_2
	C	DC	CF	FF	F	F	FF	FD	GE	O_3
	C	D	CDEF	F	F	F	FE	DE	E	RV
	C	DF	F	F	F	F	FG	DF	E	V_2
	C	D	F	F	F	F	F	D	EE	V_4
	C	DF	F	F	F	F	FE	DF	E	W_1
	C	DF	F	F	F	F	F	FD	E	W_2
	C	D	F	F	F	F	FE	D	EE	Wa
	Homo		e - -	rat		in	Ihe-ru	-	sa - -	lem
V. org.	C	CC	C	C	C	C	CC	CC	CE	A
	C	CC	C	C	C	C	CC	CC	DE	Ar
	C	C	C	C	C	C	C	C	C	Be F_1
	C	C	CCC	C	C	C	CC	C	DE	Br_1 D
						C	CC	CC	E	
	C	CC	C	C	C	C	CC	CD	E	Br_2
	C	CC	C	C	C	C	CC	CD	C	Br_4
	C	C	CC	CC	C	C	CC	C	DE	E_2
							C	C	D	Ge
	C	CC	C	C	C	C	CC	C	DC	Gt
	C	C	CCC	C	C	C	C	CC	CE	K
	C	C	CC	C	C	C	CC	CD	E	Le
	C	CC	C	C	C	C	CC	CC	D	Lo_3
	C	CC	CC	CC	C	C	CC	D	DE	*Lua*
	C	C	C		C	C	C	D	E	M_8
	C	C	CCC	C	C	C	CC	CD	E	M_7
	C	C	C	C	C	C	C	D	E	MC
	C	C	C	C	C	C	C	C	DE	P_2
	C	C	CCC	C	C	C	CC	CC		P_5
	C	C	CCC	C	C	C	CC	CC	E	RV
	C	CC	C	C	C	C	C	CC	E	V_1

V. princ.	F	FE	D	E	Ar Br2 Gt Lu*a* Mi2 W2 G
	F	F	D	E	Be Ge
	F	FE	E	E	Br1 D E2 M7 P5
	F	F	DE	E	Br4
	F	FE	ED	D	F1
	F	F	C	DD	F3
	F	FE	CD	D	F5 K M5 V1
	F	E	DE	E	Lo3
	F	FE	D	EE	M2 MC Wa
	F	FE	DC	D	M3
	F	FE	D	F	M6
	F	FE	FE	E	Mi1 Ro1
	F	F	D	EE	O1
	F	F	E	EE	O3
	F	D	D	EE	V4
	F	FE	DE	F	W1
	Ihe -	ru -	sa -	lem	
V. org.	C	CC	CC	CDE	A
	D	D	D	E	Ar
			C	C	Be
	C	CC	D	E	Br1 E2 Lu*a* P5
	C	C	C	DE	Br2 O3
	C	C	DE	E	Br4
	C	C	CD	C	C1
	C	C	CD	D	F1
	C	C	D	E	Ge
	C	CC	C	E	Gt
	C	CC	CC	D	K M3 M5 V1
	C	C	CD	E	Lo3 P2
	D	DD	D	F	M6
	C	CC	C	DE	MC
	C	CCC	CC	C	Mi1
	C	C	D	EE	O1
	C	CC	CC	C	O2
	C	CC	C	CE	RV
	D	DD	D	E	G

Pergit apparatus criticus in p. 220

Etiam tertium exemplum aut ita Iherusalem A Ar Br1 Br4 C1 D E1 E2 F1 F5 Ge Gt K Lo6 Lu*a* M2 M3 M4 M5 M7 M9 Mi2 O3 P5 Pi V1 V2 Ve W1 Wa vel Iherusalem W2 in Iherusalem Br4 Iheru *om* A F1 F5 Gt K M3 M5 Mi2 V1 *exemplum sine litt* Ve *V org deest in* A D E2 F1 W2 *depravata est in* M4 W1 Wa

V. princ.			D	E	A F1 Gt K M3 M5 V1
	F	FE	D	EE	Ar
	F	E	D	E	Br1
	F	FF	D	EE	Br4
	F	FE	DE	E	C1 E1 M2 M4 M9 Pi W2
	F	FE	D	E	D E2 Ge Lo6 M7 P5
			D	EE	F5
	F	F	E	DE	Lu*a*
			DE	E	Mi2
	F	F	E	DE	O3
	F	FE	DF	E	V2
	F	F	D	F	W1
	Ihe	- ru	- sa	- lem	
V. org.	C	CC	C	CE	Ar
	C	CC	D	DE	Br4 Pi
	C	C	D	C	C1
	C	CC	DD	E	E1 M9 V2
	C	CC	D	E	Ge Lo6
			CD	E	Gt Mi2
			C	E	K M3 M5 V1
	C	C	C	CD	Lu*a*
	C	CC	C	E	M7 P5
	C	C	C	CE	O3

Sequitur quartum exemplum Aut ita Iherusalem *sine litt* M4

Vox principalis:

CF	F	F	D	F	CD	DCBA	CD	F	F	C	E	D	A
					CD	D	CD	F	E	C	E	D	Ar
CF	F	F	D	F	DF	DCBA	CD	F	F	C	F	D	Be
CF	E	F	D	E	ED	DCBA	CD	F	E	C	E	D	Br1
CF	F	F	D	F	CD	DCA	CD	F	E	C	E	D	Br2
CF	E	F	D	E	CD	DCBA	CD	F	E	C	E	D	Br3 E2 Gt M7 P5 V4
CF	F	F	D	E	CD	DCCA	CD	F	F	C	E	D	C1
CF	E	F	E	F	CD	DCBA	CD	F	E	C	E	D	D
CF	F	F	D	F	CD	CBA	CD	F	F	CD	E	D	E1
CDFF		F	D	E	CD	DFE	CD	F	F	C	E	D	F5
F	F	F	D	E	CD	DCA	CD	F	E	C	E	D	Ge
CF	F	F	D	E	CD	DC	CD	F	F	C	E	D	K
CF	F	F	D	E	CD	DCBA	C	F	E	C	E	D	Le
CF	F	F	D	E	C	DCA	CD	F	E	C	F	D	Lo3
CF	F	F	D	E	CD	DCA	CD	F	E	C	E	D	Lo6 Mi1 P3
C	F	F	D	E	CD	DCBA	C	DF	E	C	E	D	Lu*a*
CF	F	F	D	E	C	DCCA	D	F	E	C	E	D	M2
EF	F	F	D	E	DE	DCA	CD	F	F	E	C	D	M4
C	F	F	D	F	CD	D	CD	F	F	C	F	D	M8
CF	F	F	D	F	C	DCBA	CD	F	F	C	F	D	M9
EF	F	FFD		E	CD	CDA	CD	F	E	C	E	D	Mi2
CF	E	F	D	E	CDDDCBA		CD	F	E	C	E	D	O1
CF	F	F	D	E	CD	D	CD	F	E	C	E	D	O2
CF	F	F	D	E	CD	DCBA	CD	F	E	C	E	D	O3
CF	F	F	D	E	CD	DCA	CD	F	F	C	E	D	P1 Ro1
CF	F	F	D	E	CD	DCA	D	F	E	C	E	D	P2
CF	F	F	D	E	CD	DCBA	CD	F	E	D	E	D	Pi
CF	F	F	D	E	CD	DCD	CD	F	F	C	E	D	RV
CF	E	F	D	F	C	DCBA	CD	F	F	C	F	D	V2
CF	E	F	D	E	CD	DCA	CD	F	E	C	E	D	W1
CF	E	F	D	F	CD	DCBA	CD	F	F	C	E	D	W2
CF	F	F	D	EDCD		DCA	CD	F	E	C	E	D	Wa
C	F	F	D	F	CD	D	C	DF	E	C	E	D	G

Ve - ni ad docendum nos vi - - am pruden - ti - ae

Quoad V. org. huius exempli musicalis vide p. 222

Vox organalis:

Ve - ni	ad	docendum	nos	vi - - am	pruden - ti - ae	
CCCC C C C	CC	AΓΓA	CC C	C C	C CD	A
	ΓA	A	ΓA C	C C	C D	Ar
C C C C C	CC	AΓ A	CC C	C C	C D	Be
CC C C C C	CC	CAΓA	CC C	C C	C E	Br1
CC C C C C	CC	CBΓ	ΓA C	B Γ	BC A	Br2 M4
CC C C C C	CC	ΓBAΓ	CC C	C C	C D	Br3
CC C C C C	C		CC C	C C	C D	Br4
CC C C C C	CC	CAΓA	CC C	C C	C C	D Gt
CC C C C C	CA	ΓΓA	CC C	C CC	C D	E1
CC C C C C	CC	CAΓA	CC C	C C	C D	E2 M7 O3
C C C	CA	AΓA	CC C	C C	C D	Ge
CC C C C C	CC	AΓ	C C	C C	C D	K
CC C C C C	CC	CAΓA	C C	C C	C C	Le
CC C C A B	Γ	AAA	FA C	C C	C D	Lo3
C C C C C	CC	CAΓA	C CC	C C	C D	Lu*a*
CC C C C C	C	AΓΓA	C C	C C	C D	M2
C C C A C	AC	A	CC C	C C	C D	M8
C C C C C	C	BΓΓA	CC C	C C	D E	MC
CC C C C C	CC	AΓΓ	CC C	C C	C C	Mi1 O2
CC C C C C	CA	ΓΓA	C C	C C	C CD	Mi2
CC C C C C	CC	C A	CC C	C	C D	O1
CC C C C C	DC	AΓA	CC C	C C	C D	P1
CC C C C C	CC	AΓΓ	A C	C C	C D	P2
CC C C C C	CC	CCΓA	CC C	C C	C C	P5
CC C C C C	CC	AΓA	CC C	C C	C D	Ro1
CC C C C C	CC	CCC	CC C	C C	C CD	RV
CC C C C C	CC	AΓΓA	CC C	C C	C CD	V1
CC C C C C	C	AΓΓA	CC C	C C	C D	V2
CC C C C C	CC	A	CC C	C	C D	W1
CC C C C C	CC	A A	CC C	C	C D	W2
CC C C A	BAΓA	AΓ	CC C	C C	C D	Wa
C C C C C	CC	A	C CC	C C	C D	G

Vox principalis:

F	FG	GFF	D	DF	FG	a	G	F	G	FFEDC	FGaGF	Gt
F	FG	GFF	DEFEC	F	G	a	G	F	G	FFEDC	FGaGF	K
F	FG	GF	FD	CD	FG	a	G	F	G	FFEDC	FGaGGF	Le
F	Ga	aF	GD	FC	FG	a	G	F	G	FFEDC	FGaGF	Lo_6
F	FG	GF	D	DC	FG	a	G	F	G	FFEDC	FGaGF	A
F	FG	GFF	D	D	FG	a	G	F	F	FF DC	FGaGGF	Ar Lo_3
F	FG	GFE	DEFEDC	F	G	a	G	F	F	FF DC	FGaGF	Be
F	FG	GFF	D	DC	FG	a	G	F	F	F EDC	FGaGGF	Br_1
F	Ga	aFG	F	FC	FG	a	G	F	G	FFEDC	FGaaGF	Br_2
F	Ga	aFG	GD	DC	FG	a	G	F	G	FF DC	FGaGF	Br_3
F	Ga	aF	G	FC	FG	a	G	F	G	FFFEDC	FGaGaGGF	Br_4
F	FG	GF	D	DC	FG	a	G	F	F	F EDC	FGaGaGF	C_1
F	FG	GF	FEDC	DC	FG	a	G	F	G	FFEDC	FGaGF	D
F	FG	GG	FD	D	FG	a	G	F	G	FFEDC	FGaGGF	E_1
F	FG	GEF	D	DC	FG	a	G	F	G	FFEDC	FGaGF	E_2
F	Ga	aFG	CF	F	FG	a	G	F	G	FFEDC	FGaGF	F_1 F_5
F	FG	GF	FD	DC	FG	a	G	F	G	FFEDC	FGFFGaGF	Ge
F	FG	FG	DEFED									Lu
F	Ga	aF	GF	FC	FG	a	G	F	G	FFEDC	FGaGGF	Lu*a*
F	FG	GD	D	DC	FG	a	G	F	F	FFEDC	FGaGF	M_2
F	FG	GEF	D	DC	FG	a	G	F	G	FFEDC	FGaGaGF	M_3
F	FG	GFF	D	DC	FG	a	G	F	G	FFEDC	FGaF	M_4
F	FG	GE	FD	DC	FG	a	G	F	G	FFEDC	FGaGaGF	M_5 V_1
F	Ga	aF	GF	F	G	a	G	F	D	F		M_6
F	Ga	aFG	F	F	FG	a	G	F	G	F		M_7
F	Ga	aFG	FD	DC	FG	a	G	F	G	FF DC	FGaGGF	M_9
F	FG	GFF	DEFEDC	DC	FG	a	G	F	G	FFEDC	FGaGF	MC
F	FG	GF	D	DC	FG	a	G	F	G	F EDC	FGaGaGF	Mi_1 Ro_1
F	FG	GFF	D	DC	FG	a	G	F	G	FFEDC	FGaGaGF	Mi_2
F	FG	GF	DC	F	G	a	G	F	F	F EDC	FGaGaGGF	O_2
F	Ga	aF	GF	FC	FG	a	G	F	G	FFEDC	FGaGGF	O_3
F	FG	GFF	D	D	CFG	a	G	F	F	FFEDC	FGaGaGF	P_1
F	FG	GF	FD	F	G	a	G	F	G	F EDC	FGaGaGF	P_2
F	FG	GFF	DC	F	Ga	a	G	F	G	F EDC	FGaGaGF	P_3
F	Ga	aFG	F	F	FG	a	G	F	G	FF		P_5
F	FG	GF	DC	DC	FG	a	G	F	G	FFEDC	FGaGF	RV
F	Ga	aFG	FD	DC	FG	a	G	F	G	FFDDC	FGaG....	V_2
F	FG	GFF	DEFEC	F	G	a	GF	F	F	EDC	FGaGaGGF	V_4
F	FG	GFF	DC	D	G	a	G	F	G	F EDC	FGaGF	W_1
F	FG	GF	FDEFEDC	F	G	a	G	F	F	FFEDC	FGaGGF	W_2
F	FG	GFF	D	DC	FG	a	G	F	G	F EDC	FGaGF	Wa
F	Ga	aF	GF	F	G	a	G	F	D	F EDC	FGGGF	G

Sexta ho - - ra se - dit su - per pu-te - um

Quoad V. org. huius exempli musicalis vide p. 224

Vox organalis:

Sexta	ho - - ra			se - dit		su - per		pu-te - um				
C CD	DCC		CC	CD	C	D	C	D	CC CC	FFFFFFF	A
C CD	DCC	CCCC		D	E	D	C	D	CC CCC	CDFFFF	Ar
C CD	CC	CC	CC	DC	E	D	C	D	CC CCCC	FFFFF	Be
C DE	EC	DC	CC	CD	E	D	C	D	CC CCCC	CDEFFF	Br1
C CD	DCD	C	CC	CD	E	D	C	C	CC CCF	FFGFFF	Br2
C CD	DCC	C	C	CD	E	D	C	C	CC CC	CDEFF	Br3
C CD	DCC	CCCCCC	C	D	E	D	C	C	CC CC	CDEDEDDC	Br4
C CD	DC	C	CC	CD	EDCD		C	C	C CCC	FFFFFF	C1
C DE	ECD	C	CC	CD	E	D	C	D	CC CCC	CDEFF	D
C DE	ECD	DD	DC	CD	E	D	C	D	CC CC	CDEDDC	E1
C DE	ED	G	CC	DD	E	D	C	D	CC CCCC	CDEFF	E2
C CD	DCC	CC	C	CD	E	D	C	D	C CCC	FFFFF	F1
C CD	DC	CCCC	CC	CD	E	D	C	D	CC CCC	FFFFF	Ge
C CD	DD	CC	C	CC	C	C	D	C	DC CCC	CDEFF	Gt
C CD	DC	C	C	CD			C	D	CC BAΓ	CD F	K
C DE	ECD	CC	C	CD	E	D	C	D	CC CCC	CDEFFF	Le
C CD	DCC	CCCCC	C	D	E	D	C	C	CC CCC	FFFFFF	Lo3
C CD	DC	CC	CC	CC	E	D	C	D	CC CCC	FFF	Lo6
C DE	EC	DC	CC	CD	E	D	C	D	CC CCC	CDEFFF	Lua
C CD	DCC	C	CC	CD	E	D	C	D	CC CCC	FFFFFFF	M3
C CD	DC	CC	CC	CD	E	D	C	D	CC CCC	FFFFFFF	M5
C DE	EC	DC	C	D	E	D	C	C	C		M6
C DE	ECD	C	C	CD	E	D	C	D	C		M7
C DE	ECD	CD	AC	CD	E	D	C	D	CC AC	CDEDDF	M9
C DE	EC	DCC	DC	DC	F	D	C	D	CC CCC	FFFFFF	MC
C CD	DC	C	CC	CD	E	D	C	D	C CCC	CDEDEDC	Mi1 Ro1
C CD	DC	C	C	CD	E	D	C	D	CC CCCCC	FFFFFFF	Mi2
C CD	DC	CC	C	CD	E	D	C	D	CC CCC	CDEDEDC	O2
C DE	EC	DC	CC	CD	E	D	C	D	CC CCC	CDEFFF	O3
C CD	DCC	D	D	CCD	E	D	C	C	CC EFF	FFFFFFF	P1
F F	F	F	F	F	F	F	F	F	F FFF	FFFFF	P2
C DE	ECD	C	C	CD	E	D	C	D	CC		P5
C CD	DC	CC	CC	CD	E	D	C	D	CC CCC	FFFFF	RV
F FF	FF	FF	FF	FF	F	F	F	F	FF FFF	FFFFFFF	V1
C DE	ECD	CC	CC	CD	E	D	C	D	CC CCC	CDEDD....	V2
C CD	DCC	CC	C	D	E	D	E	D	C CCC	FFEFF	W1
C CD	DCC	C	CC	CD	E	D	C	D	C CCC	FFFFF	Wa
C DE	EC	DC	C	D	E	D	C	C	C FFF	FFFFF	G

F FG aa a GF cc cc a G FGFEF

Sexta ho-ro eo se-dit super puteum Re

V. princ.	F	FG	GFF	D	DC	FG	a	G	F	G	FFEDCFGaGaGF	A
	F	FG	GF	FDEFEC	F	G	a	G	F	G	FFEDCFGaGGF	Ar
	F	FG	GFF	D	DC	FG	a	G	F	G	FFEDCFGaGGF	Br1
	F	FG	GFF	D	DC	FG	a	G	F	F	FF DCFGaGF	Br2
	F	FG	GFF	D	D	FG	a	G	F	F	F EDCFGaGF	Br3
	F	FG	GFF	DEFEDC	F	G	a	G	F	F	FF DCFGaGaGGF	Br4
	F	FG	GFF	D	DC	FG	a	G	F	F	FFEDCFGaGaGF	C1
	F	Ga	aFG	FD	DC	FG	a	G	F	G	FF DCFGaGGF	E1
	F	FG	GF	D	DC	F	G	F	F	F	EDCFGaGF	F1
	F	FG	GF	D	DC	FG	a	G	F	F	F EDCFGaGF	F3
	F	FG	G	FD	D	CF	G	aG	F	G	FFEDCFGaGF	Gt
	F	FG	FE	FD	DC	FG	a	G	F	G	FF FGaGaGF	K
	F	FG	GFF	DEFEC	F	G	a	G	F	G	FFEDC	Lo3
	F	FG	GF	FD	DC	FG	a	G	F	G	FF DCFGaGF	Lo6
	F	FG	G	DEFEDC	F	FG	a	G	F	F	F EDCFGaGaGF	Lu
	F	FG	GF	F	DEC	FG	a	G	F	G	FFEDCFGaGGF	Lua
	F	FG	FC	FC	DC	FG	a	G	F	G	FFEDCFGaGF	M2
	F	FG	FEF	D	DC	FG	a	G	F	G	FFEDCFGaGF	M3
	F	FG	FE	FD	DC	FG	a	G	F	G	FFEDCFGaGaGF	M5
	F	FG	GF	F	DD	CF	GaG		F	G	FFEDC	M6 G
	F	FG	GF	FD	DC	FG	a	G	F	G	F	M7
	F	Ga	aFG	FD	DC	FG	a	G	F	G	FFEDCFGaGGF	M9
	F	FG	GFF	ut supra								MC
	F	FG	GF	D	DC	FG	a	G	F	G	F DCFGaGaGF	Mi1
	F	FG	GF	D	DC	FG	a	G	F	G	F EDCFGaGaGF	Mi2 Ro1
	F	FG	GFF	D	DC	FG	a	G	F	F	F	O1
	F	FG	GF	D	DC	FG	a	G	F	G	F EDCFGaGaGGF	O2
	F	FG	GF	FD	DC	FG	a	G	F	G	FFEDCFGaGGF	O3
	F	FG	GF	D	DC	FG	a	G	F	G	F	P1
	F	FG	GF	DC	F	G	a	G	F	G	F EDCFGaGaGF	P2
	F	FG	FF	DC	F	G	a	G	F	G	FFEDCFGaGaGF	P3
	F	FG	GF	D	DC	FG	a	G	F	G	FFEDCFGaGF	RV
	F	FG	GE	FD	DC	FG	a	G	F	G	FFEDCFGaGaGF	V1
	F	Ga	aFG	FD	DC	FG	a	G	F	G	FFDDCFGaGGF	V2
	F	FG	GFF	DC	F	G	a	G	F	G	F EDCFGaGF	W1
	F	FG	GF	FDEFEDC	F	G	a	G	F	F	FFEDCFGaGGF	W2
	Sexta		ho - -	ra	se -		dit		su-per		pu-te - um	
V. org.	C	CD	DC	C	CC	D	E	D	C	C	E	F1
	C	CD	DC	CC	CC	CD	E	D	C	D	CCCCCFFFFFFF	V1

V. princ.	c	c	d	c	a	c	b	c	a	G	F	G	G	A Ar Ge O_3
				vel	b	a	G							
	c	c	d	c	a	c	♭	c	a	G	F	G	G	C_1
	k	k	l	k	h	k	i	k	h	G	F	G	G	E_2
	c	c	d	c	a	c	♭	c	a	G	F	FG	G	F_3
	c	b	d	c	a	c	♭	c	a	G	F	G	G	Lo_6
	c	c	d	c	a	c	b	c	a	G	F	G	G	Lu M_2 M_4 MC
	cc	d	d	c	a	c	b	c	a	G	F	G	G	M_8 G
	c	c	d	c	a	c	a♭	c	a	G	F	G	G	P_1
	c c c d													
	c	c	d	c	a	c	♭	c	a	G	F	G	G	P_3
	c	c	a	c	a	c	b	c	a	G	F	G	G	Re
	c	c	d	c	a	c	b	c	a	G	F	FG	G	RV
	c	c	d	c	a	c	b	c	d	G	F	G	G	V_2
	c	c	d	c	a	c	c	c	a	G	F	G	G	W_1
	Fc	c	d	c	a	c	b	c	a	G	F	G	G	W_2
	Vic -	tor	as -	cendit		coe-	los	un-de		de -	scende -		rat	
V. org.	G	G	a	G	Ga	G	G	G	F	F	F	F	FG	A
	G	G	a	G	G	G	G	G	F	F	F	G	G	Ar P_2
	F	G	F	G	G	G	G	G	F	F	F	F	G	Br_2
	G	G	a	G	F	G	G	G	F	F	F	F	G	Br_4 O_2
	G	G	a	G	a	G	F	G	a	c	♭	a	G	E_1 M_9
	G	G	h	G	G	G	G	G	F	F	F	F	G	E_2
					a	G	G	G	F	F	F	F	G	Ge
	G	G	a	G	G	G	G	G	F	F	F	F	F	Gt
	GG	a	a	G	G	G	G	G	F	F	F	F	G	M_8 G
	G	G	a	G	G	G	G	G	F	F	F	F	FG	MC RV
	G	G	G	G	G	G	G	G	G	F	F	G	G	Mi_1
	G	G	G	G	G	G	G	F	F	F	F	F	G	Mi_2
	G	G	a	G	a	G	G	G	G	F	F	F	G	O_1
	G	G	a	G	G	G	GGG		F	F	F	F	F	P_1
	G	G	a	G	a	G	G	G	F	F	F	F	GGG	Re
	G	G	a	G	F	G	G	G	G	F	F	F	G	Ro_1
	G	G	a	G	a	G	F	G	a	F	F	F	G	V_2
	G	G	a	G	a	G	G	G	F	E	F	G	G	W_1

V. princ.	e	c	d	adc	d	d	c	Be
	e	c	de	dedc	d	d	c	Br1 E2 Gt Lu M7 O3
	e	c	de	dedc	cd	d	c	Br4
	e	c	de	ed	c	d	c	C1
	E	C	DE	DEDC	D	D	C	D
	e	c	d	d	ed	c	dcc	E1
	e	c	d	dec	d	d	c	Ge
	e	c	d	ded	dc	d	c	Lo6
	e	c	d	de	dc	d	dc	M2
	e	c	d	de	adc	d	c	M4
	e	c	d	e	d	c	d	M6
	e	c	d	de	d	c	dd	Re
	e	c	d	d	e	d	c	V2
	e	c	de	edd	cc	dd	c	V4
	e	c	de	dedcc	d	d	c	W2
	e	c	d	de	dc	d	de	G
	Ve	-	ni	- te	a	- -	do - - re - mus	
V. org.	c	c	c	cccc	b	b	bc	A M3 M5 RV W1
	c	c	c	cccc	♮	♮	c	Be K Lo3 P1 P2 Pi
	C	C	C	CCCC	B	B	BC	Br1 Le
	c	c	cc	cccc	c♮	♮	c	Br4
	c	c	c	c	c♮	♮♮	♮c	C1
	C	C	CC	CCCB	B	B	C	D M7
	c	b	b	b	cb	b	bbc	E1
	c	c	cc	cccb	b	b	c	E2
	c	c	c	ccc	c	c	♮♮♮c	F1
	c	c	c	ccb	b	b	c	Ge
	c	c	cc	cccc	♮	♮	c	Gt
	c	c	c	cccc	♮	b	c	Lo6
	c	c	c♮	ccc♮	♮	♮	c	Lu
	c	c	c	cc	c	b	bc	M2
	c	c	c	cc	cc♮	♮		M4
	c	c	c	c	c	c	c	M6
	c	b	b	bcbb	b	b	c	M9
	c	c	c	cccc	c	♮	c	Mi1
	c	c	c	ccccc	b	b	bc	Mi2
	c	c	c	cccc	♮	♮	♮c	O1
	c	♮	c	♮ccc	♮	♮	c	O2
	c	c	cc	ccc♮	♮	♮	c	O3
	c	♮	c	ccc♮	♮	♮	c	Ro1
	c	c	cc	cccc	c	b	♮c	W2
	c	c	c	cccc	c	c	c	Wa
	c	c	c	cc	cc	b	♮c	G

[1] CAPITULUM XX

Quomodo musica ex malleorum sonitu sit inventa

[2] Erant antiquitus instrumenta incerta et canentium multitudo, sed caeca; nullus enim hominum vocum differentias et symphoniae descriptionem poterat aliqua argumentatione colligere, [3] neque posset unquam

A 58v - Ar 5 - Be 10v - Br_1 58r - Br_2 20r - Br_3 19v - Br_4 53v - C_1 116v - C_2 66v D 87r - E_1 57r - E_2 51r - F_1 22r - F_2 57v - F_3 29v - F_5 98r - Ga 50v - Ge 25v Gt 13r - K 68v - Le 143v - Lo_3 11r - Lo_4 16r - Lo_6 104r - Lu 21v - M_1 17r - M_2 31r M_3 141v - M_4 157r - M_5 125r - M_6 10r - M_7 18r - M_9 100 - MC 1 - Mi_1 13v - Mi_2 11v O_1 9v - O_2 70v - O_3 91r - P_1 88v - P_2 142v - P_3 6v - P_4 92r - P_5 39r - Pi 24r - Po 29r Ro_1 11r - RV 114v - V_1 41r - V_2 70r - V_3 26r - V_4 16v - Ve 12v - W_1 96r - W_2 31v Wa 154v - G 23

[1] Capitulum XX *om* A Ar Be Br_1 Br_2 Br_3 Br_4 C_1 D E_1 E_2 F_2 Ga K Le Lo_3 Lo_6 Lo_7 M_1 M_2 M_4 M_6 M_7 O_1 O_2 P_1 P_4 Po RV Ve W_1 W_2 Capitulum *om* F_1 Ge Lu M_3 M_9 Mi_1 O_3 Pi V_1 V_4 *Titulum non habent* A Be C_1 C_2 E_2 Ga M_2 O_2 Po Ro_1 Ve W_1 XIX *pro* XX Lo_4 23 *pro* XX Mi_2 musica *om* MC ex malleorum sonitu *om* V_3 sono *pro* sonitu Le V_4 inventa sit E_1 M_9 V_3 sit resonare inventa M_6 reperta *pro* inventa Wa sit inventa per Platonem MC inventa. Rubrica Mi_2 *Tit* De inventione musicae Lo_4 O_1 De inventione musicae ex malleorum sonitu P_1 Quomodo Pythagoras musicam invenisset Mi_1 De origine artis musicae P_5

[2] Erant autem antiquitus Be C_2 Ve W_1 Erant autem autem antiquitus Gt Erant incerta antiquitus Wa instrumenta *suprascr* id est edificamenta MC in<certa> *suprascr* id est non MC incerta *om* Ge Lo_7 incerta quae et M_4 cantionum *pro* canentium M_5 multitudo canentium M_1 M_3 V_1 sed *om* Lo_7 multitudos ceca W_1 certa *pro* caeca Be caeca *in marg* quomodo unaquaeque consonantia differret ab alia Mi_1 enim *suprascr* id est certe MC hoc minum *pro* hominum Ge hominum *om* Lo_4 M_5 vocum *om* E_2 Ve differentiam Lu differentia *suprascr* id est separatio distantias MC sed *pro* et E_2 discretionem *pro* descriptionem Br_1 Br_4 C_2 D E_1 F_2 F_5 Ga Gt Le Mi_1 O_2 O_3 P_3 Po V_4 G descriptionem *suprascr* di<scr>e<ptionem> M_7 descriptionem *suprascr* vel discretionem C_1 *suprascr* id est discretionem Lu *in marg* discretionem Br_2 descriptione A MC RV *suprascr* per[scriptione] MC poterant Le aliquam argumentationem F_2 aliqua aut argumentatione A argumentatione *suprascr* intelligibili ratione Mi_1

[3] posset *om* V_4 P_5 posset certum aliquid de hac arte unquam Br_2 certum unquam V_4 aliquid certum Lo_4 Ve aliquod Lo_7 re *pro* arte Br_1 Ga P_4

certum aliquid de hac arte cognoscere, nisi divina tandem bonitas, quod sequitur suo nutu disponeret.

4 Cum Pythagoras quidam magnus philosophus forte iter ageret, ventum est ad fabricam in qua super unam incudem quinque mallei feriebant, 5 quorum suavem concordiam miratus philosophus accessit primumque in manuum varietate sperans vim soni ac modulationis existere, mutavit malleos. 6 Quo facto sua vis quemque secuta est. 7 Subtracto itaque uno qui dissonus erat a caeteris alios ponderavit, mirumque in modum divino

cognoscere arte V_4 agnoscere W_1 cognosci Lu cognoscere *om* P_4 tandem divina A Ar Br_1 E_1 E_2 Ga K Le Lo_7 Lu M_1 M_3 M_7 M_9 Mi_1 Mi_2 O_2 Ro_1 RV V_1 Ve W_2 tandem bonitas divina G divina *om* Be C_2 Lo_3 W_1 divina pietas tandem quod Br_3 bonitas tandem Gt tandem *suprascr* id est aliquando MC tandem *om* Po bonitas dei C_2 tandem quod sequitur, divina bonitas D quod sequitur *om* Lo_7 quam *pro* quod Lo_4 O_1 qui *pro* quod MC sequimur Lo_4 si tu *pro* suo nutu E_2 suo nutu *om* Lu Ve nutu *suprascr* id est voluntate Ge *suprascr* id est iussu MC disposuisset V_3 disponeret *suprascr* ordinaret Ge disponere. Michrologus. MC

4 Dum E_1 M_9 Phitagoras *in marg* vel Plato F_1 Plato *pro* Pythagoras A MC Mi_2 RV Pythagoras *om* Br_2 ille *pro* quidam Lo_4 magnus quidam Br_2 magnus *om* M_4 P_1 iter forte Lu forte *suprascr* id est casu MC fortiter *pro* forte iter W_1 ageret *suprascr* id est faceret MC venit Lo_4 O_1 ad quandam fabricam D ubi *pro* in qua Lo_4 super *om* V_4 incudem unam O_2 unam *om* Lo_4 W_2 incudinem MC malleoli K M_3 V_1 malleis *suprascr* id est martellis MC feriebantur E_2 feriabant W_1

5 concordiam *suprascr* consonantiam Mi_1 miratus concordiam Br_3 philosophus miratus C_1 E_1 E_2 M_9 philosophyam Mi_2 accessit *suprascr* id est appropinquavit MC primum E_2 V_4 in *om* V_4 varietate manuum E_1 M_4 M_9 manus C_2 varietatem MC varietate si speravit hanc naturam concordantium esse in malleis, sed in manibus sperans O_2 sperens MC sperans *om* Be Mi_1 vim *suprascr* id est virtutem Ge MC unisoni *pro* vim soni Wa et *pro* ac Gt V_3 modulationisque C_2 P_5 existere *suprascr* id est facere MC existere *om* Lo_4 existere estimans mutavit Mi_1 malleos mutavit O_2 W_1 mutavit *om* Br_1 malleos *suprascr* id est martellos MC malleolos Po W_2

6 suavis *pro* sua vis Br_2 C_2 F_2 F_5 O_1 Ve *corr in* sua vis Lo_4 suavitas Br_4 K Lo_3 M_5 P_4 sua quemque vis E_1 E_2 M_9 quemque sua vis W_2 queque sua vix Wa quemque *suprascr* unum malleum P_3 quoque *pro* quemque C_2 F_1 F_2 F_5 K Lo_6 M_2 M_5 *suprascr* etiam F_1 queque Ge MC Pi quemque modulatio secuta Lu quemque symphonia secuta est P_1 concordia secuta est C_2 subsecuta Lo_6 est *om* Br_1

7 uno itaque E_2 itaque *om* O_2 unus F_1 F_5 MC RV quinto *pro* uno Br_2 C_1 *in marg* vel uno C_1 uno *om* Be C_2 E_1 F_3 Gt Lo_3 Lo_4 Lo_6 M_2 M_5 M_7 M_9 O_1 P_2 P_3 P_5 Pi Po Ro_1 Ve W_1 W_2 G dissonus *suprascr* id est discordes MC dissonans Ve erat *om* Ge ac caeteris F_2 Mi_2 reliquis aliis *pro* caeteris A RV

nutu primus XII, secundus IX, tertius VIII, quartus VI, nescio quibus ponderibus appendebant.

8 Cognovit itaque in numerorum proportione et collatione musicae versari scientiam. 9 Erat enim ea constitutio in quattuor malleis, quae est modo in quattuor litteris .A.D.E.a. 10 Denique si .A. habeat XII et .D. IX, sintque quattuor ternarii pro passu, 11 habebit .A. in XII ternarios quat-

sponderavit Ve ad irumque F_2 mirum MC modum *suprascr* id est supra mensuram MC primus divino nutu D nutum *suprascr* id est iussum MC primum MC primus malleus K M_1 M_3 V_1 spoderibus Ve appendebat C_2 E_2 Lo_7 Ro_1 W_2 G

8 Cogitavit Be itaque *suprascr* id est certe MC ecollatione *pro* et collatione Mi_2 et collatione *om* Br_1 Ga collatione *suprascr* id est coadunatione MC musicam A Br_2 Ge MC P_1 P_4 RV Wa *suprascr* musicae Br_2 musicae artis Lu

9 autem *pro* enim Be C_2 Ve ista *pro* ea Ve ea *om* Br_1 D E_2 Ga Lo_6 Lo_7 M_3 Po in quattuor malleis ea constitutio P_5 quattuor *om* Mi_1 malleis *suprascr* id est martellis MC malleis .... in quattuor *om* C_2 P_4 quae in quattuor litteris est videlicet F_5 modo est Br_3 D Gt Lo_4 modo *om* Mi_1 O_1 Ve in *om* MC

10 Denique si .A. gravis (acuta .a. W_2) habet XII et .a. acuta (.A. gravis W_2) VI. tenet se acuta .a. (.a. acuta W_2) cum .A. gravi proportione quae est in arithmetica dupla, in musica autem diapason consonantia; .D. (.E. W_2) vero (*om* W_2) gravis quae est VIIII cum .E. (.D. W_2) gravi quod est VIII tenet se proportione quae est in arithmetica sesquioctava, id est epogdous (epogdotis W_2), in musica autem tonus consonantia. Item .a. acuta cum .E. gravi, sicut .D. gravis cum .A. gravi (sicut .... gravi *om* W_2) tenet se proportione quae est in arithmetica sesquitertia, in musica vero diatessaron consonantia. Item .a. acuta cum .D. gravi, sicut .E. gravis cum .A. gravi tenet se proportione quae est in arithmetica sesquialtera, in musica vero diapente consonantia. W_2 G *sed* Denique .... diapente consonantia *habet post* diaphoniam dabunt [*Cap XIX,* 26] W_2 Et si .A. habet XII et .D. IX .... G .A. denique si Ve Denique *suprascr* id est certe MC .a. P_3 Wa habeat .A. F_5 habet Ar Br_1 D Ga Gt K M_1 M_3 Le Po V_1 W_1 G XII et *om* F_3 et *om* D Lu M_1 M_3 Po V_1 W_2 sint Be C_2 F_1 F_2 F_3 Ge Lo_3 Lo_6 M_2 MC O_1 P_2 P_3 P_4 Pi Ro_1 RV Wa sunt Lo_7 M_7 et cum sint Ar et sint C_1 sintque *om* F_5 G pro passu quaternarii F_5 quaternarii *pro* quattuor ternarii Br_3 F_1 F_2 F_3 Ge Lo_6 Lo_7 M_2 M_5 M_7 MC O_1 O_3 P_2 P_3 P_4 Pi RV Wa *suprascr* vel quattuor ternarii M_2 quaterni Be C_2 quaternario F_2 quattuor *om* A Br_4 Lo_4 Mi_2 P_1 Ve G ternarium Le pro passus ternarii Lo_4 ternarii tres A pro passibus A K Lo_7 M_1 M_3 M_4 M_5 MC Mi_2 O_2 RV V_1 in propassu Br_1 Br_3 D E_1 Ga Gt M_6 M_7 M_9 O_3 P_5 V_3 W_2 *suprascr* vel [propassu]s Gt pro faciendo passu Ar propassus M_2 G pro *om* F_2 P_4 11 et habebit M_7 .A. habebit Lo_4 habebit in .A. P_5 .a. *pro* .A. Br_2 .A. *om* Ve in *om* F_2 ternarios .... IX *om* P_4 .d. *pro* .D. Br_2 IX in .D. E_1 M_9 in *om* F_2 Ge VIII *pro* IX Lo_6 ternarios *om* F_2 ternarios

tuor, et .D. in IX ternarios tres. Ecce diatessaron. [12] Rursus cum habeat .A. XII, si .E. teneat VIII, quaternarios passus tres habebit .A., duos vero .E., et diapente patet. [13] Sint iterum XII in .A. et VI in alteram .a., senarius medietas est duodenarii, sicut .a. acuta alterius .A. medietate colligitur. Adest ergo diapason. [14] Ita ipsa .A. ad .D. diatessaron, ad .E. diapente, alteri vero .a. diapason reddit. [15] .D. quoque ad .E. tonum, ad

passus tres Be quattuor *pro* tres Le tres *om* F_1 F_5 tres et ecce Br_1 F_3 Ga Gt P_5 Ecce diatessaron *om* G diatessaron *suprascr* id est quaternarios MC

12 Rursus *suprascr* id est iterum MC Rursum Mi_2 V_3 Rursusque P_5 W_1 Rursus si cum A Rursus aut cum M_2 cum *suprascr* id est quando MC habebit M_4 .A. habeat Lu Ve .a. *pro* .A. O_2 XII .... habebit .A. *om* RV duos *pro* XII V_4 et *pro* si Le G si *om* Ge .D. *pro* .E. G teneat .E. Br_3 habeat *pro* teneat Lo_6 IX *pro* VIII G VIII et sint quaternarii propassu Ve octo id est quaternarios duos C_1 tres quaternarios passus Ar Lo_3 O_2 Ro_1 tres passus M_6 O_3 passus *om* Lo_7 P_5 II^{os} passos habebit .A. ad .D. diatessaron ad .E. vero diapente patet MC tenebit *pro* habebit Ar habebit non duos .E. P_4 et duos vero Ge .E. vero duos G duo M_4 duos *om* A vero *om* M_4 et *om* A diapason *pro* diapente Po patet *suprascr* id est manifestet MC

13 Sunt Lo_7 M_7 igitur *pro* iterum F_1 F_2 F_5 Le XII *om* F_5 XII .A. K altera A Ar Br_4 C_1 E_1 E_2 Ge Lo_3 Lo_4 M_4 M_6 M_9 MC Mi_1 O_1 O_2 P_2 P_3 RV V_3 G altero Ve .a. *in marg* ternarios II passos habebit MC senarius *suprascr* id est sex MC sextarius *pro* senarius V_4 senarius ..... .A. *om* E_2 senarius namque medietas Ge senarius vero medietas P_3 est medietas Lo_7 M_5 M_6 est *om* O_1 XII *pro* duodenarii Lo_3 XII denarii MC duodenarii et dupla proportio liquet inter .a. acuta et alteram .A. Ve et sicut .a. P_1 sicut .... Ita ipsa *om* Ge sic *pro* sicut V_4 sicut *om* F_5 sicut et .a. Br_3 sicut autem .a. Lo_4 acutam Be F_1 F_3 M_2 P_2 Wa acutum A acuta *om* F_5 ad alteram *pro* alterius Lo_3 O_2 Ro_1 .A. *om* Br_4 F_1 V_4 colligit medietatem alterius .A. C_1 colligitur medietate E_1 medietatem colligit Lu medietate .... ipsa A *om* F_1 F_2 F_3 F_5 Wa medietate .... Ita *om* C_2 medietate .... ergo *om* Lo_3 O_2 Ro_1 medietate colligitur *om* Be Gt Lo_4 Lo_6 M_2 O_1 P_2 P_4 Pi medietate *om* F_2 Adest *suprascr* id est praesto est MC Est ergo .A. dyapason Ar Adest ergo diapason *om* Be C_1 Gt Lo_4 Lo_6 Lo_7 M_2 O_1 P_1 Ve W_1 igitur M_9 ergo *om* W_2 diapason *suprascr* id est octo MC diapason ita. Ipsa Lu Ro_1

14 Ipsa itaque Ve Cum igitur *pro* Ita A Br_1 Br_3 Br_4 D E_1 E_2 Le M_1 M_3 M_4 M_5 M_7 M_9 MC Mi_1 Mi_2 P_5 Po RV V_1 V_3 V_4 W_2 Cum *suprascr* id est quando MC igitur *suprascr* id est certe MC Cum ergo Ga O_3 Ita *om* C_2 ipsi C_2 ipsa *om* M_4 M_5 MC Mi_2 P_5 V_1 V_4 diatessaron *suprascr* id est quatuor MC .E. vero diapente Lo_4 O_1 diapente *suprascr* id est quinque MC diapente .... ad .E. *om* Ve ad alteram *pro* alteri O_2 ad alterum C_1 Lo_3 Ro_1 ad alteri Ge altera C_2 K MC V_4 alterius Mi_1 Po diapason *suprascr* id est VIII MC reddat A RV

15 vero *pro* quoque Lo_6 .F. *pro* .E. F_2 utrumque *suprascr* id est hoc et

utrumque .A.a. diatessaron et diapente sonat. [16] Et .E. etiam ad .D. tonum, utrique .A.a. diapente vel diatessaron mandat; [17] .a. vero acuta cum .A. diapason, cum .D. diapente, cum .E. diatessaron sonat. [18] Quae cuncta in supradictis numeris curiosus perscrutator inveniet.

illud MC .A. *om* F_5 .A.a. *om* Br_1 diatessaron . . . . .A.a. *om* M_7 diapente et diatessaron Lo_6 Lu Po diapente vel diatessaron Ar M_5 O_2 P_5 V_3 diatessaron diapenteque Ve aut *pro* et M_8 G vel *pro* et F_3 et *om* F_5 V_4 diatessaron *suprascr* id est VIII — diapente *suprascr* id est quinque MC mandat *pro* sonat Lo_6 O_2 V_3

16 Et . . . . mandat *om* V_3 Et .E. *om* Lo_7 Et *om* K Lu M_1 M_3 M_4 P_4 P_5 Ro_1 V_1 .E. *om* Po etiam *om* F_5 Lo_4 ad *om* A Be C_2 F_1 F_3 F_5 Ge Gt Lo_3 Lo_7 M_2 M_3 M_4 MC Mi_2 P_2 P_3 P_4 P_5 Pi Ro_1 V_1 Ve Wa .D. *om* Po tono A Be C_2 F_1 F_3 F_5 Lo_3 Lo_7 MC Mi_2 P_2 P_3 P_4 Pi Ve tonum *om* F_2 tonum et utrique Mi_1 utroque Be C_2 F_1 F_2 F_3 P_2 P_3 Pi W_1 ad utrumque K Lo_4 Lu O_1 utrique *suprascr* ad utrumque C_1 *suprascr* id est ambobus MC .a.A. Wa diapente *suprascr* id est V — diatessaron *suprascr* id est IIII^{or} MC diatessaron vel diapente Mi_2 P_2 diatessaron et diapente Lo_4 et *pro* vel Br_3 Br_4 C_1 F_5 K Lo_6 Lu M_2 O_1 Po V_4 Ve W_1 vel et E_2 mandat *suprascr* vel sonat C_1 *suprascr* id est tradat MC mandat *om* Lo_6

17 .A. vero gravis cum acuta .a. diapason, cum .D. diatessaron, cum .E. diapente. .a. vero acuta Ge .A. *pro* .a. Lo_7 Wa vero *om* Ga acutum A Mi_2 acuta *om* Lo_7 cum altera .A. Lo_4 cum *om* F_5 .a. *pro* .A. F_5 Lo_7 Wa .d. *pro* .A. F_5 .A.a. A .A. gravi C_1 E_2 K Lo_6 Lu M_7 M_9 grave MC gravis Ge P_3 diapente *pro* diapason V_4 diatessaron *pro* diapason F_5 diapason *suprascr* id est VIII° — diapente *suprascr* id est V — diatessaron *suprascr* id est IIII^{or} MC cum .D. diapente, cum .A. diapason Po cum .A. diapres .D. diapente Mi_2 diapason *pro* diapente V_4 diapente et diapason F_5 et cum .E. E_2 cum .E. diatessaron *om* F_5

18 Quae . . . . inveniet *om* Mi_1 Quae in supradictis numeris cuncta Mi_2 omnia *pro* cuncta Lo_4 M_9 P_5 W_1 cunctis MC cuncta *om* Be Br_3 Br_4 C_1 C_2 F_3 Ge Gt Lo_3 Lo_6 Lu M_2 O_1 O_2 P_2 P_4 Pi Ro_1 V_4 Ve Wa numeris supradictis A supradictis curiosus perscrutator inveniet numeris Po suprascriptis *pro* supradictis V_4 numeris id idem curiosus F_1 F_2 F_3 Ge M_5 Wa idem curiosus P_1 P_2 P_3 P_4 itidem curiosus A F_5 Mi_2 ut idem curiosus RV numeris sunt curiosus Lu numeris sunt ea idem curiosus C_1 curiosus *suprascr* id est studiosus Ge MC idem perscrutator curiosus Br_2 curiosus *om* Lo_6 scrutator V_4 perscrutator *suprascr* id est inquisitor Ge *suprascr* id est inquirator MC id idem perscrutator M_2 Pi ibidem perscrutator Lo_6 perscrutator itidem inveniet K M_1 M_4 V_1 perscrutator id idem M_3 invenit Be Br_3 C_1 Le Lo_3 Lo_6 M_2 M_5 P_2 P_3 P_4 P_5 Pi Ro_1 W_1 inveniat F_1 F_2 F_5 invenies Ge invenire poterit Lo_4 inveniet A D E a Br_2 XII IX VIII VI inveniet. *Sequitur parva figura:* .A. (*suprascr* XII) diatessaron III. III. III. III. Quattuor ternarii ad opus diatessaron usque ad .D. (*suprascr* VIIII) diapente III. III. III. Tres ternarii ad opus diapente usque ad .E. (*suprascr* VIII) .a. (*suprascr* VI) Diapason *inter* .A. *et* .a. C_1

19 Hinc enim incipiens Boetius panditor huius artis, multam miramque et difficillimam huius artis cum numerorum proportione concordiam demonstravit.

20 Quid plura? Per supradictas species voces ordinans monochordum primus ille Pythagoras composuit, 21 in quo quia non est lascivia sed diligenter aperta artis notitia, sapientibus in commune placuit, 22 atque usque in hunc diem ars paulatim crescendo convaluit, ipso doctore semper humanas tenebras illustrante, cuius summa sapientia per cuncta viget saecula. Amen.

19 enim *om* Mi1 cipiens Br3 inspiciens Lo7 Boetius incipiens E2 P1 panditor *suprascr* id est aperiator MC pandit *pro* panditor A Le Mi2 P1 RV Wa huius artis panditor M6 huius rei *suprascr* id est artis panditor Br4 huius artis *om* A Mi2 RV multam .... huius artis *om* M4 multam .... difficillimam *om* Po multa MC Mi2 Wa multum F1 F5 multamque miramque Br1 multumque miram F3 miram multamque Lo4 miram C2 miraque et difficillima C1 Mi2 difficillima *suprascr* id est operiosa MC difficilem Lo6 huius artis *om* Br4 Lo4 O2 P1 V4 Wa artis *om* M5 artis peritiam P3 concordiam cum numerorum proportione demonstravit G in *pro* cum Lo4 proportio F5 proportione *om* Ge concordium Mi2 RV concordiam *om* MC concordavit *pro* concordiam demonstravit C1 F1 F2 F3 F5 Lo6 P3 Pi monstravit W2 monstrat Lu demonstravit *om* A Ge Mi2 P1 RV Wa *del* MC

20 quam plures per F2 species *suprascr* id est singules MC voces ordinans *om* G voces *om* Lo4 Lu voces .... sapientibus *del* MC monochordo Mi2 ordinans Pythagoras ille primus monochordum O2 primum Ge ille *om* Lu ille philosophus *suprascr* scilicet Pythagoras C1 Pythagoras ille Br4 Plato *pro* Pythagoras A Mi2 Pythagoras et Plato P2 Pythagoras vel Plato F1 F2 F5 Phytagoras Plato F3 Pythagoras IIII^{or} nervorum composuit Br3 composuit Pythagoras Br2

21 Quod monochordum *pro* in quo O1 Quod *pro* in quo Lo4 quia *om* Lo4 P1 P2 P3 ex *pro* est F1 F2 F3 F5 Ge K Lo4 Lo6 M1 M2 M3 M4 O1 O2 P1 P2 P3 P4 Pi V1 Wa ex non P3 Pi est *om* C1 lascivia *suprascr* delectatione Br2 lasciva Le G sed apta diligenti artis est notitia K diligenter *om* Po apta *pro* aperta Ga repperta C1 artis aperta E1 M9 aperta *om* Lo4 O1 artis *om* F3 notitiam O1 notitia *om* M4 complacuit Gt Mi2 P1 RV

22 usque *om* W2 hanc F3 K Lo6 M1 M3 M4 RV V1 diem hunc Lo7 ars *om* Lo4 invaluit G doctores F2 F5 auctore K M1 M3 M4 M5 V1 doctore .... tene[bras] *del* MC super *pro* semper V3 in humanas Mi1 tenebras humanas V1 illustrante tenebras Lo4 cuius summa sapientia *del* MC sapientia *om* M4 viget per cuncta V4 viget per saecula saeculorum Lo4 viget in saecula Wa viget saecula. deo gracias. Amen E1 M9 Amen *om* Be Br1 Br3 C1 D E2 F3 Ga Gt Le Lo3 M7 P3 Ro1

[23] <*Explicit Micrologus, id est brevis sermo in musica*>

23 Explicuit M_2 Pi vel *pro* id est Br_2 in musica id est brevis sermo F_3 in musica *om* Br_4 K M_3 M_4 V_1 sermo Guidonis. K sermo Guidonis peritissimi musici et venerabilis monachi M_1 M_3 M_4 V_1 musicam A C_1 Explicit .... musica *in marg manu post* D musica editus a domno Guidone peritissimo musico. F_1 F_3 P_3 editus a domno Guidone musico peritissimo. C_2 editus a domno VVidoni monacho. P_4 editus a domno Guidone venerabili et peritissimo musico Br_4 editus a domno Widone peritissimo musico ac venerabili. M_2 editus a domno Guidone peritissimo musico et venerabili musico. Pi editus a domno Guidone peritissimo musico et venerabili monacho. Lu editus a domno Guidone musico peritissimo et venerabili monacho. G editus a domno Guidone peritissimo musico et venerabili monacho directus ad Theodaldum (Teotaldum M_5) Retiane (Reatine P_2) Civitatis episcopum M_5 P_2 *Explicit non habent* Be Br_1 F_5 Ga Gt Le Lo_7 M_7 Mi_1 Mi_2 O_1 O_2 O_3 Po Ro_1 RV V_3 V_4 Ve W_1 W_2 Explicit. Br_3 Hic explicit E_2 Explicit Micrologus. Ge MC Finit Micrologus. Ar Finit liber Michrologus. Lo_3 Explicit liber primus. E_1 M_9 Explicit Micrologus Guidonis Monachi de musica. F_2 Explicit Micrologus Guidonis de arte musica. Lo_6 Explicit Micrologus Guidonis in planam musicam. Lo_4 Explicit Micrologus de musica editus a domno Guidone feliciter. P_1 Explicit Micrologus Guidonis optimi musici quomodo de arithmetica procedit musica. M_6 Explicit Micrologus in musicam domni guidonis peritissimi musici qui floruit in italiam anno domini m. tricesimo quarto. P_5 Explicit ars musice Guidonis quam scripsit don Johannes franciscus praeotonus papiensis et monachus venerabilis cenobii sancti sisti placen <.... ? ....> secundo martii. Wa

---

23 Dubium est auctorem ipsum haec verba in fine operis addidisse.

INITIA CANTUUM LITURGICUM QUAE INVENIUNTUR IN TRACTATU GUIDONIS

Ad te levavi (Intr.) 176

Diffusa est gratia (Comm.) 137

Homo erat in Jerusalem (Ant.) 211

Ipsi soli (Ant.) 209

Linguam refrenans temperet (H.) [1]) 192

Miserere mei Deus (Ant.) 198

Primum quaerite 151

Sancte Johannes 189
Sexta hora sedit 212
Summi regis 110

Tertia dies est (Ant.) 141

Veni ad docendum [2]) 211
Venite adoremus (Inv.) 213
Victor ascendit (Seq.) [3]) 213

[1]) Ex hymno: Iam lucis orto sidere
[2]) Ex Ant.: O Sapientia
[3]) Ex Seq.: Rex omnipotens

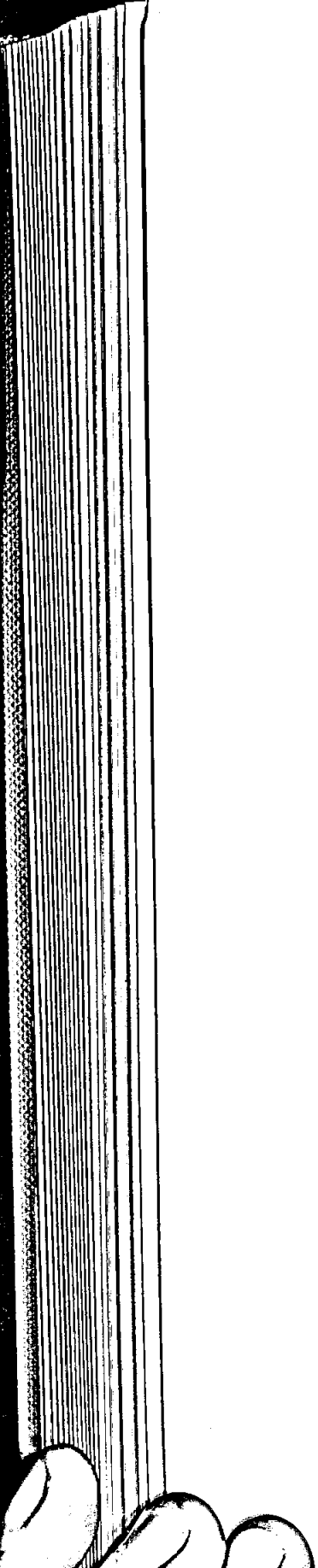

INDEX CODICUM [1])

Bibliotheca	*Signatura*	*Pagina libri*
Admont	494	see Rochester
Amsterdam	Un. Libr. I. B. 50	16
Arlon-St. Hubert	State Archives	4, 7, 74
Bamberg	Lit. 160	15, 26, 39
Basle	F. IX 36	14, 38
Berlin	Lat. q. 106	15, 40, 66
Berlin	State Libr. Ms. lat. oct. 256	4, 18, 24, 52, 55, 74
Bern	56	8, 41, 55
Bern	A. 91. 21.	4, 74
Brussels	Royal Libr. 10078-95	9, 41, 49, 50, 56
Brussels	Royal Libr. 10159	6, 74
Brussels	Royal Libr. 10162-66	6, 74
Brussels	Royal Libr. 11494-11513	21
Brussels	Royal Libr. II 259	32
Brussels	Royal Libr. II 426	7, 74
Brussels	Royal Libr. II 784	6, 74
Brussels	Royal Libr. II 4141	7, 15, 35, 39, 74
Cambridge	Trinity Coll. 944	7, 11, 12, 14, 15, 20, 23, 39, 41, 45, 46, 47, 48, 54, 55, 56, 58, 61, 62, 68, 71, 74
Cambridge	Trinity Coll. 1441	10, 33, 47, 49, 74
Cologny (Genève)	Ms. Micrologus (formerly Ms. Phillipps 18845)	see Genève
Darmstadt	1988 St. James Abbey Liège	6, 12, 74
Darmstadt	2663	29
Durham	Cathedral Ms. Hunter 100	3, 9, 12, 14, 41, 55, 58, 74
Durham	Ms. B. II. 11	3, 9, 12, 13, 41, 54, 55, 58, 74
Erfurt	Bibl. Amplon. 93	14, 34, 35, 38, 39, 40, 66, 74
Erfurt	Bibl. Amplon. 94	14, 16, 39, 74
Florence	Bibl. Laur. Ashb. 1051	5, 7, 15, 17, 18, 24, 39, 74
Florence	Bibl. Laur. Plut. 29. 48	5, 17, 24, 52, 55, 64, 74
Florence	Bibl. Naz. Magl. XIX, 36	3, 19, 74
Florence	Bibl. Nat. Conv. Sopp. F. III 565	7, 8, 10, 16, 19, 23, 45, 47, 62, 63, 68, 71, 74
Florence	Bibl. Ricc. 652	3, 19, 74
Gand	Univ. Libr. 70 (71)	9, 20, 23, 42, 45, 62, 71, 74
Genève	Bibl. Bodmer Cologny (formerly Phillipps Ms. 18845)	3, 5, 9, 10, 15, 18, 20, 23, 39, 45, 47, 49, 62, 68, 71, 74

[1]) Index tantum refert ad *Praefationem* et *Introductionem* (p. 3-76)

Göttingen	Niedersäks. Staats- und Univ. Bibl. Ms. Philos 83	25, 74
Göttingen	Niedersäks. Staats- und Univ. Bibl. Ms. Philos 84	24, 74
Karlsruhe	504	25, 50, 74
Karlsruhe	505	14, 15, 38, 39
Leipzig	Bibl. Univ. 79	15, 39
Leipzig	Bibl. Univ. 431	3, 26, 47, 74
Leipzig	Bibl. Univ. 1492	9, 10, 20, 23, 45, 47, 62, 68, 71
Leyden	Univ. Libr. B.P.L. 194	10, 11, 34, 47, 74
London	B. M. Add. 4912	31, 34, 74
London	B. M. Add. 4915	27, 74
London	B. M. Add. 10355	27, 74
London	B. M. Add. 17808	27, 74
London	B. M. Add. 21455	61
London	B. M. Arund. 130	33, 62, 74
London	B. M. Arund. 339	30, 35, 36, 74
London	B. M. Harl. 281	28, 74
London	B. M. Harl. 978	32
London	B. M. Harl. 3199	29, 74
London	B.M. Lansd. 763	10, 31, 34, 61, 62, 74
Madriti	B. N. 91 (A. 101)	9, 12, 14, 41, 55, 58, 74
Milano	B. Ambr. D 5 inf.	42, 49, 54, 75
Milano	B. Ambr. D 455 inf.	43, 75
Milano	B. Ambr. M 17 sup.	8, 9, 12, 14, 20, 40, 48, 54, 55, 56, 58, 61, 75
Monte Cassino	318	7, 8, 10, 23, 30, 40, 45, 47, 50, 62, 63, 68, 71, 75
Munich	Clm. 2599	16, 20
Munich	Clm. 4622	38, 75
Munich	Clm. 5539	36, 75
Munich	Clm. 6364	31, 35, 36
Munich	Clm. 9921	26, 34, 74
Munich	Clm. 13021	31, 35, 36, 75
Munich	Clm. 14523	37, 44, 63, 75
Munich	Clm. 14649	43, 49
Munich	Clm. 14663	38, 75
Munich	Clm. 14965a	8, 25, 38, 50, 75
Munich	Clm. 14965b	15, 16, 25, 34, 35, 39, 40, 50, 66
Munich	Clm. 19421	15, 16, 31, 34, 35, 36, 39, 74
Munich	Clm. 19489	43
Munich	Clm. 23577	43
Munich	Clm. 24809	15, 39
Munich	Univ. Libr. 8°. 375 (= Cim 13)	3, 14, 15, 16, 35, 38, 66, 75

Oxford	Balliol. Coll. 173	10, 11, 23, 27, 45, 46, 62, 68, 71, 75
Oxford	Bodl. Lat. lit. b 7	15, 39
Oxford	Bodl. Libr. 613	3, 9, 41, 48, 61, 75
Oxford	Bodl. Miscell. Lyell 57	43
Oxford	Bodl. Rawl. C 270	8, 9, 14, 15, 39, 41, 51, 54, 55, 56, 61
Oxford	St. Johns Coll. 150	37, 44, 63, 75
Oxford	St. Johns Coll. 188	8, 9, 10, 20, 23, 44, 47, 62, 68, 71, 75
Paris	B. N. lat. 2627	3, 9, 12, 14, 41, 54, 55, 58, 75
Paris	B. N. lat. 7211	11, 23, 25, 43, 48, 75
Paris	B. N. lat. 7211A	21
Paris	B. N. lat. 7369	5, 18, 24, 52, 55, 62
Paris	B. N. lat. 7461	5, 18, 52, 55, 62, 75
Paris	B. N. lat. 10508	50, 75
Paris	B. N. lat. 10509	5, 8, 9, 12, 14, 18, 21, 41, 52, 53, 54, 58, 61, 75
Paris	B. N. lat. 16664	56, 75
Phillipps Ms.	12145	9, 12, 14, 41, 54, 55, 58
Pistoia	Bibl. Cap. 100	59, 75
Pommersfelden	Libr. Schönborn 2915	3, 59, 75
Rein	XXIV (Libr. of the Cist. Abbey near Graz)	60, 75
Rochester N.Y.	Sibley Mus. Libr. of the Eastman school of music M.L. 92 (formerly Admont 494)	4
Rochester N.Y.	Eastman Music. acc. 149667	16
Rome	Bibl. Vat. lat. 5129	32
Rome	Bibl. Vat. lat. 9496	11, 49
Rome	Bibl. Vat. Reg. lat. 577	4
Rome	Bibl. Vat. Reg. lat. 597	63
Rome	Bibl. Vat. Reg. lat. 598	9, 10, 20, 23, 45, 47, 62, 68, 71
Rome	Bibl. Vat. Reg. lat. 1005	16, 38
Rome	Bibl. Vat. Reg. lat. 1146	9, 32, 41, 48, 54, 60, 75
Rome	Bibl. Vat. Reg. lat. 1616	60, 75
Rome	Bibl. Vat. Pal. 957	16, 38, 63
Rome	Bibl. Vat. Pal. 1346	14, 15, 16, 38, 39
Rome	Bibl. Vat. Pal. 1377	9, 41, 56
Rome	Bibl. Vallic B 81	9, 10, 20, 23, 37, 44, 45, 47, 51, 52, 62, 68, 71, 75
Utrecht	Univ. Libr. 406	17, 64, 75
Verona	Bibl. Capit. Ms. 264	66, 75
Vienna	Nat. Bibl. (Cpv.) 51	64, 75
Vienna	Nat. Bibl. (Cpv.) 787	15, 16, 39, 65, 75
Vienna	Nat. Bibl. (Cpv.) 2502	65, 75
Vienna	Nat. Bibl. (Cpv.) 2503	65, 75

Vienna	Nat. Bibl. P 4530	15
Vienna	Nat. Bibl. (Cpv.) 4774	15, 40, 65, 75
Washington	Libr. of Congres ML. 171 J. 6	9, 10, 20, 23, 45, 47, 62, 68, 75
Wolfenbüttel	4. 11. Aug. 4°	67, 75
Wolfenbüttel	Gud. lat. 8°. 334	15, 39, 67, 75
Wolfenbüttel	Helmst. 1050	62, 67, 75

INDEX NOMINUM

Abdo, 12, 13
Aegidius Carlerius, 21
Aegidius de Murino, 69
Agatha, 53
Alexandrinus de Villa Dei, 45
Almagestus Sapiens, 46
Ambrosius, 13, 170, 172
Antonius de Aggere St. Martini, 20, 22
Archimedes, 39
Aribo, 4, 6, 12, 20, 34, 35, 38
Aristoteles, 46
Asclepiades, 160
Augustus, 32, 70
Aurelianus, 18, 45, 46, 50

Bannister, E. M., 60
Bartha, D. von, 57
Beda, 13, 44
Benedictus, 21, 53, 54
Bernardus, S., 29, 32, 56
Berno, 4, 6, 8, 16, 25, 40, 47, 61, 67
Bodmer, Dr. Martin, 3, 23, 25
Boetius, 7, 8, 9, 12, 14, 18, 21, 29, 36, 37, 43, 46, 49, 52, 58, 62, 112, 233
Bonifacius, 12
Bonus, 12
Bresslau, H., 25, 25n
Burney, Ch., 31

Cassiodorus, 46, 50
Chilston, 33
Clio, 7
Contius, Antonius, 40
Coopersmith, Dr. J. M., 3
Cornelius, 157
Coussemaker, E. de, *passim*

Damasus, 13
Dardanus, 13, 37, 46, 50
David, 161
Debora, 13
Dionisius, 12
Dick, A., 50
Donatus, 83

Dijk, S. J. P. van, 3

Ebrulfus, S. 51
Eitner, R., 57
Euclides, 45

Fage, A. De La, 7, 8, 9, 11, 16, 17, 19, 40, 41, 48, 49, 50, 52, 53, 54, 55, 58, 60, 62
Fernandus, 17, 22
Ferretti O.S.B., P. M., 46
Franco, 43
Friedlein, G., 62
Frutolfus, 7, 8, 16, 25n, 34, 35, 42, 46, 47, 49 121n
Fulbertus Carnotensis, 14
Fulgentius, 14, 38

Gandsar, Roger, 13
Gaudentius, 46
Georgius, 68
Gerbert, M., *passim*
Gerlandus, 65
Glareanus, 38
Goffinet S.J., H., 7
Graham, Miss, 3
Gregorius, 6, 32, 53, 207
Guido Aretinus, *passim*
Guido Augensis, 31, 60, 78, 80
Guido iunior, 31
Guido maior, 31, 32
Guido de St. Mauro, 11, 32, 62, 78, 162
Guido minor, 32

Halm, C., 36
Handschin, J., 3
Hawkins, Sir John, 27, 31
Helpericus, 13
Helssig, R., 26
Herimannus Suevus, 26
Hermannus Contractus, 15, 39
Hieronymus, 13, 37, 46, 50, 59
Hieronymus Meius, 44
Hrabanus Maurus, 37
Hucbald, 10

Hugo von Reutlingen, 20
Hyginus, 26

Isidorus Hispalesis, 13, 18, 32, 46, 48, 65

Jacobus, 15, 39
Jeremias, 13
Johannes Affligemensis, 14, 16, 17, 38, 39, 60, 64, 65
Johannes de Anglia, 69
Johannes Franciscus Praeotonus, 68, 69, 70, 71, 234
Johannes frater, 10
Johannes de Garlandia, 69
Johannes de Grocheo, 29
Johannes Hispalensis, 46
Johannes Hollandrinus, 57
Johannes de Muris, 18, 20, 21, 32, 33, 60, 61, 68, 70
Johannes Octobius, 19
Johannes de Sacro-Bosco, 45, 62
Johannes Sanctus, 189, 190, 191
Johannes Torkesey, 33

Keinz, F., 36

Langer, 28
Lazarus, 54

Maas, Chr. J., 3
Marchetus de Padua, 43, 60, 68
Maria, 53, 54, 56
Martianus Capella, 25, 50
Martinus, 28
Meech, S. B., 33
Meibomius, M., 24
Mercurius, 50
Mettenleiter, D., 15, 16, 36, 40
Meyer, G., 36
Meyer, W., 24
Michaël, 6, 7, 8, 9, 11, 16, 18, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 31, 36, 37, 39, 40, 42, 44, 45, 47, 49, 51, 52, 59, 63, 65, 67, 71
Michaël Archangelus, 110, 111, 112
Moises, 21
Morin, G., 80

Notkerus, 26

Oddo, 5, 6, 12, 16, 17, 20, 22, 24, 27, 28, 34, 40, 42, 44, 47, 49, 52, 59, 61, 62, 64, 65, 66
Ovidius, 46

Paulus, 6, 53
Percy, Henry, 33
Petronius, 12
Petrus de Cruce, 29
Petrus, frater, 70
Petrus, S., 53, 66, 82
Phaebus, 7
Phillipotus, Andreas, 19
Philippus Archiep. meld., 46
Philippus de Caserta, 69
Philippus de Vitriaco, 18, 32
Piligrinus, 47
Pinellus, 44
Plato, 229, 233
Power, Lyonel, 33
Prudentius, 13
Ptholomeus, 66, 87
Pythagoras, 21, 31, 70, 229, 233

Ramis, 19
Reaney, G., 3
Regino Prumiensis, 48
Robertus I, 43
Robertus frater, 10
Robertus Grossetestus, 46
Robertus de Losinga, 12
Rohloff, E., 29
Rollendorff, Bernardus, 24

Salomon, 31
Saul, 14, 161
Schneider, M., 51
Smits van Waesberghe, Jos, 7, 8, 9, 12, 14, 15, 16, 20, 25, 35, 38, 39, 40, 41, 43, 46, 50, 51, 52, 54, 55, 58, 65, 67, 75
Sowa, Heinrich, 34, 38
Steglich, R., 35
Stephan, R., 3
Strabo, Walafridus, 37

Theobaldus, 7, 25, 28, 37, 49, 51, 55, 59, 78, 81, 85, 234
Thiemo, 25n
Thomas, G., 36
Thomas Waszingham, 33
Tinctoris, Johannes, 17, 21, 22
Tubal, 32, 62
Tunstede, S., 10

Ugolino, 19

Valentinus, 53
Vergilius, 112n

Vincentius, 17
Vivell, C., 7, 8, 16, 34, 35, 42, 47, 56, 121n

Walafrid Strabo, 37
Walsingham, Thomas, 33
Wilhelmus Hirsaugensis, 7, 35
Wolf, J., 16, 29, 49
Wylde, John, 31, 32, 33

Ysidorus, 57

Zabern, Conrad von, 57